

STUDII ȘI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

VOL XXI

DOCUMENTE INTERNE

Inscr. A. 5574

STUDII ȘI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

PUBLICATE DE

N. IORGA

Profesor la Universitatea din București.

VOL. XXI

DOCUMENTE INTERNE

MISCELLANEA

Donațiune
ION BOGDAN

EDITURA MINISTERIULUI DE INSTRUCȚIE PUBLICĂ

BUCUREȘTI

1911

28428

77439

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA
BUCURESTI

24231 1953
CONTINUT

1953

D

R34

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA
BUCURESTI
Cota 24231
Inventar 28428

SC 82/02

B.C.U. Bucuresti

C28428

Handwritten text in a medieval script, likely a Latin manuscript. The text is dense and appears to be a liturgical or legal document. It contains several lines of text, with some words written in red ink (rubrics). The script is a cursive Gothic hand. The text is written on a parchment page that shows signs of age and wear.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a note. It includes several lines of text, some of which are written in red ink. The text is less legible than the main body of the page, but appears to be a continuation of the same script. There are some large, dark ink blotches or stains at the bottom of the page, which may be remnants of a seal or a large initial.

I.

MISCELLANEA.

I.

VISITAȚIA MINERALOGICA IN MUNȚII
CARPAȚI AI ȚERII-ROMĂNEȘTI, FĂCUTĂ DE D. LOVI,
MINERALOG ENGLÉS.

anul ?

La 5 August, plecând din București, cea d'intîiu direcție ni-a fost către Buzău, de unde, la 6 August, ieșind în coprinsul acestui județ, am mers la satul Cîndești, în depărtare de două ceasuri de Buzău. Aici este o mănăstire foarte frumoasă, făcută de unul dintre domniii Filipești. În dreptul acestui sat, pe riul Buzău, am aflat fier și fier în aramă, însă nu în imbielșugare. De la acest sat se începe plaiul Pîrscovului, la hotarul căruia, de spre Miazănoapte, unde este satul Brăești și Groidești, în niște cracuri ale muntelui Penteleu, se zice că este chihlibar. Tot dintr'acest munte se începe muntele Sărățelul, Berca, Slănicul și Sărățelul-Trestii; apa acestor riuri este sărată. Mai la deal de izvoarea lor, tot în muntele Penteleu, este pucioasă, iar în satul Pîrscovului, de-a stînga, prin munți, sînt trei izvoare minerale: una dintr'aceste ape este bună și de băut, iar celelalte nu, avînd prea mult fier, aramă și pucioasă.

De cînd s'au făcut niște case acolo, ca în chip de baie, s'a numit «Izvorul Tămăduirii». Tot într'acest plaiu, la satul Berca, ce este un ceas și jumătate de Buzău, am văzut în munții săi o mulțime de urme de riuri, precum și locurile toate acoperite de-un praf de sare foarte mărunțică și albă. Într'acești munți este și mare cățățime de păcură, care a răsufat în mai multe locuri, fierbe și face spre sară niște răsufuri și aruncături afară.

Maî în sus, tot pe acești munți, aproape de mănăstirea Flămînda, s'a găsit cărbune de pămînt foarte prost, încît nu e vrednic de numele acesta.

În maî multe dealuri ale acestor locuri se găsesc scoici de Mare, care dovedește c'ar fi acoperit oarecînd Marea aceste locuri.

De la Buzău, la 7 Avgust, mergînd către orașul Rîmnicului-Sărat, după întrebările ce am făcut supt-ocîrmuitorului de aci am aflat că, în depărtare de trei ceasuri și jumătate, sînt munți mari de sare. Un boier care împlinia slujba de judecător dintr'acest oraș zice că ar fi și aur, argint, coșitor și fier în coprinsul acestui județ.

De aci, trecînd la Focșani, într'aceiași zi, la 8 Avgust, am ieșit într'acest județ și, trecînd prin satele Cîrligele, Broșteni și Bulcăneasa, tot în susul rîului Milcovul, pe care am aflat puțintel fier și aramă, am ajuns la satul Andreiași, care este în munte și împrejurul căruia am găsit pucioasă, fier, aramă și sare.

La 11 Avgust, plecînd din satul Andreiași, urcînd și coborînd o mulțime de munți, am trecut prin satele Dealu-Lung, Rașca, Lostuni și Motnău, precum și riurile Rașca, Peleticul și Motnăul, fără a găsi ceva de luat în băgare de seamă, cu toate cercetările ce am făcut, atît locuitorilor, cît și obiectelor supuse curioșității noastre.

Într'aceiași zi, oprindu-ne la satul Cojdeni, la 12 Avgust, am luat drumul în susul rîului Rîmnic și, în depărtare de trei ceasuri, ajunserăm la satul Picurile, unde lăcuiitorii ne încredințară că sînt două izvoare îndestulate de păcură, din care ieaū foarte puțină lăcuiitorii, încît, după izvorul său cel mare, și din pricina munților celor rîpoși unde sînt izvoarele, este prea anevoie de a o transporta.

Deci, trecînd prin maî multe sate și în susul rîului Rîmnic, pe care este puțintel fier și puțintică aramă, am ajuns la schitul Poiana-Mărului, împrejurul căruia nu s'a cercetat nimic.

De la schitul Poiana-Mărului, trecînd prin satul Neculelor, în susul rîului Sărățel, ce dă în Rîmnic, am ajuns în

muntele Pleșul, ce este în depărtare de-un ceas și jumătate de Poiana-Mărului. Într'acest munte, de-a stînga, am găsit fier, aramă, plumb, pucioasă și cositor; lăcuiitorii din satul Niculelor ni spuseră că Rușii, de mult, au săpat într'acest munte, în mai multe locuri. Ei zic că Rușii ar fi găsit aici aur și argint, pe care, lămurindu-l aici, îl puneau în burie și, supt mare pază, îl trimeteau în Rusia. Spre aceasta, ni-au arătat și locul unde ar fi lucrat, unde este un bordei.

Munții, și de-o parte și de alta a râului Sărățelu, sînt numai de sare, de-o cătățime extraordinară. Iar mai la vale, pe riul Rimnic, tot pe acești munți, se găsește aramă, în unele locuri mai multă și în alte locuri mai puțină.

Dintr'aceste locuri ne-am îndreptat spre schitul Tabac, împrejurul căruia este o cătățime mare de sare. Decî, scoborînd din munte, am trecut prin satele Minzălești, Reghinești, Minești, Schei și Podul-Muncii și, aici, găsind pe supt-ocîrmuitorul plaiului Slănic, am aflat că într'acest plai, la satul Lopătari și Bisoca, se găsește o mulțime de sare, păcură și mai toate din metalele ce s'au găsit la Pleși. Tot în plaiul acesta, de la satul Lopătari în depărtare de două ceasuri, în muntele Cloșca, este un loc cît fața unei case de mare, care arde de vre-o patruzeci de ani, și care, de sînt vre-o patru ani, se stînsese: de vre-o cîteva săptămîni iar s'a aprins, împrăștiind un miros foarte greu de pucioasă și de păcură; însă, cînd am fost noi aici, era stîns; care ne-a încredințat că în adevăr nu este altceva de cît o aprindere himicească, care poate să se întîmple și în alte locuri, unde lipsește metaluri.

De la satul Lopătari, trecînd prin satele Valea-Nucului și prin Brăiești, urcînd în susul râului Sărățel, pe malurile căruia este o mulțime de pucioasă și plumb, am mers la schitul Gavane, de unde, plecînd și trecînd prin mai multe sate și prin Scaene (*si'*), în depărtare de un ceas și jumătate, am ajuns în satul Valea-Boului, unde, pe dealul de-a dreapta, se găsește chihlibar. Aci Rușii, în anul 1833, în Iulie și August, au săpat douăzeci de zile, cu cîte șesezeci de sol-

dați pe zi; gropile ce ei au făcut sînt astupate acum. De la satul Valea-Boului, în depărtare de un sfert, am mers la satul Colții. Lăcuitorii cei mai însemnați din satul Valea-Boului ne încredințară că și la satul Colții era odată chihlibar; noi, după această nouă știință, numai decît mer-serăm aci. Dar de la bătrînii satului, cari ni arătară acest deal unde se bănuia de-a fi, ne încredințarăm că mai înainte cu cinci ani tot se mai găsia, dar acum nici de cum, fiindcă dealul s'a surpat, și de torenturile cele răpezi s'a mincat.

Tot după vorba lor, poate să se afle ceva, însă săpînd înlăuntru. Rușii cei ce au săpat în Valea-Boului s'au cercat și aci într'o grămadă rînduri, dar n'au găsit nimic.

De la satul Colții, în josul rîului Pănătău, trecînd prin satul Goșa, Gărnetul, Pănătăul și trecînd asemenea riul Buzău, în depărtare de două ceasuri de la Colți, am găsit în satul Pătărlagele, unde supt-ocîrmuitorul plaiului de Săcuieni ne încredință că în depărtare de două ceasuri și jumătate este un loc care ardea înainte de doi ani și acuma a încetat. Noi însă, știind asemenea întimplare ce am vizitat-o în muntele Cloșca, ne-am mulțumit a o da la asemenea [pricină] himică. Iar în depărtare cu două ceasuri de la satul Pătărlagele este o apă minerală, care, din ploî eînd vine mare și se varsă în Buzău, peștii ies la marginea apei îmbătați. Nici aci n'am vizitat, știindu-se foarte bine pricinile ce o fac apa minerală.

La 14 Avgust, la 6 ceasuri și $\frac{1}{2}$, plecînd din Pătărlagele și în josul rîului Buzău, trecînd prin satele Măruncișul, Boenile, Bilcă, Bișcenii-de-Jos, Căloeni, Bișcenii-de-sus, Tirlești, Poseștii, Nușoara, Rîngeștii¹, Ogrătinul și Drajna, în depărtare de cinci ceasuri și $\frac{1}{5}$ de la Pătărlagele, am venit la Văleni, de unde, după două ceasuri, am fost la satul Păcureața, pentru a vizita puțurile de păcură. Așa, în depărtare de-un ceas și trei sferturi ajungînd aici, am aflat peste treizeci și cinci de puțuri, care sînt făcute de moși moșneni și de cei de acum lăcuitori, fiindcă, moșia aceasta fiind megieșască, toți lăcuitorii satului se împărtășesc dintr'această păcură.

¹ Rîncezi. — N. R.

Noi vizitarăm, la 15 August, oca de la Slănic, deschisă de șese luni. Pe tot anul se scoate pînă la un milion oca; cea mai multă parte dintr'această sare se exportează în Turcia. Această ocnă este întinsă și bogată, și lucrul ei este destul de bine organizat după mijloacele ce are țara.

Deci, plecînd la cincî ceasuri nemțești după prînz, am ajuns la Cosmina-de-Sus, fără a întîlni, într'acest drum de două ceasuri, său a auzi de la oamenii cari am întreat, ceva de cercetat.

De unde, a doua zi plecînd, la jumătatea drumului pentru Telega am aflat, într'o vale, o mulțime de puțuri de păcură, însă mai toate stricate.

Oca de la Telega este foarte îndestulată, saréa însă este mai proastă decît cea de la Slănic.

De aci, trecînd prin Cîmpina, ne-am suit în susul rîului Prahova, pînă la hotarul Țerii Ungurești, pentru căutare și aflare de aur pe acest rîu; însă nu s'a văzut nimic.

Și, îndreptîndu-ne cătră orașul Tîrgoviștea, am vizitat, în trecere, mulți munți ai domnului Spătarul Costache Ghica, unde iar nu se afla nimic, ci numai piatră de var pe unele locuri.

La satul Doicești, ce este într'acest județ, este linit (lignite).

Sînt și la Șerbănești băile de la Pucioasa, foarte îndestulate de fier, aramă și pucioasă.

La 22 August, ieșind din București pentru un al doilea voiaj, am ajuns seara la Tîrgoviște, unde, a doua zi, vrînd a vizită, la 23 August, cărbunii de pămînt, cu acest nume rău numiți, m'am interesat despre poziția unde sînt și că nu prea departe curge un pirău mic, la care întîmplare, un astfel de loc, era ceia ce se numește *ligite* iar nu cărbuni de pămînt.

Deci, în aceiași zi, luînd direcția către Cîmpulung, la o distanță de-o jumătate de ceas de orașul Tîrgoviștea, într'un cîmp mare și către poșta Vălenii, se bănuiește a fi sare.

Ajungînd a doua zi, la 24 August, în orașul Cîmpulung,

am mers la fabrica de sticlă, ce este cale de-un ceas de la oraș. Aci, după încredințarea meșterilor cari lucrează, sînt toate cele trebuincioase pentru o astfel de fabrică, numai pămîntul trebuincios la vasele cu care lucrează și cuptorul, fiind acest pămînt de-o calitate mai tare și mai cleioasă, pe care l-a adus din Transilvania, de la un sat numit Naistarlir (*sic*)¹, ce este aproape de Kronstadt, dar nici de principatul Rumîniei nu este așa departe, numai nu este slobod a se trece peste graniță acest fel de pămînt.

Din Cîmpulung, cale de-un ceas și un sfert, am mers, la 24 Avgust, la satul Valea-Caselor, pe unde curge riul² pe același cîmp pe care se găsește aur. Aci am găsit cîțiva Țigani cari lucra' pentru găsirea aurului, unde am și stat ca vre-o jumătate de ceas, în care vreme au găsit puțintel, dar în grăunți mărunți.

La 25 Avgust am plecat către Pitești, unde, prin jurnalul rusesc, am cercetat locurile ce orășanii ni-au arătat bănuite a avea argint-viū; dar în zadar, căci n'am găsit nimic, fiindcă poziția acestor locuri este împotrivoare, fiind foarte ridicată.

Deci, la 26 Avgust, am și luat direcția către Curtea-de-Argeș, de unde, nefindu-i împrejur nimic din cele ce fac acest voiaj, am plecat la riul Șoptana, unde am văzut aceiași cătățime și aceiași calitate ca la Valea-Caselor.

A doua zi, la 27 Avgust, am luat drumul la Căpățineni, de unde, suindu-ne în muntele numit Albina, am găsit această piatră bună de piatră de moară, însă este puțintel cam moale pentru această treabă. Englezește această piatră se numește *gunates* (*sic*).

De unde, la 28 Avgust, ne-am îndreptat la riul Topologul, unde asemenea este aur, de aceiași calitate ca care am mai văzut.

În aceiași zi ne-am lăsat mai mult în josul acestui riū; am întilnit și Țigani, cari, din pricina recelii apei, nu lucrau.

¹ Neustadt, Cristian.

² În manuscris: Rigul.

La 29 August, din satul Cetariu am plecat la riul Olt ; aci s'a văzut o cătățime însemnătoare de aur, și, după ce am mai cercetat câteva locuri, am tras la Rimnic, de unde, tot în aceeași zi, ne-am îndreptat la Ocelele-Mari de sare, unde, a doua zi, la 30 August, am și intrat, și am văzut că această ocnă este prea îndestulată și mare, dar, în cit pentru calitate, celelalte ocne o întrece, căci mai tot bolovanul este amestecat cu pământ.

La această ocnă iar, ca și celelalte, este deschisă la un loc foarte anevoie de transportație, precum este, din pricina locurilor celor rele pe acești munți.

În aceeași zi, îndreptându-ne către Bistrița, am vizitat locurile din prejur, dar toți acești munți n'au decît piatră de var. De unde, apucînd drumul către Hurezî, am trecut în satul Măldăreni, unde neavînd nimic a cerceta, a doua zi, Septemvrie 1-iu, am mers la satul Armășești, povățuiți aci de jurnalul rusesc pentru cărbunî de pământ ; dar aceia ce s'a văzut într'acest loc, ca la treizeci stînjeni departe de-un pîrăiaș, este ceia ce se numește *lignit*, și nu *charbon de terre*, căci și chiar poziția este din potrivă de-a avea, la orice adîncime.

Deci, apucînd drumul către Baia-de-Fier, în aceeași zi am ajuns, către seară, acolo ; dar, fiind cam tîrziu, am suit a doua zi, la locul unde înainte de vre-o sută douăzeci de ani aŭ lucrat Nemți, cari da' dijma la vre-o cîțiva locuitori ce stăpînia' acest loc¹.

Așa, după ce am cercetat prea cu de-amăruntul tot împrejurul acestui loc, am [urmat] riul Baia în depărtări de patru ceasuri, pe unde este unde și unde cîte ceva fier, nu însă ca împrejurul locului unde s'a lucrat și unde s'a văzut un cuptor mare de unsprezece coți lungimea și patru lățimea, iar înălțimea este tot patru coți. Nu departe de acest loc am găsit, în malul de-a stînga, fier metalic și magnetic ; dar aproape de satul Baia, într'un munte, am găsit plumb, argint, fier, pucioasă și, la o jumătate de ceas distanță de la locul fabricii, este *carbonat de fer*.

¹ V. descrierea din Călătoriile lui Pavel de Alep, trad. Cioran.

Tot într'această zi, plecînd dintr'acest loc, ne-am îndreptat către Tirgu-Jiului, de unde, a doua zi, la 2 Septemvrie, ne-am îndreptat la Cerneți, ca de-acî să mergem la Baia-de-Aramă; deci, la 3 Septemvrie, luînd drumul acolo, în distanță de-un ceas și jumătate de orașul Cerneți, am vizitat la satul Meluveți cărbunii de pămînt, dar acum, după visitație, nu li se mai cuvine acest nume, ci acesta: «lignite». Seara, am ajuns la Baia-de-Aramă și, a doua zi, vizitînd munții unde mai înainte aũ fost băile cele mai mari și îndestulătoare de fier și de aramă, am descoperit încă multe și alte metaluri în șapte zile ce zăbovirăm acolo, pe care punerea în lucrare a acestor materialuri ce sînt în-lăuntru,—ca să se poată scoate trebuie să se destupe toate gurile,—le va da de față.

De la Baia-de-Aramă, urcînd spre Nordul munților, am mers până la Rîmnic tot pe vîrfuri, pe care, în unele locuri, s'a găsit piatră de marmură.

Iar, de la Rîmnic, mergînd în susul ¹ riului Olt, până la Rîul-Vadului, s'a băgat de seamă că riul Olt cuprinde o cătățime mare de aur, în toată curgerea lui, însă tot în mici grăunțe ².

¹ În manuscris: satul.

² Din hîrțile lui Vodă-Știrbei.

II.

DOUĂ ACTE PRAHOVENE: AL ZELETINULUI ȘI AL BĂTRINILOR.

D. Ștefan Nicolău, grefierul judecătoriei Posești (Prahova), ni comunică într'o bună copie două acte privitoare la locul zis al Zeletinului, în drumul spre Stari-Chiojd :

I

Cu mila lui Dumnezeu Io Mihnea Voevod și Domn a toată Țara-Românească, feciorul marelui și prea-bunului Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele cinstitului boierului Domniei Mele, jupinului Neculi Viporul (Vel Por[tar]?) și cu frate-său anume Stan, feciorii lui Bratu, și Mănușcăi, fata Mușii, și lui Dragomir cu frații lui, Căzan și Radul, cu feciorii lor, și lui Măscurilă, cu feciorii lui, și lui Stepan, cu feciorii lui, și Bali, cu feciorii lui, și Tatului, cu frații lui, și Cernii, cu feciorii lui, și Oprii, cu frații lui, și Stanciului, cu feciorii lui, și lui Nan, cu feciorii lui, și Stanciului, cu... [fiii *sai* frații] lui, și lui Istrat[ie], cu frăține-său, Topșii, și cu feciorii lor, ciți Dumnezeu li va da, ca să li fie lor mo[șia] [Ze]letin. Însă moșia care au fost împresurată de Manea și de Prodea de la Ogretin, cu 12 boieri, de mai nainte, care a spus : iaste a lor bătrână și dreaptă moșie, și de baștină. Iar, cînd au fost în zilele răposatului Pătru Voevod¹, iar Prodea și Manea, și cu ceata lor de la Ogretin, ei s'au plîns înaintea răposatului Pătru Voevod cum că i-au împresurat pre dînșii boerii [ce s'au] zis mai sus, de la Zeletin, cu hotarele. Întru aceia răposatul Petru Voevod i-au judecat pre dînșii depe dreptate [și de

¹ Petru de la Argeș, Radu Paisie. Cellalt Petru, Șchiopul, trăia încă.

pre lege, și au dat Prodii și Manii și cetii lor de la Ogretin 12 boieri. Iar apoi Prodea și Manea și cu ceata lor ei au mers cu cei 12 boieri de au mutat pietrele și hotarele cele vechi, care au fost puse din zilele răposatului [Basarab] Voevod cel Tânăr, și au luat această mai sus zisă moșie de la Zeletin. Deci, boierii ce s'au zis mai sus, ai Zeletinului, au venit înaintea Domniei Mele de față cu Ogritineni, și așa pîra' boierii de la Zeletin cum [pe?] ei Ogriti[neni] cu acei 12 boieri. Întru aceia Domnia Mea am căutat și am judecat depe dreptate împreună cu cin[stiții] boierii Domniei Mele, [și] am văzut și am cetit Domnia Mea cartea răposatului Pătru Voevod făcută preste hotarele cele vechi, bine am aflat și am adeverit Domnia Mea [că au greșit] Ogriti[neni]. Deci Domnia Mea [am dat dreptate boierilor] de la Zeletin, ce sînt mai sus numiți boiari ce s'au zis mai sus, și am hotărît de li-a întors înapoi un[de] a fost în zilele răposatului Basarab Voevod cel Tânăr, și li-a luat boii ai acelor 12 boieri [care a] fost hotarnecul, boiarul Domniei M[ele].

Și hotarele să se știe pe unde le-au pus acei 24 de boieri: preste apa Zeletinului în jos [până] la Valea Seacă, apoi la Obîrșia . . . , apoi la apa Stinicului, apoi, sus, [la] Virful Lespezilor, și [de aici la] Măgura Scheului, apoi drept la plaiu, apoi preste hotarele pîn' la apa Sfrănuții, apoi . . . Aninului și până la Obîrșia Finețelor, apoi drept la podul care iaste den cale la apa Ogretinului, până la Iredeal, apoi pîn la apă la Lopatna, și pe Lopatna în jos pîn la Virful Sboiului, apoi drept la Valea Seacă. Și așa au rămas Manea și Prodea și cu ceata lor de lege d'înaintea Domniei Mele. Pentru aceia am dat și Domnia Mea boierilor Zeletinenilor, ce s'au zis mai sus, ca să li fie lor moșia ohabnică. Însă să se știe cine cite cit să ție: Necula Viporul [Vel Portar?], cu frații lui, funii 4; și Dragomir și Căzan preste 3 funii; și Stan, feciorul lui Bratu preste funii $1\frac{1}{2}$; și Mănușca, fata Mușii; preste funii $1\frac{1}{2}$; și Radul, cu feciorii lui, preste 2 funii; și Măscuril[ă] Treste, 1 funie; și Stepan preste 1 funie; și Istrat[ie] preste o funie; și Stanciul $1\frac{1}{2}$ funie; și Oprea, cu frații lui Balea și

Tatul și Nan și Cernea și Stanciul, preste funii 4¹/₂. Și de nimenea să nu se clătească, dupe zisa Domniei Mele. Iată dar și mărturiș am pus Domnia Mea pre jupân Ivașcul și jupân Lăudat Vel Logofăt și Dumitru Spătarul și Constantin Vistiarul și Radul Comisul și Danciul Stolnic și Gonțe Paharnic și Stoica Postelnic. Ivașco Vel Vornic. Și am scris eu Bunea Logofăt, feciorul lui Cores[ie]...

În luna lui Noemvrie, 17 zile, anul...¹.

Acest izvod s'aŭ tălmăcit pe limba rumânească, asemenea depe hrisovul cel slovenesc, de Lupu Das[căl] slov[enesc] la școala domnească în București.

LUPU DAS[CĂL] SLOV[ENESC].

II.

Cu mila lui Dumnezeŭ Io Mateiŭ Basarab Voevod și Domn a toată Țara Ungrovlahiei, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele lui Negul, ginerele lui Dumitru Frăngot[ă] și femeii lui Sora, fata lui Dumitru Frăngot[ă], și cu fiii lui cîți Dumnezeŭ li va dăruî, ca să li fie lor moșie la satul la Bătrîni ot sud Sac, — însă toată partea socru-săŭ Dumitru Frăngot[ă], din cîmp, și din pădure, și din apă, și din siliște și de pretutindene, vericîtă s'ar alege, de spre tot hotarul, din hotar până în hotar, pe hotarul ce aŭ hotărît Hrizea Dvornic cu 12 boieri, din hotarul lui. Pentru că această mai sus zisă moșie aŭ fost veche și dreaptă moșie a lui Dumitru Frăngot[ă] de la moși, de la strămoși, de mai înainte vreme, apoi, cînd a fost în zilele lui Leon Voevod, cînd a fost leat 7138 [1629-30], iar Dumitru Frăngot[ă] aŭ venit la Hrizea Dvornic, de i-aŭ vîndut partea lui de moșie din sat din Bătrîni, și toată aŭ fost pe seama lui pînă acum, în zilele Domniei Mele. Iar, cînd aŭ fost acum, în zilele Domniei Mele, s'a întîmplat moarte lui Hrizea Dvornic, de aŭ murit și aŭ rămas această mai sus

¹ În copie 1510! De fapt — v. regestele documentare la Hurmuzaki, XI, pp 898-9 — Divanul cu Ivașco, ca Vornic-Mare, și Lăudat, ca Logofăt, începe în vara anului 1582 și ține până în primăvara anului 1583, cînd apare Mihaî ca Postelnic.

zisă moșie pe seama fiului său Udrea Comis¹. El a făcut această mai sus zisă moșie vânzătoare, apoi Neagul a venit la Udrea Comisul de s'aă tocmit cu el, de aă răscumpărat moșia socră-săă pentru partea lui toată din hotarul Hrizei Dvornic, ce aă hotărât cu 12 boieri, drept galbeni 37, bani gata, ca să fie a lui și a femeii lui, de moștenire, cum aă fost la socru-săă Dumitru Frăngot[ă]. Și s'aă tocmit ei de a lor bună voie, fără de nicio silă, cu știrea tuturilor boierilor și megiașilor, din sus și din jos și din prejurul locului, și dinnaintea Domniei Mele. Și am văzut Domnia Mea și zăpăsul lui Udrea Comis la mina Neagului cu buni oameni mărturii scriși în zăpăsi, anume : din Bătrini Neagul, și Drăguliu, și Nan, și Dumitru Șelaru, și Neagul al Preotesei și Dumitru al Vladului, și Pavel Rusul Logofăt. Pentru aceia am dat Domnia Mea lui Neagul și femeii lui Soară ca să li fie moșie de moștenire și ohamnică, și fiilor lor, și nepoților, și strănepoților, și de nimenea neclătită, după porunca Domniei Mele. Iată dar și mărturii am pus Domnia Mea pe jupin Gheorma Vel Ban de la Craiova, i jupin Dragomir Vel Dvornic, i jupin Radul Vel Logofăt, i jupin Stroe Vel Vistier, i jupin Diicul Vel Spătar, i jupin Preda Vel Comis, i jupin Barbu Vel Stolnic, i jupin Rađu, i jupin Drăgușin Vel Păharnic, i jupin Constantin Vel Postelnic, și ispravnic jupin Udriște Vel Logofăt. Și am scris Soare logofăt în Scaunul orașului Țirgoviște, luna lui Iunie 7, de la Adam leat 7154 [1646].

Această tălmăcire s'a scos din cuvânt în cuvânt după hrisovul cel adevărat din limba slavonească în limba românească la Școala Domnească.

București, 1831, Iunie 15.

Dascăl N. Nenoveanu.

(Originalele la d. Gh. Constantinescu și la părintele Rađu Eufrosin, din Posești.)

¹ Pentru Hrizea și Udrea v. știrile ce dau în articolul din *Literatură și artă română* pe 1901 ; inscripția de la Bălteni (Ilfov) în această colecție, pp. 109-10.

III.

DIN DOCUMENTELE DRUGĂNEȘTILOR.

(COMUNICAȚIE A D-LUI EMANOIL CERCHEZ)

I.

5 Mart 1622.

Zapis către Gavril Drugănescu, «biv Vel Căpitan za Slatina».

II.

15 Iulie 1699.

Pirvul sin Grajdan Pitarul ot Mărșani, împreună cu ju-păneasa lui Catalina, vînd un Țigan Predeî Drugănescul biv Vel Căpitan.

III.

26 Septembre 1722.

Mihaî Cantacuzino biv Vel Comis, fiul răposatului Mihaî Cantacuzino Spătar ¹, dă scrisoare lui Gavril Drugănescu Vel Vornic za Tirgoviște că, împrumutîndu-se de la el, pune zălog moșia Cioara, pe care o¹ avea împreună cu vărul său, Toma Spătarul.

IV.

[1730.]

Judecata lui Mihaî-Vodă Racoviță între Manolachi biv Vel Ban și între Constantin biv vtori Armaș, vechilul surorii

¹ V. despre el *Documentele Cantacuzinilor*, p. 182 și urm.; *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 345 și urm.

sale Safta Drugăneasca, pentru niște Țigani. Constantin Armașul spune că Țiganii au fost dați de zestre jupănesei Balașei, mama lui Toma Cantacuzino biv Vel Spătar ¹, împreună cu parte din Drugănești, și apoi, după «instrăinarea» Tomei Spătarul ², a dat Constantin-Vodă Brîncoveanu Țiganii și moșia lui Gavril Vornicul, tatăl lui Preda Căpitanul, fiind văr primar cu jupăneasa Balașa, mama Tomei ³.
Copie din 1743.

V.

29 Mai 1733.

Socoteala de zestrea ce trebuie să plătească Pităreasa Catrina Bălăceanca jupănesei Safta Drugănescu: 1.701 lei.

VI.

10 Aprilie 1757.

Safta Drugăneasca dă zăpis fiului ei Scarlat că-i iartă cele ce prăpădise din zestrea ei soțul, Preda Drugănescul. Aceasta ca să-i fie de apărare către fratele lui, Dinu Bălăceanu: «Deci socotesc că, cîte s'au prăpădit în casa Bălăceanului, zestre, atît și în casa Drugănescului.»

VII.

26 Mart 1757.

Safta Drugănescu spune că din pricina bătrînețelor s'a lepădat de casă și a dat tot ce are de la răposatul ei soț Preda Drugănescu, mort ca Vornic. Avuse de soacră și pe Catrina Bălăceanu. Martor și Constantin Cantacuzino biv Vel Șetrar.

VIII.

3 Iulie 1775.

Alexandru-Vodă Ipsilanti dă carte de stăpînire lui Scarlat

¹ Cel care fugi la Ruși în 1711 în nădejde de Domnie. Tatăl lui Toma era Matei Cantacuzino, fiul lui Constantin Postelnicul.

² Ajuns general al Țarului cu moșii și șerbi în Rusia.

³ V. genealogia Drugăneștilor pe care Șt Grecianu o dă în anexele la ediția Croniceii lui Radu Greceanu.

Drugănescu biv Vel Sluger, pentru moșia sa din Teleorman, Tutuneașca.

IX.

6 Mart 1811.

Sultana Drugănescu (iscălitură tremurată; pecete cu coroană) pomeniște de fiul ei Niță.

X.

5 Iulie 1825.

Serdarul Ion Drugănescu pomenit ca ispravnic de Olt.

28728

IV.

BISERICI DIN CÎMPINA.

I. Biserica Sf. Voevozi.

† Acastă sfință și d[u]m[ne]zeiască biserică ce să prăznuște hramul Sfinților Voivozi Mihail și Gavril ridicatu-s'aŭ din temelie, și clopodnița și zidul, prin cheltuiala d[u]m[nea]lor Vel Logofăt Constandin Cîmpinian, i prin epistatsia și ajutorul Serdaru Grigorie Negru, în zilele Înălțatului Domn Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevod; leat 1827, Avgust 5.

II. Biserica Adormiri.

† Acastă sf[ă]ntă și d[u]mnezeiască biserică s'aŭ zidit din temelie și s'aŭ înfrumșetăt după cum să vede întru cinstea Adormiri Născătoare de D[u]mnezeu și a sf[î]ntului ierarh Nicolae, prin Sf[î]nția Sa] părintele Callinic, arhimandrit, stariț sf[î]ntei] mănăstiri Cernica¹, cu cheltuiala d[u]mn[ea]lui răposat Grigorie Căminaru Bujorianu, soția d[u]mn[ea]lui Mariia, fiindcă acești fericiți ctitori a patra parte din moșia Cămpini aŭ hărăzit-o sf[î]nti măn[ă]stiri Cernica¹, în zilele bine-credinșosului Împărat a toată Rosiia Nicolae Pavlovič, și Mitropolit al Ungrovlahii chiriu chir Grigorie; anul 1833, Octomvrie 14; ajutând și chir Stefan sinu Albul de aici, epistasind cu ostenala Dionisie shimonahul Cernicanu și d[u]m[nea]lui Vistieru Radul Plopianul.

¹ Viitorul episcop de Rîmnic.

III. *Biserica Sf. Treime.*

† Acastă sfântă și d[umne]zeiască biserică ce să prăznuște hramu Sfintei Troițe este rădicată din temelie și cu toate care să vādă prin prejur cu toată chieltuiala dumnealui Căminarului Grigore Bojoreanu și prin epistășia și ajutoru dumnealui Vistieru Radu Plopeanu, în zilele Rușilor, când să afla Măriia Sa Grigore Ghica-Vodă prebeag aiča, în Cămpina; leat 1828, Iul[ie] 15¹.

¹ Pentru trecerea lui Ghica-Vodă prin Cimpina, la intrarea Rușilor în țară, v. Hurmuzaki, X.

V.

INSCRIȚIA DE PE MORMÎNTUL ROSETEȘTILOR
DIN SOLEȘȚI (VASLUIU).

La acest semnu de pomeniri
Caută, omule, și vezi
Cum ai lumi fericiri
Azi o ai și mâini o pierzi,
Iar nu mai plângă trista moarte,
Căci aice sânt moșten.
Din cè lume a ta soartă
Ia trece ca un noian.
Mult iubita a mè soție,
Din preună cu-ai mei fi,
Acest înscrisu mi-au pus mie,
Pentru voi ce santeți vii,
Ca oricând din întâmplare,
Ici, pe piatră, veți ceti,
Să nu stați mult în neaflare,
Fără numile să-mi știți.
Că aice Gheorghii și cu Catrina Rosăt
Zacu în pământ :
Fiu cu muma dinpreună îngropați
Într'un mormînt.
În vrăstă de 50 ani
Viața lui s'au curmat :
Ambi în zăce și unu Ghenar au răposat,

1846. Decî îndură-te, străine,
Și roagă pi cel mai Sfânt
Ca să-î fii ușoară țărna
Aice în mormînt.

La anul 1796, Mart în 30, s'aŭ născut d. Vornic Iordachi
Rosăt, fiul răposatului Vornic Iordachi Rosăt, și s'aŭ săvârșit
din viață la anul 1846, Ghenar 10.

VI.

UN FRAGMENT DIN CEA MAI VECHE TRADUCERE ROMĂNEASCĂ A VIEȚILOR SFINȚILOR.

Cînd în 1682 Dosofteiu Mitropolitul Moldovei începu tipărirea «Vieții și petrecerii sfinților», pe care el o tălmăcise din grecește și slavonește după lucrări hagiografice pe scurt, el nu știa, de bună seamă, că Viețile Sfinților într'o formă largă, deplină s'ar găsi în românește. Tot așa credea că face pentru întâia oară o lucrare de felul acesta Anania, egumenul de Cozia, care, în 1674-5, supt același Duca-Vodă, care tusesese și ocrotitorul *Proloagelor* moldovenesci ale lui Dosofteiu, dădea un întâi volum, Septembrie-Decembrie, din *Viețile Sfinților* întregi, așa cum se află în originalul grecesc al Sf. Ioan Damaschin sau în vre-o traducere ce-i va fi stat la îndămină¹. Nu știm dacă opera a fost dusă mai departe: ea nu s'a tipărit însă niciodată, și astfel ediția de la Neamț, supt Mitropolitul Veniamin, dădu pentru întâiași dată credincioșilor această cetire felurită și de un mare interes dramatic.

O traducere ca a *Vieților Sfinților* cere însușiri deosebite de știință, de răbdare, de talent literar, — însușiri pe care Dosofteiu însuși le-a avut numai în prea

¹ Ms. 2602 al Academiei Romine. E o frumoasă lucrare de caligrafie. Cf. Iorga, *Istoria literaturii religioase a Romînilor pînă la 1688*, București, 1904, p. 262.

slabă măsură. Ea poate fi însă de cel mai mare folos pentru literatură și istorie; mai mult decît într'o operă de istorie profană, stilul atinge toate domeniile povestirii, retoriceî, cugetării, simțirii; el se aplică vieții omenești întregi, de la cea mai senină sfințenie până la cele mai dureroase chinuri ale trupului și sufletului. Căci Viețile acestea nu sînt decît un uriaș roman al silințelor eroice pe care legea creștină le face pentru a învinge.

Folosul pentru istorie e tot așa de mare. Atîtea noțiuni culturale, politice, militare trebuie însemnate în românește. A păstra numele lucrurilor ce au fost și s'au dus pentru totdeauna, chiar dacă aceste nume nu trezesc nimic în mintea cetitorilor, nu era în obiceiul traducătorilor, cari-și simțiau datoria de a fi înțeleși pe deplin, chiar cu prețul amestecului și al confuziei între noțiuni deosebite. Ei asămăluiau deci dregătorii, funcții militare, unelte, veșminte ș. a. de pe vremuri cu ceia ce se afla și se vedea pe vremea lor. Această vreme ei n'aveau de gînd să ni-o zugrăvească: noi o vedem totuși atît de bine,¹ fără voia lor, prin ei.

Greutatea unei «osteneli» ca aceasta n'a îndepărtat pe un scriitor de la sfîrșitul veacului al XVI-lea sau de la începutul celui următor. Nu putem hotărî astăzi cît și ce anume a tradus din atîtea sute de biografii ale Sfinților. Din fericire un fragment a scăpat de distrugere. E acela pe care-l înfățișăm astăzi ca o rămășiță din cea mai veche tălmăcire românească a Vieților de Sfinți¹.

E cuprinsă pe zece file de hîrtie proastă; cea de la început lipsește, așa încît n'avem întregă povestirea vieții, suferințelor și minunilor Sfîntului Teodor Tiron, a cărui amintire se prăznuiește la 17 Februar. Aceste

¹ Manuscriptul e în posesiunea mea.

foi cu scrisoarea sfîngace, greoaie, lătăreață, vădit imitată după a originalului pe care copistul îl reproduce fără a încerca totdeauna deosebirea cuvintelor și făcînd dese greșeli din neînțelegere, e cusută de un cleric ardelean la alte caietele. Unul din acestea dă părți dintr'o foarte veche traducere a Octoihului despre care va fi vorba altă dată — «cu viastia lui Dumnezeu scriem Ohtaiulă rumănesc» —, altul cuprinde «Rânduiala ispovedaniei»; mai avem «Cazanie în 25 de zile a lui Martie», la sfîrșitul căreia se înseamnă: «Mart 22 zile, 1716» și o «Rânduială a sîntului maslu», molitve, un calendar slavon, etc. Proprietarii mai noi au făcut notițe românești și ungurești neînsemnate.

Copiarea credincioasă, neînțelegătoare și servilă, de un slab caligraf și un și mai slab cărturar, care nu cutează a schimba ori înnoi nicăiri, nu îngăduie conjec-turile asupra tălmăcitorului, a Ținutului și epocii sale. Ca grafie, scriitorul întrebuița, după cum se întîmpină aceasta în cele mai vechi manuscrise românești, *oy* pentru *u* și *u* cu valoare de *i* singur: *уицери, дуи* (dar și *кѡ.пери*). Ca sunete, poate un cas de rotacism: Năzarărenul = Năzăreanul. *Oa* și *ea* sînt în cele mai multe casuri înlocuite cu *o* și *e* simple: nostre, vostre, ore, piçore, necredincosă, ome, lecă (leacă), nopte, domne, închisore, întregă, deca. Formele moldovenești cu *e* pentru *ea* sînt cele mai obișnuite: nu mă va *spăre*, frica ta va *spărie*, dar și nu mă voi *spărea*, *păre*, vedè, tăè, avè-l, precepè, acè, pecete *mè*. Găsim și alte moldovenisme, ca: într' *acee*; *e*=iea, *așè*, *pintru*; *gi* în loc de *j* e aproape normal: giudeț, giupăn, giupănesă, giunghè. Ca forme flexionare aflăm vocativul *oam*. Perfectul simplu stăpînește pretutindenî: fece, etc. Pentru «ar» e adesea *are*: are arde (ar arde), etc. Odată am aflat și forma veche de genitiv-dativ *iei*: cetăției. Viitorul cu *vreū* în loc de *voiū* nu e rar: fie unde *vrè* fi, *verî* să poți, *verî* să pați, *verî* veni. Notăm și interesanta formă sintactică:

«în locū i-aū vrutū fi (ar fi fost) să te închini». Condiționalul se face cu *să*, în loc de *dacă*: iară să vă veți închina; să m'are tăe. În loc de: *pentru ca să*, găsim *pentru să*: pintru să să întoarcă, pentru să aprinză. Avem complimentul drept cu nume de persoană fără *pe*: să nu ocărăscă fericiții Dumnezăii noștri; luò svântulū și-lū duse svântul; învăță temnicerii. În «de-a se închinarea» se păstrează infinitivul întreg. Găsim ablativul cu *a* pentru «la»: să închină *a* lemne.

Cuvinte rare și expresii neobișnuite nu lipsesc: bezaconie, ca nelegiuire (azi bazaconie), prienici (prietnici), boză (zeiță), libov, a spodobi, a găvozdi, ciudese, netrecut (nemuritor), a deștinde (a descinge): să deștintse; nesimțit (nesimțitor); a *stringe* calul cătră ceva, *a avea drept nimică, a scărșca în dinți; neci citu-i leacă.*

În lumea culturală a traducătorului, ostașul e *voinicul*, *slujitorii* fiind numai un fel de jandarmi, de aprozi; căpitanul e *Voevodul oștii*, une ori Domnul; judecătorul e *giudeful*; se știe de *boierie*, dar celor mai de seamă li se zice *giupin* și *giupăneasă*, copiilor în genere li se dă numele de *coconii* («coconii cei mici»); pământul de moștenire e *ocină*, *moșie*; pedeapsa o fac *armașii*; Prefectul Urbei din Bizanț e *Vornicul cetății*.

Aceste constatări întăresc ipoteza noastră: necunoscutul traducător, care stăpîniă un scris limpede și vioiū și a încercat să dea literaturii noastre unul din cele mai însemnate monumente, era un Moldovean, anterior vremii în care scria și tălmăcia, cam în aceeași limbă, Mitropolitul Varlaam.

Să nădăjduim că se vor găsi și alte părți din această lucrare.

Deci să sculă și purčas[e] cu D[o]mnlulū lorū și să duseră la Anadolī întru locū ce să chemă Evhaita. Aproape de

acelū loco era o pădure mare, și într'acee pădure era ascunsū unū șerpe mare, și de multă vreme lăcuē acolo, până să făcusă bălaorū groznicū, și nime nu cuteza să trecă pre cele căi, că și copacii aceie păduri era roși și beliți pre unde să trăgē acelū șerpe, cătū și mulți omenī de frica lui-și lăsasă țarinile și viile ce era' aproape de cela loco, și multū răū pațiē tot loculū acela de acela șerpe. Atunci svintulī Theodorū arāndū să ispitē și să vază, ore este voe lui D[u]mn[e]zāū să mărturisască de Hs. Să dusă într'aceia pădure și înbla de căuta să afla (*sic*) pre șerpele acela. Iară, înblāndū călare priîn pădure, să trudi, căci că multū loco înblase de-l cercas[e]. Decī să dede în laturī puținelū dila pădure, și descălecă să se odihniască, și, acolo odihnindū, adormi. Iară o muere jupăneasă, ce o chema Evsevie, să tāmplā într'acee vreamē de trecē pre celū locū și, decă văzu sv[ă]ntulū că doarme, să dusă de-lū deșteptă și cu lacrāmi zis[e]: «O voi-nice, scoală și fugi de-aci, de ți-e voe să fiī viū, că aice lăcuește unū șerpe mare și groznicū, și nime nu cutează să înble pre aice. Dară tu cumū șezi într'acestū loco?». Atunci grāi sv[ă]ntulū și zise: «Cine ești tu?». Iară è rās-punse: «Eū sântū creștină, și amū avutū aice ocină de pre părințiī miei, iară, de frica acestuia șerpe, eū voiū să o părăsāscū. Căci că mulți omenī am văzutū cu ochiī miei unde i-aū omorāt acesta șerpe». Și zis[e] cătră è sv[ă]ntulū: «Jupăneasă, nu te teme, nece plānge, că Domnulū mieū Is. Hs. va călca putere acestue șerpe și vă va izbāvi de supārare lui. Și, pentru bine ce m'eī făcutū de m'ai deșteptatū, D[u]mn[e]zāū să-ț dē iarāși moșie ta č-ai avutū.»

Așa grāi sv[ă]ntulū, și îndată-și făcu cruce și încălecă pre calū, și iară purcāse în pădur[e] și, cătū întrā în pădure, așa și auzi sunetulū șerpelui, și strānsă calulū cătră sunetū, și văzu unde ese șerpele cu totulū groznicū, și parā de focū eșiē dinū în gură și diin ochiī lui. Iară sv[ă]ntulū, dečā-l văzu, iș fece cruce, și îndată strānsă calulū asupra lui, și rădică sulița, și-l lovi tocma în capū, și-lū pătrunse de trecu sulița pe'ntr'ānsū. Iară șerpele, de durere, să izbi foarte tare și să colāci, de făcu chipurī groznice,—și așa muri acolo.

Atunci sv[ă]ntulú eși veselú dinú pădure acee și cunoscú că este voe luí D[u]mn[e]zăú să mărturisască de Hs.

Că, cumú aú biruitú acelu șerpe groznicú, așa gândíe că va birui și pre diiavolulú, ce este șerpe nevăzutú. Și așa să izbăvi acela locú de șerpele acela. Iară sv[ă]ntulú să dusă iară în loculú unde era adunată oaste, și, cândú fu vreamé să se închine Domnulú lorú bozilorú și să tămăneze împreună cu toată oaste, alți slujitorí mergè de s[ă] închina, iară sv[ă]ntulú Theodorú ședè în cortulú luí. Pentru care lucru să cunoscă (*sic*) că este creștinú.

Iară D[o]mnulú oștilorú, deacă înțelese că s[v]v[ă]ntulú este creștinú, adună oaste toată și zis[e] cătră Theodorú: «Theodorú, căcí nu te închine (*sic*) Dumn[e]zeilorú noștri și să-í tămăneze ca și noi? Aú doară este creștinú?»

Răspuns[e] sv[ă]ntulú cu multă îndrăznire, și zis[e]: «Eú sintú creștinú d'intăi, și întru Hs. crezú, și acelué mă închinú, și-lú tămăeze (*sic*)». Domnulú oștilorú zis[e] cătră elú: «Theodore, ține-ți cinsta ce aí, și vino de tămăneze, să nu fii urátú astăzi de totú rodulú tăú, și de toți prienicii tăi, și numai tu să te faci vrăjmași Împăratulú, și să pați mai răú decâtú toți oamenii ce tămăneză d[u]mn[e]zăi noștri. Și-ț ține cinste ce aí!».

Sv[ă]ntulú răspuns[e]: «Eú am spusú la arătare că sintú creștinú, și de Hs. nu mă voiú lăpáda. Și iară zicú că sintú creștinú, și luí Hs. mă închinú, și pre acela tămăezú». Domnulú zis[e]: «Slujitorii toți sântú creștini, ce pintru aceia tămăneze bozii, și totú sintú slujitorii Împăratul[u]i». Acesta cuvántú zis[e] Voevodulú, nu că doară era creștini slujitori, ce numai să ispitescă să vază: aú doară este și altulú cineva creștinú diin oaste.

Iară sv[ă]ntulú, deacă auzi acestú cuvántú, zise: «Fiecarele cineși de sine știe a cui slujitoriu este. Iară eú știú și mărturisescú că sintú Împăratulú dinú ceriú slujitoriu. Eú D[o]mnul[u]i D[u]mnezeului mieú, luí Is. Hs., filulú luí D[u]mn[e]zăú, slujescú, și pre acela am Domnu și Împărat.» Iară unú vătahú, de carií sta acole, ce-lú chema Posidonú, cuvántă și zis[e] cătră sv[ă]ntulú: «Theodore, are Dum-

n[e]zăul, tău fiu?»). Sv[ă]ntul răspunse cu multă îndrăznire și zis[e]: «Are, și ačasta o spune D[a]v[i]d[ă] pror[o]c[ă], de zice: «Cu cuvântul[ă] lui D[u]mn[e]z[ă]u s'a[ă] întărit[ă] ceriurile, și d[u]hul[ă] rostului[ă] lui toate puteril[e] lor[ă]».

Voevodul[ă] zis[e]: «Dară put[ă]-vom[ă], Theodor[ă], să vedem[ă] pre fiul[ă] D[u]mn[e]z[ă]ului[ă] tău ce zic[ă]?»). Sv[ă]ntul[ă] răspunse: «De ț'ai lăsa înșelăciune ta ačasta, și să fi creștin[ă], atunci ai precepe carele este fiul[ă] lui D[u]mn[e]z[ă]u». Posidonie zis[e] cu ocare: «Dară, de-am[ă] pricepe carele este fiul[ă] lui D[u]mn[e]z[ă]u, ce bine am dobândi, sau ce rău am păți?»). Sv[ă]ntul[ă] iarăși zise: «Nu este mult[ă], Posidonie, să lași înșelăciune ta și să vii cătră adevăr[ă], să lași întunerecul[ă] și [să] vii cătră lumină, să lași slujba Împăratului[ă] celui putred[ă] și să slujești Împăratului[ă] celui neputred[ă], ca și mine?»).

Atunce să întorse Voevodul[ă] cătră Posidonie și zis[e]: «Să-l[ă] lăsam[ă] în cătăva vreme, doară va socoti și s[ă] va întoarce». Dică pre sv[ă]ntul[ă] îl lăsară, iară pre alți creștini începură a-i întreba. Și sv[ă]ntul[ă] Theodor[ă] purcasă după creștinii aceia, de-i învăța să nu să lepede de Hs., și le zic[ă]: «Frații miei creștini și voinicii Împăratului[ă] celui ceresc[ă], a' lui Hs., nu vă temeți de munci, și de muncile aceste trecătoare, că numai în vedere ce a[ă] frică, iară, decă veți cuteza să luoți până într'una sau până în doao munci, decă bucurie și veselie vă va păr[ă] că sint[ă] alalte; socotiți, frații miei, să nu vă lepădați de Hs., că este gata să vă spodobescă Împărăției[ă] ceriului[ă]; iară, să vă veți închina bozilor[ă], ce veți dobândi? Că vă caută a muri, și, de veți muri păgăni, amar[ă] voao va fi. Pentru aceia stați, frații miei, tari și biruitori!»).

Aceste și ș'alt[ă]le ca aceste le zis[e] sv[ă]ntul[ă], de-ș[ă] întărie creștinii. Decă pre alți creștini închisără în temniți. Iară sv[ă]ntul[ă] să dusă preste nopte și pusă foc[ă] întru capiște păgănească a unii boaze ce-i zic[ă] Ellinii: Rrea, pentru ca să arete că, nu numai cu cuvântul[ă] ce este creștin[ă], ce și cu lucrul[ă] să arete păgănilor[ă] că să închină a lemne mute și surde.

Și fu zarvă mare într'acele zile în [E]vhaita, pentru capiște, [că preotul capiște]i, ce-lu chema Cronidū, văzusă pre sv[ă]ntulū cândū ajunsă capiște, și, temându-să să nu cumva [să] caze greulū pre dinsū, luō sv[ă]ntulū și-lū dus[e] înna-
 ințe giudejțului aceluia locū, ce-ī era numele Pomplie, și zis[e] cătră jiudefi: «Giupăne Pomplie, acestū omū necredincosū aū aprinsū besereca boazei nostre Irrei, și aū mărturisitū și înnaite Voevodul[u]i că este creștinū. Pentru aceia l-amū adusū înnaite ta. Dumnete (*sic*) vei face cu dinsū cumū învățe (*sic*) lege și Împărații». Atunci, cumū auzi Pomplie, degrabă și tremesă Voevodulū oștei, și zis[e]: «Pentru ce ai (ai) lăsatū acestū necredincosū de 'ū aprinsū besereca Irrei?». [Ră]spunsă Voevodulū: «Eū l-am lăsatū pintru să să întoa[r]că, iară nu pentru să aprinze besereca. Giudețū ești acestui locū. Dici, cumu ți-ī voe, așe fă cu dinsulū, ca să s[ă] învete să nu ocărască fericiti D[u]m-
 n[e]zaii noștri.»

Atunci zis[e] Pomplie cătră sv[ă]ntū cu multă mănie: «Necredincosă slujitori, ačasta este cinste ce dedeși mari-
 lorū Dumn[e]zai: în locū č-aū vrătū (*sic*) fi să te închini și să tămănezī besereca marei boazei Irrei, iară tu te du-
 seși de o [a]preneși, și cu ce îndrăznire mersăși de făcuși bezaconie ca aciasta? Spurcate ome, nu te temuși de mănie Irrei, nu te spămăntași de munca marilorū D[u]mnezei, nice-ți fu frică de putere împărătescă? Ce, cumū are fi morți prietiniī Împăratului, așa nu și-ī bagī în samă. Și ačasta cinste faci Împăraților pentru cinste ce ți-aū dăruitū?». Sv[ă]ntulū răspunsă fără nece o frică, și zis[e]: «Eū sintū acela č-aū arsū capiște[ī] Irrei, că amū ispititū să văzu: ore este Irra cu adevărat D[u]mn[e]zăue, și amū văzutū că este nește lemnū mortū și nesimțitū. Deci ačasta cinste să cade bozilorū căci că ochii aū și nu vādū, urechi aū și nu audū, gură aū și [nu] grăescū, pičore aū și nu înblă. Ce D[u]m-
 n[e]zai sântū acește? Nește lemne mute și surde!» Atunci giudețulū Pomplie nu putu [ră]spunde sv[ă]ntulū, ce în-
 vătă să-l bată cu toege. Si, deacă-lū bătură, zis[e] cătră dinsū Poplie (*sic*): «Pintru ce mă arătū eū cu cuvinte bune

cătră tine, pentru acee te mărești atăta. Iară, de te voiî munci cu nește munci mari și cumplete, atunci și fără de voe ta te vei placa zisei înpă[ră]tești».

Sv[ă]ntulū răspunsă : «Cumū nu priimești tu cuvântulū mieū, așa nice frica a ta nu mă va spărè pre mine. Că frica ta va spăriè pe coconii cei mici, iară pre mine, ce am putere lui Hs., nu mă vorū spărea, ce mă vorū veseli(e), și nece muncile tale ce zici, nu le amū dreptū nimică. Că putere lui Hs., adevăratulū Dumn[e]zăū, mi le va ușura.» Iară Poplie zise : «The[o]dore, tămăneze boziî, ca să te izbăvești de munci și de pedepse ce verî să pați». Sv[ă]ntulū răspuns[e] : «Fă oarece țî-e voe cu mine, că eū de Hs. nu mă voiî lăpăda».

Atunci, cumū aū zi[sū], Poplie scărșcă în dinți ca u[nū] leū și cu mănie mare zis[e] cătră slujitorii lui : «Luați pre acesta spurcatū ce nu mă ia în sama neci cătu-î lecă, și-lū duceți de-lū încueți în temniță, și pecetruiti (*sic*) ușa cu pe[ce]te mē, și nici pâine să nu-î dați, nice apă, nice altă nemică, până cândū vā muri. Și degrabă-lū luară și-lū dusără în temniți, și-lū pusără în legătură. Iară, cumū le răbdă aceste toate pentru libovulū lui Hs., așa nice Hs. nu-lū lăsă, ce într'acee nopte i să arătă Hs. și-î zis[e] : «Fii veselū, Theodore, voniculū mieū, nu te scă[r]bi nimicū, nice te dosădi pentru bătae c-aî răbdatū pentru numele mieū, că eū sintū purure cu tine, și preste puține zile verî veni întrū Înpărăție mē. Pentru acee nice bucate să nu ei dinū în mănile păgănilorū, că darulū mieū te va hrăni și te bucură și te veselește». Deci Hs. așe-î zis[e], și să sui în ceriū. Iară sv[ă]ntulū rămase în temniță lăudandū pre Dumn[e]zăū și cântandū, și îngerii lui Dumn[e]zăū cânta cu dinsū, atăta cātū și temnicerii auziră, și le părè că sintū creștiniî înlăuntru, de cântă cu sv[ă]ntulū. Și, deacă mersără, văzură ușa temniței încuiată și pecete întregă. Iară, deca să depărtară, iarăși auziră glasū ca de omeni mulți, până ce căotară pre o fereastă și văzură mulțime de omeni cu veșminte albe, unde cânta cu sv[ă]ntulū. Atunci să duseră de spuseră lui Pomplie județului, și zisără că în temnițe săntū

creştini, «şi nu ştim pre unde au întratŭ». Şi, cumŭ auzi judeţulŭ, să temu, şi degrabă să dus[e] cu toţi voinicŭi să la temniţă, ca, de va fi vr'unŭ creştinŭ, să-l prinze. Iară elŭ cu sine întră înlăuntru şi, deca întră, glasŭ de omeni mulţi auziè, şi pre nime nu vedè, numai sv[ă]ntulŭ legatŭ şi băgatŭ în grosŭ. Şi, decă-lŭ văzu, să spăriè foarte, şi iară închisă temniţa. şi învăţă temnicerŭi să-i dè într'o zi câte puţinè pâine şi apa.

Iară, deca eşi judeţulŭ de se dus[e] de-acole, temnicerŭi dus[e]ră bucate sv[ă]ntulŭi, şi sv[ă]ntulŭ nu vru să le ia, ce le zis[e]: «Eŭ amŭ din în ceriŭ bucate, pre Hs. şi putere lui, iară bucatele vostre cele spurcate nu-mŭ trebuescŭ.» Iară a doa-zi învăţă judeţulŭ şi scosără sv[ă]ntulŭ dinŭ în temniţe, şi, deaca stătu înnainte lui, zis[e] cătră dănsŭ judeţulŭ: «Ascultă-mă, iubite Theodorŭ, şi vino de tămăneze boziŭ mai nainte de ce nu te muncescŭ, că mă giorŭ pre putere marilorŭ Dumnizeŭi că voiŭ scrie la Înpăraţi să te pue arhierèŭ Dumn[e]zăilorŭ noştri, să te avemŭ toţi ca pre unŭ părinte şi mai mare, şi cinste multă verŭi avè di la Înpăraţi». Iară sv[ă]ntulŭ, decă auzi, întăi răsè, pentru Vlădicie ce-i zis[e] judeţulŭ, după acee răspuns[e] judeţulŭ Pomplie: «Au-ţi pae că cu une înbunături şi minçonŭi ca aceste verŭi birui minte mè? Adeverescu-ţi că, măcarŭ focŭ să mă are arde, măcarŭ fierŭ să mă're mânca, măcarŭ sabie să m'are tăè, măcarŭ totŭ trupulŭ în miŭ de bucăţi să s'are zdrobi (*chimbət*: zdromica), eŭ de Hs. nu mă voiŭ lăpăda până cândŭ voiŭ fi cu sufletŭ, şi până cândŭ voiŭ fi viŭ; pentru libovulŭ lui Hs. voiŭ răbda munci şi mucenie în toate zilele». Iară aceste decă auzi giudeţulŭ, să mira foarte de îndrăznire sv[ă]ntulŭi, şi chemă pre Domnul oşteŭi în lature deusăbŭi, şi-lŭ întrebă ce va face. Iară Domnulŭ răspuns[e]: «Giudeţŭ eşti acestŭi locŭ, dici fă cum ŭi-e voe».

Atunci învăţă Pomplie să facă o muncă sv[ă]ntulŭi, să-lŭ spănzure cu capulŭ în josŭ şi, cu unghŭi de fierŭ ce le gătişè de cee trebă, să strujască trupulŭ sv[ă]ntulŭi până cândŭ, oare să moară, oare să tămăzeze. Şi atăta strujiră armaşŭi sv[ă]ntulŭ până i să văzură coasteŭe şi usteniră şi

armaşii strujindă. Iară sv[ă]ntulă altă nimică nu grăe, nu-măi cătă cetie în taină, bine lăuda pre D[u]mn[e]zău: «În toată vreme, purure lauda lui întru gura mē». Iară giudeţulă Pomplie, decă văzu că nimică nu foloseşte, zisă să-lă pogoară giosă, şi grăe cătră sv[ă]ntă: «Nu ți-i ruşine, vai de tine, a năd[ă]jdui întru în omă č-aŭ muritū răŭ, în Is. Nazarărenulū? Într'acela nedejdueşti ce nice lui n'aŭ pututū folosi!»

Sv[ă]ntulă răspunsă: «De'ş fi avutū purure acasta ruşine, necredinčoas[e] oame, şi eŭ şi toţi creştinii căti să nădăjduescū în Hs.!»

Într'acee vreme gălčavă mare să făcu de gloatele omenilorū pentru sv[ă]ntă, şi giudeţulă să temu să nu să facă vr'o mestecătură în oameni. Grăi iară cătră sv[ă]ntulă şi zis[e]: «Să lăs[ă]mŭ cuvintele cele multe şi s[ă] zicemŭ unŭ cuvântū stătătorī. Vrē-ve[ī] să tāmăezi boziī, aŭ verī să paţi mai mari şi mai cumplite munci decătū aceste?». Sv[ă]ntulă răspuns[e]: «Spurcate oame, şi plinŭ de toate hicleşuguril[e] drăceşti, nu te temi de D[u]mn[e]zău ce ŭaŭ dat acasta boerie, ce încă-mī zici să mă lepădŭ de Dumn[e]zău şi să mă închinŭ lemnelorŭ celorŭ mute şi surde?».

Atunci lăsă giudeţulă pre sv[ă]ntulă să mai gândescă ce va face şi, deca trecu cătu-i un čas, zis[e] iarăşi cătră dinsŭ: «Mai bine este să fi cu noi aŭ cu Hs.?» Sv[ă]ntulă răspuns[e]: «Cu Hs. am fostŭ, şi sintŭ, şi voiŭ să fiŭ».

Decă văzu giudeţulă că nimică nu poate face, nice-lŭ mai poate întoarce, ce mai multă zarvă să face, giudecă să piarză sv[ă]ntulă, şi scrise acesta giudeţu: «Pentru că Theodorŭ, vrăjmaşulŭ zisei împărăteşti, s'aŭ lăpădatŭ de D[u]mn[e]zăi noştri, ş'aŭ crezutŭ în Hs. celŭ răstignitŭ, pentru acee am giudecatŭ să-lŭ ardeţi de totŭ, cătŭ nece pământulŭ să nu è trupulŭ lui, ce să-lŭ mănăince foculŭ. Căci că şi elŭ aŭ arrsŭ besereca Irrei. Şi de grabă-lŭ luară armaşii şi-lŭ dusără legatŭ până la loculŭ celŭ de perzare. Iară sv[ă]ntulă să deştinse de brăŭ şi să dezbracă de veşmântulŭ ce avē şi să desculţă de încălţăminte. Atunci armaşii vrură să-lŭ găvozdescă la pământŭ, să nu s[ă] cumva sparie,

Iară sv[ă]ntulū nu vru, ce zis[e]: «Lăsați-mă negăvozditū, că Hs. celū ce mi-au datū putere de amū răbdatū alte munci, acela mă va întări de voiū răbda și foculū».

Și nu-lū găvozdiră, ce-lū lăsară slobodū. Iară sv[ă]ntulū rădică mănile lui cătră D[u]mn[e]zăū și cu lacrămī să rugă, și zise: «Domne Is. Hs., unulū născutū, fiulū părintelui cerescū, cela ce pentru a nostre spes[e]nie te'i pogorătū dinū în ceriū și ai venitū pre pământū, mulțamescu-ți că m'ai spodobitū de-amū răbdatū munci și pedepse pentru sv[ă]ntū numele tăū. Proslăvescu-te, că-mī dăruiși să mă asamănū muncilorū tale. Mărescu-te că mă întăriși să mărturisescū pentru libovulū tăū. Spodobește-te-mă, Domne Hristoas[e], și Împărăției Tale, cumū amū răbdatū eū munci pentru numele tăū, așa și Sf[i]nție Ta mă proslăvește întru Împărăție ta. Ado-ți aminte, Domne, și de voiniciī ce au fostū cu mine [în] închisore și în legăturī pentru numele tăū, cariī sintū și acmu; spodobește-i și pre acee să mărturisască și să è morte pentru libovulū tăū ca și mine».

Și, grăindū sv[ă]ntulū cătră D[u]mn[e]zăū aceste cuvinte, iară acole era unu creștinu într'ascunsū ce-lū chema Cleonicū, carele căota cătră sv[ă]ntulū și lacrăma. Iară sv[ă]ntulū zisă cătră dinsū: «Frate Cleonice, aștepta-te-voiū; numai ce vino».

Așa zise sv[ă]ntulū, și iară începu a să rugă lui Dumn[e]zăū și a zice: «D[o]mne H[ristoas]e, cela ce întâi Sv[i]nția Ta ai arătatū aastă mucenie pre cruce, de-ai luatū moarte, pentru spes[e]nie nostre, ca să ne arăți cale la Împărăția Cerului, priimește ș'aastă mică muncă ce o rabdū nădăjduindū întru tine și în sufletulū mieū întru Împărăția ta cè netrecută, și-lū împreună cu sufletulū mucenicilorū tăi!».

Aceste cuvinte zise sv[ă]ntulū, și îndată sări în para focului aceluia ce ardē, lăudandū și mărandū pe D[u]mn[e]zăū. Iară D[u]mn[e]zăū, pentru [ca să] arāte ciudese, să să proslăvescă muceniculū, tocmi acesta lucrulū. Para focului aceluie să făcu ca o cămară, și numai cătū încu[n]gioră trupulū sv[ă]ntulū, iară nimică nu-lū arsă, și sv[ă]ntulū,

lăudându și proslăvindu pre D[u]mn[e]zăă, dede sufletul lui în mânil lui Dumn[e]zăă.

Iară giupănesa acee de care am pomenitū mai nainte c'aă deșteptatū sv[ă]ntulū și i-aă spusū de șerpe, acee cumpără tru-pulū sv[ă]ntulū, cu multă cheltuială, și-lū dusără la moșie sa în Evhaita, și în totū anulū făcē praznicū sv[ă]ntulū, și-lū avē de agiutoriū întru toate nevoile. Și, nu numai ē, ce și toți bolnavii dinū într'acela locū, avē-lū vrace [=vraciū] sufletescū; nu numai cei de-aproape, ce și de departe și diin toată lume.

Pentru acee ascultați cu toată osirdie și una diin ciu-desele Sv[i]nțiie Sale c'aă făcutū, pentru ca să luați și platā de la sv[ă]ntulū ee-lū prăznuimū astăzi. Deacă muri Costantinū Împăratū, acela bunulū și sv[ă]ntul, stăturā Împărați 3 foçori (*sic*) a lui. Iară după dānșii stātu Împăratū Iulianū prestăpenicū [=paravatul] mai nainte de ce nu era Împăratū. Acesta Iulian la arătare să făcēcā este creștinū, iară într'ascunsū era păgānū, căci că să temē de unchiu-săū, de Costandinū Împăratū. Iară, decā muri și elū și fiçorii lui, și încāpu la Împărăție, toate răutățile căte avē ascuns[e], de-acie le ivi. Într'alte răutăți ce făcē creștin[i]lorū, gândi ș'acasta.

În săptămāna acasta ce'ū trecutū, toți creștinii aū postū mare. Iară elū vru să spurce bucatele Țārigradulū cu singele ce giunghē, de făcē jirtvā boziilorū (*sic*). Dice chemā Vorniculū Cetăției, și-i zis[e]: «Ascultā-mā, Vornice, marii D[u]mn[e]zei me-aū adusū aminte unū lucru, pentru că creștinii pre noi nu ne ascultā, nice cu bine, nice cu răū. Ce să facemū o tocmealā, să ne asculte și fără voe lor. Dā învățaturā să nu să vānzā alte bucate în cetate, numai bucate împărătești, și acele să fie spurcate cu singe dinū în ji[r]tva bozilorū, doarā încāi așa ni să vorū pleca creștinii. Și să fie cu tainā acesta lucru, să nu prinzā de veste».

Așa zis[e] Împăratulū Dioclitianū (*sic*), iarā Vorniculū răspunsā Împăratulū: «Pre putere marilorū D[u]mn[e]zei dumnezeescū este acesta svatū, iarā nu-i omenescū. Face-voii, Împărate, cumū ziseși». Și degrabā învăță, și fu zisa Împăratulū. Iară creștinii nu știē, nece precepē svatulū celū răū a spurcatulū Împăratū.

Iară marele svecnică Dumn[e]zău și marele puternic nu lăsă omenii săi să să spurce c'unu svațu rău și spurcatu ca acela, ce tremisă pre sv[ă]ntulă acesta marele mucenică Theodoră Tironă la Patria[r]hulă Țaligradulă ce-lă chema Evdoxie. Decă să dus[e] sv[ă]ntulă, și-ă zis[e], nu în somnă, ce aeve (ms. : cela vaeve) : «Ep[i]sc[o]pe, să zice creștiniloră să nu cuînpere bucate de acele împărătești, că săntă spurcate cu singe diîn ji[r]tvă boziloră». Patria[r]hulă răspuns[e] : «Dară ce voră mănca omenii, că postăscă și sintă flămânzi?». Sv[ă]ntulă zis[e] : «Să mănănce colivă». Patria[r]hulă întrebă : «Ce este acă colivă?» Căci că până atuncă nu era colivă, nice să pomeniă. Iară sv[ă]ntulă zis[e] : «Fierbe grău și împărți-ă creștiniloră să mănănce. Aciasta este coliva, că în loculă nostru, la Evhaita, așa să chemă grăulă fiertă».

Patria[r]hulă zise : «Dară cine ești tu, sv[ă]ntulă, c-ai venită la ună păcătăsă ca mine? Spune-mi numele tău!». Răspunse sv[ă]ntulă : «Eă sintă Theodoră Tironă mucenică, diîn Evhaita, și m'ău tremisă D[u]mn[e]zău să-ți spună svațulă necredinčosulă lui, Iuliană, și pentru aceia să faci cumu-ți zică».

Degrabă să sculă Patriarhulă de tocă, și strese toți creștinii, și le spus[e] videnie ce văzuse. Și așa făcu, de fiearsă grău și împărți tuturora creștiniloră în Țarigradă, și nu mai cumpără nime de bucatel[e] împărătești, până să înpuțiră, de le arunca în Mare. Și fu amăgită spurcatulă Împărată, și mai vartosă diavululă, svațulă acela ce făcuse.

Pentru acesta lucru și pentru bine c-ău făcută prăznuimă astăzi paminte Svinției Sale. Ce și alte ciudese multe aă făcută acestă sf[ă]ntă. Fečorulă ună sărace l-aă scusă diîn robie Turciloră. Cine ce pierdă și mergă în besereca Sf[i]nției Lui, de dormiă, degr[a]bă afla, fie unde vră fi. Pre nește slujitori-ă îngrozi să se ferescă să nu prăde; pre omeni ce era de-a se închinarea, izbăvi. Și alte ciudese mari și minunate aă făcută întru slava Tatălă și a Fiiulă și a D[u]hulă Sv[ă]n[t]ă, ce este o dumn[e]zăire și o Împărăție, pentru a căruă milă să dobândimă și noi binele de veci. *Amină*.

VII.

«HATUL» DIN 1826 AL ȚERII-ROMĂNEȘTI.

În «Tesaurul» său Papiu Ilarian a publicat de mult textul privilegiului împărațesc, al *hatului* din Novembre 1802, pentru Țara-Românească, după însăși condicta lui Constantin Ipsilanti, care era atunci Domn în București. De aici s'a reprodus în culegerea de «Acte și documente» a d-lui Sturdza (vol. I).

Nu se știa însă că acest act a fost înnoit după convenția ruso-turcească din Acherman (1826), și anume cu adausuri. Primind o copie contemporană de pe acest act, de la o persoană din Urziceni, cred că trebuie să-l dăm întreg, și pentru deosebirile ce se observă în părțile ce nu sînt nouă :

Alesule între Domniî neamului creștinescû Grigorie Ghica V[oe]v[o]d, fie-ți bune sfârșiturile tale. După ce îți va sosi această a noastră împărătească poruncă, să-ți fie știut că, în vreme cându cu norocire s'aŭ săvârșitû pacea și împăcuierea între prea-înnalta și večnica Împărăția Mea și între Împărăția Nemților¹, atuncea milostivindu-să Împărăția Mea la starea cea dinu vremea răzmiriți, pentru multele nevoi și supărări ce aŭ suferitû raiia[ua] Țării-Rumînești, aŭ miluit-o cu sfântă poruncă dă ertarea dăjdiilor : de haraci,

¹ În 1791.

de bairamlăcū¹, de rachibiē² și geizē³. Asemenea pă la înjumătățirea lui Muharemū a l[ea]t[u]lui 1206 s'au mai dăruitū iarăși sfânta mea poruncă, coprinzătoare de a nu să supăra năpăstuindu-să săraca raiā, iarū, înū urmă, viindū grecescū și turcescū arzmagzarū⁴ din partea celorū dinū Țara-Rumînească Mitropolitū, episcopī, egumenī și toți preoți dupe la mănăstiri și biserici, boeri, căpitanī și ceilalți zabiți, cu coprinde că mai nainte de cățiva anī s'au silitū, dinū pricina celorū ce au pățitū asupriri și necazuri din vremea răzmiriți, de a părăsi cei mai mulți patriia lorū, și a să dăpărta de la ia și a să prăpădi memlechetulū⁵ Țării-Rumînești și a veni lăcuiitoriī la ticăloasa stare, și că, avândū mare supunere și ascultare la prea-puternica Împărăția Mea și rezămîndu-să la aca către ei milă și milostivire a Împărății Mele, cerū a să înnoi prea-înnalta poruncă ce s'au datū mai nainte, coprinzătoare de nizamulū⁶ Țării-Rumînești și a multorū șarturi care s'au cercetatū atunci la caidulū⁷ ce să păzește la împărătesculū mieū Divanū de fermenerile ce să dau după vremi, — fiindcă s'au găsitū acolo coprinsū că la l' 1188, la jumătatea lui Șăval⁸, s'au dăruitū la amîndoo țările sfintele prea-înnaltele porunci, înpodobite cu sfântū hatihumaiumū⁹, arătându-să acestea ce să zicū în urmă :

Ca raelele a câte doo țări: Rumînești și ale Moldavii, care coprindū locū de chelerū a prea-puternicii Împărății Mele, plătindū, după starea lorū, dajdiia anului saū haraciul, să nu să supere pentru orice felū de socoteli yechi de mai nainte, nici de

¹ Peșcheș pentru Bairam, Paștile musulmane.

² *Rechiabiē*, darea „scării“ împărătești, pentru cei patru *musaipti*, „Agii din lăuntru“ de pe lingă Sultan.

³ Bani pentru numire (Șăineanu, *Influența orientală*, III, p. 58). Se trece ca sumă fixă, adausă la tribut, de Constantin Mavrocordat, ca Domn muntean, în 1761 (Mihaī Cantacuzino, Raport, publicat de frații Tunuslii, cap. XLI).

⁴ Plingere.

⁵ Provincia.

⁶ Rinduiala.

⁷ Condiția.

⁸ 4 Novembre 1774; Sturdza, *l. c.*, I, p. 139 și urm.

⁹ Iscălitură împărătească.

banî, nici de orice altă. Și, cândă să va întâmpla pări și pricină între vre-ună Turcū cu vre-o raia, sau între doo raele, acestū felū de pricină Domnulū Țării-Rumînești celū după vremi, cercetândū cu dreptate pă jăluitarū și pe părătū, să îplinească dreptatea ce să v[a] dovedi. Iar la hotărârea pricinilorū ce să va întâmpla între Turci și între raele să fie înū mijlocū și celū după vremi Divanū-Efendisi ¹ alū Domnului și alți Turci ². Iarū, de să v[a] întâmpla ca aceste pricinī între Turci și raele a nu lua sfârșitū prinū mijlocirea celorū ce li s'au zisū mai susū, a lui (*aduu*) Divanū-Efendisi și altorū Turci ce vorū fi pe lângă cei după vremi Domnī Țării-Rumînești, și să dovedi că gândulū acelorū jăluitarū sau părăși turci este de a vătâma și a păgubi sāraca raiaoa, să nu să sufere a să supăra și a să păgubi sāraca raia pentru acestū felū de mincinoase și îpotriva dreptăți davale ³ și pări. Iarū hotărârea de acestū felū cu îndoială pricinī să să facă înnaintea cadiului dă Giurgiu, căutându-să judecata după dreptate; care cadii ai Giurgiuului sînt datorī, când să v[a] orândui la ei vre-o pără ca ačasta dă spre partea Domnului după vremi, să fie cu luare aminte a nu face nici de cumū lucru afară dinū dreptate și dinū pravilă, nevoindu-să a avea dreptatea loculū ei și a nu să năpăstui sāraca raia.

Și că să nu să supere sāraca raia ducându-i cu sila a să judeca la altū locū.

Și că, de vreme că s'au scrisū fetfă coprinzătoare ca mărturiia a unui raiā asupra unui Turcū este priimită și bună la pricinī de clironomiie și de epitropiie, la care să urmeze după coprinderea fetfalii.

Și că, căți dinū aschearlī ⁴ sau alți dinū Turci vorū face vre-o greșală înlăuntru, în Țara-Rumînească, aceștiia să s[ă] trimiță la serhaturile ⁵ dinū pregiur, și a colo să [să] pedepsească prinū merefetulū ⁶ zabițilorū lorū.

¹ Secretariū turcesc.

² Zabiți, în Papiu.

³ Reclamații.

⁴ Ostași.

⁵ Margeni.

⁶ Prin mijlocirea.

Și că, măcaru că sîntu multe înnalte înpărătești porunci date mai dinnainte, să nu să cuteze, înpotriva nizamului ce s'aũ datũ mai nainte, a întra înũ țarã serhatlii și alții dinũ lãcuitori cazaliloru¹ dupã Dunãre și înnalte porunci sîntũ ca să surpe cãșlalele² care să făcea înũ Țara-Rumînească mai nainte, și să s[ă] izgonească cei ce umblã fãr' de treabã, netrebnicî și oameni rãi, darũ nu este departe de a să întãmpla ca unii ca aceștia a cere de a întra în țarã, și, dupã ce între ei să vorũ gãlcevi, și vorũ omorã unulũ pe altulũ, dupã aceia să cearã prețulu sãngelũ și, apucãndu-sã de pãri mincinoasã, și cerãndũ cu nãscociri amãgitoare lucruri și bani, să supere și pãgubească pã sãraca raiã a Țării-Rumînești,—de aceia de acumũ înnainte, afarã dinũ orãnduiții și numiții cu numãrũ neguțãtorî de la serhaturi, nimeni altulũ să nu să cuteze a întra în Țara-Rumînească, și, iarãși, aceștia cãndũ aũ a merge la Țara-Rumînească pentru neguțãtoriia lorũ, să-și ia teșcherele de voie de la zabiți lorũ, și, ajungãndũ în țarã, să arate acestũ felũ de teșcherea, saũ la însuși Domnulũ țării, saũ la vechilulũ lui, și, luîndũ iarãși teșcherea de voie, saũ de la Domnulũ Țării-Rumînești, saũ de la vechilulũ lui, așa să să neguțãtorească,—fãr' de a cere la județele în care mergũ pentru neguțãtoriia lorũ, nici cu sãlãșluire a să așãza acolò, nici a ara, nici a semena, nici a supãra înũ altũ felũ raelile, nici a da selem-ahçasã³ saũ arvunã. Care acestea toate să coprinde întocmai la înnaltele porunci ce s'aũ datũ mai nainte pentru nizamũ, și să cade a să urmã.

Și că pentru acestũ felũ de mincinoase davale să nu să sufere a să orãndui în Țara-Rumînească mumbașiri⁴ dã spre partea vizirilorũ și cadiilorũ⁵ și zabițilorũ, spre supãrarea sãracilorũ raele.

Și că, cãte locuri și moși, saũ mănãstirești, saũ ale altorũ

¹ Ținuturilor.

² Odãile de vite.

³ „Bani de salutare.“

⁴ Împlinitori.

⁵ Judecãtorilor.

obrazе, care cu sila și cu năpăstuire s'au stăpănită de acestă felă de oameni netrebnci, și să numescă până în zioa de astăzi cu nume de raele, făcându-să pentru aceștia desăvârșită cercetare, și dovedindu-să că să stăpănescă cu năpăstuire, să [să] întoarcă la stăpăni loră cei adevărați.

Și că, de va fi trebuință de a să înnoi și a să lucra, cumă și mai nainte, schela cea veche a Țării-Rumînești, Orașul de Floci, spre mai de folosă și mai lesne ducerea (de) celoră ce esă din țară la alte țări, sau dină alte țări la Țara-Rumînească, să aibă voie lăcuioră țării a înnoi și a umbla cu zisa schelă, însă cu chipă de a nu păgubi pă prea-înalta mea Împărăție.

Și cumă că nu să dă voie la negătoră turci a ținea înăuntru înă țară moșă și cetfelăcură¹, nici a paște vite.

Și cumă că, dă vreme ce este poprită de a întra în Țara-Rumînească cei ce mergă la dregătoră loră, prea-înălțăți Viziră miei și prea-cinstiți mirimiră² miei, abătându-să dină calea cea dreaptă la dusulă și la întoarcerea loră, și a lua de la raele, fără de preță, cele trebuincoase ale loră, oameniloră și a viteloră, și a lua caă de olacă, și, făcându alte cereră ca acestea, să înpileze săraca raia,—pentru acasta nici într'ună chipă nu este voința Împărăției Mele a să păgubi de acumă înainte raelele Țării-Rumînești dăspre partea Viziriloră și mirimirăloră și a oameniloră lor, abătându-să dină drumulă celă dreptă și întrăndă înă Țara-Rumînească.

Asemenea și cei cu pricină trebuincoase ce trecă, sau Tătară, sau alții, la multe locură după 'nprejurulă aceștia țări, să nu să abată dină drumulă loră și să meargă înă Țara-Rumînească, nici să cără caă de olacă mai multă decâtă să coprinde la menzilă-fermană³ ce aă la mînele loră. Așijderea și cei ce să ducă cu poruncă la numita țară, după vremă, să nu supere și aceștia, cerăndă mai multă caă decâtă cele ce sîntă scrise în menzilă-fermană ce aă în mînele loră, și, daca

¹ Ciftilic, feudă.

² Viziră (Pași) aă trei tuiură, aceștia, două.

³ Firman de poștă.

până acum, la împlinirea acestora ce s'au zis mai sus (care acestea toate să coprinde la poruncele ce s'au dat mai nainte) s'au întâmpat vre-o lenevire, dar, de acum înainte, la toate cele ce s'au zis șarturi¹ fără de greșală de a să păzi, să va face mare osârdie. Iară cine să v[a] cuteza a face mișcare împotriva înalțelor porunci, la pedeapsa acestor felu de oameni să va face toată silința, fără de cea mai mică prelungire.

Și cum că, de vreme că sînt date multe înalte porunci, poruncitoare cum că, când să ducă raelile Țării-Rumînești la casabale, sate și târguri după Dunăre, sau pentru vre-o treabă a lor de alișverișu, să nu să supere de către haraccii² și zabiți acestor părți, nici cu cerere de haraci și spengè³, nici cu alte pricinuri; nici oameni haracciilor și colgi⁴, cu pricinuire că ceru raele streine, să între în Țara-Rumînească și să umble încoace și încolo,—pentru aceasta să poruncește cu înalte porunci celor de să cade, și să oprescă aceștiia de acestu felu de lucru.

Și cum că raelele și lăcuiitorii Țării-Rumînești să nu să supere de nimeni, după ertăcunea și slobozeniia Țării-Rumînești, la dăjdi și la căiafet⁵ și portul lor.

Și cum că, când raelele în Țara-Rumînească ar fi priimitu legea turcească, nu pot a cere parte de moștenire de la părinții și rudele lor, cercetându-să fetfao pravili, fiindcă această pricină reazămă la pravilă, s'au dat patru sfinte fetfale, coprinzându: cel din întâi, că Nazarineanu cutare, după ce va priimi legia turcească și va muri tatul lui, cutare, nu poate a-i fi fii-său moștenitor; cea de alu doilea, Nazarineanu cutare, bărbatul cutării Nazarinencii, de va veni la legea turcească, nevestii aceștiia rămîind la legea ei, și murîndu ia, nu să face moștenitor ei cel de au priimit legea tur-

¹ Rosturi.

² Spengè, ispengè, pengic (v. Șăineanu, o. c.): πενταμέριον, 1/5 din rob și pradă, pentru Sultan.

³ Harageari, cari string haraciul.

⁴ Paznicii de drumuri.

⁵ Veșmint.

căscă, bărbatul ei; alu treilea fetfă: cutare Nazarineanu, fechoru alu altui cutăruia Nazarineanu, de va priimi legea turcească, și va muri tată-său, fiindu creștinu, fechorul lui nu să face moștenitoru lui; alu patrulea fetfă: cutare Turcu de va erta robul lui, pă cutare Nazarineanu, iar acestu robu, după ertăcune, va muri făr' de a priimi legea turcească, cutare Turcu, stăpână-său, nu să face clironomu acelu ertatū cutare Nazarineanu. Deci aceste fetfale după coprinderea lorū să cade a să urmă cumū să cuvine.

Și cumū că, măcarū că s'aū lăsatū și s'aū ertatū mumba-iaoa ¹ și de a să cumpăra pă fieșcare anū oi cu înnalte porunci prinū merfetulū casap-bașa ² după vremi, darū este de mare trebuință de a să aduce oi dinū Ținutulū Împărății Mele pentru tainaturile mirii ³ și pentru hrana lăcuitorilorū Țarigradulū, — pentru ačasta raelele Țării-Rumînești să nu ascunză oile lorū de vânzare, ci cu prețulū ce să politpsește ⁴ să le vânză la neguțătorū și gelepi, și, așa, cu privigheria celu după vremi Domnū alū Țării-Rumînești, să nu facă cusurū de a trimite la Țarigradū cītū de multe oi, și aceste oi să le vânză lăcuitorii Țării-Rumînești numai la acei neg[u]țătorū și gelepi carele le vorū aduce în Țarigradū, iar nu înū alte părți.

Și cumū că, Țara-Rumînească fiindū înū locū de chelerū împărătescū, și fiindcă cererea și ducerea înmulțimii de zaherele este celū maī de trebuință [la] aceste dooă Țări: Rumînești și Moldoviū —, înū locū de mucaesă ⁵ ce să da maī nainte dinū toate felurile de zaherēle care ară și seamănă raelile țării, să le coboară necontentitū zah[e]relile din dăstulū la schelile Dunării și să le vânză, după prețulū ce să politpsește, la reizii ⁶ corăbiilor ai Capanulū ⁷, vânzândū zahere-

¹ V. definiția în rîndurile următoare.

² Starostele casapilor din Constantinopol.

³ Miri-Statul.

⁴ Grecește: se vinde.

⁵ Provisii de războiū.

⁶ Furnisori de corăbii.

⁷ Magaziile de aprovizionare ale Țarigradulū.

lele la acei reizi care vor merge la Țarigrad, iar nu la alte părți. Dar fără de a să părăsi țărani de arătură și semănătură, lenevindu-să că mucaeseaoa zahereli s'au rădicat, nici să ascunză zahereaoa ce au, cu gându de lăcomiie, și cu acestu chipu raelile țării să [să] folosească și să căștigel, iar lăcuiorii Țarigradului să pătimească stenahorie de hrană. La această pricină să puie necontenitu mare silință, atâtu cei după vremi Domni, câtu și boerii.

Și cum că, orice greșală s'au întâmplată a să face de nevoie de către boeri și raelile Țării-Rumânești și ai Moldovii la răzmirița trecută, acestea toate până acum fapte și mișcările lor s'au ertat, cu desăvârșită ertare, de către Împărăția Mea, și nu va pomeni Împărăția Mea nici odinioară, nici cu mustrare, nici cu răsplătire ¹, la niciunul dintre ei pentru cele trecute faptele lor, — și de acum înainte, pre câtu voru fi statornice la steajărul supunerii și ascultării către preaputernica mea Împărăție, și voru urmă datoriile supușilor, neabătându-să dinu supunerea ce să cade, nu au a vedea altecevași dinu partea Împărății Mele fără numai decătă milă, milostivire și milosărdiie.

Și cum că, la pricina între Domnul Țării-Rumânești și între nazărul Silistriei pentru hotarul de matca Dunării, să să urmeze cu luare aminte cea de mai pă urmă, al doilea rândă dată poruncă, la lt. 77 ², cōprinzătoare, și de cele ce s'au dată mai nainte înalte porunci.

Și cum că boeriile Țării-Rumânești și a Moldavii, de vreme ce să cade a să da între Greci și între pămînteni cei aleși, care potă a le chivernisi bine și de credință, pentru aceasta pricina boeriilor să lasă la cei după vremi Domni Țării-Rumânești și Moldovii ca să le metaherească la slujba lor după trebuință, pă cei credincoși și vrednici, atâtu dinu Greci, câtu și dinu pămînteni, protimisindă întâi pă cei mai dă treabă dinu pămînteni boeri la boeriile ce sântă înadinsu pămîntenilor.

Și cum că, cându va fi trebuință de cherestele pentru

¹ Izbindă; la Papiu.

² 1763 de la Hristos. Nu cunoaștem acest act.

întemeerea cetățitorilor de la Rumele, să să taie acestea dinu munții Țării-Rumînești și ai Moldovei și să să cară la locurile ce voru face trebuință și, luîndu senetū pecetluitū de la Benà-Emeni ¹, să să plătească făr' de lipsă prețul tăerii și alū cāratului acestei chereștele dinū baniū haračului Țării-Rumînești și alū Moldovii, făr' de a să scădea niciunū banū.

Și cumū că vitele ce sântū în seama ustali ² de la Mangalia și care sântū la ceftelăculū Mangalii, să-ī oprească de acumū înnainte a nu le paște înū țară, atâtū vara, câtū și iarna; și într'acestașū chipū să să apere săraca raiaoa dinū paguba ačasta. Încă s'aū gāsitu trecutū înū caidulū Divanului ca la suruturile ³ ce să vorū zice mai josū s'aū adaosū și celū spre ajutorū i apārarea lorū șartū după mila și milostiviria Împărății Mele către ei, ca să aibă luare aminte de acumū înnainte și ca să lucreze cele căzute la îndatorita lorū supunere făr' de a să abate nici de cumū, până la un firū de părū, dinū calea dreptății și a supunerii, după datoriia lor, și aducāndū mare supunere la Domniū lorū după vremi, făcāndū silință și luare aminte la împlinirea înpărăteștii slujbe, și dāpārāndu-să cu mare luare aminte dā celū mai puținū cusurū. Acele șarturi sântū acestea :

Cumū că de acumū înnainte să nu să carā de la Țara-Rumînească mai multū decâtū șase sute noosprezece pungī de bani, iar Țara Moldovii mai multū decâtū o sută treizeci și cincī pungī și patru sute patruzeci și cincī t[a][erī], cu nume de haračul anului; care dajdiie a fieșcăreia țării să să dea aici la Țarigradū, la sfārșitulū fieșcăruia anū, și să nu să orānduiască înū havalele.

Și cumū că să s[ă] dea dinū partea Țării-Rumînești nooăzeci [de miū] t[a][erī], bani gata și lucruri, la poclonulū Baieramului, și patruzeci de miie rechiabiē. Iarū dinū partea țării Moldovei pentru poclonu Baeramului, înū bani gata și

¹ Îngrijitorul binalelor, arhitectul-șef.

² Ustă, ofițer inferior de Ieniceri. Cel din Mangalia comandă orașul, locuitorii fiind înscrși în acest Ordin.

³ Sureturi, cōpii.

lucruri, nooăzeci dă miț t[a]l[er]i, și recheabiē dooăzeci și cinci miț t[a]l[er]i, iarū mai multū să nu să čară.

Și cumū că de la Domni să nu să čară pă fieșcare anū baniū mucarelului¹, și, pre cătū nu i să va întâmpla vre-o greșală lui, și să să dovedească bine, să nu să mazilească, și de la Domni ce să orânduescū după vremi, să nu să čară geizele și avaeturi mai multū decătū este obiçnuitū dinū vechime, — care aceste obiçnuite geezele și avaeturi să nu să ia de la raele, ci să s[ă] plătească din veniturile chearū ale Domnilorū, ocne, vāmī și din rusumaturī².

Și cumū că cei după 'nprejurulū acestorū dooă țări, Pașii, cadii și alți zabiți, să nu facă cereri și să ceară hasuri³ și avaeturi⁴, a cărorū pagubă să reazămă la săraca raia, și să nu trimiță de spre partea lor mumbașirū numai și numai de a lua bani; care acestea nu să sufere de către Împărăția Mea.

Și cumū că, cāndū să v[a] întâmpla a să face mazilī și a să orāndui cei dinū dregătoriile prea-puternici Mele Împărății, n'au să dea niciun felū de geezē și avaeturele lorū.

Și cumū că dinū numitele dooă țări, dinū toate felurimele de sementii și celelalte zaherele, să să ceară sumi pe cătū nu să aduce supărare raelii, și, cāndū miriia va cumpăra zaherea dinū numitele țări, să s[ă] plătească prețulū acei zaherele cu bani gata, și chiriia să nu să încarce la raele; iarū, cāndū vorū cumpăra neguțătorii zaherele, să să plătească cu bani gata, cu prețulū ce să politipsește.

Și cumū că, fiindcă să coprinde la cele date mai nainte sfinte porunci, după cumū s'au zisū mai susū, că, cumpărāndu-să oi dinū amīndooă zisele țări prin marefetulū saegiiilor⁵ și ai oamenilorū lui Casap-Bași, este pricinuitorū de pa-

¹ Întăriri în Domnie. Se făcea pentru Hanii Crimeii, cum se vede din al II-lea volum al cărții lui Peyssonnel despre negoțul Mării Negre (*Traité sur le commerce de la Mer Noire*, Paris, 1787, II, pp. 237-8).

² Dări, venituri.

³ Ajutorințe.

⁴ Dări indirecte.

⁵ Saigii, păstori, vinzătorii de oi.

gubă și asupra raelor, cum s'au zis mai înainte, s'au ertat să nu să nu facă acea cumpărătoare de oi. Dar, de vreme că este trebuință de a să aduce oi din Ținutul Împărăției Mele pentru tainaturile mirii și pentru hrana lăcuitorilor Țarigradului, pentru aceasta raelile Țării-Românești să nu ascunză oile lor de vânzare, ci, cu prețul ce să politipsește, să le vândă la neguțatori și la gelepi, și, așa, cu prevegherea celor după vreme Domni ai țării, să nu facă cusur de a porni la Țarigrad cât de multe oi, și să le vândă lăcuitorii țării aceste oi numai la acei neguțatori și gelepi carei vor să le aducă la Țarigrad, iar nu la alte părți. Pentru care și de acum înainte să v[a] face silință și lucrare, câte sântă dă trebuință la acestea.

Și cum că, când să voră cere de la dooă țări cherețele sau alter trebuincoase de zidire, să [să] dea știre de suma cerută, la Domni după vreme, și, așa, să s[ă] care cele ce să ceră, la hotarele acestor dooă țări, să să plătească prețul tăerii și căratului la raelor de la cei ce sântă meimuri¹ la acest fel de binale, cu mijloc care să dea mîna raelilor, și cu bani gata, dar să nu să silească raelor a le căra acestia ce să ceră, sau cherețele, sau altele, afară din hotarale țării lor.

Așjderea, când să va cere de la aceste dooă memlecheturi salahori și cară, să s[ă] plătească fără de a să scădea din obișnuita plata lor² nici un ban, nici să să prelungească vremea plătirii lor.

Și cum că să nu să sufere a intra într'aceste dooă memlecheturi, afară din neguțatori fermanlăi³, nimeni din prejurul Dunării lăcuitori și iamac⁴ cu scopusul pagubii și vătămări raelii, și să umble întorcându-să preună țară, nici să are, nici să semene locuri ce să cuvine raelilor a dooă memlecheturi, nici să bage vitele lor pentru pășunea și hrana

¹ Delegați.

² Platelor; ms.

³ Cu firmane, privilegii.

⁴ Ieniceri în congediu.

lorū ; iarū cine va cuteza a face în potriua acestui nizamū să să pedepsească strașnicū.

Și cumū că, de s'aū stăpănitū după pace locurile raelilorū, să să întoarcă la stăpăniū lorū.

Și cumū că, cândū nu v[a] fi mare trebuință și grabnică pricină, să nu să trimiță cu mumbașirū la aceste dooă memlecheturi dăspre partea Împărății Mele și, cândū să vor trimite, să nu să čară plata mumbașiretului lor de la raele, nici să să zăbovească înū țară cu izvodirea a felū de felū de pricinī. Acestea șarturi, adăogându-să la cele de mai nainte, să să urmeze totdeauna, și, păzindu-să la mīnele lor înū vreme dă trebuință, să să caute caidurile fieșcăreia pricinī dintr'acestea, și să să lucreze aceste câte să cerū, iarū cine va cuteza împotriva acestora a face ceva, oricine va fi, ca să să pedepsească, să [să] arate la prea-puternica mea Poartă, și să-și ia pedeapsa.

Și, de vreme că s'aū datū mai nainte poruncă că boerī carī aū slujitū cu credință la prea-puternica Împărăția Mea, și să supunū la Domniū lorū, să li să dea chear treptile și dregătoriile care s'aū învrednicitū mai nainte de rezmiriță, și să li să lase în stăpănirea lorū moșiile lorū, însă, fiindcă să face silință și nevoieță de a să păzi totdeauna șarturile ce s'aū zisū și ca să s[ă] dreagă și să să sporească moșiile și coprinsurile boerilorū, la care reazămă traiulū lorū, și ca să aibă după vechiulū obiceiū folosurile ce li să cuvine și treptile dregătorilorū lorū celorū de mai nainte, cu șartū, ca să nu să lenevească cītū unū firū de părū de a pune înū faptă la cea îndatorită mare supunere și la porunca și voința Domnilorū lorū, și, cândū să vorū purta așa, să li să facă silință spre ocrotirea lorū, metaherisindu-i la dregătorī și păzindu-să preveleghiurile lorū, acestū felū de silință fiindū pricină la sporirea țării, să poruncește boerilorū numitei țări să să lase de cererile fără cuvântū și fără cuviință, și mai vartosū de acele cereri care nu potū suferi raelile dinū pricină prăpădeniū la care aū căzutū țara în vremea războiului. Iarū, de nu să va supune vre unū dintr'aceia la porunca ačasta și, împotriva împărăteștiū Mele voințe, va

păgubi și va supăra pă săraca raia, și să va amesteca la lucrurile care nu i să cade, și va cuteza a să apuca de lucruri și cereri fără orânduială și afară din hotarele lui, care pricinu-ește turburare nizamului și răzvrătiri, și, de va sta împotriva la urmarea acestorū bune orândueli, cu care umblă Domnulū lorū spre îndreptarea oblăduirii țării și spre odihna și mîngăerea raelii, și de va cuteza la vre-o faptă *fără voința Domnului său, de vreme că cei de spre partea Împărății Mele aleși și asupra lorū orânduți Domni au toată volnicia a pedepsi pă acestū felū dă nesupuși cu pedeapsa ce i să cuvine, — pentru care să să facă toată silința de a pedepsi, după cumū s'au zisū, acestū felū dă nesupuși, ca să aibă răpausū și odihnă săracile raele, și paza nizamului țării.

Și cumū că dajdia dupeste anū care să analoghisește la toată raiaoa să să adune de la toți după cumū cu dreptate va cădea în partea fieșcăruia, iarū nu, cu unile mijloace și pricinuirī fără cale, uniī din raele să s[ă] apere de dajdie, și partea lorū să să încarce la ceilaltă raia. La acestea toate să s[ă] facă totdeauna luare aminte ca să s[ă] păzească dreptatea. Și de acestū felū de apărare fără cale să să facă dăpărtare, ca să s[ă] urmeze dreptatea totdeauna. Și, de vreme ce, pentru aceste toate șarturī, s'au datū pe largū sfântă poruncă plină de milostivire la lt. 1198, la luna lui Rebiulū-Evelū ¹, la vremea Împărății a pomenitului întru fericire prea-slăvitului unchiului mieū, Sultanū Hamitū ² (căruia fieie miță și ertare), care poruncă s'au găsitū trecută în caidū, cu toate aceste mai susū zise șarturī ce sântū pricinuitoare de dresū și sporirea a zisii Țărei-Rumînești și a nizamului ei, și pricina de apărarea a multorū năpăstuirī a lăcuitorilorū, — pentru care, după mila Împărății Mele asupra tuturorū ticăloșilorū și nevoiașilorū, care să naște dinū bunătatea și iubirea de dreptate a Împărății Mele, și după împărăteasca milostivire către raiaoa ce-mī este dată amanetū de Domnulū Dumnezeū, s'au fostū datū împărăteasca mea

¹ Astfel se capătă data exactă a hatului din 1784 (Sturdza, *l. c.*, p. 195 și urm.).

² Abdul-Hamid.

poruncă la lt. 1206¹, împodobită cu sfântu hatehumaiumă, coprinzătoare de cele dooă porunci date mai nainte, una cu sfântu hatihumaiumă, la lt. 1188, cumu s'au zisă mai susu, iară una, totu cu acestu coprinsu, la l[ea]tă 1198, vrându Înpărăția Mea și la cele pline dă dreptate zilile Înpărății Mele a să urmă asemenea aceste șarturi care să coprinde la porunca cea dată mai nainte și ca să să săvârșască răpausul săraciloru, și mai vartosu ca să s[ă] isprăvească cele spre îndreptarea și sporirea țării, urmîndu-să lăudata noimă care să coprinde la ceilaltă naltă împărătească poruncă, dă ertare de doi ani după pace, după mila și milostivirea Înpărății Mele, asupra tuturoru lăcuiitoriloru țării, iară după împlinirea ertării de doi ani să să îndrepteze cele ce au a răspunde dajdie poclonulu baeramulu, și recheabiè, gîaizè și alte avaeaturi, după șarturile ce s'au zisă mai susu,—acestea însă coprindū poruncele ce s'au datū mai nainte, darū, fiindcă cu trecerea vremi s'au pricinuitū la unele dintre șarturile ce s'au arătatū mai susu turburare și catahrisisu², iară după cele dintre prea-puternica Înpărăția Mea și între Înpărăția rosească următoarele șarturi, ahtinamele³, are dreptate Înpărăția rosească a face mijlocire pentru memlechetulū Țării-Rumînești și alū Moldovei,—pentru ačasta, spre întărirea împlinirii de acumū înnainte a ziselorū șarturi, solulū ei ce să află înū Țarigradū au arătatū la prea-înnălțata Mea Poartă prinū tacirū, avându poruncă dăspre partea Înpărății luī ca să ceară adaosū la șarturile de mai nainte acestorū madele⁴ ce să vorū zice înnainte.

Cumu că de acumū înnainte vremea Domnilor să fie rânduītă până în șapte ani deplinū, socotindu-să dinū zioa ce să va orândui Domniū, și, pe cătū nu să va arăta greșală doveditā, Domniū să nu să facă mazăli mai naintea vremi de șapte ani, iar, într'ačastā diastimā de șapte ani arătându-să

¹ Decī : 1792. Vezi actul însuși în Sturdza, *l. c.*, p. 225 și urm. (după *Uricariul*, III, pp. 131-44).

² Grec. : abus.

³ Tratate.

⁴ Afaceri.

vina, de să v[a] da știre dăspre partea Împărății Mele către solul Împărății (*șters cuvintul*) Rusii, și, de să va dovedi și să v[a] încredința că cu adevăratu este vinovatu la greșală, numai la acea vreme să fie slobodū a-lū mazăli.

Dăjdiile, avaeturi și cereri ce s'aū izvoditū dinū nou în urma senetului ce s'aū făcutū la leatū 1198, să lipsească, și după acestū temeiu să rânduiască și să așeze Domniū țării, împreună cu boerī, dările dupeste anū, și să le cisluiască după dreptate, și să aibă luare aminte cei după vremi Domniū Țării-Rumînești a avea epolipsisū¹ la anaforalele și arătările ce va face după vremi solul Rosii, atătū de acastă madea a dăjdiilor, cătū și de preveleghiurile țării, și mai vartosū pentru paza șarturilorū ce să coprindū la acastă prea-înnaltă împărătească poruncă, pentru ca să să rădice și să lipsească catahrisisū ce s'aū întămplatū, adică la madea raelilorū ce nu dau birū, la scutelnici boerilorū, și așe ca să să ușureze greutatea aceștii dări făr' de orânduială, să nu rămīe slobodū de birū niciunulū dinū raele, afară dinū suma scutelnicilorū ce sântū scriși dinū vechime la Visterie, ci toți de o potrivă să rădice greutatea dării, și să să zăticnească cu totulū fieșcare supărare și neodihnă către raele de spre partea tacsildarilorū² dăjdiilorū.

Și, dă vreme ce spre plata lefilorū ostașilorū dinū Țara-Rumînească este trebuinčosū a să face o sumă de ajutorū și dăspre partea Moldovīi, aruncându-să dăjdiile deosebitū pentru aceștia, să s[ă] ocărmuiască acestea cu dreptate, după prea-înnalta poruncă ce să va da pentru acasta, și încă să să poruncească Domnului, cu boerī Țării-Rumînești, pentru scoaterea cătū degrabū a ostașilorū dinū țară și pentru îndreptarea lefilorū după lunī, ce s'aū zisū mai susū.

Și, de vreme ce plata numitelorū lefi caută spre a să face tacsilū³ banii ce sântū trebuinčoși la acasta, împlinindū Domnulū acastă însărcinată datoriia lui, în urma aceștia să s[ă]

¹ Grec. : considerație.

² Încasatorilor.

³ A se încasa.

dăruiască cu milostivire către raelele Țării-Rumânești o er-tare de dajdie unū anul deplinū.

Cite orândueli să vorū face dăspre partea Împărății Mele de felurimi de sementii¹, de untū, de oi și, înū scurtū, dă cele ce să facū în Țara-Rumânească, să s[ă] arate aevia suma acestora la poruncele ce să vorū da pentru acestia, și în-tr'acestū felū de înnalte porunci să s[ă] numească porunca și către boeri, și să citească de față, întru auzulū tuturorū, în Divanulū Țării-Rumânești,

Și, de vreme ce este a să face vorbă cu boerii, acestū felū de cerere, orice felū va fi, de este puțință tacsilū, toată, sau în parte, de la țară sau ba, — pentru ačasta rugămintea și cererea ce vorū face boerii prinū marefetulū Domnului lorū să să asculte, iarū prețulū ziselorū orândueli să să plă-tească dăspre partea mirii, făr' de prelungire de vreme, după prețulū ce să politipsește, dar cu altū felū să nu să facă mumbaiaoa.

Iarū pentru zaherea ce să cumpără pă fieșcare anul dăspre partea mirii, să să plătească prețulū după fiatu ce să va rupē pă fieșcare anul la schela Brăilii, și, pentru ca să nu să încarce greutate la raele, căratu zahereli cărându-să angarea, celū după vremi Domnū să să silească cu cre-dință ca să s[ă] rupă fiatu zahereli la numita schelă, soco-tindu-să și chiria.

Cele după vremi înnalte porunci ce să dau și caută spre memlechetulū Țării-Rumânești să să citească întru auzulū tuturorū, la Divanulū Țării-Rumânești, și, după citaniia lorū, să să puie spre pază la condicile țării.

Dregătoriile țării să să dea la pămînteni, darū să fie în puterea Domnilorū după vremi să aleagă și să orânduiască la acelea și dinū Grecii cei cinstiți, și cu știință, și vred-nici acestorū dregătorii. Și, cândū să v[a] întâmpla vre-o supărare, dăspre partea Grecilorū la dregătoriile ce vorū fi rânduiți, cei după vremi Domni să-i mazălească și să-i pe-depsească și pă aceștiia, după cumū și pă pămînteni boeri, și să-i silească a întoarce înapoi cele ce au luatū cu năpaste.

¹ Zaherea ; în Papiu.

Cîte cheltueli voru trebui pentru cheverniseala mezilurilor¹ dupeste anu, să le rânduiască și să le hotărască pă fieșce anu cei după vremi Domni, împreună cu boerii Divanului, și, mai multu decâtu suma ca rânduită, să nu să mai ia, cu niciunu felu de pricinuire.

Chiverniseala spitalurilor și școalelor și podurilor și altorū asemenea pricină care să cuvinu și săntu chiar ale țării, să s[ă] facă havalea porunca Domnului după vremi către boerii țării.

Și, dinu călugării ce nu sîntu legați la mănăstiri și Mitropolitu murindu cineva, cele ce rămînu avuția lor să nu să ceară de nimeni, ci să să facă tacsilu prinu marefetulu Domnilorū după vremi, ca unu venitū casii ce să cuvine la săraci, și la sărmani, și la alte fapte bune. Iarū, din călugări ce săntu legați la mănăstiri, de va muri cinevași, averea lorū să să ia ca un venitū mănăstirii la care au fost închinatū.

Pentru neferii ce săntu în slujba țării dinu începutu, pentru paza ei, să-i rânduiască Domnulu după vremi, făcându vorbă pentru acăsta cu boerii pămîntenī.

Cîte moșii ale Țării-Rumînești și a Moldovii care sîntu pă numele raelilorū hrăpindu-să și stăpănindu-să cu nedreptate în Țara-Rumînească, în părțile Ghiurghiovuluī, i Brăilii, și Cula², și peste Oltū, iarū, la Moldova, la Ținutulū Hotinuluī, acestū felū de locuri hrăpite a Țării-Rumînești și a Moldovei să s[ă] întoarcă și, la înnalte porunci ce să dau de aceste pricinī către cei ce să cade, să să hotărască vremea.

Și, fiindcă este dănadins voința Împărății Mele ca, după cum să arată mai susū, să să facă luare aminte ca de acumū înainte, afară dinu neguțătorii fermanlii, cîți dinu lăcuitori părților Dunărei și din iamac³ și alții, împotriva șarturilorū, vorū vrea să intre la aceste dooă memlecheturi și să să

¹ Menzilurilor, Poștelor.

² Turnu (Măgurele).

³ Cum s'a mai spus : agregați la Ordinul Ienicierilor.

sălășliască și să păgubească pă raele, să să zăticnească și să să iz[go]nească acestu felu de oameni.

De acumă înaintea câte prea-înnalte porunci să voru trimite la aceste dooă țări, să fie potrivite cu aceste șarturi și cu privilegiuri și obiceiurile țarilor.

Să să săvârșească toate mijloacele și chipuri care prici[nu]lesc îndreptare, sporire și bună-stare și desevărsitū răpausul lăcuitarilorū țării ce sântū suptū acoperemîntulū Împărății Mele, și să nu să suferă vre-o faptă împotriva privileghiurilorū ce s'aū miluitū țării printr'aastă prea-înnaltă poruncă.

Pentru această s'aū datū prea-înnaltă poruncă coprinzătoare ca, după firească credința ta și după dreptatea, osărdiia și răvna ta spre mulțumirea Împărății Mele ș. a.¹

Iarū, către acestea, prin așăzămîntulū ce cu hotărâre prinū cugetū curatū s'aū făcutū la Acchermen între preaputernica Mea Împărăție și între Curtea Rosii, păzindu-să toate ponturile, așezămîntulū (pus în loc : trahtatulū) păcii ce s'aū făcutū la București, s'aū mai întocmitū și cele de mai josū arătate, adecă :

Fiindcă s'aū orânduitū Domnū dintre boerii pămîntenī, este priimitū și de preaputernica Împărăție ca de acumū înaintea alegerea Domnilorū la fieșcare dintr'aceste dooă eparhii să să facă, după vechiul obiceiū alū pămîntulū, prinū boerii Divanului, care boerī, cu toții într'o chibzuire și obștească hotărâre, alegândū dintre boerii cei mai mari pă celū mai destoinicū pentru treapta Domnii, să arate prinū arzimagarū alū lorū către preaputernica Împărăție pă boerulū celū alesū. Și, de să va găsi cu cale și de către Împărăție aca alegere, să va așăza acelū alesū la Scaunulū Domnii, și îndată să va înbrăca și cu haină domnească. Iarū, dacă celū ales nu va fi plăcutū preaputernicii Împărății pentru dăstoinice cuvinte, atunci, încredințându-să pentru acele cuvinte amîndooă Împărățiile, să să poruncască boe-

¹ V. sfirșitul cu recomandății și făgăduieli Domnului, boierilor și clerului, și cu data de Gemaziul-achir (ahir) 1217, în Papiu, l. c., p. 315.

rilor de a [a]lege pre altul, care va fi mai cu cuviință. Iarū vremea stăpâniri Domnilorū, socotindu-să dinū zioa ce s'au așazătū în Scaunul Domnii, va fi, ca și mai nainte, de șapte anī întregī, și nu să vorū scoate mai nainte de acestū sorocū. Iarū, daca, în vremea oblăduiri lorū, să va ivi vre-o vină a lorū, o va făc-o cunoscută prea-puternica Împărăție către elciu¹ rodescu, și, dovedindu-să adevărată de către amândooă Împărățiile, atunci numai să scoată din Domnie.

Și că Domniū ce ș'au împlinitū șapte anī ai Domnii făr' de a da cu dreptū cuvântū pricină de tare neplăcere, ori către amîndooă Împărățiile, sau către lăcuiori, și vorū cere boerī diyaniți ai amîndurora eparhiilor de a mai rămīnea acești Domni, și vorū dovedi că toți lăcuiorii de obște sântū mulțumiți de dănșii, să să orânduiască și pe alți șapte anī. Iarū, daca, din pricină de bătrănețe, ori de boală, sau de vre-o altă pricină, să vorū lepăda înnaintea sorocului de șapte anī, aca lepădate făcându-să de către dănșii cunoscută prinū știrea amîndurora Împărățiilor, va fi priimită.

Și că de acumū înnainte Domniū ce după împlinirea sorocului de șapte anī, ori să vorū scoate, sau să vorū lepăda, aū a scădea din treapta Domnii, și, petrecându cinstitū și cu înțelepciune, vorū fi iarăși în rândul boerilor, tăr' de vre-o dregătorie și făr' de a să mai alege a doilea de Domnū, iarū copii acestorū Domni, ori celorū scoși, sau celorū lepădați, întrândū în rândul boerilor, să să orânduiască în dregătorii ale pămîntului, și să s[ă] aleagă și dintr'ânșii Domni.

Și că, cândū să va întâmpla scoatere, lepădare, sau moarte Domnului, până să va orândui altul, oblăduirea țării să să încredințeze la vechili orânduți dinū partea boerilor Di-
vanului.

Și că dăjdiile dupeste anū i orânduitele dări și cereri ce dinū nou s'au întocmitū în urma leatului turcescū 1198², fiindcă s'au stricatū și aū rămasū neținute în seamă, în lt. crești-

¹ Ambasadorul.

² 1784.

nescu 1802, prinu prea-înnaltă poruncă înpodobită cu sfântu hatihumaium, de aceia cei după vremi Domni ai acestorū dooă eparhiī, avându dreptū tēmeiū aceiași prea-înnaltă poruncă (prin care s'au întocmitū acele prefaceri de orândueli), să orânduiască dăjdiile și cele depeste anū dări, avându însă Domniī mare luare aminte la săvârșirea aceștii întocmiri.

Și că Domniī să dea ascultare, atâtū la cele ce li să vorū provalisi¹ de către elciul ros[es]c, citū și la cele ce din porunca lui li să vorū provalisi de către consoliī rosești de la amândooă eparhiile, spre paza preveleghiurilor pămîntului și acestorū de acumū întocmite orândueli.

Și că suma beșliilor să orânduiască Domniī înpreună cu boeriī Divanului după numărulū ce au fostū la lt. creștinescū 1820², și, după ce odată să va orândui suma lorū, să nu să mai adaoge nici într'unū chipū, afară numai cāndū să vorū încredința amîndooă Împărățiile că este neapărată trebuința de a să adăoga. Iarū orânduiala și chipulū întocmiriī beșliilorū să să urmeze precumū să urmā înnaintea răzvrătiriī la l'ū 1820, și bas-beșlii să să orânduiască după obiēnuita orânduială d'înnaintea trecutiī răzvrătiriī, și, atâtū bașbeșlii, câtū și beșlii, să nu fie volnici a să abate dinū slujbele la care dintru'ntăi au fostū orânduī i dinū datoriiā orândueliī lorū, sau a să întinde la trebī de ale pămîntului, ci să fiie popriți cu totu de una ca ācasta.

Și că moșiile ce s'au hrăpitū dinū pămîntulū Țării-Rumînești, atâtū dupeste Oltū, câtū și de către Giurgiu i Brăila și Cula, să să dea înapoi stăpînilorū lorū; pentru care acestū pontū alū dării înapoi a acelorū moși să va da unū sorocū prin prea-înnalta poruncă ce are a să da către cei ce să cuvine.

Și că cei ce s'au lăsatū patriia lorū dinū întāmplarea celorū din urmā răzvrătiriī, să s[ă] întoarcă făr' de nicio po-

¹ Aduce înnainte.

² 1821, în prescripțiile chiar ale Convenției (în franțuzește, la Sturdza, l. c., p. 314 și urm.).

prială, avându-și, ca și mai înainte, dreptele lor preveleghiuri și averile și moșiile lor.

Și că pentru băntuirile și pagubile ce au încercat amândooă eparhiile din pricina răzvrătirii, să de către preaputernica Mea Împărăție apărare de dajdie de alte obișnuite dări pe doi ani, iar, după împlinirea acestui soroc, să strângă, atât dajdiia, cât și cele obișnuite dări, fără de vre-un adaos, precum s'au întocmit la 1ta 1802, prin preainaltă poruncă, împodobită cu sfânt hatihumaium.

Și că Țara-Rumînească și Țara Moldovi, fiindcă sânt cheleruri ale preaputernicii Împărății, după ce vor scoate cele pentru hrană și alte trebuincoase ce urmează după trebuință a să da pe tot anul la preaputernica Împărăție, i ceia ce va fi pentru trebuința amindurora eparhiilor, lăcuitori lor au voie de la preaputernica Împărăție să neguțatorească după a lor plăcere cu rodirile pământului și ale minelor lor. Iar pentru ale hranii și alte trebuincoase ce să cer de la aceste doă eparhi, i pentru cumpărătoarea lor după prețul ce să politipsește, i pentru plata lor de către miriia împărătească, și pentru sarcina ce privește asupra boerilor Divanului, ca să taie și să hotărască prețul acestor lucruri de ale mîncării cînd să va ivi vre-o prigonire, să urmeze după cele de mai înainte întocmiri căte să cuprind în preainalta poruncă ce prin hatihumaium s'au dat în 1ta 1802, săvârșindu-să de acum înainte cu toată osărdiia.

Și că boerii a amindurora eparhiilor să săvârșască poruncile Domnului lor, fiind plecați și supuși în tot chipul, și Domni sânt popriți de a pedepsi pă a lor boeri după a lor voință, numai din vre-o bănuială, fără de a fi înființată și adevărată vină; iar, dovedindu-să vina, să săvârșască osănda, după obiceiul și orându[ia]la pământului.

Și că, fiindcă din răzvrătirea ce în urmă s'au întăplat la amindooă eparhiile, s'au pricinuit vătămăre la buna orânduială a oblăduirii, dator este Domnului, împreună cu

boerii Divanului, să s[ă] osărduiască la câte privesc[ă] spre în-
bunătățirea acestor[ă] eparhii, care stă în a lor[ă] destoinicie ¹.

Și toate acele mijloace și chipuri ce vor[ă] fi pentru în-
bunătățirea lor[ă], să să întocmească, și făr' de prelungire să
să săvârșască. Iar[ă], către acestea, pă lângă schimbarea în-
tocmirii ce s'au făcut[ă] acum[ă], fiindcă s'au hotărăt[ă] a să
păzi dreptățile și preveleghiurile acestor[ă] țări întocmai după
prea-înnalta poruncă ce s'au dat[ă] prin hatihumaium[ă], adăo-
gându-să într'ansa și ponturile aceștii schimbări, a noastră
înpărătească voință este de a să înnoi într'aceștii chip[ă] că
din[ă] l^{tu} 1217² înnaltă poruncă; carea, înnoindu-să, s'au scris[ă]
și s'au trimis[ă].

Îți poruncim[ă] dar[ă] ție, numitul Domn[ă] al[ă] Țării-Rumî-
nești, să faci cunoscută copriinderea aceștii prea-înnaltei po-
runci, de față cu Mitropolitu, episcopii, igumenii și toți
boerii și ceilalți lăcuiitori raele, și, publicuind[ă] dreptatea și
milostivirea Împărății Mele, să-i încredințezi pe toți că, în
câtă vreme, atât[ă] boerii, cât[ă] și celelalte raele din Țara-
Rumînească nu să vor[ă] abate din[ă] calea dreaptă, săvârșind[ă]
datoriile supunerii și plecăciunii, și, supuindu-să la înnaltele
porunci ce să da[ă], vor[ă] fi răvârsate cu îndestulare milile
și bunătățile în dreptele zile ale stăpânirii mele către toate
raelile și supușii cei slabi și neputincoși, și vor[ă] dobândi
neconținut[ă] toate câte privesc[ă] spre al[ă] lor[ă] răpaos[ă] și
odihnă.

Iar[ă] tu, numitul Domn[ă], și cei din[ă] urma ta, în[ă] cât[ă]
veți împlini datoriile supunerii voastre și buna cunoștință a
înpărăteștilor[ă] noastre către voi mari faceri de bine, și veți
săvârși și veți împlini toate câte să cer[ă] prin[ă] mai sus[ă]-ară-
tatele înpărăteștile noastre porunci, să fiți încredințați că,
de nu să va arăta vre-o greșală a voastră, dovedită și bine
cunoscută, pricinuitoare de scoaterea și schimbarea voastre,

¹ *Despre Regulamentul Organic ce se va face („et ces mesures fe-
ront l'objet d'un règlement général pour chaque province, lequel sera mis
immédiatement à exécution“; Sturdza, l. c., p. 317), comunicația tur-
cească se ferește de a pomeni ceva.*

² 1802.

nu veți avea grijă de scoatere, și veți rămînea în Domnia Țării-Rumînești, precum s'au zis. Și, nu numai de către Împărăția Noastră să voru păzi toate mai susu-arătatele ponturi ale preveleghiurilor spre liniștirea și răpausul țării (care s'au dat încă din zilele prea-fericitului strămoșului nostru Sultan Mehmed³, ci să va face și toată silința de a nu să strămuta cătuși de puțin și din partea marilor miei Viziri și slăviți dregători ai Împărăției Mele. Și încă și cei ce lăcuesc înprejur, pă lângă Dunăre, dăncol și dăncoăce, mari și mici, să nu îndrăznească a face vre-o urmare împotriva aceștii întocmiri; iar, cîndu împotriva voru îndrăzni, dăndu-să de știre, să voru pedepsi. După ce daru veți face cunoscută cu încredințare, tu, numitul Domn al Țării-Rumînești, către toți boerii și ceilalți pămînteni ai țării coprinderea aceștii împărăteștii noastre porunci, să-i povățuești și să le poruncești a fi rugători napristen pentru îndelungata viață și neclintita stare a Stăpînirii Mele, ferindu-te de orice urmare împotriva. Așa să știi, și fii încredințat la semnul Mieș celu sfîntu.

Scrisu la sfârșitul sfîntulu Ramazan, 1^u 1242³.

La 12 Octombrie 1826, consulul prusian din București arată că Grigore-Vodă Ghica e vesel, ca și cum i s'ar fi adus la cunoștință învoiala ruso-turcă, care se încheie însă numai la 7 ale lunii după stilul nou. Siguranța că s'a iscălit convenția o avură cercurile bucureștene numai la trecerea atașatulu de ambasadă frances, marchisul de Valmy, care ducea, către sfîrșitul lui Octombrie, o copie autentică a acestui act la Paris. Același consul știe la 26 de clausa alegerii Dom-

³ E fabula privilegiilor date Țării-Românești de Mohammed al IV-lea (— 1687). — Ea a fost născocită cu prilejul negocierilor păcii din Chiuciuc-Cainargi, cînd boerii știură, pe această basă „istorică“, și cu ajutorul Rusiei biruitoare, să smulgă cea d'întăiu recunoaștere de drepturi. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 537.

⁴ Jos, în dreapta: S'au proclimat și este întocmai: Răd[u]c[an] Stot[n]i. Acesta a păstrat și alte acte.

nului de către boieri și crede că mai este una care dă voie acestuia a-și hotări ce reședință voiește. Solii turci cari se întorceau de la Akkerman, «murahasii», erau abia pe la sfârșitul lui Novembre la Focșani (sosesc la 20); de aici trecură grăbiți spre Constantinopol, prin Silistra ¹.

Hatiumaiumul fu comunicat numai Divanului domnesc, în taină. Aceasta se făcuse acum la 24 Maiu, căci altfel nu s'ar fi discutat atunci, la Mitropolie, în trei ședințe, dreptul lui Beglicgi-Aga, venit cu firman, de a strînge oile de *mumbaiă* ². Sosise, în adevăr, la 19 ale lunii, și la 27 el era «publicat». Consulii îl discutau în Iulie ³. În Novembre Alecu Filipescu-Vulpe, Iordachi Filipescu, Ștefănică Bălăceanu și Alecu Vilară lucrau acum la proiectul de reforme ⁴. Influența consulatului rusesc ajunsese covârșitoare, și ea aduse scoaterea fiului mai mare al lui Ghica din dregătoria de Ban ⁵.

În ce condiții s'a făcut «publicarea» în București, nu știm. În Iași însă, hatișeriful fu dus la mănăstirea Galata. De acolo-l ieia fiul lui Ioan Sandu Sturza, beizadeaua Iorgu, cu alaiu. Domnul îl primește încunjurat de boieri. Divan-Efendi, secretarul turcesc, îl ceștește. Consulul frances Lagan spune că impresia a fost mare («une grande sensation»), nu pentru înnoirile ce se dădea în vileag, ci pentru că nu era vorba de înlăturarea lui Vodă, și poftele de Domnie trebuiau decî amîinate. Acest agent diplomatic caracterizează hatul foarte bine, spuind că «nu era decît o repețire

¹ Hurmuzaki, X, pp. 378-9, 381; *Acte și fragmente*, II, p. 719, n-le 1, 2.

² Hurmuzaki, X, p. 417, no. DII.

³ *Ibid.*, pp. 418-20, n-le DIV-V și anexele.

⁴ *Ibid.*, p. 431.

⁵ V. izvorul arătat în nota următoare, pp. 348-9.

a celui din 1802, cu adausul tratatului din Akkerman¹. Aici cererea de 30.000 de oi, «după moda veche» fu răspinsă, cu ajutorul consulului rusesc.

¹ «Ce hatti-chérief n'étant qu'une répétition de celui de 1802, avec l'addition du traité d'Ackerman»; M. Demetrescu, in *Archiva societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi*, VII, pp. 345, 347-8.

VIII.

ACTE PRIVITOARE LA MOȘIA COMARNIC.

(După copiile din archiva d-lui G. Gr. Cantacuzino.)

I.

Cu mila lui Dumnezeu Io Mihnea Voevod și Domn al Țerii-Românești, fiul marelui și prea-bunului Alexandru Voevod, dat-am Domnia Mea această poruncă a Domniei Mele boierilor Domniei Mele Banului Udriște și Postelnicului Staico, și fiilor lor cîți Dumnezeu li va dăruî, ca să li fie lor satul Comarnicul, cu tot hotarul, pentru că au fost a lor veche și dreaptă ocină de la părinți. Iară semnele lor să se știe, vechile hotare de spre partea Cornului, unde era mai de nainte vreme Valea-Hiarălor, până la Frunzu, și până în Prahova, la Corn. Iară dupe aceia Udriște Banul și Stoica Postelnicul au avut pîră înaintea Domniei Mele cu mănăstirea de la Mislea și cu megieșii de la Corn, anume : Mircea, și Albu, și Stănciucu, și Vlad, și cu cetășii lor ; și așa grăiașu acești de mai sus numiți megieși și mănăstirea de la Mislea ca să iea ei din moșia Comarnicul mai mult decît au ținut până atunci și să li să iea lor curăturile lor. Drept aceia și Domnia Mea am căutat și am judecat dupe dreptate și dupe lege, cu toți cinstiții boeri ai Domniei Mele, și am dat Domnia Mea megiașilor de la Corn și călugărașilor de la mănăstirea Mislea lege doisprezece boieri să jure ca să treacă de vechile hotare, precum au zis ei, cu cei 12 boeri, și atunci să iea mai mult din această pomenită moșie. Iară megieșii de la Corn și călugării de la Mislea nu au putut să iea jurămîntul nici de cum, și au rămas numiții megieși și călugării de la Mislea de jurămînt

înnaintea Domniei Mele. Deci am dat și Domnia Mea boierilor Domniei Mele, lui Udriște Banul și lui Staico Postelnicul, ca să li fie lor satul Comarnic, ce s'a zis mai sus, moșie vecinică stătătoare, lor și fiilor lor, nepoților și strănepoților, și de nimenea neclătită, dupe zisa Domniei Mele. Iată și martori am pus Domnia Mea pe boierul Mitrea, Mare-Vornic, și Ivașco, Mare-Logofăt, și Dumitru, Mare-Spătar, și Constantin Frangopulo, Mare-Vistier, și Radu Comisul, și Horvat Stolnicul, și Gonțea Păharnicul, și Danciul, Mare-Postelnic; și ispravnic Mitrea, Marele-Vornic. Și am scris eu, Hristodol, în Scaunul orașului București, luna Iunie 4, anul 7089 [=1581].

II.

După luminată poruncă a Prea-Înnălțatului nostru Domn Grigorie Ghica Voevod, au avut judecată înnaintea noastră dumnealui fost Mare-Sărdariu Tănase cu Rumini din sat din Comarnic, județul Prahova, anume: Stan Cojocariu Pircălabul, și Stan Bleju, și Vlad Măzgureanu, și Burlă Cernat, pentru muntele Floreiul, de pe lângă apa Prahovei, — zicînd dumnealui Sărdarul Tănase cum că are parte în acel munte, de la boierii Filipești, și că cei de mai sus numiți sătenii și cu cetașii lor din Comarnic nu-l îngăduie ca să stăpînească muntele. S'au întreat și cei de mai sus ziși Comărnicenii, ce au să răspunză, și ei au răspuns că acel munte Floreiul este al lor de moștenire și că cu nedrept l-au călcat boierii Filipești. Am cerut Comărnicenilor cărți doveditoare că muntele este al lor, și nu au avut nicio carte să arăte. Iară dumnealui Tănase Sărdariul ni-au înfățișat zapis din anul 7164 [=1655-6], a lui Dumitrașcu Căpitantul din Gherghița, în care serie că au vîndut răposatului Pană Spătarul muntele Floreiul de pe lângă apa Prahovei; ni-au mai arătat încă și un hrisov, cu anul 7048 [=1539-40], al răposatului Domn Radu Voevod, fiul Radului Voevod cel Mare, prin care dă în stăpînirea lui Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiul a fraților lui, Radu și Vlad.

Din care cărți s'aŭ dovedit că oamenii din Comarnic nicio treabă nu aŭ cu muntele Floreiu, ci că este bună dreptă a lui Tănase Sărdariu cu părtașii lui.

Deci, după cercetarea judecații ce am făcut, am dat cartea noastră de judecată dumnealui Tănase Sărdariu, ca să-și stăpînească partea sa din muntele Floreiu cu pace din partea sătenilor comărnicești, pentru. că așa am găsit noi cu cale și cu dreptate. Aceasta scriem.

1751, Iunie 20.

Barbu Văcărescu, Mare-Ban; C. Năsturel, Mare-Vornic; Constantin Brîncoveanu, Mare-Logofăt; Ștefan Văcărescu, Mare-Vistier.

III.

Adecă eu, Crăciun, dat-am credincios zapisul mieu la cinstită mîna dumnealui Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, precum să se știe că, avînd eu un munte în județul Prahova, ce se numește Gegul, și care se hotărăște pe de-o parte cu munții mănăstirii Sinaia, iar, pe de alta, cu un munte al dumisale numit Stîna-Doamnei, și, pe de altă parte, merge până în vadul Prahovei, și avînd eu acum nevoie de bani, iar dumnealui protimisindu-se de a-l cumpăra, i l-am vîndut dumisale pe bani gata, taleri 300, din hotar până în hotar, așa precum sînt semnele puse de hotarnici. Am mai dat încă dumisale și zapisele cele vechi, iar dumnealui mi-aŭ dat toți banii de mai sus ziși deplin în mîna mea. Drept aceia am dat și eu acest credincios zapis al mieu, ca de acum înnainte să aibă a stăpîni acest munte dumnealui și coconii dumnealui în bună pace de către mine și de către tot neamul mieu. Pentru că am vîndut dumisale de bună voia mea. Și, pentru mai adevărată credință, am iscălit cu mîna mea, fiind față și alți boieri marturi, cari se vor iscăli.

Iulie 7, 1752.

Crăciun, copil-din-casă, adeverez.

IV.

Prin acest al mieu credincios zapis încredințez la mîna vărului mieu Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, cum să se știe că, avînd noi 6 munți ce ni-au rămas nouă de la părinții noștri, anume Zamora și Manole Vornicul..., care se află în județul Prahova, și, fiindcă acești munți neîmpărțiți i-am stăpînit pînă acum de-avalma noi cîteși trei, adecă o parte am ținut-o eu, alta văru-mieu Mihai și alta fiii răposatului unchiu-mieu Pîrvul Cantacuzino, fost Mare-Postelnic, anume avînd eu nevoie de bani, mi-am făcut partea mea din acești munți vînzătoare, și, protimisindu-se dumnealui, și ca rudă a mea, m'am învoit cu dumnealui de bună-voia mea, și i-am vîndut partea mea, adecă a treia parte, cît mi se cuvine mie din fiecare munte, pe bani gata, taleri 180, pe cari bani i-am și primit deplin în mîna.

Deci să aibă dumnealui să stăpînească în pace, atît de către mine, cît și de către ceilalți veri ai miei, și a tot neamului mieu, și dumnealui, și coconii dumnealui cîți Dumnezeu îi va dărui. Și, cînd s'aun făcut acest zapis, s'aun aflat la această învoială și alți boieri mărturie, cari se vor iscăli. Iar, pentru mai adevărată credință, iscălind, mi-am pus și pecetea spre dovadă.

Martie 5, 1759.

(Pecetea.) Șerban Cantacuzino, vînzător.
Anastasia, soția sa, vînzătoare.

V.

Adecă eu, Nicolae Argintoianu, fost Mare-Șetrar, împreună cu soția mea Păuna, fiica răposatului Tănase, fost Mare-Păharnic, încredințăm cu cartea noastră la mîna preaiubitorului de Dumnezeu episcop Antim, precum ca să se știe că, avînd răposatul socru-mieu o moșie în județul Prahova, adecă a patra parte din Comarnic, și cu munții ce se numesc Floreiu, pe jumătate, care este Slomna și Gur-

guiata, și Pietricioaia, și Smeura, și Fața, și Dosul, și Turda, și Beleile, și Podurile, împreună și cu Rumîniî, cît se va alege partea socru-mieû, toate acestea le-a fost pus rãposatul socru-mieû zãlog la Prea Sfinția Sa, încã din anul 1751, dîndu-i și zapisele, și cãrțile, și și alte hîrtii vechi ce mai avea pentru această moșie, pentru talerî 1.500, și cu dobînda lor, cîte douã la zece. Iar, dupã moartea lui socru-mieû, mai trecînd încã [ani] și, neputînd eû să o scot din zãlogire, îndoindu-se banii, dupã depãrtarea vremii, cari bani se adunãu la 3.000 [de] talerî, și nedîndu-mî mîna de-a o mai scoate, din buna noastră voință am vîndut-o Prea Sfinției Sale, lãsînd-o sã-i fie stãtãtoare pentru acești bani. Iar Prea Sfinția Sa a spart zapisul de datorie al socru-mieû. Decî sã aibã Prea Sfinția Sa a ținea și a stãpîni această de mai sus zisã moșie, cu Rumîniî și cu munții, în bunã pace, din partea mea și a tot neamului mieû; iar, dacã se va tîmplã sã se mai gãseascã și alte niscareva cãrți vechi, adecã zapise, scrisori și hrisoave a acestei moșii și munți, afarã din cîte aû fost dat socru-mieû Prea Sfinției Sale, sã am a le da și pe acelea. Iar, de vor rãmînea, saû la mine, saû la altcareva din neamul mieû, sã rãmîie tãrã de nicio tãrie. Și, pentru mai adevãratã credință, ne-am iscãlit amîndoi, puindu-ni și pecetile noastre spre încredințare.

Ianuar 20, anul 1762.

(Pecete.) Nicolae Argintoianu, fost Mare-Șãtrar. (Pecete.) Pãuna Argintoianca, adeverez.

VI.

Prin această carte carte a mea încredințez la mîna dumnealui Mihaîl Cãntacuzino, Mare-Vistier, precum sã fie știut cã, la anul 1751, imprumutînd eû pe rãposatul Tãnase Pãharnicul cu talerî 1.500, cu zapis și cu dobîndã, pentru cari bani mi-aû fost pus zãlog moșia sa. de la Comarnic, din județul Prahova, a patra parte ce se cuvenia lui, împreunã și cu munții, adecã Floreii jumãtate, ce este la Slom, și

Petriceaua, și Smeura, și Fața, și Dosul, și Turda, și Belele, și Podurile, și, afară de acești munți, și mai sus zisa moșie a patra parte, peste hotarul Comarnicului, și cu toate zapisele vechi și hrisoave, și, trecînd la mijloc an [], nu mi-aŭ dat bani. Timplîndu-se, apoi, să moară Tănase Păharnicul, aŭ rămas banii miei neplătiți, cari, socotindu-se până la moartea lui, s'aŭ adunat, capete și dobîndă, taleri 3.000. După aceia am mai îngăduit pe moștenitorii lui, adecă pe fie-sa, Păuna, și pe soțul ei, Nicolae Argintoianu, încă an [], și, neavînd să-mi înapoieze banii, mi-aŭ lăsat munții de mai sus ziși și cu moșia, ca să le stăpînesc eu de-a pururea, după cum și zapisul arată. Care moșie și munți făcîndu-le și eu vînzătoare, și protimisindu-se dumnealui Mihai Cantacuzino, Mare-Vistier, ca un vechiu moștean al munților din Prahova, și părtaş și vecin acestor moșii, m'am învoit cu dumnealui pe bani gata taleri 2.000, adecă două mii, cari bani mi i-aŭ numărat deplin în mînă. Asemenea și eu i-am dat dumnealui zapisul Șetrariului Nicolae Argintoianu și toate cărțile și hrisoavele vechi. Drept aceia să aibă dumnealui și coconii dumnealui, cîți Dumnezeu îi va dărui, să stăpînească cu pace, atît din partea mea, cît și de către tot neamul mieu. Și, spre mai adevărată credință, m'am iscălit mai jos, puindu-mi și pecetea. S'aŭ mai iscălit și alți boieri martori.

Ianuar 13 (23?), 1762.

(Pecetea.) Antim episcop, adeverez.

Nicolae Argintoianu, mărturie.

VII.

Din luminată poruncă a Prea-Înnălțatului nostru Domn Alexandru Scarlat Ghica Voevod, vătaful de aprozi a înfățișat înaintea judecății pe Ioan unchiașul, Petru (?) și Neagu Buligă, și Stoica Cojocarul, și Radu Negroiu, vechil și altor săteni din Comarnic, județul Prahova, și am cercetat jalba ce aŭ dat Prea-Înnălțatului Domn, zicînd că ei aŭ un munte

de cumpărătoare de la Răuță Brașoveanul, anume Floreiu, în acel județ Prahova, și că au pierdut zapisul de cumpărătoare, iar că muntele l-au stăpînit ei, vînzînd venitul lui egumenului de la mănăstirea Mărgineni, și că, de opt ani încoace, au zis că acest munte s'au călcat de dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu și de dumnealui fost Mare-Clucer Filipescu. Apoi, fiind de față și dumnealui Clucerul Filipescu și vechilul dumnealui, Vornicul Dudescu, au răspuns cum că acest munte Floreiu, împreună și cu alți munți de-acolo, și cu satul Comarnic, sînt ale dumnealor, arătîndu-ni vechilul dumnealui Vornicului și o carte de judecată, iscălită de marii boieri și întărită de răposatul întru fericire Domn Scarlat Ghica Voevod, prin care se dovedește că, această moșie și munții fiind fost vîndute de răposata Spătăreasa Stanca către fostul episcop Antim, în preț de 70.000, împreună cu acea judecată, le-a răscumpărat părintele Clement Dudescu, și o carte de alegere a acelor munți, care se vede că din porunca domnească s'a făcut la fața locului, fiind iscălită și de Bunea, fost Logofăt de Vistierie, și de Gheorghe Mihalache, și Vasile, vâtaf de plaiu. Cari acești sătenii fiind fost de mai înainte vreme clăcași ai neamului dumnealui, înainte de a fi iertați, erau volnici de a se hrăni pe zisa moșie, cari, de la o vreme, rămîind și datorii din dările lor, au fost luat voia de la stăpînii moșiei de au vîndut venitul aceluia munte, arătîndu-ni pentru aceasta dumnealui Clucerul și diata tatălui său Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, din anul 7246 [=1737-8], prin care arată că muntele Floreiu este al dumnealor și ca să nu mai îngăduie pe clăcași de a mai vinde venitul. S'au mai văzut încă și la mina dumnealui Mihaiu Cantacuzino, Mare-Vistier, cărți tot pentru muntele Floreiu, adecă un hrisov din anul 7048 [=1539-40], al răposatului Domn Radu Voevod, fiul Radului Voevod cel Mare, cu care acest hrisov dă în stăpînirea lui Mihnea Vistierul partea din muntele Floreiu a fraților lui, Radu și Vlad; și un zapis cu anul 7164 [=1655-6], al lui Dumitrașco Căpitanul din Gherghița, în care scrie că au vîndut răposatului Pană, Mare-Spătar, muntele Flo-

reiu de pe apa Prahovei; și o carte de judecată cu anul 1751, din zilele răposatului Domn Grigorie Ghica Voevod, iscălită de marii boieri, în care scrie că și atunci s'au judecat Rumîniî din satul Comarnic cu Tănase Sărdarul pentru aceștia munte Floreiul. Și, după cercetarea ce au făcut, văzînd cărțile de mai sus și că sătenii n'au avut nicio carte să arate, au dat muntele Floreiul în stăpînirea lui Tănase Sărdarul, ca să-l stăpînească el și cu cetașii lui. / Au mai zis numiții săteni cum că muntele ce cer ei este altul, iar nu acela pe care îl stăpînesc boierii; însă din cartea de judecată cea din zilele răposatului Domn Grigorie Voevod, de cînd s'au judecat Tănase Sărdarul cu dînșii, se vede că pentru acest munte a fost judecata; și atunci ei nu s'au jăluit că alt munte este al lor. Și, pentru aceia ce încă mai arătau boierii, cum că acest munte li este lor de cumpărătoare, afară de moșia cea de moștenire, se dovedește din zapisul vînzării acestui munte, ce au arătat fost Mare-Vistierul, că l-au cumpărat boierii de la alți oameni, precum și din niște alte zapise ale lor, cu care au fost vîndut venitul, după vreme, mănăstirii Mărginenii. După diata răposatului Grigorie Filipescu, fost Mare-Clucer, se dovedește că acest munte au fost lăsat de boieri pentru hrana acestor oameni, fiind clăcași, precum nici ei n'au putut tăgădui că au fost clăcași.

Deci, după zapisele ce se văd la mîinile boierilor, după diata Clucerului Grigorie Filipescu și după cărțile de judecată, s'au cunoscut că acest munte este al boierilor, și rău se pornesc acești oameni, după cum s'a dovedit și din judecățile de mai sus. Hotărîm ca boierii să stăpînească cu bună pace muntele Floreiul.

Această pricină însă s'a mai fost cercetat și cu Marele-Vornic Dudescu și cu Clucerul Filipescu, precum se arată din cartea de judecată ce s'a dat la mîina dumnealor, dar, pentru că în acest munte sînt patru părți, adică una care a fost a Stancăi Spătăresei, pe care astăzi o stăpînește dumnealui Vornicul Dudescu, și o parte a dumnealui Clucerului Filipescu, care este închinată la mănăstirea Mărgi-

neni, iar celelalte două părți care au fost ale Păharnicului Tănase, fiindcă le stăpînește dumnealui Mihaiu Cantacuzino, fost Mare-Vistier, am dat la mina dumisale această carte spre dovadă, ca să fie apărat din partea clăcașilor și să-și stăpînească părțile sale în bună pace. Aceasta scriem.

Maiu 17, 1768.

Constandin, Mare-Vornic; Pirvu Cantacuzino, Mare-Ban; Iordache, Mare-Vistier; Radu, Mare-Vornic; Nicolae, Mare-Păharnic.

VIII.

Al Ungrovlahiei Grigorie adeverez.

Prin acesta adevărat al mieu zapis, încredințez la mina Prea-Luminatei noastre Doamne Ecaterina, a Prea-Înnălțatului nostru Domn Alexandru Ioan Ipsilant Voevod, precum să se știe că, avînd eu a patra parte din moșia Comarnicu, precum asemenea și din sat a patra parte, și încă și din muntele Floreiul tot a patra parte,—care aceste părți fiind din vechime ale mătușe-mi, răposata Stanca Spătăreasa, le vindea după vremi răposatului episcop Antim al Buzăului, pe cînd era egumen la mănăstirea Mărgineni. Și, aflînd răposatul tată-mieu, a cerut protimisis, ca mai de aproape rudă ce era cu Stanca Spătăreasa, și prin dare de bani au răscumpărat aceste părți, adecă din moșie, din sat și din munți. Pe care aceste mai sus zise părți de a mea bună voie le-am vîndut Luminăției Sale, în lei 1000, adecă una mie, primind toți banii deplin în mină.

Deci, atît Luminăția Sa, cît și luminatele odrasle ale Luminăției Sale să aibă a stăpîni cu pace din partea mea, cum și din partea a tot neamului mieu, ca dreaptă și bună cumpărătoare a Luminăției Sale. Și, spre mai adevărată credință, am întărit zapisul acesta cu iscălitura mea, fiind și alți boieri marturi, cari și-au pus iscăliturile.

1775, Martie 25.

(Pecetea.) Nicolae Dudescu, fost Mare-Vornic, vînzător.

Nicolae Știrbeiu, martur.

Dimitrie Ghică, martur.

Pană Filipescu, fost Mare-Logofăt.

IX.

Din luminată poruncă prea-înnălțatului nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod, vătaful de aprozi aŭ adus la judecată pe Stoica Cojocarul, și Stroia Gogul, și Gheorghe al Popi, și Cîrstea Buturugă, și Radu lui Dulamă și cu toți cetașii lor, Rumîniî din satul Comarnicul, județul Prahova, împreună cu vechilul prea-luminatului ghegeneral-maior Mihaiu Cantacuzino și al dumnealui Mare-Vornic Nicolae Dudescu, și al dumnealui Mare-Logofăt Pană Filipescu, d'impreună și cu episcopul mănăstirii Colțea, zicînd numiții Comărniceani cum că tot hotarul satului Comarnicu, și cu munții de acolo, este moșie veche a lor, de la moși, de la strămoșii lor, fără ca să știe ei să fi fost stăpînită vreodată de către nimeni alt, decît de neamul lor. Iar acum, pe de o parte, cere stăpînire luminatul ghegeneral-maior, iar, pe de alta, dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu și dumnealui Marele-Logofăt Pană Filipescu, precum și mănăstirea Colțea. Și, întrebînd noi pe numiții sătenî de aŭ să arate cu ce dovedesc stăpînirea lor, iar ei ni-aŭ arătat un zapis din anul 7231 [=1722-3], iscălit de Popa Voicu și de alți nouă sătenî din Comarnic, în care zapis scrie cum că, muntele ce se numește Floreiu fiind zilogit la mănăstirea Mărgineni, iară ei, mai avînd nevoie de bani, s'aŭ dus la egumenul Corneliu și aŭ mai luat cu împrumutare încă 40 [de] taleri, și să aibă [mănăstirea] să mai stăpînească încă cinci ani, și apoi să rămîie muntele iarăși al lor. Aŭ mai arătat ei și un alt zapis, cu anul 7236 [=1727-8], iscălit tot de Popa Voicu din Comarnic, și cu alți sătenî, asemenea la mina egumenului de la Mărgineni, în care scrie că, cei mari (*sic*) și cu munții fiind de moștenire, le lasă filor săi. Din această împărțea, de și s'a dat, se vede că a rămas a se stăpîni satul acesta, Comarnicul, de patru stăpîni, adică de doi Cantacuzini și de doi Filipești, și anume: dumnealui Vornicul Nicolae Dudescu și cu mănăstirea Colțea, partea Cantacuzinilor, iar ghegeneralul și dumnealui Logofătul Filipescu, partea Filipeștilor. S'a mai văzut încă și o carte de jude-

cată, cu anul 1751, în care se vederează cum că, pe acea vreme stăpînindu-se partea Voichiței Filipeasca de Atanasie Păharnicul (care parte o stăpînește astăzi ghegeneralul), avea judecată [Voichița] cu oamenii din Comarnic pentru muntele Floreiul.

Întrebînd dar noi pe Comărniceii ca să arate cu ce dovezi cer ei să stăpînească acel munte, ei n'au avut să arate nicio carte sau dovadă, decit numai prin graiul ziceau că este al lor. Așa dar boierii hotărăsc ca Comărniceii să nu se întinză mai mult de a mai cere stăpînire pe acel munte. S'a mai ivit apoi și o carte de judecată a marilor boieri, cu anul 1768, în care se zice că oamenii din Comarnic s'au plîns asupra dumnealui Vornicul Dudescu și a celorlalți boieri stăpîni ai muntelui Floreiul, zicînd că acest munte este al lor de cumpărătoare de la Răuță Brașoveanul, și că tot ei l'au stăpînit, încît ei vindeau venitul lui la mănăstirea Mărginenii; dar că de opt ani încoace-l călcau numiții boieri de mai sus. Și, făcîndu-li-se și atunci întrebare de au ei niscaîva cărți sau dovezi, ei au răspuns că le-au pierdut, și iarăși, dupe cărțile și dovezile ce s'au văzut la boierii stăpîni, s'au dat muntele ca să fie supt stăpînirea lor, iar Comărniceanii să nu mai aibă niciun amestec.

Asemenea s'au mai văzut și la dumnealui Vornicul Dudescu o carte de judecată și alta de hotărnicie, în care se arată că, atît satul Comarnicul, cît și muntele Floreiul și alți munți, sînt drepte moșii ale boierilor Cantacuzini și Filipesți, și că oamenii din Comarnic, nu numai că nu au vre-o parte în moșia Cômarnic sau în munți, dar încă se văd că au fost și Rumîni ai numiților boieri de neam. S'au mai văzut încă și la dumnealui Logofătul Filipescu o diată a răposatului tatălui său, care zice că, muntele Floreiul fiind al acestor două neamuri de boieri, ei, pentru slujbele ce le făceau oamenii din Comarnic, li dedeau venitul acestui munte ca să li fie pentru hrana vitelor lor, iară nu ca să-l aibă supt stăpînirea lor de moștenire. S'au mai văzut asemenea și la mănăstirea Colțea cărți domnești, prin care se dă voie mănăstirii ca să ia dijmă și clacă de la oamenii ce sînt așe-

zați pe partea mănăstirii din moșia Comarnic. Deci, după cărțile și dovezile ce s'au [arătat], fiind muntele Floreiu zălogit la mănăstire pe soroc de 22 [de] ani, din cari trecînd ani 16, și sătenii mai avînd iarăși nevoie de bani, au mai luat cu împrumutare tal. 40, și au mai zălogit muntele încă pe patru ani, și ca să aibă mănăstirea a mai stăpîni încă zece ani înainte, și apoi să rămîie al lor.

Și iar au mai scos și alt zăpise, cu anul 7242 [= 1733-4], al lui Cosma, egumenul de Mărgineni, care scrie, în mină tuturor sătenilor din Comarnic, cum că s'au învoit cu dînșii ca să fie al mănăstirii muntele Floreiu pe 14 ani, cîte 12 taleri pe fiecare an, iar, împlinindu-se sorocul acesta, să nu mai fie volnici [sătenii] a-l vinde altcuiva decît iarăși mănăstirii. Cari munți se vindeau spre pășunare în acei ani. Iar acele zăpise se văzură rupte și neavînd nici-un temei. Apoi iarăși i-am mai întrebat dacă mai au ei alte cărți sau dovezi și să ni arate, și ei au zis că au avut multe, dar că s'au fost pierdut în vremea de război.

Am întrebat apoi și pe boierii cari cereau stăpînire, să ni arate cu ce dovezi cer ei. Și, mai întîiu, ni-au arătat vechilul luminatului ghegeneral-maior un hrisov cu anul 7048 [= 1539-40], al Radului Voevod, în care se zice ca să aibă să stăpînească Mihnea Vistierul în muntele Floreiu partea frăține-său Radu și partea frăține-său Vlad, pentru că l-au cumpărat. Au mai scos și un alt hrisov, cu anul 7089 [= 1580-1], al Mihni Voevod, în care se zice că să stăpînească Udriște Banul și Staico Postelnicul satul Comarnic, cu tot hotarul lui, pentru că li este lor moșie veche de la strămoși. Și iar au mai scos un hrisov al lui Mateiu Voevod Basarabă, cu anul 7151 [= 1642-3], care zice că să aibă să stăpînească Pană, fost al doilea Postelnic, fiul Stolnicului Dumitrașcu Filipescu, toată partea de moșie din satul Comarnic, și cu Rumîni cîți se vor alege partea moșei lor Ilincăi. Și iar au mai scos și alt hrisov, cu anul 7158 [= 1649-50], tot al lui Mateiu Voevod Basarabă, în care scrie că Dumitrașcu Stolnicul Filipescu și cu fiul său Pană Logofătul au cumpărat de la jupănesa Ilinca a patra parte

din Comarnic, cu Rumîniî și cu tot venitul cît se va alege, în preț de 200 de galbeni, și că aceasta este afară de altă a patra parte, tot din Comarnic, împreună cu Rumîniî și cu venitul cît se va alege, partea pe care o țin numiții boieri de la strămoșii lor. Aū mai scos apoi și un catastih din anul 7176 [= 1667-8], care catastih pe fiecare față de foaie se vede iscălit și pecetluit de Doamna Elena Cantacuzino și de cei cinci fi ai săi, anume : Drăghici, Șerban, Mihail, Mateiū și Gheorghe Cantacuzino, în care catastih arată împărțeala casei sale, și zice că satul Comarnicul, cu veciniî 262, și satul Breaza și Secăriile cu veciniî, [cum s'a] văzut la minile boierilor stăpîni, se vedereză că sint 236 de ani de cînd merge stăpînirea din neam în neam în aceste două neamuri de boieri. Iară oamenii din Comarnic se vede cum că ei, nu numai că nu aū vre-o parte în moșia Comarnic saū în munți, dar că aū fost încă și clăcași la neamurile pomeniților boeri pînă în zilele lui Constantin Voevod Mavrocordat, cînd atunci s'aū dat voie de a se răscumpăra Rumîniî, și, de și s'aū răscumpărat ei, se vede însă că și-aū răscumpărat numai capetele lor și pe ale copiilor lor, iar nu și moșia. Și mai ales că nici se vede vre-o carte ca să fi avut ei vre-odată parte în această moșie Comarnicu și în munți, decît acele zapise ce s'aū arătat dintru întiū ; care, cu toate acestea, fiind iscălite (?) de dînși, nu pot se aibă nicio dovadă saū mărturie vrednică de credință ; și, chiar de ar fi și avut, iarăși se dovedește, din diata răposatului tatălui dumnealui Vornicului Filipescu, care zice că, pentru slujbele lor, se lasă de către boieri acești munți pentru pășunea vitelor lor, nu însă ca să aibă și stăpînire.

Drept aceia s'a hotărît de judecată ca să stăpînească numiții boieri și pomenita mănăstire în pace și nesupărați de către oamniî din Comarnic, atît părțile ce le aū în Comarnic, cît și ale munților ce țin fiecare.

1776, Fevruarie 13.

(Iscăliți:) Grigorie al Ungrovlahiei ; Dimitrie Ghica, Mare-Ban ; Nicolae Știrbeiu, Mare-Vornic ; Badea Știrbeiu, Mare-

Vornic ; Radu Văcărescu, fost Mare-Vornic ; Ioan Iulianò, Mare-Logofăt ; Ștefan Pîrscoveanu, fost Mare-Logofăt ; Ianache Văcărescu, Mare-Vistier.

X.

Adecă noi, săteniî din satul Comarnicu, din județul Prahova, dăm acest zapis al nostru la cinstita mină dumnealui Mare-Vistierii Ianache Văcărescu, precum să fie știut că, apucîndu-ne pe noi ca să facem clacă și dijmă pe moșia Comarnicul, care este domnească, cumpărată, iară noi pricinuind că avem parte de moșie în Comarnic, și că sîntem și moșneni, iară nu lăcuiitori acolo, nu am dat nici clacă, nici dijmă. Pentru care apucîndu-ne dumnealui ca să se judece cu noi, ne-am rugat de ni-aŭ dat soroc, ca pînă la Crăciun să avem să aducem hrisoavele, zapisele și cărțile ce vom avea. Iară pînă atunci să nu avem nicio supărare, nici pentru adeturile moșiei. Și atunci, aducînd cărțile noastre, să ne judecăm, și, de vom avea drept, să avem să luăm moșia supt stăpînirea noastră. Iar, de nu vom avea, să plătim dijma și claca, și toate avaeturile moșiei cîte vor fi. Dacă însă nu ne vom afla la mai sus zisul soroc ca să ne judecăm, să fie bună stăpînirea dumisale, și să avem să împlinim toate avaeturile moșiei ca niște lăcuiitori ce sîntem acolo, iar nu și moșneni. Și pentru credință ni-am pus numele și degetele noastre spre dovadă.

1776, Noemvrie 10.

Stoica Cojocarul adeverez ; Gheorghe Cioncu, Mihaii Petecilă, Stoica Ceaușul, Petre Băcanu, Mihaii Botoriță, Drăguș Olteanu, Gheorghe Juruliță, Burlă Cernat, Costantin Buldumă, Tudor Toader.

Și am scris eu, Petre Logofătul, cu povața lor, și martur.

XI.

Anaforă.

Io Alexandru Ioan Ipsilant Voevod și Domn a toată țara Ungrovlahiei, dăm slugii Domniei Noastre lui Dumitru

Ceaușul al Divanului să meargă și, precum mai jos scrie, să urmeze.

(Pecetea domnească.)

1777, Ianuarie 28.

Prea-Înnălțate Doamne,

Sătenii din Comarnic, județul Prahova, cari locuiesc pe a patra parte a moșiei ce este dreaptă cumpărătoare și stăpînire a luminatei Case a Înălțimii Tale, nu au urmat de a face clacă, după obiceiul țării, precum nici de a da cuvenita dijma lor, pricinuind cum că acea parte din moșie este a lor, și că rău a vîndut ghegeneralul¹ Cantacuzino. Pentru care, cu toate că știu că ghegeneralul Cantacuzino, pînă a nu vinde această moșie, precum și altele, mai întîiu a cercetat toate pricinile pe care le avea cu acești oameni, prin vehilul ce au fost trimes la Divan, Costantin Nenciulescu, fost al 2-lea Logofăt², și, după ce s'a întărit prin carte de judecată și s'a dovedit că este dreaptă moștenire a numelui Cantacuzino, așa a făcut apoi și vînzarea; —

Cu toate acestea însă, spre a nu mai fi ei la îndoială în nici-un chip, că li s'ar face vre-o nedreptate din partea mea, i-am chemat ca să vie la luminatul Divan al Măriei Tale spre a li se face și altă întrebare de iznoavă, și, venind ei aici, li-am zis ca să ieșim la judecată, iară ei, zicîndu-mi că au cărți, dar că nu sînt la ei, m'au rugat ca să-i las pînă la Crăciun nesupărați de clacă, și că, la Crăciun, de nu vor veni să stea cu mine la judecată, să fie știut că nu au nicio carte, că sînt niște mincinoși, și să plătească și claca și dijma după obicei, rămîind ca clăcași ai satului, după cum au fost și pînă acum.

Deci, fiindcă de la Crăciun au mai trecut 23 de zile, și ei nu s'au arătat să vie nici pînă acum, ca să-și lămurească

¹ General rusc. Banul Mihaï Cantacuzino.

² Om al Văcăreștilor, el ajunge apoi Mare-Pitar; era, încă din vremea cînd era treti Logofăt în 1764, proprietar al moșiei Văcărești-de-Răstoacă, numită după el și: Pitarul. Trăiește încă biserica făcută de el acolo, la 1784 (vol. XV, pp. 45-7).

pricina, vederat este că toate mișcărilor lor sînt neadevărate și viclene. Ci să fie luminata porunca Înălțimii Tale ca să meargă mumbașir zapciū, și să ia pe numiții săteni să-î aducă înaintea ispravnicilor județului, și prin dinșii să împlinească și claca și dijma, sau să încredințeze prin înscris, supt a lor iscălitură, că ei nu aū nicio parte de moșie, și că rele aū fost toate cererile ce aū făcut, după cum s'a dovedit și din judecățile ce aū avut și mai înainte, și din pornirea lor de acum; sau să-î aducă aici ca să mă înfățișez cu dinșii și să mă mai judec iarăși înaintea luminatului Divan al Înălțimii Tale. Iar hotărîrea cea desăvirșită rămîne la Măria Ta.

1777, Ianuarie 17.

Al Înălțimii Tale prea-supusă slugă,
Ianache Văcărescu Vistier.

XII.

Cu plecăciune sărutăm cinstita mina dumneavoastre, boierî ispravnicî.

Prin plecata scrisoarea noastră către dumneavoastre, cinstiți boierî ispravnicî, arătăm noi, tot satul Comarnicul, de la mic pînă la mare, că, venind dumnealui Ceaușul de copii¹, cu luminată carte a Prea-Înnălțatului nostru Domn, pîntu pricina dijmei satului, și noi mergînd în zilele trecute la București, și neavînd la noi hrisoavele moșiei, am pus soroc pînă la Crăciun ca să venim cu hrisoavele. Am trimis oamenii după hrisoave, și așteptăm zi cu ziuă, dar încă n'aū venit. Iară noi, văzînd că nu ni-aū venit oamenii trimiși de noi, și, după legătura cu care ne-am legat prin zapisul nostru, pe care am dat-o înainte Divanului, văzînd că aū trecut sorocul, ne-am dat platnici ca să plătim venitul moșiei. Ci ne rugăm dumneavoastră, boierî ispravnicî, ca să avem dreptate să nu fim năpăstuiți, că ar fi păcat. Și cum ni fi mila Dumneavoastră. Iată că trimitem și ve-

¹ De casă ai Domnului. V. n-1 precedent.

chili din partea a tot satului pe Stoica Cojocarul, pe Gheorghe Hagi, pe Moise Scafă, pe unchiașul Stoica Ciușa și Costantin Minciună. Și, orice vor face acești de mai sus numiți, să fie făcut de tot satul. Și, pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit ca să se crează.

Februarie 15, 1777.

Micu Dulamă, Radu Dulamă, Stan Scafă, Mihaiu Miha[la]șcu, Radu Hagi, Drăgoiu Micu, Gheorghe Pop[a], Comșa Leoncea, Stan Zbină, Vasile Teștepană.

Și am scris eu, popa Stoica, cu zisa a tot satului.

XIII.

Adecă noi, sătenii din satul Comarnic, județul Prahova, dat-am credincios zapisul nostru . . . precum să se știe că, cumpărînd Prea-Înnălțatul nostru Domn Alexandru Ipsilant Voevod moșia Comarnicul, a patra parte, de la ghegeneralul Mihaiu Cantacuzino, iară noi scoțînd la mijloc multe pricinuirii, arătînd cum că această moșie, a patra parte, pe care au vîndut-o [dumnealui] ghegeneralul Cantacuzino este a noastră, făcînd rea vînzarea lui, și trimițîndu-se isprăvnicelul ca să ceară venitul de pe această parte de moșie, și noi arătîndu-ne cu nesupunere de a clăcui și a da zeciuală după obicei, ne-am dus cu jalba la Prea-înnălțatul Domn, arătînd cum că noi avem hrisoave și cărți vechi și zapise. După care a noastră nesupunere și arătare că moșia este a noastră, cu hrisoave, cărți și zapise, Înnălțimea Sa sorocindu-ne la judecată, noi am arătat că hrisoavele, cărțile și zapisele nu le avem, fiind răpuse. Pentru care am fost căzut cu rugăciune la dumnealui fost Mare-Vistier Ianache Văcărescu, punînd și soroc de o lună și jumătate, cu înscris, că vom merge cu hrisoavele la judecată; iar, cînd nu ne vom ținea după înscris, nici cu hrisoavele, cărțile și zapisele nu vom merge să ni căutăm judecată, atunci să nu mai avem să mai facem nicio cerere, ci să dăm dijma și claca moșiei. Apoi, mai trecînd și peste acel soroc încă două luni, și

neducându-ne cu hrisoavele și zapisele ce am fost zis că avem, și cunoscînd și noi înșine că rău și fără cuvînt umblăm pricinuind și străgănind, din buna noastră voie am căzut cu rugăciune, legîndu-ne prin acest zapis al nostru ca să avem a clăcui, să și dăm zeciuala din toate sămănăturile ce vom avea pe moșie, pe care să o stăpînească luminata Casă a Înălțîmii Sale cu pace din partea noastră și a tot neamului nostru, cum și a sătenilor noștri, pentru că rea a fost cererea noastră și toate cîte le-am zis noi, purtîndu-ne cu viclesug. Iar, dacă vre-odată vre unul din ai noștri ar umbla făcînd turburări viclene, ca să nu dea dijma și clacă, unul ca acela să fie de mare pedeapsă și urgie. Și pentru mai adevărată credință ni-am pus numele și degetele noastre mai în jos, spre încredințare, fiind față și alți marturi.

18 Fevruarie 1777.

Stoica Cojocarul din Comarnic adeverez; Gheorghe Ciușa de acolo, adeverez; Stoica Ciușa de acolo, adeverez; Moise Scafă adeverez; Costantin Minciună adeverez; Mihul Dulamă adeverez; Stan Scafă adeverez; Radu Hagiul adeverez; Gheorghe Pop[a] adeverez; Stan Zbină adeverez; Comșa Moiceanu adeverez; Vasilie Stepana adeverez.

Iară noi am fost vechili din partea tuturor celorlalți săteni cu cartea lor...

Radu Dulamă adeverez, Mihalașcu, Drăgoiul Micu, Marin fost al doilea Pitar, martur.

Și am scris acest zapis cu povața lor.

Costantin Căpitanul, martur, Ioan Logofătul, martur.

Și acum, venind înaintea noastră Cîrstea, și Potoriță, și Stoica Cojocarul, și Micu Dulamă, și Ciușa, vechili fiind și din partea tuturor sătenilor comărnicești, și întrebîndu-i noi dacă acest zapis este al lor, ei înșiși au zis că al lor este și că de a lor bună voie au dat în minile boierilor ispravnicilor județului Prahova. I-am mai întrebat asemenea de au mai găsit niscaiva cărții pentru această moșie, de ziceau că și ei au parte de moșie, și ni-au răspuns că

nici aŭ găsit vre-o carte, nici că aŭ. Neavînd dar niciun fel de carte, rămîne acest zapis al lor de bună credință.

Aceasta adevărim.

1777, Dechemvrie 14.

Al Ungrovlahiei Grigorie, Al Mirelor Filaret, martur.
Nicolae Dudescu, Mare-Ban, martur ; Nicolae Brîncoveanu, Mare-Vornic ; Badea Știrbei, Mare-Vornic, martur ; Ștefan Prîscoveanu, Mare-Logofăt, martur ; Scarlat, Mare-Logofăt, martur.

IX.

ACTE PRIVITOARE LA MOȘIA BREAZA

(După copiile din archiva d-lui G. Gr. Cantacuzino.)

I.

Milostiū bojiū Ioan Nicolae Alexandru Voevod i gospodar zemle ungrovlahiscoi dat-am Domniā Mea această carte a Domniei Mele cinstitului și credinciosului boierului Domniei Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, ca să fie volnic de să aibă a ținea și a stăpini toată partea de moșie din satul Breaza, din județul Prahovei, cită ar fi a lui Gheorghe Cantacozino beizadea, feciorul răposatului Șerban Voevod, și cu Rumîni, și cu muntele, și cu tot venitul de pretutindenea. Pentru că, avînd la acest sat, Breaza, părți de moșie și Gheorghe Cantacozino beizadea și Toma Spătarul ¹, apoi, făcîndu-se ei haini și hicleani de către puternica Împărăție, s'aū dat din porunca Împărăției toate satele și moșiile lor pre seama domnească. Decī și Domnia Mea încă am socotit de am dăruit pre cinstitul și credincios boierul Domniei Mele Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, cu acest sat Breaza, întăiū cu partea Tomei Spătarul, după cum arată într'altă carte a Domniei Mele ce am făcut la mîna, iar acum i-am dăruit și partea lui Gheorghie Cantacozino beizadea, cită s'ar afla toată, ca să fie de ajutorul casei dumisale pentru dreapta și credincioasa slujbă ce slujesc Domniei și țării. Întărind cu această carte a Domniei Mele ca să fie, și să stăpînească cu bună pace, neclintit de către nimeni, adevărindu-o și cu cinstiții dregătorii Divanului

Domniei Mele: jupan Radul Popescu, Vel Vornic, i jupan Iordache Crețulescu, Vel Logofăt, i jupan Dumitrache Ramadan, Vel Spătar, i jupan Grigorie Halipinschi ¹, Vel Vistier, i jupan Manolache, Vel Clucer, i jupan Ianache Stamo, Vel Postelnic, i jupan Niculae Roset, Vel Păharnic, i jupan Mateiū Crețulescu, Vel Stolnic; i Costandin Băleanul, Vel Comis, i Panaiot, Vel Sluger, i Grigorie Greceanul, Vel Spătar, i Barbul Mereșanul, Vel Pitar; și ispravnic Costandin Văcărescul, Vel Logofăt. Și s'a scris de Grigorie Logofătul Conțescul, biv treti Vistier.

În București, mesița Ghenarie 24, leat 7228 [= 1720].

Io Nicolae Voevod.

(Pecetea domnească.)

Costandin Văcărescul, Vel Logofăt, procit.

II.

Copie scoasă întocmai după cartea Ancuți Filipeaschi, ce adeverează pentru partea de moșia Breaza a soră-si răposatei Maricăi Filipeaschi, ce a lăsat danie sfintei mănăstiri Mărgineni.

Adeverez printr'această carte a noastră la sfînta mănăstire Mărgineni, pentru partea de moșie Breaza, fără Rumîni, a răposatei soră-mi, Maricăi Filipeasca, că a dat-o danie sfintei mănăstiri Mărgineni, și adevărim și noi cu iscălitura, întărindu-se și cu multe mărturii vrednice de credință.

Leat 7251 [= 1743], Februarie 20.

Ancuța Filipeasca, Ioachim arhimandritul Mărgineanul, adeverez; Pirvu Cantacuzino, biv Vel Serdar, martur.

III.

Dat-am cartea noastră de adevărință Sfînției Sale părintelui egumen de la Mărgineni, chir Antim, pentru că, aducîndu-ni o luminată carte a Măriei Sale lui Vodă Manea

¹ Halepliu, din Halep.

i Dragomir de la Breaza, ce se numesc pe poreclea lor Mrejnicî (?), pentru 2 roate de moară ce au fost ale lor și ale altor doi tovarăși ai lor, care această moară cu 2 roate la alegerea și hotărnicia moșiei, fiindcă au căzut pe moșia sfintei mănăstiri Mărgineni de la Breaza, care a cumpărat-o de la dumnealui Costandin Filipescu, biv Vel Vistier, și gășind această moară zălogită de acei doi tovarăși ai lor la alții, li-a întors banii Sfinția Sa acelora, și a rămas moara jumătate pe seama mănăstirii, și jumătate pe seama Mani și a lui Dragomir, și, aducându-ne această luminată carte a Mării Sale lui Vodă ca să li întoarcă egumenul banii și pe partea lor, și moara să o prețuiască meșter morar, starea ce va fi fost când a cumpărat egumenul moșia, și să li împlinim banii ce li va face pe partea lor, am chemat trei morari, fiind și noi față, și au prețuit moara, fiind toate lemnele vechi, și înveliș[ul] cu toate hiarăle și pietrile, și toate cîte sînt ale morii, cu cheltuiala zăgazului, că face talere 63; și talere 41 a dat Sfinția Sa mai nainte lor, iar talere 22 am hotărît să aibă a li mai da după prețuirea morii ce s'a făcut, după cum este luminata porunca Mării Sale lui Vodă, și să stăpînească Sfinția Sa părintele egumen moara cu bună pace. Aceasta scriem.

Fevruarie 28, leat 7257 [= 1748-9].

Matei Cantacuzino, Vel Serdar.

IV.

Dat-am credincios zapisul mieu la mîna dumnealui Nicolae biv Vel Păharnic precum să se știe că, fiindu-i datoare răposata muma mea cu zapis ot leat 1756, Aprilie 3, capete talere doă sute cincizeci i dobînda lor, talere doă sute cincizeci, ce se fac peste tot talere cinci sute, care bani neavînd eu ca să-i plătesc cu bani gata, după datoria ce am ca un clironom ce sînt, m'am așezat cu dumnealui de i-am dat moșia Breaza ot sud Prahova, ce se hotărește cu moșia sfintei mănăstiri Mărgineni i cu moșia dumnealui Toma Crețulescu, biv Vel Ban, ce se numește iarăși Breaza,

drept talere șase sute cincizeci, cu cari bani plătindu-se datoria răposatei maicăi, ce se cuprinde mai sus, am luat și în mîna mea, bani gata, talere una sută și cincizeci. Care, această moșie, măcar că a fost a răposatului părintelui mieu, dar, fiindcă, cum mi s'a dat, atît moșia aceasta, cît și altele, din luminatul Divan al Măriei Sale Domnului nostru Io Alexandru Ipsilant Voevod, cu carte de judecată, spre împlinirea zestrilor mumiî mele, ci dar de acum numită moșie, dinpreună cu satul i cu cîrciumile ce se află pe dînsa, să o stăpînească dumnealui Păharnicul Nicolache și coconiî dumnealui, cu pace de către mine și de către tot neamul mieu, după cum aû stăpînit-o și părinții miei, fiindu-i dumnealui moșie ohamnică și stătătoare. A căriea moșie zapisele cele vechi fiindcă s'aû răpus, nu s'aû dat dumnealui Păharnicului Nicolache. Și, pentru mai adevărată credință, m'am iscălit, și mi-am pus și pecetea, iscălindu-se și alți boieri martori, ca să se crează.

Anul 1775, Aprilie 1.

(Pecetea.) Nicolae Păharnic, adeverez.

Nicolae Dudescul, Vel Vornic, martur.

V.

Adecă eû, Ivan Moraru ot satul Breaza, încredințez printr'acest zăpis al mieu spre a fi știut că, avînd, pe această moșie Breaza dintr'acest județ Prahova, o dărstă cu o roată, după învoirea ce am fost avut cu stăpîniî moșii, cînd le-am fost făcut întăiû, am stăpînit-o pînă acum. Dar, fiindcă acum s'a cumpărat această moșie Breaza de Măria Sa Prea-Luminata Doamna Luxandra Hangeri, am vîndut-o Mării Sale această dărstă în drept talere cincizeci, cu bună voia mea și nesilit de nimenea, — care bani i-am primit toți deplin în mîna mea, prin dumnealor boieri ispravnicî ai județului. Și, spre încredințare, am dat acest zăpis în care ne-am iscălit mai jos, și mi-am pus și degetul la numele mieu în loc de pecetie.

1799, Ghenarie 17.

Eă, Ivan Moraru ot Breaza, vînzător, adeverez.

Popa Stoica ot Breaza, martor; Ioniță Jelea, martur;
Mihalache, proin vătaf, martur; Cóstandin Pîrvu, martur:
...μαρτύρο.

Trecut în condica județului. Dumitrache Condicarul.

Sud. Prahova.

Viind și înaintea noastră, ni arată că de a lui bună voie
a vîndut dîrsta la Măria Sa Doamna, pe care și-a primit
și toți deplin bani, după coprinderea zapisului acesta; pen-
tru care l-am adevérit și noi cu iscăliturile acestea.

99, Ghenarie 26.

[Iscăliturile ispravnicilor.]

X.

CARTEA PATRIARHALĂ PENTRU SINAIĂ.

În culegerea sa de acte cu privire la proprietățile Eforiei Spitalelor Civile d. Al. Gălășescu a dat o traducere a cărții patriarhale pentru Sinaia. Afiind vechea traducere între copiile de documente ale d-lui G. Gr. Cantacuzino, o credem, ca fiind mult superioară, vrednică de a fi cunoscută :

Gavriil, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop al Romei-Nouă și a Toată Lumea Patriarh.

Nefiind lucrurile vremilor pururea tocmită și așezate într'o stare, ci, cînd într'un fel, cînd într'altul, iar alte ori schimbîndu-se și prefăcîndu-se, priimind multe feluri de primejdii după curgerea vremilor, socotit-aŭ cei cu întregă înțelepciune, judecînd lucrurile, să întemeieze și să întărească lucrurile lor cele de Dumnezeu și supt adevărată unire să le tocmească, și, mai vîrtos, dumnezeiești și sînte fiind lăcașuri, a le aduce supt chiverniseala și stăpînirea Măririi Noastre, adevă stîntului patriarșesc, apostolesc și de toată lumea Scaunului, ca să se învredniceze de a lui bună chiverniseală și iubită slobozenie, după al său canonicesc obicei, care a noastră Biserică cea Mare a lui Hristos aŭ cîștigat a dărui lor lucruri ca acestea, slobozenia fără nicio dare, ca, de toată lumea ferindu-se și pîzindu-se, întru mai multă sporire să adauge,—că, într'alt fel, neîmbogățindu-se cu acest fel de chiverniseală și purtare de grijă, ci supuindu-se

supt stricăciune, vor cădea, și întru nimic vor rămînea. Decî și cei ce au ostenit întru acele bune fapte, niciun folos nu vor avea.

Drept aceia și preacinstitul și de tot bunul neam Spătarul cel Mare al luminoasei Domnii Țerîi-Rumănești, chirio Mihail Cantacuzino, al Cumpătării Noastre iubit fiu duhovnicesc, întîmpînd pre noi, în Odriiă fiind, ni-au povestit, prin mijlocul soborului, cum că, din dumnezeiască rîvnă, au ridicat din temelie, în Țara-Rumănească, pentru spăsenia sufletului dumnealui și pomenire neîncetată lui, părinților dumnealui, o sîntă și cinstită mănăstire ce se numește a Prea-Sfintei Stăpînei Noastre de Dumnezeu Născătoarei, în muntele de acolo ce se chiamă Bucegiu, pe marginea rîului Prahova, pre care și Sinaia o au numit-o, bine făcînd, îndemnîndu-se de multă dragoste și cucernicie lui ce avea către sfîntul și de Dumnezeu umblatul muntele Sinaî. Și, poftind a nu fi numai zidirea zingură, ci și bine să-i facă ei, și chivernisirea ei cu înțelepciune socotindu-o, grăbindu-se, au întărit-o cu cărți domnești și cu luminoase hrisoave, a prea-luminatului și prea-înnălțatului și de Dumnezeu temător și oblăduitorului Domn Io Costandin Basarab Voevod a toată Țara-Rumănească, fiul Cumpătării Noastre, cel dupre Sfîntul Duh iubit,—purtînd grijă pentru această cinstită mănăstire, precum Dumnezeu iubește, și cu multe dumnezeiești daruri și bogate dăruiele împodobindu-o pre ea, a fi de tot slobodă și fără de nicio dajdie, precum și luminoasele cărți aceleași domnești cu de-amăruntul scriu. Încă acest boier, ce s'au zis mai sus, au zidit, precum au zis, și alt monidron¹, și biserică, ce se numește a Sfinților Ierarhî, în București, ce se chiamă Colțea,—iar pentru spăsenia sufletului și de pomenire neîncetată.

Decî, pentru aceste cinstite mănăstiri au învrednicit și pre Cumpătul Nostru a le dăruj pre ele cu cită cucernicie s'ar cădea și biserică cinstă, iar de către Biserică a le adeveri la slobozirea fără de nicio dajdie până în veci. Drept

¹ Mănăstioară.

aceia, cererea lui cu dragoste primind, bună fiind, și plăcută, și spre bun gând căutînd, scriem cu puterea și cu stăpînirea Duhului Sfînt și adevărim prin mijlocul soborului, d'împreună cu prea-sfînțiții și prea-cinstiții arhieriei ce se află cu noi, celor întru Duhul Sfînt iubiților frați și împreună-slujitori, ca sfînta și cinstita mănăstire ce s'a'u zis, a Prea-Sfîntei Stăpînei Noastre de Dumnezeu Născătoarei, ce se chiamă Sinaia, care se află în muntele Bucegilor, lîngă riul Prahovei, precum scrie ale ei domnești și prea-luminoase cărți, așijderea și cealaltă din București monidrie și biserică, a Sfînților Celor Trei-Ierarhi, care s'a'u zidit din temelie, precum s'a'u zis, de la ceta ce s'a'u zis boierul Marele-Spătar chiriu Mihail Cantacuzino, d'împreună cu toate ale lor cîștiguri și moșii cîte s'a'u dat lor, atît de moșii stătătoare, cît și din dobitoace pornitoare, care acum vor fi, și după aceia cu mila lui Dumnezeu se vor face și se vor adaoge, să fie și să se numească, și de către toți să se cunoască slobode, fără dajdie și nesupuse, și de către tot obrazul necălcate, până în vecii vecilor. Nimului nimica să nu fie datoare a da niciun ban mic, nici Mitropolitului celui de pe loc, nici altcuiva; destul numai arhierelui celui de pe loc să-l pomenească după canonicescul obicei, iar altcuiva să nu ceară nici de cum, avînd tărîrea și puterea, și de către a noastră Marea lui Hristos Biserică scrierile cele domnești, care s'a'u dat sfîntei mănăstiri Sinaia, întru lucrare nemișcată și neprefăcută. Iar cine dintr'aceste toate, sau oblăduitor, sau arhiereu, sau boier, sau cu stăpînire, sau alt cineva, mic sau mare, ar îndrăzni, orî în ce fel de chip, să răzvrătească și să clătească slobozirea cea fără de dajdie a sfîntelor mănăstiri ce s'a'u zis mai sus, și va ispiti pre ele orî în ce fel și le va supăra, sau, din cele toate cîte scriu cărțile domnești pentru ele, până la o simcea le va călca, și va strica ceva și va păgubi mănăstirile acestea, cu gînd lăcomesc și cu mină iubitoare de răpire, împotriva lui Dumnezeu luptîndu-se,—afurisit să fie de la Domnul Dumnezeu Atotțitorul, și blestemat, și neiertat, și întreg după moarte, în veci, să fie supt blestemul părinților celor sobor-

nicești, și vinovat focului celui veșnic. Drept aceea, întru adevărînța acestei sloboziri a sfințelor acestor lăcașuri, s'au scris și s'au dat lor și acest patriarșesc, sobornicesc și adevărată scrisoare în membrană¹, adevă în cojnecă, scrisă.

1702, Octomvriu 18.

(Iscăliți:) Gavriil, arhiepiscopul Romei ceî Nouă și a Toată Lumea patriarh, împreună cu doisprezece episcopi sobornici.

¹ Pergament.

XI.

CEA MAI VECHIE, TIPĂRITURĂ GRECEASCĂ DIN ȚARA-ROMĂNEASCĂ.

La 1714 un Grec cărturar, care era foarte bine lămurit cu privire la cultura contemporană a veacului său, pe care-l apăra de învinuirea Apusului că ar fi decăzut și sălbătăcit, Helladius, scrie, în *Status prae-sens Ecclesiae graecae* (fără loc de tipărire), un capitol întreg¹ despre tipografiile grecești din Țara-Românească.

El arată cum, tiparul elenic neputînd să rămîie, după darnicul Vasile-Vodă, în Moldova², «Patriarhii Grecilor și alți Mitropoliți și oameni învățați, cari aveau o deosebită grijă de țara lor», s'aû îndreptat la Domnul Țerii-Românești, cerînd ocrotirea lui. Șerban-Vodă Cantacuzino stăpînia pe atunci în București: Helladius însuși o spune, el care i-a văzut adesea și chipul, «icoana regală, plină de măreție», în mănăstirea Cotrocenilor, în care a avut deci prilejul să fie adăpostit între călugării greci, așezați de acest ctitor al lăcașului. Dar se pomenește și altă părere: acela către care s'ar fi ridicat rugăciunea pribegilor doritori de a răspîndi cărți în limba lor, ar fi fost «tatăl acestuia», deci Constantin Postelnicul Cantacuzino. Și eruditul grec adaugă că această părere i se pare «mai probabilă».

¹ Al II-lea, p. 10 și urm.

² Acolo s'a tipărit numai „Tomosul“ din 1642 al Patriarhului Partenie; v. Bianu și Hodoș, *Bibliografia romînă veche*, I, pp. 119, 535-6.

Această tipăritură d'întăiu, cantacuzinească, e «*Marcada*, în versuri politice», — adecă populare, în graiū vulgar —, «care cuprinde o povestire, în ce chip fata unui Evreu foarte bogat, Marcada, ajunse a iubi pe un tînăr Grec, de care fiind răpită, ea fugi în Țara-Romănească, și aici, după ce s'a botezat, s'a și măritat cu el». I se pare acestuī om învățat că această carte «e împodobită foarte elegant cu agrementele limbii si versurilor și istoriei însăși, pentru a nu mai vorbi de dragostea cuvioasă și plină de cuviință ce se arată acolo, cu care prilej se expun in chip minunat și proștiile și năravurile Evreilor». Ca a doua publicație se înseamnă «Isprăvile lui Mihaī Viteazul»¹.

¹ „Caput II. *De Typographia in Walachia et de libris ibi impressis.* Hisce itā male quamvis succedentibus, nunquam tamen Graecorum Patriarchae aliique Metropolitae ac eruditi homines, quibus maxima Patriae cura est, tot periculis absterriti, quietem agere voluerunt, quin alia excogitarent atque invenirent remedia, quibus hanc librorum inopiam sublevare valerent. Ad Principem itaque Walachiae se contulerunt, suppliciter obsecrantes, ut, quia in Moidavia magnis periculis exposita res haud feliciter successerit, huic negotio tutelam patrociniumque suum benigne concedere vellet. Primus qui hoc annuit Graecis Princeps, Serbanus Boëbodas (cuius imaginem regiam plane maiestatem prae se ferentem in Monasterio splendidissimo, Cotruciani, a se aedificato, non procul a Bucuresti, mihi saepius videre contigit) fuit, ut arbitror, sed alii patrem iam huius, quod magis credibile est, fuisse constanter affirmant; sub cuius auspiciis, Mercada edita est, versibus politicis; qui historiam quandam comprehendit, quo pacto ditissimi Iudaei filia, Mercada dicta, ad amorem cuiusdam graeci iuvenis pervenerit, a quo arrepta Walachiam aufugit, ibique post sacrum susceptum fontem uxor eius facta est. Liber sane & linguae & versuum & historiae leporibus elegantissime adornatus, ut nihil dicam de pio modestoque inibi comprehenso amore, qua occasione etiam Iudaeorum stultitiae & mores mirrifice exponuntur. Post hunc alius ligata oratione prodiit, qui Michael-Bees vocatur, qui princeps ante seculum & plures forte annos eximiis & heroicis virtutibus conspicuus, ita Turcas pessunderit, ut elus memoria hodieque inter ipsos immortalis maneat, atque Pontem Hadrianopoli ab ipso extructum, quem Turci *Michalbei Kyprusy* vocant Sultani Turcarum nunquam ingredientur, causam praetextentes frivolum, quoniam a christiano esset extructus, quasi vero non innumeros pontes a christianis olim conditos saepe Turcarum Imperatores calcaverint. Comprehendit igitur hic liber istius principis virtutes atque gesta; in cuius calce descriptio omnium vitiorum & virtutum, etiam politicis versibus, ad usum Serbani Boëbodaë exstat.“

E vorba de cărticica în care se cuprinde poema lui Stavrinós despre «Vitejiile lui Mihaï-Vodă» și cronica dată ca urmare de Matei Mitropolitul Mirelor¹. O semnala Eug. Predescu în «Magazinul istoric», I, după o broșură venețiană din 1742: de atunci Gh. Dem. Teodorescu și acum în urmă d. D. Russo² au dat bibliografia edițiilor acestei scrieri foarte populare și întrebuițate anume cu scopul de a ridica pe Greci împotriva stăpînirii otomane.

E interesant locul unde s'a retipărit Povestea lui Mihaï. În Veneția trăiau o sumă de Epiroți cari păstrau mai strînse, și după întoarcerea acasă, legăturile cu Creștinătatea apuseană și aveau o mai vie cunoștință de chemarea nației lor. Era firesc deci ca în acest centru grecesc de lîngă bogata biserică a Sf. Gheorghe, în cimitirul căreia dormiau și Zotu Tzigaras, ginerele lui Petru-Vodă Șchiopul și Apostolo fratele său, editorul Cronicei lui Ierotei de Monembasia, contemporan cu Matei al Mirelor, să se fi împropătat prin noua tipăritură amintirea faptelor lui Mihaï, cîntate de un Grec, care dădea și «palicarilor» un rost în lupta desrobitoare de la Călugăreni.

Dar putem lămuri și mai bine chestia retipării broșurii despre Mihaï, pentru a trece apoi, pe baza rezultatelor cîștigate, la cîntecul «Marcadei fetei de Evreü».

Ediția din 1785, apărută tot la Veneția, nu e decît reproducerea celor din 1768 și 1742, care sînt precedate de broșurile din 1710, 1683 și 1672. Toate se deschid cu prefața lămuritoare, foarte călduroasă pentru Mihaï, a unui «Neofit ieromonahul». Papiu propunea³

¹ Papiu, I, p. 279 și urm.

² În *Ελληνισμίων* al lui Spiridon Lambros, pe 1910. Cf. și *Studii și critice*, București, 1910. Traducerea românească a lui Stavrinós a fost refăcută și reeditată de tipografia „Neamul Românesc“.

³ P. 277.

să se vadă în el Neofit din Morèa, Cavsocalivitul, dascăl și scriitor (până la 1788), care a publicat în 1761 un cunoscut, prea cunoscut Comentariu la Gramatica lui Teodor Gaza¹, apoi o Slujbă a Sfinților Varvara și Sofronie, apărută la Leipzig în 1755; el a dat și forma românească lucrării de polemică teologică «Praștia»².

Un alt Neofit era un cleric foarte bine privit la Curte, dăruit de Doamne și de jupănesele boierilor celor mari din Bucuroști; la începutul anului 1765, Daniil, Mitropolitul Brăilei, căpătă pentru el «tomosul» patriarhal și beratul împărătesc pentru a fi așezat ca episcop al Scaunului, din nou întemeiat astfel pentru dînsul, al Hotinului. Pe Neofit această înaintare îl costa până atunci cinci pungi și jumătate și, fiind vorba de alte plăți și de multe primejdii, el se hotărî să părăsească această situație. Peste doi ani era preotul Companiei grecești din Sibiiu. Acolo trăi mulți ani acest «Νεόφυτος ἀρχινομικός», care-și făcea testamentul la 10 Maiu 1797³.

S'ar crede—și am afirmat-o cîndva—că acest Neofit a făcut prefața la povestirea despre Mihai și urmașii lui în Scaunul muntean. Dar ea se află și în ediția întiiu, așa încît trebuie să ne oprim asupra unui Neofit care trăia atunci, la 1672.

Și acesta era însă un Grec de la noi, și un cunosător de lucrurile de peste munți. Și iată din ce se vede aceasta; vorbind despre moartea lui Mihai la Turda, el adaugă că locul se află «în părțile Ardealului, unde e Scaunul Crailor»: «*in care loc vileazul Mihai, cînd a stătut Craiū, a clădit o mănăstire a ortodocșilor, și stă și până azi, spre lauda lui Dumnezeuū,*

¹ V. și *Istoria literaturii romine în secolul al XVIII-lea*, II, pp. 39 (dar nu el putea da și ediția din 1806 a poemelor grecești), 45.

² Cf. Erbiceanu, *Revista teologică*, III, p. 89; *Cronicarii greci*, p. x, nota 1, p. xxx; Sathas, *Νεοελληνική φιλολογία*, p. 512.

³ Iorga, *Contribuții la istoria literaturii romine*, în „*Analele Academiei Romine*“, XXVIII, p. 186 și urm.

și *veșnica-i amintire, și mintuirea lui sufletească*¹. Ar fi deci cineva care cunoaște Ardealul și care știe despre mănăstirea Arhanghelilor, făcută de Mihaï în Bălgrad, pentru Vlădica Ioan, care a fost așezat de dînsul ca Mitropolit al acestor părți.

Această mănăstire nu mai ființă, de altminterea, *încă de la începutul veacului*. Și astfel se putea hotărî deci că prefața a fost scrisă de un Neofit care trăia în veacul al XVII-lea. Să se observe și titlul de Craiū ce dă stăpînitorilor, cari se mai urmau încă atunci, ai Ardealului. Că Mihaï «a stătut Craiū» pare ca o parafrază a mențiunii documentare de la 1698, luată și ea din acte mai vechi, că: «Mihaiū-Vodă aū fost Craiū într'acea parte de loc»².

Neofit spune că, la cetirea acestor versuri, nu-și *închipuie* numai pe Mihaï, ci ca și cum îl vede luptînd (δὲν φαντάζομαι ἄλλο, μόνον πὼς βλέπω) νᾶ ἀνδραγαθῆ). Să fi apucat în tinerețele lui zilele Viteazului? N'ar fi cu neputință. Îl vedem dînd o dată precisă, care nu e în Stavrinos, pentru plecarea lui Mihaï la Constantinopol: anul 1588³. Chestia datoriilor țerii, «înmulțite și ajunse la sume fără margini», luarea de noul Domn a rămășițelor asupra sa, «după obiceiū», sînt bine lămurite, și iarăși independent de poemul ce se editează. Uciderea lui Stavrinos și a fiului, «peste treizeci de ani», de Ștefan-Vodă Tomșa (de fapt cîrmuiește numai în 1611-5, 1620-3, și uciderea pare să fi avut loc în Domnia întăiū) e însemnată ca de unul care a fost martur al acestor fapte. «După multă vreme» (μετὰ πολὺν καιρὸν) se află poema, cu a lui Matei.

¹ Ἐκεῖ ὁποῦ εὗρίσκατο τεντωμένους, εἰς τοὺς τόπους τῆς Ἐρθελίας, ὅπου εἶναι θρόνος τῶν Κραλλίδων, εἰς τὸν ὁποῖον τόπον ὁ ἀνδρῆσις Μιχάλης, ὅταν ἐκάθισε Κράλλης, ἔκτισεν ἓνα μοναστήριον τῶν ὀρθοδόξων, καὶ στέκεται ἕως τὴν σήμερον, εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ ἀίδιον μνήμην, καὶ ψυχικὴν τοῦ σωτηρίαν; în Papiu, p. 280.

² Iorga, *Socotelile Sibiiului*, în „Analele Academiei Romine“, XXI, nota a.

³ Dar, socotind 13 ani Domnia, se vede că el se gîndia la anul suirii pe tron.

Neofit numește pe editor. E tot un Grec din Pogoniana, «foarte prieten» al Vlădicăi Mirelor (συνπατριώτου καὶ φίλου κατὰ πολλὰ τοῦ ἱερωθέντος ἀρχιερέως). El cheltuiește. E Panos Pepanu, care era un «prea-iubitor de învățătură».

Îl cunoaștem. Dona Pepano face la 1661 mănăstirea de «la Mostiște, în locul care să chiamă Mărcurești»; el fugе de ciumă la 1675; la 1677 își face testamentul, și i-l tălmăcește din limba grecească «în limba Romînilor» însuși Constantin Cantacuzino Stolnicul, «din marea prietenie și iubire»¹. Dona trăise prin Veneția și fusese prietenul de tinereță, dacă nu colegul de studii, al viitorului Stolnic².

Panos însuși, Pană, «jupînul Pană», se afla acolo, la Veneția, cînd Constantin, puțin după moartea tatălui, veni de la Constantinopol, lăsîndu-și «borfușoarele» și luînd cu sine o mică sumă de întreținere în «lădișora cea de nuc»³. Pană-l duce la Padova, «Baduva», așezîndu-l, prin «luminatul Ioan Filip Cornilieș», la «popa ce-î zic Alviz Florie», care lua «15 ducați pe lună» pentru găzduirea studentului român. Pană-i trimetea de la Veneția sumele de nevoie pentru plata «popei și dascălului», Antonio dell' Acqua, iar apoi a noii gazde, «jupăneasa Verghinia Romana», unde avea de tovarăș pe tînărul sas Martin Hermann⁴.

Panos Pepanu nu publică — se pare — însuși ediția Isprăvilor lui Mihaï la Valentin Martali în Veneția la 1672. Aceasta e o retipărire nemărturisită. La acea dată se pare că el nici nu trăia.

La 1667 Constantin Cantacuzino era la Veneția, și Pană tot acolo. Ei vor fi trimese lui Neofit călugărul la București litera grecească trebuitoare pentru a tipări broșuri populare. A lui Stavrinós și Matei putea măguli neamul Doamnei Elina, mama studentului nostru,

¹ *Operele lui Constantin Cantacuzino*, București, 1901, p. 13 și urm.

² *Ibid.*, p. xxxvi și urm.

³ P. 1 și urm.

⁴ *Ibid.*

care era fiica lui Radu Şerban, eroul lui Matei. Cealaltă broşură, *Marcada*, privia un fapt recent, *senşajional*, petrecut de curînd în Muntenia.

Aceasta o spune însuşi titlul, pe care-l aflui într'o ultimă ediţie nouă din «Istoria fetei de Evreii Marcada, pe care, la 1667, Iulie 15, a furat-o pe ascuns de la părinţi, cari locuia în Constantinopol, în locul zis Fanarul, un tînăr Arnăut anume Dimu, şi, venind în Ţara-Românească, i-a dat Domnul locului multe, şi a măritat-o cu el¹.»

Poema (*ἡ ῥημάς*) începe cu jalea (*ζάλη*) părinţilor Marcadei, cari o aveau şi «arvonită» cu alt Evreii. Scena se petrece în Fanarul «cel nobil şi vrednic». Dimu Arnăutul era calfă de butrar. Marcada, fată de giuvaiergiu, e descrisă ca «albă şi nostimă» (*νόστιμη*). Tînărul Grec face propagandă religioasă iubitei sale, şi ea se învoieşte a-şi părăsi legea. Îi cere însă să n'o lase între Evreii, cari ar ucide-o, ci s'o răpească, ducînd-o departe, ca un adevărat „palicar“».

Şi eu îţi voi fi roabă, sclava ta smerită.

Cu ajutorul lui Hristos şi al Sfîntului Nicolae, al prietenului Ghinea (*Γήνη*) şi al celor douăzeci şi cinci de Albanesi cu plată, Marcada trece, noaptea, în haine bărbăteşti, cu barca la Aivasari. În lipsa ei, Evreii se strîng şi strigă: «οὐί, οὐί» şi «ἀί, ἀί». Ei scot pungile, 300, pentru a căpăta de la Turci dreptate:

Pe el să-l spînzure, pe dinsa s'o zugrume.

Caimacamului îi spun rabinii şi hahamul ce a făcut «haiducul» (*χαϊτότης*) de butrar. Bostangii ieau urma haraminilor (*χαρामीδες*), Dar hoţii fură caii următorilor adormiţi.

În acest timp fugarii îşi urmează calea:

¹ *Ἱστορία Ἑβραϊοπούλας τῆς Μαρκάδας, τὴν ὁποία, εἰς τοὺς 1667, Ἰουλίου 15, ἔκλεψε κρυφίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῆς, ὁποῦ ἐκατοικοῦσαν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, εἰς τόπον λεγόμενον Φανάρι, ἓνας νέος Ἀρβανίτης, ὀνομαζόμενος Δῆμος καὶ πηγαίνοντας εἰς τὴν Οὐγγροβλαχίαν, τὸν ἐτίμησεν ὁ Αὐθέντης τοῦ τόπου πολλά καὶ τοῦ τῆν ἔδωκεν εἰς γυναῖκα. Βενετία, τυπογραφία grecească „Phoenix“, 1869.*

Πῶς ὁ Δῆμος ἐπῆρε τὴν Μαρκάδα
εἰς τὴν Οὐγκροβλαχίαν.

Η' πίκρα καὶ ἡ ἐντροπή τοὺς ὀβριοὺς κρατοῦσε,
 Καὶ ὁ Δῆμος μὲ τὴν κορασιά τὴν στρατα περπατοῦσε
 Ὡς πᾶντα εἰς ὀρδινιά, διὰ νὰ πολεμήσῃ,
 Καὶ τῶν ἐχθρῶν του ἀνδρικά, τὰ αἵματα νὰ χύσῃ.
 Ἀγάλι ἄγαλι πήγαιναν, μὲ γέλοια καὶ τραγούδια,
 Ὅτι στονοῦν δὲν ἔδαζαν, κλέφτες οὔτε ἀρκοῦδια.
 Ο' Δῆμος ὡς ἐστρέφετον, κ' ἤθλεπε τὸ φεγγάρι,
 Ἐτὶ ἄρχιζε νὰ τραγουδῇ μετὰ περίσσια χάρι:
 Φεγγαράκι μου λαμπρὸν ὅπου τὴν νύκτα φέγγεις,
 Καὶ εἰς τῶν γέων τὴν καρδιά πλήσια ὀροσιτίττα πέμπεις.
 Γιατί μεταίς ἀκτίνες σου βρίσκουσιν ἰατρίαν
 Εἰς ταῖς τρομαχτικαῖς πληγαῖς, ποῦ δίχως εὐσπλαγχνίαν,
 Ο' ἔρωτας τοὺς λάθωσε μὲ τὸ δικότου βέλος,
 Καὶ γιατριά τοὺς ἔδειξε τῆς πεθομιάς τὸ τέλος:
 Τάχα ποτὲ νᾶν δυνατόν, κανεὶς νὰ ἤμφοροσῇ,
 Ἀπλήγωτος εἰς τὴν καρδιά ἀπ' αὐτόν νὰ μνέσκῃ:
 Καὶ ποῖον μὲ τὸ δοξάρι του σφοδρὰ δὲν σαῖτεθει
 Καὶ νικητὴς τὸ ὕστερον κατ' αὐτοῦ θριαμβεύει:
 Καὶ ὄχι μόνον τὴν πληγὴν, ἀμὴ καὶ τὴν μωρίαν,
 Τὴν ἐδικὴν του δίδει του νάχῃ γιὰ τιμωρίαν.
 Συγχύζει του τὰ λογικά, καὶ εἰς ἀγωνία τὸν φέρνει,
 Γιατί τὸν ὕπνον τὸν γλυκὺ ἀπὸ τὰ μάτια πέρνει.
 Καὶ εἰ πλήσια χειρότερον, ὀντάθειεν πληγώσει,
 Κανὴν ὅπου νὰ δίνεταί τῆς πεθομιάς νὰ σώσῃ.
 Πολλαῖς μορφαῖς καὶ σχήματα, τὸν κάμει νὰ λαβαῖνῃ,
 Καὶ πότε ἄετος περωτός, πότε κύνκος νὰ γένῃ.
 Η'' πότε ὡς χρυσὴ βροχή, πλήσια νὰ κατεβαῖνῃ,
 Καὶ ἀπτῶν πύργων τὰ δώματα, στοὺς θαλάμους νὰ μπαῖνῃ.
 Ἄλλον πάλιν ὡς λαύρακα στὸ δίκτυ νὰ πομῆνῃ,
 Χωρὶς κοντάρι καὶ σπαθὶ γέλοια ὀλωνῶν νὰ γένῃ.
 Καὶ ὄχι πλέον τὸ σχῆμά του ὁ κόσμος νὰ τρομάσῃ,
 Ἀμὴ αὐτοῦ τὴν ἀγνωσίαν, περίσσια νὰ γελάσῃ.
 Εἰ μὲλέπωντας τὸν κυνήγρον κυνῆγι πῶς ἐγίνῃ,
 Καὶ μέσα σὲ μωροῦ παιδιοῦ τὴν σαγίνῃ νὰ μείνῃ.

Ἐἴτι τραγουδῶντας συχνά, στρέφω και ἐθῶρει.
 Εἰς τ'ἀμάξι ὀπίσω του ποῦ κάθεται ἡ κόρη.
 Καί με πόθον ἐστήμωνε, καί τήν συγχωροῦσε,
 Μήπως και κανεῖς λογισμὸς τήν καρδιά της λυποῦσε.
 Κι ὅσον τήν παρηγόραε μετὰ γλυκά του λόγια,
 Ἐδρόσιζεν μετὰ φιλιὰ, τὰ χεῖλι τῶν τὰ δόλια.
 Μιὰ πέμπτη λοιπὸν ξημέρωμα, ποῦ ἦλιος λαμπροφώρα,
 Καί με τοὺς πλοκάμους τοὺς χρυσοὺς φώτιζε κάθε χώρα,
 Εἰς τήν πόλιν ἐμπήκασι τήν πολυφημισμένη,
 Ποῦ Μποκουρέστι κράζεται, Βλαχιά τήν ξακουσμένη.
 Κι, εὐθὺς ὡσάν ἐπέλευσαν, θέλησε νὰ ῥωτήσῃ
 Τὸ παλάτι τοῦ αἰθεντὸς γιανάτον προσκυνήσῃ.
 Αἰθεντῆς τότε ὤριζεν, καί Καρατζιὰν τὸν λέγαν,
 Εἰς τήν πίστιν πολλ' εὐσεβῆς, καί τὸν θεὸν τὸν μέγαν.
 Ὅποιος ὡς τοὺς εἶδενε, λέγει του παλικάρι,
 Ἐπὸ ἡμᾶς τί βούλῃσαι, εἰπέτο μετὸ θάρβρι.
 Φαίνεται μου ἀπὸ μακρὰ νὰ ἔρχῃσαι ὡς ἔδω,
 Γιατί σε δειχγεῖ φορεσιά, νὰ μὴν εἶσαι ἀπέδω.
 Ὁ Δῆμος τότε' ἐθάβρησε, ὀμπρὸς του γονατίζει,
 Καί φρόνημα ἀρχήνισε τὸ πᾶν νὰ σαφηνίξῃ.
 Αἰθέντα ἐκλαμπρότατε, καί χριστιανῶν ποιμένα,
 Ἐπὸ τήν πόλιν ἔρχομαι κ' ἤφερα μετεμένα
 Μιὰ ὄβριοπούλα κορασιά, ποῦ πεθυμᾷ νὰ λάβῃ
 Τῶν χριστιανῶν τὸ βάπτισμα καί πίστιν ναπολάβῃ.
 Ταύτην ἐγὼ τήν κορασιά γυναῖκα θεὸ νὰ πάρω,
 Ὅς εἶναι δεοῦ θέλημα, νὰ εὐγῶ ἀπὸ βάρω.
 Λοιπὸν εἰς τῆς κλαμπρότης σου τὸ σκέπος ἐπροσδράμα,
 Καί γίνομαι ἐγὼ δοῦλός της, μετὴν κοπέλα ἅμα.
 Αἰθεντῆς ταῦτ' ὡς ἤκουσεν ὅλος χαρὰ ἐγεῖνη,
 Καί τοὺς ἀνθρώπους ἔστειλε ποῦ νὰ φέρουν και κείνη,
 Νὰ τήν ῥωτήσῃ και νὰ ἰδῇ, νὰ μάθῃ τήν ἀλήθειαν,
 Γιατί τὸ εἶχεν δύσκολον, και θάρβρι παραμύθια
 Μιὰ ὄβρια εὐγενική τήν πίστιν της ν' ἀφήσῃ,
 Κι ἄνθρωπον χριστιανὸν αὐτῇ νὰ κολουθήσῃ.
 Κι ὡσαν ἔμπρὸς τοῦ φέρασι τὸν νέον με τήν κόρη,
 Ἐθαύμασε τὰ κάλλη της, κ' ἔστεκε κ' ἐθῶρει.
 Ἀπέκει εὐθὺς ἐπρόσταξε σπήτια νὰ ἐτοιμάσουν.

Σ' αὐτὰ νὰ τοὺς πεζέσουσιν, καὶ νάτους ἀναπαύσων.
 Καὶ τὸ ταχὺ ὡς ἔφεξε, τοὺς ἄρχοντας μαζώνει,
 Καὶ τὸ πρᾶγμα ποῦ ἐγένηκεν εἰς αὐτοὺς φανερώνει.
 Ἀ'πέκει γοργὰ πρόσταξε τὰ σήμανδρα νὰ κρούσων.
 Γυναῖκες, ἄνδρες καὶ παιδιὰ ὅλοι νὰ τὸ ἀκοῦσων.
 Καὶ νάλθουσιν ὅλοι ὁμοῦ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι,
 Στὸ μοναστήρι πόλεγον βοῦδόδα τοῦ Μιχάλη.
 Νὰ δοῦσι πῶς βαπτίζεται, μιὰ ἡμορφη ἑβραία.
 Καὶ τὴν πίστιν λαμβάνωντος εἶνετο ῥωμαία.
 Μικροὶ, μεγάλοι ἔτρεχαν τὴν Κυριακὴ τὸ τόχιν,
 Ὅσοι στὸ κάστρο βρέθησαν, κανε ῥωμνοὶ καὶ βλάχοι.
 Κι ὅταν ἐτελειώθηκεν ἡ θεία λειτουργία,
 Μὲ τοὺς ἱερεῖς ὁ ἀρχιερεὺς μπαίνει εἰς ὀρδινία,
 Γιατ' ὁ αὐθέντης ὁ ἴδιος θέλησε νὰ βαπτίσῃ
 Τὴν ὀρέσα τὴν βγενική, καὶ νάτηνε τιμήσῃ.
 Λοιπὸν ὡσὰν τὴν βάπτισαν, καὶ ὠνόμασαν Ζαφείραν.
 Εἰς τὸ παλάτι μὲ χαραῖς τ' αὐθεντικὸν τὴν πῆραν.
 Μιὰ τράπεζαν ἐστήσασιν ἔξω πολλὰ μεγάλην,
 Γιὰ νὰ γευθοῦν οἱ ἄρχοντες, καὶ μέσα πάλιν ἄλλη.
 Ποῦ ἡ κυρία κάθησεν κι ἀρχόντισσες ὁμάδι,
 Τρώγοντες καὶ χαιρόμενοι, ὅσον ποῦ γίνει βράδι.
 Μὲ παιγνίδια, καὶ μὲ χαραῖς, εἰς τὴν ὑγιά τοῦ Δήμου,
 Ὁ αὐθέντης συγγοκοίταζε, κι ὠνόμαζε παιδί μου,
 Καὶ χαίρετον στὴν ἀνδριά, καὶ εἰς ὅλα του τα κάλλι.
 Καθὼς καὶ ἡ αὐθέντρια εἰς τῆς Ζαφείρας πάλι.
 Καὶ τὴν Δευτέρα, τὸ ταχὺ, ὤρισε γιὰ νὰ κάμουν,
 Ὅλα τὰ χρειζοῦμενα, καὶ πρέποντα τῶν γάμων.
 Οἱ ἄρχοντες ἐτοίμαζαν, χαρίσματα νὰ δώσων,
 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν δουλευτῶν εἰς τ' ἄλλα νὰ ποσώσων.
 Κι αὐθέντρια ἐσποῦδαζε, τὴν Ζαφείρα νανδύσῃ,
 Καὶ μὲ στολίδια θαυμαστά, ὡς κόρη, νὰ τιμήσῃ.
 Κι ὡσὰν ἤλθεν ἡ Κυριακὴ, ἄρχιζαν νὰ σημαίνουν,
 Ἡ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν, κι ἀνθρώποι νὰ πηγαίνων
 Εἰς τὸ παλάτι τ' αὐθεντὸς τοὺς γάμους γιὰ νὰ δοῦσι,
 Καὶ τὴν νύμφην μὲ τὸν γαμβρὸν πολλὰ νὰ εὐχγηθοῦσι.
 Τὸ βράδι λοιπὸν ὁ ἴδιος αὐθέντης στεφανώνει,
 Καὶ γιὰ τιμὴ χαρίσματα περίσσια τοὺς σε δώνει.

Τριά χωριά νά ἔχουσι διὰ ζωοτροφίαν
 Καὶ νέους τριακόσιους νά ἔχῃ συντροφίαν
 Οἱ Δῆμος, καὶ νά ὀρίξῃ τους, ὡς ἄξιον παλικάρη,
 Γιατ' ὁ θεὸς τοὺς ἔδωκε νά ἔχῃ τέτοια χάριν.
 Κι' ἄλλα πολλὰ χαρίσματα ἀθηνεϊκὰ τοὺς δίδει.
 Ὅσάν βροῦχα καὶ σπήτεια, πολλὰ τοιαῦτα εἶδη.
 Οἱ ἄρχοντες τὸ ὅμιον, ἤφεραν πλούσια δῶρα,
 Γιατ' ἀθέντης ἐχαίρετον, κ' ἔστεκε καὶ ἐθώρα.
 Ποῖος γιατίῃν ἀγάπῃν του ἤθελε πλεῖο τιμήσει,
 Τοὺς νέους ποῦ στεφάνωσε, καὶ ἀξιοδωροφορήσει.
 Ἀπέκει ἐκαθήσασιν, στήν τράπεζαν ἀράδι,
 Καὶ ἄρχισαν νά τρώγουσιν, χαϊρόμενοι ὁμάδι.
 Μὲ ζουρνάδες καὶ τύμπανα, κι' ἄλλα πολλὰ παιγνίδια,
 Ποῦ σ' ἄλλον κάστρον καὶ χωριὸν δὲν φάνησαν τὰ ἴδια.
 Ποιμιά μεριά ἐθώριες, μπομπάρδες νά βροντοῦσι,
 Κ' ἀπτήν ἄλλην τῶν ἐκκλησιῶν καμπάνες νά ἤχουσι,
 Ἡ' κούρτη ὄλη τ' ἀθηνεϊός, ἦτον φωτιαῖς γεμάτη,
 Καὶ τῶν ἀρχόντων καθ' ἐνὸς αὐλή τε καὶ παλάτι.
 Οἱ στρατιώταις χωριστά, χαίραν καὶ τραγωδοῦσαν,
 Καὶ γιὰ τὸν τέτοιον προσετὸν τὸν θεὸν εὐχαριστοῦσαν,
 Ἀκόμη ἢ ἀρχόντισες, κι' ὄλαις ἢ κορασιδες,
 Τὴν Ζαφεύραν ἐμβλέπωντας ἔλεγον ποῦ νά εἶδες
 Τέτοια κόρην εὐγενική, καὶ θαυμαστή σὰ κάλλη,
 Εἰς τὸν κόσμον νά φάνηκεν, ὡσάν αὐτήνη ἄλλη.
 Καὶ μὲ τραγοῦδια, καὶ χοροὺς ἀγάλλουνται καὶ χαίραν
 Κ' ἐσέρνασι τὴν κορασιά, βαστῶντας ἀπτήν χέραν.
 Μὰ τίς νά γράψῃ ἠμπορεῖ, καὶ τὴν χαρὰν ποῦ γίνει,
 Πρᾶγμα ποῦναι ἀδύνατο, ὁ κάλαμος νά χύνῃ,
 Κ' ὁ νοῦς νά τὸ περισκοπῇ καὶ νάτο καταλάβῃ.
 Κι' ἡ γλῶσσα γιὰ νά διηγηθῇ, εἰς ὀρδιανὰ νά βάλλῃ.
 Φθάνει μόνον πάσα εἰς νά θέλῃ νά λογιᾶσῃ,
 Πῶς ἀθέντης ἐβάλθηκε, χαρὰν νά ἐτοιμάσῃ,
 Καὶ νά τιμήσῃ μὲ καρδιά, καὶ μ' ὄλην τὴν ψυχὴν του
 Τὸν Δῆμον ποῦ γιατίῃν ὄβριά ἔβαλε τὴν ζωὴν του.
 Ἐντροπιᾶωντας τοὺς ὄβριούς, πῶς πῆρεν τὴν Μαριάδα,
 Καὶ σὰ χεῖλη τοὺς ἤφερεν φαρμακερὴ πικράδα.

Εἶς ὁ Δῆμος πορεύθημε, ὡσάν ἀνδριωμένος,
 Καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Βλαχίαν, πολλὰ ἐπαινεμένος,
 Τοῦ ὁποῖου τὸ κάμωμα κομφά ἐδιηγῆθην,
 Εἰςὲ ῥῆμα ἀρμόζωντας, ὡς μπόρουν καὶ δονήθην.

În această poliloghie poetică vedem deci pe Dimos venind în «orașul cel prea-vestit» al Bucureștilor. El cercetează de «Curtea Domnului», care e — să se fi făcut o substituție de nume în vre-o ediție de după 1812?—«Caragea», om de o evlavie deosebită. El vorbește binevoitor cu «palicarul», arătînd că-l cunoaște străin după port. Dimos mărturisește de unde vine și se roagă a i se boteza tovarășa, precum însăși cere. Domnul o chiamă și se uimește de frumuseța ei. Pentru botez chiamă pe toți ai lui «la mănăstirea ce se zice a Voevodului Mihali» (Mihai-Vodă). «Greci și Romîni» ieau parte la slujba făcută de «arhiereu». Marcada e acum creștină Zamfira. În cinstea ei se dă o masă la Curte, Doamna stînd între jupănesele ei. Ceî doi logodnici se gătesc apoi de nuntă. La cununie, peste o săptămînă, Dimos primește ca dar trei moși și 300 de «tineri» în slujba lui, pe lingă multe veșminte. Și boierii vin cu daruri. Se zugrăvește petrecerea de la Curte (Κούρτη), cu clopote, tunuri, lumini. Iar, după nuntă, Dimos se așează în țară, la «Vlahia» noastră, cu «Greaca» lui.

XII.

ACTE PRIVITOARE LA VECHEA NOASTRĂ OȘTIRE.

Între hîrțile d-lui C. Crupenschi se află și acest act din 1660, de o însemnătate deosebită prin aceea că întîlnim între marturii lui pe un Șandru din Trotuș, care a avut soarta, puțin obișnuită, de a face din Moldovenii duși de dînsul *strelîți ai Țarului Atexie*, rămîind el însuși «iuzbașă» (sutaș) al lor. Șandru poate să fi căutat acele locuri depărtate după sfărîmarea seime-nilor munteni prin intervenția lui Gheorghe Rákóczy al II-lea, în 1655.

† Adică eû Toaderû Iurașco, cu femeii mē Dochița și cu toțû fiçorii și toțû cățû sântemû dinû satû dinû Scurta, dinû Țănutulû Putniî, scriemû și mărtorisămû cu cestû zapisû alû nostru, dea nime nevoițû nici asupraî, ce dea a nostră bonă voe, amû vândutû triî pogoni de vii, și cu pivniță dea pi[a]tră, și cu locû de cramă, și cu totû loculû viilorû prea îprejurû, carea nea-aû fostû noi direptă ocină și moșii,—vândutu-amû dumisali Lopuloî, č-aû fostû Vornicû și fiilorû dumisali, loî Ghiorghită Vorniculû de Botășeni, și lui Gligorașco, bivû Velû Comisû, deareptû triî dzăci dea lei, bani gata, făr' multû bini ce mi-aû făcutû, și m'aû rasû de la curteniia, și înû scuteală amû fostû. Amû vândutû acē moșii dumilorû sa-lea, și nimea dintru toată ruda nostră să n'aibă a să mesteca, nici a 'ntorce; ce să-i fie direptă ocină și moșai în veci, dumisali și cuconilorû dumisali, și să aibă a-și faci și direase domnești. Și în tocmala nostră tãmplatu-s'aû Alexandru sinû Azăpanulû de la Protû, și Șandro č-aû fostû izbașû de strea-

lețu dinu Rosii, de la Trutușu, și Berce dinu Cornii, și Gligorii de acolo, și Mănăilă dinu Dealulū-Vod[ă], și Ursu dinu Bohaineță, și Stăngaci dinu Dealulū-lui-Vodă, și popa Fădorū dinu Tudora. Și eū Acsăntii amū scrisū, și pentru credința ne-amū pusū deagiteli ca să să știe.

Toderū, Alecsandru, Mănăilă, Dumitru, Stăngaci, Șandro, Ursū. Evū Popa Fedor iscalū. Mironū Bercea iscalū (afară de acești doi, toți pun degetele).

Văletū 7169, mșă Dech. 19.

[Pe foaia 2:]

† 9 lei i s'aū datū dintr'a acește bani, să să ști.

[Pe Vo:] Aceste vii le-aū lucratū Păulelū otū Scurta.

Vornicul Lupu trebuie să fi fost un Vornic de Botoșani, cum era Vornic la această dată de 1660 fiul său Gheorghită¹. Pe Toader Iurașco el fusese în stare a-l scuti de sarcina slujitorilor, de a purta armele la chemarea Domnului; «raderea de la Curtenie», de la slujba Curtenilor, ajunsese a fi decī un serviciu particular, care se mărturisia și în acte publice. «A fi în scuteală» însemna a nu mai fi chemat la asemenea «concentrări». «Dealulū-Vodū» e Dealul-lui-Vodă: decī vînzarea de vie se face la Cotnari. «Bohaineță» e Buhalnița.

În legătură cu slujitorii moldoveni în solda Rușilor găsec de folos a da acestăalt act², prin care aflăm prădăciuni săvîrșite la 1657-8 pe pămîntul moldovelesc, în Ținutul Hotinului, de Rușii, plătiți din Vistieria polonă, ai lui Grebenco și Homenetchi:

Noi Ghiorghi Stefan Voevoda... Scriemū Domniia Mia la boiarii noștri, la părălabii de Hotinū. Dă-mu-vi știre că Domniei Meali s'aū jeluitu Iane Greculū de Ișnovițu pre nește oameni, anume Grebenco cu soțiile lui, cariī sintu

¹ Cf. și vol. VI, p. 220 și urm.

² Originalul la Academia Română, no. 31/VIII.

suptu polculū lui Homenetchi dinū Cameniți și suptu polculū lui Neculaiū rohimistrulū, dzicāndu că aū vinitu acei oameni noaptea la casa lui, de i-aū jăcuitu casa și i-aū luatū totū č-aū avutū, prețū de vre o dooi miī și mai bine de taleri, și aū aflatū și unū calū de fați la Humenetchi polcovniculū, și s'aū prinsu că-i va scoate toati paguba, și i-aū făcutū și scrisori cumū să-i scoată paguba, și până acmu nu-i mai face plati. Pentru acesta lucru să scrieți acolo, la acei polcovnici, cu prieteșugū de la noi, să-i faci platā de pre acei oameni. Iari, de nu-i vorū faci plati, sā zeberiti și voi ce veți putea afla dinū ceaia parte aicea, la noi, pentru paguba lui. Ačasta vă dāmū știre. U Sučavă, lt. 7166 [=1658], Ghen. 23.

Saam gospodinū velialū. [Aceasta am voit eū, Domnul.]

Io Ghiorghi Ștefanū Voevodū.

XIII.

PORUNCA LUÎ ALEXANDRU-VODĂ SUȚU PENTRU INTOARCEREA OLTENILOR SUPT STĂPÎNIREA TURCEASCĂ (1809).

În primăvara anului 1809, Turcii reluară ofensiva împotriva Rușilor din Oltenia, cari erau sprijiniți de pandurii trecuți la dînșii, cu însuși Tudor din Vlădimiri, care-și învăța astfel meșteșugul pentru viitor, și cu « colonelul Curt (Kourt), țeran moldovean din Focșani, care înaintase, nu se știe cum, în oastea rusească »¹, și de Sirbii lui Melentie Stoicovici. La 27 April o ceată de Turci ajunge până la Caracăl, dar generalul Isaiov îi silește a se îndrepta răpede spre Dunăre. Tot așa sînt răspiși cei cari, de la Izlaz, apucă pe același mal drept al Oltului la 15 Iunie. Peste 12 zile se atacă o insulă însemnată, care însă rămîne în stăpînire rusească. În schimb nu izbutește nici încercarea lui Isaiov împotriva Cladovei, și din pricina pandurilor lui Curt, despre cari Langeron scrie că « nu-s bunî decît în meterezuri, unde-î silește a se apăra până la capăt teama de ce-î așteaptă căzînd în minile Turcilor ».

Astfel se desfășurară luptele în Oltenia în această primăvară și vară din 1809. În credința că vor putea isprăvi ceva, Turcii făcură pe Alexandru-Vodă Suțu,

¹ Langeron, in Hurmuzaki, *Supl.* 1³, p. 164. — De acolo sint luate și celelalte știri.

pe care-l recunoșteaă ca Domn muntean, să intervie pe lângă Olteni pentru a părăsi pe Ruși, venind iarăși la obișnuita «milă împărătească».

Unde era Suțu, pe care în 1806 Rușii îl făcuseră a fi înlocuit cu Constantin Ipsilanti și pe care războiul ce izbucni îndată îl păstră în drepturile sale, dar numai în situația reală a unui biet întovărășitor de oștiri turcești bătute? Un raport prusian din Constantinopol arată la 10 Iunie 1809 că el se afla cu Tatarii și Turcii în număr de 10.000 de oameni la Giurgiu, gata să intre în provincia sa, pe care Rușii au și evacuat-o aproape¹. Nu cuteză să se risce peste Dunăre, dar socoti că ar putea să pregătească terenul pentru stăpîniții săi, în Oltenia.

Proclamația lui Suțu se mai explică și prin aceea că, după îndelungate negocieri cu Rușii, Poarta li declara din nou războiul, la 13-25 Mart din acest an 1809². Țarul provocase prin ultimatul său, comunicat la Constantinopol de Prozorovschi, această hotărîre³.

Actul se află în Biblioteca Academiei Romîne, Acte originale grecești din epoca Fanarioților, cumpărături nouă, vol. VIII, n-o 1562. E scris în forma obișnuită a cărților domnești.

Milostiiu bojiu Io Alexandru Nicolau Suțul Voevod gospodaru zeml[i] vlahisocie. Voaoă, tuturor lăcuiitorilor, dă veřice stare veți fi, ce vă aflați cu lăcuița în cinci județe dă peste Oltu. Cu toate că dinu auzire veți fi afluat că căți aleargă suptu ocrotirea și stăpănirea prea-puternicei noastre Împărăție, nu numai că întru nimic nu să supără, nepătîmindu cătă de puțină băntuire, ci, împotriva, găsește totu felul de răpaosu și odihna, daru, socotindu că poate veți fi avăndu

¹ *Acte și fragmente*, II, p. 445, n-o 3.

² *Cronica lui Naum Rîmniceanu*, în Erbiceanu, *Cronicarii greci*, p. 285.

³ Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches*, VII, p. 629.

in inimile voastre vre o spaimă, nu lipsimu printr'această domnească a noastră carte să vă încredințăm că oricine din voi, din verice stare va fi, va voi să să măntuiască și să alerge iarăși suptă othomaniceasca stăpânire și ocrotire, cu toată încredințarea să cunoască și să știe curat că, nu numai că nu iaste a să supăra întru nimic, ci mai vârtosă toți cei ce vor alerga, vor afla totu felul dă iubire dă oameni și totu răpaosul și odihna, întocmai după cumă au aflatu căți până acum au alergatū spre măntuire. Căci într'acest chipū iaste bunavoința și milostivirea prea-înaltului Devletū și bunū cugetul, atătū alū Mării Sale prea-înălțatului Hustref¹-Mehmetū-Pașa, Serascherul oștirilor după marginea Dunării și Silistra-Valesi, cătū și a celorlanți tuturorū meemuri² ai Împărății. Deci, pentru ca să vă dămu toată încredințarea pentru acestū bunū cugetū alū prea-puternicei Împărății, și întru aceeași vreme ca să împlinimū și noi domneasca și părinteasca datorie ce avemu către toți voi de obște, vă trimitem această domnească a noastră carte spre înștiințarea tuturor și buna încredințare. Tolico pisah gospodstvami [= Aceasta am scris Domnia Mea.]

1809, Iunie 1.

[Monogram :] Noi Alexandru Nicolau Suțul Voevoda milostiiū bojiū gospodaru. Vel Post.

¹ Khosrew.

² Delegați.

XIV.

O STATISTICĂ A MOLDOVEI DE PESTE PRUT
ÎN 1798.

Între hîrtille d-lui C. Crupenschi am găsit un act de o însemnătate statistică deosebită. E însemnarea pentru ajutorința din 1798, așa cum a fost culeasă în părțile de peste Prut. Toată alcătuirea «basara-beană» din acea epocă se oglindește în paginile prețiosului document.

Ținutul Lăpușna i Orheiū.

Tablă de bani slujbii agiutorinții de iarnă ce s'aū scosū la anulū 1798, Dechemvrie.

OCOLULŪ COGĂLNICULŪ.

Lei	
896	Ciuçuleni
640	Drăgușeni
1.584	Lăpușna
640	Pașcani
896	Șișcani
480	Cărpineni
256	Cărstestii
224	Pereni
240	Galbăna
128	Săcăreni

<u>Lei</u>	
432	Bătăniț
768	Boghiceni
144	Bujorulă
256	Lohăneștii
64	Boțunulă
96	Iurcenii
64	Jădoviș de la acestă ocolă
240	Hănceștii i liudi ce trecă piste călărași.
<u>8.048</u>	

OCOLUL BOTNI.

400	Costeștii
240	Bardărulă
112	Malcoçulă
224	Mimorăni
368	Ialovenii
160	Suruceni
48	Căpriiana
288	Umulă
736	Dăncenii
400	Rusăștii
320	Scorenii
336	Mileștii
208	Pojorăni
272	Gărlile
560	Horăștii
160	Văsăenii (Vor. Iancu Miclescu ¹)
464	Săngira
128	Negreștii
16	Cășla
128	Pohoiulă ✓
112	Moleștii ✓
112	Lipoveni
256	Budăiulă

¹ Adaus ce e în parentesă.

<u>Lei</u>	
48	Jădoviî de la acestû ocolû
576	Văsăeniî
6.672	

OCOLULŪ BĂCOVĂȚULUI.

1,312	Nisporeni
192	Dolna
112	Miclăușeni
832	Lozova
448	Vorniceni
128	Curluceniî
736	Trușeni
192	Mănceștiî
336	Volosăniî
784	Strășeniî
32	Jădoviî de la acestû ocolû
704	Durleștiî, bez Ioniți Stegariulû
720	Cozușna
6.528	

OCOLULŪ FAȚA BĂCULUI.

400	Sadova
400	Părjolteni
400	Ciorăștiî
128	Buda
736	Volcinețû
288	Bahmutû
544	Săpöteni
96	Nișcani
128	Păuleștiî
1.040	Bărăiaculû
480	Vă[r]zăreștiî
256	Găleștiî
336	Roșcaniî
400	Highidișû

<u>Lei</u>	
672	Visternicenii
32	Breslașii dumisali Stolnicului Dimitrachi
416	Tătăraștii
136	Horodeștii
96	Hărjăuna
128	Jădovii de la acestu ocolu
16	Tuzora
<u>7.728</u>	

OCOLULŪ ICHILULUI.

384	Stetcani
320	Micleștii
112	Tileșeu
272	Camănce
160	Cobălca
176	Grebleștii
400	Răce
320	Voinova
416	Zubreștii
80	Borzăștii
336	Rădenii
48	Breslașii Pah. Ionu Carpă
400	Micăuții
128	Pășcani
256	Ișnovățulū
224	Stanca
16	Pocșeștii
80	Țăgăneștii
176	Bălieștii
144	Breslașii d-lui Spat. Manolachi Donici
160	Luhăneștii
112	Oneștii
80	Jădovii de la acestu ocolu
16	Zamcoții
<u>4.816</u>	

OCOLULŢ RĂUTULUI-DE-GIOSŢ

<u>Lei</u>	
704	Sălişte
48	BreslaşiŢ Caminariului Răşcanu
800	PăhărniceŢi
368	Piiatra
80	JălobăcŢ
32	PuĉumbeniŢ
192	FurceniŢ
128	Trebujăni
528	MaşcăuŢiŢ
192	Jăvreni
256	RăculeştiŢ
576	IzbeştiŢ
288	HărtopolŢ
208	Ivance-Ruşi
224	Lipoveni
96	BrăneştiŢ
96	Slobozia DoamniŢ
96	BăloşeştiŢ
80	DrănceniŢ
640	Moldoveni birnici otŢ OrheiŢ
192	RuşiŢ otŢ [OrheiŢ]
96	Străini
80	Armeni
48	Răşca
144	VaticiiŢ-de-susŢ
320	VaticiiŢ-de-giosŢ
128	JădoviŢ dinŢ OrheiŢ, de prinŢ sati
<u>6.640</u>	

OCOLULŢ CULEIŢ

432	Isacova
144	Dişcova
144	PuŢintei
48	Hulboca

<u>Lei</u>	
192	Săsăniț
176	Bravicieni
176	Meleşeni
352	Țibirica
128	Hogenești
256	Onișcani
112	Cornova
48	Năpădeni
64	Rădeni i Dereneu
256	Morozăniț
112	Sloboziia Hoginești
64	Ghitilova
64	Jădoviț de la acestu ocolu
<u>2.768</u>	

OCOLULŪ RĂUTULUI-DE-SUSŪ.

288	Brîanova
528	Bravicieni
272	Ghermănești
144	Coropcenii
112	Clîșova
80	Ciocălteni
640	Sărăteni
32	Zăicani
32	Verejăniț
128	Îndărăpnicii
224	Chițcani
224	Negurești
96	Căzănești
112	Vadulŭ-Lecăi
320	Prăpilița
480	Copăceni
16	Jădoviț de la acestu ocolu
<u>3.728</u>	

OCOLULŢI MĂTIENILORŢI.

Lei	
192	Văsăeni
192	Bogzăşti
160	Crăsnăşeni
192	Budăiulă
800	Hirişeni
672	Hirova
64	Beşeni
400	Măndreşti
144	Ciulucani
80	Beliceni
96	Cocoaie
16	Zgărdeşti
320	Telineşti
288	Mihălaşa
112	Ineşti
432	Leuşeni
192	Tărgoveţi otă Telineşti
32	Bahulă
192	Jădovii dină târgulă Telineşti
	« de prină sa[te]li ocolulă.
<u>4.576</u>	

OCOLULŢI CĂMPULUI.

512	Sănişcani
16	Breslaşi Caminariului Iamandi
256	Ignăţai
176	Măşeni
496	Chiştelniţa
80	Braviceni
192	Sărota
480	Curleni
480	Chipirceni
208	Bieşti

<u>Lei</u>	
32	Slobozia-Hodorogii
32	Ciuhărăni
512	Berezlogii
1.024	Suslenii
480	Șercani
96	Pohribeni
288	Vorotăștile.
368	Cuizăuca
320	Bușăuca
176	Ghidoneni
112	Cogălniceni
448	Pereni
336	Trifeștii
400	Horghineștii
256	Peciște
112	Căcărăzăni
96	Cruceștii
48	Scorțani
16	Argații Șat. Iordachi Sărghia
64	Jădovii de la acestă ocolă
<u>8.112</u>	

OCOLULŢ NISTRULUI-DE-SUSŢ.

1.040	Olișcani
352	Sărcova-de-SusŢ
160	Sărcova-de-GiosŢ
272	Rușii
112	Țirloca
160	Lipiceni
96	Păpăușii
128	Cerna
48	Stohmaie
688	Ichimăușii
160	Săharna
960	Horodiște
416	Lopatna

<u>Lei</u>	
192	Lalova
48	Hrabova
480	Stodolna
416	Vășcăuții
416	Ocșintiie
112	Vadulă Iuhurculului
880	Molovata
352	Marcăuții
480	Horilcanii
160	Șoldăneștii
464	Jora-de-susă
416	Țahnăuții
192	Parcanile
128	Ustiie
112	Crăuleni ce trecă piste călărași
112	Jădovii de la acestă ocolă
176	Cenășeuții
<u>9.728</u>	

OCOLULŢ NISTRULŢ-DE-GŢOSTŢ.

608	Vădeni
384	Goianulă
480	Boșcana
320	Slobo[zia] lui Dușca
272	Malulă-Tohatinului
432	Cărjovulă
480	Mireni
768	Budeștii
224	Hrușova
128	Mihuțeni
96	Vadulă-lui-Vodă
432	Onișcani
96	Jădovii
160	Cobălca
288	Bilacău
<u>5.168</u>	

TĂRGULŢ CHIŞINĂULUI.

<u>Lei</u>	
800	Moldoveni, birnici i streini
80	Armeni
720	Jădovii
96	Sărbii
<u>1.696</u>	

ADUNARE SUMILORŢ

8.048	OcolulŢ Cogălnicului
6.672	» BotniŢ
6.528	» BăcovăŢului
7.728	» FaŢa-Băcului
4.816	» Ichelului
6.640	» Răutului-de-gioşŢ
2.768	» CuliŢ
3.728	» Răutului-de-susŢ
4.576	» MătienilorŢ
8.112	» Cămpului
9.728	» Nistrului-de-susŢ
5.168	» » » gioşŢ
<u>1.696</u>	TărgulŢ Chişinăului
76.208	

DUGHENILE DINŢ TĂRG. CHIŞINĂULUI.

15	StanculŢ SărbulŢ
13	Manole ArmanŢ
14	BagdasarŢ ArmanŢ
18	MărcarŢ ArmanŢ
9	IoniŢi sinŢ GavrilŢ
14	LupulŢ GančulŢ
17	OvaghenuŢ BogasierŢ
20	DančulŢ AbăgerŢ
18	PavelŢ AbăgerŢ
18	GančulŢ AbăgerŢ
17	SimionŢ BlănarŢ
13	Tănasii BlănarŢ

- 11 Gavrilă Cojocară
 11 Vasile Blănară
 15 Vasile sină Călugără, cojocară
 8 Sava Căliană
 17 Costandină Brașovană
 8 Dumitru Grecă Pitară
 11 Foti Pitară
 9 Ifrimă Bărbieră
 7 Apostolă Bărbieră
 6 Nechita Bărbieră
 9 Gheorghii Băcală
 13 Tănasei Băcală
 11 Antonă Băcală
 13 Gheorghii Șaină
 8 Agopă Armană
 17 Chiriiacă Stamatoglu
 17 Toaderă Dobrovič
 11 Tănasiu Băcală
 11 Iani Calăpciu
 9 Sarchiz Armană cizmară
 5 Ili Conduragiu
 13 Vasile Cafegiu
 7 Bedrosă Armană cafegiu
 13 Ioniță Lipovană
 20 Mironă Cojocară
 12 Sirghii Lipovană
 5 Toaderă Spoitoră
 4 Naumă Argintară
 6 Dumitru Ciobană crav.[=croitor]
 5 Velchelă crav.[=croitor]
 5 Vasile zătu Petculă, zălhană
 28 Aritonă Varșavoglu zălhană
 6 Vasile zătu Petculă mumgiu
 7 Ștefană mumgiu
 9 Sărculă Sărbu mumgiu
 13 Manolachi Băibărăcară

Lei

6	Feredeu Nechitii bărbieru
6	Hagi Gheorghii căldăraru
6	Dumitru Olariu
11	Dughiana lui Toaderu Brașovanu
5	Dughiana lui Vasile săhăidăcaru
11	Dughiana lui Pavelu șlicaru
11	Timofti Vinogradu
372	Toate dughenile jidovești, care la tabla ce să va triimite la Visterii să să arăte anume.
6	Ilii Mumgiu
<u>1.000</u>	

DUGHENILE OTŪ TĂRGULŪ ORHEIULUI.

11	Mardarosu Armanu
11	Cerchezu cu tovarășulu lui Nobetu
7	Cerchezu
7	Luca Cizmaru
7	Ovanesu cu bratu lui, Mogărdici
7	Davidu Armanu băcalu
8	Necula Băcalu
5	Aritonu Băcalu
6	Manole Cojocarū
6	Ovanesu Băcalu
6	Dumitru Băcalu
170	Toate dughenile jidovești care la tabla ce să va triimite să să arăte anume.
<u>11</u>	Manolache Băcalu
262	

DUGHENILE OTŪ TĂRGULŪ TELINEȘTI.

11	Mihaiu Armanu
13	Petre Armanu
13	Cărste Armanu
13	Manole Armanu

Lei

11	Iftimi Băcală
6	Ursache Băcală
6	Iacobă Furmagiu
6	Necola Furmagiu
6	Leonte Staroste
9	Băcălie căp[it]anului Alexe
94	

CRĂȘMELE OTŪ TĂRGULŪ CHIȘINĂULUI.

8	Iacovachi Postelniculă
22	Dančulă Sărbulă
9	Antonă Băcală
5	Gheorghii Gane
22	Vasile Nooră Post.
6	Antonă Calistru
9	Andriiă Stanculă
4	Năstasii Trușăniană
22	Hagi Gheorghii Căldărară
17	Ene a Manolesi
22	Sălăvestru
22	Căpitanulă Neculi
20	Vasile Bocană
22	Ionașcu Chiriiacă
26	Hagi Dobre
17	Costandină Psaltulă
13	Iordachi Țiohodară
21	Vasile Bostană
9	Agapii Bogată Noă
13	Vameșă Neculaiă
9	Alexandru Tobultocă
6	Ioniță Țigană
7	Șlomușoră Jidovă
13	Tănasii Blănară
12	Vameșă Gheorghii
5	Cărste Botezată

Lei .	
18	Foti Cârșmaru /c
7	Ene Grecu
4	Căpitanul Enachi Izmană
6	Niagul Cârșmaru /c
<hr/> 396	

CRĂȘMELE OTŪ TĂRGULŪ TELINEȘTII.

4	Ilisăi otū Cîlucani
13	Căpitanul Alexe
4	Condre Lipovanu
2	Toma Dascalu
4	Petre Cojocarū
3	Iftime Grecu
3	Costandinu Capmari
3	Andrii Siimanu
2	Costachi otū Inești
7	Ioniță Stăvilă
5	Vasile bratū lui
7	Căpitanul Gheorghii Sălcuțanu
2	Iordachi Căpitanu
4	Chirică Timotii
5	Dumitru Grecu otū Mihălași
7	Căpitanul Nistorū pe crășmă
7	Ioniță Radu Cojocarū
2	Costandinu Grecu
<hr/> 84	

CĂLDĂRILE DE RACHIŪ OTŪ TĂRGULŪ CHIȘINĂULUI.

4	Cerchezū Armanū vutcarū
5	Calistru Cioinacu
8	Gheorghii Pertaloglu
6	Neculaiū Mumgiu
8	Ionu Crășmarū
7	Neculaiū Rachierū
6	Hagi Gheorghii Căldărarū
<hr/> 44	

ADUNAREA SUMILORŪ PISTE TOTŪ.

<u>Lei</u>	
76.208	birnicii
1.000	dughenile otŭ târgulŭ Chișinăului
262	dughenile otŭ târgulŭ Orheiului
94	dughenile otŭ târgulŭ Telineștii
396	crășmile dinŭ Chiș[in]ău
84	crășmile dinŭ Telinești
44	căldările de rachiŭ
<u>78.088</u>	adică șaptizăci și optu miŭ optuzăci și optu lei.

[Pecete ovală cu chinovar, cu data de 1795.]

Velŭ Vist.

RINDUIALA ȚIGANILOR MUNTENI SUPT ALE-
XANDRU-VODĂ MORUZI.

Milostiiu bojiu Io Alexandru Costandinu Moruzu Voevodu, gospodaru zemli vlahiscoie. Licsandru sinu Marinu Tătaru, pre carele l-amu făcutu Domniia Mea vatafu și purtatoru da grija pa toata ceata lui da Țigani lingurari pentru birulu loru celu obicnuitu, ca, la vreme și la sorocu, sa aiba a-l trimite aici, la dumnealui epistatu Armășai, aşajderea poruncimu Domniia Mea sa unble inu toata țara Domni Mele sa sa hraneasca cu meșteșugulu loru cumu voru putea, pa unde voru umbla și voru șadea cu șazamantu. Da suhatu sau chirii sa nu sa supere, veri pa ce moșai aru fi, domneasca, manăstireasca, boereasca sau megjeșasca; numai și ei foarte sa sa fereasca a nu face stricaciuni la livezi da fanu, da pomi sau la araturi, nici suptu poalile viiloru sa nu sa supuie, a face stricacuni, afara numai unde isi voru ara ei bucatele, acela cu moșaia sa le ia dajde dupa obicei, iaru mai multa suparare sa nu li sa faca. Nici cai loru da olacu sa nu sa ia, veri la ce porunci și trebi domnești aru fi; sa nu sa supere nici da catre globnici domnești, manăstirești și boerești. Insa ei sa aiba a-si da dajdiia lor da nume, dupa pecetluitu gospodu, intr'unu anu odata, aici, la Domniia Mea. Pentru care poruncimu Domniia Mea dumv. ispravniciloru duprinu județe, capitaniloru dupe la capitanii, vameșiloru duprinu targuri, vatașiloru da plaiu, parcălabiloru duprinu sate și tuturoru altoru slujbași domnești, manăsti-

rești și boerești, vericariii cu ce slujbă veți urmă într'acea parte dă locū, toți să aveți a vă feri, atâtū de acestū vătăfū, cātū și dă toată ceata lui, nimeni dă nimicu să nu-i supărați, ca să să poată hrăni, să-și agonisească banii birului lorū. Și alți slujbași streini să nu-i judece, fără numai vătăfu lorū, la sfăzile ce vorū face între dănșăi, să-i așaze. Iarū, cândū să va întâmpla niscareva pricinī mai mari între dănșăi cu alți pământeni, atunci dumv., ispravnicilorū i alți dregători, ori înū ce parte dă locū să va întâmpla, împreună cu parăși lorū, să-i trimiteti aici la Domniia Mea, și de aicea își va afla dreptatea și hotărărea. Așăjderea și oriunde vorū dovedi niscareva Țigani haimanale, veniți dănū Țara Turcească sau dinū Moldova ori dinū Țara Ungurească supuși, verī pă la cine arū fi, pentru unii ca aceia să aibă numitu vătăfū purtare dă grijă ca să le aducă numele acelora în scrisū la dumnealui epistatu Armășăi, ca să-i așaze în castihulū Visterii și între ceilalți Țigani domnești. Iarū, dă vorū fi veniți dănū vătășăia altuia, atunci să-i apuce să le ia bani birului lorū și să-i ducă la urma lorū, dându-i înū seama vătăfului lorū, împreună și cu bani ce-i va fi luatū dă la dănșăi. Dă să va întâmpla a să însura niscareva Țăgani domnești luindū Țigance mănăstirești sau boerești, numitu vătăfū să nu aibă voie a dăspărți cununiile fără dă numai prinū știrea Domnii Mele cu judecată își va lua acelu stăpănu schimbulū. I samū recheū gospodstvami.

1799.

(Monogram. Pecete octogonală din 1795.)

Velū Logofătū. Bivū 3^{ti} Logofătū, condicarū.

(Archiva d-lui C. Crupenschi.)

XVI.

DANIE DE ȚIGANI DOMNEȘTI (1800).

[Titlul domnesc al lui Constantin Ipsilanti.]

Fiindcă pe Petre Pălte hol[ei], Țiganu gospodū, streinū venitū de piste hotariū aice în Moldova, care, după nestrămutatū obiceiul pământului, s'aū luatū întru alū noastră domniască stăpînire, l-amū datū Domniia Mè danie și miluire cinst. și credinçosū boeriului nostru dum. Ioanū Cananò bivū Velū Spat. spre răsplătire slujbelor dumisale ce aū slujitū țării aceștia cu credință și cu silință, iată darū i s'aū datū această alū noastră domniască carte cu care să aibă a-lū lua întru a dumisale stăpînire, ca să-i fii robū în veci; asupra căruia să-i fii carte Domniei Mele aceasta de danie și miluire statornică, neclătita și nestrămutată niciodinioară în veci, — care s'aū întărit cu alū noastră domniască iscălitură și pecete.

1800, Maiū 22.

[Iscălitură grecească. Pecete din 1799.]

Procit Velū Post[elnicū].

(Archiva d-lui C. Crupenschi)

Pentru datina aceasta de a lua ca șerbī ai Domniei — și numai pe urmă, după desființarea șerbiei, ca robī, ca «Țiganī», pe imigrații pe furis, fără privilegiu de slobozie, v. vol. XVIII¹, pp. 21-2.

XVII.

O PROBĂ DE LIMBĂ «BUCOVINEANĂ» OFICIALĂ.

În hîrtille d-lui C. Crupenschi se află acest răvaş al unui cunoscut ofiţer austriac din Bucovina :

Precinstite domne Sava !

Scrisoarele de pe moşia Horodişte aŭ fostŭ gata în anu trăcut şi totŭ amŭ aşteptat să cere cineva pe dînşi. D[u]mniata ei căuta bine hotarŭ şi, găzindŭ o împresurare, ei face aretare cătră cinst. Adminiştirăţie.

Amŭ cinsta a me spuni a dumitale gata a sluji

Eggholet m. p.

Cernăuţ, Avgust 10/21, 1786.

Cătră cinst. dumnialui

Căpt. Ionŭ Sava.

La Prezecăreni.

Fireşte că e vorbă de Prisăcăreni. Căpitanul Sava avea şi Horodiştea din judeţul Dorohoiŭ, şi ofiţerul din «Cordonul» vecin se gîndia la un proces înaintea Administraţiei din care el făcea parte, Horodiştea fiind în apropierea Bucovinei.

XVIII.

SCRISORI PRIVATE ALE FAMILIILOR CALLIMACHI ȘI CANANĂU.

(Din archiva d-lui C. Crupenschi.)

I.

Ioan Teodor Callimachi, Domn al Moldovei, a avut o soră, Maria, care luă întâi pe Ioniță Ursuleț Postelnic, din Comănești (Dorohoiu), iar a doua oară, după 1742, pe Gheorghe Cananău. După dregătoria la care se opri cariera acestuia i s'a zis Maria Jitniceroaia. La 1775 nici acestălalt soț nu mai era în viață, și sora lui Ioan Teodor-Vodă purta singură grija gospodăriei, fiind ajutată numai de la o vreme de cei trei fii ai ei cu Cananău, Constantin Șerban și Ioniță¹.

De la Cananău însuși avem această scrisoare:

† Cinstite și alu' mieu' tocma cătă unu' frate, dum. cuscre și giupăne Panaite, cu fericită sănătate și cu frățască dragoste mă 'nchină dumatile, și rogă pre milostivul Dum[ne]zău pentru buna și fericită sănătate a dumatile. De această dată n'amă altă făr' cătă, rămăindu și eu dină goștină cu cinzeci și trei de lei dină goștina noastră, și pripindu-ne și vâc[ă]rit[ul]ă acum, și avândă și dum. a lua bană acmu de

¹ Documentele familiei Callimachi, II, pp. XI-II.

aici, dinu goștină, mă rogū dumatiale să aibu și eu trecere la dum. să mă rădicī de aești 53 lei păr' la Sfeti Ghiorghe, și cu mare mulțumită și făr' greșală ți i-oī trimate dumatiale. Măcarū de n'orū fii asupra dumatiale și orū fii asupra fiului dumatiale, totū mă rogū dumatiale să pui dum. mijlocire ca să mă pociū schivernisii păr' la acia vreme. Și mă rogū dumatiale ca că nu fie [greș; *sters*] sminteală, și să n'aibă și copil[ulū] dinu casă vr'o supărare pentru mine. Și răvaș[ulū] mieū să rămăe inū locū de zapisū la mână dumatiale. Și mila lui Dum[ne]zăū să fie de pururea cu casa dumatiale: să i dum. sănătosū.

Alū dumatiale tocma cătū unū frate i gata slugă.

Gorghī C. bivū Velū Jic.

Mart 22.

[V-o:] Cinstitulū și alū mie[ū] tocma cătū unū frate, dum[nea]lui giupănului Panaite cu cinste și cu fericită să nătate să să dea.

(Pecete neagră ruptă.)

Ioan Mavrocordat (1743-7) cere — în Ianuar, Maiū, Decembre — «văcărit doi lei, treizeci banī de vită iarna, și de vițel 90 de banī, și vara 50 parale de vită» (total: 7 lei, 45 banī pe an), pe līngă goștina cea mai mare, a «cīte 11 parale de oaie»¹. «Goștină întreită» și apoi și văcărit, «cīte pol leū de vită, banī vechī», scoate Constantin Mavrocordat la 1749². Văcărit, dar fără goștină innainte, se întâlnește la 1755 supt Constantin Racoviță³. Supt întâiul Callimachi, ce e drept, se luă menzil, pogonărit, apoi ajutorință, dar nu goștină⁴, și văcăritul nu se îngădui de boierī.

Data se poate afla cu siguranță însă prin această notiță grecească adausă: τοῦ ἀρχ. Γεώργ. Κανανοῦ δία

¹ Canta, în *Letopisiți*, III, p. 185; cf. Ienachi Cogălniceanu, *ibid.*, pp. 206-7. Țeraniī își uicideau vitele.

² Cogălniceanu, p. 219 (cf. p. 207).

³ *Ibid.*, p. 230 (cf. Canta, *ibid.*, p. 187).

⁴ *Ibid.*, p. 236.

γρόσια 53, τῆς τὰ ἔδοσα ἐγὼ 1745, Μαρτίου 26 [= A dumitale Gheorghe Cananò, pentru lei 53, ce i-am dat eă, la 1745, Martie 26].

O singură scrisoare cătră Cananău ni s'a păstrat în această culegere :

Cinstite, ca unŭ frate, dumn[e]ta Postelnici Ghiorghi, să-nătate pohtimŭ dumitale de la Dumnădzău. Ce-mi scrii dumn[e]ta pentru acestu Țiganŭ, amŭ înțalesŭ. Darŭ eă într'altu felŭ amŭ vorbitu cu dumn[e]ta, că știi că amŭ niște Țigance după Mureștei (*sic*), și ai dzisŭ dumn[e]ta că, dacă vei sa rupi giudecata cu acei Țiganî, apoi omŭ faci o așădzari, că la acele Țigance sântu copii; pote: ce nu fiî așa grabnicŭ pănŭ veți alege giudecata cu acești. De acasta esti lesni, omŭ așădza, că eă nu sântu omŭ rău de pagubă; numai să vedemŭ la a miî Țiganî, ce ținŭ de la Sălionŭ, căți copii arŭ fi la acaî ce ținŭ Țigancele mele. Și osăbitu mai amŭ și eă la dumn[e]ta dintr'o Țigancă ce orŭ fi, care, numele bătrăniî Țigance, aŭ chemat-o Alicsanda, ce aŭ ținut-o unŭ Țiganŭ a dumilorŭ vostre; însă fiî cățiva Țiganî dintr'ănsa, sântu la dumneta și la nepotulŭ dumitale, la fičorulŭ lui Ștefăniță. Ci dorŭ mi-a fi și mie mai bine, că știî că-sŭ bolnavŭ, nu mă mai potŭ măntui de friguri; iarŭ, fiindŭ de sănătate, omŭ căuta ce omŭ avè între noi și omŭ așădza: cine la cine a fi, omŭ tocmi. Cu acasta acumŭ; și fiî dumn[e]ta sănătosŭ. Mai 2.

A dumitali, ca unŭ frate;
lordachi Cantacuzino,
 bivŭ Velŭ Banŭ¹.

După ce amŭ scrisŭ dumitale răvașulŭ, îmi spune Țiganulŭ dumitale că aŭ muritŭ Țiganca: aŭ vădut-o elŭ.

[Jos:] Cinstitŭ, ca unŭ frate, dumnalui Ghiorghi Cananò, bivŭ Post. cu cinste și întragă sănătate să să dè.

¹ Cf. și *Letopisiți*, III, p. 209 și urm.

De la moartea lui Cananău e această însemnare :

Bucate ce au rămasu după moarte dum.

408 oi, cu mică, cu maare.

14 boi marea, cu 2 tineri.

14 vaci maari.

7 giunci și giunca.

6 cai.

46 stupi, la Roșcani, la Vas[i]le Zuppast (*sic*).

Pomenile și sărindarele și datoriile ce s'au plătitu după moartea dumisale.

134 lei la grijitul dumnealui până la 2 ani, afară dinu pâni și dinu carne.

120 lei, 12 sărindare cu bani și cu bucate.

60 lei la Hagi-Mustafa otu Botoșani.

9 p^l lei la Costantin Blebe otu tamu.

13 p^l lei la Băgdăsar Armanu.

10 vaci la Hagi-Mustafa otu Romanu.

Cele ce i-au datu dum. fiului dumisale lui Iordach[i] până au trăitu dum., și cele ce au luatū după moarte dum.

5 vaci maari.

4 boi maari.

30 oi.

30 stupi. Aceste i le au datū după ce m'au luatū dum. pe mine; văcăritul și ernaticul totū dum. au plătitū pân' ce au muritu dum., și, după moarte dumisale, le 'mū plătitū eū întru anu vitele de văcăritū.

2 ani au vândutū Iordachi totū hotarulū, cătū au fostū de cositu (?), așijder[e] și moșiile de la câmpu, și, cândū s'au ridicatū Iordachi, cătū au trăitu dum. și după moarte dumnealui, totū elū au luatū venitulū.

135 lei amū luatū după velniță în 3 ane, și s'au cheltuitu în trebile casăi.

32 lei au luatū Iordachi de vilneța (?), totū într'acei 3 ani, cu 2 postaj[e], unu 9 lei, altulū 6 lei.

Cele ce amū avutu eū cându m'au luatū dum.

6 boi maari.

5 vaci cu vițeii.

20 stupi.

6 cai și un rădvan.

400 lei mi-a trimis dumnealui bade Tărzimanul de la Tarigrad, și i-am dat în mâna dumnealui.

Nu se poate un act mai interesant în legătură cu viața Mariei Calmășului. Iată cu ce intra ea în căsătorie, luând și acum un bărbat de oarecare vîrstă, care avea, din altă legătură, un băiat mare, acest Iordachi, care va cere îndată o gospodărie deosebită.

Văduva lui Ursuleț aducea 6 boi și 5 vaci, 6 cai, 20 de stupi și un rădvan; «badea» din Constantinopol face rost de zestre nouă: viitorul Domn al Moldovei trimete surorii, mireasă a doua oară, însemnata sumă de 400 de lei.

Soțul nu e mult mai bogat, afară de moșia lui. El lasă datorii, la Turci, Armeni și Romîni. Unul din împrumutători dăduse bani cu camătă și fratelui ei, lui Dumitrașco Calmășul, care lasă și el o văduvă cu multe griji¹. Ea însă nu-și crește numai copiii cu o deosebită îngrijire, ci face și toate pomenile răposatului.

Tot în legătură cu pomenirea lui Cananău e și această însemnare:

† Bucateli ce s'aș tăetă la grija dum. pără la 2 ani.

1 boi, 6 oi la grija d'intăi.

4 oi la 15 zile.

6 oi la 20 zile.

1 vacă, 6 oi la 40 zile.

1 vacă, 3 oi la giumătate de an.

1 vacă, 6 oi la anul.

1 vacă, 2 oi la 2 ani.

Iară bani ce s'aș dată pe fănă, iară să să știi.

6 lei, 9 p[o]t[ronici] unui Lipovan.

¹ Documentele Callimachi, II, pp. 19-20, n-o 42.

2 lei Radului Țiganu.

1 leu, 6 p[o]t[ronici] lui Acsinte.

10 lei unui Cănpulongianu.

11 lei lui An[dron]achi Vorniculă de Botășeni, pe fână
 ă-ă avută la Măndrești.

18 lei s'ău făcută sinbrie ciobaniloră pe tocmala ă-ă
 rămasă făcută de dum. să le erneză 60 oi, câte 2 p[o]-
 t[ronici] de oi ernaticulă, și să le plătiască de goștină, care
 este peci de la goștinari.

II.

Iată acum scrisorile către Maria Jicniceroaia. Cea
 d'intăiă e de la marele reformator al vieții mănăști-
 rești la noi, Paisie de Dragomirna, apoi de Neamț.

Cinstită și a sfintei mănăstirei noastre milostivă și făcă-
 toare de bine, Pravoslaviia Ta mare giupăniasă Mariia
 Can[anò] Ban[easă], bucură-te întru cinstea sfintei și începă-
 toarei de viață Troiță. Cu smereniia și cu duhovnicască închi-
 năciune, cu bună cucernicie și cu smerite metanii, duple cu-
 viință mă închină Blagorodiei Tale. De la Prea-Înnaltulă și
 celă mare întru milă Dumnezeu, duple datorii ce avemă
 pururea îți rogă ca să-ți dăruiască bucuriia, ferecită sănă-
 tati, adăogire vieții și mântuire sufletiască, întru care și
 acumă puțina și smerita ăcasta a noastră scrisoare să te
 afle pe dum. petrecându în sănătati, împreună cu toți cei
 dină înprejurulă dragostei dumitali, cu toati ceale trupești și
 sufletești fereciri, ca mai multă să proslăvimă pre Împăratulă
 cerescă, noi, toți smeriți rugătorii Pravoslaviei Tale și a totă
 pre-slăvitulă niamulă Blagorodiei Tale. Cinstită scrisoarea
 dumitali cu bucurie și cu cinste o amă luată, cele scrisă amă
 văzută, 15 oi ni-ău adusă: pentru care multă ni-amă bu-
 curată. Milostivulă Dumnezeu să fie împărțitorul de bini
 a totă niamulă dumitali, întru toati și despre toati, pre-
 blagocistivulă și luminatulă Domnulă nostru. și pre toată
 luminată casa Măriei Sale să o păzască și să o întăriască

întru mulți ani cu ferecire și bună petrecire, — că multu săn-temu nădăjduiți și încredințați că și de acum înaintea vomu fi mângăiați cu cercetare milii Pravoslavii Voastre. Dè-vă Domnul toati cele lumești ale lui bunătăți, iară [în]tru ceale mai pre susu de lume cununa Împărăției ceriurilor, cu Împărății cei bini-credincoși, în pământul blânzilor, unde și îngerilor cu dorire le iaste a privi. Și darul Sfantului Duh pururea să vă păzască suptu alu său acoperemântu și lumina-re și milă. Și, cu ačasta, închinându-mă iarăși, rămăiū

Alu Pravoslaviei Tale smeritū părinte duhovnicescu și celū de pururea rugătoriū și de ceriasca ferecire pohtitoriū:

Ieromonahū Paisie, starețulū sfintei mănăstiri Dragomirnei¹, înpreună și cu totū soborulū celorū întru Hristosū frați-lorū miei.

Oct. 16 d.

Cinstitei întru blagorodie Pravoslaviei Sale marii giu-păneasă Mariia Can[anò] Ban[easa], cu multă smerenie, cu plecată metanii și bună cucernicie, prin dumnezăiasca bla-goslovenie cu cinste să să închine.

(Pecete neagră, ruptă.)

Paisie se așează la Dragomirna în Septembrie 1763², iar Domnia lui Grigore Callimachi, nepotul de frate al Mariei, ținu până în 1769.

Deci încă înaintea de această din urmă dată Maria era văduvă.

III.

Fratele Mariei, Gavriil, fost Mitropolit de Salonic, era încă din 1760 Mitropolitul Moldovei.

De la el ni s'au păstrat trei scrisori către sora sa. Cea d'intăiū are data de 1768, încă în Domnia lui Grigore Callimachi. Dintre celelalte, una poartă data de 1770.

¹ Acest rînd, de mina lui chiar.

² *Istoria literaturii romine în secolul al XVIII-lea*, II, p. 392.

A treia, pomenind de «Cordon», Bucovina Austria-cilor, e de după 1775. Pașa care merge în Rusia duce ratificarea tratatului de la Chiuciuc-Cainargi. «Sevas-tias» e episcopul titular de Sivas. Cei de la Țarigrad cari sînt sănătoși și întrebă de rudele din Moldova sînt văduvele celor doi Domni din neamul călmășesc, Ralița lui a Ion, mort de bătrîneță, și Elena a lui Gri-gore, cel de curînd ucis, precum și fratele lui Gri-gore, Alexandru, căsătorit cu Ruxanda fiica lui Scar-lat-Vodă Ghica.

A.

Cinstită și a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic., fericită sănătate și totu folositoriul bine poftimă dum. de la milostivul Dumnezeu, iară de la noi arhierească bla-goslovenie îți tritemă. Cartea dum. amă luată, prină carea înțelegăndu durearea cea preste măsură și întristarea dum. pentru săvârșitul răpăosatului prea-iubită fiului nostru Pah. Costandină Cananò, foarte ni-amă întristată, și împreună amă lăcrămată, măcară că răpăosatulă (Dumnezeu să-lă erte și să-î odihnească sufletulă la cereasca Înpă-răție), plinindă datoriia cea de obște, s'au izbăvită de va-lurile ceale supăralnice și întristătoare a aceștii vremealnice vieți, iară, casa dumisale de au rămasă la ticăloasă stare și însărcinată cu greale datorii, săntemă bine nădăjduiți că nu o va părăsi milostivul Dumnezeu, ce, ca celă ce iaste părinte săraciloră și mângăitoră văduveloră, va trimite ajutoriulă săă celă prea-puternică spre răpaosă și mângăere. Dină partea noastră iarășă cu de-adinsulă ne vomă sili spre totă chipulă de ajutoră a casii răpăosatului, socotindă această neapărată datorie. Și la aceastea fi dum. încredințată, și încredințază și pe dumnei Păh[ărniceas]a¹, că neîncetată vomă mijloci și cătră Marie Sa Vodă și cătră

¹ Văduva.

Mărie Sa beizadea spre ajutoriul și mângăere a casii răpăosatului. Aăsta, și săntemă

Ală dum. părinte sufletescă: *Gavriilă Mitropolitulă*.
1768, Dech. 20.

[Pe V-o:] Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic., cu fericită sănătate și cu blagoslovenie să să dea. (Pecete neagră, ruptă, cu două cruci.)

B.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Mariia Jic[nice-roaie], fericită sănătate și totă folositoriul bine poftimă dum[itale] de la milostivul Dumnezeu, iară de la noi arhierescă blagoslovenie îți trimitemă. Cartea ce ne-ai tremisă amă luată, și, înțelegându că sănteți sănătoși, ne-amă bucurat. Pentru alte supărări ce ne scrii că pătimiți de către oșteni¹, fiindă aceastea de obște, să cade a le suteri cu răbdare și a ne mângăia cu nădejde că, după atâtea scărbe, ni să va pricinui și bucurie. Pentru alte vești ce vă turbură, și vă poprescă dină lucrarea pământului, să le socotiți zădarnice și mincinoase, și fără de nicio grijă să sămănați cătă veți putea. Pentru carte de la Măria Sa Gheneră-lulă², cumă și pentru zăloag. (*sic*), ne vomă sili ca să scoatemă, de să va putea. Aăsta, și fi dum[neta] sănătoasă.

Al dumi[tale] părinte sufletescă: *Gavriilă Mitropolitulă*.

Șală n'amă putută să luămă de la dughene, nici amă îndrăznit, pentru prepusulă boali³. Și să nu bănuști: cu toate aceastea iată amă trimisă ună cubură de șală ală nostru, cană ponosită, dar socotimă că va trece la țară, și ună stanbolă-șală⁴ de rochie ci-amă avută mai dină na-

¹ Ruși, cari ocupă Moldova.

² Stoffeln (v. Atanasie Comnen Ipsilanti, Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν, Constantinopol, 1870, p. 456).

³ Ciurma.

⁴ Șal de Constantinopol, stofă.

inte; și poftimă să le priimești și să le porți cu sănătate. Mai pe urmă vomă trimite și șală nouă¹.

[Pe V-o:] Cinst. și a noastră, prea-iubitii sor[ă], dum. Marii Jic., cu părintască blagoslovenie.

(Pecete roșie deschis, cu coroană, patru litere, din care s'a păstrat A și data de 1768, jos.)

C.

Cinstită a noastră prea-iubită soră, dum. Marie Jic[nice-roaie], fericită sănătate și totă folositoriul bine poftimă dumitale de la milostivul Dumnezeu ca să-ți dăruiască, și de la noi arhierescă blagoslovenie îți trimitem.

Răvașul dum[itale] ni-a venit, și ceale scrisă s'a vă-zut. Pentru Cupariul, veți ști dum. că acum nu să află aicea, fiindcă, după c-a venit de la conacile Pașii c-a fost la Rusiia, s'a dus acum pină Ținutul cu așzarea banilor ce s'a scos; iară, după c-a veni, i să va zice, atât pentru altile ce scrii dum[neta], cât și pentru carte gospodă de hotărăt, ca să scoată. Și atuncea să va scrie și din partea noastră la Sevastiasă, și la cine s'a mai so-coti,— căci Vlădica de Rădăuți, aflându-să în Cordon, și fiind și departe, nu soctimă că a vrea să vie.

De la Țarigrad ni-a venit cărți în câteva rânduri, și avem înștiințare că, cu mila lui Dumnezeu, să află cu toți sănătoși, și în toate scrisorile ce ne vină cercetiază și pentru dumnavoastră și vă heretisesc², și, aseamene, când scriem și noi, facem căzuta închinăcune din partea dumilorvoastre. Și cu acasta acum săntem:

A dum[itale] părinte sufletescă : *Gavriilă Mitropolitulă.*

Iulii II.

[Pe V-o:] Cinstită, a noastră prea-iubită soră, dum. Marii

¹ Adausul e de altă mină. Scrisorile înseși au o ortografie perfectă și o scrisoare admirabilă.

² Șală.

Cananoai Jic., cu fericită sănătate și cu blagoslovenie să să dea.

[Pecete roșie-închis, cu coroană și vultur bicefal, fără inscripție.]

Către Maria se îndreaptă și marele boier Lupu Balș, pe aceeași vreme.

D.

Cinstită și a noastră iubită ca o soră, dum. cumătră Maria Jic., cu multă frăcăscă dragoste și cu fericită sănătate mă închină dum[itale]. Aciastă dată n'amă altă a supăra pe dum[neata] numai amă fostă scrisă la un ficior al meu di-acasă di aș pusă puțentei stupi la Făzetă [=Făget], neputându la ceia vremi să-i ducă la altă loc, și, socotindă eu c'a fi acele moșii a dumisali Costantină Stămati Șet[rariu], amă făcută îndrăznială. C'acmu amă înțalesă că ești pe moșia dum[itale], poftescă pe dum[neata] ca pe o soră, să nu bănuești că n'amă poftită pe dum[neata] cu scrisoari mai înainte, că n'amă știută; iară acmu poftescă pe dum[neata] să nu fii cu bănată, ce să fii cu voia dum[itale] înă ciastă vară dacă aș apucată di i-aș pusă; și obiceiul ce ești, oi da dum[itale], și oi și mulțami dragostii dum[itale]. Aciasta poftescă pe dum[neata], și fii dum[neta] sănătoasă.

Al dum[itale] ca ună frate :

Lupu Balșu Velu Vor[nicu].

[Pe V-o:] † Cinstită, iubită ca o soră, dumisale Marii Jic[niceroai], cu frăcăscă dragosti și cu fericită sănătate să să dea.

[Pecete neagră cu cruce și: Lp. B. Dvor. (?).]

Scrisoarea ce urmează, către aceeași domnească soră, pleacă de la un Toader [d]iaconul, care dă înțelepte sfaturi pentru creșterea celor doi «coconi»; pare a fi tot un Nemțean :

E.

† Cinstită doam[nă] giupăniasă, co smerenii și co multă plecăciuni mă închină dum[itale], și rogă pre milostivulă Dumnădzău ca să te păzască și să te învredniciască co pačnica viață, și să-ți dăruiască cia de bucurii fericita sănătati, bucurându-ti milostivulă Dumnădzău și cu sănătate a cinstiți și iubiți coconiă dum[itale], milostivulă Dumnădzău să-ı ții sănătoși și să-ı miluiască cu minte, — că minte este izvorulă bogății, și trupești, și sufletești, și cununa cia de bucurii a părinților și tuturoră celor de bini voitori, și măhnire neprieteniloră. Însă și dum[neta], cinstită giupăniasă, caută de-ı păzăște forte bini, după cumă poroncește Ioană Zlataostă la Prologă: «Nu feriti bățulă părințască de ı, că acela li-ı loră de mare folosă». Însă și dum[neta] fiindă ferită de celă mai cumplită păcată: niciodată să nu să sămtă ı că aă voi de la dum[neta]. Ori la ce socotești că Dumnădzău țaă dată și țaă dăruiă niște drahme forte curati și iscusite, cari di-a purure și 'n totă ciasulă să fiă bucurată? Dară, de le veı văpsi, mă rogă cu ce le-ı spăla? Socotește dum[neta] c'aceștie sintă ca o grădină înpodobită și pre-frumosă, și, de nu o va păzi grădinariulă și o va înplă mărăciune, cini va merge la è să să mângăi? La aciasta dum[neta] ești grădinariulă, să plivești co bățulă; că la o grădină frumoasă și înpodobită mulți înțelepți mergă de să mângăi și, fiindă curată și grijită, toți fericescă acelu grădinariă și-ı daă bani, și [e]ș luindă căti o flore de mă[n]găere, ca și de la omulă înțeleptă: totă scărbitulă aliargă de-și è ună cuvântă de mângăere și de îndreptare, și să bucură mai multă decâtă c'ară lua de la ună nebună multe averi, căci știi pe urmă [c] în totă ciasulă aștiaptă ocară și întristare. Păzește-te bini, vitejește, ca să nu scapi burianulă în grădină, — căci burianulă este creștere loră. Nu-ı lăsa greșala de astăzi ca să-și è plata mână; și încă și pentru drepțulă, ı află pricină, și-lă ciartă, c'apoi elă mai vărtosă să păzăște, știindă că n'ău făcută ș'ău luată plată; dară de va face, mai rău va petrece; și, fiindă în grijă, totăiauna să

sfătuești întru sini cumă va face lucruri buni, ca să scapi de rușine, și, așe, crește cu gândulă totă a face lucruri buni, pără ce i să învărtoșe minte, ș'apoî, di-ară vrè să-lă și îndemne cineva la lucruri răle, elă nu poate să le facă: i-i cu mare supărare.

Pentru Toaderă Rusulă, aă venită, și bărnețulă aă adusă. Pentru alte ce-mi poroncești dum[neta], la toati după poronca dum[itale] oi urmă, și m'oi sili. Mă rogă, cinstită giupăneasă, pentru acelu călușelă să poroncești dum[neta] să-lă grijască bini. Și mă rogă dum[itale] să aibă de la dum[neta] ertăciuni, fiindcă știă că moltă oi fi greșită dum[itale], că nu să poati sluga a nu greși stăpănilă. Diaciasta mila lui Dumnădzău să fii di-a purure cu domniata.

Săpt[emvrie] 17.

Smerită, prè-plecată dom[itale]: *Toadoră [D]iaconu.*

Pentru oi, di-aici nu-i nicio nedejde; că-să niște șalveri, dă-le lui Păună, și doră îi putè mai trimete vr'o 10 lei în giosă.

[Pe V-o:] Întru cinstită măna dum. giupănesi Marii Jico cinste și cu multă plecăciuni dum. se se dè.

(Pecete neagră, cu coroană și, sus: Dm.)

Încă prin 1750 Maria Jicniceroaia avea ceartă cu Aristarh Vistierul pentru moșia Iepurenii.

F.

Adevereză cu această scrisoare pentru giământate de sată Epurenii, de la Ținutulă Hărlăului, care, fiindă moșie a mea, aă ținut-o dumneală răposatulă Aristarhă Vist. cu strămbătate suptă stăpânirea dumisale cățiva ani. Acumă, eșindă la giudecată cu fiulă dumisale, Comisă Iordache, la dumnealoră boeri, după dreptate mi-amă luată moșie, iară pentru venitulă moșii înă cătă vreme aă ținut-o dumneală, de aă stăpănit-o fără dreptă, m'amă așăzatu cu dumneală

Comisulul Iordache, fiulul dumisale Vist. Aristarhul, și mi-au datul 226 lei; care bani luindu-l toți deplinul de la dumnealui, de acumul înainte nu mai amul a lua nimicul de la dumnealui. Și, pentru mai adevăratul credințal, amul iscalitul să să creazal.

Maria Banes[al].

L^{ta} 7267 [1759], Iul. 7 dim.

[Pe V-o, început :] Toma sanul Nicolai, bul[i]bașul, copilul [de casal]....

Din același timp sint două scrisori către Alistarh (Hrisoscoleul), pe care Domnița Elena, soția lui Nicolae Costin, il numia nepotul ei¹. El era, la 1749, Spătarul lui Constantin Mavrocordat².

Cinstitul și al meu mai mare frate, dum. badiul Alistarho Velul Spătariul, cu multal plecăcuni închinandu-mal, sărutul cinst. mână dum., și rugămul pre a totu puternicul Dumnădzēul cu acastal puțin[al] scrisoare a nostral ca să afle pe dumnevoastral cu întriagal sănătate și cu toate cele de ferici-ri. Cinstital scrisoare dum. caril ni-ai trimisul, amul luatul, și cele ce scriil dum. încă amul înțalesul. Pentru zapisale Glăvănēștiloril scriil dum. ca să țal le trimitemul dum., cal nooi nu ne trebuiescul; ci adevăratul, badiul, cal nooi nu ne săntul trebuitoari, de vreme cal nič moșie nu este a nostral, ci cu dragal inemal le amul fi trimisul dum., numai vii și dum. cal o lădățul c-amul avutul cu scrisoril, nu s'aul prilejitu aice, este la Iașil, darul amul trimisul acmul să o aducal, și, aducandul, le-omul căutul, și pe cini a vini le-omul trimite dum. Dumneial mama să închină dum. cu sănătate și dumisali lēlil Bălașeil. Ilinca, cu multal plecăcuni închinandu-sal, sărutal cinst. mână dumilorul voastri. Cu acastal acmul, și iarășul rămăiul

Iun. 15.

A dumitali

Mai micul trate il gatal slugal :

Vasili Costachi, bivul Stol[nicul].

¹ *Istoria literaturii române in secolul al XVIII-lea*, Tabla, p. 48. C *Archiva istoricā*, I, p. 84.

² Ienachi Cogălniceanu, p. 219.

Dum. lelei Balașăi cu multă plecăcune sărutū cinst. mână dum.

[V-o:] Cinstitului și alū meu mai mare frate dum. badei lui Alistarhu Velū Spătarū, cu multă și fericită sănătati să i să dea.

[Pecete cu A. H.]

Să să pue înū scrisoriie Glavaneștilorū.

Balașa, născută la 18 Septembrie 1709, era fiica lui Iordachi Cantacuzino Deleanu ¹, iar Vasile Costachi era nepot al Balașei lui Alistarho. Un Vasile Costachi luase pe Catrina, fiica lui Toderașco Iordachi, decī mătușa Balașei ². Aici e vorba însă de Vasile Costachi Negel, fiul lui Costachi, care era soțul unei Cantacuzine, Ilinca, fiica lui Iordachi al II-lea Pășcanul ³. El e tatăl lui Grigore, care, cu altă Cantacuzină, fata lui Dinu Canta, avu pe al treilea Vasile, viitorul Mitropolit Veniamin ⁴. Avem astfel scrisoarea bunicului marelui ierarh, care, decī, prin mamă, prin bunică, prin străbună, avea sînge cantacuzinesc.

Cu cădzuta plecăcuni [mă] închinū dum., sărutū cinstită mână dum. badu (*sic*) Aristarho Velū Spăt. Cu plecată scrisorea mē facū știre dumitali pentru ce ai fostū vorovitū dum. cu mini că, mǎrgǎndū la Iași, mi-i trimite izvodulū celū de vecini Bălăneștilorū; ce acmu mă rogū dum. să nu fii cu supārari să mi-lū trimiți ca să mă poču învrednici a face dum. slujbă. Cu ačasta, și să fii dum. sănătosa.

A dumitali micū și plecatū tocma ca unū fiiū
Cost. Ros[e]t, Log.

Nastasiica cu multă plecăcune sărutā cinst. mână dum.,

¹ Vol. VII, p. 173 și nota 1.

² *Ibid.*, p. 177.

³ Vol. VI, p. 548.

⁴ *Ibid.*

dumisali lelei Bălășei de preună cu Nastasiica cu plecăcuni sărutămă cinstită mâna dum.

Dumisali cumnatului Iordachi Cantacoz[in]o cu multă dragoste și cu fericită sănătate ne închinămă dum[siali].

[Pără pecete.]

Cum se vede din tabla adausă la p. 47 din *Genealogia Cantacuzinilor*, Nastasiica, sora Ilincăi Costachi și a Saftei Lupului Balș, luă pe Constantin Russet; Iordachi «cumnatul» ar fi să fie un nepot, fiul lui Constantin, frate cu aceste Cantacuzine¹. Costachi Roset era încă la 1764 numai treti Logofăt².

III.

S'au păstrat aici și toate scutirile Mariei Callimachi, acordate de Domniî din neamul ei și de înnaintașii lor.

I. Noi Scarlată Grigorie Ghica Voevoda, bojiu milostii gospodară zemli moldavscoi, facemă știre cu această carte a Domniî Meli pentru dumniaiaî Marie, ce au ținut-o dum. Gheorghie Canano Velú Jic., sora cinstitului Marelui-Tărzi-mană, dum. Enache Calimahi, de vreme ce dumniaiui fratili dumisale, aflându-să de a purure și nelipsitū slujindū trebuințilorū și folosului țării la prè-înnălțata Poartă, amū socotitū Domnie Mè că si cade sora dumisale a avè o osăbită milă și sprejinială. Și iată darū că după cărți ce ni-au arătatū și de la alți luminați Domni ce au fostū mai înnainte de noi, asemine și Domnie Mè i-amū întăritū, la vreme desătiniî să aibă a scuti doo sute stupi, și la vreme goștiniî doo sute oi, și la vreme conii saū văcăritului, cându s'arū întămpla a fi, încă să scutiască doaizăci de vite, și, pe câtū vinū va face la vreme vădrăritului dinū viile dumisali, iarăși amū ertatū Domnie Mè, nicūnū banū vădrăritū să nu dè, ca să fie toate aceste pentru chivernisala

¹ *Ibid.*

² *Documentele Callimachi*, II, p. 192, n-o 89.

casii dumisale. Așijdere și pentru patru oameni streini fără de biră în Visterie, ce-și va găsi, iarăși amă ertatū Domnie Mē ca să fie înă pace de biră și de toate alte angării, întru nemică supărați să nu fie. Pentru care poroncimū Domnie Mē dum. boeri i voai slujitori ce viți înblă cu toate slujbile Domniei Mele, văzindū carte Domniei Mele, mai multă supărare să nu faceți, ce cu toți să urmați întocma după cumă arătămū mai susū. Ačasta poroncimū.

Noi Scarlatū Ghiva Voevoda.

Vltū 7266 [1758], Mai 31.

(Pecete ștearsă.)

Manolache Bogdanū 3ⁱⁱ Logofătū, procițū.

[Pe V-o:] Hrisovulū de la Măria Sa Scărlatū-Vod[ă] pentru bucate di scuteală.

2. Cu mila lui D[u]mn[e]dzău Noi Ioanū Theodorū Voevoda, Domnū Țării Moldovei, facemū știre cu acestu hrisovū alū Domniei Mele tuturorū cui să cade a ști. De vreme ce jupănesăle văduve purure aū avutū osăbită milă di cătră luminațai Domniei, urmândū și după cuvântulū Domniei Hristosū, unde poroncește a să cerceta cu milă casăle celi căzute, mai vărtosū a văduvilorū, și a le odihni cu facirile de bine, pentru ačasta darū prē-luminațai Domniei c-aū fostu mai innainte de noi, socotindū a-și face datoriia sa și cu alū noastră prē-iubită soru, dumnaiaī Mariia Jănciceroai, vrândū ca să arăte ača căzută milă și facire de bine ce să cade spre chivernisala unii casă căzute, dară și pentru voia noastră, fiindū că ni-amū aflatū dinū tănără vārstă la slujba prē-puterniciei Înparățai, Dragomanū-Mare a prē-innălțatului Divanū Înparătescu, și la toate vremile amū fostu de a purure silitorū spre trebile și folosulū țării aceștie, aū fostu miluită cu hrisoave de milă a luminațai Domniei, cu scutială de bucatile sale și de oamini scutelnicī. Acumū dară, dinū dumn[e]zăiasca proniia și bunavoința a prē-puterniciei Înparățai miluindu-ne cu stepina Domniei aceștii țari, iatā și, dinū osăbită mila noastră, i-amū întăritū ca fieștecāndu să aibă a scuti desătina prē cincī sute stupi și goștina prē cincī

sute oi și vădrăritul pe cinci sute vedri vinu ce va face dinu viile dumisali, sau va cumpăra, și pre o sută cincizăci vite, cai, epi, de văcăritu său conia, de s'arū întâmpla să fie vre odată pre aceste bucate, niciunū banū nimăruī să nu dē, ca să fie pentru chivernisala casăi dumisali. Așjidire și pentru cincisprezăci oamini streini fără de birū înu Visteriie, ce va avē la casa dumisali, iarășu să fie acești oamini înu pace și nesupărați de totū birulū Visterii și de alte dări și angării, oricāti arū fi pre altă țară, iară aceștie oamini întru nimică supărați să nu fie, ca să fie numai de poslușaniie și slujba casăi dum[isale]. Dreptu aceia dară poroncimū Domnie Mē tuturorū boerilorū și altorū slujbași ce viți afla cu aceste slujbe arătati mai susū, văzândū acestu hrisovū alū Domnii Mele, toți să aveți a urmā și a da bună pace la toate, cumū arătămū mai susū; întru nimică supărare să nu faceți. Și poftimū Domnie Mē și pre alți luminați Domni ce Dumn[e]zāu va rândui pre urma noastră cu Domnie aceștii țări, ca să nu strămute această puțână milă ce arată mai susū, după cumū nici noi n'amū străcatū miluirile altorū Domni c-au fostu mai înainte de noi, ce mai vartosū să întăriască, pentru a lorū cinste și večnică pomenire. Și spre ačasta esti credința a însumi Domnii Meli di mai susū scrisă, Ioanū Theodorū Voevoda, și credința a prē-iubiți fii Domnii Mele, Alixandru Voevodū și Grigorii Voevodū, și credința a cinstiți și credinčoși boerii Domnii Meli, dumnalorū: Ioanū Bogdanū, Velū Logofătū,—Velū Vor[nicū] de Țara-di-giosū,—Velū Vor[nic] di Țara-desusū; Ștefanū Rusătū, Hat[manū] i pārcālabu Sucevii; Mihalachii Velū Post[elnic]; Ionū Cantacozino, Velū Spat[arū], Velū Vist[ier]ū; Andrunachi, Velū Banū; Ioniță, Velū Pah[arnicū],—Velū Cămănarū; Costantinū Cogălnicānu, Velū Stol[nicū]; Ianacachi, Velū Com[isū], și credința a tuturorū boerilor, mari și mici. Și s'au scrisū hrisovulū acesta înu orașū Eșilorū, în anulū d'intāi alū Domnii Mele, de noi, Ghindā Logofetālu, la anulū vletū 7267 [1759], luna Fev. 1.

Noi Ioanū Voevoda.

(Pecete din 1758.)

S'aũ trecutũ la condicã : Dimitrie 3^u Logofãtũ prociutũ.

[Pe V-o:] Hrisovulũ de a Mãriei Sa[le] Ionũ Vodã peste bucate și pe omenĩ de scutialã.

3. Cu mila lui D[u]mn[e] zãũ Noĩ Grigorie Ioanũ Voevoda, Domnũ Țãrã Moldovit, facemũ știre cu acestu hrisovũ a Domnii Meale tuturorũ cui sã cade a ști, pentru dumneaiaĩ giupãneasa Mariia Jitniceroaia, cã, arãtãndu-ne hrisoave de milã, atãtu de la alți luminați Domni ce aũ fostu mai ĩnnainte de noi, cãtu și de la prea-ĩnnãlțatu pãrintele Domnii Mel[e], Mãriia Sa Ioanũ Theodorũ Vvoda, Domniia Mea, vrãndũ a ne arãta urmãtorũ acelorũ mai d'ĩnnainte noastrã luminați și fericiți Domni, aseaminea m'amũ milostivitũ asupra mai susũ-numitiĩ giupãneasã, și hotãrãmũ printr'acestu hrisovũ a Domnii Meale ca fieștecãndũ, ĩn toatã vreme Domnii Meale, sã scutiascã aseste bucate : adicã cinci sute stupi de deseatinã, și cinci sute oi de goștinã, și pe totũ vinulũ cãtu va eși dinũ viile dumisale nimãrui niciunũ banũ sã nu dẽ vãdrãritũ, și pe o sutã cincizãci vite, cai, epe, de vãcãritu saũ de cunițe, de s'arũ ĩntãmpla vre-odatã a fi, pe acesse bucate nemãrui niciunũ banũ sã nu dea, ca sã fie pentru chivernisala casii dumisale. Așjdirea și pentru cincisprãzeci oamenĩ streinĩ fãrã de birũ ĩn Visterie ce va avea la casa dumisale, iarãși sã fie acești oamenĩ ĩnũ pace și nesupãrați de totũ birulũ Visteriĩ și de alte dãri și angãrãĩ, orcãte arũ fi pre altã țarã, iarũ acești oamenĩ ĩntrũ nimicã supãrați sã nu fie, ca sã fie numai de poslușaniia slujbiĩ casii dumisale. Dreptu aceaia darũ poroncimũ Domniia Mea tuturorũ boiar[il]lorũ și altorũ zapciĩ și slujbași ce viți fi cu slujbele arãtate mai susũ, vãzindũ hrisov[ulũ] Domnii Mele, toți sã aveți a urmã dupã cumũ hotãrãmu mai susũ. Și pohtimũ Domniia Mea și pre alți luminați Domni ce Dumnezãũ va rãndui pe urma noastrã cu Domniia aceștiĩ țãri, ca sã nu strãmute acãstã puținã milã ce aratã mai susũ, dupã cumũ nici noi n'amũ stricatũ miluirele altorũ Domni ce aũ fostu mai ĩnnainte de noi; ce mai vãrtosũ sã adaogã

și să întărească, pentru a Domniilor Sale cinste și veșnica pomenire. Vltă 7272 [1763], Sept. 15.

Noi Grigorie Ioană Voevoda.

(Pecete ovală din 1761.)

Prociță V! Vist. Simionă Burghele pisahă.

4. Cu mila lui Dumn[e]zău, Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnă Țării Moldovii, facem știre cu acestu hrisovă a Domniiei Mele tuturoră cui i să cade a ști, pentru dumneaia Marie Jicniceroai, că, arătându-ne hrisoave de milă de la alți luminați Domni ce au fostă mai înainte de noi, întru care hotărâscu ca, fieștecându, în toată vremea, să scutiască aceste bucate: adecă cincî sute stupi de desătină, și cincî sute oi de goștină, și, pe totă vinulă cătă va eși dină viile dumisale, nimăruî niciună banu să nu dea vădrărită, și pe o sută cincizăci vite: cai, epe, de văcărită sau de cuniță, de s'ară întâmpla vre-odată să fiia pe aceste bucate, nimăruie niciună banu să nu dă, ca să fie pentru chivernisala casii dumisale,—dreptu aceia dară și Domnie Mă asămine m'amă milostivită asupra dum. de mai susă numite Marie Jicniceroai, și hotărâmă printr'acestu hrisovă a Domniiei Mele ca purure să aibă a scuti cincî sute stupi de desătină la vreme desătiniă, și cincî sute oi de goștină la vreme goștiniă, și cincî sute vedre di vină ce va fi făcându dină viile dum., nimăruî niciună banu să nu dea vădrărită. Așijdere și pe o sută cincizăci cai, epi, de văcărită sau de cuniță, de s'ară întâmpla vre-odată ca să fie, nimăruî ună banu să nu dă. Și poroncimă Domnie Mă tuturoră boeriloră și altoră zapcii și slujbași ce veți fi cu slujbile arătate mai susă, văzindu hrisovulă Domniiei Mele, toți să aveți a urmă după cumă hotărâmă mai susă. Și poftimă Domniia Mea și pre alți luminați Domni ce Dumnazeu îi va rândui pe urma noastră cu Domniia aceștii țări, au dină fiii noștri, au dină niamulă nostru, ca să nu strămute acastă puțină milă ce arată mai susă, ce mai

vărtosă să o adaogă și să o întăriască, pentru a Domniei Sale večnică pomenire.

Vltū 1765, Dech. 7 d.

(Pecete mică din 1764.)

Noi Grigorie Ghica Voevodū.

Procițū Velū Vist.

[Pe V-o:] Hrisovulū de la Mării Sa Ghica, de scutală.

5. Cu mila lui D[u]mnezăū Noi Grigorie Alexandru Ghica Voevoda, Domnulū Țării Moldaviei, facemū știre cu acestū hrisovū alū Domniei Mele tuturorū cui să cade a ști pentru dumniaia Mariia Jicniceroae, că, arătându-ne hrisovulū Domniei Mele dinū ceaialaltă trecută Domnie a noastră, întru care arată orînduiala de milă ce i s'aū făcutū, pentru care Domnia Mia, și acumū asemenea milostivindu-ne asupra numitei Mariei Jicniceroae, hotărîmū prinr'acestū hrisovū alū Domniei Mele că de-apururea, întru toată vreamia Domniei Noastre, să aibă a scuti la vreamia desetiniū cinci sute stupi de desetină, și la vreamia vădrăritului cinci sute vedre vinū de vădrăritū ce va face dinū viile sale, pe această sumă nicunū banū să nu dea vădrăritū, cumū și la vreamia goștiniū să scutiască cinci sute oi de goștină. Așijderea și la vreamia văcăritului, de s'arū întimpla vre-odată a fi, să scutiască una sută cincizăci cai, epe, de văcăritū și de cuniță. Și poroncimū Domnia Mia dumilorvoastre boiari și altorū slujbași ce veți fi cu slujbele ce sintu arătate mai susū, văzîndu hrisovul Domniei Mele, toți să aveți a urmā după cumū hotărîmū mai susū. Și pohtimū Domnia Mia și pre alți luminați Domni, ce vorū fi înū urma noastră stăpînitori aceștii țări, ori dinū fii și niamplū nostru, saū dintr'altū niamū, să nu strămure această puțină milă ce amū făcutū cu această numită giupiniasă, ci mai alesū să adaogă și să întăriască, pentru a Domniilorū Sale cinste și pomenire.

Ani 1775, Dechemvrie.

Grigore Ghica V.

(Pecete ovală din 1774.)

[Pe V-o:] S'aū trecutū la condica Divanului înū cē de hrisoave, de Ioniță Nicolai, condicarū.

IV.

Cu privire la proprietățile și scutirile Mariei Jicniceroaiei avem în aceeași colecție o sumă de acte particulare și de cărți domnești.

A. TRUȘEȘTI.

Ἐλα ἀπὸ τὴν ἀρχόντισσαν τὴν ἀδελφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου ἀθέντου, κυρίαν Μαρίαν γρ. 50, τὸ σήμερον τῆς μουσίας τοῦ Τροισσετίου τῆς αὐτῆς χρονίας, καὶ ἔστω εἰς ἐνδὴξιν. 1761, Ἰουνίου 12.

Neofitos, τῆς Σεβάστης (?).

Adecă :

«Am luat de la jupăneasa sora Prea-Înnălțatului Domn, dumneaei Maria, lei 50, ce mi se cuvin de la moșia Trușeștilor, care e a d-sale de veci, și să fie spre mărturie. 1761, Iunie 12.

Neofit, de Sivas (Sevastia).»

B. VIILE DE LA CRUCE.

La 29 August 1760, Ioan Teodor-Vodă întăria surorii sale 12 pogoane, 3 firte și 4 prăjini și jumătate la Crucea-de-Sus din Ținutul Putnei, «afară din cinci pogoane răscumpărate de Domnia Mea de la episcopul de Roman, după dreptate răzășască», rezervînd alte patru pogoane, și patru prăjini și jumătate pentru altă rudă (nu soră), Paraschiva Pităroaia¹.

În actul de la 2 Maiu 1761, apoi, același Domn, pomenind cele cinci pogoane luate de Vlădică de la Caterina Știuculeasa, mai dă și alte 10, moștenite; din cele zece «bătrîne» ale familiei împărătește pe sora Paraschiva².

¹ *Documente Callimachi*, I, p. 441, no. 55. Cf. și traducerea din Wickenhauser, *Putna*, pp. 114-5, și Xenopol, *Istoria și genealogia Casei Callimachi*, București, 1897, pp. 242-3, no. XIX.

² *Ibid.*, p. 444, no. 67. Cf. Wickenhauser, *Putna*, p. 116; Xenopol, *l. c.*, pp. 248-9; Al. Callimachi, *Cartea neamului Calmăș din Moldova*, Vălenii-de-Munte, 1910, pp. 13-5.

Iată însuși înscrisul Vlădicăi:

1. Pentru cinci pogoane de vie ce cumpărasăm de la Știuculiasă, care vii sântu la Cruce, alătore cu viile Mării Sale lui Vodă, carele cumpărasem într'o 115 lei, să fie a mănăstirii Precistii dinu Romanu, și, înștiințându-să Mărie Sa Vodă, fiindu că să află lângă viile Mării Sale, mi-au întorsu banii, acastă 115 lei, să fie viile a Mării Sale. Și pentru credința amă dată acastă scrisoare a noastră.

L^t 7268 [1759], Dech. 1.

Ienachie episcop Romanului.

2. Dat-amu adivăratu zapisulu nostru, arume eă Costantină, fițoru popii Văscului dinu Cruce-di-Giosu, împreună cu fămiaa mē Nastasăia, fata lui Ionu Pușcă, totu dinu Cruce-di-Giosu, la cinst. măna dum. giupănesăi Mariii, surorii Mării Sale lui Ioană Theodoru-Vodă, precumă să să știia că, di nimine săliți, nici asupriți, amă vândutu dum. giupănesăi doaă pogoani de viia lucrătoare la Cruce-di-Giosu, ce sântu totu într'o ogradă cu viile dumisale, care vii imi sântu miia, Nastasăi, părințăști, cu unu pogonu ce-lu amu de cumpăratură. Și amu făcutu tocmală ca să-mi dē pe pogonu căte treizăci și doi di lei, care bani acmu ni-au datū 44 lei, adecă patruzăci și patru di lei, iarū pentru ceelanți bani trimețându dumnaia giupăniasa omulū dumisale ca să măsoare pogoniile, atunce să aibă a-mi da și ceialanți bani, darū piste aceste doaă pogone di vorū ma[i] eși ori giumātate de pogonu saū mai multu, iarăși cu acestu di mai susū preču cu acē tocmală să-mi plătiască dum[neae]i, și noi dum[isa]le să-lū vānzū, oricătū a mai trece piste doaă pogoane de viia. Care, pentru mai mari credinți, amu și iscălitu, amāndoaă părțale fiindu față.

1768, Ghen. 16 d.

Doazăci de lei s'au datū ce rămăsese dintr'acestū zapisū.

Eū [deget] Costantinū sānū popii Văscului.

Eū » Nastasăia sānū Ionu Pușcă.

Și eu am scris cu zisa lor, fiindu amîndoaă părțale față, și cu voia lor au vîndutu aceste doaa pogoa[n]e de mai sus arătate, și, pentru incredințare, am iscalitu și eu.

Ianculă Gre[anulă] Căpit[ană].

[V-o:] Zapisu pe 2 pogone de vii de la Putna, de la [C]ruce-de-gîosă, ce m'am cumpăratu de la Costantină, fiocul popăi Văscului, și de la fimee-sa, Nastasăe, fata lui Pușcă.

3. Adeca eu, mai gîosă iscalită, am vîndut 2 pogone de vii la Cruce, la dumniai giupiniasi Marii Jit., pe cinzece de lei, și am lovat și bani, — și, pentru bună credința, am iscalit, pină vine scrisore de la mănăstirea Sučavița.

Feurară 26.

Smirătulă Isaf, egumenă Suč[eviței].

4. † Adică noi, calugori de la sfînta mănăstirea Sučavița, facut-am acestu zapisu la mîna dumniai cinst. giupăneas[ei] Marii Jitn[i]c[eroa]i, suror[i] Marii Sa Io Ioană Theodoră Voevodă, precum noi ni-am vîndut 2 pogone de vii lucrată și ună pogonă stiarpă, la Cruce-de-gîosă, la Dănbravița, prețu șă[î]dzece de lei; care vii are mănăstiria Sučavița data de pomana de la reposatului Pentelei Ștucă, a caruia noi avem și danie; acmu noi acee danie dat-am la mîna mai sus pominiți cinst. giupiniasă, să n'aiba neami triaba dentra a noștri calugheri, ca ačasta lucru s'au facut cu toată sfatu soborului a nostru, că nu ne dat mîna la cel locu, acă vii li-am vîndut și alți am cumperat. Și, pentru buna credința, cu pecete mănăstirea noi ni-am iscalit.

Vleat 7271 [1763], April 8.

Smeritulă Ioasafu egum. Sučavița¹.

Ieromonah Isaiia, Nicodim starețu, Alipii starețu.

Ieromonah Ioovă (?) m. ppa. (*sic*).

¹ Zapisul tot e de mina lui, care era decă străin.

(Pecete cu Invierea și : «siia peccatū monastira Socevița, voscresenia Hva.)

[Pe V-o:] † Zapisulū pe viile de la Cruce ce amū cum-păratū de la călugării de Suce[vița].

C. MUNȚII DIN CÎMPULUNG.

Pentru altă avere, munții din părțile Cîmpulungului ¹, Maria capătă aceste danii și dovezi de stăpînire:

1. Cu mila lui Dumn[e]zău, Noi Grigorie Ioanū Voevoda, Domnū țărâi Moldovii. Celū ce face fapte folositoare și bini plăcute lui D[u]mnădzău, nu numai că câștigă laudă și mărire la această viață, ce și după moarte lui rămâne numele lui nemuritorū și sufletulū cu a dreptilorū. Este adevăratū că multe fapte sintu folositoare care covârșescu pre alte bunătăți, iarū mai presusū este milostenie și darulū unde să cade a să face, că deșchide ceriurile și agiunge până la marginile pământulū pomenire ia. Pentru care bine vrândū Domnie Mè a urmă lucrurilorū ce aū făcutū și aū lucratū alți fericiti și răpousați Domni ce aū fostu mai înainte de Noi, de aū datū și aū întăritū cu milă pre carii s'aū aflatū a fi înū milă domniască, miluindū pre unii ca aceia cu vinituri dinū viniturile domnești, alții cu moșii dinū hotarâli domnești,—pentru care iată darū că și Domnie Mè, aflându că este la slabă stare dumniaia Marii Jitniçorai (*sic*), m'amū milostivitū Domnie Mè asupra dumisale, și iată că-i dămu danie afierosire aceste moșii domnești ce să află la parte Cănpulū-Lungulū moldovinescu, anume: muntile Cucoșū, muntile Găina, Vale-Potșiesculū, muntile Petrișulū, muntile Mistecănișū, moșie Bontășū, dinū Fundulū Moldovii, muntile Muncelulū, dinū Strajă, muntile dinū fața de spre Cănpulū-Lungu. Aceste moșii, fiindu locu domnescu, li-amū datū danie, miluiri și afierosire dum. Marii Jitniçorai, ca, de acumū înainte, să-i fie dumisale, și fiçorilorū, nepoțilorū și stre-nepoțilorū dumisale drepte ocini și moșii, să stăpăniască

¹ V. *Documentele Callimachi*, II, Prefața p. XII.

înă veci cu bună pace. Și poftimă Domnie Mè și pre alți luminați Domni, ce Dumnădzău îi va orânduî înă urma noastră cu Domnie aceștii țări, aū dină fii și niamulă nostru, saū dintr'altă niamă, să nu strice această a noastră danie și afierosire ce amă făcută Domnie Mè, precumă nică Domnie Mè n'amă stricată daniile și miluirile ale altorū luminați Domni; ce mai vartosă să aibă a da și a întări, pentru a lorū cinste și večnică pomenire. Și s'aū scrisū hrisovulă acesta înă Scaunulă Domnii Mele, în orașulă Eșilorū, de Ioanū pisarū izbașū, la anii¹

vletū 7269 [1761], Iun. 29.

Noi Grigorie Ioanū Voevoda.

S'aū trecutū la condica Divanulū.

Ianachi Cant[acu]z[inu], 3 logft., prociutū.

[V-o:] Hrisovulă di la Mărie Sa Grigori-Vodă pe munțai di la Cămpulungū, să să știi.

2. De la Divanulă Cnejăi Moldoviī.

Cătră dum. Stol. Vasili Balșū, Vornicū de Cămpulungu-Moldovinescu.

Să face știre dum. că aice la Divanū aū arătatū dumeef Jicniceroai Marie cumă că are o moșie [a] dum[i]sale acolo, la parte muntelui, ce să numește muntele Cucoșului, și oamenii de acolō, cari să hrănescū pe acelu munte, nu vorū ca să-și de obiēnuitulă adetū, după cumă daū și alți lăcuitori, și, cerșindu-și dreptate de la Divanū, iată scriemū dum. să cercetezū și, fiindu driaptă moșie dumisale, să îplinești dum. toată dijma obiēnuită. Însă după cumă orū fi dându și alți lăcuitori ce vorū fi lucrători și șezători cu bucatele lorū pe alți munți, așe să îplinești și dumn[e]lta de la acei ce orū fi asupra acelu[m] munte de mai susū arătatū; însă din fanațe și dină pășunată, după cumă orū fi

¹ În traducere germană, la Wickenhauser, *Putna*, pp. 115-6; și în *Documentele Callimachi*, II, 182-3, no. 46. Cf. Xenopol, *l. c.*, pp. 243-4, no. XX.

dându și alți ce orû fi șezându pe munții mănăstirești, prinû mărturie dum. și cu ză de sorocû să vii aice la Divanû. Aăasta. 1771, Noemvrie 2.

Balșû Logofătû. Sturdzea Vor nicû].

Arg. Banû.

Procițû vt. Logofăt.

[V-o:] Carte de la Divanû pe muntele.Cucoșulû.

3. De la boerîi Divanulû Cnejii Moldovii.

† S'aû datu aăastă carte a Divanulû dum. Jic. Marii, cu care să fie volnică a stăpâni optu munți ce are dumneaei la Cănpulungulû Moldovenescu după hrisovulû de danie a Mării Sale Ioanû Theodorû Voevodû, și să-î vindă¹ cuî arû găsi, după cumû să va putea tocmi cu cumpărătorii. Însă la aăastă cumpăratură a munților de a pururea să să protimisască lăcuitorii cănpulungeni, dăndû prețulû ce vorû da și alți streini, și nimenea să nu stea înpotriva cărții Divanulû. Aăasta.

L. Balșû Logft., Ionû Sturdzea Vor., Ioanû Cant. Vist., Iordachi Cant. Spat., Arg. Banû, Costandinû Greč[anu] Banû. 1771, Dech. 21.

[V-o:] Carte de la Divanû pe optu munți.

Se știa că munții Mariei aû fost schimbați cu ai Voronețulû². Colecția noastră cuprinde însuși actul de schimb.

4. Marie a răpoosatulû Gheorghie Cananò Jic. și cu fii miei Șerbanû și Ioniță Cananò, dat-amû aăastă scrisoare a noastră la mâna Sfinții Sale părintelû Macarie egumenû și a totû soborulû sfintei mănăstiri Voronețulû, ce să prăznuiaște hramulû sfântulû mucenicû Gheorghie, că, avăndû noi optu

¹ Arendeze.

² V. Wickenhauser, *Putna*, p. 116: traducerea germană a actulû de schimb; cf. Xenopol, *l. c.*, pp. 250-1, no. xxv (alți munți: Cocoșul, Găina, Porcescul și Botăș trec la mănăstirea Solca pentru satul Costești; Wickenhauser, *Solka*, p. 169; Xenopol, *l. c.*, pp. 249-50, no. xxiv).

munți dină susă de Cămpulungulă Moldovenescă, anume: Cocoșulă, Găina, Vale-Porșescu, moșie Botășulă dină Fundulă-Moldovei, muntele Mestecănișu, muntele Petrișu, muntele Fața Cămpulungulă, muntele Muncelulă dină Strajă, carele acești optă munți sintă dreptă ai noștri, danie și miluire de la Mărie Sa fericitulă întru pomenire Gligorie Calimahă Voevodă, fiulă Măriei Sale Ioană Theodoră Calimahă Voevodă, și avândă sfântă mănăstire Voronețulă ună sată, anume Vlădeni, înă ocolulă Botășeniloră, dată danie de la fericitulă—, carele să hotăraște pe dină susă iarăși cu moșie noastră, anume Costești, ce amă luat-o schimbătură de la sfântă mănăstire Solca, iară pi dină giosă cu moșie sfintei mănăstiri Moldovițai, anume —, pentru aceeaia ne-amă așezatū unii cu alții și amă făcutū schimbu, fiindcă mănăstiri Voronețulă îi trebuescū munții, și satulă Vlădeni iaste aproape de moșiile noastre. Decă, socotindă noi că munții sintă mai de folosulă sfintei mănăstiri Voronețulă și pentru aceeaia și o parte și alta ni-amă învoitū, și, dină numărulă acestoru optă munți ce i-amă scrisă mai susă, amă datū schimbătură suptă stăpănire mănăstiri Voronețulă trei munți, anume: muntele Petrișulă, muntele Muncelulă dină Straje și muntile Mestecănișă, cumă și noi amă luatū moșie Vlădeni suptă stăpănire, dăndu-ne scrisori, și cele vechi, și cele noae, unulă la măna altuia, ca să stăpănească sfântă mănăstire acești trei munți ce-i arată mai susă, cu totū venitulă loră, în veci, și noi încă să stăpănimă moșie Vlădeni cu totū venitulă ei înă veci. Și la această învoială și schimbătură a noastră ce amă făcutū, s'au întămplatū și alte obraze de cînste carele mai giosă s'au și iscălitū, și, pentru mai bună încredințare ce s'au scrisă mai susă, amă datū această scrisoare la măna Sfinții Sale părintelui egum[enū] și a totū soborulă, cumă și noi asămene amă luatū scrisoare de la egum[enū] și de la totū săborulă sfintei mănăstiri, cu iscălituri și cu peceți de imbi părțile.

În anulă 1775, Martē 10.

Marie Can[ană]. Șerbană Canană Vist.

Călugărul Iftimie Cananău, un cumnat al Mariei, înseamnă cu privire la acești munți :

5. Hotărâle munților ce s'au dată danie jupănesii Marii la ocol[ul] Cămpulungului, după cumă isă hotărâte de Dum-năzeu cu apile înpregiur[ul] loră, după cumă i-amă apu-cată și eă, fiindă eă, carile mai giosă sintă iscălită, omă de 80 ani.

Muntele Găina.

Dină susă se hotărăște cu lucina (*sic*) Putni, de cătră amiazezi se hotărăște cu Cucoș[ul], dină giosă se hotărăște până în Tătarca-cè-Mare.

Muntele Cucoșă și până ină Mănuia (*sic*).

Se hotărăște di cătră Apusă cu Găina și dină susă până ină Lucav., și è apa Moldov[e] ină giosă, până unde dă Tătarca ină Moldova, și Tătarca ină susă cu Drăgmogze (*sic*) cu totă, până iarăși ină Găina.

Muntele Porșesculă.

Se hotărăște dină apa Benit dină susă, apoi è apa Moldov[e] ină giosă până ină gura Brezi, apoi è apa Brezi la dială, spre miazenoapte, pinte măgura Homorului și pinte muntele Porșescu, până spre Pădure-Niagră, cu poiana Oșalui(?), cu totă.

Muntele Petrișă.

Se hotărăște dină susă cu măgura Homorului, adică dină obârșie Sadv[e] ină giosă până ină hotar[ul] Păușii Moldoviț[i], și di cătră miazenoapte di cătră muntele Ionu, totă până ină hotar[ul] Moldoviț[e], și de cătră apusă până ină apa Sadv[e].

Muntele Dee.

Se hotărăște dină susă dină hotarălă Păuși, adică dină Păriu Morii, totă vârfulă de pi lă[n]gă hotarulă Moldoviț[e], până ină Tomnatecă, și la vale până lângă Dial[ul]

Paltenului, și de cătră amazezè până în apa Moldov[eî], până în Radu.

Muntele Muncelù.

Se hotărește dinù susù dinù părau Roptilorù inù gîosù, pe apa Moldov[eî], până în gura [Sadovei], Sadova inù susù până la curulù muncelului, spre obârșe Sadov[eî].

Muntile Botășù.

Care se hotărește dinù susù dinù vale Stăn[i], și dinù gîosù se hotărește cu Mestecăniș[ulù], de către amiazezi până în apa Bistriț[eî], și de cătră miazenoapte pe Botășelù, ce curge dinù mu[n]te[le] Botășù până inù costa Drăgmoziî, și acestu părau Botășel[ulù] dă în apa Moldov[eî], adică în Fundulù Moldov[eî].

Muntele Mestecănișù.

Carile dinù susù se hotărește cu Botăș[ulù] și curge părau la val[e], pi la Ciocănești, în apa Bistriț[eî], de cătră amiazezi Bistrița inù gîosù până în gura Puçosului. Puços[ulù] în susù până în obârșe lui, și apoi trece hotar[ulù] piste dialù până inù Putna, și Putna în gîosù până în Moldova, Moldova în susù până inù părau Șuenilorù. Așè cuprinde hotarulù Mestecănișului cu opcina Arsinesi cu totù.

Eù Toaderù Lehoi otù Cămpulungù, om de 80 ani.

L^t 1768, Ghen. 19.

Un resumat de hotărîre judecătorească bucovineană în favoarea Cămpulungenilor urmează :

6. Judecătoria Sucevei aù hotărătù pân' inù 14 zile să dea Cămpulungeniî muntile, orî, nemulțămîndu-să, să facă ape-lație.

Darù, întămplându-se de aù venitù Gubernatorulù, aù datù jalobă Cămpulungeniî asupra Logofătului Iordache

cumă că le ia muntile fără de nicio dreptate, arătându ei și unŭ zapisŭ ce aŭ apucatŭ de la unŭ Simeonesculŭ, ne-întăritŭ de nime, și cu acelŭ zapisŭ facŭ pretenzie că arŭ fi muntile alŭ lorŭ, și gubernatorul aŭ buiurdeditŭ jalba la Craizamtulŭ, ca să-și stăpăniască jăluitoarii, adică Cănpulungenii, muntile cumă l-aŭ stăpănitŭ și până acmu, și părătulŭ se-și caute dreptate prinŭ rânduiala judecății Craizamtului; aŭ datŭ înŭ scrisŭ hotărârea Gubernatorului, atâtŭ cătră Cănpulungeni, câtŭ și cătră părătulŭ.

Treabuința face a să înceape judecata ca să vie pricina înŭ hotărârea cea d'întăiŭ, unde să să strămtoriască Cănpulungenii, sau a să ținē a fi următori, sau să facă ei ape-lație¹.

D. ȚIGANI.

Cătră dum. boerii Divanului Cnejei Moldovei.

Pentru Țiganiŭ ce-î ceare de la mine Costea Papafilŭ cu judecata Divanului, îmi pare că amŭ strămbătate, și mă rogŭ Divanului ca să cerceteze alŭ doilea această judecată și ponturile ce voiŭ arăta.

1. Costea Papafilŭ să scoată scrisori vechi, cu care să încredințeze Divanulŭ cumă cŭ Țiganiŭ sântŭ drepti a Filipescului, iarŭ nu numai, cu zisa vechilului de la carele aŭ cumpăratŭ, sau și cu zisa a însuși Filipescului să tragă Țiganiŭ întru stăpânirea sa, pentru că vechilulŭ acela a Filipescului să dovedeaște cumă că aŭ vândutŭ la aceiași vreamē și Țiganiŭ streini, după cumă a mănăstirii Tazlăului.

2. De vreme că Țiganiŭ aŭ fostŭ întru stăpânirea mea, după daniia hrisovului gospodŭ, cândŭ i-aŭ cumpăratŭ Costea Papafilŭ să cădea ca să-mi facă mie întăi înștiințare, și, cândŭ judecata n'arŭ fi ținutŭ în samă daniia mea și cu hotărârea Divanului i-arŭ fi luatŭ de suptŭ stăpânirea mea vechilulŭ Filipescului, dovedindŭ cu scrisori că arŭ fi

¹ Pentru locul din Iași, în mahalaua Muntenimii-din-mijloc, v. *Uricariul*, XXII, pp. 242-4. Pentru moșia ei de la Găozeni (Soroca), *ibid.*, pp. 244-5.

drepti a Filipescului, și, de n'asău fi vrutū eū ca să-ī cumpărū, după protimisirea ce aveamū, aflāndu-să întru stăpānirea mea, putea ca să-ī cumpere atuncea și Costea Papafilū și fieștecare altulū.

3. Pricinuește Costea Papafilū că i-arū fi cumpăratū la mezatū. Trebuia să dovedească cu marturi de credință cumū că chiarū pe acești Țiganī anume i-aū cumpăratū la mezatū, căci mezatulū să face de față și în publicū, și trebuie să știe mușterei aceia ce aū adaosū la mezatū. Osebitū că, de va și dovedi cumū că i-aū cumpăratū la mezatū, de vreme că pe acești Țiganī îi știa cu pricină, să cădea, ori să nu-ī cumpere, ori sī aștepte până cândū cu judecatā i-arū fi luatū de la mine. Și, chiarū la mezatū de i-aū luatū, fiindū dovediți drepti Țiganī a Filipescului cu judecatā, de vreme că Țiganii aū fostū întru paza și stăpānirea mea, și eū, fiindū la țară, n'amū știutū de mezatū, mi să pare că amū dreptate să mă protimisescū, precumū hotărăște și pravila: Cost. Armenopolū, carte 2, tit. I, fil. 3: «Cāndū doi oarecarii aū întocma dreptate ca să ia unū lucru, mai multū să protimiseaște acela ce are și-lū fereaște și-lū păzează».

4. Țiganii aceștea ținū dreapte Țigance a meale, cu care aū făcutū și copii; Costea Papafilū ceare ca să-mī ia și Țigancile cu copiii și să mi le plătească cu bani, iarū nu să facā inpărțală pe sălașe și pe numărulū Țiganilorū, după obiceiulū pământulū. Socotească înțelepčune dumnev[oastrā] de nu mi să face cu totulū strămbătate și de nu amū dreptate la toate ponturile ce amū arātatū, — pentru care mă rogū și ceiū judecatā la toți boerii Divanulū.

A dumnev[oastrā] plecatū

Maria Jic[niceroaia].

Anulū 1772, Iunii 14.

[Pe V-o:] Carte de jalobă la boeri pentru Țiganī.

V.

Cu privire la Șerban, fiul mai mare al Jicniceroaii, avem numai acest zapis pentru viile de la Cruce.

† Adică eă, Ionu Pușcă, depreună cu femeia mē, Catrina, și cu diiacon[ul] Lupulū, fiu-său, de Cruce-de-giosū, dat-amū bunū și adevăratū zapisulū nostru la cinstită mână dumisale cuconulū Șerbanū, fiōr[ul] dumisale giupănesiī Marii Jucniceroe, precumū să știe că amū vândutū dumisale unū pogonū de vie bună făcătore inū triizeci de lei tocma, și m'eū datū toți baniī cătū mi s'aū făcutū, inū mănule nostre.

Și acestu pogonū de vie este inū ograda dumisali, alătore cu vie dumisale, de la vale, pe lângă ulițe, alătore cu drumulū celū mare care merge spre sore-răsare, și pe dinū susū de această vie este a dumisale, cumpărătură vechie, de părinți dumisale. Și amū datū dumisale ca să-i fie moșie večinică, dreptă, in vece, dumisale, și cuconilorū dumisali, și strenepoțilorū dumisale, in veci neclătītă. Și pe[n]tru cređința amū iscălitū și pe niamur[ī]. Eū Ionū Pușcă vānzetorū. Eū diiaconu Lupulū vānzetorū. Eū Ionū zetū Pușcă amū pusū degetulū. Eū preotulū Strātulatū iscalū. Eū Toderū iscalū.

Eū Nastasie iscălită, fata lui Ionū Pușcă.

Veasile Hedăru (?), marturū.

Văletū 7276 [1767], Dech. 12.

[Pe V-o:] † Zapisū pe unū pogonū de vie de la nășică, la Cruce.

Și această însemnată notiță contemporană:

114 facū piste totū toți preoțiī și diiaconiī la Ținutulū Eșului.

VI.

Lăsăm să urmeze actele privitoare la cellalt frate, Ioniță:

In legătură cu moșile bucovinene e actul din Februar 1783 prin care Ioan Cananău Păharnic numește un represintant la «comisia orânduită ca să facă cercetare tuturorū moșilorū căte sintū acolo, atătū mă-

năstirești, câtă și boerești». Domnul întărește cu următoarele rînduri :

I. Noi Alexandru Costandină Voevoda, bojiu milostiuă gospodară z[emli] moldavscoi, fiindă că dum. Ioniță Canană, bivă Velă Pah., aă făcută vichilă pe acestă de mai gîosă arătată, căruia dăndu-i această carte de vechilăcū, s'aă înărită cu ală noastră domniască iscălitură și pecete.

Noi Alexandru Voevodă.

(Pecete cu armele ambelor țeri, 1782.)

Și până la începutul veacului al XIX-lea Ioniță, fiul Mariei, era un fost Mare-Spătar¹. La 1760-84 el fusese Păharnic². Un Iordachi Cananău e cunoscut și din registrele de socoteli ale Domnilor din familia Callimachi³. În 1776 era tot Medelnicer și ispravnic de Suceava⁴. În această calitate, și avînd rangul inferior de Pitar, scrie el interesanta scrisoare de aici.

Iscălitura nu trebuie cetită Iordachi *Cantacuzino*. E însă de notat că soția lui Constantin Cananău Slugerul, care nu trebuie confundat cu cel d'întăiu Constantin (?), era fata lui Toader Cantacuzino Marele-Vornic⁵.

2. Cu multă pleacăune sărută cins[tita] mână dum. bădiți Ioniță.

Cu plecată răvașulă înștiințăză pi dum. că dumnalui Spătariulă Dumitrache Ghica și dumnalui vărulă Ștefă-

¹ *Uricariul*, XXII, pp. 242-4; *Documentele Callimachi*, II, p. XIII.

² *Ibid.*

³ *Ibid.*, p. 100.

⁴ *Ibid.*, p. 203, n-le 140, 143.

⁵ Vol. XVI, p. 87, no. 6. Eftimie Călugărul, Constantin Păharnicul și Iordachi se înfățișează ca frați. Dacă Eftimie zice „frate“ lui Șerban și Ioniță aceasta se obișnuia între verii. V. *ibid.*, pp. 87 și urm. 90 (no. 17). Eftimie era călugăr la Vorona, ctitoria tatălui său, încă din 1763-4 (*Documentele Callimachi*, II, p. 104). Astlel trebuie rectificată părerea din vol. XVI, p. 259.

nache Bașotă, îndată ce a luat poronca Mării Sale lui Vodă, mai întâi a făcut înștiințare lui Crais-Comesarū la Sučavă ca să vii și să faci cercetare pricinei acestei, cum și dumnalorū îndată a venit aici la mine și a șezut trei zile, aștiptându pi Craisū-Comesarū, și elū n'a venit, făcându înștiințare că acmu nu să poate face cercetare, fiindu Cordonulū închisū dinū pricina čumei, cari după deșchidere Cordonulū orū venē și vorū face cercetare, și o scrii și ačasta ca moara să nu umbli. Să înțalege că alte pricine n'a mai pututū, însă care te vei plioforisă dum. dinū înștiințare ce facu dumnelorū boerii, atătū Mării Sale lui Vodă, cătū și dum.,—căci dumnalū Spătarulū Dumitrache și dumnelū vărulū Ștefanache a făcut cercetare cu amăruntulū, și nice o stricăčune nu poate face iazulū dum. moșii Huideștilorū, nice dinū susū de iazū, nice denț giosū. Vaduri de moară s'a găsătū înū cei parte de Sučavă înū doao locuri: unū vadū pi săliște Mărășenilorū, și altu vadu mai giosū, pi Lețcani, care să cunoște și stratulū moriū, și să înțalege că Neamții n'a nicio dreptate, numai vorū să facă supărare. Și săcotescu că n'orū mai face niciunū davagilăcū. Iarū, pentru lucrulū moriū, cu agiutorulū lui Dumnezeu și cu blagoslovenii dum|ilorū vostre, a luat sfărșitū. La care și o piază amū pornit-o, iarū o piază n'amū pornit-o, dinū pricină că n'a agiunsu heru, și mai este trebuinți de o sută ocă heru. Amū trimesū la Botășeni ca să cumpărū, și heru nu să află. Dum. îndată să-m[i] trimeți o sută ocă heru, ca să nu șadă piază nepornită, căci să face păgubire.

Pentru satulū Fântănelile, după pornoca dum., a dat agiutorū la lucrulū moriū cinzăci de cară și cinzăci de pedestrași, de Lune pără Sănbătă sara, fiindū și eū acolo nelipsătū pără s'a isprăvitū totū lucrulū mori. Și mă rogū ca să să trimată țidule de la priematoriulū zaherelei de la Gălați, pi grăulū ce amū să dau eū, și șatulū, și pochiū; pentru preuți să aibu înștientare câte cătū este dimirlei de grăū, ca, cătū bani s'orū face, să-i înplinescu și să-i trimată dum. Numai mă rogu cătū de în grabă să să trimată țidule.

durile, că mare supărare tragemă de la isprăvniceii. Dumnalui Spătariulă Dumitrache Ghica m'o zisă ca să scriă dum. că este forte paraponisătă cumă dum. nu i-ai scrisă niciodată pentru satulă Bănestii (*sic*), să nu fii supărată la havalele, căci, după ce ai văzută atăta lucrulă la moră, sângură dumnalui m'o zisă că amă toată dreptate, pentru sată, să nu fii supărată la havalele,—spuindu și elă căți bani amă dată dum. pentru țărani la sferturi și la agiutorința de iarnă, și alte cheltueli ce s'au mai făcută cu moara. Diosăbită m'o zisă și acăsta : că pin toate casăle boerești te jăluești de dumnalui : bine este ca pentru enteresulă satulă dum. să-i faci o țărmonie, să-i scrii, ca să nu supere satulă la havalele ; și dum. fără sminteală să-i scrii că acum la banii mezilulă ai fostu să dei satulă Bănestii o sută patrusprăzăce lei, și l-o lăsată numai cinzăci de lei, și dină banii sfertulă Octovri ai mai rădicată ună leu. Și, cândă dum. îi scrii dumisale Spătariulă ca să nu fii supărată satu la havaleli, atunci voi pută face și ograda după parola ce amă dată dumisale cucoanei Măriorei că voi face. Cu lesnire me-ară fi a face ori la ce ară fi poronca dum., dară, cu vâtafulă ce aveți, pră cu greă în este, că nu-i de nimică : atăta este bună să cânărească icri și masline la țarabă. Și după altele îi și bețivă. Pentru doao sanii lepovinești ce înă scrii, după poronca dum. oi pune de ți le face, numai să mă înștiințăzi cătă să fii de mari. Ca unulă ce săntă

a dum. :

plecat fiă

lordachi Can[ană] Pit.

Bădiță, pentru mine, după cumă amă mai scrisă dum., mă rog să nu fiă uitată, căci, după Dumnăzăni, nedejde mē la dum. este. Și se aibu răspunsu pentru toate.

[V-o:] Cinst. și ală mieă mai mare dumisale bădiței lui Ioniță Canană bivă Velă Spat., cu plecăcune.

(Pecete roșie, ruptă.)

Către același Ioniță se îndreaptă soacră-sa astfel :

3. Cu părintască dragosti mă închină dumitali.

Întrebându pe noru-mè Săftica, și arătându-î și zăpisiu carile, cetindu-lă, l-aă și iscălită, zicându că însuși i-o vinde cu a sa bună voe și priimire ; carile îți și scrie dumitale, Aăasta, și săntă

Noemv. 29.

Ală dumitali

ca o maică

Safta Roset.

[V-o:] Cinst. dumnealui ginerilui Ioniți Cananò, bivă Velă Spăt., cu părintască dragoste.

Cananău înseamnă aceste rînduri pe răvaș :

Răspunsulă Spăt. Saftii Miloai că s'aă iscălitu noara dum

Deci Safta Roset, care iscălește, e numai acea noră a celeilalte Safta, Milo. După moartea lui Ioniță judecările se poartă la 1808-12 de «Marie Roset Spătăreasa, soție răposatului Spăt. Ioană Cananò¹»

Iacov Stamati episcopul Hușilor, viitorul Mitropolit, se îndreaptă la 1785 către același Ioniță Cananău :

4. Arhieriască blagoslovenie cu închinăciune trimitemă dum[i]tale, arhonă Pah.

Și cu toată oserdie mè rogă pre milostivulă Dumnedzeu ca aăastă părintiască a mè scrisoare să te găscă pe dum. înpreună cu toată cinstită fameliu dum[ita]le, cărie asemine tritemă părintiască blagoslovenie, cu întriagă și veselă sănătate și cu toate altile doritile fericiri. Cinstită, fiiască și prè-dorită mie scrisoare dum[ita]le dină 23 ală aceștiu luni, ce mi-ai trimisă cu Grigorie, cu multă părintiască dragoste amă priimită, bucurându-mă de întregime doritei mie fe-

¹ V. și mai departe.

ricitei sănătății a dum[ita]le. Dară amă și mare părere de rău că, trecându dum. la Iași, nu m'ai pututu învrednici de buna venire dum[ita]le a mea la Huși, să ne împărtășim de cea prè-dorită vedere de față cu dum. Iarū pentru 1.500 lei ce mă poftesti dum. ca să-ți facă bine, dinū totū sufletul mieū amū fostū bucurosū, nu cu atăta, ci și cu mai multū, să-ți slujescū dum[ita]le. Darū ce să facū, de vreme ce halulū întru care mă aflu mi-aū stătutū cu mare împiedecare? Că întru adevărū arătū dum[ita]le, fiule, că la această vreme 15 lei abiē și cu mare greū să vorū afla în casa mē. Poftescū, fiule, și mă rogū să nu te superi și să aibu ertăciune, această dată. Iarū, peste puțină vreme, fiindū că voiū să mergū la Iași să mă aflu la buna venire Mării Sale lui Vodă, ce să facū?, voiū fi nevoitū de a-mi băga capulū iarăși undeva spre a mă îndatori să plătescū dobănzile banilorū cu cari m'amū îndatoratū pe anulū trecutū. Și voiū căuta și pentru dum. Iarū acmu crede-mă, fiule, că nicō facire nu amū, — de care iarăși poftescū, fiule, să nu bănuești, căci pururea rogū pre milostivulū Dumnezeuū pentru întregime sănătății și anilorū dum[ita]le, să-i facă mulți și fericiți, rămăindū

Ghen. 26, 1785.

a dum[ita]le înū Hristosū părinte sufl[etescū]:

Iacovū Episcopū Hușilorū.

[V-o:] Cinst. și a Smerenii Noastre în Hristosū iubitū fiū sufl[etescū], dum. Ioniță Cananō, bivū Velū Pah., cu fericită sănătate și cu părintiască blagoslovenie să să de.

(Pecete cu bulină.)

5. Cu frățască dragoste mă închinu dumatle, frate Ioniță.

Rogū pre milostiv[ul]ū Dumnezăū răvaș[ul]ū meū să aflu pe dum. sănatosū. Te înștiințăzū, frate Ioniță, pentru Pah. Ioniță Negre că are cinci fete mari, totū una și una, și pentru această mai mare s'aū găsătū fiōr[ul]ū dum. Stolnicū Gheorghii, celū mai mare, carili îi daū pentru moșie Dobărceniū, și, fiindcă esti moșia Cărligulū Mare să hotărăște cu Dobărceniū, îi dată ceialante feti, alū doile, de la Vasăli Stămati. Și, fiindcă Vasăli Stămati aū luatū pe aceste

doo moșii, moșie Puiceștii de peste Prutu, careli moșie o ari de vindutū, amū vorbitū cu Stolniculū Gheorghii ca să cumpere moșie Puiceștii de la Stămati și s'o dei ceialante de alū doile fete, și să rămăe moșie Dobărcenii și cu moșie Cărligulū amăndoo totū la fiulū dum[nealū] Stolniculū Gheorghie. Căreli săntū foarte priimiți de spre parte fetei aceste ipochimene. Darū, fiindcă Stolniculū Gheorghii să află la Eși, și este omū camū greū, fă-ți pomană, frate Ioniță, și-lū apucă și dum[ne]ta pi Stolnicū, ca doară s'a putē face să priimască, fiindcă săntū bucuroși de spre parte fetei, și nu puțintē pomeniri va rămănē dum[ita]li, căci înū credința lui Dumnezeu că, dacă le-amū văzutū pe toate, o mari jăli m'aū lovitū. Stolniculū Gheorghie este omū greū, darū, cu toate cu aceste, când le'ī apuca dum[ne]ta, măcarū că eū săntū rugatū și de spre parte Stolnicesăi, l'eī face de a înțalegi. Pentru banī, dacă n'avē pentru moșie, poate să ai de undeva cu dobândă, că sângure moșiele aceste într'unū anū și s'orū scoate prețulū. De ačasta săntū:

1804, Iuni 26.

a dum[ita]li frate

Șerbanū Can[anō] Spata[riū].

[Pe V-o:] Cinst. iubitū frate, dum[nealū]i Spat[ariū] Ioanū Cananō, cu frățască dragoste.

Atit Ioniță Negre Păharnic, cit și Stamate Stolnicul, care avea și dugheni în Botoșani, apar în actul din 1811, pe care l-am dat în *Documentele Callimachi*, II, p. 45, no. 34.

Moșia Ștubעיeni, a lui Lascarachi Roset, se hotărnicia la 1796¹. Fondul religiosar avea și el o parte din moșie². Dimitrie Sturdza era fratele Mariei, soția lui Ienacachi Calmășul³. Fiū al lui Ioan Logofătul, el era numai Ban la 1793⁴. Aș pune scrisoarea citva timp după 1800.

¹ *Doc. Callimachi*, II, p. 515, no. 168.

² *Ibid.*, p. 115, no. LXIV.

³ *Ibid.*, pp. 37-8, no. 81; p. 52, no. 115; p. 66, no. 145; p. 83.

⁴ Cf. *Al. Callimachi*, *l. c.*, p. 57.

6. Cu frățască dragoste mă închină dum[ita]li, arh. Spat. Viindă aice, la moșie Ștubieni, a dum[isa]le Vist. Iordachi Ros[e]tă, unde săntă rânduită hotarnică, așteptându de câteva zile și vechilu dum[ita]li cu scrisorile moșii Plopeni, Dumeni și Epurenii, care să hotărăscă cu Ștubieni, și pără acumă n'au mai venită, poftescă pe dum[ne]ta să triimiți ună vechilă, pi cene veș socoti, cu scrisorile, ca să să afle de față la cercetările și hotărătura ce are să să facă: numai doară va veni mai în grabă, fiindcă toți ceilalți înpreșurași au venită cu scrisorile, numai pe vechilulă dum[ita]li așteptămă. Și săntă

Iuli 17.

a dum. ca ună frate

Dimitri Sturdzea Vornică.

[Pe V-o:] Cinst. ală mieă ca ună frate, dumisale arh. Spat. Ioniță Canană, cu frățască dragoste.

Eșii.

(Pecete roșie, fără inscripție.)

Eftimie călugărul scrie lui Ioniță, nepotul său de văr, căruia-i zice «frate», astfel:

7. Cinst. și al meu fiu sufletescă și iubită frate, dum. Ioniță Can[ană] Spăt., cu părințasca dragoste mă închină dum.

De multă vreme n'amă scrisă dum., că niă n'ai mai fostă acase; dară acumă nu lipsiă a nu cerceta pentru întregime săn[ă]tății dum.: înțelegându că este pre deplină, să mă foarte bucură și să slăvăscă pe milostivulă Dumnezeu. Pentru mine, veș ști că săntă foarte slabă, că și anii mi s'au înmulțit, —că Davidă zice: «Zilele omului șeptezec de ani», dară eu acumă săntă de șeptezec și șese, și s'au slăbită pașii mei, și eramă dorită ca să vină la Eși mai multă ca să ne vedemă cu dum., că de multă vreme nu ne amă văzută, și avemă și trebuin[ță] și mi-au scrisă și Preosfin[țit] părintele Mitropolitulă, dară dină pricina slăbăcunii n'amă putută să viă. Osăbită, frate, acă dum., cu agiutorulă de la Dumnezeu, ai eșită între obrazăle cele mari, care toți frații s'au cinstită cu dum., și dum. cu Eșulă bine o duă,

prè bine, iarù cu țara nemică nu te folosești, casăle nu-ți săntù gata, mori n'ai, moșie ți'au împresurat-o Stămati și Știrbățu, și despre Știrbățu ți'au hotărătù Spăt. Lupu Balșu prè bine; de'i hi fostù dum. hotarnicù, saù eù, nu putemù să-țù îndrepteză moșie așè bine. Și aù făcutù și semne unde să pue pietrele hotare, și dispre Băneștù și dispre Mărișeni prè bine aù îndreptatù hotarale; dum. n'ai mai pusù pietrele hotarà. Știrbățu zice că aù hotărătù Spăt. Balșu, darù pietre hotare n'aù pusù, niè mărturie hotarnică n'aù datù; și acelù hotărătù a Spăt. Balșu nu-i nici într'o samă, și elù ș'a stăpăni moșie pe unde au stăpănitù și mai înainte, și iarù este gălçavă. Numai dum. te sălește de è mărturie hotarnică de la Spăt. Lupu, și fă o carte domnască de hotărătù la Păh. Vasili Crupenschi și la Stol. Ioniță Vărnăvù de la Tudura, ca să vie să hotărască Băneștii dispre Stămati și dispre Știrbățu, să nu è pietre hotarà, după cumù aù hotăritù Spăt. Balșu, și carte de hotărătù, dacă îi fac-o, o trimite la mine. Și scrie Păh. Vasili Crupenschi și Stol. Ionițe Vărnăvù, și îi poștește pe dumnalorù să ei ostenală să margă până la Bănești, că mai multù decâtù într'o dzi zăbavă nu este, că de spre Știrbățu n'aù să hotărască, numai să pue pietre hotarà de spre Stămati, iarù dinù drumù, dinù butcă, potù să hotărască, n'aù să să ostenască necăiuri. Și, dacă îi trimite dum. carte de hotărătù la mine și răvașe la boerii hotarnic, oi lua eù carte și răvașile ce le-i scrie ¹ dum. și oi merge la dum[nea]lorù, și socotescù că orù merge la hotărătù. Și oi sta eù și cu bătrăni care știù pricinile hotaràlorù, și socotescù că s'a îndrepta hotarulù Băneștilorù, că mi-aù spusù mie bătrăni toate pricinile hotaràlorù, și dum. nu lăsa o trabă isprăvită și să rămăe la nimică,—că de la Dumnedzeu ai odraslă, și celù mai scumpù odorù și mai folositorù fiçorilorù unui părinte, moșie este. Și carte de hotărătù o fi să hotărască Băneștii și dinù gîosù, că Băneștii mărgù inù gîosù până în Balta-Nagră; până dinù

¹ Un rînd întreg de repetiție, șters.

grosu de casăle cumnatei Saftei o curmă, și acole să nu vă mai sfădiți. Cu ačasta sântu

A dum. sufletescă părinte și frate
Ieftimie Can[anò] proegum[en].

[Pe V-o:] Cinst. și alú meu fiiú sufletescă și frate, dum. Spăt. Ionițe Can[anò], cu părințască dragoste să să dè.

Din același timp trebuie să fie și această scrisoare a lui Eftimie Cananău :

8. Clnst., alú meu fiiiú sufletescă și iubitú dum. Ionițe Can[anò] Spăt., cu părințască dragoste mă închinú dum.

† Înștiințezú pe dum. că, fiindú Mărioara aice la Băneștú, mi-aú cerutú ca să vă daú danie pe Priianú Țiganulú, și, măcarú că Priianú Țiganulú acú nu este la mine, ilú stăpânește Mitropolie, darú este dreptú Țiganú a nostru, și Ț'amú făcutú scrisore de danie, și Ț'amú trimis-o, și dinú scrisoare de danie veí înțelege toată pricina Țiganilorú. Și scrisore aiasta de danie să o arățú la Preosfinție Sa părintile Mitropolitulú, și noi avemú toată dreptate ca să ne dei Mitropolie Țiganii, că Ciudinú ș'aú scosú parte luí, și cu Divanú poți dum. să scoțú Țigani, dacá n'a vrè părintile Mitropolitulú să Ți-i dei. Scrisorile Țiganilor furnicești sântú la fratele nostru, la Iordachi ; dum. serie luí Iordachi să-țú dei scrisorile. Că parte de Țigani care are părintile Iftimi dinú Țiganulú Priianú Furnică, mi-aú dat-o mie părintile, și eú amú cerutú Țiganii la părintele Mitropolitu, și părintile imí stă înpotrivă, nu va să mi-i dei, și eú cu Mitropolie m'oi giudeca la Divanú, numai scrisorile să-mí trimițú,—că fără scrisorí nu potú să mă giudecú. Aceste le scrie luí Iordachi, și, de Ț'a da scrisorile, să nu le mai dai la nime.

Eú socotescú că părintele Mitropolitulú Ț'a da crezemăntú și dinú scrisore care Ț'amú datú eú de namulú Țiganilorú, și, de s'a priimi părintele Mitropolitulú ca să-țú dei Țiganii, 2 sálașe de Țigani dinú, fečorii luí Furnică aú fostú la dum., înú Băneștú, și de acole aú fugitú și s'aú dusú la mănăstire la Slatină. Dacá ti-i învoi cu părintile Mitropolitulú să-țú dei

acele 2 sălașe de Țigani, să-i aduc la Băneștă, și oi chema eu ună Țigană de acie la mine, și mi-a spune totă namă lui Furnică, și te-oi înștiința eu pe dum., și, de îi scote pe Priiană Furnică de la Mitropolie, năcun sufletă să nu dai năcunuă frate. Și fetile lui Furnică, care ți le amă arătată înă scrisă măritate, aă făcōri însurați și nepoți însurați, și, până n'omă lua toate sufletele la izvodă, împărțală nu s'a face. Număi dum. cere la părintile Mitropolitulă să-ți dei acele 2 sălașe de Țigană, care, și, dacă îi aduce la Băneștă, dintr'acie i-omă afla pe teți până la ună sufletă, și pe urmă s'a face și împărțala osebită. Pentru hotărătulă Băneștiloră de spre Stamati și pentru pusulă pietriloră dispre Știrbățu¹, și de-î socoti să făcă cartă de hotărătă lă (*sic*) Păh. Vasile Crupenschi și la Stol. Ionițe Vărnăvă, ca să hotărască dispre Stămate și să pue pietre dispre Știrbățu. Acă fă cartă, și o trimite cu omulă aesta, și scrie și boeriloră hotarnică, și-i pofteste să margă să hotărască, că nu este zăbavă mai multă de o dzi, celă multă doi. Dispre dum. oi răspunde eu osebită.

Frate, te mai înștiințedză că te-î giudecată dum. cu giupăna răpăosatulă ..., la Eși și aă arătată giupăna răpăosatulă ... o scrisore de danie, zicândă că-i făcută de mine, și moșii ce amă eu le-așă fi dată danie fiu-seu, ..., și |eă de acă danie nu știă, dară veliții boeri i-aă dată crezemăntă și aă giudecată că nu este cu dreptate pentru înprotivi[ri]le măne-sa să să străce danie copilulă, și, dină 2 sată ce amă eu, ună sată, Bărjoveniă, să-lă stăpănescă eu, cu omeniă ce săntă pe acelă sată, și să-mi eu și vitile și Țigani căți mi-oră trebui de slujbă, iară satulă Săliște să-lă stăpănescă copilulă. Așe aă giudecată boeriă, și așe amă luată și cartă de giudecată.

Pe urmă amă trimisă ca să-mi stăpănescă satulă Bărjoveniă, și să-mi eu vitile. Giupăna dină Săliște aă chemată pe omulă meă, și l-aă întreată: «La ce ai venită?». I-aă spusă că aă venită să ei adetulă moșii Bărjoveniloră de la Lipo-

¹ Trei cuvinte șterse: „mai la largă“.

veni, și să-mi ei vitile. I-aŭ dzisŭ: «Măi omule, să nu te ispitești să între înŭ satŭ la Lipoveni, niĉ să cei nemică de la dănșă, niĉ să te ispitești să ei vr'o vită, că t'oi da o bătae, de nu ti-î putē întorce la părintile, și să știțŭ că nu vă dau nemică!». Și aŭ venitŭ omulŭ meŭ cu acelŭ răspunsŭ.

Amŭ răbdatŭ și amŭ socotitŭ să o eŭ mai cu bi[ni]șorŭ, socotindŭ că mai cu lesnire oi lua, și i-amŭ scrisŭ înŭ 2-3 rânduri ca să-mi stăpănescŭ Lipovenii și să-mi dei vitile. Nu priimește să-mi dei măcarŭ lucru de unŭ banŭ: toate a mele înŭ sălă le ține. Și, de arŭ stăpăni așŭ zice că stăpănește namulŭ meŭ; darŭ dumnei s'aŭ măritatŭ: încă s'aŭ măritatŭ până a nu muri [soțul ei]: că aŭ venitŭ unŭ călugărŭ munteanŭ dinŭ Țara Muntenască, și s'aŭ tocmitŭ dascalŭ înŭ Romăni, la Sărdărasa Ilinca, și aŭ începutŭ a veni și înŭ Seliște, și degrabă s'aŭ datŭ de preteșugŭ cu cucoana ... Și, înștiințându-se Serdărasa, l-aŭ gonitŭ de la Romăni. Elŭ s'aŭ dusŭ la mă[nă]stire la Tazlăŭ, și înŭ toate zile vinē răvașe de la dănsulŭ la cucona ..., și de la cuconă mergē la dănsulŭ: și într'acele dragoste a lorŭ aŭ muritŭ și ..., și îndată aŭ trimisŭ dumnei de l-aŭ adusŭ pe tălharŭ de la Tazlăŭ. Și, unde n'avē unŭ sucmanŭ să să învâlască, l-aŭ înbrăcatŭ cu borfele [răposatului], și-aŭ rasŭ pletele, și l-aŭ făcutŭ boerŭ. Și s'aŭ foarte bucuratŭ dumnalorŭ de moarte [lui]. Atăta mă avē mare greutate pe mine: să mira ce orŭ face să mă gonască, și aŭ începutŭ a mă găsi vinovatŭ, și punē giupănasa pe boerulŭ dum. de mă suduē de sufletŭ și cumŭ îi vinē la gură. Eŭ eramŭ bolnavŭ, și eramŭ slabŭ, nu putēmŭ să mă apărŭ de dănșă, și mi-amŭ lăsatŭ casa și totŭ ce amŭ avutŭ, și amŭ eșitŭ de acolo, și m'amŭ dusŭ la frati-meŭ Iordachi. Că, de așŭ hi mal șezutŭ cu dănșă, mi s'arŭ hi tămplat și mie ca și Și boerulŭ ce și l-aŭ lnatŭ dumnei este stăpănŭ pe moșii ce amŭ eŭ, și pe Țiganŭ, și pe trii cărșime, și pe moră, și pe dobitoaci și pe totŭ ce amŭ eŭ; nu potŭ să eŭ dintr'a mele lucru măcarŭ de unŭ banŭ. Și acumŭ clironomulŭ meŭ este Muntanulŭ acela, și elŭ sângurŭ dzice: «Eŭ sânt Cananō (*rupt*)

vită Cananò». Și Țiganiî mei îi bate di-i omoră: 2 Țigani tineri, însurați de curundă, i-au totă bătută până s'au înflată, și au murită amândoi; ună Țigană l-au scăpată, și s'au dusă la Hotină să să turască; copii totă luată în case, — elă este stăpănă pe toate a mele desăvârșită. Că nădăjduesc înă carte cè de giudecată, de cândă s'au giudecată cu dum., că scrie carte: de a muri Costachi, să fie a mele toate a suroriloră lui, dară elă n'au făcută acelă felă de scrisore, că, dacă le-oî da totă ce amă, să mă gonască cu ocări și cu sudălmă, și să nu hiă volnică să eă nemică dintr'a mele. Dzigă așè că amă făcută scrisore de danie strănepotu-meă, lui ...; acă strănepotumeă au murită, eă n'amă murită, și moșile mele le eă înapoi, suroriloră lui nu le daă nemică, că eă amă frați, și amă nepoți de frate, dară strănepoateloră nu l'oî da, că dreptate este să daă frațiloră și nepoțiloră de pe frate, dară nu strănepoteloră, care nu mă știă de rudenii. Și poftescă frate, spune dum. Velă Logofătă, socrului dum., de mulțimitile ce-i face giupănasa dină Săliște, și cumă m'au gonită dină casa mè, și mi-auă luată totă ce amă avută, și s'au măritată; acă è-șă bărbatulă, și să ducă la moșile sale; ce vinovată săntă eă să o mai mărită și s'o mai înzestreză? Vorbește cu dum[nea]lui Velă Logofătă, și, de a socoti dum[nea]lui că oî găsi dreptate, să daă jalobă la Mărie Sa Vodă. De această poftescă să aibă răspunsă. Și săntă

A dum. sufletescă părinte și frate

Iftimie Can[anò] proegum[enă].

(Pecete neagră ruptă.)

[Pe V-o:] Cinst. și ală meă fiuă sufletescă și iubită frate, dum. Ionițe Cananò Spăt., cu părințască dragoste să să dei.

La 9 Iulie 7302 (1794) «Iftimie Cananò proegumenă» face mărturie «la mână frăține-meă Ioniță Cananò bivă Velă Spăt.», într'o chestie de Țigani, pomenind pe «moșe nostră Tofana Cămănăroe»:

9. Iftimie Cananò, pr[o]legum[enù], facù înștiințare cu această scrisore a mè la mana frăține-meù Ionițe Caș[a]nò bivù Velù Spăt., pentru unù Țiganù anume Ionù Priianù, ce-lù poreclescù și îi dciù Furnică. Pe acestù Țiganù, pe Priianù, l-aù luatù moșe nostră Tofana Cămănăroie cu împărțală de la Mitropolie dinù Sučavă, și, după ce l-aù luatù, l-aù însuratù tată-meù, i-aù datù o fată a lui Neculaiù Țiganulù, anume Catrina, că pe Neculaiù Țiganulù și cu frațit lui i-aù luatù tată-meù de zestre cândù aù luatù pe maică-mè, și acestù Neculaiù Țiganulù aù fostù fiçorù Frăsiniù, și pe Frăsina aù cumpărat-o strămoșulù nostru Costantinù Velù Post. de la unù Clocărlie și, după ce aù cumpărat-o, aù măritat-o după unù Țiganù a dum., și aù făcutù 2 fiçori și o fată, anume: pe Simionù Gălcă și pe Neculaiù, pe tatălù Catrinii Țigancii lui Priianù, și pe o fată, Antimiie, și, pe Țiganulù Ionù Priianù dacì l-aù însuratù tată-meù, l-aù lăsatù la satù la Săliște, și aù șezutù multù ani Ionù Priianù înù Săliște, acolo aù făcutù copii, pe Grigorașù și pe Moiseiù și pe Nică și pe Dochița, Tăutù, și pe Axinie, și pe Măriuța, și pe Ana, și pe Marie, 3 fiçori și 5 fete aù făcutù Ionù Priianù cu Catrina Țiganca. câtù aù șezutù înù satù, înù Săliște, și fata cè mai mare a lui Priianù s'aù măritatù acolo, la noi, la Săliște, și pe Țiganù, pe Priianù, moși nostră Cămănăroie l-aù datù de zestre lui Ciudinù, și n'aù apucatù a-lù lua, că aù muritù Ciudinù și giupănasa i-aù muritù, și i-aù rămasù numai unù copilù micù, și pe Priianù îlù ținemù noi, pentru că Țiganca lui era a nostră di pe maică-mè. Pe urmă aù fugitù Priianù și de la noi, de la satu Săliște, și s'aù dusù la Mitropolie, înù Sučavă, că avè rude acolo. Noi eramù atunce copii, atunci ne ridicamù; tată-nostru murise, Ciudinù încă era copilù micù, și aù rămasù Țiganulù Priianù uitatù la Sučavă, nu l-aù mai căutatù nime. După ce s'aù rădicatù Ciudinù aù trasù giudecată cu Mitropolie, și, dinù optù fiçori, cu fete, ce aù avutù Ionù Furnică Priianù (*șters*), parte lui ce aù avutù di pe tată-seù, di pe Ionù Priianù, i-aù luatù Ciudinù cu Divanù de la Mitropolie, și îi stăpănește până înù zia de

astăz, i-au dusă la satu lui, la Petie, iară parte de fićori a Țiganci nostre, a Catrinii Țigancii lui Priiană au rămasă la Mitropolie ca să-i luimă noi, Canonești, parte mănne-sa: dină parte nostră nu i-au mai căutată nime. Și eă parte mē de Țigani, din fićorii lui Ionă Priiană și a Catrinii, îi daă danie frățini-meă lui Ionițe Canană bivă Vel Spăt., și Marii, giupănesii dum.; îi daă danie și-i dăruescă ca să fie a dumilorsale, și a fiiloră dumilorsale, și a nepoți și a strănepoți, dină namă înă namă, înă vecii nesfârșită să-i stăpănească, și alți frați ală mei să nu se amestice, sau ceva dină Țiganiă aeștie dină parte mē. Ca eă toată parte mē îi daă danie și-i dăruescă frățini-meă lui Ionițe, după cumă arată și mai susă. Și toate scrisorile Țiganilor aestora săntă la fratile nostru, la Banu Iordachi Can[a]nă, și, unde săntă Țiganiă, frati-meă Ionițe să-i caute și să-i scotă, și fetele Țiganului Ionă Priiană și a Catrinei săntă toate măritate de multă ani, și pe Acsănie, fata lui Ionă Priiană, o ține Ștefană Căldărarulă, și pe Măriuța o ține Lupulă, vezeteu Mitropolii, și pe Ana o ține Găgul, și pe Marie o ține Bădiculă. Aceste săntă fetele lui Ionă Priiană și a Catrinii. Dară Priiană, cândă au fugită din sată, dină Săliște, și au mărșă la Mitropolie în Sučavă, a hi mai făcută copii, că ęra omeni tineri. Și acăstă scrisore amă scris-o înă măn[ă]stire înă Vorona, fiindu și eă așezată [la] acăstă măn[ă]stire, și amă dat-o la mână frățini-meă, lui Ionițe Can[a]nă Spăt., și, pentru credința, amă iscălită.

7302 [1794], Iulie 9.

Iftimie Canană, proegum[enă].

Acăstă scrisoare părintele Iftimie Cănană au scris-o aici, la schitulă Vorona, la noi, și, fiindu noi față, amă iscălită: Ieromonahă Ștefană, Agathonă ieroshimonahă, stareț; Cononă ieromonahă nameastnică.

[Pe V-o:] Scrisore de danie pe Priiană Țiganu de la părintele Iftimie. Canană.

Cu privire la călugărul Iftimie mai aflăm aceste două aceste două acte :

10. † Iftimie Cananò, proegum[enù] sfinții mănăstiri Seculù, facù înștiințare cu această scrisoare a mè pentru Țiganii mei care îi amù de la părinți, parte mè, osebitù de părțile de Țiganii ce au luatù frații mei, așjdere și parte de moșie ce amù luatù eù dinù moșiile părințe[ști], osebitù de parte de moșii ce au luatù frații mei, după cumù arată scrisorile de împărțala moșiilor. Și, cândù ne-amù împărțitù noi, frații, moșiile și Țiganii, satulù Săliște, ce este la Ținutulù Namțului, pe părăulù Orbiculù, cu iazù și cu mori înù Orbicù, s'aù venitù înù parte mè satulù întregù, așjdere și satulù Bărjoveni, satù întregù, iarù s'aù venitù înù parte mè, totù la Ținutulù Namțului, alătore cu satulù Săliște, și o parte de moșie ce este cumpărată de moșulù nostru Costantinù Velù Post. dinù satù dinù Hočungiu, și au hotărât-o și au stălpit-o cu pietre hotară de la Antohi-Vodă, și o parte de moșie ce amù cumpăratù eù dinù satù dinù Tuțcani. Aceste moșii arătate toate m'amù datù danie bisericii mele dinù satù dinù Săliște, care biserică amù făcut-o cu cheltuiala mè și pe moșie mè. Așjdere și Țiganii pe care îi arată izvodulù acesta înù giosù, iarù îi dau sfinții biserici. Atăta moșiile, câtù și Țiganii, să-i stăpănescă biserica în vecii nesfârșiți, și cu ce rânduială să stăpănescă clironomulù care a stăpăni moșiile amù făcutù altă scrisore, înù care arată toate pri largù pentru moșiile și Țiganii ce amù datù bisericii.

7302 [1793], Oc[tomvrie] 10.

[Urmează lista Țiganilor.]

11. Cu plecăciuni sărutù cins[ti]tă măna Svinții Tale, părinti Iftimi.

Amù văzutù toati cele ci scrii Svinție Ta pentru pricina Țigancii, care eù, părinte, amù triimisù carte domniască ca să te priroforisăști, Svinție Ta că poroncește ca, ori pe Țigancă să daiù Svinție Ta, ori scrisoare de chezașie că va sta Țaganca, și Svinție Ta vii merge de-i răspunde. Cu

toati aceste eu potŭ după răspunsŭ Svinții Tale să înștiințazŭ, darŭ frate-meŭ este la Iași, și poati să triimată omŭ domnescŭ să te superi Svinție Ta mai multŭ. Și după cumŭ vei socoti. Sântŭ

Maî 12.

Al Svinții Tali fiuŭ sufletescŭ

Crup[enschi] Pah.

[† V-o:] Cinst. Svinții Sale părintel[ui] Iftimii Cananò proegumenŭ, cu plecăciune.

Încă din 1797 murise, la întoarcerea de la un pelerinagiŭ la Suceava, Maria, care fu îngropată la Bănești, unde-și și încheiase zilele.

Ea lăsase lui Ioniță această moșie, iar lui Șerban Corniș și Costești¹.

VII.

Nu de la Maria Cananò bătrîna Jicniceroaie, care deci nu încetă din viață decît în 1797², ci de la cealaltă Marie, văduva lui Constantin, sînt aceste două scrisori :

1. Cu fiiască plecăcune sărutŭ cinst. măna Svinții Tale, părinte Iftimie Cananò.

Pentru Zamfira Țiganca, cu feçorulŭ ei, fiindŭ că să află acolò la Svinție Ta, măritată după fiçorulŭ Cozmii Țiganului, pe care cerănd-o dum[nea]lui Stolniculŭ Iordachi Crupenschi la mine, după danie ce are de la dum[nea]ei Stolnicasa Catrina Chilișanca și după încredințare ce arată de la dum[nea]lui Hat[manulŭ] Ilie Catargiu, precumŭ aŭ mulțămitŭ pe Marie Săvoai cu altă Țigancă și nu are a ne mai trage pe noi, eu l-amŭ trimisŭ pe dum[nea]lui Stolniculŭ la Svinție Ta că să arăti Svinții Tale scrisorile și să te așăzi cu dum[nea]lui pentru Țigancă precumŭ vei socoti, și, după așe-

¹ Documentele Callimachi, II, pp. 38-9, no. 83.

² V. maî sus.

zare ce veți face Svinție Ta, să aibu și eu răspunsu, ca nu cumva să mă întâmpine și altă supărare. Și săntu

A Svinții Tale plecată fiică 794, Martu 19.

Maria Can[anò].

[Pe V-o:] Cinst. alu mieu părinte sufletescă, Svinții Sale părintelui Iftimie Cananò, proegumenu, cu fiiască pleacăune, la Vorona.

Și o altă scrisoare pleacă de la Maria către călugărul din Vorona:

2. Cu multă fiiască pleacăune sărutu cinst. mâna Svinții Tale, părinte Iftimi.

* Lupul Chitariulă a venit, și cu mari greu a luat Divanulă tacirulă dină gura lui astăzi, și a rămasă să să caute giudecata după Săntoaderu. Și să de Dumnezău să iasă ceva, de nu-i va cumva ascundi Razulă pe Țigană, căci eu i-amu aflatu și undi să află Țiganii trăitorii, și săntu cu adevăratu. Dum[nealu] Stolniculă Razulă m'au trasă de jznoavă la giudecată înainte Mării Sale lui Vodă pentru slujbă Țiganului, și-mi ceri și Țiganca, pentru că s'au însurată pe Țigană fără știre dum[nealu]i, și, pe lângă altile, voi să pierdă și Țiganca. N'oi să poci scăpa într'altă chipă: toate bucatile eu amă rămasă să le răsplătesc; șasă Divanuri păra acumă cu dum[nealu]i Razulă amă avutu pentru însurare acestui diavolă de Țigană, căci Razulă scoate mărturie pe Svinție Ta, și zici că Svinție Ta ai zisă ca să-i dau Țiganulă, și să nu să însoari la noi, și că eu n'amă vrutu să-lă dau, și l-amă însurată. Care mi-au fostă mirare, știindă că Svinție Ta l'ai însurată cu chipă că avemă să luămă Țigană de la Razulă, și, înă scurtă, eu giocă înă danțu, și săntu și camă bolnavă.

Pentru pricina cu cumnată-mă, Sărdăriasa Ilinca, încă niciună sfârșitu nu s'au dată, că a rânduită Marie Sa Vodă la dum[nealu]i Logofătu să nu învoiască, și dum[nealu]i Velă Logo-

fătū, și aū rămasū să eșimū iarăși înaintea Mării Sale, să ni să hotărăscă precumū l-a lumină Dumnezăū.

Pentru bucătărașulū Ionū, s'aū hotărătū să-lū ia dum[nealu]i Vorniculū Manolachi Conachi, după scrisorile ce are de la dum[nealu]i unchiulū Iordachi Cananò, dându-i într'acestașū chip scrisoare că pe Țiganu Vasile Negelū nu are să-lū înpartă cu nimi alții dinū niamurile dum[i]sale, fără numai cu dum[nealu]i, și, di-a și cere cineva dinū niamurī să-lū înpartă, nici de cumū dum[nealu]i Vorniculū să nu dē nimăruī nimică, fiindcă acelū niamū de Țiganī este a dumisale, și niamurile cu dum[nealu]i aū să-și caute, de vorū avē a trage Țiganī. Și rânduește și pe dum[nealu]i Vorniculū Conachi di-aū datū o Țigancă Med. Mihălachi Scorțăscu, dinū parte lui Vasile Negelū, și, cândū s'a înpărți, i-a ținē înū samă acē Țigancă. Apoi nu știū, atăta vādū că dum[nealu]i Vorniculū Manolachi Conachi îmi ē pe Țiganū după hotărāre giudecății, cu putere scrisorilorū dum[nealu]i unchiului Iordachi, și, pe lângă Țiganū, îmi ia și Țiganca cu unū copilū ce aū, pentru că n'ai apucatū Svinție Ta atunci înū pripă să înpărți pi Vasile Negelū: acumū n'arū fi mai fostū vorbă.

Scrisori nu amū cu ce să staū înpotrivă. Amū scrisū într'atâte rânduri să-mī triimită scrisori, ca să aibu cu ce întâmpina pre acei ce să scoală asupra casăi meli; Svinție Ta îmi scrii că Ț'aū luatū scrisorile dum[nealu]i unchiulū Iordachi, și ai scrisū și dum[nealu]i Velū Logofătū. Apoi dum[nealu]i unchiulū faci răspunsu că toate scrisorile de moșii și de Țiganī, câte aū fostū la dum[nealu]i, li-aū datū Svinții Tale pără la una, — căci lucru ce nu-i este de trebuință nu oprește, și nici cu mini giudecată nu are, — nici nu ceri nimică de la mini, darū nici eū n'amū să-lū supărū, nici să-lū tragū la giudecată, că dum[nealu]i are giudecată și tragi pe frați, pe sinclironomiī dumisale. Iarū eū să nu mă amestecū, și dum[nealu]i Velū Logofătū mi-aū zisū să scriū curatū Svinții Tale ca să-lū apuci Svinție Ta și să-lū tragi pentru aceli scrisori ce arăți că Ți li-aū luatū. Fiindcă pre mini nu mă priimește unchiulū Iordachi ca să mă giudecū cu dum-

[nealu]i, și mă rănduești să ceiū de la Svinție Ta scrisori de Țiganî și de moși, ca să-mi cautū giudecățile ce amū de acei ce înpresoară moșiia și cerū să-mi ia Țiganî.

Apoi nu știū ce să facū: m'amū stānsū cu cheltuiala șezindū la Eși și giudecāndu-mă. Popazulū încă n'au venitū de la hotărātū, darū, viindū, l-oī apuca. Dum[nealu]i Vorniculū Costandinū Balșū aū zisū că n'ari să-ți dē niciunū răspunsu pentru celi ce-ī scrii. Mă rogū, părinte, de vei fi avāndū vre-unū răvașū a dum[nealu]i Vorniculū Costandinū Balșū pentru pietriile celi de moară, să mi-lū triimiți,—că le tăgăduēște. Și sântū

A Sfinții Tale fică suff[etească] și nepoată

Marie Can[anò].

VIII.

Cu privire la cealaltă ramură de Cananăiești, avem în acest timp altă serie de lămuriri în actele ce urmează. Cel d'intăiū e în legătură cu moșia Băneștilor, a Mariei.

1. Facemū știre cu această carte de judecată a noastră că, arătāndu-ni dum[nea]lui Med. Iordache Cananò pentru o Țigancă, anume Catrina, ce aū ținut-o Ionū Priianū, Țiganū, ce-ī zicu Furnica, care Țiganū să află suptū stăpānirea Mitropolii, și acumū, cu giudecată, după dovezi dinū scrisori încredințate ce s'au gāsitu, s'au datū suptū stăpānirea Capit. Ionū Ciudinū,—că este, acea Țigancă a dumisale Med.; la care aū arātātū și dovadă: întâi o însămnare de mărturisire a cestui Ionū Priianū, Țiganū, ce este la mână Căpit. Ionū Ciudinū, iscălită de Stol[ni]culū Manolache, ce-aū fostū isprav[nicū] la Suceavă la anulū 1767, Iuli 18, înū care arată c'au mărturisitu sângurū Țiganu Ionū Priianū cumū că Țiganca lui aū fostū de la Bănești. Și aū mai arātātū dum[nea]lui Med. cumū că pe frații aceștii Țiganci ce-aū ținut-o Ionū Priianū îi are suptū stăpānire și astăzi, încă și pe o fată a celui Ionū Priianū și a Țigancii lui o are

suptă stăpânire, — care la aceasta au mărturisit și sânguri fișorii lui Ionu Priianu înaintea noastră, cum că cu adevărat au pe o soră a loră suptă stăpânire Med. Iordache Cananò. Și, fiindu și părintile Methodi Dichiu față, l-amu întreatu ce are să răspunză asupra aceștii Țigance ce o trage Med. suptă stăpânire dumisale, și Svinția Sa au arătată că nu știe ce să răspundă, nice vre-o dovadă încredințată n'au arătată asupra Țigancii. Și, cunoscându-să că Țiganca este dreaptă a dumisale Med. Cananò, după dovezile ce-au arătată, i s'au dată suptă stăpâniri, cu totu neamulu ei, ce s'a face partea ei. Însă, pentru ca să nu să lungească mai multu pricina aceasta, de va fi mai avându Svinția Sa părintile Mitropolitulu niscaiva dovezi dinu scrisori asupra aceștii Țigance și înprotiva dovezilor Med., s'au socotit și, de astăzi, Iuli 4, s'au pusă vadè o lună de zile ca să le scoată și să să cerceteze. Iarū, de nu va scoate dovezi ca aceste până la soroculu arătată, atuncea să va lua Țiganca, cu partea ei de fișori, și, după dreptate, să va da suptă stăpânirea dumisale Med. Iordache Cananò. Și, trecându soroculu ce este arătată mai susu, de va și scoate Mitropoliia niscaiva scrisori asupra Țigancii aceștiea, nu să voru ținè inu samă. După cumu s'au socotit că este cu cale și cu dreptate, s'au dată această carte de giudecată la mâna dumisale Med.

1775, Iuli 24.

*Nani Ispra[veni]cu*¹.

S'au trecutū la condică.

Ianachi Kogălniceanu (?)², Logofătū.

Urmează un act de la soacra lui Constantin Cananò, văduva lui Toader — Spătarul, apoi Vornicul — Cantacuzino Deleanul³.

2. Ileana Vorniceasa a răposatulu Toaderu Cantacozonò, bivū Velū Vornicu, adeverezū cu această scrisoare a mea

¹ Iscălitură de duct latin a unui ofișer străin, austriac (Nagni).

² Cf. *Istoria literaturii romine în veacul al XVIII-lea*, I, p. 484.

³ V. p. 50 din *Genealogia Cantacuzinilor*.

la mână ginerelui mieu Costantină Cananò, Sulgeriù, și a ficei mele Mariei, pentru străbătatea ce au dinu zestria ce au avută să ia de la noi, că, după ce au muritū boeriulū mieu Toaderū Cant[acuzino] Vornicū, amū rămasū săracă, cu trii copii, — însă cu Costantinū, cu Ioniță și cu Mariia —, și, fiindū copiei de vârstă, pe Mariia amū căsătorit-o și amū dat-o după Sulgeriulū Costantinū Cananò, și i-amū datū zăstră de acea dată cu izvodū ce amū socotitū, și, după ce s'orū căsători și fiçorii, atuncea să facă sânisforă, și să adune toati rămășițale noastre ce avemū: moșiile, Țigani, dobitoace și odoară, totū ce a fi, să le strângă la unū locū și să le împartă dreptū pe trii frați, și totū in-tocma să ia atăta fiçorii, cîtu și Mariia, dinu moși, dinu Țigan, dinu dobitoace, și dinu odoară, și dinu toati ce orū fi. Darū s'au tãmplatū și fiulū mieu celū mai micū, Ioniță, au muritū, și toată partea de moși, de dobitoace, de Țigan și de odoară au rămasū să o ia Costantinū și Mariia. Darū fiulū mieu Costantinū au viclenitū asupra surori-sa și au pusū mână pe toate ceale ce au avutū frati-său Ioniță, și au zisū așa, cumū că, cîndū au muritū frati-său Ioniță, i s'arū fi datū danie lui, cu moși, cu dobitoace, cu Țigan, și cu odoară, și cu totū ce au avutū, și pe toati aceastea zicea că i-arū fi făcutū și scrisoare de danie, — măcarū că scrisoarea acea de danie mie nu me-au arătat-o, nici amū văzut-o, numai cu cuvântulū au pusū mână pe toati ce au fostū a lui Ioniță și le-au ținutū înū tãriia sa. Atăta au arătatū: că au făcutū Ioniță parti și surori-sa, și au lăsatū cuvintū să-i deai șasă, sălașe de Țigan dinu Țiganii lui. Și, cîndū au muritū Ioniță, fiulū mieu, eu amū fostū la toată boala lui, și până au muritū, și au fostū maică-mea Postelniceasa, și cu ginerele mieu Costantinū Cananò, și cu fică-mea Mariia, — noi toți amū fostū, și noi n'amū auzitū această vorbă, ca să se deai Ionița danie frăține-său lui Costantinū. Că eu mamă le-amū fostū: dacă arū fi fostū să se deai danie, m'arū fi chemat și pe mine, că ar fi fostū mai spre bună dovadă.

Darū, după ce au trecutū cîțava vreme după moartea

fiului mieu lui Ioniță, apoi Costantinău a spus că frati-său Ioniță i s'a dat dănie lui, și, de este vr'o scrisoare de dănie zicîndu că aru fi de la Ioniță, nu este de crezut că aceaia scrisoare, că-i făcută cu iconomie de fiul mieu Costantinău. Daru Ioniță nu i s'a dat lui dănie, numai a făcut-o Costantinău ca să cuprindă toată partea frăține-său, și surori-sa să nu-i deai nimic. Că și aceale șasă sălașe de Țigani, ce a spus sângură Costantinău că a zis frati-său Ioniță să le deai surori-sa, nici aceale nu vrea să i le deai, nici ceale ce am pus noi în izvodul de zăstră nu vrea să-i deai. Și multu să pricinuia fiică-mea Mariia cu frati-său Costantinău pentru că-i poprește zăstra ei și nu vrea să i-o deai.

Și, văzînd eu atăta gîlceavă și pricină între dînșii, fiindu că-i poprește Costantinău moșile și Țigani, și nu vrea să-i deai, am zis eu fiică-mea Mariei să nu să mai pue de pricină cu frati-său și să mai fie întru atăta zavistie, și, cumu i-a da, așa să ias[ă], și, pe urmă, îi voi scoate eu toată partea ei ce este cu dreptate să ia de la noi; și s'a pusă frati-său fiică-mea Mariia după cumu am zis eu. Și noi pusăsemu în izvod, cîndu am logodit pe fiică-mea, să-i dăm 12 sălașe de Țigani, și, cu multă supărare, i-a dat fiul mieu Costantinău 11 sălașe; și i-a dat Țigani care a fost bătrăni și stărp și lăeși de cei fugari, și dintru acele 12 sălașe i-a mai poprit și aceale 6 sălașe de Țigani ce a zis sângură Costantinău că i-a dat frati-său Ioniță la moartea lui, și dinu dobitoace iar i-a dat ce a fost mai rău, de nu s'a folosit nemică de dobitoacele aceale. Și dinu moșii i-a dat iar niște petice.

Daru s'a tămplat moarte și fiului mieu lui Costantinău, și i-a rămas un copil, că apucasă de să căsătorisă, și, după moartea fiului mieu Costantinău, avîndu eu cumnat pe dum[nealu] Ioniță Cant[acuzino], Velu Vornicu, frati cu răposatul boeriulu mieu, și s'a amestecat dum[nealu] în casa mea de a făcutu în părțală, și n'a făcutu în părțală după pravilă și cu dreptate, că toati ale noastre, ceale din lăuntru și ceale den afară, era să le facă toati

înă trii părți: o parte să-mi fi dată mie, ca unuia dină copiei miei, o parte nuroră-mea, Ilinchiă, avindă copilă cu fiulă meu Costantină, și o parte ficii meale Mariei, că așa mă mulțameamă eă. Dară cumnatu-meă mie parte nemica nu me-a scosă, și ficii meale Mariei i-aă dată aceale 12 sălașe de Țigană ce amă fostă pusă înă izvodulă de zăstră, și i-aă mai dată șasă sălașe dină partea fiului meu Ioniță, și dină moșii i-aă dată ună sată Fichi-tești, la Ținutulă Tutovii, cu niște petice de hotară ce mai săntă înpregiură, și ună sată Iuruești, la Lăpușna, pe Cogălnică, unde să hotărăște cu Tătară¹, și trii vadură de moară, cu pământurile loră, la Putna, la satulă Stoești²; și dină bucate i-au dată 15 epe, 16 boi și altele, după cumă săntă pusă la izvodulă celă de zăstră. Iară nuroră-mea, Ilinchiă, i-aă dată satulă Romăni, satulă Păhărniceani, satulă Plopești, și satulă Hoisăștii, satulă Goșmanii și satulă Mănăilești; aceaste sate săntă totă la Ținutulă Neamțului. Și i-aă dată la Ținutulă Putniă satulă Homocea, cu alte hotară ce oră mai fi, și o moșie la Movilile Agiudului, și pe Trotușă o parti de moșie, și pe la alte locuri oră³ mai fi moșii care nu le știă eă. Și Țigană i-aă dată peste 80 de sălașe. Și epe aă rămasă înă mână fiului meu Costantină de la boeriulă meu vr' o 200 de epe, frunte de bucate⁴, — că le-aă vândută fiulă meu Costantină cîte 55 de lei iapa cu calulă. Și, moșii, fiică-mea Mariei i-aă dată pe la marginea țărăi, pe unde nu ia nemică, iară nuroră-mea i-aă dată totă ceale mai bune moșii și mai cu venituri. Și boeriulă meu, cindă aă murită, aă fostă datoră în doao locuri: la dum-[nealu] Ținutulă Ioniță, cumnațu-meă, cu 1000 de lei, și aă mai fostă datoră și maică-mea cu o somă de bani; dară aă rămasă o cireadă de giuncani de negoț, și s'aă vândută giuncanii aceia. Și aă mai avută și pe aiurea datoră, și aă mai scosă și dină veniturile casii, și s'aă plătită, totă cu

¹ Din Bugeac.

² Unde s'aă făcut apoi Focșani. V. vol. V, p. 235.

³ În ms.: oi.

⁴ Bucate = vite de hrană.

banî gata, și de dum[nealu]i cumnatu-meu și de maică-mea, — n'au rămasu datorî cu nemică, ca să se vîndă ceva dinu bucatile casii. Și eu nu mă priemesc să facă dum[nealu]i cumnatu-meu împărțală, — că ce treabă are dum[nealu]i să facă împărțală casii meale? Ceale ce au fostu a bărbatului mieu, a meale sântu, și ceale ce sântu a meale, a bărbatului mieu au fostu, și copii a noștri sântu: că mie unu copilū îmi este, ori Mariia, ori Costantinū! Și, încă, cîndu arū fi trăitū fiulū mieu Costantinū, alta era; fiulū mieu Costantinū au murit: au rămasu unu copilașū, și cine știe, la cea mai de pe urmă, la ce a rămînea? Și de ce să ia noru-mea părți, și toate ceale mai bune, și fiică-mea Mariia o parte? Și odoarăle toati ceale mai bune și mai multe la noru-mea?

Eu oi să facū sânisforă, și toate ale noastre oi să le adunū la unū locū: moșii, odoară, Țiganî și dobitoace, și oi să le facū toati înū trii părți: o parte să fie a mea, o parte a nepotu-meu (*alb*), fiçorulū fiului mieu Costantinū, și o parte, fiică-mea Mariia. Iară, de oi muri eu, parte mea iarū o dau să o împartă în doao fiică-mea Mariia cu nepotu-meu (*a/b*). Darū împărțala ce au făcutū dum[nealu]i cumnatu-meu, eu nu o priimescū, nici să să ție nici într'o samă.

Și, fiindcă fiulū mieu Costantinū i s'au întămplatū moarte la Esî, eu n'amū fostū la moartea lui, și amū auzitū că au făcutū diiată la moartea lui, și, fiindū că giupăneasa lui era îngreunată, arū fi scris înū diiată, dacă a face giupăneasa, și i-a trăi copilulū, să-lū moștinească copilulū lui, iar, de s'a tămplă moarti copilului, atuncea să-lū moștinească unulū dinū fiçorii dumisale Vornicului Ioniță, cumnatu-meu. Și poate cumnatu-meu cu acea nădejde au făcutū parte așa mare nūrori-mea, socotindū că, de s'a tămplă moarte nepotu-meu, a rămînea moștenitori casii meale fiulū dumisale. Darū acasta socotescū că nu o scrie nicio pravilă, pe copieî miei să-i scoată afară dinū casa mea și să între moștenitori copii dumisale cumnatu-meu.

Și eu această scrisoare amū datū la mănă ginerelui mieu Costantinū Cananò și la mănă ficii meale, să nu să lase, să-și cealia cu giudecată dreptatea lorū, și în-

tocma să iasă fiică-mea cu nepotu-meu, și nici cu unu păru
să nu iasă mai multu nepotu-meu decâtu fiică-mea, și să-mi
scoată și mie parte ca unuia dinu fiiori. Iarū, de n'orū găsi
ei dreptati copiilorū, și neamū de neamulū lorū să se giu-
dece și să-și scoată dreptatea lorū. Iarū cine s'ar mai ames-
teca înū casa mea, sa fie afurisitū de Domnulū Dumnezeuū
și de Precurata Luī Maică. Și, pentru credința, amū is-
călitū. 1785, Martie 12.

Și eū, erodiiacōnū Nilū, cōlugărū de la mănăstirea Sla-
tiniī, amū scrisū, cu zisa dumisale cucoaniī Ileaniī Vorni-
ceasiī. (Copie.)

[Pe V-o:] Scrisoare di la mama mē Vorniciasa.

Constantin Cananō *Slugerul*, care avu ca soție pe
Maria, fiul Jicniceroaii, e însă altul decât *Păharnicul*,
a căruī văduvă se chema Safta. La 28 Mart 1793 Mi-
haī-Vodă Suțu dă lui Ioniță Bașotă biv Vel Ban sar-
cina de a face împărțeala cerută de «dum[ne]i Pah.
Safta, a răposatului Pah. Costandinū Cananō», a Ți-
ganilor ce i se cuvin lui Constantin și la «ceialaltī frați
ai săi, anume dum[ne]lui Banulū Iordachi Cananō și
Iftimii Cananō călugărū». Safta-l ceruse ca împărțitor
pe Bașotă. La 14 April el și face împărțirea celor 180
de suflete.

La 1783, întilnim pe Vasili Crupenschi ca Păharnic¹.
La acest an Constantin Cananău Sluger era mort.

În scrisoarea ce urmează, e vorba de Costachi Ca-
nanău, fiul lui Iordachi Banul². Numele socrului său
e neinteligibil.

3. Cu părințască dragoste mă închinū dumitale.

Amū văzutū cele ci-mi scrii înū pricina cu cumpărătorii
moșăiaī dumitale. Decī iată că triimitū răvașū cătră dum-
nealū Spat. Vasile Crupenschii, să să scoale să vii acolo

¹ Vol., XVI, p. 87.

² *Ibid.*, p. 91.

la fața locului, ca să cerceteze pricina cu amăruntul. Însă
 ți să scrii că, de iaste pricina după cum m'ai înștiințatū,
 întru adevărū, bine, iarū, de iaste întru altū chipu, apoi cată
 acolo și te pune la cale cu cumpărătorii, căci acumū știi
 și Măria Sa Vodă pricina ačasta, după arătare dumitale,
 și înū urmă nu poți să arăți altile afară de acele ci ai scrisū
 Și săntū

alū dumitale

ca unū părinte

(neînțeleș.)

Oct. 16.

[Pe V-o:] Cinst. alū meū ca unū fi, dumisale Spatarū
 Costache Cananoū, cu părințască dragoste.

La Fântănele.

IX.

Impărțirea Țiganilor între Cananăiești dă loc la ac-
 tele următoare:

Ionița Bașotă bivū Velū Banū dinū luminată poronca
 Mării Sale luī Vodă amū împărțitū Țigani, părințești între
 părintele Iftime Cananò și între Pah. Safta, a răpăosatului
 Păh. Constantinū Cananò, și între Iordachi Cananò, bivū
 Velū Banū.

Între ei, un croitor, un blănar. Nume: Cărlan, Gli-
 gorașū Căraimanū sənū Holbanū, Felea, Agachi, Toa-
 derū Ochiiană («Țiganiī ocheneștū»).

«Săntū dațū danie răpăosatului Păh. Costantinū
 Cananò de răpăosatulū Iordachi Cantacozino Vel Lo-
 gofătū.»

7301. (1792-3). Împărțală de Țigani pe trii frați după cumū
 ș'aū împărțitū Țiganiī, adică părintele Eftime Cananò proe-
 gum[enū] cu cumnata Sfinții [Sale], a răpăosatului Cos-
 tantinū Cananò bivū Velū Pah., și cu fratele Sfinții Sale
 Iordachi Cananò, Velū Banū.

Profesiî: chitar.

Nume: Gavrilicorû, Cozma Topală, Iona, Vasile
Chetrarulû, Cîorsacû.

Pomenită: «mănăstire Făstăcilorû».

[Iordachi era la Dolhasca.]

Listă de Țiganî ai familiei Cananău: Neculai Pagulû,
Andreiû Gănjulû, Vasile Scripcarû, Pavălû Pitarû,
Gheorghe Machedonû, Măriuță Gănuleasa, Milente.

De la 1797 innainte lăsăm să urmeze, în întregime
orî în regist, actele cele mai însemnate cu privire la
familia Cananău:

12 Octombree 1797. Γεωργιάκης Γρησογλας, Bor. (?) schimbă cu
«dum' Spăt' Ioanû Cananò, dîndu-i «moșie Cozăe pentru o
moșie Comăneștii, ce amû luatû de la dum' ». De la Sf.
Gheorghe poate lua venitul.

4 April 1800. Pe o copie a privilegiului pentru munți al
Mariei Jicniceroaîi:

«Fiindcă hrisovulû matca cea adevărată aû rămasû la
măna mē pără să va căuta pricina muntelui Fața Câmpu-
lungului ce s'aû născutû cu niște Câmpulungeni, Palaghi-
eștii, și, pe urmă, întorcându-să iarășû la loculû lui de unde
mi s'aû trimisû hrisovulû, să mi să dei copie ačasta, ce
amû scos-o sângurû eû denû cuvântu în cuvântû. Iordache
Galinû Logofătû.»

22 Ianuar 1804. «Năstasă Handărû, cu soțului meu
Anastasie», arată că a vîndut lui «Gheorghe Sămanulû
și soțului său Frăsăna, o casă și vie, «o firtă tănără»,
pe «moșie sfintei mănăstiri Socola, alătore cu viia
dumisale Spătariului Ioanû Cananò, pe dinû gîosû,
între drumuri», cu 22 de lei și jumătate. Ioanû o în-
grădise, fiind pustie. Scrie Gheorghe Dascalû.

30 Maiu 1805. Alexandru-Vodă Moruzi imputernicește pe un Armășel să caute pe Țiganii lui Ioan Cananò biv Vel Spăt., fugiți la Ținuturi.

1806. «Izvodă de Țigani ci se află suptă stăpânire dumisale Pah. Saftei Cananău otă Fântănelele.»

X.

La Decembre 1806 Ioan Cananò trăia încă: el dă zestre fetei sale Elenca. Fata fratelui său Șerban luase pe Andrei Milo¹.

Cele ce dămă zăstre fiicii noastre Elenco; 1806, Iunie:

I una icoană ferecată cu argintă.

I unulă rândă strae cu coade samuri.

I unulă rândă straiia cu pântice samuri.

2 doai rânduri straiia cu cacomi.

2 doai rânduri straiia de vară dizblănite.

I una floare cu diiamanturi.

I una părechă cercei cu diiamanturi.

I unulă dorlucă.

I una rezai saă bohçè.

I unulă inelă cu zmaragdu.

2 doai inele cu diiamanturi.

Așternuturi și pânzuri, după obicei.

I una tablă de argintă cu doaisprizăci zarfuri argintă și cu feligenile Ioră.

2 doai străchinuți de dulceți, cu patru linguriți argintă.

12 părechă cuțite, cu lingurile loră, cu una părechă solniți argintă.

stropitoare, afumătoare argintă.

2 doai sfeșnice argintă.

 sarice, alte mărunțișuri, pe obicei.

4 patru sălașe Țigani.

¹ Vol. XVI, pp. 88-9.

30 vaci mari, adică triizăci.

300 trii sute oi mari.

20 doazăci boi mari.

1 una scatulă cu șipuri.

2 sipete, însă unul mare și altul mic.

Bohcalăcuri câte oră trebui.

Satū întregū, Negreștiū, de la Ținutul Orheiului, cu toate hotărăle lui, pe care să aibu a-lū da hotărătū dispre toate părțile, — împreună cu părințasca blagoslovenie.

Ioanū Cananò Spăt.

O altă versiune a foi de zestre cuprinde după cei «20 boi mari» numaî: «13.000, adecă treisprizăci miile, bani; boccialăcuri câte oră trebui».

Întors în țară, *Iancu Cananò*, al cărui titlu de boierie limpede nu se înțelege din iscălitură, vinde părțile-î de moșie din Ținutul Vasluiului către «vărul» *Ioniță*:

Dat-amū. acest Ț invoială văr[ului] Ion[i]ță Cananò Spăt., precumū să să știe că toati părțile mele de moșii ce amū eū înū Țănutul Vasluiului, anumi înū Țăbănești, i Vovriiești, și Armășeni, carile părți de moșii le'mū datū dum[isal]i Spăt. cu învoială, și de astăzi să fi a dum[isal]i, și să stăpânească dum[nealu]i ca pe drepti a dum[isal]i părți de moșii înū veci. Și m'amū iscălitū pentru credința. Înū Eșū, 1806, Ghenariū 15.

Ioanū Cananò, Căminaru.

Ioniță Cananău, ajuns Spătar, e, firește, bătrînul. Callalt Ioan, orî *Iancu*, lua la 1811 pe *Mărioara*, flica lui *Vasile Holban Păharnicul*¹. Acest Ioan fusese, ca Armaș, student la Berlin în 1800-3, fiind în gazdă la pastorul *Hauchecorne*, cu voia lui *Vodă Constantin Ipsilant*, care-î și scria, recomandîndu-î să caute a fi cîndva

¹ Vol. XVI, pp. 91-2.

folositor țerii sale¹. Acesta era fiul lui Șerban². În 1803 nădăjduia să ajungă secretariu al Legației turcești din Berlin³, Mare-Dragoman al Porții fiind unchiul său (de văr), viitorul Scarlat-Vodă Callimachi.

Din 1807 (1-iu Iunie) avem apoi «Sama de banii ce are a lua dumnealui Pah. Enăcachi Milo de la dumnealui Spat. Ioanŭ Cananò, pentru parte dinŭ moșie otŭ Fântănele, Țănutulŭ Suceviŭ».

În 1808, Spătarul murise. La 21 Februar din acest an «Iosăpŭ Paliŭ, asaulŭ polcovoŭ», dă un act «la cinst. mâna dumisale cucoani Marii Ros[e]t, soție răpoosatulŭ boerŭ Ioanŭ Cananò bivŭ Velŭ Spat.»: «pisti noaŭ ani trecuți, în vreme ce să afla răposatulŭ Sărdarŭ la Chișinău, mă aflamŭ și eu lângă unŭ Ghiorghii Leahŭ, herarŭ, tocmitu cu hacu și muncindŭ împreună cu dănsulŭ la meșteșugulŭ herării; într'ace vremi, la desfacere mē de heraru, amŭ fostŭ lăsatŭ în vitele de pripasŭ a răpoosatulŭ boeru optŭsprăzece capete de vite albi, cu mici, cu mari, și, întâmplându-să a mă duce în Rosăie, pe urmă m'amŭ întorsŭ ca să-mi rădicŭ vitile»: pentru cele perite dă Ioan 94 de lei, «arătându răposatulŭ atunci că vitele arŭ fi peritu de iarnă». Apoi le cere, și se judecă. «S'aŭ întâmplatu de s'aŭ bolnăvitŭ și, prelungindu-să boala multă vremi, până cândŭ s'aŭ și mutatŭ dinŭ viață într'acastă curgătoare lună», văduva-ŭ dă 15 galbeni. Iscălesc marturŭ, și cei din Departamentul Pricinilor Străine.

În legătură cu lichidarea succesiunii găsim apoi, la 23 April 1808: «Socotiala cu dumnealui Pitariulŭ Ior-

¹ *Acte și fragmente*, II, p. 363, no. 3.

² *Ibid.*, pp. 374-5, 377-8.

³ *Ibid.*, p. 378, no. 1. V. și p. 378 și urm. Cf. *Documentele Callimachi*, II, p. XII și urm.

dachi de baniî  fertului  nt i ce are să dei pentru venitul  moșii Băneștii pe anu ce să începe acum ».

La 10 Mart 1809, «Razu Spat.» arată că a primit de la soacr -sa, pentru «o tavă de argint , o p reche sfeșnice tij , doi farf rii cu lingurișile lor  tij , afumătoare i stropitoari tij », un  șalu».

La 11 Mai  1812, Maria Roset v duva, se îndreaptă către «Divanul Cnejeii Moldaviei», pentru împărtirea averii, ar tind că Ioan și Șerban a  trăit «neinp rșii». Ea cere și moșia Budeștii (Hirlău), care, de și c rmuit  de ramura lui Șerban, era cumpărătura soșului ei.

Ea isc lește «Marie Roset Sp t riasa soție răposatului Ioan  Canan » și zice nepotului: «dumn[ea]lui Caminarul  Iancul  Canan ».

La 10 Iunie 1814, «Vas li Coroi  Pitari » se  voințește cu «cucoana Maria» pentru un Țigan.

Averea Canan ieștilor se arată astfel pe la 1821:

1. Cornii.	}	Aceste să stăpănescu de Șerban� Canan�.
2. Costeștii.		
Budeștii.		
Cas�li din� Eș�.		
Optu munșii din� C�mpulungu	}	Aceste să stăpănescu de Ionu Canan�.
Bereștii cu cutul� Ripe (?).		
Comăneștii.		
Nivreștii.		
Un locu aici, în Eș�.		

Dum. Spat. Maria  nt i  ceri un  b trinu ce ari cump r tur  din  Budeștii și, al doile, ceri drapt   np rșaal....

XI.

La 1815 se însoară cu Catinca, fiica Bănesei Maria Cantacuzino, alt ¹ Costachi, fiul lui Ioan :

Cu mila lui Dumnezeu și cu blagoslovenie mè, celi ce prinû acestu izvodû de zăstri daû ficii mele Catincai. 1815.

Leî	
55.000	adică cinzeci și cinci miî înû nahtu.
600	unû inelû diamantu, di logodnă,
1.000	12 părechî cușăti, cu lingurișile lorû, și una lingură mari, și 2 cușite mari, și 2 solnișî—toate aceste de argintu, cu toculû lorû.
144	doă sfeșnici argintû.
150	o străchinușă cu șăpti lingurișî de dulceșî.
100	o afumătoari i stropitoari, totû argintû.
673	o rochii de șalû cu ulamalile iaî.
225	noi coșî catifè di o rochii cu blondi.
150	o rochii de hașă, cusută.
270	o rochii di tulpanû, cusută.
140	zăci coșî catifè niagră pentru unû capotû.
86	noi coșî de miî (<i>sic</i>) roșii pentru altû capotû.
64	optu coșî de miî pentru o rochii.
1.159	pi horbota, paturî, cordeli, nemeteșurî, blondi, garniturî, șăretu, catifè albă, mânușî, simizăturî, rașimor cu maltiçu iaî, și sagiacurî.
1.984	așternuturile, cu unû rândû de agabaniî.
544	colșuni, cămeșî, batisti, basmali, condurî.
200	tacămurî di masă, cu 12 prosoapi cusute.
60	unû lighianu, cu ibricu lui, di alamă.
1.800	unû șalû albu.
140	unû sipetu mari di strai.
540	o tavă di cafè, cu 12 zarfurî, totû argintu, și 12 felegeni.
	20 pogoani de vii la Odobești, într'o ogradă.
	4 sălașe de Țiganiî.
65.039	adică șăizăci și cinci miî și triizăci și noaî lei facu.

Maria Kantacouzovî Παυσίας.

¹ V. mai sus, pp. 183-4.

Se mai adauge și această listă de daruri :

Prinǔ acestǔ izvozǎlǔ sǎ aratǎ darurile date de casa so-crului mieǔ soșii mele Catinca prinǔ dum[neae]i mama soacra, dupǎ cununie noastrǎ :

Doi ineli berlientǔ, a cǎrora preșulǔ este șasǎ miș lei.

O pǎrechi manè, berlientǔ, a cǎrora preșulǔ este patru miș lei.

O pǎrechi cercei rozǎ, a cǎrora preșulǔ esti doi miș lei.

Unǔ șalǔ bunǔ, a cǎruia preșulǔ esti doi miș lei.

Unǔ tocǔ cu șasǎ pǎrechi cușǎti, cu furculișale și lingu-rile lorǔ, și unǔ scǎueșǔ micǔ argintǔ, a cǎrora preșulǔ este șasǎ sute lei.

O carǎtǎ, a cǎreia preșulǔ este una mie lei.

Optǔ cai telegari, a cǎrora preșǔ este una mie șasǎ sute lei.

Spre știinșǎ s'au fǎcutǔ acestǔ izvozǎlǔ. 1816, Apr.

Mama lui Costachi poartǎ judecatǎ cu Iancu, cel din Berlin, care scrie astfel :

Rǎspunsurile mele ĩnpotriva jalobii mǎtușǎ-mè Mariei

Cananò și a fiilorǔ dum[isal]i.

1817, Martǔ 11.

Pentru scrisorile ce dum[neae]i cere de la mini, arǎtǎ-toare pentru ĩnpǎrșǎle ĩntre casa pǎrintelui meǔ Șǎrbanǔ Cananò și a soșului dumisale rǎposatului Spǎtarǔ Ioanǔ Cananò, la mini nicio scrisoare de care cere dum[neae]i nu sǎ aflǎ, pentru cǎ pe tatǎlǔ meǔ bunǎ-mè, maica amĩndurora, avĩndu numai doi clironomi, de la vrĩstǎ de 25 ani ĩnsurĩndu-lǔ, l-au scosǔ dinǔ casǎ, și de atunce i-au și datǔ ĩnștǎpǎnire moșia Budeștii, cu scrisori și hotarnicǎ, și munșii de la Cĩnpulǔ-Lungu, și o parte dinǔ loculǔ casǎlorǎ dinǔ Ieșii, și scrisorile acestora atunce i li-au și datǔ. Iarǔ celelalte scrisori a tuturorǔ acareturilorǔ casii, moșii și altele, cu mișcǎtoare și stǎtǎtoare, au rǎmasǔ ĩnǔ casa Spatar[ulu]i, ca unuia ce iera mai micǔ și clironomǔ așezǎrii și casii pǎrinșǎști, și

trebuie la dum[nealu] în casă să să afle, iară nu la mine. Și, de ară fi stăpînită tatălă meu mai multă parte de avere, fiindă răposatulă Spatară Ioană Canană mai în putere decită tatălă meu, și trăitoră purure înă Ieși, lingă Stăpînire, cumă aă putută, înă curgere de 60 ani și mai bini, atunce, și n'ă cerută de la tatălă meu aceia ce dum[neaie] cere acumă, învinovățîndu-ne că amă stăpînită înă tărie ? Și cumă aă putută răposatulă Spatară Ioană Canană, nefiindă împărțită, să facă, de la vrîsta sa de 25 ani, cu parte clironomie și averii sale ce o stăpîne, orice aă vrută și cumă i s'ă părută ? Lăsîndu-i cele urmate mai înaintă, ce să potă socoti vrednice dovezi asupra deplinii stăpîniri pe lucrurile sale, și într'atîta curgere de vremi, vină la căsătoria ficii dumisale ce d'intîi, unde înă izvodulă de zăstre zice că dă ficii sale moșia sa Negreștii ; asămine vină după o vremi încoace la loculă casăloră dină Ieși, ce-i vinisă înă parte dum[isa]le, care l-ă și vîndută și l-ă și dată înă stăpînire însuși tătîni-meu, ca pe ună lucru dreptă ală săă și streină cumpărătoriulă. Aceste de mai susă nu sîntă îndestule dovezi că aă fostă dină vechi deosăbiri și că n'ă avută a trage unulă de la altulă ? Căci, de ară fi avută, fără de îndoială, n'ară fi tăcută într'atîta îndelungată curgere de vreme a vieții amînduroră, și nici ară fi putută unulă să privască cu adiaforie pe celalaltă, dîndă și vînzîndă dină lucrurile părințăști ce să afla înă stăpînire sa, ca pe niște lucruri cunoscute despre amîndoi drepte ale sale, iară nu de împărțală. Iară, ce stăpînește casa răposatulă Spatarulă Ioană Canană, de prisosă iese să le mai înșiră însuși stăpînitoarii mătușe-mă, ce să zăbăvește prină jalobă a-mi cere dovezi și samă, ca unui vechilă casă dumis[ale]. Dumneaî știe că răposatulă aă rămasă clironomă înă casă a asezării dumis[ale] Băneștii, cu cele pe prină pregiură, moșie întriagă : cu pădure, și cu părți alăturate, și cu toate acareturile di pe dînsa, împreună cu moșia Hancii și părțile de prină pregiură. Moșia Negreștii, la Ținutulă Orheiului, cu mori și acareturi. Moșia Comăneștii, la Ținutulă Doroheiului. Și locurile dină Ieși ce li-ă vîndută. Și pentru cele

mișcătoare lasă la socotința înaltii giudecâți de putere bună-mă să de mai multă tătini-meu, în vreme ce l-au deosebit și l-au însurat, decît să-și opriască pentru sîni și pentru clironomul, fiulul său, în casă, cînd însuși dum[neae]i bună-mă au trăit și s'au săvîrșit, după mulți ani, în casa sa și a fiului său Spatarul Ioan Cananò. Și toată parte ieî în lucruri mișcătoare și bani, ce să stăpîne de răposatul, au rămas în casă, spre folosul unchiului meu și a clironomului său, de cari tatăl meu nicio împărțire n'au avut. Apoi cum pot ie să-i dau sama astăzi pentru acest fel de lucruri trecute în curgere la 70 ani?

Asămine și pentru o parte dintr'un bătrîn din Budești, ce cere dum[neae]i, cu cuvînt că ar fi cumpăratură a răpos. Spatarul, soțului dum[isal]e, fiind că tatăl meu această moșie au luat-o întîi în stăpînire la vrîsta de 25 ani și au stăpînit-o întriagă în curgere de 50 și mai bini, și de cătră nimene supărat n'au fost, cuprinsă fiind toată moșia în hotarnica și scrisorile ieî, cu care o au stăpînit și o stăpînesc astăzi, rămîne dum[neae]i să-și caute cu vînzătorul, căci acel ce i-au vîndut, de ieste zapisul adevărat, în curgere vremei mai sus arătate, niciodată în moșia Budeștii n'au stăpînit.

Ioan Can[anò], Spat.

În legătură cu averea și procesele lui sînt aceste acte (într'unul din Suceava, 25 Mai 1822, i se zice: «dumnealui Costachi Cananò Spătariu este drept fiu a răposatului Spataru Ionu Cananò și clironomu, cu fratii dumisali, a averi părintăști»):

I. Fiind că, după tocma ce am săvîrșit pină condract la '818, April 23, cu dum[nealu]i cc. Costache Cananò Spataru pentru venetu moșălor ce am cumpărat de la dum[isal]e, adecă Fântănelele și Roșcani, cu toate cotunurile, într'această chip după cum prin alăturatele ponturi ce să arată. Adecă:

I. Prin acelaș condract glăsuește ca să dăm pe an

câte 12.000 lei, adecă doăsprezece mei lei. Darŭ acŭ au rămasŭ ca pe acești doe ane ce să începŭ de la anu' '819, Apr. 23, avemŭ a da dumisale câte 9.000 lei pe anŭ, adecă câte noă mie lei, cari bani avemŭ a-i răspunde cu aceste vadele, adecă 5.000 lei acŭ, la începutu anulue, Aprilŭ 23 '819, și 4.000 lei la Svântu Demetrie, Octv. 26, și alŭ 3 vadè iarășŭ la Apr. 23, '820, să-i răspundemŭ 5.000 lei, și al 4-le vadè la Octv. 26, șă, așa, într'aceste vadele să-i dămŭ totŭ istovulŭ.

A 2. Osăbitŭ să avemŭ a-i da pe anu câte 100 merță ovăsŭ, adecă una sută, adusŭ la hanbariulŭ dumisale, și cu del. de 12 ocă.

A 3. 45 fâlce iarbă pe anŭ, cari avemŭ a le răspunde dumisale, 40 fâlci fănu gata și 5 fâlci iarbă înŭ picioare, — și fănu bunŭ, și iarba.

A 4. Pe totŭ anu să-i dămŭ căti doă fâlce locŭ de aratŭ, care are a și le ara dum[nea]lŭi.

A 5. La banie scutelnicilorŭ ce are dum[nea]lŭi pe moșiele dumisale, noi n'avemŭ nicŭo trebuință a mai lua nicŭunŭ banŭ, ce dum[nea]lŭi după așăzare ce ari de la cinst. Vistierie are a-și trage banie de la dănsie.

A 6. Căci, și cu 18 oameni ce au avutŭ a dumisale, i-amŭ mai datŭ 3 oamini, cari facŭ 22 (*sic*), cari săntŭ arătați prinŭ osăbitŭ izvozălŭ, cu aceștie n'avemŭ nicŭo trebuință noi, ce rămănŭ a dumisale, decătŭ ne îndatorimŭ a le da locŭ de hrană, de arătură șă fănațŭ, carile i-aŭ avutŭ și pără acŭ, iarŭ nu mai mnltŭ o palmă măcarŭ.

A 7. Să-i dămŭ și pasările ce să arată pinŭ condactŭ, 50 găini, 50 puŭ.

A 8. Cu toți Țăgani ce are dum[nea]lŭi înŭ Fântănele, măcarŭ că înŭ condactŭ glăsuește ca să nu avemŭ trebuință cu 7 sălaşe de Țăgani, darŭ de acŭ să n'avemŭ trebuință nici cu unu, rămăindŭ pentru trebuințele dumisale. Iară locu de aratŭ și de cositŭ noi să fimŭ datori a le da; însă acele locuri ce le i-aŭ avutŭ și pără acŭ, arându-și și cosându-și săngurŭ, n'avemŭ a ne supăra.

Și ne îndatorămŭ, cu însuși a noastre iscălituri, a fi în-

tocmai următorii condractului și ponturilor alăturate. Iar, cându, dinu potrivă, ne vomu arăta împotrivorii celui mai micu pontu, atunce dum[nea]lui volnicu să fie a ne da afară dinu stăpâniri, și, orice vomu avè pe moșiele dumisale, toati să ni li pue suptu săcfestru, și să stei până atunce cându ne vomu îndrepta greșala împotrevierie și ne vomu pune la cale cu dum[nea]lui. Decî și dum[nea]lue, dacă aru voè a ne aduce la oareșcarele păgubire, care, socotindu-se beneșorù, dacă să va dovedi că acè păgubere cu dreptati ni i-au precenuit-o, atunce acè păgubire să ne-o răspundă dum[nea]lui. Șă, spre mai adevărată credință, dovedește a noastri iscălituri. Cumu și zo breslași ce are dum[nea]lui, a rangulue boerie, rămân ai noștri, să ne punemù la cale cu dânșie, după cumu ne vomu socotie cu dânșăe.

'819, Aprilu 23.

(Treî iscălituri, una a lui Vasile Bahrin.)

Socotelile cu arendașul Bahrin ieșiră destul de rău, și Costachi Cănanău trebui să urmărească pe răul platnic.

2. Prè-Innalțate Doamne,

Unu Vasăli Bahrenu țindu o moșie, Fântănelile, Ținutul Sucevviî, a dumisale Spat. Costache Cananău, pentru care rămăindù datoru cu niște bani dum. Spat[aru]lui pentru moșie, acestu Vasăli avăndu o sanie lăsată la casa mè, dum[nealu]i Spatarulù, luindu-î înù socotială banilorù ce avè să ee de la elù, i-au ținut-o înù socotială de o sută lee, și elù, înù urmă, viindù cu Turci în tãrie, mi-au luatù unù calù care flù avemù cumparatù înù prețù de 102 lei, bezù altele ce amù mai cheltuitù prinù giudecata ce amù avutù la cinst. Vornicia de Botoșaneî. Undi, îndatorindu-lù giudecata să-mi plătiască, au arătatù că este mofluzù, și, după încredințaria ci-mi dă însuși dum[nealu]i cc. Costache cumu că cu nedreptate mi-au luatù acelu calù, cu lacrămî mă rogù Innălțimii Tale ca să-mi dai o luminată carte g[os]podù către

dumnealorū boierii dregătore de Țănutulū Fălticenie pentru a mi să împlini atâtū bani de pe calū, cumū și alți bani ce amū cheltuetū cu giudecata, sumă de 200 lei, cariī bani să-mi împliniască de la unū Jădovū orăndarū ce aū rămasū datorū aceluē Vasăli Bahrinū dinū vreme ce aū ținutū elū acē moșie,—și mare pomenire va rămănē Innălțimie Tale.

Să roagă Innălțimii Tale ca să i să dei o luminată carte g[os]podū pentru boerii dregători Ținutulū Fălticeniei spre a i să împlini 200 lei de la unū Jidovū, anume Buiumū, ci este datorū unue Vasăli Bahrinū, carile, cu cuvântū că este mofluzū, nu vra să plătiască bani după hotărăria giudecăție.

La mila Innălțimii Tale

prè-plecată

slugă:

Costantinū Berendei, otū Fălticene.

Mergi la dum[nea]||[ui] Velū Logft.

[Iscălitură neînțeleasă.]

No. 2351.

1822, Dechemb. 2.

Noi Ioanū Sandu Sturdza Voevodū, cu mila lui Dumnezăū Domnū Țării Moldovei.

Cinst. credincoși boerii Domniei Meli, dum[nea]||lui ispravnicii de Ținutū Suceviū, săn[ă]tate. Veī vidē jaloba ačasta, adecă poroncimū Domnie Mē dum]ne]v[oastră] ca să cercețași și, fiindū cu dreptū a lua acei bani de la părătū, să-i faciți și îuplinire; iarū, neavând acumū niciunū chipū de plată, atunce să siguripsască pe jăluitorū, ori cu chizăși, sau cu amanet, și să i să pui o cuviincoasă vadē, ca pre 'ncetū să plătiască, fără a i să pricinui nici părătului de odată struncinare, nici jăluitorulū să rămāi păgubașū de dreptulū său. De care urmare ce să va faci, să triimitiți și către dum[nea]||lui Velū Logofatū înștiințare.

1822, Dechemvrie 5.

(Pecete roșie, domnească.)

Velū Logftū.

XII.

O nuntă în familia Cananău aduce acest înscris al Agăi Iordachi Prăjescul :

Izvodă de zăstre pentru cele ci, cu agiutoriulă lui Dumnezeuă, dămă, atătă eă, Spatariasa Mariia Rosătă, ficiă melii Rucsandiă, cumă și noi, frațai, surorii noastre Rucsandiă ; 1824.

No.

1 o icoană, Maica Precista, cu Domnulă Hristosă, fericată cu argintă, spre agiutoriă și sporire.

70.000 adică șaptezăci miă lei bani, — însă șasăzăci miă lei înă vadă di ună ană de zăle, fără nicio dobândă, iară zăci miă lei să voră răspunde acumă.

1 ună inelă pentru logodnă, cu ună diiamantă mare.

1 ună altă ală doile inelă.

1 ună fermoară cu diiamantă.

1 una floare cu diiamantă, și giosă cu ună smărandă mare.

1 una părechi paftale tunzufă și cu diiamantă.

8 optă rânduri strai, întâi și ală doile.

1 ună săpetă mare pentru strai.

1 ună leghiană alamă, cu ibriculă lui.

1 una tavlă argintă.

2 doi sfeșnici argintă.

12 doisprezăci cuțate argintă, cu furculițili loră și linguri.

12 doisprezăci zarfuri argintă, cu feleginili loră.

1 una păreche solniță argintă.

2 doi farfurioare, cu patru linguriță argintă.

1 ună șală bună.

2 doi oghealuri, — însă unu bună și unu ală doile.

5 cincă sălași Țăgană lingurari, alte cincă sălași Țăgană lingurari.

1 una saltă bună. Iară pănăturile așternutulă, i că-

meși, i pânzăturili mesăi, 5 boccialăcuri, cevreli
și altili trebuinçoase să vorû da după obiceiû.

Toate aceste de mai susû arătate să dă cu blagoslove-
niia mè.

Mariia Rosătû.

Costachi Cananò Post.

Se dă și cheltuiala nunții :

Izvodû de căți bani amû cheltuitû cu straile nunții, cândû
amû măritatû pe fica mè Ruxanda, la 1824, Fevr.

Ci-amû luatû de la Leiba Grosulû :

Lei, părâli.

243	30	32 coți dimie, câte 7 lei cotu.
54	—	9 coți atlazû, căti 6 lei cotulû.
72	—	9 coți tijû atlazû, căti 8 lei cotulû.
41	—	20 $\frac{1}{2}$ coți hasà, căti 2 lei cotulû.
54	—	18 coți hasà înû dungî, câte 3 lei cotu.
140	—	14 știapurî vâpelurî, câte 10 lei una.
22	20	18 coți hasà, căti 50 păr. cotulû.
45	20	6 $\frac{1}{2}$ coți tulpanû, căti 7 lei cotulû.
43	—	8 coți horbotă, căti 5 lei și 10 păr. cotu și doi ruchî ¹ .
112	—	16 coți horbotă, căti 7 lei cotulû.
18	—	12 coți cordè, căti 20 păr. cotulû.
52	—	4 coți blondă, căti 13 lei cotulû.
32	—	8 coți atlazû, căti 4 lei cotulû.
22	—	2 părechî călțuni matasă.
46	30	11 coți pambriû, căti 4 lei și 10 păr. cotulû.
34	—	8 $\frac{1}{2}$ coți blondă, căti 4 lei cotulû.
31	20	9 coți dimie, căti 3 lei și 20 păr. cotulû.
10	—	1 garnetură.
9	—	3 părechî mănuși.
12	—	6 coți gază, căti 2 lei cotulû.
43	30	70 coți cordè, căti 25 păr. cotulû.
4	—	1 cotû atlazû.
6	—	3 coți gază albă, căti 2 lei cotu.

¹ Rupî.

Lei, părăli.		
6	—	1 cotă petinetă.
15	30	3 coți atlază, căti 4 lei și 20 păr. cotu.
4	—	1 cotă atlază samaniă.
82	20	11 coți dimie pembè.
70	—	17 coți horbotă, căti 4 lei cotulă.
28	—	4 coți tijă horbotă, căti 7 lei cotulă.
5	—	7 coți catitè.
14	—	2 coți atlază pembè și albu, căti 7 lei cotulă.
90	—	1 săpetă.
17	10	11 coți husainuri, câte 60 păr. cotulă.
1.481	10	aă cuprinsă marfa de la Leiba Grosulă, cari s'aă și plătită.

Marfa de la Iancu Chioru :

144	—	18 coți atlază, căti 8 lei cotulă.
48	—	6 coți atlază ce amă luată mai pe urmă, totă căti 8 lei cotulă.
156	—	39 coți maltină ghirghiliă, căti 4 lei cotulă.
13	—	13 coți pănză, căti ună leă cotu.
108	—	12 coți. (rupt).

Cele ce s'aă mai cumpărată de pe la ună și alți :

409	—	2 rochi: una cu petială și una cu pai ¹ , i ună gavanosă cu pomadă, ce s'aă luată de la Franțuză, cari s'aă și plătită.
320	—	1 ună inelă diiamantă, ce s'aă luată de la Jădoavcă, cari s'aă și plătită.
52	—	2 cevreli cu petială, ce s'aă luată totă de la Jădoavcă.
95	—	ună lighiană, cu ibriculă lui, galbănă, și ună săpițelă, ce s'aă luată și s'aă plătită prină Borcilă.
59	30	s'aă dată menderigiului pentru bumbacă și lucră așternutului.
935	30	facă, dați pe acesti lucruri.

¹ Paillettes.

No.

- 1 una părechi pafali tenzufe, cu diiamanturi.
- 1 una fermuară cu diiamanturi.
- 1 ună salopă, fața pamabriu, cu catife pină pregătută, blănită, cu blana înăuntru salvie și gulerul cu samuri.
- 1 una cașaveică postavă, blănită cu pacă samuri.
- 2 doi șaluri de celi buni, unu fermanză și unu cu buchetură.
- 1 una rochie tijă, șală bună albu, cu buchetură,
- 1 una rochie cu petială de pitinetă¹.
- 1 una rochie cu pae tijă pitinetă.
- 3 trei rochii dimie cu flori.
- 2 doi rochii dimie, însă una cu blonduri și una cu atlază pi la poale.
- 1 una rochie atlază albu, cu flori pe la poale.
- 1 una rochie atlază pembă, iară cu flori pe la poale.
- 1 una rochie tulpană albu, cu horbotă pe la poale.
- 1 una rochie tulpană albu, cusută.
- 1 una rochie floranți, cu plusă² pe la poale.
- 3 trei fusti: una atlază albu, una maltină ghirghiliu și una maltină albastru.
- 1 ună capotă de hasă, cusută.
- 4 patru capoturi de noapți, hasă, unu cu vapeluri și doi cu tulpană.
- 3 trei prosoapi cu petială cusuti.
- 2 doi prosoapi cusuti cu mătăsă și cu fhiră.
- 8 opt prosoapi înă cinci ițe.
1 o bocce atlază ghirghiliu, cusută cu fluturi.	} într'ună boccalăcu.
1 o cămeșă pitinetă, cu horbotă la gură.	
1 o batistă cusută cu mătăsuri.	
1 una cevră cusută cu petială.	

¹ Petit net ?² Pluche.

No.

- 1 una bocce ștofă.
 1 o cămeșă și o părechi izmeni linò.
 1 o cevrè cu petială.
 1 o batistă cusută cu mătăsuri.
 1 nnū bārnețu cusutū cu petială. } înū altū boccalăcū.
 1 o masă cu flori, cu 13 șerveti.
 3 trii mesă înū cincî ițe, cu 36 șerveti.
 2 doî batisti cusuti.
 8 optū batiste zugrăviti pinū pregîurū.
 3 trii batiste cu margini pe di lături.
 1 una cevrè cu petială și mătăsuri de legatū.
 1 una degremè tulpanū albu de legatū.
 1 o sămînțetă blondă.
 2 doî sămînțeti cu horboti.
 2 doî sămînțeturi cu vapeluri.
 5 cincî cămeși batistă, cusuti pe la poale.
 5 cincî cămeși hasà, iarū cusute pe la poale.
 6 șasă cămeși hasà cu mănicile lungi.
 2 doî cămeși halaliū.
 4 patru cămeși melezū.
 2 doî cămeși pânză.
 4 patru părechî izmeni.
 4 patru bārnețe cusuti cu hirū și mătasă: 2 tulpane și
 2 pânză.
 4 patru bārnețe mai lati, cusuti cu mătasă.
 2 doî prostiri agabanie cu horbotă.
 2 doî prostiri pânză olandă, însă una cu vapeluri.
 2 doî prostiri hasà.
 3 trii prostiri înū dungî, cu mătasă.
 2 doî prostiri înū dungî, de pânză.
 5 cincî fețe de perini agabanie, cu horbotă.
 10 zăci feți de perini pânză de olandă.
 2 doî oghialuri atlazū, cu flori; unu cu horboti și unu
 cu vapeluri pinū pregîurū.
 1 una saltè cu fața de adămască, cu flori.

No.

- 5 cinci perini cu puf: una mari și 4 mici, cu maltinū
ghirghiuliū înbrăcați.
- 20 doizeci părechi scarpī de dimie.
- 2 doi părechi călțuni mătasă.
- 10 zăci părechi călțuni bumbacū, cu flori.
- 5 cinci cordeli de încinsū.
- 1 unū săpetū mari.
- 1 unū săpițelū micū.
- 1 o oglindă.
- 1 unū lighianū, cu ibriculū luī, de alamă, galbănū.

Aceste s'au priimitū lucruri de mai susū însămnati.

'824, Fevr.

Vasili Prăjăscu Agă.

Doisprizăci zarfuri, una tablă și una părechi solniți di
argintū, ci săntū prinū izvodulū di zăstri, n'amū priimitū.

'825, Mai 29.

Frăjăscu Agă.

XIII.

Averea lăsată în moși de Ioan Cănanău se socotia,
în ce privește Ținutul Sucevei, astfel într'o însemnare
ce resumă multe acte mai vechi:

Perilipsisū de scrisori a moșiilor Spătarului Ionū Cananō,
dinū Țănutulū Suceviī.

Scrisori pe 3 jireghiī de Hilișeni i pe o a trie parte
de Lățcani.

Numărulū
scrisorilorū. Veleatū

- I 7159, Martie 30. Unū zapisū cu pecetea târgului
Suceviī, făcutū de Pavălū Șoltuzu, cu 12
părgari, înū care mărturisăscū că aū ve-
nitū înaintea lorū Părasca, giupăneasa
luī Grigore Arbure, și aū vândutū fiică-
sa Merlăi și ginerelū său Gavrilū dreptū

Numărul
scrisorilor. Veleatū

- 350 lei bătoți unū bătrănū, a triia parte așjdere, iară a triia parte unū bătrănū, partea lui Fodoranū, dinū hotariulū satului Lățcani, între Hilișeni și între Mărășeni, câtū să vorū alege părțile acelorū bătrăni.
- 2 7114, II Dechemvrie. Unū zapisū a Merlii, fetei Arburoae, ce vinde a trie parte de Lățcani Vistieru Ghiorghită, dreptū 100 lei; iscăliți si alți marturi.
- 3 7197, Dechemvrie 20. O mărturie de la Aftanasă călugăriu, înū care mărturisăște că, fiindū preotū la Bănești 30 de ani, prinū mână sa aū cumpăratū Gheorghii Șepelici unile părți dintr'aceste moși, adecă dinū Bănești, dinū Lățcani, dinū Mărășeni, dinū Lipăești, și arată și hotariulū că trece piste Sučavă pre dinū susū de Hilișeni, și alte multe adevăriri arată, câtū și pentru Unghiulū Hancii, ce este piste Sučavă, arată că l-aū avutū elū fanați, di vreme ce aū fostū șazătorii înū Bănești.
- 4 1779, Iuli 23. Unū răvașū a lui Ilie Crăstea Șatraru, isprav|ni]cū de Sučavă, dinū vreme ce aū coprinsū Bocovina armile chesaricești, prinū care adevereaază că, avândū dumnai Jăcnicroia Mariia o bucată de locū înū țisăreasca Bocovina, dinū hotariulū Lățcanilorū, o poiană ce să numește Hancea, care poiană învoindu-să cu Rucsanda Știrbețoe dinū Hilișeni, aū făcut-o schimbu, să cosască Știrbețoia Hancea, și dumnai Jăgneceroia altū locū, înū partea Moldavii, dec, volnică fiindū dumnai Jăgnecereaasa cu a dum^l draptă moșiia, are volnicie Rucsanda Știrbețoe să cosască poiana Hancea și alți să nu să amestice.

Numărul
scrisorilor. Veceat.

- 5 1772. Carte de stăpânire de la Divanu Cnejii Moldaviei pentru polu satu Hilișeni.

Scrisori de Hilișeni, în care se cuprindu trii jirebiî de Hilișeni a Spatarului.

- 1 ——. O mărturie a popii lui Macsinu de hotar-nicu Griacai, prinu care arata ca la dare sufletului ei au zisu ca cui s'au datu danie intai, acelu sa fie data.
- 2 7170, Maiu 8. Cartea g[os]podu de la Istrate Dabija Voivodu, de hotaratu, scriindu la Samionu Barboschi ca sa alaga o parte de ocina la satu la Maraseni si o parte la satu la Hilișeni, si sa le dei pe sama lu Gheorghita, ce au fostu Vor[ni]cu, si altulu nimine sa n'aiba trabă.
- 3 7140, Noemv. 15. Unu ispisocu de la Moisa Movila Voevodu de intaritura Grecii pe trii jarabiî ce au avutu inu Hilișeni si pe șasa jarabiî ce au avutu inu Banești.
- 4 7273, Aprilu 12. O carte gospodu de la Grigore-Voda Ghica de stapanitu trii jarebiî de Hilișeni si a trie parte de Lățcani.

Scrisori de Mărășeni.

- 1 7177. Unu zapisu a lu Neculai si frate-sau Hanosu si frate-sau Giurgea, fecorii lu Ianosu dinu targu dinu Baia, nepoti Hancei denu Sucava, si cu samintiia loru, care sa numesti, au vandutu doai jarabiî dinu satu dinu Mereșani dumnealu Gheorghita, cu totu venitulul dinu totu loculul.
- 2 7242, Iuli 30. O mărturie de cercetare, ce inștintaza pe Constand[inu] Necolae Voda, Costand[inu] Samionu biv Medelniceru

Numărul
scrisorilor. Veleat.

- și cu Solomonu Botezu bivu Velu Șat., între care arată că, dinu poronca gospodă, au luat sama între Gheorghii Post[elni]c[ă] și între Șterbățăști pentru trei jărăbi de Hilișani i pentru Unghiulu Hancei, ce-lu arată dinu hotariu Mărășenilor, ce sântu cu cale a fi suptu stăpănire lu Gheorghii Post[elni]c[ă].
- 3 7243, Maiu 19. O carte gospodă de la Constantinu Necolai-Vod[ă], poroncitore cătră Șarbanu Cantacozino Medelniceriu și cătră Solomonu Botezu, ca, după mărturiia de cercetare ce s'au văzut de Innălțimea Sa, fiindcă n'au mai rămasă altă pricină, să să pue pietre hotară pre unde au hotărăt, dându stăpănire Post[elni]c[ulu] Gheorghii, ca să stăpăniască cu pace acele trei jărăbi dinu Hilișani și Unghiulu Hancii dinu Mărășani.
- 4 7181. O carte gospodă de la Ștefanu Petre-Vodă scriindă la Pătrașcu Botezu ca, văzându cartea Mării Salé, să margă la Săliștea Mărășeni, ce este la Ținutul Sucevii, pe apa Sucevei, și să i le hotărască pe unde au umblat Sučava dinu vacu, dinu care să înțalegi că Unghiulu-Hancii este de Mărășeni și l-au despărțit apa Sucevii.
- 5 7162, Fevr[uaru] 18. Unu ispisocu de la Gheorghii Ștefanu-Vodă, întăritoru lu Lupu Șăptilič Vornicu pe 3 jărăbi di Hilișani și pe 6 otu Bănești, ce l-au avutu danie de la Graca.
- 6 7144, Februar 27. Unu zapisu a Fătulu dinu Mărășani pe doai jărăbi dinu partea dinu giosu ce vinde Hancie, ce au fostu Portaru la Sučavă.

Numărul
scrisorilor. Veleat.

- 7 ——. Ună zapisă a lui Vasăle, cu toți frații lui, feçorii lui Andronică și a Aniî (*sters*), fata lui Miriuțu, pentru doai jerebiî de Mărășeni.
- 8 ——. Ună zapisă a Fătului, de 2 jirebiî ce-i vinde Nicoară.

Văduva lui Ioan, în ceartă cu fratele, trimete, după 1821, Domnului această plingere frumos redactată:

Prè-Înnălțate Doamne,

Suspînulă dină inimă și vreadnica de Iacrămî starea mē mă sileaște a supăra milostivirea Înălțimii Tali cu preaplecata mea jalobă:

Că săvârșitulă dină viață părintile mieū, Niculaî Rosetū Logofătū, prinū izvodulū dă zăstri mi-aū datū doao moșii și giumătate, dină care moșii aū trasū alți răzeși, cu scrisori, 540 stânjenî, dină trupulū moșiiilor părțile lorū, prinū giudecată, încă fiindū înū viață părintile mieū. Și, făcândū eū rugămintē părintelū mieū ca să-mi împliniască lipsa moșiiilor cu aseaminea locū de moșie, dumnealū mi-aū datū răspunsū că arū fi zisū fratelū mieū, Iordachi Rosătū Vist., ca să mă odihniască spre mulțămire mea. Și fratili meū, nu numai că nu m'aū pusū la cale a mă mulțami pentru lipsa zăstrii, ce încă, după moartea tatălū meū, osăbitū de acei stînjenî ce mi-aū luatū rezășiî dină moșiile de zăstri, mi-aū mai luatū și dum[nealu]î, cu hotarulū moșiei Petrecaniî, locu de fănațū, ca 100 fălč, dină capulū moșiilor ce mi s'aū datū zăstre, dină stăpânirea ce aū avutū tatălū meū, și eū, înū cursulū a 27 ani, până ce aū mersū dumnealū fratili meū de ș'aū hotărătū moșie Petrecaniî, și eū sîntū păgubașū de moșie și de venitulū ce putēmū lua spre ajutoriu cheltuelilorū casăi meale. Pentru care păgubire amū mersū la fratili meū Iordachi Vist., rugându-lū ca să-mi împliniască lipsa moșiei ce să coprinde prinū izvodulū de zăstri,

cu venitulū ei, și să-mi sloboadă de suptū împresurare și altū locū de 100 fâlcî ce mi-au împresuratū cu hotarulū Petrecanilorū. Și fratii meū mi-au datū răspunsū să fiū îngăduitoari până ce să va întoarce dumnealū de la Țara Nemțască, unde să gătești a călători.

Milostivi Doamne! Eū sintū o văduvă, însărcinată cu trei feti marī. Vremea nu mă iartă, nevoe nu mă îngădueste a aștepta pre fratii mieū până ce va veni dinū primblarea Țării Nemțesti. Pentru care mă rogū Înnălțimii Tale să răvărși milostiviri asupra casăi meale, binevoindū a porunci fratilū mieū ca, di să și duce dumnealū, darū să-și lasă unū vechilū și deplinū răspunzătorī, ca, la ceae ce prinū judecată luminatului Divanū să va găsi cu čuviință a-mi răspunde fratii mieū, să-mi răspunză vechilulū dumisale ce-lū va lăsa, — și mare pomană va rămănē Înnălțimii Tale.

Prea-plecata

la mila Înnălțimii Tale :

Marie Rosătū Spat. Cananoae.

Costachi Cananău împrumuta și pe Doamna lui Ioniță-Vodă Sturza, cum se vede din această scrisoare :

Stăpîni

cc. Costachi,

Eū amū arătatū Mării Sali lui Vodă, atitū pentru priimire a 6.000 lei înū socoteala rămășiții ce are a mai tragi Mărie Sa Doamna de la dum[ne]ta, dinū birulū Țiganilorū, citū și pentru plecare ce ai a mai împrumuta cu o somă de bani pe Mărie Sa Doamna, care potū să dai în idareli (*sic*) vechī, și Mărie Sa Vodă priimești a fi baniū înū acestū felī de monedă și mi-au și poroncit ca să viū înū iastă sară la dumneta ca să-i priimescū, căci minī diminiață pornești Tata-rulū la Țarigradū.

Eū ași fi venitū sîngurū la dumneta pentru această, darū mă aflu bolnavū, și putința nu-mi iasti ca să esū dinū casă. Deci triimitū pe frate-mieū, căruē vei binevoi a număra soma banilorū cu care ești hotărîtū a împrumuta pe Mărie

Sa Doamna, și pentru câți bani vei da dumneta frate-mieș
va însămnă înă ravașulă acesta, și mină, întilnindă-mă cu
dumneta, saș la Curte, saș acasă, voi da sinetulă mieș.
Iară, dacă baniș înă iastă sară nu sîntă gata, dumneta te
vei sili a-ș faci p'na mină di diminiașă, ca să putemș profi-
daciș a-ș triimite cu Tatarulă. Vei binevoi însă a-mă faci
cunoscută înă iastă sară soma cu care voești a împrumuta
pe Mărie Sa Doamna, ca să pociă a o însămnă și eș prinș
crisoare cătră Mării Sa. Iară eș sîntă, cu cinste,
ală dum[ita]le plecată slugă:

Ghenară 31.

Ghe[orghe] Carpă Comisă.

5.000, adecă cincă miș, lei amă priimită de la dumnealū
Post. Costachi Cananăș, înă loculă frășini-mieș Gheorghî.
1825, Fevr. 1.

Vasilie Carpă.

O soră a lui Costachi Cananăș se duce după Ra-
ducanu Prăjescu, care iscălește această foaie de zestre :

Izvodă de argintăriele ce amă priimită de la dumnei
maică-mē, ce li-amă avută prină izvodu de zestri cu Ru-
xanda, fiica răposat[ului] Ionișă Canană :

No.

- 1 o tablă argintă, mari.
- 12 doisprăzăci zarfuri argintă, cu felegenile loră.
- 12 doisprăzăci părechă cușiti, cu furculișile și lingurile loră,
totă argintă.
- 2 doi sfeșnici argintă.
- 2 doi farfurioari de dulceș, cu patru linguriș, totă ar-
gintă.
- 2 doi solniș argintă.
- 1 una icoană Maica Precista, ferecată cu argintă și po-
liită cu aură corona.
- 32 să cuprindă, cari toati aceste argintării ci amă avută
să le priimescă de la dumnei maică-mē dină izvodu
de zestre, li-amă priimită deplină. Și, spre maș bună

încredințari, nefiindă dum[nealu]i soțulu meu Aga Răducanu Prăjăscu aice, amă datu eă iscă[l]itura mē de priimiri. 1825, Dechemv. 20.

Rucsanda.

După aceste de susă amă mai priimită și doi sălașe Țăganî dreptă patru de lingurari casași, dină zăci salașe ce are a-mî da prină izvodu de zăstre. Și, spre știință, urmiază a mē iscălitură. 821, Fevr. 9.

Prăjăscu Agă.

La 27 Septembrie 1826, Elenco Razu, altă soră, arată că a primit de la «bădița Costachi Cananò Postelnică ră-mășița de zăstre», «înă care să cuprinde și daru ce aă dată ficii mele Marghioliții spre agiutoriă cîndă o voi mărita, afară de ună șală bună, de cele bune, ună covoră și niște pînzături ce aă mai dată».

La 28 Ianuar 1828, Costachi Cananău Postelnic arată în ce împrejurări va da cei 46.000 de lei, «ci prină izvodulă di zăstri ari să iei dumnealui cumnatu Răducanu Prăjăscu bivă Velă Agă».

În Ianuar 1829, Costachi cere ca, pentru că «s'aă datu hotărîre ca să se îplinească de la vărulă meu dumnealui Post. Iancu Cananò datoriile sale cu averea stătătoare a dumisale», cere «loculă dină Iași, a casiloră dumisale», care «este frățescă de clironomie, gîmătate fiindă a tatulăi meu și gîmătate a tatulăi dumisale, pe care locă tatulăi meu, până a nu-și face casile sale, aă șezută acolò, și, după ce s'aă mutată tatulăi meu înă casile ce aă zădită, apoi în urmă aă șezut vărulăi meu dumnealui Post. cu fameliia sa, pe care nu l-aă supărată nici tatulăi meu, nici eă cu frații mei, ca pre o rudenie de aproape, avîndă fameliie grea, și, osebită, în moșiia Budești, avemă noi, frații, ună bătrînă întregă cu scrisori dovezi, care ne iaste moștenire părințască».

Resoluția lui Minciaky (cu traducere, «tălmăcire»):

Je transmets («alăturez») au Divan Judiciaire la petition du Postelnic Costaki Canano relative aux prétentions qu'il élève à la charge de son frère (*sic*) Jean Canano. J'invite («poftesc») ce Divan à examiner cette affaire selon les lois («pravelile») et usages («obiceuirile») du pays («pământului») et à rendre justice au requerant si la demande est juste («dacă arătare sa va fi adevărată»).

Yassi, le 16 janvier 1829.

Minciaky.

La 8 Mart 1829 «Ioanŭ Luca Vornicŭ» arată că a primit «totŭ cusuru de bani după izvodulŭ de zăstre..., de la dumnealorŭ cumnațai mei Post. Costachi Cananò, Aga Grigori Cananò, capiti și dobândă..., cum și alti lipsuri dinŭ izvodŭ», pentru care și dă «câti o hârtie de exofflisisŭ». «Matei Rosetŭ Hat., marturŭ.»

Din partea lui, Ioan (Iancu) Cananău scria astfel unui «nepot» :

Cu părintiască dragoste mă închinŭ dumitale, prè-iubite nepoate.

Îndelungata curgere de vreme și mulțimia corespondențaei dintre noi au alcătuitŭ înŭ sine o singură numai încredințare dispre dragoste și neștersa iubire a rudeniei, iar la înpregiuraria vederatei nevoi înŭ care eu mă aflu și învălirile pătimescŭ dispre nepriimire dreptului ci mi să cuvini de la casa dumneavoastră ca o datorie driaptă și netăgăduită, nici unŭ folosŭ până astăzi nu mi-au adusŭ. Lăsindŭ darŭ toate aceia câte înŭ nenumărate rânduri vi li-amŭ poftoritŭ, că eu odinioară, de amŭ și fostŭ priințosu și la feliuiri de întâmplări, pre câtŭ prilejurile m'au agiutatŭ, făcătoriu de bine cătră prè-iubitŭ vărulŭ meu și în următorii familiia sa, însă, dinŭ nestatorniciia stihilorŭ, însumi eu înŭ grabă atunce m'amŭ văzutŭ aruncatŭ înŭ ispita cumplitilorŭ necazuri și a nevoilorŭ, care și până astăzi mă înpovoriazi încă.

Au fost, socotesc, îndestule mărturisirile ce vi li-am făcut prin feluride vii încredințări dispre o așa stare a me, și care fără îndoială că cu zdrobire de inimă, ca un adivăratu nepotu, le veți fi ascultat, pentru că pravila firiască și moraličască ne îndatorește a simți de o potrivă unul pentru nenorocirile altuia. Pe aceste răzămându-mă, poftorescu și acum rugăminte me, că, precum datorie ce am a lua de la casa dumv. este netăgăduită, și la care, după nenorocirile cu care mă aflu împovorat, îmi razimă toată nădejdia, să profimisiți liniște dumv. și a me, și, dându un sfârșitu, să vă sirguiți a plăti macarū acolò, la Preosvințitul Mitropolitu Veniaminu și la dum[nea]lu Velu Logftu Costache Conache, ca niște epitropi a răposatulu Alecsandru Hrisoverghi, o datorie a me, ce cuprinde ca la *doizăci mi* lei, sau macar dintr'ânșii, căți veți avè chipu de odată a număra, și în urmă veți împlini și cusurul. La acasta socotescu că, pentru dragoste cătră mine, nu veți arăta îngreueri, căci soma ci mi să cuvine de la dumv., de multu încă s'au făcutu, cu legiuita lofu dobândă, capu la capu. Asămine și pentru inelulu acelu cu berliantū, care vă este știutu și prețulu lui, să faceți silință a mi să triimete, fiindu-mi la vreme acasta de mare trebuință.

Așteptu daru răspunsulu dumitale fără întârziere de punere la cale ce veți face, spre liniștire și odihna me. Fiindu alu dumitale iubitoru ca unu

Iunii 9.

părinte și slugă: *Ioanū Cananò.*

1830,

Chișinău.

Iubitei nepoțalii mele, soțulu dum[ita]le, dulcile sărutări, dumisale polcovniculu Baroți închinăciunile mele, și îmi pare foarte rău că m'au uitatu cu totulu.

La 12 Mart 1831, Prăjescu se învoiește cu Costachi Cananău pentru Țigani de zestre.

E interesant acest contract de arendă al unui Evreu, la 1831 :

Contractă !

Maî gîosă iscălitulă Zisulă Ianculă, neguțitorî, supusă britanicescă, prină aceștă contractă ci daă la cinstită mîna boieriului dum[isale] Post. Costachi Cananău adivereză precumă să fii ștutăt că, prină buna mē vroință alcătuiindu-mă, amă luoată înă posăsie moșia dum[isale] Fîntînelile, înpreună cu toate cotunurile ei, dină Ținutulă Sucevvei, pe vreme de trei ani, care să începă de la 23 Aprilă 1831 și să sfîrșăscă la 23 Aprilă 1834, prină ponturile maî înă josă următoare. Adică :

1-iă. Eă sîntă îndatorită ca să prîvigheză pentru hotarăle moșiei arătate, a nu să înpresura de cătră megiesii moșinașii saă alții, și, după alcătuirea urmată, lăcuiitorii de pi aciastă moșii aă a-mî lucra zilile boirescului într'acestași chipă, — adică :

Fiiștecare gospodară are a-mî ara cîte doă fălci de plugă, de toamnă saă de vară. Asăminea să-mî prășască 40 prăj. popușoi, de doă ori, pe care să-i și pui gata înă coșare ; 40 prăj. să-mî săciri și cu a loră trăsuri să-mî ducă snopii înă arii, clădindu-i înă stoguri, precumă și o falce, de capă, de cosită. Dejma legiuită aă a-mî da fiiștecare dină sămănăturile ce voră avē, precumă și di prină grădină i livezi, cîte ună călîpă să-mî toarcă de toată casa. Găina, puiulă și oau aă a-mî da după obicei. Deosăbită de pi moșia Roșcani, de unde toate dejmurile de prină grădină și livezi, i găinile, pui și oaule sîntă a să luoa de cătră stăpînă, la cari eă nu amă a mă amestica cîtă de puțînă, saă a pretendisă ceva ; ci (*șters*) pentru doă podvozi de pe arătata moșii aă lăcuiitorii a mi le ducă pără la Fulticeni saă Botoșanei, iară maî departe nu sîntă volnică a-i îndatori ca să le ducă, — socotindu-să cîte onă cară înă doă boi de gospodară, numaî ce va avē ală săă cară și boi. Iară, cîndă, dacă să va urmă nipriitinelor (?) și poronciă a stăpînă, ca asămine dări, de călîpă, găină, pui, oau și podvozi, să nu să supere pe lăcuiitorii, înă cîtă de puțînă, și eă, cunos-cîndă-mă păgubită înă aciasta, și dacă nici nu voi luoa

vre unile dină acestea de la lăcuiorî, apoiu numai atuncia are a mă scăde cu doaîzăci galbeni pe fiștecare anu. Dină lăcuiorî ce nu voru încăpè pe moșie să-și lucrezi zilile boirescului, aă a să învoi cu mine înu banî, saă înu lucru pe moșiile ce să megieșăscu cu arătata moșia dumis[ale].

2-le. Mă îndatorescū a-i da dumis[ale] treizăci fălci finu cositū gata și clăditū înu stogurî, pe anū, pe moșii unde va urmā trebuința; iarū, mai înainte de a să cosi acelū finū, are a mergi omulū dumis[ale] ca să aliagă fînați bunū. Precumū și oile dumis[ale], i boi, i bivolițele și vacile ce li ari acolò, aă să rămii nestrămutate pe moșii înu vāratecū, iarā înu ernaticū cu finu dumis[ale] și păzitoriolū lor, iar oaminiū dumis[ale], precumū și prisăcile dumis[ale], întru nimicū să nu fi supărate de cătră mine.

3-le. Apărătura de pădure ce iaste pe moșia dumis[ale] nu sîntū volnicū nici macarū o nuè să tai, ori și pentru ce trebuință particularnică saă a moșiei.

4-le. Tagmiū a doai bisărici, adică: preoți, diiaconi, dascalî și eclisiiarhit, precumū și la doaîzăci și cincî oameni ai dumis[ale], osăbitū de prisăcarî și pădurarî (*șterse aceste două cuvinte*), pe carei îi va deosăbi dintri ciialaltî lăcuiorî pentru trebuințele dumis[ale], împreună și vatavvulū Ioanū Greculū, tuturorū Țiganilorū de pi moșie, sîntū datorî a li lăsa ogoarāle și fînațurile ce li-aū avutū și părā acumū. Iarū la slujbi, la zilile boirescului, și ori la ce, întru citū de puținū nu amū voe să-i supăr la nimicā.

5-le. Fičorii boirești aă a căuta numai de trebuințele moșiei, iar la lucrulū boirescului saă alte întrebunțārî deosăbite, nu amū voe a-i supăra întru citū de puținū.

6-le. Întru îndatorire amū de a păzi toate acareturile moșiei, binalile și celelalte, să le țiiū înu bună stare, precumū li-amū luoatū, nelăsîndū a să risipi saă a să strica nimicā dintr'însile, ci mai vîrtosū să facū totū meremetulū ce va trebui, după plăcerea dumis[ale] boeriului. Și, pentru orice felî de lemnū voi avè trebuință, amū să plătescū giugăritū la stăpîniū pădurilorū streine, și lăcuiorî ilū vorū

aduce cu trăsurile loră pe moșii, și voră face și meremetulă ce va trebui, fără să li plătescă ceva. Iară șiderea mea va fi înă casa Căpt. Safta Moțociasă, care s'auă mutată de la dînsa.

7-le. Tocmala săvirșindu-să cîte 320 galbeni, adică trei sute doaizăci galbeni olandeji și împărătești, drepti la cumpănă, cu piatra pasirii, pe fiștecare ană, — care galbeni pe anulă d'intăiă i-amă răspunsă acumă toți deplină, iară pentru ceialalți doi ană la fiștecare începiri a anulă, cu doai săptămîni mai înainte de Sfintu-Gheorghii amă să-i răspundă dumis[ale] boeriului înă Eși, cîte trei sute doaizăci galbeni înă soilă însămnată.

Înă aceste puncturi să închei toată alcătuirea a imbe părțile, și dară de la 23 Aprilă 1831 voi fi pačnică stăpină pe veniturile arătatei moșii, după cuprindiria acestui contractă, și, oră cîștigă, oră (feriască Dum[ne]zăă) pagubă, saă niscaiva luoră de pi moșii de cătră Stăpinire, va rămînă înă soarta mē. Iară, cîndă eă, dină împotrivă, nu voi fi următoră puncturiloră hotărîte și cuprinsă prină acestă contractă, atuncia toate cele ce voiă avē pe moșie, să rămîi a dumis[ale] boeriului, fără a mă putē îndrepta cu orice chipuri și puniri înainte. Precumă și dacă dum[nealu]i va strămuta ceva dină puncturile acestea, atuncia dum[nealu]i va avē a răspunde. Pe lîngă toate acestea, eă nu sîntă volnică nici de cumă a mută moșia dină stăpiniria mea și a o vinde la alți. Asăminia cîtă de puțină adaosă saă vre-o deosăbită pretenții dină partea mia piste cuprindiria acestui contractă, nici asupra dumis[ale] boeriului, nici asupra lăcuiitororă, nu sîntă volnică nici cumă a mă întinde. Și, spre siguranția dumis[ale] boeriului și a mē, s'auă făcută doai asăminia contracturi: acesta suptă iscălitura mē, ce-lă daă dumis[ale] boeriului, și altulă asăminea suptă iscălitura dumis[ale], ce l-amă priimită eă, spre nestrămutată și întocmai urmare.

Anulă 1831, Aprilă 23 zile.

Înă Eși,

Pe lângă acestia însămnate eă sîntu datori a ținia rachiū și vinū bunū și curatū, și prețulū să-lū punū precumū să va politici și pre la alte locuri, precumū și ocile să fii drepte, și la săteniū de acolò dinū satū n'amū voe de a da băatură pe datorii : frunțașului pără la doaizăci lei, mijlocașului zăci lei și codașului cincî lei, iarū mai multū nu sîntu slobodū a da. Și nici a da Țiganilorū dumis[ale] boeriului băatură pe datorii, cîci apoiū întru toate acestea eū voiū fi păgu-bași și răspunzătorî.

(Iscălitura arendașului, cu slove evreiești.)

La 1832 Costachi vinde «Sardarului Ioniță Jjianū» moșiile Plopeni și Dumeni, pe 5.000 de galbeni, me-zatul rămîind astfel o formă și Jianu, «aterdisindū la cinstitulū Divanū cu orice sumă». 4.000 i-a și luat înaintea.

Iscălesc și Grigori Cananò Agă și Prăjescu și Iordachi Cananò (?).

Prăjescu mai primește Țiganî și în 1832. Cu privire la această zestre vie e și acest act interesant :

Cu plecăcuni mă închinū dum[ita]li, cumnate Costachi.

Mai întai sântū doritū a ști pentru cè mie multū dorită și scumpa dumv. sănătate, ca, de să păzăști cu toată întregime, bucurându-mă să mulțămescu Domnului, dinū a că-rueșū milă și noi sănătoși ne aflămū.

A doile, cu trecire dum[ita]li la moșii, me-ai triimisū răspunsū să triimitū ca să-mi dai Țăgani ce mai amū a lua de la dum[ne]ta ; pentru care iată că triimitū doui cară cāti înū doi boi, și triimitū și unū čobanū alū meū pentru 40 meluși, 10 oi țăgăi cu berbecii lorū, cari mi-ai făgăduitū că-mi vei da.

Pentru cari plecatū mă rogū a nu mi să întoarce oaminiū înū zădar, fiindū datorū pentru toată viața mè a mulțami și a sluji dum[ita]li.

Fiindū

'833, Iuni 9.

alū dum[ita]li plecatū frate și supusă slugă :

Prăjăscu Agă.

Cumnatei îi sărutămă mănuli, i Rucsândița, cu plecăciuni închinându-se, sărută mănuli dumv.

[Pe V-o:] Cinstitū alū meū maī mari, dumisali cumnatulū Costachi Cananò, bivū Velū Post., cu frățasca plecăcuni.

Din Botoșani i se scrie astfel luī Costachi :

Cătră cinst. dum[nea]luī Post. Costachi Cananău, Cantora robilorū Luminății Sale Cneazū A. Cantacuzino.

Ștefanū Dărmoī, robū a Luminări Sale, viindū la această cantoră, aū făcutū arătare că unū Țiganū dintre robi dumitali, anume Grigore Scripcaru, s'aū îngurluitū cu fata luī și vroește a să cunună cu dănsa, prinū care cantora, după instrucțiile ce are slobozate de cătră Luminare Sa în predmetulū unorū asămine pricinī, prin raportulū ei aū făcutū cunoscutū, cerăndū dezlegare, ce urmare să facă întru aceasta. Asupra căruie raportū Luminare Sa răspunde cantorii într'acestașū chipū, că Luminare Sa are răzlețatū dinū drepti robi a Luminări Sale între robi (*șters*) dumitale căteva suflete, și, fiindcă pomenitulū Țiganū, robulū dumitali, vroește a să luoa întru căsătorie cu roaba lunatei fameliī, de veī primi dum[ne]ta ca înū loculū unui sufletū dintr'acei ce astăzi să află suptū stăpănire dumitali să dei pe acestū Grigore, să priimescū de cătră cantoră, și să urmeze cu dănsulū potrivitū cu enstrucțiile ce are.

Prinū care cantora face poftitoare cerere dumitale ca să binevoiești a împărtăși Cantorei răspunsu întru aceaste precumū să va socoti și de către dum[ne]ta.

M. Des...

'834, Iunie 28,
Botoșani.

[Pe V-o:] Cătră cinst. d. Post. Costachi Cananău. Cantora robilorū lunatei fameliī a cneazulū Cantacuzino, Fântănelile.

XIV.

Un șir de scrisori ale lui Costachi Cananău către soția sa întregesc această culegere. Ele au o deosebită însemnătate pentru istoria culturală.

I.

Iubită Catinco !

Amă primit scrisoaria dumitale, cu Dabeja fițoru, și foarte m'amă măhnit, scriindu-mi că și dum[neta] ești bolnavă. Apoi dar și slăvim pre Domnul, că a certa ne ăartă, iar morții nu ne dă. Și rog pe milostivul Dumnezău ca scrisoaria ăcasta să te găscă pe dumneta sănătoasă. Pentru mine veți știți că tot mă ărcă patima știută de dumneta, și tot gândesc și staū gata ca, dinū ziī inū ziī, să mă pornesc să vinū la Eși; dar, iarăși, temându-mă ca, purcegând pe drumū, să nu mă găscă și să nu mă întăriască patima acē strașnică care mi-aū venit de la Sf. Dimitrie și pără acumū de vr'o câteva ori, fiindcă eū cu doao zile înnainte Sfânt. Dimitrie dinū odae care mă culc n'amū eșit. Doftoriile doftorului Samorcaș inī fac ceva folosū, însă, cu agiutoriuul Domnului, amū hotărăt ca pe Dumineca saū pe Lunia viitoare să vin la Eși, cumū voi putē, ferindu-mă Domnul de vre-unū răū. Apoi dumneta te liniștește și, cu agiutoriuul Domnului, caotă de interesurile și trebile ce le avemū acolō, rugând și pe vāru Iordache Miclesculū, ca să le sfărșim cu sănătate, și cu pace și cu bucurie. Fiindcă, iubită Catină, ceia ce-i isprăviī, și-i face bine să crezi că mai mult pentru dumneta faci bine și folosū stării dumitale inū trebile noastre. Și eū, pentru că m'amū săturat a șidē la Fântānele totū pe gânduri și pe scārbe, pentru aceia amū hotărăt să vinū la Eși, și cumū a vrē Domnul! Al doile, iată că trimăt unū sipetū alū mieū cu strae mele, învālīt inīr'o cergă, cumū și calulū acestū surū, soție aceluia care este la Eși, — care aceste le trimăt cu Vasilie Lăpușianu, fițoru. Calulū ilū trimăt potcovit bine și cu căpāstru de

cură, cu pană, și cu cergă, și chingă bună pe dănsul, și sănătos, grașu. Și iată că trimăt mai bine de o dimerlie hrianu, că Iordache n'au avut purtare de grijă de a stränge de cu toamnă, că și acesta amu l-amu săpat, iarnă. Calul acesta suru, d'inpreună cu soție lui de acolò, după cumu mi-ai scrisu mai nainte, și cui vei socotiți îi vei da. Să vi-i făgădui, vii mai da să monedă, numai să-i supui Domnul supț pițoari pi acei cari s'au sculat asupra stării noastre fără dreptati. Și vă rogu ca înu grabă să-mi triimetiți răspunsu, vești di bucurii, di sănătati, ca să mă mai bucuru să eu cu acele macarū. Că ... iesă acumū tulburi, cu năsăpu: scoati doftoriile. Și să miluiască Domnul a ne vidè sănătosu, fiindcă săntu

a dumitali soțu :

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemvrie 2.

Cu mini, la dru[m], voi lua pi părintile Daniilū.

[Pe V-o:] Pentru iubita mè soție, Catinca Cananò Post.

La Eși.

II.

Lubită Catinco !

Amu primit scrisoaria dumat[ale], dând laodă Domnului. Foarte m'amū bucuratū că vă aflați sănătoși. Eū, după cumū ț'amū scris că înu grabă vinū la Eși, mă iartă că nu potū venii pără nu mă voi mai îndrepta și pără nu s'a mai încălzii și, mai îndreptându-să și drumulū, apoi gândesc ca, cu agūtoriul lui Dumnezăū, să scap de aice cu sănătate și să vinū la Eși, cu toate că amū mai scosu și al triile petricică, mai mărișoară decât cele doao de mai nainte, și durerile, giunghiurile totū mă čarcă ... Doftorie eū tot de la doftorulū Samorcași, făgăduindu-mi doftorul că mă vor folosii. Apoi Domnul știe; nădejde mè este iarăș la Domnulū. Pentru această dar nu te scărbiți, ce nădejde să ne fie la milostivulū Dumnezăū. Și, iarăș milostivul Dumnezăū

să te păzască sănătoasă și de a birui pre vrăjmașii noștrii, și te rog ca să amă ună răspuns de bucurie, rugând și pe vărul Iordache Miclescul, căruiia mă închină cu frățasca dragoste. Și eu nădăjduesc ca, cu agiutoriu Domnului, de Crăcună tot să vină la Eși, să ne videm sănătoși. Și iată că trimăt cu aceste patru sani trei mascori tăeți, grași, și cu unturile lor într'ansă, și cu mațale, grijiți bine și curățiți, și șesă dimerlii făină de grău pisat, curat, și doao dimerlii de crupe de hrișcă, și șasă merță orzi, și patru merță ovăsă. Și iarăș te înștiințazi că, când amă scrisă această carte, mi-ai venit iarăș dureri, și să află aice și doftorul Samorcaș, de mă caotă. Și, vrând Dumnezău să-mi fie mai bine, voi veni la Eși, cu agiutoriu Domnului. Mai trimăt și o legătură de mături de mestiacănu. Iar eu sânt a dumitale soți:

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemv. 17.

[Pe V-o:] Pentru iubita mē soție, Gatinca Cananò Post.
La Eși,

III.

Iubită Catinco!

Mie, slava Domnului, acumă mi-î mai bine, dar amă pătimit strașnic de giunghiuri pină șale și dureri pină spate, ..., și să află și doftorul Samorcași aice, și-mi dă bune nădejdi că mă va folosi de patima ce pătinesc, dară și nădăjduesc la milostivul Dumnezău ca să ne videm sănătoși la Eși, după cumă ț'amă scrisă mai nainte, ca să pot scăpa cât mai înă grabă. Pentru Vasilică Iurașc, bine ar fi să-î zici să-și caote altă gazdă, pentru că el, or înă ce casă șăde, trebui să scoată vre-o catigurie casii acie. Eă, pre cât amă înțalesă, mi să pare că ar fi întregant între înteresurile noastre. Și iată că trimăt o putinică cu doao sute optzaci de oao și o putinică de brănză zburată. Că badia Iordache, aest dină ograbă (*sic*), aă mănecat doao putinele cu brănză de

acè bună, că socotiala i-amă, luat numai de noosprăzăce putinele, și amă întrebat pe scutariulă căte putinele de brânză de acè bună aă făcut, și aă arătat că aă făcut doauzăci și una, și doa o nu-să nicăiri, putinele de brânză ee acè bună. Și să miluiască Dumnezeu să ne videm sănătoș la Eși. Pentru Iordache îți mai scriu și ačasta: că acele doao putinele de brânză li-aă furat; o vită de pripasă, dină vitele cele mari boerești, aă dat-o fără să mă întrebe pe mine; dină găștele boerești iarăș aă luat; răvașă sloboade pină satele mele, dând voe lăcuiitoriloră să vândă, să facă ă-oră vrè, fără să știu eă. Apoi aceste nu-să vorbe înă deșert, decât, căt ne-omă întâlni, te veă încredința săngură. Și nici de grădină n'aă căutat, nici nu caotă nemică, ce tot eă amă pusă de aă făcut și portiță mare, unde să nu mai poată sări c'iniă înă grădină, ca să nu mai strice ce aă stricat până la o vreme. Și eă, da[că] nenorociria mē m'a ținē de a nu putē veniă la Eși de sfințele sărbători a Domnului nostru Isus Hristos, apoi să te miluiască Domnulă a petrece înă mulți ană cu sănătate și cu bucurie. Iar eă sănt

a dumitale soți:

'835,

Costachi Cananò Post.

Dechemv. 20.

[Pe V-o:] Și oaule le trimăt bune, nesticcate și neînghețate, cumă de asămine și brânza.

[Adresa:] Pentru iubita mē soție, Catinca Cananò Post.
La Eșă.

IV.

Iubită Catinco!

Amă primită scrisoaria dumitale, și sfințele sărbători a Domnului nostru Isusă Hristosă să-ți fie de a petrece înă mulți ană cu sănătate și cu fericire, cumă și vărului Iordache Miclescu arată-ă frățăștile mele închinăcună și de a petrece sfințele sărbători înă mulți ană cu fericire, și i-amă rămasă

și îndatorit, câtă ni-a mai lungii Dumnezeu viața, pentru bunătățile ce face dumnealui pentru noi. Și m'am bucurat, iubită Catinco, că, cu agiutoriu lui Dumnezeu, îmi scrii că ne mergu trebile noastre bine, care Domnul să vă agiute de a ne mântui de niște acolisitori varvari și răi; care vă rog să vă siliți, cu toate chipurile, ca să fie mai mult și pentru folosul duminic[ale]. Iară pentru mine veți ști că, slavă Domnului, mi-i mai bineșor de cândă au fostă la mine doftorul Samorcaș și de când am scos o al patralia piatră, mai mare decâtă toate ce[le]lante de mai nainte, și, voidu Domnul de a-mi fi totă așe, și mai bine, apoi, cu agiutoriu Domnului, gândesc ca să fiu de Sfintu Botezu la Eși cu dumneta, miluind Dumnezeu. a ne vidă sănătoși unu pe altu; unde atunci voi aduce și hărțile carele îmi scrii. Liniștește-te dară și crede că, feriască Dumnezeu, mai viindu-mi furie acă mare de boală, de dureri și de giunghiuri, apoi, după cumă gătisem ca să răpăd să vii pără a nu-mi trece, fi bine încredințată că îndată voi repezi ca să vii. Îmi scrii di ce n'am venit la Eși când am putut. Apoi eu nu știu de am putut veni și de am putut eși di la Sfântul Dimitrie dină casa unde mă culc măcar până în sufragerie; eu la Fântănele șad de nevoe și fără mulțămire me, și mai mult săngur și cu supărări, fiindcă, de o parte, mă supără frații duminic[ale],—care, când ne vom întâlni, cu agiutoriu Domnului, îți voi spune toate, vrând și luându-mă dumnialor și în băgiocură. Apoi eu așe te-aș sfătui: să nu întri în însuratul fraților duminic[ale] ca să ei vre-ună blăstăm, unde să le pată fata aceiași iarăș ce au pățit cu Săndulache, căci, pe lângă altele, acum pe sărbători, șed de petrec cu Apoi să crezi că eu dină patimă nu ți le scriu aceste, fiindcă-ți este știut căte am răbdat și răbd, lăsându-i pe dumnialor în plata lui Dumnezeu, cum și ... mieu acel pizmătare și îndărăvnic, acel care-ți scrie duminic[ale] că dină pricina me n'au putut face învoială cu Prohirița: nu trebui să-ți fie de mirare, că el așe s'au purtat și cu mine, și așe s'au purtat și cu răposata ...,

și, pentru că s'aŭ purtatŭ și să poartă făr' de ispravă, i lasŭ și eŭ dumatle după cumŭ i să cade, pentru că dumealui are mai mult pe niște blăstămați decâtŭ pe mine, neavând nici ca cumŭ durere de inimă pentru ..., decât numai la înteressŭ, că dumn[ea]lui este unŭ omŭ care mult să stränge și îndoiŭ înprăstie. Și, vrând Domnul să ne întălnimŭ cu sănătate, îți voi arăta, și vomŭ vorovii pentru toate cele planisite de mine cu bunŭ și drept cuget, care cred că-ți va plăcè.

Pentru casa Nechiti, tatu lui Necolaï, îndată ce l-aŭ adusŭ mort acasă, amŭ pusŭ înŭ orânduială toată casa și cu toată avere lui. Iar eŭ acumŭ șădŭ la Fântănele numai cu Păhărnicasa Obrăjoe și cu unŭ părinte de la Romanŭ.

Și vei mai știți că și florile câte li-ai avut în oale s'aŭ uscat toate dinŭ pricina lui Iordache, că li-aŭ pusŭ înŭ odaia cè mare, nelăsând să facă foc, zicând că să strică dacă va fiî cald în casă, și ele aŭ înghețat toate, și s'aŭ și uscat toate florile dinŭ toate oalele. Și, pe lângă altile, nič înŭ ogradă n'aŭ căutat de nemică, nici caotă, că dinŭ cuhne aŭ scosŭ vr'o trii cară de gunoi și de scărnavii. Mă știți că eŭ nicio patimă n'amŭ pe dănsulŭ, dec'it că-i unŭ puturosŭ și blăstămat și tălharŭ. Eŭ însumi i-amŭ zisŭ ca să pui să facă foc în odaia cè mare, și el nici de cumŭ n'aŭ lăsat, pentru ca să să străce florile toate, precumă s'aŭ stricat, mai alesŭ că le și uda, și îndată să făcè bocnă și îngheța. Pentru putinelele cu brănză de cè bună, i-amŭ făcut foarte bună socotială, după cumŭ el aŭ arătat, de câtă s'aŭ mănecat și s'aŭ triimesŭ la Eșî, și de doao care s'aŭ dat: una Lătăscului și una surori-mia, Smărândiții, iarŭ frăține-mieŭ nu i-aŭ dat niciuna, și tot nu agiung încă doao. Apoi, după cumŭ aŭ urmat cu altile, așe aŭ urmat și cu putinelele cu brănză bună: șasăzăci ocă lumănări, aducând rânduri-rânduri și dându-le pe mâna lui, înŭ doao luni li-aŭ gătit. Amŭ pusŭ de aŭ loatŭ țanchiuri de la vasele cu vinŭ dinŭ pivniță, fiind și Iordache de față, și, când li' vidè țanchiurile, atunce ti' mera. Fratele mieŭ vei ști că s'aŭ dusŭ acumŭ de sărbătorii înŭ Bucovină, ca să facă sărbătorile cu

hahami Prociřița veți știți că s'au înduplicat înu multe feliuri ca să să învoiască cu bărbatã-sãu și n'are cu cine. Scrie, mã rogũ, ... ca să dè doi boi ce i-au răpit un Vasile Bețivu ce-lũ are lângã dum[nealũ] vãtavũ, care fu luat de la unũ omũ dinũ Roșcani, întâlningu-lũ totũ pe moșie Roșcani, și acumũ triimete ca să-i dau unũ boi care este la mine de pripasũ, zicãnd cã este a Jidovului, posesorului dumitale, fãrã sã aibã vre-o dovadã, decãt aceste sãnt numai ca să mã supere și cãnd sãnt bolnavũ, — care dumnealũ au putut sã-și lasã pe posesori dumisale sã-și caote cu mine dacã are ceva la mine, iarũ nu sã sã facã dumnealũ împlinitori și sã mã iae și înũ bagtocurã. Și-l sfãtuește ca să nu sã mã potrivascã frãține-so ... Și iatã cã triimãt și al patrãle piiatrã, mãi mare decãt toate ceelante, sã o vez. Fiindũ c'au ișãt lupusoru, vezũ sã nu botezũ, ca sã nu ni mãi supiri macarũ pãrũ la opstia hotãrãturã. Iarũ eũ sãntũ a dumitali soțũ :

Costachi Cananò Post.

'835, Dechv. 27.

Piatra o triimãtũ într'o cutioarã legatã, șã mãi triimãtũ s'unũ sãpitu a butci. Musterii pentru fãnũ pãrũ acumũ nu mi-au vinitũ pi aițe, cari îi dorescu.

[Pe V-o:] Iatã cã mãi trimãtũ unũ drobu di sari, cari au trasũ cinzãci di ocã tocmai. Ceia ci'ți va spunì fițoru dinũ gurã, urmiãzã.

[Adresa:] Pentru iubita mè soție Catinca Cananò Post.
La Eși.

V.

Iubitã Catinã!

Hãrtille care mi-ai scrisũ ca sã le trimãtũ le voi aduce cu mine, fiindcã n'amũ avut ocaziunã sãngurũ de a țì le trimete; alũ doile, fiindcã soacrã-mia poate sã sosascã la Eși mãi nainte decãtũ mine, apoi fiindcã eũ amũ sã vinũ cu vr'o doispãrzãce cai și cu oameni, dumneta fã totũ chipulũ

de silință de a nu fi acolo în gazdă la noi, arătându-i că nici grajdî nu-î, nici fănă, nici grăunță, nici odae, și, vrîndu Dumnezău de a ne vidè sănătoși, apoi îți voi plirofori multe; și dumnei poate merge la cc. Rucsanda, fiindu grajdî și de toate, saū la un frati a dumisale, ca să să odihniască, pentru ca să nu fimă și noi strămtoriți. Și iată că mai trimătū o păreche de hamuri, cu totū tacămulū lorū, și cu hățurile lor, însă fără frăe, învălitate într'unū țol, cumū și o putinică de brănză zburată mai trimătū. Și eū, cu agfutoriu lū Domnului, cătū de ingrabă mă voi porni la Eși, însă cu mare frică. Apoi să dăruiască Dumnezău a ne vidè sănătoși. Fiind

1836,

a dumitale soți:

Ghenarū 8.

Costachi Cananò Post.

VI.

Iubită Catinco,

Amū priimit scrisoare dumitali și m'amū bucurat că te afli sănătoasă, dăndū laudă Domnului. Mii mi-î bini, slavă Domnului. Alū doile, frati-meū Grigori arată-î frățăștili închinăciuni. Și, cătū pentru ceia ci-mi scrii, mă voi săli întocmai ca pentru mine. Trebili noastri mergū bine păr' acū. Trimite-mi și vr'o 400, cincî suti di lei, că să ceri la trebuițăli ce săntū, precumū dumneta știi. Aceli căti amū scrisū mai înaintea, dumneta urmiază întocmai. Scrisoare cătră d[umnealū] vărulū Iordachi Miclescu i-amū dat-o. Cu alū doile ocaziōnū te voi înștiința mai pre largū de toati. Pe Niță vezătiu să me-lū triimeți cu celū întâi ocaziōnū, și pentru casa lui vei poronci dumneta la ceia ci-î va ceri trebuița. Îți mai adaogū a scrii, pentru frati-meū, că amū vorbit cu Caminariulū Ștefanachi, luăndū și hărțile atin-gătoare de pricină, și s'aū îndatoritū tari mult că va lucră bine, cari, cu alū doile ocaziōnū, voi înștiința mai pre largū. Iubită Catinco, să mai triimeți niști pasări.

'836, Octomvrie 26.

Alū dumitali soțulū:

Eșii.

Costachi Cananò Post.

Sălești-ti cu ochiurile vărului Iordachi Miclescu, ca mai înu grabă și să triimată.

Iubită Catinco, caută di strângi banii di pi la orândari și di pi undi mai săntu, și mai vindi ce-i socoti, ca, cându vei vini, să-i aduci cu dumneta, undi să nu lași de a vindi ceva vechilii di pi moșii di acolò, cari voru fi pe moșie Fântanelili, ce numaî dumneta să vinzi ceia ci-i socoti, și cumu va fi mai bine, negrăbindu-te de a vini păr' nu vei isprăvi toati, și neîngrijându-te de vremei, că bunu este Dumnezău și va fi și mai bună vremei.

Iubită Catinco,

Totū odată, cu Manolachi Lăpușnianu, amū priimit 75 galbeni, precumū și 25 galbeni, neamestecați și necheltuiți, și voi urmā precumū scrii. Iar d[umnealui] vărulū Scarlat Miclescu, după căti cēriri ce i-amū făcut înu toati zālili, precumū și d[umnealui] vărulū Iordachi Miclescu, nu mi-aū dat păr' acū niciunū banū, după cumū și mai înnaînte ț'amū scrisū, și că eū nu știu ce vra să zică acasta; urmāndū nevoi, sălit voi fi a mă împrumuta aiure și a-i da acē 100 galbeni undi să cere, înu loculū celorū di la vărulū Scārlat. Diosăbit îmi scrii pentru Penteliū, pasniculū dinū Roșcani, că vroescū să-teni a-lū schimba și a puni pe Dumitru Antonū; acasta și eū amū fost zis-o, păr' a nu mă porni de acolo, pentru că Penteliū îi unū blăstāmat,— și darū dumneta le vei zāci ca să-lū pui pe Dumitru Antonū.

Înu pricina casālorū te înștiințāzū că casili lui Cazamirū nu săntū de vānzare. Dar m'amū întālnit la vărulū Scārlat Miclescu cu Aga Scārlat Crupenschi, și amū vorbit pentru casili sali, viindū și la mini, unde m'amū dusū și eū la dum[nea]lui, și, întrāndū înu vorbā, aū cerutū 2.200 galbeni. Eū i-amū dat 60.000 lei, și nici aū vroita; mă asculta; darū cu vr'o 2.000 galbeni nādājduescu că le vomū scoati. Casili săntū buni: susū aū optū odāi, gosū, iarāși, cu gherghirū și uși de ferū i alti heiuri înu ogradā; toati săntū făcuti de piatrā și acoperiti cu oali, cari mii mi-aū plăcutū, mai făcāndū și înu astā varā unū tacāmū odāi di cārāmidā. Și socot că săntū tari buni

di noi: la locu frumosu și cu apropieri di tãrg, și, di so-
cotești, înștiințază-mă câtu de înu grabă, pentru ca să întru
înă tocmală, căci mai sãntu și alți mușterii cari vroescu a
li cumpãra, pentru cã sãntu la locu bunu și frumosu, și
daru, pentru de a nu li scãpa noi, dum[ne]ta mã înștiințază
înă grabă, și, totu odatã, pentru bani, vorbești cu frãtãorii
dumi[ta]li, precumũ și cu Emandi, ca sã-i avemũ gata; mã-
carũ cã Crupenschi aũ zisũ cã ne va mai aștepta di vr'o
1.000 galbeni, însă noi mai bini sã ne siguripsãmu de a-i da
baniĩ toți, spre a nu mai rãmãnẽ datori. D. Crupenschi ari
a eșã dinũ casã înũ Postulu Mãri.

Aceli 500 lei, ce scriũ mai susũ, sã-mi triimeți, căci Țã-
ganiĩ toți sãntu disculți. Pachitãi, fimeia lui Mihalachi Bu-
curũ, i-amũ fãcutũ cațaveicã cu blana cari aũ avut de anũ,
și darũ dum[ne]ta sã nu-i mai faci. Pe Ionũ Bucurũ, læșulu
acela, sã-lũ lași acolò, pentru cã mai bini ne mulțãmimũ
cu Costandinũ Bucurũ, precumũ și fimeia lui mult îi mai
diștiaptã decãtũ læișãta aceia a lui Ion, și, la pornire, dum-
neta sã-i dai pe sama vechilului cari va fi acolò.

Pentru chitri, vei ști cã acumũ aũ vinit, de cari voi și lua,
cumpãrandũ și zãhar, și voi da la cc. Rucsanda ca sã ne
facã; iar, nevoindũ, voi da aiure ca sã li facã. Iatã triimet
o scrisoari a cc. Rucsandiĩ, precumũ și di la sorã-mẽ Ruc-
sanda; dou putineli cu brãnzã zburatã s'aũ priimit, alũ du-
misali; boi di la Mardari Muțit nici de cumũ sã nu sã dei
tãtãni-sãũ, fiindũ ai mei. Pe Manolachi fiẽorulũ și pe frati-
sãũ sã nu sã superi de dejma brãnzãi. Pe Ionũ noapte ilũ
vei triimeti aice, înũ bunã pazã, cãndũ va vini podvoadã.
Frãțãni-meũ îi aratã cã arũ fi bine sã triimatã ceva, atãtũ
Caminariului Ștefanachi, cãtũ și directorului, mãcarũ vr'o
20 galbeni acumũ de odatã, pentru ca sã sã isprãvascã
pricina dumi[tal]i bine și mai înũ grabã. Cam. Ștefãnachi
m'aũ rugat ca sã-i dauũ unũ Țãganũ sau o Țãgancã, apoi,
fiindcã noi avemũ trebuințã de dumnealui și de acumũ în-
nainte, mai alesũ cã și hrisovulũ ci ari sã sã facã înũ pri-
cina lui Paladi dela Logofetãi,— apoi dum[ne]ta triimeti pe
Catrina Șorociasã, cari esti acolo înũ ogradã, ca sã i-o dauũ,

fiindcă îndestulă ni-aș slujătu și ne slujăști totdeauna Căminariul Ștefănași; pe Vasili, cari e Căzacu, îlă triimet ca să-și mai cauti di casă, fiindcă poati să nu fii trebuitori de a-lă aduce iară, iară pe Vasili Hoca l-amă mai oprit; însă dum[neta] vei poronci ca să-și cauti de casa lui, dându-și și vre-ună omă, doi, dacă va avè trebuință, ca să-și facă căti ceva pi lângă casa sa; cumă și o lădiță a lui Dumitrachi, băetă croitori, ci esti acolo, cu niști lucruri, să o triimeți.

Și săntă a d[umitale] soți:

Costachi Canană Post.

'836, Octomvrie 29.

VII.

Iubită Catincă,

Amă priimită scrisoare dumi[ta]li, și m'amă bucuratū foarti multū că ti afli sănătoasă, dăndū laudă milostivului Dumnezău. Pentru mine vei ști că mi-și bine, slavă Domnului. Trebile noastre părū acū mergū tari bine. Pricina cu Iacovachi Paladi aș vroitu milostivū Dumnezău de aș luatū sfârșitū, închizându-să della, triimețându-să și răvizie Divanului domnescū, ca de acolō să să facă anaforā la Măria Sa Vodă și, înū urmă, să să facă și hrisovulū Logofetăi, spre a să întări cu desăvârșire închiere pricinii, unde și nădăjduescū pe milostivulū Dumnezău că înū curăndū să vorū sfârși. Iarū, cătū pentru adresa ce mi-ai triimesū acestū dipart. cu Ioniță Grigoriu, de ačasta m'amă bucuratū tari multū, că mi-aș dischisū drumū spre a-lū învăța minti pe Țiganul acelu turcitū, căci eū mai înainte, părū a nu priimi răspunsū de la dum[nea]ta, m'amă dusū la ministru de amă vorbitū, unde s'aș și rânduic comisii la stare loculū, spre a să cerceta toati jafurili căti s'aș făcut și să facū de cătră Ioniță Grigoriu și de cătră Jăd[o]vū, și darū dumne[a]ta, cāndū va vini comisie, să pui satili ca să dei o jalobă, arătāndū toati jafurili ci li să facū de cătră Grigoriu, și, dacă vei putē, mai ațăță și pe altăi di pinū prejurū ca să

dei o jalobă iarășu înu asămine cuprindire, arătându și dum[nea]ta că malulū esti a nostru. Și nu-i destulū că-și eū uiumulū legiuitū, darū, apoi, mai eū și căti 4, cincî lei de merță.

Pentru casili d. Agăi Scarlatū Crupenschi amū văzutū celi scrisă, și ne vomū săli cătū de multū, d'inpreună cu vărulū Iordachi, că, dacă s'arū putē, și cu unū mai gîosū prețū să li scoatimū. Darū de casile unde șădi d. Iorgu Razu, cine ță'au spus că să vândū casăli acele? Aū vorbitū (?), decătū dum[nealū] mi-aū zisū că ne le va da nou, însă eū nu i-amū datū nicîunū răspunsū. Baniī de la Iamandi te să-lești că să-i ēr, căci ne trebuescū la casi, precumū și la altili, după cumū dum[ne]ta știī. Darū, diosăbitū, eū precumū amū auzitū, Emandi nu prē mergi bine; cari și de mai înainte arū fi trebuitū luați, și dum[nea]ta te sălești a-i lua numai decătū. Baniī di la vărulū Scărlatū Mičlescu i-amū priimitū, pe cari i-amū și datū la cc. Mihalachi Pășcanu, atătū capitili, cătū și dobānda: 5 galbeni, neputāndū a scăpa de dum[nealū]. Pentru baniī de la orāndari, vadeoa cu: adivāratū esti la 15 Dechemvrie, darū bine arū fi ca să-i daī și mai înainte cu vr'o giumātati di lună, și, di socotescū, mai multū ceva înainte, căci, după cumū să poartă, sântū niște blăstāmați și nu caută nimicā pentru ca să mulțāmascā pe stăpānū de la cari să folosāscū, și mai curāndū cătaū să mai aibā trebuiņă (?), o crezū, di la noi. Iarū pentru grāū, după cum imi scriū că-ți daū căti 22 lei pe merță, și dimerlia să fii de 15 ocă, ācasta-i pisti rezonū, căci indistulū că tragi pisti 13 ocă mārime ei mai multū decătū să politicesți, apoi ei cerū mai multū! Cari ācasta nu să poati. Iarū, di vorū da un prețū mai folosātorī, atunce dum[nea]ta cumū vei socoti vei da. Iarū orzū și ovāsū, de vei și vindi, însă mai multū decătū vr'o 40 sau 50 merță să nu vinzi, după cumū amū scrisū mai înainte, căci prețulū acestora ari a să sui tari multū.

Frățāni-meū Grigori aratā-i frățāștile inchināciuni. Și, cătū pentru pīcina dumisale cu Profirița, s'au făcutū lucrāri tari buni. Iarū totū odată îi spuni și ācasta: ca să conte-

niască a mai scrii pi la unii și alții, dacă odată m'amă însărcinată cu căutare pricini sali, căci apoi mă voi tragi di o parti, și înă urmă iarăși va rămăne pricina ca mai înainte. Căci de această lucrare ce s'au făcută acū au avutu o norocire de mine pentru că amă fostă aice; căci, de atăta vremi de cândă să lungești pricina, încă nu s'au făcută așa lucrari bună precumă au eșitu acū de bună. Și totă odată să închipuiască a triimeti cu grăbire măcară vr'o 15 galbeni, dacă nu 20, precumă și ună Țăgană: sau vre ună băetă de vr'o 16 ani, sau și mai mari, însă nu fi însurată, cari nu va avē tată, ca să-lă dau undi ceri trebuința, spre a să putē lucra pricina totă bini și înă folosul dum. și de acumă înainte. Iară lucrările, atătă de la Aghenții, câtă și de la Log[o]f[e]țai, le va aduci toate Chirța.

Iată că mai triimetă și pi Vasili Căzacu, ca să-și mai cauti de casă, și totă odată vei chiea pe săchilară Iordachi, cumă și pe Vornicū, poroncindū Vorniculū cu banii cutii, zăcândū săchelariulū Iordachi ca să-i ei 202 galbeni (*sic*) de la Vorniculū înă păstrare, făcându-i Vorniculū socotială d'inpreună cu sătenii la fișticari șfrășitū alū cferitulū, pentru ca să nu mai urmeze ca mai înainte, buclucuri și mănăcături pentru banii cutii, și arătându-i Vorniculū că, de nu va urmă așa, va mănca bătai, înplinindu-i toati vitili pentru mișăliili lui și bețăili cari le faci. Te sălești, iubită Catinco, și pentru stecili vărulū Iordachi, ca doară i să vorū triimeti; triimeti mălaiū și orzū pentru Căpit. Ștefănachī, după cumă amă scrisū mai înainte. Și sintū

'836, Noemv. 6.

alū dum. soțū:

Costachi Cananò Post.

Cumnatulū Iorgu, cumă și cc. dum., arată-li frățăștile închinăciuni.

[Pe V-o:] Iubitiū meli soțai, dum[isa]li Catinca Cananò.

La Fântăneli.

VIII.

Iubită Catinco,

Cu ajutoru Domnului, îți vestesc că s'aũ sfârșătũ cu Paladi înũ favoru nostru, închiindu-să minciunile să [=și] pricina acẽ acolisătoari, rămăindu-ı văruluı Iordachi îndatoriți, darũ nu puțănũ să Căminariuluı Stefanachi. Darũ și eũ aũ fostũ di mari folosũ că m'amũ aflatũ la Eșı, că prinũ Căminariu Stefanachi să prinũ Spatariu Veisa, directoru Logofițai, amũ făcutũ totũ bunu ; apoi dumneta triimeti-mi cãtũ mai înũ grabă pi Catrina Țiolățiasa [Șoriceasa], că-ı sãntemũ îndatoriți multu, Căminariuluı mai alesũ, și cu farițiria [fericire] totũ di la Logofițai să alti slu[j]bi cãti ni-aũ făcutũ să ni faci, și amũ datũ la Divanu Țării-di-Susũ, Logofețãlorũ, șaptizãci să doi lei, apoi încă mai trebui să daũ vr'o doizãci să cincı galbinı, cu hrisovu, cu toati. Tudurachi iesã di la noi, luıdu-lũ unũ mosu a lui, puıdu-lũ la o moșei; niputãndũ a-lũ țãnẽ cu di-a sãla, iı voi lua sama pentru toati bini, să le voi da pi mãna lui Alecu, nepotu Căminariuluı Stefanachi, cari credũ că ni vomũ mulțãmi, avãndũ altfel di condei să capu ; cumũ să vatavũ la Fãntãneli, dacã Lazarũ a voi ca să fiı dupã cumũ i-amũ datũ, apoi asazã-lũ, însă nu mai multũ ; să bani înũ mãnã să nu-ı întri. Iarũ, di nu, apoi scrii-mi, să-lũ triimãtũ pi cumnatu lui Ionicã, cu chiști [=cîștiũ], să noi suti lei pi anu, să doi cai la grajdı, să mãnari, să casã, iarũ altã nimicã. Apoi cumũ viı socoti mai fã, mã rogũ, sãlindu-te, să pentru toati cãti îți mai scriũ să 'nũ altã, cari îți mai trii[metũ]. Îți mai triimãtũ să rãspunsurile di la vãru Iordachi, să di la cc. Ruxanda ; să pentru dulceți di chitru voi urmã dupã cumũ imi scrii.

5 Nou ęsti cã pi Ionițã Paladi l-aũ orãnduitũ înũ locu rãposatuluı Dimachi. Pi fata Cogãlnicianuluı¹ o iẽ Leonũ, să l-aũ făcutũ ispravnicũ la Botoșeni. Eũ cu cheltuiala c'tũ potũ o iconomisãscũ, însă casa să oamini cerũ, să a sãvãrsã interesurile noastre pentru casã mai face (?) să li știi. Sã

¹ Sora lui Mihail Kogãlniceanu. D-na Leon e încă în viațã.

lui Tudurachi i-amă împlinită zăci galbină pi șapți luni, ni-păsuindu-mă, să avîndu așa a lua, fiindcă ielă pîste vr'o patru zili să duci; di cari stii să văru lordachi. Pentru ca-săli lui Crupențchi, vomă săli, dacă s'a putè și mai giosu să le cumpărămă, și să voru puni suptu mezată, sfârșîndu docmala. Lemnile nu li-au triimisă, cari i-amă să scrisu lui Costachi că-i voi triimeti. Zapciu di la Dipartamentu însă era bini ca să nu fi mai dată acei cinci suti lei înu urmă la unu ca Costachi Miclescu. Te sălești pentru banii di la frățorii dumitali, fiindcă Crupențchi nu credă să creditarisască pi alțai. Iaș săntu

a dumitali soți:

Costachi Cananò Post.

'836, Noemv. 7.

IX.

Iubită Catinco,

Mai întăiu cerceteză pentru întregimea sănătății dumitale, pentru ca, aflăndu-să bine, dăndu laudă Domnului, să mă bucur. Asămine și pentru mine vei ști că, dină mila Pro-niei cerești, mă aflu sănătosă.

Ceia ce-mi scrii acumă înu urmă pentru Lazăr, că l-ai așăzat precumă eu amă hotărăt, foarte bine; însă îi spune ca să să sârguiască a să sculă mai diminiată decât înna-înte, iar nu precumă să scoală: odată cu noi. Și înu vânzări de producturi a moșiei dumneta să-i hotărăști a nu să amesteca, fiindă că-ți iaste știut că nicînu. fel de chizășie nu are; ci, pre cât vei mai zăbovi, vei vinde ce vei socoti. Postelnicelului Grigori Zonca dumneta îi poroncește să-și deșchidă ochii, ca să nu pață precumă mai înna-înte, dacă va fi și alte lăngă Lazăr, precumă credă că va cere tre-buința de a fi.

Frățani-meu Grigori arată-i dină parte-mi frățăștile închinăcuni, și-i spune că înu pricină, după lucrarea Logofe-ției cătră Aghenție, s'au scrisu de la Aghenție cătră forumă

dinŭ Bocovina, cu No. 5.337, și dum[nea]lui va găsa aceste hartiŭ acolò la forumŭ.

Precumŭ și pentru oprirea și stavilarisire Profirei, după protestulŭ ce s'au dat Logfătului, precumŭ ț'amŭ mai scris, s'au făcut lucrări, și de la Divanulŭ Țării-de-sus iarăși să facŭ cele de cuviință; însă atât acestea, cât și lucrarea dumisale Lobii (?) ce s'au dat lui Vvodă, înŭ pricina cu Bibire, părŭ astăzi nu s'au putut găti. Iar, pentru ceea ce scrie dum[nea]-lui în pontulŭ dispărțaniei, aceea rămâne numai cătră Mitropolitu să scrie dum[nea]lui. Asămine îi arată că pe Toader Chirța înŭ zadar l-au triimis aicea, căci, precumŭ elŭ nu cunoaște pe nime, degiaba pierde vremea, și iaste destulŭ Vasile, și fiçori așa des înŭ zadar să triimăt, căci, fără să să săvârșască o triabă, să începe alta, încât dinŭ asămine grăbiri s'au prelungit lucru atăța ani, fără vre-o ispravă. Decât acumŭ merge pe canalulŭ cuviinços. Arată tot odată frățani-meŭ că Caminariulŭ Ștefanache, ce iaste înŭ Logofeție, stăruește cu osăbită sârguință înŭ pricină, precumŭ despre unile dinŭ înpregiurări ilŭ va pliroforisi și Toader Chirța.

Galbinii ce mi-ai triimis pre Manolache i-amŭ priimit toți deplinŭ, și voi urmă pentru dânsii precumŭ imi scrii. Veî poronci ca să să triimată vr'o doi merrță popușoi pentru pasări, însă de acei mai bunî, căci aceștie ce sânt aice, lasŭ că nu-i mănăncă pasările, dar, și mănăndu-i, nu să îngrașă. Asămine să va triimete și vr'o dimerlie usturoi, fiindcă s'au sfârșit. Veî grăbi și pentru triimetirea olojului și a pasatului, ca să să triimată mai înŭ grabă.

Pentru vaca Bedruli, ce-mi scrii ca să erneze înŭ vitele noastre, eŭ amŭ lăsat, cândŭ amŭ purces de acolò, ca să erneză cu vitele boerești.

Te înștiințazu că vâru Iordache Miclescu vine pe săptămăna viitoare la Botoșani, la fratele dum[isa]le, la vâru Alecu, și l-amŭ rugat ca să vie și la dumneta, unde te va pliroforisi de interesurile noastre, și te veî bucura iarăși și mai multŭ de sfârșărea cu Paladi, care, cu întoarcerea vărului Iordache la Eși, veî vini și dum[ne]ta mai cu înlesnire.

Pe Manolache l-amă zăbovit pentru că eramă să-lă triimit la lemnile știute, dar amă pus amintrile la cale pentru lemne.

Frățani-meu îi mai arată că lucrările ce atărnă de Logo-feție, de Divvană și de Dipartamentă, peste puține zile le va afla dum[nea]lui, poate că unile și cu pocta de astăzi să margă la Botoșani. Tot odată te înștiințazu că la Divanulă domnescă s'au orânduit pe cc. Ioană Luca. Iară eu săntă ală dumitale

soți:

Costachi Canană Post.

Și eu cu plecă[ciune] sărută mână dum[ita]li. Pști patru zăli nădăjduescă a fi și eu înă Bot[o]șani, unde credă că ne vomă vidă.

'836, Noemv. 20.

Iașil.

Triimetă această carti dină Basarabiia cătră cumnatu Iorgu, și am dat ună sorocoveță la posta rusască, pentru carti; iată că-ți trimătă zăci alămăi. Dulțeți (*sic*) de chitru s'au făcută; după cumă me'i scrisă. Te săleşti ca sticlile vărului Iordachi să le găsască la Fântăneli, că multă piști șasă zile va fi dumnialu la Fântăneli macară.

XV.

De aceiași natură cu scrisorile de mai sus e aceasta, mai veche cu zece ani, către Mărioara Cananău, de la Cornă, născută Holban, soția lui Iancu¹:

Sărut cinstită mîna dumitale.

Și jaloba dumitale și cartea ce-a pri[mi]tă Prea-Sfințitulă Mitropolită s'au arătată Măriei Sale lui Vodă, și foarte s'au supărată, și s'au mîhnită pentru necazurile dumitale. Aă îngrozită că va pedepsi pe aprozi, de voră îndrăzni a să mai arăta înă casa dumitale și a mai face obrăznicie.

¹ Cf. vol. XVI, p. 42 și urm., 95 și urm.

Secvestruirea să să cuprinză în veniturile moșilor de la Sfintul Gheorghie înainte în producturile moșielor, în vite și în oprirea pădurilor, iar lucrurile cele din casă și din ogradă, grajdul, trăsurile și orice alt lucru de metahirisit spre odihna dumatăle, de s'au și scris de rînduiți, nu sînt secvestruite, ci numai însemnate în lipsa dumatăle. Ca să nu să sălășluiească, toate au să să facă cu lămurire în scris de la Departamentul. S'au poruncit de către Măria Sa Vodă. Și, apoi, afară de acestea, acum are a să hotări și summa în bani și în lucruri ce treabue a să lăsa spre petreacerea vieții dumatăle. Căndu acestea era să să isprăvească, Măria Sa au eșit la țară. Trimisul dumatăle să întoarce, ca să nu-și piarză vremea. Pînă să va întoarce Măria Sa, am rămas eu vechilul dumatăle. Îndată ce va veni Măria Sa, le voi găti, și voi stăru a să sfîrși și, pe Joi sau Vineri, trimite-ți omul ca să-i dau scrisorile poruncitoare spre odihna și mulțămirea dumatăle.

Stăpîna mea! Nu te mîhni! D[u]mnezeu iaste puternic și milostiv. Poate sfîrșitul să fie bun și mîntuitor. Eu ce fel mă sîrguesc, după datorie, pentru dum., va spune trimisul. Că-mi iaste jale de supărările ce trageți. Fiind

al dumatăle

1827, Mai 2,

plecată slugă

Iași.

Iordachi Stol[ni]cū.

[Pe V-o:] Întru cinstită mina dumisale cucoană Marioară Canană Postelniceasă, cu toată plecaciunea.

La satul Corni.

XIX.

A D A U S E

I.

SCRISORILE LUÎ IOAN-VODĂ CALLIMAGHI CĂTRE
FRATELE SĂU DUMITRAȘCU¹.

I.

Iubite frate, cu bună sănătate mă 'nchin dumitale și-ți
poftescu de la milostivul Dumnăzău fericită sănătate.

Alaltaeri, cu [călărași, răspunzându la toate câte mi-ai
însămnatu, Ț'am scris pentru bani di triaba cumpărăturii
de boi, cum că voi trimite cu sotnicul² gospod o mie de
lei, și iată dară că, purcegându de aice împreună cu sot-
nicul un prieten al mieu, gelepul lui Casabbași³, anume
Vasilachi Saigiul⁴, care vine în țară pentru cumpărătura de
oî împărătești, și, mergându dreptu la Iași, la Măria Sa
Vodă, fiindu mai de ispravă decât sotnicul, i-am dat pe-
cetluiti ughi ungurești și fânduci⁵ de o mie de lei și mai
bine. Și pentru ce zic: și mai bine? Pentru căci galbeani
ungurești și fânducii îmblă acolea și mai și; aice câte 4
lei, iar eu vi am trimis galbănu câte trei și optuzeaci de
bani, adecă făr un tult patru lei. Și aceasta am făcutu

¹ S'au tipărit, cu greșeli, în Xenopol, *l. c.*, p. 215 și urm. Aici se dau
după original, cu deosebiri de ortografie și limbă.

² De Cazaci.

³ Cumpărătorul de oi pentru starostea casapilor din Țarigrad.

⁴ Păstorul.

⁵ Fânduci, galbeni funducii.

pentru ca să nu să facă cît de puțină smintială, și mai bine să pripsoască decît să lipsască banii. De care dumneata să socoteaști galbănul câte 4 lei, precum împlă, și, căți bani or prisosi peste 2 pungî, cu bună-credință mi-i face răspuns, ca să știu căți bani cuprind galbenii, și, la vremea, să-ți poți da sama, cu izvod curat și lămurit. Și îndată acmù să-mi faci știre. Și i-am dat învățătura, banii și scrisoarea mea aceasta să dea la mîna dumisale Păh., socrului meu, și dumnealui îi va da în mîna dumitale său în mîna cumnatului Andronachi¹, și unul din dumneavoastră trebuia să vă aflați la Eș, cu bună samă, ca să luați amanetul cu banii, și 'ndată să-m faceți răspuns cu călăraș de la Iaș cum c'au venit banii, și, după cum împlă acoalea galbenii, căți bani prisosăscu peste 2 pungî. Aice, luîndu-mă la vroavă boilor de negoțu, cu carii știu rîndul, îmi zisără cu[m] că boii de negoțu, dacă nu șed toată iarna la er-natic, nu pot fi boi buni de negoțu, nici negușitorul nu-i cumpără, și, de și-i cumpără, cu scădeare și cu pagubă este negoțul boilor. Și la aceasta, frate, trebuie foarte să te svătuești: așè este, aù amîntirea? Și, așè, să te apuci de cumpărătura; iar, de este precum îni zici, să te ferești, frate, să nu dai cu banii în primejdie de pagubă. Și zic că estimpu nime n'ar face cireazi. Ci și la acestu pont să-m răspundzi în grabă, ca eù, pân' nu-m va veni răspunsul dumitale la câte îți scriu, alți bani n'oi trimite cu bună samă. Cu acestaș chiriți Vasilachi iat' trimițu și 2 legături în 2 traeste, cu haine pentru trebuința neanii, după cum însămneadzu în acestu izvodù, și basmalele dumitale, și o păreache de cercei de aur' cu mărgăritare surorii Parachiviî, după cum mi s'au rugat; și de toate aceste să aibu răspunsu îndată, și de la nenea. Și dumneta, frate, să faci contășul neanei din pòstav č-am trimis; și în grabă mă rog de răspuns deplin, și de la dumneta, și de la cumnatul, și de la neane, deplin. Și iarăși fii dumneata sănătos.

Fratele dumitale :

Fevruarie 27.

Ion Med.

¹ Din Botoșani : ținea pe Paraschiva, sora lui Ioan.

Frate, cu bună socoteală să-m răspundzi în grabă și deplin.

[Pe margene:] Frate, acest Rus căzac, ce ai acolo rob, trimiti-mi-l aice la mine, cându a veni dumnealui Vel Post., și dumnealui, pentru voia mea, îi va purta de grijă și, c-a cheltui cu dănsul, cu mulțămintă îi voi plăti. Așea să dzici dumisale, și să mi-l trimiți cu bună samă¹.

II.

Hs. vâscărst [Hristos a înviat!].

† Iubite frate, cu frățescă sănătate mă 'nchin dumitale și-ți pottescu de la milostivul Dumnăzău întriaga și fericita sănătate. Frățasca scrisoare dumitale am luat, și de sănătatea dumitale m'am bucurat. Am înțales și cât însămnează de rândul dumitale și a negoțului de boi; pentru care eū mai mult a-ți scrie n'am, făr' cât tot lucrul și chiverniseala rămăne în sama dumitale, ca să te porți înțelepțeaste și cu bună chibzuială, ca să cunoscū și eū și dumneata sporiul neguțitoriei din ostania la dumitale. Iată dar, pe cuvântul dumitale, osăbit de că mie de lei ce ț'am trimis cu dumnealui Vasilachi Saigiul, ț'am mai adaos și alți 500 lei, care fac 3 pungi de bani, ca să poți cumpăra și stupi și cărdul boilor deplin. Orându-it-am și cumnatului Andronachi 2 pungi de bani, care bani veți lua de la dumnealui Vel Vamaș, cumnatul Ianacachi, de vreme c'am scris la Măria Sa Vodă să i să dia dumisale acele 3 pungi de bani, adecă una în sama dumitale și 2 pungi în datorie cumnatului Andronachi, și îndată să mi să trimiță zapisul în șese luni vadeaoa, pe pungă de lună cite 5 lei dobândă,— face peste tot 5 pungi de bani. Decī socotiți pentru Dumnăzău, să vă fie lucrul de cinste și curat lămurit, făr' de niciun cuvântu și făr' de nicio smintială. Dumneata trebuie de această dată să te alcătuești binisor, cu bună socotială și cu osărdie mare la slujbele Măriei Sale lui Vodă, acolo la acia Căpitănie, de vreme că și târgul Sireatiului, precum mi-aū scris Măria Sa Vodă, în sama dumitale va fi [șters: în sama dumitale],

¹ Cf. *Documentele Callimachi*, I, pp. LVI-VII.

și vei fi slujbaş totdeauna acolo, la Ținutul Suceaviî. Deci să te foarte chibzuești, cu bună dreptate, la toate, ca să poți eși cu cinste la altă dregătorie mai mare, și, pentru neguțitorie, acoloa că[m] ppiî și apele foarte dau mână, și, fiindu săngur, fără soție, socotescu că-ți va fi îndămână, și, iarăș, pe urmă, s'a mai socoti pentru chiverniseala dumitale.

Imi scrie Măria Sa Vodă și pentru moșie, să-ți cauți giudecata după dreas[e] ce-î avea, și dumisale lui vt. Logofăt am scris pentru voia dumitale, și 2 basmale i-am trimis peșcheș mai dăunădzî, și nedejdescu că-î avea dreptate. Oamenii care ai la slujbe, să nu fie furî și čocotniți¹ bețivi, și și la neguțitorie să-ți cauți oameni puținî și bunî. Aceste toate ți le aduc minte, fărtate, ca să fi pururea la toate cu ochii prea deșchiș, cu bună dreptate și cu frica lui Dumnezeu. Cumnatul Andronachi să puia și chizeși pre cine-ți socoti, în zapis, și să aibu răspuns la toate deplin. Și dumisale neanî cu plecăciune mă 'nchin, și sărut mână dumisale. Și de câte am trimes dumisale să ai răspuns deplin de la dumnealui pe izvod. Și mila lui Dumnezeu fie pururea cu dumneavoastră. Pentru cumnatul Ursulețu² încă mi să adiverești Măria Sa Vodă prea bine. Fratele dumitale :

Ion Med.

U Țarigrad, Mai 10.

[Pe margene:] Frate, vei ști că cu cumpăratul roabelor de slujba casii nu ne putemu geoi (?)³, č-am socotit să-ți scriu, doar mi-ai putè înseama 2 copile sărace, ca de zeci, doisprece ai de vârstă, însă [să] fie curățele; de nu s'or putè afla sărace⁴, fie și cu mamă; și aici le ținem prea bine și mbrăcate și podobite, apoi le și mărităm. Știu că, dacă-î sili, le-î afla,—și-ți va fi cu mare mulțămită de spre Ralița⁵. Vorbește, și cu cumnații, și cu Paraschiva, și cu Maria, pentru ačasta.

¹ Ciocotnici, ciocoi.

² Soțul Mariei.

³ În Xenopol: *nevoi*.

⁴ Orfane.

⁵ Soția sa.

Can cu lesne nu l[e] daŭ părinții păn' pe aice, la Țari-grad ; dar Țarigradul iată-l-ăi o palmă de loc de la Gălați : cu corabiia în trei dzile or sosi aici. Gîturuește și ceva bacșiș ca să le poți îndemna, și. cu vreme, vei avea mulțămită și de la dănșii, și mie mi-i face prea bună slujbă. Și să aibu răspuns, ca să scriu la Vameșul de la Gălați să-i fie aminte, când le-i trimite, să le poarte de grijă și se mi le trimiți.

Alta, frate, îmi trebuescu o sută de jderi, și să-ți fie aminte să-mi scrii câte cât l'eî putè cumpăra jderul acolo la țară, la munte, și ț'oi orânduî banii de-i vei plăti.

Frate, câte vr'odată cercetează de la țară, la socru-miecu, câte cu ceva untu, brănză proaspătă, găini ca dea acele, că așè să cade.

Copilele, Țiganci să nu fie, ci Moldovence, aŭ corcite. Să-mi scrii pentru 100 jderi, să-ți trimițu banii ; de-i vei plăti înaintea, îi lua eftin.

Alta, vei ști că, cu mila lui Dumnăzău, Țănutul Hotinului l-aŭ dat stăpăniî în sama Mării Sale lui Vodă, și caută de avem acolo la Nistru nescareva moșii, aŭ despre Mihuleț, să le cerci¹.

III.

Iubite frate, dumneata Vel Ban, multă și fericită sănătate poftescu dumitale de la mila lui Dumnăzău. 2 frățăști scrisori a dumitale, cu venire Măriei Sale Domnului am luat, și foarte ni-am bucurat cu toții de buna și poftita sănătate dumilor voastre. Am înțales toate și amanetul, adecă făclii și pînză, ni-aŭ venit ; așteptăm și ceialaltă zaherè cu corabie, care păn' astăzi nu ni-aŭ venit. Toată povestia rămășiții cu care ti-aŭ năpăstuit Anania, am înțales din scrisorile dumitale. Ce, acasta fiind o năpaste, iată mi s'aŭ adeverit dumnealui Păh. Nicolachi să ți să rădice, să aibi pace ; așè nădejduescu, de vreme că și Mării Sale lui Vodă cu rugă-

¹ Scrisoarea e din 1740. V. *ibid.*, pp. LVII-IX.

minte am scris. Deci dumneata, frate, și pentru rămășița acasta și pentru alalte trebuință toate, nu numai a dumitale, ce și a surorilor noastre, vei năzui la dumnealui Păh. și dumnealui Post., și ți s'or isprăvi toate. Și, frate, să te sălești și pentru chiverniseala cumnatului Andronachi să să puia la o cale cu dumnealui Păh. la toate, și pentru toate mi s'au adevărit cu bună samă. Un copil ce mi-au scris soară-noastră Marie, să sălești să-i curtenești la Măria Sa Vodă prin mijlocire dumilorsale. Testamenturile bucatelor mele și a surorii Maria s'or înnoi, de nu s'au înnoit până acmă. Te poftesc, frate, și pentru Marie, să rămăe odihnită, preacum la toate isprăvile aceste am luat deplină adevărită. Și după isprăvile aceste să aibu în știință, iarăș prin mijlocul acestor boiari, frații, cu scrisoare dumitale și căte bucate și căți stupi vei să pu estimpu în iarnatic.

Ralița și fii noștri, și ginerele Gligorașco ¹, să nchină toți dumilor-voastre cu bună sănătate, și dumisale cumnatei Băneasei. Acele ce-mi însămnează pentru șverturi, banii dumitale, ce ni-au luat Iordachi Post., voi cerca, și iarăș te voi înștiința. Și mila lui Dumnezeu cu dumneavoastră cu toți.

Fratele dumitale :

Ion Vel Terz[iman].

Oct. 13 [1749].

[Pe V-o, o însemnare de vedre și cumpăratură, precum și «poloboacele».]

IV.

Iubite frate Vel Ban, sănătate fericită poftescu dumitale împreună cu cinstita casa-ți de la mila lui Dumnezău; și noi cu toți laudăm numele Svinții Sale, ne aflăm sănătoși. Fac știre dumitale pentru Vasilie, sluga dumitale, că eri, în 21 aceștii luni, și l-am trimis cu carăle gospod, să vie pe la București, că într'alt chip nu să putea. Cu carele ț'am trimis într'un sepet cât am cumpărat pentru trebuința

¹ Vlastò.

dumitale, și alt n'aŭ lipsăt din căt scrii în izvod, făr' căt heresteia. care ți l-oî trimite pe Mare cu Anton Sacăzlăul¹, negustoraș, care va purcede, zice, după Bobotează. Vasilia mi-aŭ zis și de o șea turcăscă, ce și aciia și, de oî putē, și vr'un zembul de orezu, am scris la Vel Post. muntenescu, pentru Vasilie, sosăndu la Bucureaști, să-l trimiță la Focșeani. Am scris și dumisale Vel Post. Antiohi² să scrie Starostelui de Focșeani să-i dia căruț de olac, să vie făr' cheltuială la Eș, și acolo-i veai cerca dumneata. I-am dat și de cheltuială de agiuns, și i-am cumpărat și blană, și iapăngē, și altă ce i-aŭ mai trebuit, și nu poate să să jeluiască de raiat ce i-am făcut; eŭ trebuia să mă jeluescu, că m'aŭ ținut putinile, toată putina cîte 20 de lei; decī foarte scumpă ță-i zahariaoa, mai scumpă decăt jăcnița lui Sv. Ghiorghie; ce, de-om fi cu viață, de primăvară ț'oi trimite mai lămurit izvod anume, și te veī chivernisi ca să plătiască navlonul corabii acolo, diŭ venitul acela. Că, dacă este să o plătescu eŭ, nu-mī trebuia nicīo zaharea; mai cu folos mi-a fi să o vindzi acolo și să-mī vie banii.

Izvodul de cumpărătura acelor mărunțișuri a dumitale este grecescu, cu slova gramaticului mieŭ, și pune să ți-l prefacă, ca să înțălegi căți bani aŭ trecut de la mine dați. Ralița vi să 'nchină cu sănătate, ș'aŭ trimis dumisale Băneasei o părechi de năfrămī de obraz și zece săponuri de moscu; aŭ trimis și surorilor căte o deghermia de iaminjia, și poștește să le trimiți peșcheșul. Păndză lipoverască³ poștește de trebuința roabelor de primăvară. Păn' acmū te'i fi măntuit și dumneata de slujba conii, și să-m scrii c-ai mai cumpărat pentru trebuința săliștii, și vorbești cu dumnealū Vel Post. să-ț facă carte pentru dobitoacele oame-nilor streinī, după obiceiū, precum și eŭ i-am scris.

Ačasta, frate, și fiți dumneavoastră sănătoș.

Fratele domitale:

Dechem. 24 [1740].

Ion Vel Terziman.

¹ Chiotul.

² Caragea.

³ Lipovenească ?

Sv[ă]ntul Crăcun, și la anul cu sănătate și voia bună.

30 lei pol și para una am dat mai mult, precum arată în izvod. [Scris de altă mână.]

[În margene:] Un brău, ce m'aŭ zis Vasilie, de matasă, încă am trimis dumitale, tot puse în săpet.

V.

Iubit[e] frate, cu frașască sănătate mă 'nchin dumitale și gîpăneasii dumitale, cumnatiî Băneasiî. Frășasca scrisoare dumitale am luat, și foarte m'am bucurat de sănătatea dumilor-voastre; căt în însămneazi, am înțales. Pe cuvântul dumitale, iată am orânduit cu poliță la dumnealui Vel Post, să-ț dia o pungă de bani, patru sute lei, să-ț fie de cumpăratur' a 2 pluguri de boi și dzeci saŭ doaspredzeace vaci cu vițai, eftine fiindu vitele acmŭ la această vreme a văcăritului; pentru care nici eŭ nu țăm întărdziat cu baniî. Și, preacum ai socotit, acolea, la acē moșiaa ai mănăstirii¹ să aședzi odaia² acmŭ în grăba, ca să nu triacă vreme a sămănăturii, grău, orzu și cevaș mălai pentru pasiri; și eŭ în voi isprăvi de la Măria Sa Vodă o carte de scuteală de 20 argați. Fă dumneata și o prisacă de 50 stupi, nu mai mulți de această dată, și orânduește un om harnic și cu dreptate. Iar că sută de lei ce prisoseaște, să o ții bine, că este să-ți trimițu una din cele 2 copile ce mi-ai trimis în aniî trecuți, anume Ileana, care aŭ dorit mai multu de măritat decât de pământul patrii, că acole nu știu la ce să vor grăbi să vie; ce noi i-am făcut voia și, venind după duș (sic!) acolea la dumneavoastră, fiindu din cecitu (sic) ciracul dumitale, poftim pe dumneaiaî cumnata³ să-i afle un voinic, can cu ochii deșchiș, să-i dē căte odată și peste ochi, că-i can șăgŭia copila, și cu aca sută de lei să o căsătoriți [cu] ciracul. Cu agrălăcul domneascu, peste cincî, șese dzile voi trimite un pablin cu fir pentru nepoatele noastre, fiicile du-

¹ Doamnei, lingă Botoșani.

² De vite.

³ Maria, soția lui Dumitrașcu.

mitale, care îl vei lua dumneta de la cucona Zoița Comisoia, care foarte să laudă cu dumneavoastră. Pentru vorova logodniî cu dumnealui Pah. Vasilachi, foarte bine mi-aŭ părut, și i-î can peste mână a lua în casă cuconul dumisale, nu pentru cheltuiala, ci pentru primejdiia ciumiî, care nu lipsește aice mai în toț aniî, și Dumnăzăŭ știe cu cătă frică petrecem pentru ai noștri, ce pentru voia dumitale și a dumisale Păh. om priimi această pofță. Atăta acmù, și mila lui Dumnăzăŭ fie cu dumneavoastră pururea.

Martie 17 [1750].

Fratele dumitale:

Ion Vel Terziman.

Ce cu numele dumitale să fie aca odaia pentru și ăa de-apoi, adecă pân' mă trăește Dumnăzăŭ în viață, bine; iar, după viață, frate, de m'a milui Svințiiia Sa cu nasleadnic din fii miei, prea bine; iar, întâmplându-să altul a vria să puia mână pe odaia ă-aŭ fost a Terzimanului, decî această socotind, frate, nu numai dumitale să rămăia, și cu socoteală; făr' sunet și făr de nume mare.

[Pe margene:] Iubite frate, pentru trebuința această a odăii, te vei vorovi și cu dumnealui Vel Post., ca să aibă dumnealui grija cărților domnești de scutială, după cum mi'i însămnat dumneata însuși (?). Frate, nu face sunet mare, ca să nu paia că voi să rădic vr'o cășlă ș'oi face pagubă țării¹.

VI.

Cinstite și iubite frate, multă și fericită sănătate poftescu dum. de la mila lui Dumnăzeŭ, să te păzască milostivul Dumnăzăŭ cu toată frățasca casa dumitale. Noi toții încă ni aflăm sănătoși.

Zahareao aŭ venit bine cu Oprișan, însă prea târzăŭ, adecă după ă-am întrat în postu, și la cășlegi; brândza și untul pentru trebuința casii am cumpărat cu bani; inul l-ai uitat, așijdere și saria; slănina, pastrama, orzu pisat. așij-

¹ Cf. l. c., pp. LIX-LXI.

dire ; ce aceste de primăvară sălește să le trimiți, că amantire nu-î pot intra în voia Raliții.

Din 2 scrisori a dumitale ce m-ai trimis : una pe uscat cu un neguțător și alta cu Oprișanu, am întâles de rândul dumilorvoastre, apoi pe urmă, la Ghen., am audzit schimbarea dumitale din Bănie, și m'am can oțărăt, dar, socotind că Măria Sa Vodă cu altă chip te va mângăi[a], nu te măhni; voios să fi, rugându Dumnăzău pentru bună-starea Mării Sale, că, de spre mine, iubite frate, nici ca cum uitat nu vei fi. Și, de nu s'a putè de această dată altă boerie, voi sili cu rugăminte să ți să dia un Ținut cu isprăvnicii, č-a socoti Măria Sa, să-ț fie de folosul casii.

Alta, iubite frate, scriindu-mi dumneata cum că ai însămat o samă de oi, iat' c'am însămat și eū de aice un om de treabă, gelep, om drept și cu chizeaș, care știe rându aceștii neguțătorii prea bine ; se chiamă Iovan Silistrili ¹, cu care ni-am însoțit cu zăpis, ca, venind acolo la dumneata, cu oile č-a găsi gata la dumneata și oile č-a cumpăra, să facă șese miș de oi bune, alease, hargè de Stambol. Căruial i-am dat acmū o mie de lei ; aū pus și el o mie de lei ai săi, sărmeiaoa și osteneala č-a face, să fie părtaș la dobândă întocma cu noi,—așè ni-î tocmala cu dănsul. I-am dat pe mână și scrisoare la Măria Sa Vodă de la boierii de aice, ca să i să facă agiutor la toate trebuințele lui, și, trebuindu-i vr'o mie de lei, să i să dia de la Domnie, și, venindu-i răvașul aice, oi da banii aice, la boierii capichehaialele Mării Sale ; osăbit de acești, trebuindu-i și alți bani, aflați acolo, cu mijlocirea dumitale, și, trimițându-mi-să și acia polița, eū aici oi da banii ca să să pliniască șas[e] miș de oi, și, venindu cu sănătate la S[fe]ți Dimitri, să să vândză, de a vrea Dumnădzău, cu bun prețu, și č-a fi partia dumitale ț'a veni la mână cu bună și curată socoteală. Decī, venindu la dumneata, veți vorbi, și te'i nevoi, frate, la triaba această, că el îș va alege care oi va socoti a fi de trebuința de aice ; și să vă feriți de vr'o smintială, că la această cu cheltuială va fi, că el vine acoloa cu čobanii

¹ De Silistra.

săi și cu chehialele¹, și, de-a milui Dumnăzău să sporim cu dobândă bună estimpu, la anul cu sănătate, li-om face în-doitua. Dumneata pentru toate vei vorbi cu dănsul, și cu mijlociria dumitale să să facă cumpărătura eftină, și, la vreme, să purcăgă cu turmele către Dunăre. Deci, frate, să fiți cu ochii deșchiș, mă rog, că eū pe dzisa dumitale m'am apucat de această triabă. Căndu a vria să-m scrie, să-ș dea carte în plicul gospod, la mâna dumnealui Vel Post., și mi-a veni făr' greș. Dumneata nu trebuia să-m scrii, iar el, precum va sluji trebuința, să-m scrie; însă sunet nu voi să să facă cu numele mieū, ci să să numască el cumpărător și neguțător turmelor. Pentru Ioniță Armașul mi s'au giuruit o boiarie așjidere, și pintru cumnatul Șet[rariulū] Andronache, Vornicia Cămpulungulū cu bună samă. Am luat și a dumisale carté și a surorii, și Dumnăzău să le trimiță sănătate. Pe Oprișan îl voi trimite, acmū, la Mart, iarăș cu corabiia să vie, și am gătit pentru dumneavoastră une și alte de trebuința casăi; nește pecetluituri a rămășiții ce mi-ai trimis, le-am trimis și eū la București, ca să să arate Mării Sale lui Costantin-Vodă², și așteptu răspunsul; nește zapisea a venitului Băniū și li-oī trimite cu Oprișan. Ralița și toț fii noștri vi să 'nchină cu sănătate, și dumisale cumnatiū, și surorilor, și mila lui Dumnăzău pururea cu dumneavoastră!

Fratele dumitale:

Mart 9, 1757.

Ion Vel Terziman.

Frate, am trebuință de o mie și cincī sute de ocă de lână spălată, opărită, și de primăvară să să puia făr' greș la corabie, să-m vie la vreme³.

VII.

Cinstit și iubite frate, multă șă fericită sănătate poftesc dumitale de la mila lui Dumnezău, cu toată frătasca casa

¹ Vechilii.

² Mavrocordat.

³ Cf. *ibid.*, II. p. xv și urm.

dumitale. Noi toț încă ne aflăm sănătoși. Zahireaoa au venit bine iarăș, tot cu Oprișan; dar mi s'au jăluit că nu-i prę cruțăm bătrânețale, că și an tot el au venit. L-am mângăet însă că să va face Căpitan¹ la Ropce. Sălește dar și dumneata, frate, ca să să facă la locul lui, ca să-ș odihnească bătrânețale. Ti-am scăpat și de sala lui Costantin Voevod², și am luat scrisorile di la părințai esfitminiț³, precum și zăpisul de danie, cu iscălitura dumitale, care l-au rupt însuș părintele Thesalonic⁴, căruie trebui să-i mulțamești, trimetându-i macar o puțină de miere de Vaslui și cățva cașcaval de munte. Stăpănești de acum în pace livada, și n'ai nicio grijă, căci și la Patrierșie cunosc pe Costantin Voevod, că au vrut să facă pomană⁵ cu colaci străini. Dar, cu toate aceste, la mănăstire tot am mai dat una sută cinzăci lei și niște veșminte, care le-am triimes cu părințai esfitmeniți, ca să nu le mai rămăe cuvânt. Pentru dumneta, am purtare de grijă, că ț'aș fi scris mai mult, dară să grăbē călărașul, dar ț'oi scrie cu al doile călăraș. Înștiintază-mă și dumneta pentru odae noastră, cum merge. Ralița și toți fi noștri vi să închină cu sănătate, și surorilor, și dumisale cumnatei, și mila lui Dumnezeuă împreună cu dumneavoastre!

Oct. 10.

Fratele dumitale:

*Ioan Vel Terzăman*⁶.

Din cuvânt în cuvânt posleduindu-să, și, fiind întocma după cel adivărat, l-am încredințat.

Balș Vel Lagft.

'818, Ghenr. 17.

¹ De poștă.² Racoviță.³ De la mănăstirea Esphigmenos, de la Athos.⁴ Gavriil, Mitropolit de Salonic, fratele lor.⁵ La Mănăstirea Doamnei, închinată Athosului.⁶ V. *ibid.*, I, pp. LXXXVI-VIII. Cf. II, p. 43-56.

II.

DOUĂ ACTE PRIVITOARE LA ALEXANDRU CALLIMACHI
DIN STĂNCEȘTI.

I.

Prè-Înnălțate Doamne,

Dumnealui Aga Aleco Grecianu, în vreme ci mă aflamă la Botoșăni, prină jaloba ci aū datū cătră Innălțime Ta, aū arătatū că s'ar fi asuprindū de cătră mine, la moșia dum[isa]le Tăuteștii, și, dină poronca Innălțimii Tali, s'aū săcvestruitū rădiulū acelu ci-lū pretenderisăște dum[nea]lui, cumū și niște finū. Și, fiindcă eū acumū mă aflu înă pretenție de cătră lăcitorii acei ci ș'aū făcutū acelu finū, mă rogū Innălțimii Tali să fii poroncă a să înfățișă (*sic*) pricina aciasta înă cercetare luminatului Divanū, — și va fi spre pomenire.

A Innălțimii Tali

prè-

plecată

slugă :

Alecu Calimahū Vor[ni]ciū.

[În dos, :] Dum[nealu]i Velū Vornicu de aprozi să înfătoșăzi pricina acăsta înaintea dumn[ea]lorū veliților boeri.
1820, Ghenarū 24.

Costandinū Velū Logofătū.

No. 1268.

[Pe V-o:] Jaloba dină 1820.

II.

Noi Mihailu Grigoriu Suțulu Voevodă, cu mila lui Dumnezău Domnă Țării Moldaviei.

Cinst. și credincosă boeriuă Domniei Mele, dum. Costache Cónache Velu Vor[ni]cú, sănătate.

Pentru pricina de hotarú ce iaste între moșia Tăuteștii, a dum. Agăi Alexandru Grečanulú și între moșia Mărzăștii, a dum[nea]lui Velu Vor[ni]cú Alexandru Calimahú, care moșii sintú la Țanutulú Eșii, întrândú înú cercetare dum[nealorú] velițălorú boeri ai Divanului Domniei Mele, dinú scrisorile ce s'aú văzut, s'aú dovedit că dispărțare între aceste doi moșii iaste drumulú mare, adecă dintr'unú ispisocu dinú 7176 [=1667], Noemvrie 4, de la Domnulú Ilieșú Alexandru Voevodă, pe o bucată de locú dinú hotarulú tãrgului Eșii, c-aú fostú a lui Enache Sulgerú și acumú iaste a mănăștirii Trișfetitelorú, arătândú că aú începutú hotarulú de lângă Măgură, dinú drumulú celú mare, pe la unú stãlpu de piază, unde să împreună hotarulú tãrgului cu a Rufenilorú și a Mărzăștilorú, cumú și dintr'o mărturie hotarnică ce iaste pe moșia Rufenii a numitei mănăștiri, ce arată dintr'unú rádiu ce să chiamă Măgura, pe dinú gîosú de vie, alături unde aú fostú prisaca Cupariului, adecă totú același sãmne, unindu-să cu ispisoculú arătat; așăjdere și colțulú Mărzăștilorú i a Tăuteștilorú, dispre moșia Sirbii saú Pășcanii, ce să numește acumú Zahorna, iarăși s'aú dovedit, dintr'o scrisoare de danie cătră mănăștire Golie, pentru o bucată de locú, Sirbii saú Pășcanii (care acumú să stăpânește de clironomií săvãrșătului Costandinú Botezatulú), că iaste o moviliță înú margine drumului celuí mare dispre Apusú.

După care sãmne s'aú priimit amândoi părțile ca să fie despărțare drumulú mare, atăta-i numai ca la despărțare Tăuteștilorú de cătră Mărzăștii să fie drumulú celú mare cumú s'aú zisú după cuprindere ispisocului arătatú dinú 7176, iarú la dispărțire Rufenilorú de cătră Mărzăștii să va urmă după hotarnica Rufenilorú ce să arată mai susú, adecă

pe dină gîosă de vie, alături unde au fost prisaca Cupariului.

Dreptă aceia, spre a să dovedi arătatele sămne, Domniia Mè te orânduimă pe dumn[eata] ca, împreună cu dumn[ealui] Velū Vor[ni]cū Andronache Doniç, ce s'au orănduită dină parte dumisale Agăi Greçanulū, să mergeți la fața locului și, înă ființa amăndurora părțile, a vechilului dină parte numitei mănăstiri și a clironomului săvârșatului Botezatulū, să faceți foarte cu amăruntulū cercetari după scrisorile arătate, ca să să dovediască toate sămnele arătate și drumulū celū mari, și, pe unde va cere trebuința, să statorniciți și pietre-hotară, dăndū și mărturiă la amăndoi părțile, ca să li să urmezi stăpănire fără pricinuire.

1820, Iuli 25.

Velū Logofătū.

(Pecete roșie din 1819.)

III.

ACTE PRIVITOARE LA URMAȘII LUI ȘERBAN CANANĂU.

I.

Suretă după izvodul de zăstre, din 1798, Fevr. 25.

O icoană ferecată.

Lei, bani.

12.500 — Adică douăsprezici mii cinci sute lei, bani gata.

2.500 — giuvaeruri, prețăluindu-se :

4 rânduri strai.

30 epi cu mânzu, cu doi armăsari.

30 vaci cu vițai, cu doi buhai.

20 boi.

300 oi cu mei loră.

1 păreche pafale aură.

15.000 —

Ci-aă luată :

10.022 — aă luată bani rânduri, însă :

Lei

2.000 după nuntă, de la Petrovič ; 97, Iuni 6.

3.500 înă 500 galbină ; 98, Martă 30.

100 la câmpu.

800 1 moșie Botești.

2.000 tijă de la Petrovič ; 98, Dechv. 20.

1.000 1 moșie Buzne de la Banu Costache
Sturza.

400 mărgăritară, cesteă Jidv. ca față.

300 unŭ inelŭ brilantŭ, prinŭ Hagi Manole.

237 1 pãreche cercei.

15 1 inelŭ bãlas, ce l-aŭ cumpãratŭ, gãsitŭ de Hasnãșŭ.

170 2 inele.

10.022

1 icoanã ferecatã.

4 rãnduri straiã.

30 epi tretene, cu doi armãsari.

30 vaci, cu doi buhai i cu vițai lorŭ.

20 boi.

250 oi, cu mei lorŭ, cu berbeci i cãrlani și capre, carele piste totŭ facŭ 500 capete.

4.978 — ce amŭ sã mai eŭ :

Lei

3.600 bani, dinŭ 12.500 lei, dupã cuprindere izvodului.

1.378 bani, di pi giuvaeruri, care nu s'aŭ împlinitŭ, dinŭ 2.500 lei.

4.978

28 vite pripașii, a doizãci și optŭ epi cu mãnzu, 100 capete oi.

o pãreche paftale aurŭ.

15.000 —

2.550 — dobãnzile banilorŭ, insã :

350 dobãnda pe 3.500 lei, inŭ 500 galbini, ce mi i-aŭ datŭ la anulŭ 98, Martŭ 30.

810 dobãnda pe 3.600 lei, inŭ doi ani, 3 luni, la zãci lei unulŭ leŭ.

840 dobãnda la 2.500 lei pe 2 ani, cu carte dumis. Spatarŭ Șãrbanŭ, pe care bani îi rãdicã de la dum. Vist. Iordache Rosetŭ, de la 97, Octv. 9, și nu i-aŭ datŭ.

252 dobãnda pe 1.500 lei, ce rãdicŭ tijŭ cu cartea dumis. de la Spat. Luchi, dinŭ 98, Iuni 10, și nu i-aŭ datŭ.

300 dobânda pe 2.000 lei de la Petrovič, pe unu anu, 6 luni, dinu 97, Iunii 6, și până [la] 98, Dechv. 20.

2.552

4.978 — capetele și cu bani gjuvaerurilor, precum mai susu să arată.

2.552 — dobânzile baniloru, precum să arată mai susu, după cărțile dum. Spat. Șarbanu.

280 — 1 păreche pattale, carele nu s'au datu.

28 vite pripașii, a doizăci și optu epe cu mându.

100 capete oi.

7.810 — Adică șaptea miu optu sute zăci lei, cari sintu să să răspundă de dum[nealu]i Spat. Șarbanu Cananu, osăbitu de vitele ce să arată¹.

II.

Noi Scarlatu Alexandru Calimahu Voevodu, cu mila lu Dumnezău Domnu Țari Moldovei.

Cătră mazăli, ruptași, vorniceii și cătră toți lăcuiitorii de la Țănutulu Botoșani. Vi să dă în știre că, socotindu Domnia Me, la Țănutulu acela de la 15 Martu s'au rânduitu Vornicu pe dum[nea]lui Spat. Ianculu Cănanou, înu locul dumis. Spat. Theodoru Edinzaadè, ca să fie d'inpreună cu dum[nea]lui Comisulu Alecu Ralefu, care, după poronca și povățuire Domniei Mele, și după legătura hrisovulu și alcățuire prinu ponturi ci săntu pentru urmare ispravniciloru săntu îndatorați a avè cè mai întâi îngrijire pentru bună statornicia voastră, ascultându înu toată vreme jalobile și ceririle voastre și inlesnindu-vă pe fișticare cu căzutile dreptăți, făr' să vi să pricinuiască cè mai puțănă asuprire sau strămbătate. Să mergiți daru cu slobozănîe, să le faciți arătare pentru pricinile voastre, și dum[nea]loru, după datorie, nu voru lipsă de a vă faci întru toate punire la cale. Să vă arătați însă și voi cu toată supunire și ascultare că-

¹ Un resumat in vol. XVI, pp. 88-9. — Originalul la mine.

tră dum[nea]lorū la cele ce dinū poronca Domnii Mele vorū avē a săvārși înū Tănutulū acela, spre a nu să da vre unū cusur, știutū fiindu-vă că pe acei ce să vorū arāta cu nesupunire și înprotivā urmātorī, aū voe dum[nea]lorū, de vorū fi dinū rānduiala mazālilorū, să-ī pue în butuci și să-ī trimatā aič cu înștiințare dumilorsali, spre a-și lua căzuta certare. Iarū pe ruptași și alțăi să-ī certe acolò, după vina lorū, spre pilda și altora. Și, dacā veți cunoaște despre dum[nea]lorū dregātorīi saū despre oaminiū dum[nea]lorū vre-o strămbātate saū asuprire, să veniți îndatā aič, să dați jalobā Domnii Mele, și veți dobāndi toatā îndestulare dreptāții.

1817, Martū 6.

(Pecete roșie din 1806.)

Velū Vist.

Adăugim că Iordachi Cananău Banul avea Dolhasca din județul Suceava, și în biserica de acolo fu și pus în pământ la 11 Maiū 1803¹.

III.

Cellalt Ioan Cananău era numit Mare-Postelnic prin acest act, care e neobișnuit prin redacțiunea sa grecească²:

[Titulatura greacă a lui Constantin-Vodă Ipsilant.]

† Εὐγενέστατε ἡμέτερε ἄρχον σπαθάρη Ἰωάννη Κανανέ. Θέλοντες νά τήν περιθάψομεν καί εὐχαρισθηθέντες ἀπό τήν δουλείαν καί προθυμία της, τήν προοιβάζομεν εἰς τόν βᾶθμον τοῦ ὀφρικού της μεγάλης ποστελνιτζίας διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ ἡμῶν πιττακίου.
αὐτῶ, νοεμβρίου εἴτη.

(Pecete din 1802.)

¹ *Inscriptiū*, 1, p. 62, no. XXVII.

² *Ibid.*

IV.

ACTE RELATIVE LA FAMILIA KOGĂLNICEANU¹.

I.

† Sandulū Sturdze Velū Logofătū, Iordac[hi] Cantacuzănū bivū Velū Spăt., Aristarho bivū Velū Stol., Caimăcaniū, dat-ămū carte noastră boeriului Mării Sale lui Vodă, Vasile Cogălniăcanu bivū Velū Căpit., șă pe cine ar trimite, șă fie volnicū cu carte noastră a merge la satū la Scrivulenī, ce sântu la Ținutulū Fălciului, șă șă aibă a lua de a dzece de pe acea moșăe ce dzise că area șă è dinū țarină, dinū fănațū, dinū grădina cu leagumi, dinū preasăci cu stupi, dinū totū loculū, cu totū venitulū pe obicei, dupe cumū aū stăpănitū șă părintiū lui. Așjdere șă aibă a lua dea a dzece șă dinū Dingeni, parte lui Toaderū Mirlanū, dzise că are totū la acelū Țănutū, pe dereasă ce are, șă-șū è totū venitulū, șă nim[eni] șă nu stè înpotriva scrisorii noastre. Iarū care arū avè ceva a răspundea șă vie de față la Divanū cu scrisorea ă-arū avè.

L^{tu} 7247 [1739], Av[gustū] 10.

Sturdzea Velū Logofātu. Iordachi Cantacuzinū Spat. Aristarhū Stolnicū.

II.

Noi Matei Ghica Voevoda, bojiū milostiiū gospodarū zemle moldavskoī, scriemū Domniia Mea la cinstitū părin-

¹ În colecția d-lui C. Crupenschi.

tele și rugătoriul nostru Svinție Sa chiră Inochenti, episcopul Hușilor, la credincosă boeriul Domnii Mele, dum. Ilie Costache bivă Velu Stoln., ispravnică Ținutul Fălciului, sănătate. Facem știre că Domnii Mele au jăluit Costandin Cogălnicanul otu Vist., zicându că are o moșie acolò la Ținutul Fălciul, anume Scrivereni, care moșie este de baștină strămoșască a Cogălnicenilor, unde au trăit moșii și strămoșii lui până ce au murit acolò, și stau și până acum temelile casălor moșilor lui, și locul bisăricii și alte semne ale baștinii lor, carele să vadu și până în zua de astăzi, pre care are și scrisori Costantin Cogălnican, ispisoaice domnești, și, câtă au trăit strămoșii și moșii lui, fiindu-le șidere lor acolò, la acelu loc, au stăpănit acă moșie ca o dreaptă ocină a lor, și încă și Vasile Cogălnicanul, tatul lui Costantin, cîțiva ani după moarte tătăne-său, a Sandul Cogălnicanul, avădu patrie părințască, acolò au stăpănit, făcându țarină și fanaț și dejmuindu după obiceiul moșilor. Iară, de la o vreme încoace, fiindu șidere tătăne-său lui Vasile Cogălnicanul aice la Iași, și fiindu-i peste mână, n'au mai putut ține locul acela, și s'au tras, cu ce au avut acolò, la alte moșii ale sale, mai încoace, mai aproape de oraș și de casa lui. Și, rămăindu moșie aceia pustie, să hrăniia pe dănsa înpregiu-rașii de pe acolò, iară numelu stăpănirii totu a Cogălnicanul să pomeniia. Acum, de la o vreme, s'arū fi sculat un om, anume Nechita Gațul, denu Ghermănești, și se face stăpănu pe acă moșie, și o stăpănește de cătiva ani. Și, mergădu Costantin Cogălnicanul în trecute zile acolò cu altă treabă a lui, și înștiințandu-să de la înpregiu-rașii de acolò că arū fi stăpănindu acelu Nechita moșie părinților lui, zisă că l-arū fi chemat și l-arū fi întreat: cu ce stăpănește elu moșii aceia, are niscariva scrisori pe acă moșie, au cum-păratură de la cineva să arete? Elu i-arū fi răspuns că are niște scrisori, numai nu sint îndămână ca să le arete, ce mai cu vreme le va căuta și le va arăta, și de atunci de cându au zis că va căuta scrisorile, au trecut doao luni și giumătate, și nici scrisorile au mai căutat, nici elu s'au

mai arătată. Pentru care, Svinție Ta, părinte, și dum. Stolnice Ilie, viindu-vă carte Domnii Mele, să chiemați pe acela Nechita față, și să strângeți și oameni bătrâni înpregiurași de pe acolò, și să luați sama cu amăruntul și cu bună dreptatea; și întâi să dați strânsoare acelu Nechită ca să arete cu ce pricină stăpânește elă acé moșie a Cogălnicnilor, de vreme că Cogălceni ai stăpânire veche și au și scrisori pe acé moșia. Ală doile, să cercați și să întrebați și de oameni bătrâni, înpregiurași de acolò, puindu-le Svinție Ta și blăstămă, ca să mărturisască adevărul, după cum știu ei pricina și stăpânire acei moșii. Și, așa, cercându cu amăruntul, după cum vițu afla adevărul, să faceți mărturie, încredințată și iscălită de dum., ca la ce parte s'arū cadé acé mărturie să să întărească și cu ispisoculă Domnii Mele. Aăasta scriemă.

7262 [1753], Octomvrie 24 d.

(Pecete mare, cu chinovar.)

Velū Logfătū.

III.

Noi Alexandru Costandinū Voevoda, bojiū milostiiū gospodarū zemli moldavscōi.

Cinst. credinčoși boeri Domnii Mele dum!. Costinū Cargiu bivū Velū Spat., i dum. Grigorașū Costachi bivū Velū Pah., ispravnicī de Ținutulū Fălciului, sănătate. Fiindū că, după giudecată č-au avutū înū anulū trecutū la 1783, Noemv. 4, înainte dumnealorū veliilorū boeri, Med. Enachi Cogălniceanu]¹ cu un Pavălū Diiaconū, răzeșū de Scrivulenī, s'au doveditū că Med. Cog[ălniceanu] înū hotarulū moșii acesție are o a cince parte dinū bătrānulū Luchianū Scripcă, pe scrisori č-au arătatū Med., și după hotărāre giudecāții s'au scrisū atunce osăbită carte Domnii Mele cătră Stol. Enachi, fiindū ispravnicū la Fălci, ca să rānduiască mazilī să aliagă acé parte a Med. și să o lipască lângă altă moșii ce mai are Med. acolò, cum și venitulū ce să va dovedi că au luatū răzeși de pe parte Med. înū

vreme cându Med. ș'au tremisū vechilū acolò, iarășī să să împliniască, cumū pre largu arată carte Domnii Meli acè de atunce. Acumū darū, arătându Med. că nicio cercetare până acumū nu s'au făcutū, pentru aceia darū iată scriemū dumv. să cetiți carte Domnii Mele acè de atunce și, după hotărare ce să cuprinde prinū aceiași carte, întocma să urmați, și să rânduiți mazili, pe cine veți socoti, ca să margă la fața locului să aliagă deplinū acè a cince parte dinū bătrănulū luī Scripcă, după hotărare giudecătii, și să o stălpască și cu petri hotară lângă ceelantă moșii a Med. Apoi și venitulū ce să va dovedi că au luatū răzeși prinū cercetare ce vorū face iarășī mazili la fața locului dumv., iarășī să împliniți c-a fi cu cale, dându și mărturiī pre largu la parte ce să va cădè, și să căutați dumv. ca să dați sfârșitū pricinei aceștiia, odihnindū și pe o parte și pe alta după dreptate ce să va cădè, ca să nu mai jăluiască. Ačasta scriemū.

1784, Avgostū 13.

[Pe V-o:] S'au trecutū la condică.

Cinst. credinčoși boeriī Domnii Mele, dum¹ Costinū Cargiu, bivū Velū Spat. ¹, i dum¹ Grigorașū Costache, bivū Velū Pah., ispravnicī de Ținutulū Fălciulū, date s zdravie.

Proctū Velū Logofătū.

Med. Cog[ălniceanu].

(Pecete ovală, cu armele amînduror Țerilor.)

¹ Cronicarul.

DOCUMENTE AMESTECATE ¹.

1. «U Gîrgești», 13 Iunie 7161 (1653). «Petrașcu Botezū și Necuice de Săliște» arată că, «după multă pără și gălăvă ce amū avutū cu Vasăle Mălaiū la cățiva Domni, pentru niște poeni ce sântū pe suptū codru dispre Sučavă, între Gîrgești și între Hilișeni», se judecă la Dabija-Vodă, care trimete hotarnic pe «Neculai Buhușū Stolniculū celū Mari». «Deci oamenii, cumu și li-i rāndulū, aū zisū unii în parte noastră, a Gîrgeștilor, alții în parte lui Mălaiū. Deci apoi, socotindū dum[nea]lui să nu să criază nicio parte, nici cealaltă cu gura, ce numai și cu gîurāmāntū, deci amū obintitū (*sic*) noi pe Mălaiū să gîure și să ții cumū aū ținutū de cāndū aū venitū Neniulū hotarnicū pānă acmū. Iarū Mălaiū aū opintitū pre noi să gîurāmū cu oamenii bunii, străini și megieși, curteni, și să ținemū noi. Apoi noi iarū amū zisū să afle Mălaiū oamenii bunii și curteni, să gîure cu 24 oamenii, pentru căci i s'aū venitū lui să gîure, că i-sū diresăle mai bătrāne decātū ale noastre. Și aū mārșu și pără la bisărică să gîure, aū stātutū oamenii bunii între noi ca să ne tocmimū, nici să gîurāmū noi, nici Vasăli Mălaiū, pentru să nu piarză unulū totū și altulū să ei totū.» Se invoiesc. Unii ieaū «cu hotarulū Gîrgeștilorū..., de unde să împarte [părăulū] Racov., suptū pisculū Micleștilor, între hotariulū tuturorū satelorū», cellalt, «pre părăulū Racovei

¹ Din colecția C. nrupenschi.

celu bătrănu, pe dinu susu de poiana lui Mălaiu, până inu hotarulū Răusănilorū... Părăulū Racov. celu nou..., inu coltulū bălții, pe dinu susu de Poiana Moșnegilorū..., inu malulū băhniū, de acii inu giosū totū pre țarmurile bălții până inu părăulū lutului, unde cade inu baltă, inu gura drumului Giurgeștilorū... Pe unde s'aū socotitū să facă vracniță amăndoă satele, și pre drumulū boorilorū să facă Giurgeștii gardu..., și Poiana Moșnegilorū iarū să o îngrădiască Giurgeștii. Iarū Vasăli Mălaiū și cu oameni dum[i]sale să n'aibă triabă la jirū cu mascuriū, și cu alti viti la codru, la pășune, fără voe noastră, iarū la lemnu, la ce-i va trebui, la codru, să nu fii opritū dispre noi. Iarū cini va mai scorni pără dintre noi, să fii gloaba 12 boi.» Marturī: «Pătrășcanū și Irimie, fičorii lui Dumitrașcu otū Ipotești, și Pătrașcu sănu Zber[e] de Cernești, și Simionū dinū Hușū, și Ionașcu, și Grigori, și Buculeiū, și Toaderū Rotilă, slugile dum[i]sale Stol.»
Copie.

2. 24 Ianuar 7178 (1670). «Dumitrașco Prăjesculū, fičorulū lui Gligorașco Prăjesculū č-aū fostu Clucerū, nepotulū Ghengheī č-aū fostū Logftu Mare... Tămplāndu-să rāpāosatului onchiu-mieū Ionū Prăjesculū č-aū fostū Vornicū-Mare, de'ū fostū daturū dumisali iarășū onchiu-meū, lui Ghiorghii č-aū fostū Logftu, neputulū Ghenghiū Logoftulū, cu treidzici de galbeni, bani de argintu». *El* plătește «oncheșului Ghiorghii» cu Țiganī, «ca să fii dumisali derepți șerbī Țiganī». Marturī: Dumitrașco Neculū Pitariulū celu Mare, Vasăli Mălaiū Logofătulū alū doile, Toaderū Jura Vorniculū de Butășeni, Ștefanū Petreceico Cluceriulū alū doilea, Constantinū Macrii părcălabulū de Ștefănești, Ionașco Balșe č-aū fostu părcălabū, Todosii Dubăū č-aū fostu părcălabū». Iscălește și «Pătrașco Botedzu».

3. 1-iū April 7204 (1691). Antioh Costandin-Vodă întărește lui «Mihăilă Logofătulū al triile», care avea danie și de la tatăl Domnului și de la Constantin Duca-Vodă, «pre o bucată de locū dinū loculū domnescū, dinū braniște ce este

pe Prutū, anumi Vale Coziei, ce-i în Țănutulū Eșilorū, pentru dreaptă și credincoasă slujbă ce aū slujitū părintelui nostru dinū copilărie sa... Și hotarulū să începi dinū obârșie Cozii, de unde să începi a răntina apa, și de acolō înū josū pe drumū, pe suptū margine pădurii, pe dinū vale de Voloca, până la unū locū ce să chiiamă Șiragurile, la rădăcină de să înpreună cu locu lui Buhhușū în șăsulū Prutulū, și de acolo dreptū spre Apusū, piste Vale Cozii, pă în muche dealului de spre Apusū, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo totū pe muchea dealului în susū, până unde iarășū dă în obârșie văii de unde s'aū începutū întâi.»

Copie.

4. 5 August 7239 (1731). Grigorie Ghica-Vodă arată că «Șerbanū Cantacuzino bivū Velū Med.» a înfățișat zăpis «de la... (sic) Beldimanū Vorniculū de sprea Doamna», de vînzarea unei «case gata, č-aū avutū aici, înū tãrgū înū Iași, pe Ulița Strămbă, lângă mănăstire lui Danco, și cu totū loculū», luată cu 80 lei, «banī de argintū». «Crăčunū a Porhinei dinū Cămpulū Lungu» vinde «unū locū de casă la Cămpulū Lungu», pe care face casă cu 60 de lei. «Lupulū dinū Cernăuți» îi vinde «o casă și cu pivniță înū tãrgu, înū Cernăuți», cu 60 de lei. Un alt zăpis e de la «egumenulū și de la totū săborulū de la mănăstire Voronețului, pentru unū hăleșteū anume Sulițașulū, ce iaste la hotarulū Lucăceștilorū», cu loc, «carele i l-aū vândutū călugării de Voronețu acmū, la scumpete pãniī, cu știre părintelui chirū Antonie Mitropolitulū», pe 40 de lei. Darie Donici, Vel Logftu Dimitrie Muste.

Pecete mare, ruptă.

5. Iași, 28 Iunie 7253 (1745). «Nichiforū Mitropolitū.» «Vasilie Isăcesculū bivū Post., fičorulū lui Ilie Burdujii, nepotu lui Ionașco Isăcesculū č-aū fostū Velū Med., înpreună cu soțulū meū Marie», dă zăpis «dumisale Aristarho Velū Spatariū», că a vîndut părțile de la Plopeni (Dorohoiū), pe Jijie, «cu doi

roate de mori gata... Care acestu satu Plopenii să înparte în cinci părți, pe cinci frați, anume Ionașco Isăcesculu Med. și frații lui, Dumitrașco și Andronicu, și surorile lor, Marie și Damaschina... O parte a moșului meu, lui Ionașco Isăcesculu... Ci-amu cumpăratu eu de la frații moșului meu, de la Dumitrașco și Andronicu», etc. Vinde și părți din Dumeni. Marturi: «Sturdzea Velu Logft, Iordachi Ruset bivu Velu Vor., Costachi Razulu Hat.» — Splendid scris, de «Simionu Cheșco Uricarul».

6. 25 Octobre 7254 (1745). «Pănteleiu Ștucă bivu vt. Pitariu», «neavându cu altă ce da și întări la svintele rugi, besărici, după obiceiul creștinescu», dă 2 pogoane de vie și unul sterp, Suceviței. «Și aceste vii sântu la Cruce-de-giosu, în capul vii mele, din spre soare răsare, de la casa lui Ghindaru dinu susu, peste drumu, la dialu, în zăpodia».

7. 23 Februar 7260 (1752). «Ieftimie otu Ursoiu și împreună cu toți fecorii miei, cine, și anume cu Gavrilu și cu Sandulu și cu totu niamulu meu, și răzeșii noștri», dă zăpis lui «Ioniță sinu Cojanu» că-i vinde «5 firtē de locu stărbu», «alături cu viele călugărești a Suceviții... Merge hatulu din spre soare-răsare până în dreptul drumulu ce merge alături cu căsoaia călugărilor, a Suceviții, iară dispre soare sfințește până înu hatulu și înu parulu lui Chiriacu zetū Moldovanulu, iară hatulu dispre soare amiazăzi alături cu hatulu lui Ionu Mărăsculu bratū Alisandru Mărăsculu. Și tocmala noastră ni-au fostu între oamini bunī, bătrāni și tineri, de susu și de giosu.» Martur: «diaconulu Statie».

8. 25 Februar 7267 (1759). «Jupāniasa Catrina, a răposatulu Pintelei Ștucă, împreună cu fică-mē Marie», vinde lui Ioanichie episcop de Roman vie «în dialulu Crucii-de-giosu», 5 pogoane, etc., «și jumătate firtă de cramă», cu 30 de lei pogonul. «Și, cumpărându-le Sfinție Sa mănăstirii Precestei dinu Romanu, amu dăruitu la sfântă mănăstire câte cinci lei de pogonu, dăndu și pomelnecū la sfânta mănăstire...»

dându danie mănăstiri și locul celū sterpū... Și aceste vii sântū alătore cu viile dumisale Ionițe Velū Păharnicū pe dinū josū..., până în drumulū celū mare, în capulū pământurilorū celorū sterpe a mănăstirii Răchitosei, și spre Răsăritū până în viile mănăstirii Suceviți... Eū, Chiriică răzeșū, m'amū tāmplatū.»

9. 28 Ianuar 7274 (1766). «Nastasie, fata lui Ionū Pușcă», vinde «Sfinții Sale părintelui arhimandritului chirū Procopie, egumen[ului de la sfânta mănăstire Galata], 2¹/₂ pogoane «la Cruce-de-gîos» și 1/2 pogon «viță tănără», pentru 83 de lei în bani. «Căndu amū vrutū să vāndu vie ācasta, amū întreatū pe toate rudele și răzeșii noștri, și nime nu s'au aflatū să cumperea, darū Sfinție Sa aū cumpăratū, fiindu că este alătore cu vie Sfinții Sale ce aū fostū cumpăratū mai nainte, de la Strătulatū fičorulū čubotariului, și de altā parte merge alătore cu ulița cē mare..., iarū de spre soare-rāsare să hotārește cu ulița cē mare, ce merge la Cruce-de-susū... S'au tāmplatū multī oameni, bătrāni și tineri, răzeși și streini... Ionū Pușcă, tatulū Nastasii, Costantinū Pușcă, unchiulū ei, Ionū zetū Pușcă, Ionū Čubotariulū, Radulū Čiobotari, Cārste Moldovanū, ogrādașū, marturū, Grigorașū Čiobotarū, Strătulatū Čiubotarū, Ioniță chelariu Sturzāi; marturū diiaconulū Lupulū m'amū iscālitū, frate Nastasii. Și eū, diiaconulū sānū Anghelū, amū scrisū.» Iscālește și arhimandritul, grecește.

10. 22 Iunie 1772. Împărțire de Țigani înaintea Hatmanului Vasile Razu. Pomenit «Cupariulū Ioniță Cananō».

11. Judecată din 16 Novembre 1775. Se pomenește o «dovadă dinū veleatū 7215 [1706], Săpt. 12, a Iriniī Logofetesāi, giupăneasa lui Ghiorghiță Șeptelici Logft., carea scrii că aū datū zāstri fiicii sale, Tofanei Cāmināroai, pe Sāmionū Țiganul».

12. 28 Mart 1793. Mihail Constandin Suțu dā lui Ioniță Ba-

șotă biv Vel Ban sarcina de împărțire de Țigani între «dumnei Pah. Safta, a răpousatului Pah. Costandinu Cananò», și «între ceialalți frați ai săi, anume d-lui Banu Iordachi Cananò și Iftemei Cananò, călugăr».

13. 22 Ianuar 1804. «Năstasă Haidărù, cu soțulu meu Anastasie», vinde «lui Gheorghe Sămanulù și soțulu său Făsăna (*sic*) o casă, cu grumătate de pogonù vie roditoare, o firtă tânără ci iaste pe moșie sfintei mănăstiri Socola, alătore cu viaa dumisale Spătariulu Ioanù Cananò, pe dinù giosù, între drumuri, cu acestù prețù : 52 de lei polù». Nu plătește tot. «Pe urmă, ducându-să oameni, și lăsându casa pustii, au îngrădit-o dumnealù Spatariulù înù vie dumisale, fiindu pustii.» Acum, aflind pe Frăsina, să dea restul de 10 lei.

14. C. 1800. Nume de Țigan: Roman, Ursa, Ștefana, Luchiană, Minčună, Gheiorghi negușitorulù, Toder Ciolac, Istritoe, Toderù Budăi.

INSEMNAREA UNOR MOȘII BASARABENE ¹.

Scrisori pe părți din moșie Roșcanii, de lângă Negrești,
Țănutul Orheiului.

1804 }
Aprilie 15. } Ună zăpisă de la Stihî Iordachi abăgeriulă,
prină care vinde parte sa dină moșie Roșcanii,
dină bătrănu Stegari, la Țănutul Orheiului,
pe Băcu, ce să răzășești cu moșie Negrești,
răposatului Spat. Ioană Cananò, înă prețu
dreptă 108 lei, și, pentru alte faceri de bini
c-au avutu de la răposatulă, i-au făcută danie
casa lui, i vie și livada, ce să află pe moșie
Roșcanii.

1804 }
Avgust 19. } Altă zăpisă de la Iordachi sână preotă Ioniță
Erhană, i de la Ionă sână Efrimă Erhană, și
de la Iustina, fata lui Galantonă Erhană, d'in-
preună cu soțulu ei Gheorghî Zugravă, prină
care vândă răposatului Spat. Ioană Cananò a
patra parte dină totă trupulă moșiei Roșcanii,
cu tocmală căte optă lei pe stănjănulă gos-
podă, luindă atunci înaintă banii deplină pe
doai sute cincizăci stănjăni, și, la măsurătoare
moșiei, căți stănjăni voră eși mai multă, să-i
plătiască totă căte optă lei, îndatorindu-se ei

¹ Colecția C. Crupenschi.

a o hotărâre și a o stâlpi, să o de lămurită, curată.

1805 }
Dechemv. 12. } Altă zapisă de la Vasile sânt Moisa Cherdivară, prină care să învoești cu răposatulă Spat. Ioană Canană ca să-i de toate părțile lui ce are în moșie Roșcanii, și, nefindă alesă și hotărâte, aă luată atunce înaintea 475 lei, în trii rânduri (precumă să vădă prină zapisă), și, după ce-și va alegi și va hotărâ părțile lui de o parte de alți răzăși, căți stânjâni voră eși atunce, să va curma și prețulă, și să va faci și zapisulă celă de vânzare de istovă.

Scrisori pe părți dină moșie Petricanii.

1798 }
Săptemv. 18. } Ună zapisă de la Ionă, fiăorulă lui Toaderă Tăvălucă, și de la Vasăle, și Nastasie, nepoți de soră lui Tăaderă Tăvălucă, prină care vândă răposatulă Spat. Ioană Canană 364 stânjâni dină moșie Petricanii, cu hotărătă preță câte cincă lei stânjânulă, lăindu-și și toți banii deplină.

1798 }
Dechemv. 21. } Altă zapisă de la Neculai Tăvălăcă, prină care vinde răposatulă Spat. toată parte sa dină moșie Petricanii, câte trii lei stânjânulă.

1709 }
Dechemv. 30. } Altă zapisă de la Grigorașă Nasoia, prină care vinde răposatulă Spat. 25 stânjâni dină moșie Petricanii, dină bătrănulă Găliată, cu hotărătă preță, câte trei polă lei stânjânulă.

Aceste șasă zapisă li-amă priimită de la casa răposatulă Spat. Ioană Canană spre dezbatire părților dină numitele moșii, înputernicită prină scrisoare de vechilemă ce mi-aă dată, pe lângă care, spre a mē pliroforie de curgire priciniloră, mi-aă mai dată și alte de la numiții vânzătoră, însă unulă fără letă, și altulă dină 1803, Octomv. 16, și doai dină 1804, Oct. 20, și ală cincile dină 1805, Noemv. 22, cuprin-

zătoare de arvone și tocmele, și o scrisoare a Poste[nicu-
lui] Gavrilu Terinte, dinu 1803, Noemv. 11. Și, dezbătându-se
părțile de moșii împreună cu documenturile ce să voru mai
adaoge, să aibu a le întoarci la casă, și să-mi priimescū
sinetulū acesta. 1818, Mart 5.

1814 } Unū sănetū pentru cinci sute optzăci lei ci
Fevr. 21. } au rămasū să dei Ionū Săchirașū din a stंगा
Prutulūi, pentru șasă suflere de Țigani ci au
cumpăratū cumnatulū său Costandachi Stărpū.

Alexandru Polcov[niculū].

XXII.

UN PROCES AL LUI IOAN SANDU STURZA-VODĂ
CA MAZIL ¹.

Spravcă

în pretenția fostului Domnă Ioană Sturza cu clironomi
răposatului Logofătă Iordachi Rosăt pentru
niște documenturi.

Pomenitulă Domnă, prină jaloba ce aș pornit la 25 Mart
anulă curgătoră, aș arătat pentru scrisorile moșiei Cripicău,
ce i s'aș dat zăstri de pe soție Mării Sale ² și pe care, în
urmă, după ce aș întrat epitrop pomenitulă Logofăt Rosăt
pe avereă a doă suroră a soției Innălțimă Sale, i li-aș luat,
supt făgăduință ca să scoată cōpiă de pe dănsăle și să i le
intoarcă; însă, neurmănd făgăduințā aceștie, păn' acumă
nu i li-aș întors.

Dinū cari pricină, pe lângă osăbite împesurări dintre
megieși, i s'arū fi luat și a tria parte dinū moșie aștă în
folosulă acelorū doă cumnate a Innălțimă Sale, epitropifsite
de dumnealū Logofătul Roset.— făcând cerere pomenitulă
Domnă ca, prină giudecată, să aște punere la cale, iarū,
păn' atunce, dumnealū Visterniculū Neculaă Rosăt oră să
nu să depărteze piste hotar, saș să-și lasă vechilū în pri-
cină. Pe care jalobă, prină rezăluție domnască, poroncîn-
du-să ca să să facă legiuită punere la cale prinū loculă

¹ Colecția C. Crupenschi.

² Ecaterina Roset.

compitent, și, pe acest temei, recomandându-l să giudecătoriei de Iași, aceasta, la 11 Apr. anulă curgătorii, a făcut cunoscut părților în pricină ca în vadă de zece zile să se înfățoseze prin vechili.

La 15 aceeași lună Apr. a dat răspuns clironomii răposatului Logofăt Răznovanul că nicio știință de asămine documenturi nu a și că, pricina fiind de 50 ani, după legeuire pravilelor, urmiază a fi stănsă, după cari înpregurari chemare giudecătoriei, dumnealor o cunosc înprotiva pravilelor și a Reglementului.

Și pentru orice curs ar da giudecătorie dumnealor protestălucesc pe înaltul nume. Asupra căru răspuns giudecătorii, la 20 aceeași lună April, a făcut cunoscut fostului Domn ca pân' în 10 zile să înfățoseze dovezi prin vechilul ce are, căci la urmare din protiva giudecătorii va închide delca pe temeiul artic. 291 din Reglement. La 22, tot aceeași lună, s'a adresarisit fostul Domn de iznoavă către giud., cerând a să da curs pricinii, iar, la din împotrivă urmari, când giud. ar lua în băgare de samă propunerile părților prin care să depărțiază de înfățosare, protestălucesc, fiindcă dumnealor n'ar pute să depărteze, în vreme când iaste dovedit viclesugul urmat de răposatul Logofăt către sora sa. Care acest adres s'a împărțisit părților la 8 Mai anulă curgătorii. La 10 aceeași lună Mai dumnealor părții a răspuns giudecătorii, între altile, că să mărginesc pe pravili și pe Reglement și pe același temeiuri cer a să încheie socotință după instrucții, protestăluind pentru orice pășire din forme s'ar întâmpla a faci. Asupra căru răspuns s'a scris de iznoavă fostului Domn Sturza, la 14 a aceeași lună, ca să triimată vechilul cu dovezile pân' în vadă de 5 zile; la care vadă pentru că n'a urmat a să înfățose vechilul, giud. a regularisit ca pe de o parte să cei dezlegări pravilicești de la iuriscuți (*sic*), iar pe de alta a mai însămnat o vadă de 3 zile fostului Domn spre înfățosare vechilului cu dovezile. La 20 a aceeași lună Mai (înainte vadelei aceștii de pi urmă), vechilul fostului Domn a dat jalobă giudecătorii, însămnând că, spre

a să încredința ia pentru netrecere paragrafiei, să să întrebi pe dumnealui Logofătulă Dimitrie Sturza și alte patru feță cari ar fi știind de cercetaria aceștiu pricină în vremea Domnii lui Scarlat Calimahă și că s'ar fi închiet și anafora, însă nu să știe unde ar fi aceia. Pe cari jalobă urmiază rezăluție. giudecătorii dină 26 acieși luni Maiă, că, de vremi ce pretendatorulă Domnă nu are dovezi, apoi, spre a să putē închiē săntenție giudecătoriască, să să cei dezlegare praveliēscă, de poate Innălțime Sa a să folosă în trecere paragrafiei numai cu mărturi de pe la feță, când pricina să gășăște învechită de 50 ani. Care cerere, de aș și făcut-o iurisconsultului Caminar Flehtenmaher, însă dumnealui aș răspuns, la 31 acieași luni Maiă, că nu poate da dină slujbă cerșuta dezlegare, fiindcă mai în urmă tot dumnealui iaste îndatorit a faci și criticarisiri pentru apelație lor, de săntū nimerite saū nu, și pe acest răspuns giud. aș pusū rezăluție ca să să alătoreze la delcă.

La 1 Iuni aș adaos protest vechilulă fostului Domnă Sturza, pentru că giud. n'aș pusū în lucrare cerere sa de mai înainte întru adunare de științi de la dumnealui Logofătulă Dimitrie Sturza și alte feță; pe care protest aș pusū rezăluție ca să fie în videri la tratație pricinii. La 2 acieași luni Iunii fostulă Domnă Sturza aș dat jalobă Logofeției, arătând că, la înfătoșare ce aș avut vechilulă Innălțimii Sale cu vechilulă păraților clironomă, aș văzut dină partea unora dină cilenurile giud. că urmiază abateri dină forme și călcări de pravile. Pentru că, unde urmiază viclesugu, titlu paragrafiei nu iaste,—făcând cerere a să pune la cale păzire pravilelorū și depărtare de la tratație a dumisale Comis. Vasile Carpū, ce iaste apropietă rudenie cu vechilulă păraților, — pe care jalobă urmiază rezăluție giudecătoriei, fiind statornicitū după Reglementū ca înă cercetările proșasurilor ci întră la iale, să aibă de pravățū legile și formele, iar, abateri dină iale fiind o prevaricație, Logofeție, cu triimitire jalobii aceștie, propune giud. de Iași ca nu amintire decât întru toate potrivit rostirii legilor și a formilor, cercetând cu adîncime și șocotintă, să închei a sa giudecătoriască hotărăre, fără

părtinitoare plecare la înpregiurările făptuirii a unie saŭ a cielante dinŭ părți, dar nici scăpând dinŭ vedere ce urmiază.

Iar giud. aŭ rezolarisit, la 4 a acei luni Iuni, ca să fie în vedere cerire ačasta, întru întocmai urmare a rezăluții Logofeției.

La 6 a acieși luni Iuni, să găasăște în delcă o înscriire, ca în chipŭ de rezăluție (neiscălită însă de nicîunulŭ dinŭ mădulările giud.), cuprinzătoare că s'aŭ luat în tratație pricina și s'aŭ încredințat giud. că fostulŭ Domnŭ nu are nicio dovadă pentru răpire documenturilor.

Apoi, pe temeiurile articurilor 290, 291 și 318 dinŭ Reglement, și a § 1935 și 1949 dinŭ Conдика Țăvilă, în ačastă pricină, chiar și documenturi de va fi înfătoșat, iarăși învechită fiind de 50 anŭ, iaste supusă paragrafiei, și pe niște asămine temeiuri giud. face închiiare că nu să poate da curs giudecătorească acești pretenții, fiind stănsă de paragrafie. (Ačastă rezăluție, precumŭ nu iasti iscălită, nu să știe de iaste trecută în condica practicalilor.)

Înprotiva lucrărilor arătate a giud., prinŭ protestulŭ dat acumŭ de dumnealui Spatarul Dan (?), să cuprinde că încredințatorulŭ dumisale, de și aŭ protestăluit cursulŭ ce aŭ dat giud. înprotiva articurilor 290 și 291 dinŭ Reglementŭ, dar, spre a nu da prilejŭ giud. de a învălui drepturilŭ ce aŭ, cu legiuită vechilimè, s'aŭ înfătoșat la 30 Mai, când, luândŭ în tratație reclamație documenturilor, aŭ găsit-o nestănjănită de vre unŭ documentŭ, și, pentru că n'aŭ găsit giud. nicio materialnică pricină de a învinovăți pe pomeniții clironomi, aŭ socotit ca să nu dei nicio hotărâre pân' a nu însămnna dreptățile ce aŭ, și, așa, dumnealui Spatarul Dan, atât în pricina ačasta, cât și în ceelantă a dieți (fiind într'o jalobă amândou cuprinsă), protestăluind călcările de forme a giud., însămniază că, după asămine în ivală asuprii a clironomilorŭ, nu-lŭ iartă mai multŭ puțința a să mai înfătoșă la acè giudecătorie.

XXIII.

AVEREA DE PĂMÎNTURI A STÎRCEȘTILOR.

Moșiile lui Vasăle Stărce,

Alesă de spre alte părți prină ispisocu Domnii Sale Costandină Neculaî-Vodă, dină veletă 7242 [=1734], Fev. 20, și împărțite prină Cartea Domnii Sale, proct. de Sandu Sturze Velă Vornicū, dină veletă 7242 [=1733], Dichv. 20, pe fiçorii lui Vasăle Stărça, anume Pătrășcanū și Saffa, Ionū și Ștefanū Stărpū, dându-să partea Stărpului cu gîudecata Domnii Sale să-lū clironomisască nepoții lui, fiçorii lui Ioanū Stărce, darū alte rudenii saū datornici să n'aibă treabă cu părțile Stărpului, după cumū pre largu adivereazi aceste doi cărți gospodū mai susū numite cu veletulū lorū. Cumū s'aū împărțitū și s'aū și stăpănitū 43 de anī, tără pricină, după puterea împărțălilorū.

Cartea lui Ionū și a lui Ștefanū Stărpulū, care s'aū împărțitū pe 6 fiçori a lui Ionū Stărça, cumū să arată inū gîosū, anume :

Părți de moșie :

A patra parte de Berești lui Vasăle Stărça.

A patra parte de Zvoriște, Ilincăi.

A patra parte de Șărbănești, Irinii, și o parte Ilincăi.

Dinū Părstești încă i s'aū datū, pentru cheltuială ce aū făcutū bărbatul ei, Bontășū, pentru jălogitura Popenilorū, care s'aū pusū la împărțală.

A opta parte de Zvoriște, Sandii, mumiî Șat[rariului] Petrii Cheșcu.

A patra parte de Trebujăni, Catrinei Necșoi.

A patra parte de Șărbănești, Saftii, dinu care să trage Pitariul Ciamintiuoi (*sic!*). (Facu unu satu întregu și trii câte a optu părți de sat, — ce să află astăzi înu stăpânire clironomiloru, și stăpănescu toți, după clironomie, cu puterea împărțalii Domniî Sale Costandinu-Vodă.)

La clironomiî lui Ionu Stărca, ce clironomisăscu și pe Ștefanu Stărbu, după puterea cărții de giudecată :

Polu sat Șărbăneștii otu Ținutu Botoșăniî i Apa.

A patra parte de Berești otu Ținutu Suceviî.

A patra parte de Zvoriște otu Ținutu Suceviî.

(Unu sat întregu face, și lipsăști dinu împărțală giumătate dinu a patra parte ce au fostu partea Elincăi. hotărâtă prinu împărțală Domniî Sale Costandinu Neculai-Vodă și dată zăstre Marii Șăptelicioi, dinu care să trage Șăpteliciu Ioniță și Neculai.)

Partea lui Patrașcanu și a Saftii, ficorii lui Vasăle Stărca :

Giumătate de sat de Șărbănești.

A patra parte de Berești.

A patra parte dinu Popeni.

A patra parte dinu Trebujăni.

A opta parte de Zvoriște.

Unu sat întregu și trii câte a opta părți de sat.

De o potrivă și întocma o parte cu alta.

La clironomiî lui Patrașcu și a Saftii, surorii sale :

A patra parte de Berești, la Ținutul Suceviî.

Polu sat Șărbănești dinu Ținutul Botoșănilor.

A patra parte de Popeni.

A patra parte de Zvoriște, însă cu giumătate de a patra parte ce au luat-o de la Șăptelicești fără dreptate, că unde

avè ei numai a opta parte de Zvoriște, acmù să stăpânești a patra parte.

Unù sat întregù face și a patra parte și trece mai multù înù partea lorù acè giumătate de a patra parte ce aù luat-o de la Șăptilicești cu strămbătate.

Dinù care îndestulù să dovedești că cu strămbătate și cu greșală s'aù luat de la noi, Șăptiliceștii, acè giumătate de a patra parte de Zvoriște cu giudecata dinù 1787, Iule 27, ce s'aù giudecatù frate-meù Neculai șapte ani și cu Petru Cheșculù, cumpărătorulù. Întăi că trece acastă a opta parte mai multù înù partea clironomilorù lui Patrașcu și a Saftii piste împărțală, și clironomilorù lui Ionù Stărca le lipsăști dinù împărțală acastă giumătate de a patra parte, și, de arù fi lipsit de la trușù-șasă frații, fiçorii lui Ionù Stărce, după analoghie eramù mai puținù păgubași, iarù cu urmările Șatr. Petrea Cheșcu sântù păgubașù numai eù în giumătate dinù zăstrea maicii mele. Și unde avè după împărțală clironomii Saftii și a lui Patrașcu numai a opta parte dinù Zvoriște, și moașă-mea Ilinca a patra parte, care aù dat-o zăstre maicii mele Șăpteliçoi, amù rămasù noi cu a opta parte și ei cu a patra parte, vânzindù clironomii lui Patrașcu și a Saftii Șatr. Petrea Cheșcu de doai ori acè a opta parte. Însă odată fiçorii lui Cerchezù, ce să tragù dinù Safta, și odată clironomii lui Patrașcanù, viclini fiindù și vânzătorii și cumpărătorulù, și la anulù 1787, Noemv., luindù hotarnici pe dumnealui Spatarulù Ioanù Cananoù, fiindù Paharnicù, și pe răposatulù Banù Iordachi Cananoù, ca să-i hotărăscă părțile sale dinù Zvoriște, dumnealorù aù pusù temeiu pe zapisăle Șatr. Petrea Cheșcu, de cumpăratură ce avè de la clironomii lui Patrașcu și a Saftii, și ni-aù luat moșia, dându-i și mărturie hotarnică. Și, viindù aiça la Divanù în giudecată răposatulù frate-meù, giudecata Divanului încă aù pusù temeiu pe hotarnică, și noi sântemù păgubași de giumătate zăstrea maicii noastre.

Pentru care cu lacrămi mă rogù luminatului Divanù să cercetezi cu amăruntulù, atâtù împărțala Domnii Sale Cos-

tandinu Neculai-Vodă, cătă și cartea de giudecată dinu veletu 1787, ca să să poată pliroforisi luminatulă Divană cătă deosăbire are noima cărtii de giudecată de hotărărea cărtilor domnești de împărțală, ca să potă și eă, ticălosulă, de a-mi afla dreptatea și să nu rămăiu isterisită de zăstrea maicii mele, căci vicleniia și lăcomiia a Șatr. Cheșcu l-au sălită a cumpăra de doai ori, vrândă să-i dizrădăcinezi dinu strămoșasca moștenire și să cuprindă toată Zvoriștea supt a sa stăpănire cu felă de felă de chipuri meșteșugite, că n'au fostă Șatr. Cheșcu atătă de prostă, cătă să să amăgiască de vânzătoră, mai alesă avândă toate scrisorile și împărțările niamului în mână sa.

Moșii a lui Vasăle Stărca ce nu să stăpănește :

Giumătate de sat de Trebujăni, în Ținutulă Eșului, pe apa Ciuhurulu, dinu care a patra parte la împărțala Domniii Sale Costandinu Neculai-Vodă s'au venit în partea Catrinii, fetii lui Ionu Stărca, ce au ținut-o Necșoiu, iară a patra parte au rămasă clironomiloră lui Pătrașcu și a Saftii, beză o a patra parte ce au cumpărăt-o unu Mihălache Cheșcu de la Toaderu Cuza Post.

Și, fiindcă acă Catrina Necșoi n'au avută clironomi după moartea sa, Costandinu Cheșcu au dat mănăstirii Goliiei danie giumătate de sat de Trebujăni, însă a patra parte a Catrinii Necșoi, a patra parte cumpărătura a tătăni-său, a lui Mihălachi Cheșcu, beză a patra parte de satulă Trebujăni ce să cuvini clironomiloră lui Patrașcanu și a Saftii, și cu pricina daniii și a mistuirii scrisoriloră care nu s'au știută de neamuri, fiindă scrisorile la Șat. Ili Crăstea, clironomu lui Mihălache Cheșcu, nici mănăstirii (*sic*) Goliia n'au stăpănită cu puterea daniii părțile ce i-au dat danie, nici clironomiă lui Patrașcanu și a Saftii nu ș'au stăpănită partea loră.

Amă, după putearea cărtii gospodă de stăpănire ce s'au dat niamului stărcesc asupra moșii Trebujăniloră, au clironomiă lui Patrașcu și a Saftii să-și e a patra parte ce au fostă a loră, și toți clironomiă lui Ionu Stărca ce voră fi

mai aproape rudenie Catrinii aŭ să clironomisască a patra parte de Trebujăni ce aŭ fostŭ a Catrinii, hotărâtă prinŭ împărțală. Iarŭ pentru a patra parte de Trebujăni, ce aŭ cumpărat-o Mihălachi Cheșcu cu protimisirea niamului stărcescŭ, rămăni să hotărască luminatulŭ Divanŭ de să cuvini să între toate neamurile într'acē cumpărătură, întorcându dinŭ baniŭ cumpărăturiŭ după analoghii saŭ nu.

XXIV.

UN ACT PRIVITOR LA VECHEA NOASTRĂ OȘTIRE.

Copie.

Adică eu Ilii, Chihaia la Căpt. Turculă, scriu și mărturisăscu cu acestă zăpisă pecumă mi-ău fostă datoră Irimia Ciocărlui cu doi căi; decă eu amă grăitū Mării Sale lui Antoni Vodă. Mărie Sa mi-ău făcută carte Mării Sale la Cărligă Vorniculă, unde va găsi rămășița lui, ca să-și pliniască. Aă mersu la cumnată-sa, la Comisoae lui Toaderă Ciocărlui, și aă găsită ună cală rămășiță. Calulă s'ău prilejită în Țara Munteniască, la ună cuconă a Comisoai, și s'ău mai aflat și o Țigancă, fata lui Marco Țiganu, anume Frăsina, ce i-ău fostă lui danii de la mătușă-sa Tăbărțoai Comisoai: neavăndă ce faci, i-ău dat acă Țigancă, pe Frăsina, fata lui Marcu Țiganului, cari esti după Vasili, Țiganu dumisale Pah. Costandinu, și i-ău făcută și zăpisă să fii volnică să-lă și vânăză cuă a plăti. Eu amă scosă la vânăzari cu zăpisulă ce aă făcută Ciocărlui, și a denainte lui Costandină Arapu, și Grigorașcu Cărligă Vorniculă de Poartă. și lui Ștefană Cămărășă, și a lui Gavrilă Pătrău, și Savină, sluga lui Ciocărlui, și Oatulă de Săcueni. Dum[nea]lui Costandină Pah., dacă s'ău prilejită acă Țigancă după Țiganulă dumisali, după Vasili fiăoră Gorci, mi-ău dat ună cală dreptă acă Țigancă cari să scriia mai susă, și calulă s'ău prețăluită dreptă cincizăci lei. Decă dum[nea]lui aă plătită Țiganca ca să fii dumisali și fiăorii Țigancii, și să-și facă dum[nea]lui și dresă

domnești. Și la această tocmală s'au prilejită aici și Costandinu Arapulă, și Dumitrașco sinu Pintelei de Hărlicești, și Dumitrașco sinu Grigori otu Tatomerești, și Ionu fișorulă popii de Gîoița (?), și Taculă otu Grozăști și mulți oameni buni cari s'au prilejită într'ăastă tocmală. Și noi, văzindă a loră tocmală, și plata plătindă, amă și noi făcută acestă zapisă, ca să fii dum[isal]i de credințe. Și, pentru credința, amă iscălită și ni-amă pusă degitile, ca să fii de credință. Și eă, Vasăli Vărnăvă, amă scrisă. Însă, de s'a maî acolisi cineva, să-și caute dină fișorii lui Marcu Țiganului, c'au avută șapte fișori acelu Țigană. Ca să să știi. Pi cè adevărată credință săntă iscăliți : Ilii Chihăia, i Costandină Arapu, i Dumitrașcu de Hărlicești, i Vasile Vărnăvă. Ionu.

Dumitrașco.

UNELTIRI DE OPOZIȚIE MOLDOVENEASCĂ ÎN 1827¹.

Noi Ioanu Sandu Sturza Voevoda, cu mila lui Dumnezeu Domnu Țării Moldaviei.

Cinstiți credincoși boerii Domniei Mele, dumv. Vornici de Botoșani, sănătate. Fiindcă, după științele ce au luat Domniia Mè, frații Manolești, ce să poreclesc și Varlaam, ară fi răsuffindă teluri de vorbe neincuviințate și bărfitoari Mie și asupra Stăpînirei, încit fapta loră urmiază a fi giudecată pravilicește și supuși unei aspre urgi, dară Domniia Mè, trecându-o acumă cu viderea, poronimă dumv. ca să le arătați să să părăsască numai decit cu totul de acești presărări de voroavi neertati și fără cuviință. Căci, dacă și după aceasta vomă luoa asămine știință, cu hotărîre au a să supune urgiei ce cere urita loră faptă. Veți face cunoscută și negustoriloră dină acelă tîrg, arătîndu-le și poroncîndu-le ca la nicîuna dină trebuințele obștești a tîrgului, de vre-o epitropie sau altile asămine, să nu fie primiți, nici ascultați întru cîtă de puțină de a să mai amesteca. Dar nici de cătră dumv. să să întrebuițăze la ceva de asămine; căci, întru înprotiva urmare, și dumv. și neguțitorii urmiază a fi învinovățiți. '827, Iulie 24.

[Pe V-o:] Velu Vist.

Pentru osăbită pricină.

(Adresa :) Cinstiți, credincoși boerii Domniei Mele, dumv. Vornici de Botoșani, sănătate. Botoșani.

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi.

XXVI.

O DANIE A LUI RADU MIHNEA PENTRU MĂNASTIREA
SF. SAVA DIN IAȘI¹.

Noi (*sic*) Radulă Voevodă, bojiu milostiu gospodară zemli moldavscoi. Adecă Domniia Mia m'amă milostivitu și amă dată și amă miluită svânta mănăstire ce să grăiaște Sfeti Sava, ce iaste metohă sventei mănăstiri de la Ierusalimă, cu ună sată ce să cheamă Mărzești, la Țănutul Eșiloră, ce acelu sată mai dină nainte vreamă a fostă a lui Orășu, ce a fostă Hetmană, și după aceeaia a cădzutu de a fostă dreptă domnescu. Deci, ca să fie de la Domniia Mea dare și miluire sventei mănăstiri, cu totă venitulă, să hie de hrană, și altă nime să nu să ameastece înaintea cărții Domnii Meale; i nam ne bădetă.

Dumitrașcu Ștefană Velă Logofătă.

U Iasă, 7132 [1624], Iulie 9.

Samă gospodină veală.

† Sava.

(Pecete ruptă.)

[Pe V-o:] Mărzești, la Iași.

¹ Colecția C. Crupenschi.

XXVII.

O HOTĂRIRE A LUI GAȘPAR-VODĂ PENTRU HATMANUL ȘEPTELICĂ ȘI URMAȘII LUI ARBURE¹.

Suretă de pe ispisocu vechiū pe sârbie de la Gașparū Voevodū, scrisū de Pavelū Mitrofanū, în Iași, dinū leatū 7128 [1620], Aprilie 12.

Înștiințarea facemū prinū această cartea noastră tuturorū cui vorū căuta asupra ei, saū o vorū auzi citindu-se, precumū aū venitū înaintea noastră și înaintea boerilorū noștri a Moldovei, a mari și a mici, giupiniasa Tofana și soru-sa Zamfira, fetile Măricăi, și vara lorū Nastasiia, fata Odochiui, nepoatelea Lucăi Arburea, Portariulū Suceviū, și ni s'aū jăluitū cu marea jalobă că, înū vremea de mai înaintea, înū zilelea lui Ieremiia Voevodū, aū avutū mare asuprială și strămbătatea de cătră Gheorghie Mitropolitulū, că le-aū luatū unū satū, anumea Solca, ce-i înū Ținutul Suceviū, fără voia lorū, și l-aū fostū datū mănăstirii sale, Suceviții; iarū giupineselorū le-aū fostū datū altū satū, anumea Stăniliești, dinū Ținutulū Hotinului, și le-aū mai adaosū și trei sute de galbeni ungurești. Iarū, cândū aū fostū, după aceia, înū zililea lui Ștefanū Voevodū Tomșe, cândū aū începutū a-șū zidi a sa mănăstirea ce să numește Solca, elū aū luatū acelu satū, anumea Solca, de la mănăstirea Suceviții, cumū și celalaltū satū, Stăniliești, iarăș l-aū luatū de la mai susū numitilea giupiniese, și, apoi, sa-

¹ Colecția C. Crupenschi.

tul Solca l-au dat mănăstirii sale, Solcii, și Sucevițenilor. le-au dat satul Stănileștii, și încă le-au mai dat și trei sute de galbeni ungurești, de ș'au cumpărat pe banii acia o viia de la Cotnariu, ș'avea să de și acestor mai sus numitelor giupînese alt sat, drept satul Stănileștii, dar n'au apucat a le da, pentru că în grabă i s'au întămplat a eși din Domnia, — precum au mărturisit înaintea noastră toți părinții și rugătorii noștri Vlădicii, chiru Anastasie Crămcovici, Mitropolit Sucevi, și chiru Athanasie, episcop Romanului, și chiru Efrem, episcop Rădăuțului, și chiru Mitrofan, episcopul Hușului, și alți toți boerii Moldovei, mari și mici, toți au mărturisit înaintea noastră precum că Ștefan Voevodă are să de giupîneselor acestora un sat drept satul Stănileștii, și n'au apucat să le de. Deci Domnia Mea, cu totu Sfatul nostru, văzind că nu li s'au dat nimic giupăneselor acestora drept satul Stănileștii, am porocit Domnia Mea rugătorilor noștri, călugărilor de la mănăstirea Solca, să ș'avoiască cu giupînesele acelea, ori să le întorcă satul Solca, că așe s'au aflat cu dreptul din pravilă. Dreptu aceia și rugătorii noștri, călugării de la Solca, s'au învoit de a lor buna-voe și au dat acestor mai sus numitelor giupînese un sat, anumea (scoasă țincușă din ispisoc, dar să cunoaște că-să lubăneștii), ce sânt în Ținutul Dorohoiului, pentru satul Solca, — cari acest sat (scoasă țincușă) a fost daniia sfinte mănăstiri Solci de Ștefan Voevodă. Pentru că satul Solca n'au vrut să-l de, fiind lângă sfânta mănăstirea, totu într'un hotar. Și s'au învoit dennaintea noastră pentru ca de acum înaintea să nu aibă a să mai trage la giudecată unii pe alții, nici odinioară, în veaci. Dreptu aceia, acest de mai sus numit sat, Lubăneștii, și de la Domnia Mea acestor mai sus numitelor giupînese Tofanii și surori-sa Zamfirei și veri lor Nastasii, nepoatei Lucăi Arbure, să le fie ocină și întăritură, cu totu venitul. Tijă au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri a Moldovei, a mari și mici, Crăstăna, giupîneasa a răpoosatului Gheorghe, păr-

călabă de Hotin¹, și, de a ei buna-voia, de nime sălită, nici asuprită, ș'au vândut dreptile sale ocini, șesă fălci de vii dină Cotnariu, dină dealulă ce să numește (Zlodeică, Tălăhrița, Doruje), și cu livezi înă capulă viiloră, cu cramă și cu pivniță de piatră și cu tiascuri, — acelea vii le-au vândut cinstit și credinșos boerilui nostru Vasilie Șeptelici Hatmanș și părcălabă Sucevii, dreptă una miia galbeni ungurești. După aceia țijă au venită înăaintea noastră și înăaintea boeriloră noștri a Moldovei Mărica, giupineasa răpoosatului Chiriță Postelnică, și, de a ei buna-voia, de nime sălită, nici asuprită, ș'au vândută driaptă ocina sa și cumpăratură, dină diresă de cumpăratură ce l-au avută boerilă ei Chiriță Postelnică² de la Constantină Movila Voevodă, o săliște anume Vlădeni, de la Turii, cu Rădiulă-Buhtii, și cu heleșteu înă părăulă Turii și cu pădurea, ce i-i înă Ținutulă Iașului, aceia o au vândută cinst. și credinșosă boerilui nostru Vasilie Șeptilici Hatmanș și giupinesii sale Tofani dreptă patru sute taleri de argintă, și i-au plătită-i deplină denăaintea noastră și denăaintea Sfatului nostru. Dreptă aceia, să-i fie lui și de la noi urică, ocină și întăritură, cu totă venitulă, și filoră loră, nepoșiloră, strănepoșiloră, preastrănepoșiloră și la totă niamulă loră, cine li să va alege mai de aproape, nestrămutată, nici odinioară, înă veaci. Iară hotarulă acestoră de mai susă numiteloră sate, Iubăneștiloră (scoasă Țincușă), șuptă codru Dorohoiului, și Vlădeniloră, de la Turii, să le fie hotară după a sale vechile hotară, până unde au apucată dină veacă. Și spre ačasta este credința a însumă Domniii Meale de mai susă numită Gașpară Voevodă, și credința a tuturoră boeriloră noștri a Moldovei, a mari și mică; și, spreă mai mare țării și întăritură tuturoră acestoră de mai susă scrise, amă poroncită cinst. și credinșosă boerilui nostru Ionașcu Ghian-

¹ Cf. memoriul mieu *Doamna lui Ieremia-Vodă*, în «Analele Academiei Romine» pe 1910.

² V. *ibid.*

ghea Velu Logftu, să scrie și cătră adevărată cartea noastră
aăastă pecetea noastră să lege.

Înă ispisoculă celă adevărată este iscălită însuși, cu mina sa:

Noi (sic) Ionu Gașpară Vœvodă.

De pe sârbie pe limba moldoveniască amă tălmăcitu.

La anulă 1804, Octv. 8.

Polcov. Pavelă Debr[ici] otă Mitr[opolie].

[Pe V-o:] Gașpară Vœvodă, dină leată 7128, Aprilii 2,
întărește lui Șepteliciă Hat. Iubăneștiă dină Dorohoiă și
Vlădeniă dină Turiiă.

XXVIII.

AVEREA BANULUI IENACHI VĂRNAV.

Catagrafie ce dină luminată porunca Mării Sale lui Vvodă s'au făcut, di toată averea mișcătoare și nemișcătoare a răuposatului boeriū Banu Enachi Vărnavu.

1825, Ianuari 19,

Înă Liteni.

Moșii, vii și alti acareturi a răuposatului boeri
Banu Enachi Vărnavu.

Moșie Liteni dină Ținutu Sucevii, cu părțali dină Corni, atât di baștină, cât și cumpărati înă urmă, după săvârșire Banului Vărnavu, de dumnei Băniasa Mărioara, soție răuposatului, cu așizare. Casă di piatră, cu doi rânduri; pivniță di piatră, grajdiū, șură di piatră, supt unū acoperemânt, și supt dănsăle cu răcherie de piatră. Cinci odăi di piatră supt unū acoperemintū, doă șuri di lemnu șindilite, doi puțuri di piatră, ogradă di zăplajū, cu poartă di piatră și cu trii odăi împregiurulū porții. Doi bisărici di piatră, cu toati cele trebuincoasă,—însă una lângă casă și alta înă cotunulū numitū Rătunda,—amîndoi cu ogrăzi di zaplajū. Heleşteu di pești înă apa Șomuzului și cu moară cu doi părechī pietri. Alți trii mori tot înă apa Șomuzului, cu trii părechī pietri, cu podu îmblătoriū pi Săretiū. Doi crăcme, însă una înă Liteni, șindilită, și cu pivniță di piatră și ogradă împregiurū, și alta înă cotunulū numit Rătunda, cu pivniță de lemnu și acoperită cu stuhū, și ogradă în-

pregiurū. Doi velniță di lemnu, acoperite cu răgozū. Trii coșări, cu unulū șândilit.

Moșie Vercicanii, pisti apa Săretiului, megieșită cu Litenii, tot înū Ținutu Sucevii, cu o crăcmă pe dinsa, di lemnu; cari moșii esti starpă.

Moșie Călugărenii, starpă, înū Ținutu Botoșanilorū, cu trii iazuri mari și cu moară înū apa Jăjii, și cu crăcmă la drumulū mari, cu casă di odai și cu toate heiurile trebuin-
čoasă.

A patra parte dinū moșie Livinii, sterpă, dinū Ținutulū Dorohoiului, precumū să arată pi planulū di starea a toată moșie, cu heleșteu înū părău Dănilenilorū, ce-i zicu Bașău.

Unulū locū di casă înū Botoșanii, înū mahalaoa Greчені (?).

Doi dughene, o crăcmă cu pivnița ei di piatră, supt unū acoperemânt, cu grajdiū și ogradă di nueli, totū înū Botoșanii, înū Tărgulū Vitilorū.

Casă di piatră înū Eși, înū mahalaoa Sfântului Spiridonū, la Ulița Muntenilorū, cu grajdiū, șură și odăi di piatră și cu ogradă di nueli.

Unulū hanu, o dughiană cu patru odăi și o cămară, suptū unū acoperemântū, cu grajdiū și ogradă di nueli, tijū înū Eși, alăturat fiindū loculū ca a casălorū.

Trii pogoani di vie înū Ținutu Romanului, la Boiceni.

Patruzăci și opt sufletii Țiganii di vatră înū doisprizăci sălaşă, cu unū burlacu șizători pi moșie Litenii, după izvodu ce au dat vatavulū Toader, însă:

Sălaşă. Sufletii.

I	6	Ștefanū a Păvăloai cu Țiganca luī, Nastasie, cu patru copii: însă doi fićori și doi feti.
I	6	Vasăli Bucătariu cu Țiganca luī, Anița, și patru copii: doi fićori și doi feti.
I	4	Toma Herariu cu Țiganca luī, Ioana, și doi copii: unū fićorū și o fată.
I	5	Toaderū Cobzariu cu Țiganca luī, Catrina, și trii copii: doi fićori și o fată.
I	5	Grigori Chitariu cu Țiganca luī, Lupa, cu trii copii: unū fićorū și doi feti.

- 1 5 Ionu Croitoriu cu Țiganca lui, Catrina, și cu
trii copii: doi fićori și o fată.
- 1 4 Lupu Scripcariu, cu Țiganca lui, Safta, și doi
copii: unu fićorū și o fată.
- 1 2 Tudurachi Scripcariu cu Țiganca lui, Măriuța.
- 1 2 Gheorghii Căsapu cu Țiganca lui, Irina.
- 1 3 Gheorghii Zorilă cu Țiganca lui, Marie, și cu
o copilă fată.
- 1 3 Manolachi Bucătariu cu Țiganca lui, Safta, și
cu unu copilū fićorū.
- 1 2 Toaderū Croitoriu cu Țiganca lui, Frăsăna.
- 1 Vasăli Grosu, văduoi.
-
- 12 48 Aceste patruzăci și opt sufleti sântu drepti a
răuposatului boeriū, bezū cincii sufleti fugiți,
adecă Vasăli Stăngaciu cu Țiganca lui, Iliana,
și cu doi copii; Costachi Caengiulū, văduoi.
- Doizăci și cincii sufleti Țiganii de vatră, inū șasă sălașă,
totū inū Litenii, cari Țiganii sântu insoțiți cu acei de zăstri
a giupănesăii Mărioarii Canta, inșă:
- 1 3 Lupu Căldărariu, Țiganū vărnavescū, cu Țiganca
lui, Iliana, ci esti di zăstri cantacuziniască, și
unu copilū.
- 1 3 Costandinū Cobzariu, Țiganū vărnavescū, cu Ți-
ganca lui, Măriuța, cantacuziniască, di zăstri,
și cu o fată.
- 1 5 Gheorghii Chitariu, Țiganū cantacuzinescū, cu
Țiganca lui, Acsănie, vărnavască, și trii copii:
unu fićorū și doi feti.
- 1 3 Neculai Bucătariu, Țiganū cantacuzinescū, cu
Țiganca lui, Safta, vărnavască, și cu o fată.
- 1 4 Alicsandru Chitariu, Țiganū vărnavescū, cu Ți-
ganca lui, Iliana, cantacuziniască, și doi copii,
fićori.
- 1 7 Dumitrașcu Vezătiu, Țiganū vărnavescū, cu Ți-
ganca lui, Catrina, cantacuziniască, și cincii
copii: patru fićori și o fată.
-
- 6 25 Adică doizăci și cincii sufleti facū inū aceste

șasă sălaşă, ce săntu amestecați Țigani văr-
năvești cu acei cantacuzinești, precumă mai
susă să arată.

Argintării.

No.

3	zarfuri, adică trii.	
1	străchinuță, adică una.	} înu casă.
4	linguriți, adică patru.	
1	hocă, adică una.	
1	tiascu, adică unul.	
7	candele, adică șapți.	} a bisăricei.
1	potiri, adică unul.	
1	discosu, adică unul.	
1	discosu mari pentru nafură, adică unul.	
3	cruci fericati, adică trii.	
1	Evanghelie fericată, adică una.	
4	coroani a icoaniloru mari, adică patru.	} tijă a bisăricii, beză cărțali trebuincoasă la amăndoi bisăricili și beză veșmintile di citu.
2	rânduri veșminte de ștofă, adică doi.	
1	rându veșminti ghermesātu, adică unul.	

Armi.

- 1 părechi pistoali ferecati, adică una.
- 1 pușcă turcăscă, adică una.
- 1 părechi pistoali, însă unul stricat; un ertăganu și o ochiană s'au găsit la Gavrilu Dascalu și s'au datu la vatavu Toaderu.
- 1 părechi, adică una tijă pistoali, totu de la Gavrilu Dascalu luati, cari au rămasu la dum[nea]lui Aga Răducanu Prăjăscu.

Vite.

- 18 boi de giugu, adică optsprizăce.
- 16 capiti de bivoli, însă :

- 1 buhaiu bivolu.
 4 bivoli de giugu.
 4 vaci bivolița.
 3 mânzați boi.
 1 mânzată vacă.
 1 bou gonitoriū.
2 mălaci.
 16 adică șasăsprizăce.
 231 oi, cu mari, cu mică, însă :
 16 berbeci mari.
 148 oi mari.
 7 bărbăcuți cărlani.
 58 oi cărlani.
1 capră.
 231 adică doi suti triizăci și una.
 87 stupi, însă :
 31 la Vasăli Tudosă înu temnicu (*sic*) boirescū:
56 la Vasăli Ciubotariū, tijū.
 87 adică optzăci și șapti.
 72 mascuri, cu mari, cu mici, adică șaptizăci și doi.

Păine ci s'au găsitū, trierată și netrierată, precumū și
 poșoi nibătuți înu coșări.

Merță.

- 30 săcară, adică triizăci.
 30 orzu, adică triizăci.
 140 ovăsū, adică una sută patruzăci.
 3 grău, adică trii.
 11 mălai mărunțu, adică unsprizăci.
 6 sămânța cānipă, adică șasă.
 18 stānjāni, însă :
 8 o giriadă.
 7 altă giriadă.
3 altă giriadă.
 18 adică optsprizăci. } di săcară, a căroro înnălțimi
 este de unū stānjānū și lățime
 de unū stānjānū și giumātate.
 17 stoguri fānū, adică șaptisprizăci.

- 22 stănjăni, însă :
- 10 de coșeri, lungulă înú ogradă, naltulă de ună stănjănă și giumatate și latulă de trii palmi și mai bine.
- 12 de coșari, lungulă la Rătunda, naltulă de ună stănjănă, trii palmi și latu patru palmi, beză șepti stănjăni ci aă rămasă dișărtă.
- 22 adică doiăzăci și doi.
- 55 merță grău di toamnă, sămănat înú patruzăci și una fălci, adică cinzăci și cincî.
- 50 merță săcară, sămănată înú doiăzăci și șăpti fălci, adică cinzăci.

Lucruri ce s'aă găsită.

- 1 balonă bună, adică unulă.
- 1 o briică acoperită și fericată, adică una.
- 1 căruță ferecată, adică una.
- 1 cocii de ună cală, ferecată, adică una.
- 1 rădvanu stricat, adică unu.
- 1 sanii vechi, de patru persoane, adică una.
- 1 sanii vechi, di doi persoane, adică una.
- 1 coșă di sanii, zugrăvit, adică unulă.
- 1 sanii mari, legată înú theră, adică una.
- 4 părechî hamuri, adică patru.
- 4 părechî hamuri vechi, stricate, adică patru.
- 2 canapeli stricati, înú jigniță, adică doi.
- 3 căruță di cai, niferecate, adică trii.
- 10 cară mari de boi, adică zăce.
- 1 canapă de doi persoane, adică una.
- 2 canapeli de o persoană, adică doi.
- 17 scauni vechi, adică șaptisprizăci:
- 1 scrină vechiă, adică unulă.
- 1 odgonu di podă, camă vechiă, adică unulă.
- 1 lighiană di alamă, cu ibrică, gratie lui, adică unulă.
- 3 sfeșnici di alamă, adică trii.
- 4 părechî heră di plugă, adică patru.

Vasă cu vinu, ci s'au găsătü înü pivniță.

- 6 poloboaci, ca de patruzăci pân' la cinzăci vedri unulü, pline, adică șasă.
- 1 polobocü, pi sfârșit, adică unulü.
- 1 buti plină cu vinü albu, adică una.
- 1 buti cu pelinü, începută, adică una.
- 1 buti cu vinü albu, mai gîosü de giunătati, adică una.
- 2 balercuță cu vinü pentru bisărică, adică doi.

No.

Arămurî.

- 2 căldări mari, adică doi, — însă una di stână și una di cămeși.
- 4 tingiri di dulceți, adică patru.
- 4 săni¹, adică patru.
- 6 tingiri pentru cuhni, cu căpacile lorü, adică șasă.
- 1 căldărușă mică di rachiü, cu o țavi, adică una.

Aceste săntü lucrurile ci s'au găsitü, bezü o samă di așternuturi a casălorü, alti șuvei², adică poloboaci, putinî, çuberă, covăți, țoluri și saci, cari acumü nu s'au mai scrisü, fiindcă o samă lipsă înü trebuințele casăi.

Benali și acareturi ci au mărturisitü oameniî dinü Litenî că s'au făcutü di cătră dumnei Băniasa Marghioala după săvărșire soțului dum[isale].

O bisărică di piatră, zidită dinü temelie, înü cotunulü numit Rătunda, la cari s'au pusü o catapitiazmă vechi, iarü piatră o samă s'au căratü cu plată și o samă di lăcuitoři.

O catapitiazmă dinü nouă zugrăvită la bisărica dinü Litenî.

Casă di piatră, cu doi ränduri, dinü timălie zidită, înü Litenî, undi esti așizare, — însă giunătati dinü materie petrii și a cheresteliî au fostü cărati di răposatu.

Cinci odăi, tijü dinü nouă făcuti di piatră, înü ogradă, saptü unü acoperemântü.

¹ *Sini*, săniî, tave; pentru a se deosebi de săniî, *i* e punctat dublu și accentuat.

² *Ciuvee*

Ograda înpregiurului casălor, di zăplajă și cu poartă de piatră.

Doi odăi lângă poartă, de o parte, și alta, di altă parti, di lemnu făcuti dină nou.

Doi șuri di lemnu s'au prefăcută înă ogradă.

Doi mori vechi s'au prefăcută,— însă una, dină Rătunda, s'au făcută ca de iznoavă, fiindcă au arsu; iară una, ci au fost pi apa Suceviu, au mutat-o pi Șomuzi, la cari săntă patru petri.

O moară ci dină nouă au făcută, de o piatră, pi Șomuză, la cari lemnul și herăli săntă gata, iară iazul di acumă să să facă, și pietrile să să aducă.

Ună ratoșă, di lemnu, lipit și tencuit și acoperit cu stuhă, au făcută la Rătunda, cu doi odăi și o cămară, și cu pivniță di lemnu și ograda înprăgiură de nueli.

Patru puțuri di piatră au făcută pi moșie.

Doi velniță di lemnu au făcută di iznoavă, fiindcă velnița vechi ci au rămasă di la răposatulă, au arsu.

Doi fântăni di piatră au făcută înă ogradă.

Grădina di lângă casă au făcut-o dină pazaști cu șpaleriuri.

Scrisori di moșie ci s'au găsată, atâtă la dumnei Băniasa, câtă și la alțai, cari înă giosă anumi să arată.

No.

1. O condică vechi di scrisori dină anii 7255 [1747], Mart 6, neîncredințată di nimi și nici scrisă pi toate filile.
2. Ună hrisovă a fericitulă întru pomenire Domnu Alicsandru Ghica Voevodă, dină anii 1765, întăritori lui Toaderă Vârnăvă pi moșiile Călugărenii, Tăuteștii și Sămioneștii, ce săntă la Țănutulă Hărlău și Dorohoiu.
3. Ună plană pi moșii Călugărenii, iscălit de dum[nea]lui Velă Logofătă Andronachi Donici, fără velet.
4. Ună plană pi moșie Călugărenii, iscălită di Franță Tauperă, ingineri, iarăși fără velet.
5. O adiverință, dină 1823, Luni 3, a răuposatulă Ilarie arhimandrit și starețu svinteloră mănăstiri Niamțului și Săculă, prină cari să cuprinde că dumnei cucoana

Mărioara, în vreme răzvrătirii arău fi avut dat la păr. Venedictă ună sipet cu scrisori și o ladă cu alti lucruri, cari arău fi arsu; cari adiverință, la anul 1824, Iuli 3, o adiverești și Sfinție Sa părintele Domitiiiană, starețul di acumă.

6. O mărturie din 1823, Iuni 3, a răuposatului ieromonahă Ioană duhovniculă, adiverită și di monahulă Iftimie, Logofătulă sfinței mănăstiri, cări aă fostă Logofătă și la casa răuposatului Bană Vârnavă, prină cari să cuprinde că arău fi avută știință di diiata ci aă dat răuposata Safta Medelniceoiaia fiului său Enachi și fiiciloră sali Zoița și Ecaterina.

Aceste șasă scrisori ni li-aă dat întâi dumnei cc. Marghioara.

7. Ună plană pi moșie Liteni, făr' velet.
8. Ună plană pe o parti di locă dină moșie Călugăreni.
9. O anaforă întărită la 7271 [1763], Iuni 2, de Domnulă Grigori Ioană Voevodă, cuprinzătoari de Liteni și alti moșii.
10. O mărturie hotarnică dină anii 7298 [1790], Iuni 20, iscălită di Barbulă Târșăonianu, Vornică di Poartă, pi moșii Liteni și altile.
11. Ună zapisă dină anii 1767, Iuni 20, a răuposatului Prea-Sfințitū Mitropolit Gavriilă, pentru moșie Vercicani.
12. Ună hrisovă dină anii 1767, Iuli 20, a Domnului Ioană Calimahă Voevodă, tijă Vercicani.
13. Ună zapisă dină anulă 7271 [1762], Oct. 1, a lui Vasăli Sălionă Post[elnică], pe moșiile Călugăreni, Tăuteștii și Sămioneștii.
14. O carti gospodă dină anii 1813, Iuni 18, a Domnului Scarlat Calimah Voevodă, pe parte dină moșie Liveni.
15. O mărturie hotarnică dină anii 1813, Iuni 18, a dum[salji] Velū Logofătă Andronachi Donici (fiindă la acă vreme Agă), pi moșie Călugăreni.
16. O mărturie dină anii 1813, Mai 13, iarășă a dum. Velū Logofătă Andronachi Donici, totă de Călugăreni.

Aceste zăce scrisori și hărțu arătate, de la numărū șepti și pân' la No. șasăsprizăci, s'au datū la noi di cătră unū Gavrilū Dascalū, dinū sat Liteni, Marti, Ghenarū 20, arătându numitulū că i s'arū fi dat di cătră dumnei cucdana Marghioala, Duminică sara, Ghenarū 18, di a cărora priimire s'au dat numitului adiverință suptū a noastri iscălituri.

17. O carti gospodū a Domnului Grigori Alicesandru Ghica Voevodū, dinū anii 1766, Iuli 10, cătră Neculai Cog[ălniceanu] Pit., prinū cari ilū orânduēști hotarnicū la Liteni.
18. O hotarnică a lui Neculai Gog[ălniceanu] Pitarū, pe Liteni, dinū anii 1766, Săptv. 20.
19. O volnicie gospod a Domnului Ioanū Calimahū Voevodū, să rădici pi Grigorii și Irimie, Botezăști, ca să stei inū giudecată cu Vărnāvū.
20. Unū zapisū, fără velet, di la Toaderū, fičorū Cornescului, prinū carile își vinde o parte dinū Corni.
21. Unū zapisū, dinū anulū 7158 [1650], Iuli 18, a Iriniū, fata lui Vărlanū Vornicu, cari esti inū cōpii incredintată di Carpū Vornicu di Poartă, prinū cari își vindi parte ei dinū Corni.
22. Unū zapisū dinū 7158 [1650], Iuli 17, de la Dumitrașcu Corfosanū de Corni, prinū cari vinde parte sa dinū moșie Corni.
23. O copii dinū o carte gospodū a Domnului Grigori Calimahū Voevodū, cuprinzătoari di giudecata ce au avutū Grigori și Irimie Botezăști cu Toaderū Vărnāvū 3 Vist. pentru moșie Corni, adiverită fiindū de dumnealui Banulū Ioanū Gane.
24. O mărturie hotarnică dinū anii 1766, Iuli 5, de la Neculai Cogă[lniceanu] bivū Pit. și Costandinū Găndu bivū Velū (*sic!*) Postelnicū, cuprinzătoare di Liteni și Corni.
25. O copii di pi o mărturie de înștiințare a lui Neculai Buhușū cătră Vistieriulū-celū-Mari, dinū letū 7168 [1660],

- Iuni 15, pentru Liteni și Corni, adevărită de dumnealui Banu Ioană Gane.
26. O mărturie a Isaii monahă di la mănăstire Probota, dină anii 7274 [1766], Avgustă 5, dată lui Toaderă Vărnăv Vist, pentru Liteni și Corni.
 27. O copii di pi hotarnica lui Neculai Buhușă Velă Logofătă, ci-i pi Leteni, dină anii 7168 [1660], Iuni 15, încredințată cu iscălitură și pecete nemțască,
 28. Altă copie, iarăși di pi hotarnica lui Neculai Buhușă, pi sat Litenii, totă dină 7168 [1660], Iuni 15, iarăși cu pecete și iscălitură nemțască încredințată.
 29. O carti gospodă a Domnului Alicsandru Ghica Voevodă, dină anii 1766, Iuli 10, prină cari orânduești hotarnici pentru părți dină Corni pe Constandină Canană Paharnică și Neculai Cogălniceanu Pitară.
 30. O copii di pi o carti gospodă a Domnului Ștefană Voevodă, dină anii 7168 [1660], Mai 30, prină cari rândueste pi Neculai Buhușă Velă Medelniceră hotarnicu la Liteni, adevărită fiindă la anii 1804, Iuli 23, de Costandină Orsoianu Medelnicer.
 31. O mărturii hotarnică dină 1807, Noemv. 25, iscălită de dumnealui Banulă Ioană Gane, pentru moșie Cornii.
 32. O copii di pi o înștiințari a Cantii Spat. cătră Domnulă aceiași vremi, pentru Gligori și Irimie Boteză și Toaderă Vărnăv, înă pricinile ci aă avută pentru Liteni, încredințată de dumnealui Banu Ioană Gane.
 33. O copii di pi o carti gospodă dină anii 1768, Iuni 14, de la Domnulă Grigori Ioană Calimahă Voevodă, scrisă cătră Iordachi Canta Spat., înă pricinile de giudecată ci aă avută pentru Liteni Botezăștii cu Vărnăv.
 34. O copii di pi o mărturii a lui Istrati di Săcuriceni, dină letă 7235 [1727], Mart 27, pentru hotarele Litenilor, fiindă înă aăasta ș'adivarata mărturii, însă stricată.

Aceste optsprizăci scrisori, de la No. șaptisprizăci și până la No. triizăci și patru, arătati mai susă, s'ăă găsită înă o ladă ci înăpreună cu alti calabalăcuri

li pornisă a li triimeti la mănăstire Săcului, după pornire noastră din Liteni, Mercuri, Ghenarū 21.

Izvoadi, suptū numire di condică, de iraturile moșilorū și cheltueli, adiverințali de plata zăstrilorū și condraturile di vânzare veniturilorū moșilorū și altorū acareturi ci li-aū dat dumnei cucoana
Marghioara.

1. Izvodū, suptū numire di condică, prinū cari să arată iraturile venitului casai i cheltuelile urmati de la anulū 1809, Ghenarū 15, și pân' la anulū 1822, Ghenarū 13, suptū iscălitura și pecete dum. Benesăi Marghioariū, în cari s'aū trecutū și copie întocmai di pi izvodulū datū di zăstri dumisale la anulū 1797, Mai 1; cari copie s'aū iscălit di cătră dumnei Băniasa Marghioara, și s'aū adiverit și di cătră noi, fiindū întocma cu orighenariulū.
2. Unū izvodū, iarăși suptū numire di condică a iraturilorū, și cheltuelile urmati de la anulū 1822, Fevr. 14 și păr' la anulū 1824, Ghenarū 30, suptū pecete dumisale cc. Marghioariū, și înū condeile scăderilorū, spre nischimbari s'aū iscălit și di cătră noi.
3. Unū izvodu di zăstri ci aū dat dumnei Băniasa ficiū sali Catinca la anulū 1815, Mai 19, înū cari izvodū să arată mai giosū de dum[nea]lū Post. Costachi Cananò că ș'aū priimit toată zăstre, adiverit fiindū cu a dumisale iscălitură.
4. O adiverință a dumisale Post. Costachi Cananò, dinū aniū 1821, Mai 8, arătătoari pentru zăci bucăți scri-sori, arătati înū perilipsisū, cu veletulū lorū, a moșii Liveniū, ci li-aū priimit spre siguranție a triizăci și una miū lei ci arū fi avându a lua cu sănet.
5. Unū izvodū dinū aniū 1816, Martū 19, ce aū dat cinsprizăci miū lei mai multū pisti zăstri dum. Post. Costachi Cananò, adeverit cu iscălitura dum. Bănesiū.
6. Unū izvodū di zăstri dinū anulū '819, Fevr. 19, ce aū dat dumnei Băniasa ficiū dum. Săftica, cari izvodū

este iscălit de ginerele dum., dum[nea]lui Banu Iordachi Emandi, că s'au priimit toată zăstre.

7. Unu contractu dinu anulă 1822, Apr. 23, a lui Costachi Gheorghiu, dat dum. cucoani Mariioari, pentru venitulă moșii Liveni, ce l-au luat pe trii ani, căti una mii patru suti lei pe anu.
8. Unu contractu a lui Șmilu Focșănianu, dinu 1824, Avg. 19, pentru venitulă moșii Liveni, ci l-au luat pe trii ani, căte doi mii lei, și bani s'au răspunsu toți înainte.
9. Unu contractu dinu '822, Apr. 23, suptu iscălituri arminești, pentru venitulă moșii Călugăreni ci l-au luat pe șasă ani, căte cinci mii lei pi anu, și bani i-au dat toți înainte.
10. Unu contractu dinu 1816, Octomv. 26, dat dinu parte dum. cucoani Marioari cătră Șmilu Focșănianu, pentru orănda dinu sat Liteni pe cinci ani de zăli, cari bani doizăci și una mii, trii sute noizăci și șasă lei, după tocmală, i-au și luat.
11. Unu contractu dinu 1823, Octomv. 26, a lui Șmilu Focșănianu, di cumpărătura orânzii moșii Liteni, cu ceelealte săliști înpregiurate pe cinci ani, înu prețu di cincizăci mii lei, cari i-au și luat.
12. Unu contractu dinu 1822, Apr. 23, a lui Lazuru Jidovu, pentru o dughiană i crăcmă dinu târgulu Botoșăni, ci au luat-o pe unu anu de zăli cu prețu una sută lei.
13. Unu contractu dinu anulă 1818, Apr. 23, a lui Avramu și Iosăpă, chitari, pentru o căsuță cu crăcmă dinu Botoșani, cu prețu optzăci lei pe anu.
14. Unu contractu dinu 1818, Apr. 23, a lui Gheorghii Costandinu, iarăș pe cărcma acasta dinu Botoșani, pe cinci ani, căte una sută cinzăci lei pe anu.
15. Unu contractu dinu 1821, Apr. 23, de vânzare venitulă părților dinu moșie Cornii, pe patru ani, căte una mie cincii suti lei pe anu.

Acestu izvodă, scrisu pe patru file și iscălit de noi pe

fiștecari filă, s'aŭ făcutŭ dinŭ luminată porunca Mării Sali
lui Vodă, pentru toată avere mișcătoare și nemișcătoare,
precumŭ și hărtii ce s'aŭ găsitŭ acumŭ la casa răuposatului
boerŭ Banulŭ Enachi. 1825, Ghenarŭ 21.

Toaderŭ Buhușŭ Velŭ Vornicŭ.

Ioanŭ Prăjescu Agă.

Iordachi Miclescu Spat.

XXIX.

O HOTĂRIRE
A MITROPOLITULUI NECHIFOR GRECUL ¹.

Suretă de pe un răvaș a răpoosatului Nechifor Mitropolit, făr' vletă, fiindă Aprilu 20.

Cuvioasă între ieromonahî Molitva Ta chiră popa Mittodie, dichiă de Sočavă, sănătate și blagoslovenie. Altă n'avemă fără de cătă pentru ună Țigană, anume Furnică, carele l-amă fostă luat noî de la dumnealui Med. Ciudină, cândă era dichiă Macarie. Iată că acmă, rugându-ne dumnealui Med. Ciudină, și poftindă dreptate, arătându că este dreptă a dumisali, amă socotită și l-amă dat iarăși la stăpânirea dumisali; pentru cari trimețându acolò omulă dumisali cu răvașulă nostru, să i-lă dai pe mână, să-lă încarci și să-lă ducă la casa dumisale. Sminteală să nu faci. Ačasta, și să fii sănătosă.

Nechiforă Mitropolitu.

Asămenea fiindă dupe răvașulă răpoosatului Preosvinți Sale Mitropolitului Nechifor, amă iscălit suretulă, spre încredințarea.

1778, Iule 18.

Dumitru Saulă.

Ianachi Cant[acuzino] Vornică.

¹ Copie. — Colecția C. Crupenschi.

UN ACT DE LA ȘTEFAN-VODĂ LĂCUSTĂ¹.

Cu mila lui Dumnezeu Noi Ștefan Voevod, fecior al bătrînului Ștefan Voevod, Domn pămîntului Moldovei, înștiințăm cu această scrisoare a noastră tuturor cine va ceti pe dinsul, saŭ să audă, că aŭ venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri ai pămîntului Moldovei, ai noștri slugi Ion și fratele lui, Cozma, feciorii Nastasiei, și din neamul lui Petrică Cerbice, feciorul Irinei, nepoții Isaiii, de bună voia lor, nu cu de-a sila saŭ cu arituri (*sic*), aŭ vîndut moșia lor cea dreaptă din moși-strămoși, și s'a făcut învoiala cu voia moșului lor Isaia, care a avut-o el de la strămoșul «gospodstvami» Alexandru Voevod, două părți din satul Hilișeni, pe Suceava, și aŭ vîndut aceste două părți din satul Hilișeni, pe Suceava, slugilor noastre, lui Dragoman și frăține-său, lui Ion, și surorilor lor, Uritei, și Mariuței, și Marinei, și Dumitrei, și altei Mariuțe, și Todosiei, copiilor lui Cîrjă, fiind [=fost] pîrcălab, cu șese sute de zloți saŭ lei tătărăști. Și s'aŭ sculat slugile noastre Dragoman, și frate-său Ioan, și surorile Urita, și Marica, și Marena, și Dumitra, și altă Marica, și Tudosia, copiii Cîrjei, fiind pîrcălab, și aŭ plătit toți acești mai sus scriși bani, 6 sute zloți tătărăști, în mînile slugilor noastre, lui Ion, și frăține-său, Cozmi, copiilor Nastasiei și ai lui Petrică, cari aŭ fost din neamul

¹ Archiva d-lui C. Crupenschi — Traducerea, de pe la 1780-90, e de un străin, într'o limbă foarte stricată.

lui Cerbice, feciorului Irineî, nepoții Isaiii, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iară noi, văzînd tocmeala lor de bună voie și plata deplină, noi așijderea de la noi li-am dat și li-am întărit slugilor noastre Dragoman și frăține-său, lui Ion, și surorilor lor, Urîtei, și Mariuții, și Marenei, și Dumitrei, și altei Mariuțe, și Tudosiei, copiilor Cîrjei, fiind pîrcălab, aceste două părți, ce sînt scrise mai sus, de la satul Hilișeni, pe Suceava, precum este și de la noi uric, cu toată dobînda lor, și feciorilor lor, și nepoților lor, și strănepoților, din neam în neam, cine s'a afla de neam aproape, neclătit, niciodată, în veac. Iar hotarul acestora două părți de satul Hilișeni, care-i pe Suceava, este de la tot hotarul două părți, iar și alte părți până 'n hotarul cel vechiu, până unde din veac se arată.

Iar pentru aceasta este credința izvodul ce este scris mai sus, noi Ștefan Voevod, și credința iubiților feciori «gospodstvami», a lui Alexandru și a lui Ștefan, și credința boierilor noștri, credința boierului nostru Huru Vornic, credința boierului Vlad, credința boierului Scripca, credința boierului Crăciun, credința boierului Popescul, credința boierului Șeptelici, pîrcălabi de Hotin, credința boierului Manu și boierului Grozav, pîrcălabi la Neamț, credința boierului Ungurul și boierului Mateias, pîrcălabi de Novograd, credința boierului Mihul Portarul de Suceava, credința boierului Dragșan Spătarul, credința boierului Crasniș Vistiernic, credința boierului Sturza Postelnicul, credința boierului Dragșan Șteful Păharnicul, credința boierului Petrașco Comis, credința tuturor boierilor noștri ai Moldovei, și celor mici.

Iar, după viața noastră, cine va fi Domn în pămîntul Moldovei, din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau ori pe cine va alege Dumnezeu Domn pămîntului Moldovei, acela să nu se atingă de ce am dat noi și am întărit, și cine va fi Domn, să întărească, precum că a cumpărat cu munca sa dreaptă și banii săi.

Iar, pentru credința tăriei ce este scrisă mai sus, am po-

runcit credinciosului nostru boier Totroșanu Logofătului să scrie, și pecetea noastră să puie către această scrisoare a noastră.

A scris Luca, în Suceava, în anul 7048 [1540], luna lui Iunie 13 d.¹

¹ V., pentru boierii, și Hurmuzaki, *Supl. II*, p. 133.

XXI.

HOTĂRNICIA MOȘIILOR HUREZULUI¹.

I.

Cartea sfintei mănăstiri Horezŭ pentru hotărnicia Romanului
i Rovinile iprocŭ, dă spre moștenii de acolo.

Ionŭ Băleanulŭ Velŭ Portarŭ, d'inpreună cu 6 boeri hotarnici, cari, dinŭ porunca cinstitei a Chesariceștii Valahii Administrație, Mării Sale Gheorghie Cantacuzino Banulŭ, i dum[nea]lorŭ Gligorjie Băleanulŭ, i Radulŭ Golesculŭ, i Ilie Știrbei, i Staicu Bengescu, consiliari, amŭ fostŭ luați hotarnici de Sfinția Sa chirŭ Ioanŭ arhimandritulŭ alŭ sf[inte]i mănăstiri Horezŭ, unde să prăznuește Sfinți Împărați și întocmai cu Apostoli Costantinŭ i Elena, și de toți moștenii dinŭ Roman i Rovinile, ca să alegemŭ și să hotărămŭ moșia, partea sf[inte]i mănăstiri, dinŭ hotarulŭ ce să numește Romanulŭ, i Rovina, i Lunga, sudŭ Vilcea.

Deci noi, după poruncă, adunatu-ne-amŭ cu toți la aceste numite mai susŭ hotară, și, fiindcă și anulŭ trecutŭ, dinŭ lt. 7232 [=1723-4], ne-amŭ fostŭ adunatŭ cu alți 12 boeri pentru isprăvirea aceasta, și, fiindŭ vreme dă iarnă, nu amŭ pututŭ face munțilorŭ nicio ispravă, încă și la vale nu s'aŭ pututŭ isprăvi bine, deci acumŭ, luândŭ seama foarte cu amăruntulŭ, citindŭ toate scrisorile sf[inte]i mănăstiri și ale moștenilorŭ Romanŭ ce aŭ avutŭ de moștenire și de cumpără-

¹ După un dosar al mănăstirii, aflător in păstrarea mea.

toare, și s'au găsită la sf[ăn]ta minăstire 8 casă de Rumîni, cumpărate încă mai de nainte vreme, de răp[osa]t[u] Preda Vorniculă Brăncoveanulă, moșulă răp[osa]t[u]lă Costandină-Vodă Brăncoveanulă, cu zapise, cu toată partea loră de moșie într'aceste hotară, Romani, ce numește mai susă, însă Rumîni anume : Mihăilă cu fečoriă lă, Lepădatu cu fečoriă lă, Danu cu fečoriă lă, Petru Niculescu cu fečoriă lă, Bălaură cu fečoriă, Barbu cu fečoriă lă, Dumitru cu fečoriă lă, Radulă cu fečoriă lă.

Și cumpărătura ce a cumpărată și părintele Ioană arhimandritulă dină Romani, de la Simionă, fečorulă Badiă, și de la Negoită, și de la Dumitru i Radulă Popeștii, cu zapise de la mina loră, cu stănjinulă, în lungă stănj[en]i 120, în lată stănj[en]i 78, dreptă tal[e]r[i] 20. Și aă mai cumpărată părintele Ioanu și o vișoară la loculă ei în hotarulă Romaniloră, în tal[e]r[i] 4 p[ol]ă. Și iară s'au mai găsită la sf[ăn]ta minăstire Horeză toată partea de moșie a moșulă Ioană de la schitulă, și a frășini-săă, popi lă Chirilă, și a nepotu-săă, popi lă Danilă. Și iară toate cumpărăturile moșulă Ioanu de la schitulă, ce a cumpărată de la moștenii Romani judeci, care s'au cumpărată cū zapise, în tal[e]r[i] 64 p[ol]ă; care pentru aceste cumpărături Sfinșia Sa părintele Ioanu Horezanulă aă dată schitulă ce să numește : de la moșulă Ioanu, hramulă cinstitei Nașterea a Sf[antu]lă Înainte-Mergătorulă și Botezătorulă Ioanu, schimbu jumătate de hotarulă Bogdăneștiloră, după Luncavățu, și a rămasă pă seama sf[inte]i minăstiri Horeză. Și iară toate cumpărăturile ce aă avută popa Stančulă înă hotarulă Romaniloră, care s'au dată să le stăpînească sf[ăn]ta minăstire Horeză. Așa, luăndă seama după scrisorile loră ce aă avută și moșteni dină Romani, de cumpărătoare și de moștenire, amă adevărată, după cumă și dum[nea]lă Radulă Hrizea Vorniculă Tîrgoviștii¹, mai nainte vreme fiindă rânduită de răp[osa]t[u]lă Ștefană-Vodă Cantacuzino îndreptătoră acestoră moșii, dină toate hotarale acestea ce numește mai

¹ Cronicarul Radu Popescu.

susă, și dină munte, să ție sf[ăn]ta minăstire Horeză doă părți și toți moștenii din Romanî o parte.

Deci în hotarulă acesta, Romanulă, avîndă judecată părintele Ioanu Horezeanulă cu părintele Stefanu Bistrițeanulă pentru o livadă dină poalele vii minăstirii Bistriți, fiindcă aă fostă cumpărată sf[ăn]ta minăstire Bistrița aceea viie mai de nainte vreme de la moșteni dină Rămești, și ei încă aă fostă cumpărat-o de la Romanî, însă numai viia înfundată, fără de nicio livade, și, așa, sf[ăn]ta minăstire Bistrița dină îngăduială s'aă fostisită (?) de aă îngrădită și livadea dină poalele vii, neavîndă nicio treabă; și acumă, părintele Ioanu neingăduindă aceasta, noi, pentru îndreptarea loră, amă cerută zapisele de cumpărătoarea acei vii, de le-amă cetită, și amă găsită că numai viia înfundată aă cumpărat-o, fără de nicio livade.

Pentru aceasta amă dată ca să stăpînească sf[ăn]ta minăstire Horeză acea livade, iară sf[ăn]ta minăstire Bistrița înă totă hotarulă acesta să aibă a stăpîni numai acea viie înfundată, pecumă o aă cumpărat-o, cîtă ține gardulă celă dină lungulă vii, și dină gardă la vale stănjăni 4 p[o]lă, pînă înă părulă celă strămbă, unde s'aă făcută semnulă. Așijderea aă mai avută judecată părintele Ioanu Horezeanulă cu părintele Serafimă, egumenulă de la Arnota, pentru ună codru de locă de la capu hotarului Romaniloră, dină josă; pentru care, înă cîtă aă fostă mai avută judecată mai de nainte vreme de la dumneală Radulă, Vorniculă Tîrgoviști, și, înă anulă trecută, mergîndă noi la acelu capă de hotară, și Sfinția Sa părintele Ioanu neîntîmplîndu-să a fi acolo, pentru neputință, nici dăndu-ne înștiințare, și părintele Serafimă arătându-ni-lă locă de pricină, ca să să îndrepteze, aă îndemnată pă săteniă dină Bogdănești de aă luată cartea Sfinții Sale părintelui chiră Dămaschină, episcopulă Râmnicului, de blestemă, luăndă și pămîntă asupra loră, de s'aă dată acelu codru de locă sf[în]teî minăstirii Arnota. Iară acumă, părintele Ioanu căutîndu-și dreptatea cu părintele Serafimă, noi amă luată acumă seama cu amăruntulă, și amă dovedită că între moșiia Romanî și înă Bog-

dănești au fostu avutu rudenii doo funii de moșiie, și o funie au fostu vindută sf[inte]i mînăstiri Bistriți și alta sf[inte]i mînăstiri Arnota, și, după ce amă cetitū și zapisile ale Bistriți și ale Arnoti, s'au găsitū cumpărătură una cītū și alta, și, măsurandū partea sf[inte]i mînăstiri Bistriți, care erea fără de pricină, s'au găsitū că părintele Serafimū au fostu umblatū fără de dreptate, că s'au găsitū hotarulū unde au fostu așăzatū și dum[nea]lui Vorniculū Radu, după cumū arată și cartea dumisale de judecată că au fostu acolo piază de hotarū veiche; decī și noi acumū amū ridicatū piază de unde să pusese răū înū anulū trecutū, și s'au pusū la loculū ei, de s'au îndreptatū pricina. Iară, de arū fi luatū părintele Serafimū vre o carte de la noi pentru acelū codru de locū, aceia, unde s'arū arăta, să nu să crează, pentru că au umblatū fără dreptate. Și, măsurandū hotarulū Romanilorū, dinū hotarulū Bogdăneștilorū, dinū piatră, pe rīū înū susū, spre plai, până înū gura Văi-Lungī, s'au găsitū stănjini 2747. Dintr'acești stănjini datu-s'au sf[inte]i mînăstiri Horezū pă dinū josū și moștenilorū dinū Romanī pă dinū susū, dă spre plaiū, ca să nu să scoață dinū casă și dinū pometuri. Și au venitū partea sf[inte]i mînăstiri dinū piază de unde s'au îndreptatū pricina cu mînăstirea Arnota, înū susū pe rīū, până dinū josū de Pisculū lui Epure, până înū piatră unde s'au pusū între doi anini, stănjini 1790, și, într'această parte fiindū loculū mai îngustū, s'au datū sf[inte]i mînăstiri și Rovinile și Lunga, și amū datū să fiee aceste hotarāle Romanulū dinū josū, și Rovina și Lunga ale sf[inte]i mînăstiri, precumū și dum[nea]lui Radulū Hrizea Vorniculū au fostu așăzatū mai nainte vreme. Și, dinū partea aceasta a sf[inte]i mînăstiri, înū susū, dinū piatră cea dintre doi anini, spre plai, pînă înū gura Văi-Lungī, s'au datū moștenilorū dinū Romanī stănjini 657. Iarū pentru plai și munți acestui hotarū noi așa amū găsitū cu dreptate, adevierindū după moștenirea Rumfnilorū și după cumpărăturile sf[inte]i mînăstiri, și amū datū ca să fiie sf[an]ta mînăstire doo părți, și moșteni dinū Romanī o parte. Pentru cari munți au fostu judecată și multă pricină

la mijloc, ridicându-să moștenii din Tomșani asupra unui munte ce să numește Bărcani, că este alu loru încă mai d'innainte vreme. Iarū părintele Ioanu și moșteni dinu Roman zicea că n'au nicio treabă și nu le este cu dreptate a-lū țanea, fiindū ei șazători pă riulu Bistriți mai la vale, și niciodată n'au avutu ei plai saū munte, nici aū stăpinitū acelū munte cîndva. Și noi, cerăndū Tomșanilorū cărți ca să să dovedească stăpînirea lor, și n'au avutu nicio carte la mîna lorū, numai zicea că aū pomenitū de la moșii lorū că arū avea acelū munte. Și, fiindū pricină la mijlocū, dat-amū Tomșanilor lege ca să jure cu 6 megiași precumū că este muntele lorū, și ei nici cumū nu s'au apucatū dă lege, nici să întemeia spre stăpînirea acelui munte. Ci noi amū datū să-lū stăpînească sfînta mînăstire cu pace de către moștenii dinu Tomșani; așijderea și pentru munții de la obîrșia riului Hurezilorū, de cariī să apuca moștenii dinu Rîmești, zicîndū că sîntū ai lorū de moștenire. Iară moștenii dinu Roman așa zicea că sîntū ai lorū de moștenire, fiindū înū hotarāle lorū, de unde le curgū apele, iară Rămești aū munții lorū osibiți înū hotarulū lorū, de unde și lorū li să sloboade apele riului lorū.

Deci noi, căutîndū cărți de dovedirea aceasta și la o parte și la alta, și la nicîunulū vre unū temeii bunū dă adevărînța aceasta nu s'au găsitū, și încă Rămești la mîna lorū n'au avutu nicio carte, iară la Roman s'au găsitū o carte veiche a lui Vladū-Vodă, lt. 6997 [1488-9], și alta mai noă a răposatului Matei-Vodă, lt. 7147 [1638-9], întru carea scriia a lorū moștenire cu plaiulū, iarū alte semne nu scriia, numai să ție pă semnele cele bătrîne. Și, întrebîndū noi pă moșteni dinu Rămești cu ce mijlocire de dreptate aū să între înū hotarulū Romanilorū, și ei zicea că aū pomenitū pascîndu-și dobitoacele înū muntele acela; iarū Roman la aceasta așa răspundea că, adevăratū, cu dobitoacele aū umblatū, căci i-au îngăduitū vecinește, după cumū și ei înū munții lorū aū păscutu dobitoacele lorū, iarū altă stăpînire n'au avutu într'acei munți.

Deci noi, pentru ca să adevărāmū dreptatea lor, amū

dată lege Romanilor ca să jure, fiindcă le cădea Rămeștii asupra. Iară ei, stăndu la pricină, zicându să jure Rămeștii și să stăpînească, și, așa, stăndu ei la pricină, zicându unii altora să jure, iară mai pe urmă Rămeștii au voită înaintea noastră pe Romanii, și au ales ei dintre dînșii pre cari au vrut, 6 oameni, anume: Mihalcea, i Moise, i Dumitru, i Davidu, i Alecsandru și Dumitru Pestrea, și, jurând aceștea, au zisă să stăpînească munții cu pace, și ei au mersu înu sf[ăn]ta biserică a mînăstirii Horezū de au juratū toți cu mîinile pă Sf[ăn]ta Evanghelie cumū că adevăratū munții aceștea sântū ai lorū de moștenire, iarū Rămeștii n'au avutū nicio treabă, — fiindū ispravnicū la jurămîntulū lorū Diiculū Poenariulū, Postelnicū de Vălcea; și amū datū să stăpînească sf[ăn]ta mînăstire Horezū acești munți, împreună cu moștenii dinū Romanii, după împărțeala ce arată mai susū, cu pace de către Rămeștii.

Iară pentru unū munte ce să cheamă Brădățelulū, scoțandū Ionū Vărzobū di Rămești unū zapisū că l-arū fi cumpăratū de la Slătioară mai de nainte vreme, și, fiindū pricină de către ai sfintei mînăstiri și de către Slătioareni că arū fi zălojită, iarū nu l-arū fi cumpăratū adevăratū, amū judecatū, după cumū s'au și voitū, de au mersū Ionū Vărzobū împreună cu mumă-sa, fiindū bătrînă, înu sf[ăn]ta biserică, de au juratū cu mîinile pă Sf[ăn]ta Evanghelie ca adevăratū muntele l-au cumpăratū, iarū nu este niciunū meșteșugū la mijlocū, și amū datū să-lū stăpînească cu pace, unde să află între munții sf[in]tei mînăstiri, pecumū va arăta mai josū la loculū său.

Iară pentru împărțeala plaiului, fiindcă să cădea să fie moșteni Romanii a treia parte, după cumū au ajunsū împărțeala, precumū amū zisū mai susū, precumū și ceia moșii și munții, darū au căzutū cu rugăcune la Sfinția Sa părintele Ioanū de au voitū ca să-lū împărță prinū doă, ca să să poată chivernisi și ei, fiindu-le loculū strămtū, și, împărțindu-să și plaiulū dinū gura Văi-Lungi, dinū cărarea lui Gligorū la dealū, pă plai, pă unde să infundează golulū, adecă citū ține plaiulū, cu pădure, și înu latū dinū muchea

plaiului, dinu hotarū pină înu riū, iarū înu hotarū, s'aū datū partea sf[inte]i minăstiri pe lingă riū, iarū dăspre moșiia sf[inte]i minăstiri, la trăsura de la capulū poeni, stănjeni 430, și la trăsura după calea lui Gligorū stănjeni 300, iară moștenilorū Romanī li s'aū datū partea lorū de plai, dă spre plai, la trăsura de la capulū poeni, stănjeni 430, și la trăsura după malu lui Gligorū stinjinī 300.

Așijderea și munții s'aū împărțitū dinū măsura acăsta înu susū, și s'aū datū sfintei minăstiri doă părți, și moștenilorū dinū Romanī o parte dinū partea sfintei minăstiri pă despre hotarulū Horezi, și parte Romanilorū despre Rimești, pă unde va arăta numire munților, și cu măsura, mai josū la loculū lorū, și sămnele moșiei dinū hotarulū Romanī, i Rovinile, i Lunga, i Hurezū, împregiurū, să să știe: de spre Bogdănești, dinū piatra dinū dealulū Ulmulū, dreptū înu Luncă, înu piatra dinū drum, și de-acole dreptū peste răulū Hurezului, înu vale hotarului, înu vîrfulū dealulū Luncii, înu Piatra Albă, și de acole dreptū înu piază înu Lăzurile, și de acole dreptū înu piază înu Pisculū Pupezii, și de acole dreptū preste Vale Neagoții, înu piază de la palatinū, de'ci pe pisculū Mozocilorū, înu vîrvu la cele 2 pietri mari, unde să împreună cu hotarulū Bistriții; de'ci sleama [semnele?] înu susū pă dealulū Ohabei, și înnainte pe sleamea până înu poteca Bistriții, unde este piază pusă înu sleame, și de'ci înnainte pă sleame, prinū cărarea care iase de la Bistriță, pă unde să desparte hotarulū Bistriții, la hotarulū Hurezului, dinū piază pă sleame înu susū, pân' înu vîrfulū măgurilorū, și dinū vîrfulū măgurilorū totū pe sleame înu susū pân' înu vîrfulū Dăroiului, și dinū vîrfulū Dăroiului pă sleame înu Scărișoară. Înșă semnele cele vechi aū intratū în Piatra Cîrnă și aū apucatū apa înu susū pă unde sîntū și seamnele pietri.

Și, dăruindū unū omū dinū Hurezū minăstirii Bistriții unū codru de locū de suptū Măgura Albei, s'aū mutatū hotarulū totū pă sleame, dinū Scărișoară până înu Gura Teiușului, și dinū măgură totū pă sleame înu vîrfulū Măgurei Albei, și de acolea totū pă sleamne înu vîrfulū Păstiipei, și de

acolo totu pă sleame până înu Praști, și totu pă sleame pân' înu Cuibulū Vulturulū, și dinū Cuibulū Vulturulū întră hotarulū înu Rătevoie, pân' înu hotarulū vechi, și merge hotarulū tot pă apa Retevoie păste Piiatra Caprei, și acolo să facū doă izvoară, unde să întilnește cu muntele Arnotii, și apucă pă izvorulū despre Apusū, preste curmătura Rudeanulū, totu pă izvorū, pîntre Lotreni, și totu pă izvorū, pîna iase izvorulū alătura cu curmătura înu vîrfū, și pă vîrfū până înu vîrfulū Văleanulū, și de acolea totu pă vîrfū până înu vîrfulū Bărcaculū, unde să înpreună hotarale sfîntei mînăstiri Horezū, și de acolea totu vîrfulū înnainte, celū de spre Lotru, piste obîrșiile Cerchealelorū, pân' înpotriva izvorulū Brădățelulū, unde s'aū pusū piiatră, aū venitū măsura muntelū, ai sfîntei mînăstiri, stînjeni 640, și dintr'acestū semn înnainte să ție Ionū Virzobū dinū Rîmești unū piçorū de muntē ce să chiamă Brădățelulū, care numește mai susū că l-aū cumpăratū de la Slătioreni, stînjeni 220, pă unde s'aū pusū piiatră înu obîrșiia Afumatei suptū Vîrfulū Turculū de spre Apusū, și d'aci înnainte înu partea sfîntei mînăstiri totu vîrfulū de spre Lotru pân' înu Vîrfulū Milăi, unde să lovește cu muntele mînăstirii Bistriții ce să chiamă Vaideei, stînjeni 1140, și dinū piiatra ce s'aū pusū acolo suptū vîrfū la vale, prinū Piiatra Risii (?), totu muchiia plaiulū la vale, obîrșiile Mieriorilorū, totu vîrfulū Pisculū Murgū, Pietrile-Roșii și Zeletesculū pân' suptū Vîrfulū lui Romanū, unde s'aū pusū piiatră.

Așijderea și plaiulū să-lū ție sfînta mînăstire, precumū s'aū așăzatū, arătîndū mai susū, dinū apa riulū pân' înu mijloculū coastii, în semnulū (?), de unde să înfundează golulū la vale, pân' înu poteca lui Gligorū. Așijderea și partea de munte alū moșteanilorū Romanī s'aū datū de spre hotarulū Rîmeștilorū, iarū peste viile săteanilorū dinū Romanulū și a Stančulū Ploscarulū, ce aū căzutū pă partea sfîntei mînăstiri, să aibă a le ținea și a le stăpîni înfundate, și mai multū dinū citū le ține gardulū să nu să tinză, și ei să aibă a-și da vinericilū domnescū la sfînta mînăstire, după obi-ceiū, iarū la dijma pămîntulū să aibă pace.

Dreptu aceia amă dată cartea noastră Sfinții Sale părintelui Ioan arhim. și tuturor lăcuiitorilor de la sfânta minăstire Hureză ca să aibă a stăpini de acumă înainte aceste hotară precumă s'au ales, Romanulă, și Rovinile, și Lunga, și cu munții, cu bună pace, de către săteni dină Romană: mai multă pricină să nu mai fie. Aăsta scriemă.

Lt. 7232 [1724], Iulie 10.

Ionă Băleanulă Velă Portară.

Andreiași Scoreiă Căpitanulă de plaă.

Dragulă ceaușă otă Greci.

Stană Ilipescu (?).

Ionă Igoianulă.

II.

Hotărnicia Rămești, făcută de noi acumă (?).

Noi, 12 boeri, cariă mai jos ne vomă iscăli, ce sîntem luați de Sfinția Sa părintele Ioan arhimandritulă, egumenu sfintei mănăstiri Hurezi, cu cinstită cartea Mării Sale Banului Gheorghă Cantacozino și a cinstitei Administrații să căutămă și să hotărîm moșia Rămești otă sudă Vilcea, să alegem partea de moșie a sfintei minăstiri de către partea de moșie megieșască,— decă, dină poruncă, strănsu-ne-amă cu toți la zi și la sorocu aici, la sfânta minăstire Hurezi, și, fiindă și dumnealui Ioan Băleanulă Velă Portară și dumnealui Andreiași Scorei Căpitanulă de munte dină partea cinstitei Cămări, și au venită toți megiași dină Rămești de față înaintea noastră, fiindă și Sfinția Sa părintele egumenu Ioan, ală sfintei mănăstiri Hurezi, față, și le-amă cerută toate cărțile și zapisăle, și de moștenire, și de cumpărătoare, să le aducă înaintea noastră. Iară Sfinția Sa părintele egumenu, împreună cu toți megiași dină Rămești, așa deteră seama că alte scrisori n'au, fără cîtă scoasă părintele egumenu Horezanulă o carte a 6 boeri ce s'au fostă hotărîtă înă zilele Mării Sale răposatului Costandină-Vodă, și iară mai scoasă o carte a Radului Velă Vornică dină Tărgoviște, ce i-au fostă mai hotărîtă dumnealui singură înă

urma celorlă șasă boeri, dină porunca răposatului Ștefanu-Vodă, și totă n'ău putută fi odihniți pă aceste doă hotărnicii.

Deci noi, văzându că alte scrisori n'ău, nici o parte, nici alta, ca să adevărămă și să alegemă cine cită parte de moșie ară avea, fără cită scoasă părintele egumenă Hurezanolă o copie, adecă izvodă, ce zicea Sfinția Sa cumă că este scoasă după hrisovulă răposatului Costandină-Vodă, fečorulă răposatului Șărbanu-Vodă, întru care scria pă toți Rumîni ce s'ău vîndută Predei Vorniculă Brăncoveanolă Rumîni cu toți fečorii loră și cu toate părțile loră de moșie ce ară avea dupeste totă hotarulă, cu siliștea satului, cu viile, cu morile, cu livezile, cu plaiurile, cu munții, carele s'ău fostă vîndută înă zilele răposatului Mateiă-Vodă, și înă urmă aă fostă miluită răposatulă Costandină Brăncoveanolă, nepotulă Predei Vorniculă Brăncoveanolă, aceea sfântă mînăstire Hureziă cu toți Rumîni și cu toate părțile loră de moșie ce aă avută. Deci, nefiindă acelă hrisovă aici de față, noi amă încredințată pă Sfinția Sa părintele egumenulă Ioană Hurezanolă pă această copie cumă că este bună și dreaptă scoasă după acelă hrisovă, și amă încredințat-o cu iscălitura părintelui egumenă și cu pecetea sfintei mînăstiri și cu toate iscăliturile noastre, și aă adusă Sfinția Sa părintele egumenă și pă popa Alexie dină Costeștii, care aă fostă la Bucureștii, la Măria Sa Doamna Marica a răposatului Costandină-Vodă Brăncoveanolă, de aă scosă această copie după hrisovulă celă mare, scrisă de popa Iosifă Agiulă, carele este la Biserica Doamnei.

Dreptă aceea, noi amă căutată și amă adevărată cumă că aă fostă atunciă pă acea vreme cîndă s'ău vîndută acei Rumîni, cu moșiile loră, aă fostă casă de Rumîni fără de fečorii loră, lide 29, și aă fostă casă de megiași, de vînduți, fără de fečorii loră, lide 32. Deci noi, neputîndă într'altă chipă cumă face, amă socotită de amă împărțită moșia pă aceste capete de oameni, ce scriă mai susă, potrivă Rumîniloră, ca și megiașiloră; număi, zicîndă că sîntă cinci funiți de moșie într'acestă hotară ală Rămeștiloră, așa aă măr-

turisitū toți megieași dinū Rămeștii, încă și părintele egumenulū, cumū că dintr'o funiie nū s'au vândutū niciunū Rumīnu, nici moșiie, ci această funiie amū scos-o de s'au datū numai megiașilorū, întreagă, iarū cele patru funii le-amū împărțitū pă capete la megieași și la Rumīniū mīnăstirii. Deci, după obiceiū, amū tras moșia pă trei locuri, dinū hotaru Bogdăneștilorū pīnă înū hotaru Bīrzotenilorū, și s'au găsitū la capulū moșii de la vale de spre Ulmetū înū latu peste totū hotarulū, stānjeni 540, care s'au socotitū că au venitū în partea megiașilorū stānjeni 355 p[olū], și dintr'aceștea s'au mai luatū stānjeni 14, partea a doi oameni, anume : Stefanū Monahū și Mohra, nepoții Vlădicăi Stefanū¹, care au scosū Sfīntia Sa părintele egumenulū Hurezanulū unū zapisū întru care scria că au închinatū biserica care este înū satu Rămești, cu toată partea lorū de moșiie, sfīntei mănăstiri Horezulū, care această biserică, de piatră, este făcută de acelu Vlădică dinū neamulū lorū, și, rămīindū această biserică descoperită, și ajungīndū la stricăcūne, au dat-o sfīntei mănăstiri, cu partea lorū de moșiie, să o acopere și să o grijască la stricăcūnea ei, și s'au scrisū numele lorū la sfāntulū pomelnicu. Și iarū au mai datū popa Danciulū dinū Rămeștii daniie la sfānta mīnăstire toată partea lui de moșiie, care s'au venitū stānjeni 1000, carei s'au socotitū că au rămasū la megieași partea lorū stānjeni 320 p[olū], și au rămasū și la sfānta mănăstire stānjeni 219 p[olū], și s'au găsitū la trāsura dup'īnū mijlocu, pă dinū susū de biserică, totū hotarulū stānjeni 836, și iarū amū împărțitū, după cumū scriie mai susū, și au venitū la megiași stānjeni 416 p[olū], și au rămas la sfānta mănăstire stānjeni 339 p[olū], și s'au găsitū la trāsura dinū susū, pă suptū plaiū, totū hotarulū, stānjeni 800, și iarū s'au împărțitū, după cumū scie mai susū, și au venitū la megieași stānjeni 475, și la sfānta mănăstire stānjeni 325, iarū, pānū plai și pānū munte neputīndū noi merge acumū, fiindū vreme de iarnă, așa amū adevăratū, să stāpīnească după împărțala cea denū vale, după stānjeni ce scie mai susū, și de vară s'au socotitū să meargă șasă

¹ De Rimnic (1673-93).

boeri dinu noi, anume dumnealui Andreeași Scorei Căpitanu de munte, i Mihalcea Măldăresculu, i Gheorghe Măldărescu, i Dragulu Ceaușulu, i Ștefanu Văt., i Dumitru Vătf., să facă semne, arătămū [=arătându] care pă unde va ținea, să ție sfânta mănăstire Hurezulū pă lingă hotarulū Hurezulū, și Rămeștii să aibă a ținea pă despre hotarulū Bărzotenilorū, arătindū semnele pă unde s'aū despărțitū, și s'aū pusū pietri, dinū drumulū celū mare alū Mehedințilorū dreptū înū susū, pinū livezi, în aninulū care este înū vâlceă, de'ci preste vâlceă înū piatră înū susū, dreptū în glodū, de'ci în susū, înū mărū, dreptū moara lui Șatavei, de'ci înū drumū, unde s'aū pusū piatra, de'ci pă suptū coasta dealulū înū susū, pînă înū fagulū celū inheratū dinū coastă, și de-asupra casei lui Androniie, de'ci înū susū, unde s'aū pusū piatra cea dinū livade, de suptū plai, de'ci înū nuculū care s'aū inheratū iuū marginea vâlceli Vărtopului, de'ci înū susū plaiulū și muntele, precumū le merge înpărțea. Dreptū aceia, amū datū partea noastră sfintei mănăstiri Hurezulū, să ție și să stăpînească această moșie dinū Rămești de acumū înaintea cu bună pace, după cumū s'aū însemnatū de către moșnenii dinū Rămești.

Așijderea pănū hotarulū Bărzoteniloru venit-aū popa Barbu cu frate-săū Marco dinū Urșani, împreună cu Anghelū Scărlatū dinū Pietrari și cu unū Costandinū, zicândū acești oameni că aū avutū neamulū lorū moșie înū Bărzotenī. Noi le-amū cerutū scrisori să vedemū cu ce dreptate zicū că aū moșie într'acelū hotarū alū Bărzotenilorū, și nicūniū nicūnu felū de scrisori n'aū avutū, nici s'aū adevăratū că aū stăpînitū vre-odată, iarū părintele Hurezanulū aū scosū unū zapisū alū Rumînilorū dinū Bărzotenī, întru carele scriea că s'aū vândutū ei, toți Rumîni, cu fecōrii lorū și cu toate părțile lorū de moșie, Diculū Velū Spatarū Buicesculū la leatū 7153 [1644-5], cu multe mărturii, darū, mai înū urmă, Diculū Spatarū i-aū ertatū pă toți de rumîniie, iarū moșia toată, peste totū hotarulū, cu totū venitulū ei, aū vândut-o jupîneasa Dumitrana Buiceasca, care aū ținut-o răposatulū Papa Velū Pahar[nicū], împreună cu fii-săū Diculū Velū Spatarū, aū vândut-o schitulū unde este hramulū Sfințilorū

mari Apostoli Petru și Pavel — ce este făcutu acestu sfântu schitu de părintele Ioanū egumenulū Hurezanulū, și au cumpărat-o această moșie înū talerī 142 și au datū și moșie de daniie, pân[tru] pomenire, de tl. 71, și s'au scrisū la sfântulū pomelnicū. Ci să aibă a stăpini sfântulū schitu cu bună pace, după cumū scriie zapisulū, iarū Anghelū Scărlatū dinū Pietrarī și cu Costandinū așa au adevăratū că n'au avutu nicio treabă într'acelū hotarū, ci numai au ceratū gūdecata, făr' de nicio dreptate, că n'au stăpinitū niciodatā; ci să fie lipsitū. Așijderea și Popa Barbulū și cu frate-săū Marco dinū Urșanī iarū să nu aibă nicio treabă înū hotarulū Bîrzoteanilorū, pân[tru] că ei s'au adevăratū că au fostū Rumīni Buicesculū, și i-au ertatū, împreună cu ceialalți Rumīni, de rumīniie, iarū moșia au rămasū boerească, a Buicesculū; numai să ție o cumpărătoare de moșie ce zicū că au cumpăratū dinū hotarulū Floreștilorū, ce să hotăreaște cu Bîrzoteniī. Iarū pentru niște locuri ce sîntū peste Luncavățū, de spre Apusū, ce să cheamă Trepte, care să hotărăscū de la vale cu Măldăreștiī și vinū pă dinū susū pân' înū apa Luncavățului, care sîntū dinū hotarulū Bîrzoteanilorū, aceaste Trepte, și, fiindū de pricinā, neștiindu-să megeiașiī dinū Rîmești să le stăpînească cu mînăstirea Hurezīī, cîndū au fostū hotărītū Radulū Vorniculū moșia Rîmeștilorū, au fost gūdecatū dumnealū pân[tru] aceste Trepte ca să le ție mînăstirea Hurezulū, pân[tru] că, întîmplîndū-să de au fostū vîndutū megeiașiī dinū Rîmești o parte de moșie ce să cheamă Feareștile, sfîntei mînăstiri Hurezulū, și Sfînția Sa părintele egumen Hurezanulū, după ce au fostū cumpăratū acestā moșie, au fostū cheltuitū de au făcutū unū hrisovū, cu tl. 35, iarū ei s'au plînsū la Vorniculū Radulū, cumū să întoarcă acelei sfîntei mînăstiri ce au fostū luoatū pă acea moșie și să-și ia moșia înapoi, și să ia hrisovulū să-lū spargă. Și l-au luoatū și l-au spartū, și, pân[tru] acei tl. 35 ce au cheltuitū părintele Hurezanulū, au zisū că vorū da acele locuri ce să cheamă Treapte, sfîntei mînăstiri, precumū au mărturisitū și acumū, înnaintea noastră, megeiașiī dinū Rîmești; ci să aibă a stăpini de acumū în-

nainte aceste Treapte sfinta minăstire Hurezulă cu bună pace de către megeiași dină Rimești. Așisderea să aibă a stăpini Păișești și Bălăneștii, dină Rimești locul Feareștiloră, ce aă ținută de hotarulă Bîrzoteniloră, dină fîntină până înă ulmă, și, înă lată, dină Luncăvișoră până înă Luncavățu, pen[tru] că s'aă adevărată că iaste a loră, ci să-lă stăpînească cu bună pace de către sfinta minăstire Hurezulă. Așisderea și păn[tru] o viae a sfintei minăstiri Bistriții, care iaste pă loculă Hurezulă, înă sată, să aibă minăstirea Bistrița a-și stăpini viaa, cită iaste gardulă viei, și, dină gardă în vale, stînjini 4 p[ol]lă, până înă părulă celă strimbă, unde s'aă însemnată, iară livedea la vale, care aă îngrădit-o părintele Bistriceanulă, să o stăpînească minăstirea Hurezulă, iară Bistrița să nu aibă treabă, — că aă îngrădit-o fără dreptate. Așisderea și pentru o pricină ce aă avută Sfinția Sa părintele egumenă Hurezanulă cu Sfinția Sa părintele egumenă Bistriceanulă, zicîndă părintele egumenă Hurezanulă cumă că ai calcă hotarulă Hurezulă de către Bistriță, de spre Răsărită, aducîndă părintele Bistriceanulă și ocolnica minăstirii Bistriții, arătîndă seamnele pintre hotară, păcumă scriie seamnele, dină plai la vale, mergi totă pă sleame (*sic*). Decă noi așa amă alesă: după cumă aă judecată și dumneală Radulă Velă Vornică, așa amă adevărată și noi, că iaste măi cu dreptate să ție minăstirea Hurezulă Valea Negrii, iară nu minăstirea Bistriții.

Dreptă aceia, amă dată această carte a noastră sfintei minăstiri Hurezulă, să aibă a ținea și a stăpini toate moșiile cite scrie măi susă, cu bună pace, că așa amă aflată măi cu dreptate.

Oreză, Dechemv. 4, lt. 7232 [1723].

[Ađaus tărziu:] De ană 124.

Udrea Zătoreanulă.

Ionă Băleanulă Velă Portară.

Preda Zătoreanulă.

Preda Bujoreanulă.

Gheorghe Măldăresculă.

Mihalcea Măldăresculă

Drugulă (*sic*) Ceașulă otă Greci.

Ionă Igoianu.

Ștefană Văt.

Badea Pirăianulă.

Stană Ilipesculă.

Tănasiie.

III.

Ionu Băleanulă Velu Portarū, d'împreună cu 6 boeri hotarnici, ce, dinu porunca Mării Sale a Chesariceștii Valahiie Banu Gheorghe Cantacuzinō și a cinstitei Consiliari (*sic*), amū fostu luoati hotarnici de Sfinția Sa părintele Ioanū, arhimandritū alū sfintei mînăstiri Hurezuluī, hramulū Sfințilorū Împărați aseamenea Apostolilorū Costandinū i Elēna, ca să alegemū moșile sfintei mînăstiri de către alți moștenitori ce aū avutu împreună hotarāle și cu munții, anume: Recea, i Fometeștii, i Zbanțoiulū (?), i Negreani, i Romanulū, i Rîmeștii, sudū Vîlcea. Și toate acestea amū alesū și amū hotăritū pecumū arată cărțile de hotărniciie ce s'aū datū la Sfinția Sa părintele Ioanū. Decī, pân[tru] hotarulū Rîmeștii, fiindū noi în trecutulū anū, dinū lt. 7232 [1723-4], împreună cu 12 boeri, pentru hotărîrea aceștii moșii, și înū totū chipulū amū nevoitu de amū alesū cu dreptate partea sfintei mînăstiri de către toți moșteani dinū Rîmești; iarū pân[tru] munți, fiindcă atuncea era vreme de iarnă, nu s'aū pututū face ispravă, și, mai rămîindū și cealelalte hotarā neisprăvite. acumū, dinū poruncă, pecumū mai susū amū zisū, viindū, toate acestea le-amū tocmitū și le-amū așăzatū. Așa și pân[tru] munți dinū hotarulū Rîmeștilorū, păcumū și astă iarnă amū adevăratū, împreună cu 12 boeri, și acumū iarăș, ca să ție sfînta mînăstire dinū toți munți dinū hotarulū Rîmeștilorū o parte, si toți moșteani dinū Rîmești doo părți. Și amū trimisū pă 6 boeri înū munte de aū luoatū seama hotaruluī și seamnelorū dinū pregîturū, și aū alesū partea sfintei mînăstiri, de[n] munte și dinū plaī, înū latū, ce s'aū măsuratū dinū pietrele lui Hărsu pînă înū Virfulū Plaiuluī, de spre Urșani, stînjini 772: s'aū alesū partea sfintei mînăstiri stînjini 257, și aū rămasū la toți moșteanii dinū Rîmești stînjini 515, și lungulū dinū Virfulū lui Romanū și dinū Virfulū lui Romanū înū gîosū pă plaī pînă înū Piatra Bolcei de spre Romani, stînjini 616, și acești stînjini de alū treilea s'aū datū mai multū sfintei mînăstiri, fiindū hotarulū susū mai îngustū, și aū rămasū la toți moșteani dinū Rî-

mești stînjinî 900, și de acia dreptu peste obîrșia Rîmeștilorū până înu pîiatra Bărbuiului de spre Luncavățî, de'ci la dealu, pă lîngă hotarulū Vaideelorū, iarū înu vîrfulu Romanului, unde să încheaie hotarale; și aū rămasū la moșteanî dinū Pietriëoaia Bolciî la vale, și pă de o parte de riulu Rîmeștilorū, și pă de altă parte, până unde întră golulū Rîmeștilorū înu plai. Decî pă așăzămîntulū acesta să aibă a stăpîni sfînta mînăstire cu pace de către moșteanî dinū Rîmești. Mai multă pricină între ei să nu fie. Aceste scriem.

Leatū 7232 [1724], Iulie 10.

Ioanū Băleanulū Velū Portarū.

Dragulū Ceaușū otū Grecî.

IV.

Pentru munții mănăstirii de spre Rîmești și Romani.

Noi, 6 boeri, care ne vomū iscăli mai josū, ce amū fostū luoățî de oameni dinū Rîmești, cu o carte de poruncă a cinstitei Administrațîi, ca să le împărțim munții cu sfînta mînăstire Hurezîi și cu Romani, decî, viindū Portarū de județî, ne-amū strînsū cu toțîi la Rîmești, și amū eșitū la munte, împreună cu Sfinția Sa părintele egumenulū, și, trăgîndū munții, după obicei, dinū marginea muntelū ce să chiamă Bolca, pă vîrfū în susū pă cale, până înu Mălaia, pă la fîntînă, până înu vîrfulū Bărcăculū, pă vîrfū s'au găsățū stînjinî 5.570, și, după hotărnicia dumnealū Ioanū Băleanulū Velū Portarî, stăpîniia sfînta mînăstire stînjinî 3.917, iarū, cîndū aū fostū acumū, s'au sculatū Rîmeștîi cu gîlčavă, și, mergîndū la Divanū, și Divanulū așa le-aū datū să jure ei cu 12 oameni precumū știū, și, jurîndū Rîmeștîi, și poruncindu-ne nooi cinstita Administrație ca să-i împărțimū cumū vomū cunoaște dreptatea, după jurămîntulū lorū, și, cercîndū noi cu de-adinsulū, și trăgîndū munții cumū scriie mai sus, așa aū ajunsū dreptatea ca să stăpînească sfînta mînăstire stînjinî 1.833, dinū care împărțindu-să pă 6 funiî, la Rîmești pă cincî funiî, și la Romani pă o funiie, dintr'aceste funiî s'au datū sfîntei mînăstiri dinū funea Ro-

maniloră 2 părți, stînjini 620, și dinu părțile Rîmeștilorū s'au scosū o funiie întregă, iarū dinu patru funii s'au datū sfintei mînăstiri a treia parte, stînjini 1223, și amū osebitū sfinta mînăstire de spre Rîmești și de spre Romanī, însă dinu vîrfulū Bărcaculū, pă vîrfū, spre Mălaia, pă la fîntină, până înū hotarulū Bistriții, suptū vîrfulū Mălăi, apoi dreptū înū vale, pă Pîrîlū Secū.

Deci noi, după cumū amū văzutū dreptatea, și amū făcutū alegerea, amū datū această carte a noastră la sfinta mînăstire Hurezii și la cinstită mîna Sfinții Sale părintelū Dionisiie egumenū și la a totū soborulū sfintei mînăstiri, ca să aibă a stăpîni aceștii munții cu bună pace de către Rîmești și de către Romanī, după cumū scriie mai susū. Și noi, după mai adevărata credință, ne-amū pusū iscăliturile mai josū.

Iulie 17, lt. 7236 [1728].

Vasilie Văt.,

Mihalcea Măldărescu,

Dumitru Racea Văt.,

otū Petreștii-de-susū.

sudū Gorjū, de plăiași de Vilcea.

Dragulū Ceaușulū,

Barbulū Post. Ot[etel]eșanū.

Ionū Igoianulū.

Și părintele ș'au datū bani cheltuiialei, pă stînjini tl. 2, bani 102.

Ispravnicū fiindū Pîrvulū Portarulū Horezanū.

V.

Costandinū Fărcășanulū, limiterio¹ într'aceste cincī județi, împreună cu 4 boeri ce amū fostū luoățī cu carte a preacinstitei Administrații, de Pătru Gulimanū și de Pătru Bălănesculū, cu cetașii lorū, Rîmeștii, ce aū fostū rînduitū hotărniciie asupra sfintei mînăstiri Hurezii, pentru moșia Rîmeștii, jăluindu-să cum că n'au avut dreptate la hotărniciia ce aū făcutū preacinstitulū dumnealū Ioanū Băleanulū, ce aū fostū atunci Velū Portarū, cu 12 boeri,— decī noi, după

¹ Hotarnic ?

poruncă, amă venitū aicea, înū fața locului, la moșia Rîmeștii, și, fiindū amîndoo părțile de față: părinții călugări dinū mînăstirea Hurezii și megeiași dinū satulū Rîmești, le-amū cerutū cărțile de moștenire și cumpărătoare, și megeiași dinū Rîmești alte cărți, vechi aū nooă, n'aū avutū, fără cartea acelorū 12 boeri numiți mai susū ; așijderea și părinții călugări alte scrisori n'aū avutū, vechi saū nooă, fără cîtū cartea de hotărnicie. Care noi le-amū cetitū și le-amū cercetatū cu amăruntulū, ca să cunoaștemū și să înțeleagemū ce iaste pricina lorū. Și, fiindcă dumnealū preacinstitulū Ioanū Băleanulū și acei 12 boeri amū cunoscutū că aū umblatū cu dreptate, și le-aū fostū împărțitū moșia cine pă cîtū i s'aū căzutū parte să ție, după cumū arată înū cartea acelorū 12 boeri ; așijderea și hrisovulū preacinstitei Administrației ce iaste la sfînta mînăstire, întăritū duple cumū aū găsitū, și aū alesū dumnealorū Velū Portarū împreună cu acei 12 boeri, — care împărțală și hotărnicie s'aū făcutū după o foie de toți Rumîni ce s'aū vîndutū cu moșile lorū Predei Vorniculū Brîncoveanulū, ce aū fostū mărturisitū răposatulū părintele Ioanū egumenulū Hurezanulū cumū că acea foie iaste copie scoasă de pre unū hrisovū alū lui Costandinū-Vodă, fecorulū lui Șarbanū-Vodă, la mina răposatulū Predei Vor. Brîncoveanulū. Care moșie, cîndū s'aū scosū după acelu hrisovū, aū fostū trimisū părintele Ioanū egumenū Hurez[anul]ū pă unū popă Alecsie dinū Costești la Măria Sa Doamna Marica Brîncoveanca, la București, și aū fostū mărturisitū părintele Ioanū egumenū Hurezanulū cumū că acea foie iaste dreaptă, și pen[tru] întărirea credinții, aū fostū trimisū acei boeri hotarnici de aū fostū adusū și pă popa Alecsie de la Costești înaintea acelorū boeri, ș'aū mărturisitū cumū că elū aū fostū acolo la București până s'aū scosū acea copie dinū cuvîntū înū cuvîntū după acelu hrisovū domnescū ce aū fostū la răposata Domna Marica Brîncoveanca, și, după această mărturisălie (*sic*; mărturisăre), s'aū fostū încredințatū boerii hotarnici, ce sîntū scriși mai susū și aū hotărîtū, fiindcă aū fostū cu toți odihniți, și o parte și alta; aū fostū datū toți megeiași dinū Rîmești și zapisū la Sfîntia

Sa părintele Ioanū egumenu și la părinții dinū minăstire, cu care legătură, și cu gloabă de cinci sute de florinți, cine s'arū mai scula a face piră și gilcăvă pân[tru] această moșiie, să aibă a da la Cămară, precumū și noi amū văzutū acelū zapisū la mina părinților călugări dinū Hurezū; iarū acumū înaintea noastră așa aū răspunsū megeiași dinū Rîmești cumū că acea copiiie scoasă după hrisovū zicū cumū că nu este bună, că le-aū spusū lorū acelū popă Alecsiie acumū înū urmă cumū că aū umblatū cu vicleşugū, iarū n'aū adusū elū acea copiiie de la București, ci aū fostū făcutū meșesugū pân[tru] voia părintelui Ioanū egumenu, și, aducîndū pā acelū popă Alecsiie de față înaintea noastră, așa aū răspunsū cumū că elū n'aū adusū copiiie de la București.

Deci noi, neputîndu-ne încredința pā cuvintele lui cele meșesugitoare, iarū l-amū întreatū : cu ce treabă aū mersū la București? Iarū elū aū răspunsū că l-aū trimisū părintele Ioanū egumenu Hurezeanulū cu o scrisoare la răposata Doamnă Marica Brîncoveanca, cerșîndū hrisovulū, iarū D[oa]mnă Marica Brîncoveanca aū răspunsū că sîntū scrisorile la Brașovū, ci va trimite mai cu vreme de va aduce acele scrisori și va trimite o copiiie la sfînta minăstire.

Deci noi, necrezîndū cuvintele lui, căci atunci aū mărturisitū într'unū felī și acumū într'altulū, că aū trebuitū să fi spusū d'intru'ntii cu dreptate înaintea dumnealū preacinstitulū Ioanū Băleanulū și acelorū 12 boeri, ca să fie îndreptatū, nici aū mai spusū megeiașilorū pānā aū trāitū părintele Ioanū egumenu, fiindcă aū trāitū trei ani înū urma acei hotărnicii, și s'arū fi pututū dovedi, iaste cu adevaratū precumū zice popa Alecsiie, ci tocmai acumū aū spusū aceste cuvinte, care noi, neputîndū face într'altū chipū ca să să poată dovedi dreptatea, amū socotitū ca să rămîie lucru de acumū pānā la toamnă și să meargă unū părinte călugărū de spre partea minăstirii Hurezū și unū omū de ispravă de spre partea megeiașilorū dinū Rîmești, pân[tru] încredințarea, la dumnealū Comisulū Costandînū Brîncoveanulū, nepotulū răposatului Costandîmū-Vodă Brîncoveanulū, citorulū sfîntei minăstiri Hurezī, să ceaiē acelū hrisovū ce

scrie pentru moșia Rîmești și cu Rumîni ce sîntu dați mî-năstirii Horezi, și atuncea, după ce va veni cu acelū hrisovū, ne vomū strînge, după poruncă, iarū aici, înū fața loculuī, și, după cumū va fi scriindū într'acelū hrisovū, să va putea face dreptate și la o parte și la alta, darū până atuncea să stea hotărnicia acelorū 12 boeri, după cumū s'aū așăzatu, să-și stăpînească fieșcarele partea ce i s'aū datū, și o parte și alta. Măcarū că acumū înaintea noastră poh-tiia megeiași dinū Rîmești ca să li să înpartă moșia după cumū zicea ei că aū pomenitū stăpînindū bătrîni lorū mai nainte vreamē, și păcumū s'aū fostū așăzatu și cu părintele Ioanū egumenu Horezeanulū, dîndu-le și zapisū la mîna lorū, înpreună cu totū soborulū sfînteī mînăstiri. La care amū văzutū și noi acelū zapisū, la mîna lorū, înū care scriia că s'aū învoitū ca să stăpînească sfînta mînăstire moșiee înū hotarulū Rîmeștilorū, pe case de Rumîni 21, și megeiași dinū Rîmești să stăpînească moșiee pe 51 de casă de megeiași, cu Bălănești cu totū. Înū care zapisū scriia saū voia să ție sfînta mînăstire a treia parte de păste totū hotarulū Rîmeștii, și megeiași să ție celelante doo părți, cu Bălănești cu totū, Rămeștii 2 părți și sfînta mînăstire o parte, fiindcă aū avutū și de daniie mai înū urmă. Numai acumū zicea părintii călugări că nu pohtescū ei să să înpartă pă acelū zapisū, pân[tru] că și părintele Ioanū egumenu, cunos-cîndū că s'arū fi greșitū cu acelū zapisū, și s'arū fi păgubitū sfînta mînăstire de cităva moșiee, pân[tru] aceia aū ridicatū înū urmă 12 boeri. Ci, fiindcă n'eū pohtitū părinti călugări, aū rămasū lucru până la toamnă, ca să aducă hrisovulū de la dumnealū Costandinū Brîncoveanulū Velū Comisū, după cumū s'aū zisū mai susū, și atunci, pă cită parte de moșiee va arăta într'acelū hrisovū, pă atîta va lua sfînta mînăstire, ca să poată avea unū sfîrșitū de odihnă.

7242 [1734], Martū 14.

Costandinū Fărcășanulū, limit. într'aceste cincī județe che-saricești.

Preda Bujoreanulū. Tanasie Romănescu. Căpit., Drăghici Olănescu. Gheorghe Măldărescu.

Io Costandinū Voievolū.

VI.

Noi, 4 boeri ce sîntem luoți de Dragomir Șatavei, și de Pătru Goșotă, și de Negoită Șaroșesculă, și de Matei Naneși, și de Ionu Virzobu, și de Pătru Gulimanu, și de Matei Păișăsculă, și de Costandinu Gogolu, și de ceialalti toți moșteanii din Rîmești, sudu Vilcea, așîderea și de Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenul Hurezeanulă, și de totu soborul sfinței mînăstiri Hurezii, ca să căutăm și să hotărîm moșia Rîmești, să alegem părțile de moșie ale moșneanilor din Rîmești de către partea de moșie a sfinței mînăstiri Hurezii, fiindcă au fostu jăluitu moșneni din Rîmești la prea-cinstita Administrație pân[tru] hotărnicia ce au avutu mai nainte vream, de dumnealui Ionu Băleanulă Velu Port. și cu 12 boeri, păcum că nu li s'au făcutu dreptate, ci li s'au împresuratu cîtava moșie de s'au datu mînăstiri Hurezii, — deci noi, după poruncă, ne-am strînsu cu toți înu fața locului la Rîmești. Și au venit toți moșneni față înaintea noastră, și, fiindu și Sfinția Sa părintele Dionisiie egumenu Hurezeanulă de față, le-am cerutu toate cărțile și zapise de moștenire și de cumpărătoare, vechi și noaă, și la o parte și la alta, cine ce au avutu la mîinile lor. Deci au scosu moșneni un hrisov al lui Gavrilă Moghila Voevodu, cu lt. 7128 [1619-20], ce au fostu datu la mîna unu omu anume Liga, de cîteva cumpărături dintr'acestu hotaru, și, iară, au scosu un hrisov al lui Matei-Vodă Barsarabă, de la lt. 7149 [1640-1], ce au avutu cumpărături între dinșii. Așîderea și Sfinția Sa părintele Dionisiie, egumenu Hurezu[lui], au scosu un hrisov al răposatului Costandinu-Vodă Brîncoveanulă, ctitorul sfinței mînăstiri Hurezii, cu lt. 7203 [1694-5], cu care au datu daniie la sfința mînăstire Hurezii pă cîțiva Rumîni din Rîmești, cu părțile lor de moșie dintr'acestu hotaru, scriindu Rumîni pă anume, și iară mai scriie de zice: și alți Rumîni, cîți s'ară mai găsi fugiți înu țară, și aceia, cîndu să voru găsi, să fie totu ai sfinței mînăstiri Hurezi, cu părțile lor de moșie din Rîmești, fiindcă au fostu cumpărați de Preda Vorniculă Brîncoveanulă, moșul lui Costandinu-Vodă Brîncoveanulă, pă

acești Rumini cu părțile lor de moșie. Și, iară, s'au mai găsit un zapis la mina moșnenilor din Rimești, al răposatului părintelui Ioan egumenu Hurezanul și a totu soborul sfinței minăstirii, cu lt. 7216 [1707-8], în care zapis scria că, avîndu pricină minăstirea cu moșneni din Rimești, părțile de moșie ale Rumînilor ce i-au avut în Rimești, neștiindu-să bine cîtă parte de moșie a Rumînilor va stăpîni minăstirea și cîtă parte de moșie vor stăpîni moșneni din Rămești, au fost făcut socoteală cu bună dovedire părintele Ioan egumenul împreună cu moșneni cei bătrîni din Rimești, și au adevărat, cînd va fi la împărțea moșiei, pă cîte capete de Rumini să ia minăstirea moșie, așijderea și moșneni pă cîte capete de moșneni să-și ție moșia. Și s'au fost așăzată să ție minăstirea moșie pă 21 de capete de Rumini, cu feçorii lor, și moșneni să ție moșie pă 51 de capete, cu feçorii lor. Însă dovedîndu, în vremea pă cîndu s'au vîndut Rumini cu moșiile lor, după atuncea au fost aceste capete de oameni, alegîndu-i bătrîni satului pă Rumini din megiași. Și iară s'au mai găsit un hrisov al răposatului Costandin-Vodă Brîncoveanul, cu lt. 7222 [1713-4], la mina moșnenilor, în care hrisov scrie că s'au fost vîndut moșneni din Rimești toate părțile lor de moșie din Rămești minăstirii Hurezul, alegîndu părțile de moșie ale Rumînilor minăstirii Hurezi de către părțile moșnenilor. Care, socotindu-să stînjini, s'au văzut că au fost vîndut moșneni pă suma dă stînjini 2 părți de moșie părțile lor, și au ales părțile Rumînilor o parte. Iară, mai în urmă, în zilele lui Ștefan-Vodă, s'au răscumpărat moșneani moșia iară înapoi de la minăstire, și au rămas să ție minăstirea Hurezi numai părțile de moșie ale Rumînilor, care le-au dat Costandin-Vodă Brîncoveanul daniie, și au dat părintele Ioan egumenu Hurezeanul acel hrisov al lui Costandin-Vodă la mina moșnenilor din Rimești.

Deci noi, văzîndu că din cărțile ce au avut moșneni n'am putut lua nică înțelegere ca să știm ce iaste partea Rumînilor minăstirii și cîtă iaste partea de moșie

a megiașilor într'acestă hotarū, nici oameni bătrini ca să știe după atuncea nu s'au aflatū, fiindū lucrul vechi, fără citū amū găsitū mai multă îndreptare dinū zapisulū părintelū Ioanū egumenulū Horezanulū, ce iaste datū la mīna moșneanilorū dinū Rimești, de tocmeala și așăzămintulū ce au făcutū cu părinți acestorū moșteani, și dinū hrisovulū lui Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, ce iaste cu lt. 7222 [1713-4], la mīna moșteanilorū, cîndū s'au fostū vîndutū ei moșia la mīnăstire și înū urmă iarū o au fostū răscumpăratū, — care, după acestū hrisovū și după așăzămintulū zapisulū, rămīnea ca să ție mīnăstirea Hurezulū o parte dinū totū hotarulū și moșteani să ție 2 părți. Decī, fiindū între dînșii multe pricinī, — pân[tru] că zicea moșteani că nu le iaste cu dreptate a lua mīnăstirea a treia parte, pentru că înū hrisovulū lui Costandinū-Vodă Brîncoveanulū celū de dăniie nu arū fi atîtea Rumīni ca să viie mīnăstirii a treia parte, iarū părintele egumenu Hurezeanulū căuta să ia a treia parte, după hrisovulū celū mai noū alū lui Costandinū-Vodă, ce iaste la mīna moșteanilorū, de răscumpărarea moșiei, și, vîzîndū noi că într'altū chipū nu să poate așăza lucru, căci că după hrisovulū lui Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, de la lt. 7222 [1713-4], după socoteala stînjinilorū care au alesū moșteaniī părțile de moșie ale Rumīnilorū, să făcea să dea moșie mīnăstirii a treia parte, darū noi, cunoscîndū că să vine mai puținū partea mīnăstiri, după așăzămintulū zapisulū părintelū Ioanū ce-lū deteasă la mīna moșteanilorū, de tocmire între dînșii, — decī și noi așa amū găsitū că va fi mai cu dreptate: să să înpartă moșia pă acea tocmeală ce au avutū atuncea, fiindcă pă atuncea trăia dinū cei mai bătrini ai satulū, de știa mai bine cîți Rumīni au fostū și cîți moșteani au fostū. Ci au rămasū ca să ție mīnăstirea pă 21 de capete de Rumīni și moșteani să ție pă 51 de capete; să li să înpartă stînjiniī de moșie pă aceste capete. Decī, după obicei, amū trasū moșia pă trei locuri, însă, înū latū, la trăsura de pe plai, pă unde iaste locū de hrană, s'au găsitū stînjiniī 840; și pă la mijoculū moșii, dinū hotarulū Bîrzoteanilorū, înū

latū, pân' înū muchia dealului de spre Hurezū, stînjini 753; și la capulū hotarului de spre Ulmeni, pă drumulū celū mare, înū latū, stînjini 500, care s'au alesū întîi partea sfintei mînăstiri Hurezī, după Rumini, pă suptū plai, stînjini 240; și partea moșiei a lui Stefanū monahū și a lui Ioanū Mohorīi dinū Rimești, care s'au datū sfintei mînăstiri de daniie ei, stînjini 5; și partea popei Dančului dinū Rimești, iarū ce au datū daniie la mînăstire, stînjini 1 p[o]lū; care să facū piste totū, să o stăpînească sfinta mînăstire Hurezī, pă suptū plai, stînjini 251 p[o]lū; și pă la mijloculū moșiei stînjini 224; și la capulū hotarului de la vale, de spre Ulmeni, stînjini 148; și au rămasū și partea a toți moșteani dinū Rimești, la trăsura după suptū plai, până unde iaste loculū de hrană, înū latū, stînjini 588 p[o]lū. Și s'au datū partea de moșie a sfintei mînăstiri Hurezulū pă lingă hotarul Hurezī de spre mînăstire, după cumū arată mai susū că s'au așăzatū stînjini, și s'au pusū pietrile la trei locuri, după obicei, la trei trăsuri de către moșteani dinū Rimești. Așijderea și moșteni dinū Rimești să aibă a ținea și a-și stăpîni părțile lorū de moșie după cumū li s'au împărțitū, stînjini 85, 5 funii mari, după cumū arată foia cea iscălită de noi, de înparteala stînjinilorū, la fieșcare funie cîte cîți stînjini li s'au venitū, care foie s'au datū la mîna moșteanilorū. Iarū plaiurile și munții dintr'acestū hotarū să aibă a și le ținea și a le stăpîni și sfinta mînăstire Hurezī și moșteni dinū Rimești părțile, după cumū li s'au hotărîtū și s'au împărțitū moșia ea de la vale, care iaste de hrană.

Dreptū aceia și noi, după alegerea, îndreptarea și hotărîrea ce le-amū făcut, le-amū datū această carte a noastră, ca de acumū înainte să aibă a ținea și a stăpîni sfinta mînăstire Hurezī de către moșteni dinū Rimești partea de moșie dintr'acestū hotarū ce i s'au alesū. Așijderea și moșteni dinū Rimești să aibă a stăpîni părțile de moșie ce li s'au alesū, cu bună pace de către sfinta mînăstire, și între ei unii de către alții, după cumū li s'au alesū părțile.

7245 [1737], Fevr. 22.

Iordachi Fărcășanulū. Preda Bujoreanulū.

Mihaī Roșianulū bivū Vornicū. Tanasiie Romănesculū.

VII.

Avîndu întreabăcune de față înaintea dumnealui Fierăi Breazoiianulū bivū Velū Vist. Sfinția Sa părintele chirū Dionisiie arhimandritū, egumenu și nastăvniculū sfinței mînăstirī Hurezulū, cu moșteni dinū Rîmeștī pentru o parte de moșie ce căuta mînăstirea să stăpînească înū hotarulū Rîmeștilorū, după alte întrebări și răspunsuri, scoțîndū moșteani dinū Rîmeștī unū hrisovū alū Mării Sale răposatului Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, cu lt. 7200 [1691-2], întru care scriia cumū că moșteni dinū Rîmeștī, singuri, de a lorū bună voie, ș'aū vîndutū toate părțile lorū de moșie dinū hotarulū Rîmeștilorū sfinței mînăstirī Hurezī, și, după ce ș'aū vîndutū moșia, temîndu-să ca să nu-ī înpresoare mînăstirea și cu rumîniia, ei singuri aū fostū mersū de aū supăratū Domniia ca să le dea unū temeī la mîinile lorū, cu care să poată fi apărați de rumîniie; înū care hrisovū arăta pă fieștecare neamū de oameni cîtă parte de moșie aū vîndutū la mînăstire, iarū, preste puțînă vreme, așa zicea moșteni dinū Rîmeștī că, nesuferindu-să a-și pierde a lorū patriie și moștenire, înū zilele Mării Sale răposatului Ștefanū-Vodă aū ridicatū pîră și gîlcăvā asupra mînăstirīi și, mergîndū înaintea Domniei cu Sfinția Sa răposatulū Ioanū arhim. egumenulū mînăstirīi, li s'aū hotăritū judecata să întoarcă bani mînăstirīi și să-și stăpînească ale lorū părți de moșie, și, după judecată, aū și întorsū toți bani deplinū.

Deci, văzîndū dumnealui bivū Velū Vistierū cumū că într'acelū hrisovū să arată deșchisū părțile moștenilorū cite aū vîndutū și aū răscumpăratū de la mînăstire, aū hotăritū și cu cartea domniī sale ne-aū rînduitū pă noi 12 boeri, anume: Dumitrașco Zătoreanulū bivū 3 Logofătū, Statiee Sotocoteanulū, ca să tragemū hotarulū și să alegemū părțile moștearilorū de către mînăstire, pă cîtū scriia hrisovulū că aū răscumpăratū, și să o înpietrimū, ca să lipsască gîlcăva de la mijlocū.

Deci, viîndū noi aicea înū fața locului și trăgîndū hota-

rulă, după obicei, s'aŭ găsită la capulă moșii de spre Răsărită, dină muchia dealului de către hotarulă Bogdăneștiloră, spre Apusă, până înă apa Luncavățului, unde să înpreună cu Treapturile, stinjină 650; și la mijlocă, dină muchia dealului despre Răsărită, pă dină josă de biserica că mare a Rîmeștiloră, dreptă păste Ferești, înă apa Luncavățului, de spre Apusă, stinjină 1.150; și la capulă de la vale de către munte, pă suptă plai, dină muchia dealului, dină hotarulă Romaniloră până nă hotarulă Urșaniloră, stinjină 825. Scoțindă dină trăsura de la mijlocă dină stinjină 1.150 stinjină 275, s'aŭ pusă la capulă de la vale stinjină 225 și la capulă de la deală stinjină 50; rămîne acestă hotară păste totă, masă, stinj. 875. Trasu-s'aŭ și moșia ce să chiamă Treapturile, și s'aŭ găsită la capulă moșiei dină susă, de spre Apusă, de către hotarulă Bîrzoteaniloră, dină mesteacănulă celă mare până înă hotarulă Măldăreștiloră, înă scursura vâlcealei, stinjină 210; la mijlocă, dină apa Luncavățului până în hotarulă Măldăreștiloră, stinjină 400; și la capulă moșiei dină josă, dină hotarulă Măldăreștiloră, dină scursura vâlcealei până înă drumulă celă mare, înă hotarulă Fereștiloră, stinjină 251. Scoțindă dină trăsura de la mijlocă dină stinjină 400 stinjină 113, și punindă la capulă moșiei dină susă stinjină 77, și la capulă moșiei dină josă stinjină 36, și rămîne și acestă hotară masă peste totă stinjină 287. Iaste și lungulă moșiei hotarulă Rîmeștiloră, dină drumulă celă mare de lingă hotarulă Ulmeni până suptă plai, dreptă curmătură, dină josă de casa lui Gîgoriie, stinjină 3.017; hotarulă Treapteloră, dină apa Luncavățului înă susă până înă vâlcea, de către hotarulă —, stinjină 1.250. Vrîndă să să lipească această moșie Treapturile lingă hotarulă Rîmeștiloră, ca să să facă totă ună hotară, după cumă aŭ fostă și mai nainte neajungîndu-să înă lungă să să potrivească, s'aŭ scosă dină stinjină 287 stinjină 168, și rămîne latulă curată la Treapturi stinjină 119; acești stinjină 119, punîndu-să lingă stinjină 875, dină hotarulă Rîmeștiloră, să face hotarulă piste totă stinjină 994. Într'acești stinjină 994 ce aŭ rămasă bună, vrîndă noi să alegemă

părțile moșteanilor ce căuta să le aibă după hrisovul răposatului Mări Sale Costandin-Vodă Brincoveanul, precum și dumnealui bivū Velū Vist. ne poruncia, amū văzutū că lorū nu li s'a ajungea să ia deplinū, la cinci părți, stinjinī, 1.023 p[o]lū, ci încă mai lipsia stinjinī 29 p[o]lū, necumū să rămie partea Rumînilorū ce căuta mînăstirea să o stăpînească. Dinū care să cunoaște că ei la acea vînzare și răs-cumpărare ce aū vîndutū și aū răs-cumpăratū, nu numai părțile lorū, ci și partea Rumînilorū o aū fostū inpresuratū, după cumū și Sfinția Sa părintele arhimandritū chirū Dionisiie egumenu, împreună cu totū soborulū sfintei mînăstiri, adeverează cumū că răposatulū arhimandritū Ioanū, ce aū fostū egumenū pă acea vreme, cunoscîndū cumū că s'aū inpresuratū și moșiia Rumînilorū, înū părțile ce vîndusă și răs-cumpărase moșteni, aū mersū de aū datū jalbă la Măriia Sa Ștefanū-Vodă, și Măriia Sa aū rînduitū pă dumnealui Radulū Hriza Velū Dvornicū la Tîrgoviște de aū alesū partea Rumînilorū care o aū fostū inpresurat-o moșteni dinū Rimești, după cumū și semnele pă unde aū fostū s'aū văzutū.

Deci, fiindū pricinile după cumū s'aū zisū mai susū, noi n'amū pututū da înū scrisū și să scoatem mînăstirea fără moșiie, de vreme că și moșteani singuri mărturisescu cumū că acei Rumîni ai mînăstirii aū avutū moșiie, fără citū rămîne să-și caute sfînta mînăstire cu dînșii judecata la Divanū, și, precumū Divanulū le va hotări, așa va rămînea.

Dumitrașco Zătoreanulū bivū 3-ti Log. Statiie Socoteanu.

7253 [1744-5], Dechemvr. 5.

Io Costandinū Nicolae Voevodū, milostiū bojiiū gospodarū zemli vlahiscoe.

Dum. Manule Velū Cămărași za Oene, ispravnice otū sudū Vilcea, dupre cumū aū găsitū cu cale dumnealorū boeri judecători, dumneata d'împreună cu ceilalți boerănași hotarnici, cari scriū mai josū într'astă carte, viîndū sluga Domnii Mele, — vt. Port[arū], așa să urmați. Tolico pisahū gospodstvami.

(L. P.)

7254 [1746], Ghenarū 24.

VIII.

1-iu. Părintele arhimandritu și egumenul sfinței minăstiri Hurezî, chiru Dionisiie, face piră asupra popi Pătru, i Dragomirū Șatavei, i Negoiaș Buclescu, i Pătru Gulimanu, i Matei Ciotea, diiaconulū Dima, să bratū ego Gogoșii, i Stančulū Bălănesculū și altorī cetași ai lorū moșteni otū Rîmești, zicîndū părintele arhimandritū că are minăstirea parte de moșiie înū hotarulū Rîmeștilorū, cumpărată cu Rumîni de răposatu Preda Vorniculū Brîncoveanulū, și Măriia Sa răposatulū Costandinū-Vodă Brîncoveanulū aū datū danie minăstirii: stăpîniia minăstirea totū a treia parte, darū într'alte multe hotărnicii, mai pă urmă, la hotărnicia de doi boerinași, trăgîndū moșiia, și fiindū nepotrivită, adică la mijlocū mai lată și la căpătîie mai îngustă, ei aū făcutū o masă, și, urmîndū după hrisovulū alū Mării Sale Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, ce-lū aū moșteni la mîna lorū, scriîndū într'insulū fieștecare cătă cite cîți stînjini are, care și pă aceia încă o vîndusă ei Mării Sale Costandinū-Vodă Brîncoveanulū, și înū zilele Mării Sale răposatulū Ștefanū-Vodă le-aū datū voie de aū răscumpărat-o, le-aū datū stînjini păcumū coprinde hrisovulū, și minăstirea aū rămasū fără nicio parte de moșiie, însă aū fostū greșală: că înū hrisoave nu scriie că să să fie făcutū moșiia masă vre-odinioară.

2-lea. Popa Pătru și cu numiții lui cetași moșteani dinū Rîmești cerca să scoață părintele arhim. acelu zapisū alū Rumînilorū ce s'aū fostū vîndutū cu părțile de moșiie la răposatulū Preda Vorniculū Brîncoveanulū și, pă citū va scriie, să stăpîneasă sînta minăstire.

3-lea. Părintele arhim. zice că nici cum acelu zapisū la minăstire nu să află.

4-lea. Arată unū hrisovū alū Mării Sale Costandinū-Vodă Șarbanū, cu lt. 7163 [1654-5], ce l-aū fostū datū la mîna Vorniculū Predei Brîncoveanulū, înū care să coprinde și moșiia Rîmeștii, cu Rumîni (și nu-i numește), și cu munți, partea lorū să o stăpîneasă precumū aū stăpînit-o mai nainte; unde și această mărturisaște că, dîndu-să jafū casei

Predefi Vornicului Brîncoveanului, multe scrisori aŭ răpusă.

5-lea. Mai arată și altă hrisovă, ală Mării Sale Costandină-Vodă Brîncoveanulă, cu lt. 7203 [1694-5], înă care scrie ca să fie minăstirii Hurezî moșie la Rîmești, părțile Rumîniloră ce s'aŭ fostă vîndută Rumîni la moșulă Mării Sale, la Preda Vorniculă Brîncoveanulă, însă și cu Rumîni, numindu-i pă cîțvași anume, și încă zice și cîți să voră mai găsi dină Rumîni fugiți să stăpînească minăstirea păcumă aŭ stăpînită Mării Sa și neamulă Mării Sale.

După acestea zice părintele arhimandrită că înă urma facerii hrisovului Mării Sale Costandină-Vodă Brîncoveanulă, neștiindă minăstirea pă cîți Rumîni, cîtă parte de moșie să stăpînească, iară părintele Ioană, ce aŭ fostă pă acea vreme egumenă, strîngîndă pă toți megiiși dină Rîmești, însuși ei, de a loră bună voie; aŭ făcută așăzămîntă ca minăstirea să stăpînească a treia parte, pă 21 capete de Rumîni și ei toți să stăpînească doă părți, pă cincizăci și unulă capete de Rumîni, după care așăzămîntă ș'aŭ fostă dată și zapisă unulă la mîna altuia. Ci zapisulă loră ce l-aŭ fostă dată la minăstire zice părintele arhimandrită că s'aŭ răpusă, iară zapisulă soborului minăstirii iaste la mîna loră, și până acumă, păcum însuși ei, măcară că nu l-aŭ tăgăduită, ci aŭ spusă că să află la ună moșteană care n'aŭ venită acumă aici, după care zapisă arată părintele arhimandrită moșie, fiindă întărită cu iscăliturile a 4 boiarî hotarnici, pă carei i-aŭ fostă luoată însuși acești moșteni la lt. 7245 [1736-7] ca să le hotărească moșia de către minăstire, prină care întărire a copiei mărturisescă acei boiarî hotarnici că însuși dumnealoră aŭ văzută zapisulă minăstirii la mîna moșteniloră, de acestă așăzămîntă, întărită cu pecetea minăstirii, cu lt. 7216 [1707-8], mărturisindă vederea zapisului și prină cartea de hotărniciie. Moșteni zică că, de vreme ce așăzămîntulă s'aŭ făcută că minăstirea să stăpînească pă 21 de capete de Rumîni și moșteani pă 51 de capete, nu să vine minăstirii să stăpînească a treia parte. La aceste toate că neamulă moșteniloră s'aŭ sporită mai multă decită neamulă Rumîniloră, nu trebuie altă dovadă mai bună decită

acestă așăzămîntă, ce aŭ fostă făcută părinți numiților moșteni cu egumenul Ioană, dindă zapisă să stăpîneasă minăstirea a treia parte. S'aŭ socotită și cu socotelile suma stînjîniloră dină cărțile de hotărniciie ce s'aŭ fostă făcută mai nainte și, scoțîndu-să suma stînjîniloră ce aŭ moșteni, după cumă arată hrisovulă Mării Sale Costandină-Vodă Brîncoveanulă, să vede că rămîne minăstirii a treia parte, dară cu facerea moșiei masă, la hotărniciia acestoră doi boeri hotarnici după urmă, dintr'acea pricină să înneacă și nu rămîne minăstirii a treia parte. Amă socotită ca, dină porunca Mării Sale lui Vodă, să să orînduiască dumnealui Manulă Velă Cămărașă za Ocnă și isprav[nică] Vilci, dreptă 6 boeri, i Dumitrașco Zătoreanulă bivă 3 Logofătă, dreptă doi boeri, i Mihaî Roșianulă, i Nicolae Comisulă și Iliie Zătoreanul, împreună și cu Velă Port., să margă înă fața locului și, trăgîndă moșia, să nu o facă masă, ci să o tragă și pă la mijlocă și pă la căpătie, și să dea minăstirii a treia parte și la moșteni să rămîie doo părți. Așjiderea și cariă dină moșteni voră fi mai dată daniie minăstirii săă voră fi vîndută de la facerea așăzămîntului încoace, încă dintr'acele doă părți ale moșteniloră, cine cîtă va fi dată daniie săă va fi vîndută, să-i lipească iară înă a treia parte ce să va da minăstirii, și, de să va ajunge a treia parte ce să va da minăstirii înă siliște, ca să nu mai fie pricină la mijloc, să dea minăstirii de o parte de siliște pă de la vale, — că așa aŭ priimită și părintele arhimandrită și însuși moșteni.

Aceste scriem.

Leată 7254 [1746], Ghenară 24 d.

Barbulă Văcăresculă Velă Bană ală Craiovii.

IX.

Adică noi, toți megeiași moșteni dină satulă Rîmești, care mai josă ne vomă numi, dat-amă acestă încredînată și adevărată zapisulă nostru ca să fie de bună credință la

mîna Sfinții Sale părintelui arhim. Dionisiie, egumenu de la sfînta mînăstire Hurezulă și a totu soborulă sfîntei mînăstiri, precumă să să știie că, avîndu multă pricină și judecată înu multe rînduri pentru părțile de moșie ce are sfînta mînăstire înu hotarulă nostru Rîmeștii i Treapturile și, neputându-ne așaza pă împărțirile și judecățile cele mai de nainte, acumă de iznoavă am mersu de am datu jalbă la Măriia Sa Vodă, și luminatulă Domn ne-au rînduitu la dumnealorū veliții boeri ca să ne judece. Și, mergîndu și o parte și alta, arătîndu toate pricinile ce au fostu la mijloculă nostru, au cercetatū și au judecatū dumnealorū veliții boeri, dîndu carte de hotărîre ca să ție sfînta mînăstire Hurezulă o parte de hotarulă nostru, Rîmești i Treaptele, și noi, toți moșteni dinu Rîmești, doă părți. Pentru care s'au și rînduitu 12 boeri hotarnici, împreună cu vt. Port. Costandin Birechetū, cu luminată cartea Mării Sale lui Vodă, ca să viie înu fața locului și să aleagă acea a treia parte pă de o parte de hotarū, să dea sfîntei mînăstiri, puindū și pietri de către noi, moșteni. Și, viindū aici înu fața locului, vrîndū dumnealorū boerii ca să urmiază luminatei porunci, să aleagă acea a treia parte, să o dea mînăstiri, iarū noi toți moșteni dinu Rîmești ne-amū rîdicatū cu pricină pân[tru] hotărîrea dumnealorū veliților boeri, zicîndū cumă că nu i să cade să ia sfînta mînăstire a treia parte, ci am arătatū că are mînăstirea doă părți și noi toți moșteni cincî părți, zicîndū că acele doă părți ce să cade a stăpîni sfînta mînăstire, o are 21 de Rumîni, ce s'au fostu vîndutū, cu părțile lorū de moșie, la Vorniculū Preda Brîncoveanul, și noi toți moșteni avem parte pă 51 de megeiași, carele să făcea a să împărți pă liude 75. Era pricină că, împărțîndu-să moșia pă acei oameni, nu venia sfîntei mînăstiri parte păcum au hotărîtū dumnealorū veliți boeri. Deci, fiindū pricină ca acăsta pân[tru] părțile de moșie a trei Rumîni, nesuferîndū noi moșteni ca să ia mînăstirea, și zicîndū că iarū vomū să mai supărămū Domniia, am datū noi cu toți moșteni rugăcune la Sfinția Sa părintele egumenulū Hurezanulū și la toți părinți mînăstiri ca să

priimească înu hotarulū Rîmeștilorū și înu hotarulū Treap-
turile doī părți și să ținemū noi, toți moșteni, cincī părți,
și părinți, după cererea și rugăcunea noastră, și ca să nu
mai umble cheltuindū și trepădîndū, aū priimitū ca să ție
acele doă părți și să fie păgubași de partea acelorū trei
Rumîni, ce era ca să ia după judecata veliților boeri. Și
iarū s'aū mai datū ca să ție sfînta mînăstire părțile de
moșie ce are daniie dinū hotarulū Rîmeștilorū de la moșteni
dinū Rîmești, lipindu-să lingă cele doī părți, după cumū
la cartea dumnealorū boiarilorū hotarnici mai pă largū va
arăta. Și, fiindcă acești 12 boeri, ce s'aū adunatū acumū,
nu aū fostū toți cei numiți înu cartea domnească, neputîndū
veni, păn[tru] alte slujbe domnești, darū cu toții, amîndoă
părțile, amū pohtitū și am luotū hotarnici pă acești boeri
ce aū iscălitū cărțile de împărțeală ca să fie înu loculū
acelorū ce n'aū pututū veni. Iarū care parte nu să va mai
putea odihni pă acestū așăzămîntū, și să va mai scula cu
gîlcavă, să fie moșia domnească și să să pedepsească cu
urgie. Și iarū cu toți ne-amū învoitū ca să nu între mî-
năstirea înu siliștea moștenilorū și înu pometuri, ci i-amū
datū pă di la vale, pă lingă Ulmetū, ca să ție sfînta mî-
năstire moșia stearpă, adică capulū moșii, și noi, moșteni,
să ținem pă di la dealū, săliștea cu pometulū. Și mai multă
pricină să nu fie la mijloculū nostru.

Păn[tru] care am întăritū acestū așăzămîntū cu zapisulū
acesta și cu mulți boeri de cinste, mărturiū, precumū și
Sfînția Sa egumenul, cu toți părinți, și cu pecetea sfîntei
mînăstiri, aū datū acestū zapisū, asemenea ca acesta, la mi-
nile noastre, a tuturorū moștenilorū.

Păn[tru] aceia întărimū și noi, cu numele și cu degetele
înū locū de pecete, ca să să crează.

Leatū 7254 [1746], Mai 24.

Și am scrisū eū, Costandinū Tetoianulū, cu zisa lorū.

Eū Dragomirū Șatevei.

Eū Andriiū Zmeu Șomesculū.

Eū Ionū Gogotă, eū Tănasiie Gogotă.

- Eű Dumitru Buclesculű.
 Eű Negoiță Buclesculű.
 Eű Mihăilă Dondesculű.
 Eű Pătru Gulimanű.
 Eű Negoiță Păișesculű.
 Eű Matei Naneși ; eű Ionű Budesculű (?).
 Eű Matei Șeișesculű.
 Eű Crăcunű Bălănescu.
 Eű Popa Pătru otű Rîmești.
 Eű Dumitru bratű Mihăilă Dondesculű,
 Eű Nicul[a], eű Mihai Guliman.
 Eű Radulű Covrigesculű.
 Eű Vladulű Bălănesculű, eű Riza Bălănescu.
 Eű Neagoie Naneși, eű Negoiță sinű Virzobű.
 Eű Ionű bratű Riza, eű Ilie Doldesculű.
 Eű Ilie Bulumazulű, d'împreună cu totű satulű, de la
 mare până ia micű.
 Și amű iscălitű eű, Anghelű Logofătű, cu zisa lorű,

X.

Cartia de hotărnicie a 12 boeri.

Manulű Velű Camarași, ispravniculű de sudű Vilcea, dreptű
 6 boeri, împreună cu 6 boeri, cari, dinű luminată porunca
 Prea-Înnălțatului nostru Domnű Io Costandinű Nicolae Voe-
 vodű și dinű rînduiala dűmnealorű velițilorű boeri, am fostű
 luoăț hotărnicii de Sfinția Sa părintele chirű Dionisiie, ar-
 himandritulű și egumenulű sfintei mînăstiri Hurezi, și de
 Popa Pătru, i Dragomirű Șatavei, i Negoiță Buclesculű, i
 Pătru Gulimanű, i Matei Ciotea, i diiaconulű Dima, i Ionű
 bratű Cogoți, i Stanculű Bălănesculű și de toți cetășii
 lorű, moșteni dinű Rîmești, ca să hotărîmű și să alegem
 partea de moșie a sfintei mînăstiri dinű totű hotarulű Rî-
 meștilorű,— decî, cîndű aű fostű la zi și la sorocű, ne-amű
 strînsű cu toții aici, la moșia Rîmești, luîndű porunca Mării
 Sale lui Vodă, împreună cu Costandinű Velű Port., și, fiindű

toate părțile înprotivnice de față, amă cercetată toate pricinile cite aă fostă la mijlocă, care, scoțindă Sfinția Sa părintele arhimandrită egumenulă cartea de judecată și de hotărîrea dumnealoră veliților boeri, ce s'aă fostă făcută la București, cu toți mai susă-numiți moșteni dină Rimești, înă care carte, după cercetările și pricinile ce aă fostă la mijlocă, care mai pre largă să arată într'aceă carte de judecată scrisă de la Ghenară 24, de la lt. 7254 [1746], ca să ție sfința minăstire înă totă hotarulă Rimeștiloră a treia parte și noă ni să poruncește ca să alegemă aceia a treia parte și să o dămă pă dină josă, să o alăturămă cu moșia sfinței minăstiri.

Deci, vrîndă noi ca să urmămă după hotărîrea veliților boeri, să dămă minăstirii o parte și moșteniloră dină Rimești doă părți, dară toți moșteni dină Rimești s'aă sculată, cu mare gîlcăvă, zicîndă că nu le este cu dreptate ca să ia minăstirea o parte și ei doă, ci arăta cum că într'acestă hotară Rimești aă fostă 51 de megeiași și 21 de Rumîni ce s'aă fostă vindută cu părțile loră de moșie la răposatulă Vorniculă Preda Brîncoveanulă, și de Măria Sa Costandină-Vodă Brîncoveanulă i-aă dată danie sfinței minăstiri, zicîndă megeiași cumă că sintă doo părți minăstirii și loră cincî părți, măcară că pân[tru] acăsta dumnealoră veliți boeri aă arătată la cartea dumnealoră de judecată, unde zice că poate neamulă moșteniloră s'aă sporită mai multă decită ală Rumîniloră, și la toate așăzămînturile cele de mai nainte ce aă fostă făcută bătrîni moșteni cu minăstirea arată că are a treia parte minăstirea moșie înă Rimești; dară, fiindă megeiași dină Rimești oameni răi, și nesupuindu-să judecătii dumnealoră veliților boeri și așăzămîntulă bătrîniloră loră, nu priimia, nici îngăduia ca să dămă minăstirii a treia parte, ci aă căzută ei toți cu mare rugăcune la Sfinția Sa părintele arhimandrită chiră Dionisiie și la totă soborulă sfinței minăstiri ca să priimească moșie pă 21 de Rumîni și loră să le rămie pă 51 de megeiași, adică să ia minăstirea doă părți și ei toți megeiași cincî părți. Și părintele egumenu socotit-aă, cu totă săborulă minăstirii, după

rugăcunea și cererea moștenilor, fiindcă în multe rînduri
 aŭ umblatŭ înŭ judecățŭ și cu hotărnicii și totŭ n'aŭ fostŭ
 odihnă între dînșii, și, ca să nu mai umble de acumŭ în-
 nainte trepădindŭ și cheltuindŭ, s'aŭ învoitŭ cu toțŭ de
 s'aŭ așăzatŭ, cu zapisŭ, cu mare legătură, ca să ție mî-
 năstirea doo părți și toți moșteni cincŭ părți; care zapise
 le-amŭ văzutŭ și noi, iscălite de părintele egumenu, cu
 pecetea mînăstirii și cu totŭ soborulŭ, datŭ la mîna mege-
 iașilorŭ dinŭ Rîmești, și alŭ lorŭ cu toțŭ, iscălitŭ și datŭ la
 sfînta mînăstire,

Iarŭ aŭ mai avutŭ pricină moșteni dinŭ Rîmești cu pă-
 rintele egumenu Hurezanulŭ pentru unŭ hotărelŭ ce să
 cheamă Treptele, care aŭ fostŭ totŭ dinŭ hotarulŭ Rîmești,
 și aŭ fostŭ datŭ suptŭ stăpînirea mînăstiri de Vorniculŭ
 Radulŭ Catalanŭ (*sic*) otŭ Tîrgoviște, ce aŭ fostŭ hotarnicŭ înŭ
 zilele răposatului Ștefanŭ-Vodă Cantacuzinŭ, pen[tru] talerŭ
 40, ce aŭ fostŭ cheltuitŭ răposatulŭ părintele Ionŭ arhi-
 mandritŭ egumenu Hurezanulŭ, pă hrisovulŭ domnescŭ,
 cîndŭ ș'aŭ fostŭ vîndutŭ toți moșteni dinŭ Rîmești toată
 moșiia lorŭ la mînăstire și, răscumpărîndu-și moșiia, iarŭ
 pentru cheltuiala de acei bani aŭ fostŭ datŭ acelŭ hotărelŭ
 Treptele suptŭ stăpînirea mînăstirii, și l-aŭ ținutŭ mînăstirea,
 iarŭ, cîndŭ aŭ fostŭ acumŭ, s'aŭ sculatŭ toți săteni moșteani
 dinŭ Rîmești de aŭ zisŭ cum că, cu adevăratŭ, l-aŭ fostŭ
 datŭ pentru acei bani, darŭ încă de cîndŭ aŭ trăitŭ părin-
 tele Ioanŭ egumenu, s'aŭ fostŭ tocmitŭ ca să cosească ei
 niște livezi ale mînăstirii dinŭ Ulmetŭ pentru acei bani, și
 aŭ cositŭ de aŭ plătitŭ bani, darŭ nicŭ dovadă la mîinile
 lorŭ nu era. Pă[ntru] care pricină le-aŭ adusŭ părintele egu-
 menu carte de blestem a Sfinții Sale părintelui Mitropoli-
 tului țări, chirŭ Neofitŭ, și ei toți aŭ priimitŭ cumŭ că cu
 lucrulŭ aŭ plătitŭ acei bani, și, așa, aŭ rămasŭ acelŭ ho-
 tarŭ Treptele iarŭ la împărțeală.

Deci noi am trasŭ totŭ hotarul Rîmeștilorŭ pă trei locuri,
 după obicei, și s'aŭ găsitŭ la capulŭ moșiei dinŭ josŭ, dinŭ
 muchia dealului, dinŭ hotarulŭ Bogdăneștilorŭ spre Apusŭ,
 până înŭ apa Luncavățului, unde să împreună cu Treptele,

stînjinii 650 : și la mijloc, din muchia dealului de spre Răsărit, din hotarul Hurezului, pînă din jos de biserica Rîmeștilor cîmă mare, drept pîste Fearești, în apa Luncavățului, de către apus, stînjinii 1150 ; și la capul de către munte, pînă la suptul plai, din muchia dealului, din hotarul Romanilor pînă în hotarul Urșanilor, stînjinii 825. Trasu-s'au și lungul aceștii moși, din drumul cel mare, din hotarul Ulmetului pînă la suptul plai, în curmătură, din jos de casa lui Grigorie, stînjinii 3.017. Scoțîndu de la trăsura de la mijloc, din stînjinii 1.150, stînjinii 275, s'au pus la capul de la vale stînjinii 225 și la capul de la deal stînjinii 50. Rămîne acest hotar pîste tot masă stînjinii 875. Trasu-s'au și moșia Treapte, și s'au găsit la capul moșii de spre apus, de către hotarul Birzotenilor, din mesteacănul cel mare pînă în hotarul Măldăreștilor, în scursura vâlcealei, stînjinii 210 ; la mijloc, din apa Luncavățului pînă în hotarul Măldăreștilor, stînjinii 400 ; și la capul moșii din jos, din hotarul Măldăreștilor, din scursura vâlcealei pînă în drumul cel mare, stînjinii 251. Iaste și lungul acestui hotar Treapte, din apa Luncavățului, spre apus, pînă în vâlcea, de către hotarul..., stînjinii 1.250. Scoțîndu din trăsura de la mijloc din stînjinii 400 stînjinii 113, și puind la capul moșii din sus stînjinii 77, și la capul moșii din jos stînjinii 36, rămîne și acest hotar pîste tot masă stînjinii 286 latul. Care, socotindu-să după învoirea și așăzămîntul ce au făcutu minăstirea cu megeiași din Rîmești, ca să ia minăstirea doă părți și toți megeiași din Rîmești cinci părți, din stînjinii 875, ce iaste latul moșii Rîmeștilor, face partea minăstirii stînjinii 250, și rămîne partea megeiașilor pîn[tru] cinci părți stînjinii 625 ; face și din Treapturi, din stînjinii 287, partea minăstirii stînjinii 82, și rămîne la toți megeiași stînjinii 205.

Deci, vrîndu noi ca să dăm în fieștecare hotar părțile lor de moșie șuviță, ca să fie latul cu lungul lor, dar moșteni din Rîmești n'au priimit, zicînd că, de va lua minăstirea acei stînjinii în lat, întră în silîștea lor, de

coprinde casele lor și ogrăzile cu pometuri, ci au pohtit și au dat rugăcune la zisul mai sus egumen ca să priimească acei stinjină 205 din Treapturi, ce iaste partea moștenilor, și ce i să mai face partea minăstirii, să ia din capul hotarului Rimești păste tot hotarul, adică din moșia Ulmetu, ce iaste iar a minăstirii, din drumul cel mare la deal. Dec noi socotit-am că făcea partea minăstirii, în lungul hotarului, pă doă părți, stinjină 862, și moșteanilor stinjină 2.155 pă cinci părți, care noi am dat minăstirii, precum s'au zis mai sus, din hotarul Ulmetului, la deal, stinjină 584, și iar am dat stinjină 1 p[o]l, ce au avut daniie de la un popă Dančul, din piatra din hotarul Ulmetului de spre Bogdănești, pă muchia dealului în sus, pă lingă hotarul Hurezului, de spre Răsărit, unde s'au înplinit acești stinjină 585 p[o]l. Dat-am și pă vale, pă lingă apa Luncavățului, iar din capul hotarului Ulmetului, din drumul cel mare în sus, stinjină 875; care această moșie iaste latul ei pă di la vale stinjină 608 și pă di la deal, di unde s'au pus pietrele, stinjină 875: mai făcea minăstirii ca să i să dea din stinjină 762, ce s'au dat numai stinjină 584, încă stinjină 278, dar dintr'acești stinjină s'au dat partea moștenilor din Treapturi stinjină 205: mai rămine ca să mai dea minăstirii stinjină 73. Socotitu-s'au și lipsa moșii de pe di la vale, care iaste latul stinjină 650, și, ca să să înplinească stinjină minăstirii, ce făcea în lat până la stinjină 775, lipsesc stinjină 225. Măcar că acești stinjină nu mergia cu lipsa lor până în capul moșiei, dar am lăsat, pentru că moșia Treapturile au fost mai lungă decit partea de moșie din Rimești, partea minăstirii; iar pentru stinjină 73 ce avea lipsă minăstirea din toate părțile, vrind noi ca să-i dăm să i să înplinească partea ce i să cădea, și, văzind megeiași din Rimești cum că cu acei stinjină le apropie săliștea și biserica, iar au căzut cu mare rugăcune la Sfinția Sa părintele egumen ca să-i iarte, și părintele egumen, după rugăcunea lor, i-au lăsat și [nu] i-au păgubit, măsurindu-să moșia și pă mijloc, din drumul cel mare, din Ulmetu,

la dealu, până înu pîiatra unde aũ fostu crucea Doaldei, s'aũ gãsitu stînjini 495, i cu stînjini 205 dinu Treapte, partea moșteniloru, lipsescu stînjini 162 ca sã sã plineascã stînjini 862 ce avea minãstirea parte. Și, vrîndu noi sã dãmũ minãstirii și acești stînjini 162, și, iarũ vãzîndũ moșteni cã intrã minãstirea înu siliște și cu mijloculũ, aũ pusũ pricinã cã nu vorũ mai da moșie minãstirii, cã partea ce aũ datũ minãstirii iaste pãmîntũ mai bunũ de hranã, iarã partea lorũ iaste mai cu pãdure, și iarũ aũ cãzutũ cu rugãcune ca sã lase pãrintele acei stînjini, și pãrintele, ca sã nu mai fie pricinã la mijlocũ, aũ lãsatũ și acei stînjini de i-aũ pãgubitũ.

Deci noi, dupã pãcuirea ce aũ fãcutũ amîndoo pãrțile, amũ mersũ de am pusũ pietri înprejurulũ moșii minãstirii, adicã semnele hotarului, anume încã sã sã știie: la capulũ hotarului de la vale, de spre Ulmetã, înu vîrfulũ dealului, unde iaste și de cãtre Bogdãnești, între drumuri, s'aũ pusũ pîiatrã; și pã culmea dealului înu susũ, unde s'aũ împlinitũ stînjini 585 p[ol]ũ, acolò, înu muchia dealului, s'aũ pusũ pîiatrã de spre partea moștenilorũ; și de acolò la vale, spre apusũ, la mijloculũ dealului, s'aũ pusũ pîiatrã, și de acolò iarã la vale s'aũ fãcutũ semn într'unũ mãrũ curatũ; de acolò înu șesũ, înu pãrulũ curatũ, de acolò pestre drum, unde aũ fostu Crucea Doaldei, s'aũ pusũ pîiatrã; de acolò peste riu Rîmeștilorũ, la capulũ Piscului, de la vale de drum, s'aũ pusũ pîiatrã; și de acolò înu marginea apei Luncavãțului, la aninulũ curatũ; și de acolò la capulũ cîmpului Feareștilorũ, dinũ susũ, înu pietrile Grohotiși; de acolò înu muchia Crivini, unde s'aũ pusũ pîiatrã; și de acolò dreptũ pãste apa Luncavãțului, pãste muchia dealului, înu nuculũ celũ mare, de spre Apusũ, înu hotarulũ Bîrzotenilorũ, care este iarũ moșia minãstirii. Iarũ moșia Trepturile, lipsîndũ moșteni dinũ Rîmești cu totulũ dintr'insa, și rãmîndũ iarũ suptũ stãpînirea minãstirii, nu i s'aũ pusũ pietri, fiindcã dinũ josũ, unde sã hotãrește cu Mãldãrești, iaste înpietritã, și dinũ susũ, alãturea iarã cu moșia minãstirii, Bîrzoteni. Iarũ pãn[tru] munți și plaiurile ce sîntũ ale hotarului Rîmești, nu s'aũ înpãrțitũ, ca sã sã puie seamne, ci aũ rã-

masă să stăpânească sfânta mînăstire Hurezului două părți și toți moșteni din Rîmești cinci părți.

Păn[tru] aceia, după hotărîrea și împărțeala ce amă făcută și după păcuirea amîndorora părților, amă dată și noi această carte a noastră, ca, de acumî înaintea, să-și stăpînească fieștecare părțile ce li s'au venit și s'au însemnat, ca mai multă pricină la mijloc să nu fie.

Aceasta scriem.

Leatŭ 7254 [1746], Mai 25.

Manulŭ Velŭ Camarașŭ za Velŭ Ocnă și is[pravnicŭ] Vilciŭ. Barbulŭ Otetelișanu.

Matei Milesculŭ. Iliie Zătoreanulŭ. Tudorŭ Măldăresculŭ.

XI.

Copii scoase după cărțile cele ce să află la moșnenii

Romanii.

Barbulŭ Văcăresculŭ, Velŭ Banŭ alŭ Craiovei.

Acestorŭ megiiășii, anume: Dragomirŭ Grozesculŭ cu cetașii lui, Anghelŭ Grozesculŭ cu cetașii lui, i Pătru Gulimanŭ cu cetașii lui, Iane Furcăsculŭ cu cetașii lui, i Ionŭ Ștaroștesculŭ cu cetașii lui, i Negoită Ștaroștesculŭ cu cetașii lui, i Dima diiaconu Gugută cu cetașii lui, i Tănasiie Gugută, i Anghelŭ Naneșulŭ cu cetașii lui, i Tănasiie Naneșulŭ cu cetașii lui din Rîmești sudŭ Vilcea; i megiiășia din Romanii, anume: Radulŭ Vasilesculŭ cu cetașii lui, i Ivașco Vasilesculŭ cu cetașii lui, i Radulŭ Dăncesculŭ cu cetașii lui, i Ionŭ otŭ tam, i Tănasiie Boțoacă cu cetașii lui, i Ionŭ Boțoacă otŭ tam, — ca să aibă a ținea și a stăpîni muntele Bolca, i Modeasa, cu Virfulŭ-lui-Romanŭ, i Pietrile-Roșii, i Pisculŭ-Murgu, i Pisculŭ-Lungu, i Brădulețulŭ, până în Piatra-Bărcaciului, unde să înfundă golulŭ cu obîrșia lui, până în Virfulŭ-lui-Romanŭ, i marginea de către Vaideei, pă unde să înfundă golulŭ în marginea Făgetului. Păn[tru] că au avut întrebăcune de față înaintea noastră păn[tru] acești munți, care munți au fost ai lorŭ de baștină, de la moși și de la strămoși, încă din zilele Vladului-

Vodă și moși-strămoși loră cei mai de demultă au fostă stăpinită totă cu pace, iară de la o vreme încoace, după ce s'au învechită vremea și s'au petrecută bătrîni loră, răpindu-și cărțile ce voră fi avută, au începută a stăpîni totă cu gîlčavă, până înă vremea cîndă au luată Nemții țara du păste Oltă a Banatului Craiovei. Iară, cîndă au fostă atuncî, sculatu-s'au Romani cu piră și cu gîlčavă asupra Rîmeștiloră, și au mersă de au dată jalbă la Administrație, la Craiova, și Administrația au fostă orînduită pă Ionă Băleanulă Velă Port., împreună și cu 6 boeri, ca să meargă acolo înă fața locului, să strîngă pă toți moșneni, și de la o parte și de la alta, să-i judece și să le hotărască munții, iară mai susă-numitulă Ionă Velă Port. și cu acei 6 boeri n'au vrută să cerce judecata cu amăruntulă și să le aleagă dreptatea fieșteșcăruia, ci numai ce au pusă pe au jurată 6 oameni de ai Romaniloră și, după jurămîntulă aceloră 6 oameni, au luată toți munții de suptă stăpînirea Rîmeștiloră, după cumă să vede cartea loră că de hotărnicie, scrisă de la anulă 7232 [1724], Iulie 10. Iară, după aceea, văzîndă Rîmeștii că le-au înpresurată acei boeri toți munții, de i-au luată și i-au dată Romaniloră, ei nu s'au lăsată, ci au mersă iarăși la Administrație și au dată jalbă, zicîndă că nu li s'ară fi făcută dreptate la acea hotărnicie. Și Administrația au trimisă de au adusă pă Romani la Scaunulă Craiovei, de s'au întreată de fața cu Rîmeștii. Și Administrația, după multă judecată și cercetare ce le-au făcută, într'altă chipă n'au putută isprăvi judecata, fără numai au dată Rîmeștiloră 12 oameni jurători ca să jure înă biserică, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, cumă că sîntă toți munții ai loră și Romani n'au treabă. Și, după izbrănirea judecătii, au mersă 12 oameni dintr'ai Rîmeștiloră de au jurată, cu mîinile pă Sfînta Evangheliie, înă domneasca biserică că mare dină Craiova, și, după jurămîntulă ce au făcută, judecata Administrației au hotărîră ca să stăpînească numai Rîmeștii toți munți, și pă Romani i-au scosă de totă dină stăpînire, dîndu-le și carte de judecată, precumă am văzut-o și noi, întărită cu pecetea Administrației și cu iscăliturile

boiarilor consiliari ce au fostu pă acea vreme, scrisă de la anul 1727, Iulie 27. Deci, mai trecîndu nu multă vreme, dinu voia lui Dumnezeu, prea-puternica Împărăție, cu puterea sa, au luoat țara de suptu stăpînirea Nemților și o au unitu iarăși cu căilaltă țară, suptu stăpînirea Domnilor, precum au fostu și mai înainte. Deci megeiași Romanî, văzîndu că le-au fostu și lor cu strinbulu la acea judecată [a] Administrației, fiindcă i-au lipsit de totu dinu stăpînirea munților, ei au fostu mersu la Divanul domnescu de la București de au fostu datu jalbă la Măria Sa Costandinu Nicolae Voevodu. Și Măria Sa, după jalba lor, i-au fostu orînduitu la Manul bivu Cămărași za Ocne, fiindu pă acea vreme și ispravnicu la sudu Vilcea, că să meargă înu fața locului, să le cerceteze judecata și să le izbrănească prinu cartea lui de judecată. Apoi elu, după poruncă, mergîndu, altă cercetare mai multu n'au făcutu (neștiîndu rîndul judecăților, fiindu omu strein, dinu altă țară), ci numai, văzîndu judecățile cele mai de înainte că au urmatu și s'au curmatu prinu jurămînturi, au datu și elu leage ca să jure 14 oameni de ai Romanilor; care așa scria elu înu cartea lui cum că au și jurat și au luoat munții de suptu stăpînirea Rimeștilor și i-au datu Romanilor, și i-au stăpînit de atunci încoace cităva vreme, pînă ce milostivul Dumnezeu și prea-puternicul nostru Împăratu au miluitu cu Domnia Țării-Rumînești pă preainnălțatul nostru Domnu Io Grigorie Ghica Voevodu. Deci, fiindcă și Măria Sa dinu nistavă dumnezeescu și dinu gîndul celu bun și stăpînească milă a Mării Sale, cinstindu-mă și miluindu-mă pre mine cu boeria Băni ceî Mari, mii-au datu poruncă ca să viu la Scaunul Craiovei. Daru, fiindcă vremea într'acestași chipu cerea, și poruncă de la stăpîni într'acestași chipu aveam, ca să mergu înti pă suptu munte, să îndreptezi și să judecă spre acea parte de loc, am mersu înti la episcopia de la Rîmnicu, și de acolo, călătorîndu împreună cu Sfinția Sa părintele episcopul Rîmnicului, chiru Grigorie, pă suptu munte, am sositu la conacul de la Horezu. Deci, făcîndu Divanul,

fiind de față și Sfinția Sa părintele episcopul, au venit înaintea noastră de față și mai în sus-numiți megeiași Rimești și Romani, cu cărți de judecată, ce au fost avuți mai de înaintă vreme, care cărți cetindu-le câte una, câte una, pă rîndu, și văzîndu că toate judecățile cele de mai înainte totu prin jurămînturi s'au fost curmatu și cum că nici odinioară pace între dînșii și izbrănire judecății prin jurămînturi nu va putea lua, ci numai doar punere de suflet, fiindcă în multe rînduri au fost jurat, cîndu o parte, cîndu alta, și, după jurămînturi, judecătorii ce au fost pă vremi, cîndu lua munții de suptu stăpînirea Rimeștilor de îi da Romanilor, cîndu de suptu stăpînirea Romanilor și îi da Rimeștilor, și pân[tru] una ca această pace întru dînșii nu era, ci cînd unii, cînd alții, să scula cu gîlčavă, — decî noi, vrîndu ca să curmăm odată și această judecată, să rămîie pace între dînșii, să nu se mai gîlcevească, de s'au sărăcitu de totu cu cheltuiala și s'au pus și sufletele, am cerutu la dînșii să-mi arate de au niscarva cărți vechi, de acești munți. Și ei alte cărți n'au avutu, fără numai ni-au arătat o carte veche a răposatului Vladului Voevodu, de la anul 6996 [1487], Sept. 5, care foarte pă scurtu scriie, și altu n'am pututu înțelege mai multu țără numai cumu că: au fost doi oameni de au fost stăpînîndu acei munți, dintru care am cunoscutu că pă semne aceia voru fi fost moși cei vechi ai lor, dintru care unul să tragă Rămești și dintr'altul Romani, și, dintru această carte luîndu oareșcare lumină, le-am zis ca să să așază între dînșii și să să tocmească, că de nu să voru așeza, să voru lua munții pă seama domnească, și Domniia, cui va vrea, aceluia îi va da, ca unu Domn puternicu și stăpînu a toată țara, și le-am pus sorocu o zi, ca să meargă să să sfătuiască și cu ceialalți cetași ai lor. Și, după porunca ce le-am datu, s'au dusu toți pă la casele lor, și apoi s'au strînsu cu toți de s'au sfătuitu și s'au așazatu între dînșii ca de acum înainte să stăpînească toți munții ciți să coprîndu mai în sus pă dinu doao: jumătate de munți să-i stăpînească Rimeștii cu toți cetași lor, și jumătate

Romani cu toți cetași lorū, și de acumū înaintea să fie pace între dînșii. Și ș'aū făcutū și zapise de așăzămintū și de învoială unii la mina altora, — care zapise le-aū adusū de s'aū cititū înū Divanū la Craiova, înaintea noastră, fiindū și citași de față și alți mulți boeri mărturii, și s'aū ertatū și s'aū împăcatū.

Dreptū aceia, amū datū și noi această carte a noastră la mina acestorū mai înū sus numiți moșneni, Rîmești și Romani, ca, după așăzămintulū și buna tocmeală ce s'aū făcutū între dînșii, să aibă a-și stăpîni mai înū susū numiți munți după semnele ce să coprindū, pă dinū doă: jumătate Rîmești cu cetași lorū și jumătate Romani cu cetași lorū. Iarū, de vorū vrea ei ca să-și deosăbească, să-și aleagă 12 boiari, 6 de la o parte și 6 de la alta, ca să meargă în fața locului, să-și împartă și să-și înpietrească uni de către alții. Și pricină între dînșii de acumū înaintea să nu mai fie pân[tru] că așa amū găsitū cu cale și cu dreptate.

Aceasta scriem.

1752, Aprilū 29.

Barbulū Văcăresculū Velū Banū. C. Băleanu bivū Velū Pah. C. Zubzibianū (!) bivū Velū Port., și celelalte iscălituri care urmează.

Io Alexandru Ioanū Ipsilante Voevodū i gospodarū zemli vlahiscoi.

Fiindū că amîndoă părțile s'aū odihnitū și s'aū mulțumitū pă această hotărîre a dumnealorū veliților boeri spre a stăpîni pă dinū doo, întărimū darū Domniia Mea, așa să le fie stăpînirea. Așîderea poruncimū ca, de vorū vrea a să și deosăbi cu partea uni de către alții, să meargă unulū dinū dumnealorū ispravnici județului ca să-î împartă cu dreptate după această hotărîre. Iarū ceialaltă anatoră s'aū opritū la Logofeția Divanului.

(L. P.)

1780, Maiū 28.

XII.

Prea-Înnălțate Doamne.

Dinū luminată porunca (Mării Sale; *sters*) Înnălțimii Tale vata vulū de Păhărniciie aū adusū la judecată înnaintea noastră pe moșneni de la Rîmești, sudū Vilcea, cu jalba ce aū jăluitū Înnălțimii Tale păn[tru] Radu Romanulū i Ivașco i Dumitru de la satulū Romani, sudū Vilcea, zicîndū că ei, avîndū patru munți de moștenire de la strămoși, cu hrisovulū răposatului Matei Voevodū Basarabū otū lt. 7156 [1648], și dinū răzmirița Nemțilorū zicū că acelū hrisovū, înpună cu alte cărți li s'aū răpusū, și, neavîndū scrisori nici o parte, nici alta, cu multă gîlăvă și cu judecări le-aū fostū stăpînirea. Iarū, în zilele răposatului Mării Sale Grigorie-Vodă Ghica cel bătrînū, cîndū era răposatulū Barbulū Văcăresculū Velū Banū alū Craiovi, iarăși s'aū judecatū la dumnealū, și zicū că, cercetîndū la pricina înpună cu răposatulū părintele proinū Mitropolitū Grigorie, fiindū episcopū Rîmniculū, după cercetarea ce le-aū făcutū, le-aū hotărîtū ca să stăpînească acei munți pă dinū doo, dîndū și zapise de învoială uniū la mîna altora într'acestași chipū, și aū stăpînitu după învoială ani 28, pănă înū anulū trecutū. Iar, înū anu trecutū zic că, luîndū numiții Romani boeri hotarnici, acești hotarnici pă ei zicū că nu i-aū chematū, nici le-aū cercetat cartea Banului Văcăresculū și alte scrisori ce aū, și, pă furiș, aū datū carte de hotărniciie la mîna Romanilorū, scoțîndu-i pă ei de totū dinū stăpînire, și nu e dreptate. Și ne arătară mai întîi unū hrisovū alū răposatului Mării Sale Matei Basarabū Voevodū, cu lt. 7156 [1648], Aprilū 25, ce-lū dă la mîna neamului acestorū megiiși dinū Rîmești, ca să le fie lorū moșiie la Rîmești, cu alte părți de moșiie, cumū și dinū munți, ale multorū oameni ce le-aū vîndutū, după cumū mai pă largū să coprîndū pă anume într'acelū hrisovū. Față fiindū și toți moșneni Romani înnaintea noastră amū întreatū cu ce temeī aū scosū pă acești Rîmești și nu le-aū datū și lorū parte într'acei munți? Și ne arată cartea de hotărniciie a Șătrarului Ioniță Otetelișanu i a

Predi Bujoreanu bivă Velă Vist., i Cluceră Vladuți Tetoianulă, i Ilie Olănesculă și alții, scrisă cu lt. 1779, Mai 28, de este acumă, la Maiă înă 28, ună ană, întru care arată că, după ună hrisovă ală răposatului Mării Sale Vladului Voevodă celă dă la mîna lui Romană i la mîna Vladului, dină care Romană zică că să tragă Romanii, iară dină Vladu zică că să tragă acești jăluitori Rîmești, și le-au fostă stăpînirea totă pă dină doo, Rîmeștii cu Romanii, până înă zilele răposatului întru fericire Matei-Vodă Basarabă, iară atunci, încăpîndă numitu Vladă, dină care zică Romanii că să tragă Rîmeștii, datoră bani de dajdiie, l-ară fi plătită de toți bani Utmejă Capă-Grasă, i cu Vasile, i cu Neagoie și cu toți cetași lui, dină care zică că să tragă Romanii, și păn[tru] acei bani le dă Măria Sa răposatulă Matei-Vodă a stăpîni acelu Utmejă, i Vasile, i Neagoie, cu neamulă loră, toată partea Vladului (dină care să tragă ei), și dină partea acelu Vladului numai a nooă parte o dă popi lui Stană, i fii-săă, Sandulă diiaconu, dină care arată că să tragă Rîmeștii; care acestă hrisovă ală răposatului Matei Voevodă să văzu și de noi, scrisă cu lt. 7153 [1645], Apr. 10, mai nainte cu trei ani de hrisovulă ce-lă aă și Rîmeștii, iarăși ală răposatului Matei-Vodă.

Și arată numiți hotarnici că, cercetîndă și de starea hotareloră i curgerea apeloră, aă văzută că hotaru Rîmeștiloră, începîndă-să dină apa Luncavățului, de unde să face tîrgă, să înjugă cu hotarulă Vaideei ală sfintei mînăstiri Bistrița, și merge pă slemne înă susă, până înă vîrfulă Romanului, înă hotaru celă bătrînă, la obîrșia rîului Rîmeștiloră, iară pă dină josă să înjugă cu hotar[ulă] sfintei mînăstiri Hureză, și apucă dealulă înă susă, pînă înă Pisculă-lă-Epure; și, de acolă innainte, totă slemne pă drumă, înjugîndă-se cu hotaru Romaniloră. de iase totă în vîrfulă muntelui Romanulă. Într'aceste semne arată hotarnici că să coprinde toată moșia, cu plaiurile și cu munții Rîmeștiloră, și, după hrisoavele ce zică că aă văzută la mîna Romaniloră i a sfintei mînăstiri Horezulă, și alte scrisori, hotărăscu ca să stăpânească ei cu sfînta mînăstire Horezulă acești munți,

cu bună pace de către Rîmeștii. Care această hotărnicie, nefăcîndu i Rîmești în optu luni apelațiie, s'au întăritu și cu luminată pecetea Înălțimii Tale, ca să stăpînească Romani cu pace, înu potrive tuturor acestorū hrisoave și alte scrisori ce ne arătară și Romani și Rîmeștii. Ne mai arătară Rîmeștii o carte de judecată a răposatului Banului Barbulu Văcăresculu, fiindu scrisă cu lt. 1752, Apr. 29, întru care arată pă largu toată curgerea acestii judecăți, și arată că, după vremi, cîndu Rîmeștii jura și lua toți munții și-i stăpînea pînă la o vreme, cîndu Romani jura și lua toți munți și iarăși îi stăpînea pînă la vreme, și, fiindu multă pricină de gîlcava între dînșii, și într'altu chipu neputîndu-să curma această judecată, arată răposatulū că după numitulū mai susu hrisovū alū răposatului Vladului Voevodū, au conoscutū că acei doi moși au fostu stăpînitori acestorū munți, dinū care unulū să tragū Romani, iarū dintr'altulū să tragū Rîmeștii, după cumū arată dumnealū, că pă în doo le-a fostu și stăpînirea pînă la o vreme, iarū, după ce s'au invechitū vremia și s'au petrecut bătrîni lorū, răpuindu-și cărțile ce va fi avutū, au începutū a stăpîni totū cu gîlceavă, și arată că, altū neputîndū dumnealū înțelege mai multū, fără numai cumū că au fostu doi oameni de au fostu stăpînindū acei munți, le-au zisū, atitū Romanilorū, citū și Rîmeștilorū, ca să să așeze și să să tocmească între dînșii, puindu-le sorocū de o zi. Și arată că apoi s'au sfătuitū și s'au așăzatu cu toții ca să stăpînească acesti munți, ce să numescū mai josū, pă dinū doo: Rîmești jumătate, și Romani jumătate, adică muntele Bolca i Modeasa, cu Virfulū-lū-Romanū i Pietrile-Roșii, i Pisculū-Murgū, i Pisculū-Lungu i Brădulețu, pînă în Piiatra-Bărcaculū, unde să înfunda golulū cu obîrșia lū pînă în Virfulū-lū-Romanū, i marginea de către Vaideei, pă unde să înfundă golulū înū marginea Făgetului. Și să fie pace între dînși, stăpînindū acesti munți pă dinū doo, după cum arată că ș'a făcutū și zapise de așăzămintū și de învoială uni la mina altora. Care zapise de învoială și de împăcăcune cerîndu-le noi, văzurăm unulū cu lt. 1752, Apr. 29, datū de Romani la mina Rîmeștilorū,

și altul, iarăși cu același lt. și lună, datu de Rimești la mîna Romanilor; în care zapise să coprinde că, avîndu ei multe judecăți, și în multe rînduri au jurat, cîndu o parte, cîndu alta, ca să lipsască toate pricinile și, înu scurtu, ca să nu mai fie gilcavă, să leagă prinu zapisele lorū ca să stăpînească acești mai susu numiți munți pă dinu doo, adică Rimești jumătate și Romani jumătate; înu care zapise să văzură iscăliți mărturii răposatul Paharnic Costandinu Obedeanul și răposatul Stolnic Costandinu Strîmbeanul, și nu fură tăgăduite aceste zapise, nici de o parte, nici de alta.

Deci, de vreme că ei între dînșii s'au așazătu și s'au învoitu și s'au legatu ca să le fie stăpînirea pe din dooă, de vreme că într'altu chipu nicio judecată nu le-au pututu hotări, după cumu și răposatul Banu Văcăresculu arată, nu poate găsi judecata la ce să puie teme, ca să poată ane-risi aceste zapise, care, după pravil și după vechiul obi-cei alu pămîntului, toate judecățile și hotăririle rămînu a fi fără de niciunu teme unde este învoială și împăcare prin zapise, și stăpînire, de atunci pînă acumu, de ani 28. Bine și după dreptate au făcutu răposatul Banu Văcăresculu urmăndu zapiselorū lorū de învoială, și rea și făr' de cale este făcută numita carte de hotărnicie a Otetelișanului, neurmîndu zapiselorū lorū de învoială și stăpînire de ani 28, de la facerea zapiselorū și pînă înu anul trecutū, cîndu le-au făcutu hotărnicia. Înū care hotărnicie să văzu că nu urmează acei hotărnicii, nici după hrisovulū răposatulū Vladulū Voevodū, unde dă la Rimești și la Romani să stăpînească acei munți pă doī moși, dinu care se fragū Rimești și Romani, nici nu urmează după hrisoavele răposatulū Matei Voevodū, care dă și Rimeștilorū și Romanilorū fieș-tecăruiă după cum au cumpăratū unī de la alții și au avutu de moștenire și stăpînire într'acești munți, nici nu urmează cărți răposatulū Banulū Văcăresculū, care i-au judecatū, și s'au învoitu prinu zapise uni la mîna altora ca să stăpînească Rimești jumătate și Romani jumătate, după cumu să coprinde într'acea carte de judecată, și au și stăpînitū de atunci pînă acumu, de sîntū ani 28. Ci, această hotărnicie fiindū fă-

cută cu greșală și fără de niciună temei de dreptate, să fie luminată porunca Înnălțimii Tale să ia de la mâna Romanilor și să oprească la cântărieria Divanului Înnălțimii Tale, cum și anaforoa Departamentului să oprească, fiind cu temei numai cartea Banului Văcărescului și zapisele lor de învoială. După care aceasta ne mai avîndu nici Romani altă ce să mai răspundă, și cunoscîndu singuri ei dreptatea Rîmeștilor, fiind zapisele de învoială netăgăduite, nici de o parte, nici de alta, amîndoo părțile ziseră înaintea noastră ca să rămie josă acea hotărnicie a Otetelișanului și să mulțumescă cu toți ca să le fie stăpînirea pă din dooă, după zapisele de învoială, și după cartea Banului Văcărescului.

Drept aceia și noi am primită cererea lor, și de la judecată s'au găsită cu cale să le fie stăpînirea pe dină dooă, adică Romani cu toți cetași lor să stăpîneasă dină mai susă numiți munți jumătate, și Rîmești cu toți cetași lor iarăși jumătate, și așa să le fie stăpînirea, atîtă lor, cîtă și celor ce să voră trage dintr'înșii, după vremi, — că așa s'au cunoscută a fi cu cale și cu dreptate. Și, de voră vrea ca să li să împartă acești munți pă dină dooă, să fie luminata porunca Înnălțimii Tale, ca să li să orînduiască ună dină ispravnici județului, să le hotărască acești munți de iznoavă de către alți vecini înprejurași, după semnele ce să coprindă înă cartea răposatului Banului Văcărescului, puindu-le și pietre ca să știe pă unde și cîtă să stăpîneasă Rîmești cu cetași lor, cum și pă unde și cîtă să stăpîneasă Romani cu cetași lor, afară dintr'ună munte ce să numește Frînculă, care este ală sfintei mînăstiri Bistriți, după cumă să coprinde înă deosăbită carte de judecată, iară a răposatului Banului Văcărescului; care pân[tru] acestă munte întrebîndu-i noi pă amîndoo cetele, ziseră cu toți că ei n'au treabă cu acestă munte, nici de cumă, ci să-lă stăpîneasă sfinta mînăstire cu bună pace, după cumă să coprinde într'acea carte a răposatului Banului Văcărescului. Ci noi de cercetarea ce amă făcută foarte cu amăruntulă citîndă la toate hrisoavele și cărțile de la amîndoo părțile, întracestași chipă ni să păru

că este cu dreptate, iară hotărîrea că desăvîrșită rămîne a să face de Înnălțimea Ta.

Urmează iscăliturile boerilor.

XIII.

Înă trecuta lună lui Mai totă a acestui următoră ană, It. 1780, eșindă înnaintea noastră la judecată Rîmeștii cu Romani păn[tru] acești munți ce să numescă la anaforaoăa noastră ce să vede înapoi, între care este șimuntele Marginea, de către Vaideei, și, văzîndă noi că într'acele dooă cete de moșneni este pricină păn[tru] munții aceștia între dînșii, numai amă făcută judecată și s'aă învoită ca să-i stăpînească pă dină dooă; care învoială a loră s'aă întărită după anaforaoa noastră și de către Măriia Sa Prea-Înnălțatulă nostru Domn Io Alecsandru Ioană Ipsilantă Voevodă; dară, fiindcă atunci la judecata noastră n'aă fostă de față Costandină, i Radulă, și Pîrvulă, moșneni Urșani, care aceia aă fostă avută muntele Marginea, cumpărată înpună cu moșia Urșani de la boerii Folcoeni, și numiții Rîmești i Romani îi stăpînea înă silă și făr' de dreptate acelă munte Marginea Urșaniloră otă Vaideei, iară acumă, viindă și numiți moșneni Urșani, și eșindă înnaintia Mării Sale lui Vodă la Divană, cu toți moșneni Rîmești, unde amă fostă și noi cu toți de față, și, făcîndă Măriia Sa cercetare cu amăruntulă, căutîndă, atîtă cărțile Rîmeștiloră, cită și zapisulă de cumpărătoare ală Urșaniloră, i zapisulă vechi și hrisovulă domnescă ce aă avută, și cunoscîndă Măriia Sa că acestă munte dină cepută aă fostă și este ală Urșaniloră și răă l-aă stăpînită Rămeștii i Romani, aă hotărîtă Măriia Sa ca să stăpînească numiți moșneni Urșani de acumă înnainte cu pace, fiindă dreptulă loră, iară Rîmeștii i Romani să-și ție munți ceialți, afară dintr'acasta, după învoiala loră, pă dină dooă.

Deci, ca nu, după vremi, cu pricina acasta (căci este numită și muntele Marginea într'acastă anaforă), să să scoale Rîmeștii sau Romani a mai cere acelă munte, arătămă hotărîrea ce aă făcută Măriia Sa, cu Divanulă, după care ho-

tărire aŭ și poruncitŭ Măria Sa de s'aŭ scosŭ numele
acelui munte dintr'acastă anaforă, ce să vede înapoi, cu
chinavarŭ. 1780, Avgustŭ 7.

XIV.

Copie după cartea de alegere a munților ce să află suptŭ
stăpînirea moșnenilor rîmești din județul Vilcea.

Moșneni satului Rîmești vrîndŭ a-șŭ lămuri părțile lorŭ
de munți ce alcătuescŭ înŭ hotarulŭ Rîmeștilor și a se lă-
muri de spre vecini rezași prinŭ lucrare de hotărnicie, aŭ
dat jalbă către cinstita judecătorie a județului Vilcea, prin
care aŭ cerutŭ orînduirea mea pentru acest sfîrșit și, după
dezlegarea urmată cu adresulŭ cinstitei Prezedenții a po-
menitei judecătorii de supt No. 4746, anul 1844, Iulie 15,
am și pusŭ în faptă această hotărnicie înŭ anul curgătorŭ,
luna Iunie, vestind însă mai întii pă toți vecini rezași prinŭ
țității, potrivitŭ formelor legiuite. Apoi am ridicat plan de
situ[a]ția acestor munți, înŭ care, spre mai bună deslușire,
am însemnatŭ părțile dinŭ munți ce să află suptŭ stăpînirea
Rîmeștilor cu văpsea galbină, iar cele ale moșnenilor Ro-
manŭ cu văpsea roșie, rămînd partea sfintei mînăstiri Hu-
rezu, ce are și ea într'acești munți, fără văpseală.

Spre descoperirea ființei adevărului și lămurirea dreptului
fiescărui, am luat în băgare de seamă următoarele sine-
turi însă :

7235 [1727], Iulie 10. Carte de hotărnicie a lu[i] Ion Bă-
leanu, de împreună cu alți 6 boeri [I].

1727, Iunie 27. Cartea Administrații nemțești, înfățișată
mie de Rîmești: arată că munți Bolca, Ludeasa, Pietrile-
Roșii, Mieru, Piscul-Lung până înŭ Virfulŭ-Bîrcacului, după
jurămîntulŭ săvîrșitŭ de 12 oameni din Rîmești, să se stă-
pînească de Rîmești, d'împreună cu Romani, afară de ceea
ce să va fi vîndut sf. mînăstiri Horezului [II].

7236 [1728], Iulie 17. Copie de hotărnicie a 6 boeri, în-
fățișată mie de Rîmești, care, după spusa lor, s'aŭ scosŭ
din condica sfintei mînăstiri Hurezului [III].

7245 [1737], Februarie 22. Carte de hotărnicie a 4 boeri, înfățișată de Rîmeșți, prină care se arată că, după vechea învoeală, să cuvine partea sfintei mînăstiri Hurezu pe 21 capete de Rumîni, și mojneni Rîmeșți să ție pe 51 capete, etc.

7254 [1746], Mai 28. Carte de hotărnicie a Cămărașului Manu și alți 4 boeri, înfățișată de sfînta mînăstire Hurezu. Coprinde că, după înscrisul de învoire cu moșneni Rîmeșți dină acel an, să ție sfînta mînăstire doă părți și moșneni cincî părți din munți, plaiurile și celelalte părți de moșie.

1768, Mai 18. Pitacu protopopuluî Ion în josu porunci ca să jure 12 oameni din Rîmeșți și Romanî pent[ru] muntele Brădulețu, prină care scrie că s'au săvîrșit jurămîntuluî cînd, pe acea vreme, să judeca pomeniți moșneni cu Măldărești pent[ru] acest munte (acest sinetă s'au înfățișat mie de moșneni Lotreni).

1779, Iunie 4. Carte de judecată a Lotrenilor și altă carte, dină anulă 7233 [1725], Mai 4, înfățișată de Lotreni: dovedește că muntele Groapa-Mălaiuluî, Mălăița și muntele dină prejur sint ale Lotrenilor, iar nu ale Rîmeștilor.

1780, Mai 25. Anaforaoa veliților boeri, întărită de Domn totă în acel an, Mai 28, înfățișată de Rîmeșți, prin care să hotărăște ca muntele Bolca și Ludeasa (în anaforă să zice Modeasa), cu Virfu-luî-Romană, i Pietrile-Roșii, i Piscul-Lung, i Piscul-Murg, i Brădulețu, până înă Piatra-Bărcăuluî, unde să înjugă golu cu obirșiiia luî, până înă Virfulu-luî-Romană, i marginea de către Vaideei¹, să să stăpînească înă doaa, adecă jumătate de Rîmeșți și jumătate de Romanî, întocmai după învoeala dină anul 1752, Apr. 29, afar' dintr'un munte ce să numește Frîncu, care este ală sfintei mînăstiri Bistrița, după cum să coprinde înă deosebită carte de judecată a răposatuluî Banu Văcărescu, totă dină anul 1759, Apr. 29.

1791, Iulie 25. Foaie de împărțală, și totă dină acelă ană,

¹ Se adauge că pentru aceasta a fost proces cu Urșanii.

Iulie 26, carte de hotărnicie a Clucerului Vlăduțu Tetoeanu, înfățișată de Rîmești¹.

1816, Dechemvr. 15. Inscris de învoire al moșnenilor Urșani, dat la mîna Rîmeștilor, în coprindere că, după multele judecăți pent[ru] muntele Marginea, de spre Vaideei, s'a înpăcat amîndoaă părțile ca să stăpînească moșneni Rîmești acelū munte înū pace de către ei; care înscris este adevérit de cinstitul Divanū al Craiovi, tot înū acelū leatū și lună, și mi s'a înfățișat tot de mojneni Rîmești.

Afar' de aceste sineturi, mi s'aū mai arătat încă altele, și hrisoave domnești, atît dinū partea Rîmeștilor, cîtū și dinū partea Romanilor, care s'aū prigonit multă vreme pent[ru] acești munți, jurînd cînd uni, cînd alți, și luîndu-le înū stăpînire; dar, fiind înpotrivitoare unele altora și desputernicite prin alte dări de hotărîri, am socotit de prisos a mai însemna coprinderea lor, puînd temeî numai la cele mai sus arătate. Dinū care luînd eū în băgare de seamă cel dinū anul 7232 [1724], am văzut că toată suma stînjiniilor sfînteî mînăstiri Horezu dintr'acești munți s'aū lămurit atuncî înū lat pe culmea de spre Lotreni înū stînjini 1.780, afar' dinū munți ce-I mai are sfînta mînăstire în dreptul moșii ei de vatră și care nu s'aū însemnat pe plan; dar la ocolu semnelorū să închipuește lungulū acestor stînjini încă pe o altă culme, până în Virfu-lui-Roman. Cu care chip s'ar însuși mai toată partea dinū munți ce să stăpînesc de mojneni Rîmești, în vreme ce mai totdauna numai culmea munților să socotește latu, și din culme, de unde să slobod apele spre rîū, să socotește lungu lor. Pe plaī să vede că apa dinū culmea de spre Lotreni să scurge spre rîul cel mare, care culme să începe din muntele Bărcaču și merge până înū Virful-Mălăi, iar, din Mălăia până în Virful-lui-Roman fiind o altă culme, să socotește o deosebită lățime a munților, care atuncî nu să vede măsurată, ci însemnată drept lungu celiilalte culmi. Apoi și dinū sinetulū de la anul 7236 [1728]

¹ Urmează hotarul.

să face o dovadă că s'au făcut măsurătoare și pe culme din marginea muntelui Bolca până în Mălaia, desființându-să prin acest sinet hotărnicia Băleanului și lămurindu-să partea sfintei minăstiri Horezu în stinjină 1.843, din vârful Bărcacului, pă vârful, spre Mălaia, până în hotarul Bistriței, supt Vîrful-Mălăi; de acolo apoi să meargă drept în vale, pă Piriu-Sec, precum se urmează stăpînirea sfintei minăstiri. Iar muntele Brădulețu, în temeiul sinetului din anul 1768, să stăpînește de mojneni Rîmești cu Romani. Către aceasta sfînta minăstire Horezu nici că a avut, nici că are stăpînire pe culmea ce să numește Pietrile-Roșit, adică din Vîrful-Mălăi până în Vîrful-lui-Romanu, și, precum chiar din hotărnicia Rîmeștilor din anul 1791 se dovedi, s'au împărțit această culme cu piscurile ei în curele, pe moși, între mojneni Rîmești, care o stăpînesc, avînd și stînă în Piscul-Murgu și împărțind venitul cu analoghie, di atunci încoace, fără prigonire de spre sfînta minăstire Horezu, până în ani trecuți, cînd, de vre-o doi ani, au început sf. minăstire a-i supăra și a cerca pretenție pentru acea culme, supt cuvînt că, după cartea de hotărnicie a Băleanului, ar fi a ei, fără a putea însă aduce vre o catigorie împotriva hotărniciei din anul 1791, care, nefînd devimată (*sic*) de nicio stanție publică în curs de 54 de ani și, întemeată cu stăpînire, au dobîndit pravilnică tărie. Și, măcar că ar fi fost îndestul numai acest sinet spre lămurirea dreptului ce să cuvîne mojnenilor Rîmești, dar, ca să nu rămie bănuială, am vorbit de sineturi ce mai sus s'au arătat, fiindcă în cel din anul 7245 [1737] să deslușește o altă analoghie de împărțală Rîmeștilor cu sf. minăstire Horezu, precum și din acela de la anul 7254 [1746] iarăși să face altă deslușire; că, după învoeala ce s'au făcutu atunci, are să stăpînească sf. minăstire Horezu doaa părți, iar mojneni Rîmești cinci părți. Care acest sinet, înfățișat chiar de sf. minăstire, desființează de sineși hotărnicia Băleanului, fiindcă dovedește că, nerămînd mulțumire pe di[n]sa, s'au făcut în urma lui altă învoire. Căutînd eu apoi coprinderea anaforalii din anul 1780, unde să deslușește că munți coprinși anume într'însa

aă fost ale (*sic*) Rimeștilor și ale Romanilor, și, văzînd stăpînirea ce are sf. mînăstire Horezu din pomeniți munți, am întreat pe mojneni: de la cine anume îi are sf. mînăstire? Și mi s'au arătat că dină partea Romanilor s'au dat sf. mînăstiri muntele Bărcaču cu piscu lui, iar din partea mojnenilor Rimești s'ar fi dat muntele Piscu-Lung i culmea de spre Lotreni, cu piscurile ce easă dină acea culme, afară de Piscu-Brădulețului. Dar, fiindcă pentru aceasta nu am văzut vre-un sinet prin care s'ar fi putut dovedi cît aă dat Romani și cît aă dat Rimești, ci toți mojneni Rimești aă spus că stăpînirea ce are sf. mînăstire din muntele Bărcaču până supt Vîrfu-Mălăi și de acolo pe Pîriu-Sec la vale în Rîu-cel-Mare, s'au urmat fără niciun fel de prigonire, din vechime și până acum,—de aceia să și cunoaște că așa s'au învoit părinți și moși lor, neputînd nici eă tocmai acum în vre o altă teorie pentru analoghiia împărțeli între mojneni Romani și Rimești cu sf. mînăstire Horezu, cît mai virtosă că hotărnicia din anul 1791, care nu s'au făcut în taină de către sf. mînăstire, este un act cu carele aă stăpînit mojneni Rimești cu bună credință 54 ani și împotriva căria nu s'au făcut reclamație. Așa dar, puind și eă temeî la această hotărnicie și la foaia de împărțală tot din acel an 1791, și păzînd cele coprinse într'insa întocmai, nu lipsesc acuma, spre mai bună deslușire, a numi aicea semnele hotarului munților ce să stăpînesc de Rimești, însă:

Muntele Brădulețu să începe din culmea de spre mojneni Lotreni, pe la Vîrfu-Turcului, unde este 220 stînjini în lat, și merge, dină pieat[r]a hotarului, prină obîrșia pîriului ce desparte Piscu-Cernelelor, a sfintei mînăstiri Horezu, și pe acel pîriu în jos, până unde să împreună cu pîriu ce desparte Piscu-Afumatei, iar a sf. mînăstiri Horezu, și pă acel pîriu în sus, prină obîrșia lui, până eară în culmea de spre Lotreni, pe supt Vîrfu-Turcului, la semnul ce pe plan se vede și unde aă fost piatra. Acest munte să află în d'avalma stăpînire a moșnenilor Rimești cu Romani, și nu este numit înă hotărnicia dină anul 1791.

Muntele Pietrile-Roșii să începe dină mägura ce pe plan se vede subt Virful-Mălăi, lit. *c*, și merge tot pe culme în jos, alătura cu hotaru sf. mînăstiri Bistrița, peste Virful-Zeticului, până în dreptul Izvorului-Sec, înă semnul de subt litera *a*, de unde s'aú început măsurătoarea și împărțala la hotărnicia din anul 1791; de acolo pe Pîriu-Izvorului în jos, alătura cu hotarul Romanilor, unde să desparte muntele Ludeasa, a Romanilor, de piscul Pietrile-Roșii, al Rîmeștilor, și în jos pă unde să împreună acelú izvor cu Pîriucelú-Mare; apoi să întoarge și merge pe acel pîriú în sus, pila capulú piscurilor Pietrile-Roșii, Murgu, a Mierului și a Șarpilo[r], până prinú obîrșicia pîriului, în mägura de subt Virfu-Mălăi, la lit. *e*, iar împărțala să vede mai sus, la sinetul dinú leat 1791.

Muntele Piscu-lui-Țigan se începe din Virfu-lui-Roman și merge alătura, pă hotarul Romanilor, pe culme în jos, ce-î zice și Pietricea, pă unde să desparte cracul muntelui Bolca, al Romanilor, de acolo pe culmea Piscu-lui-Țiganú, tot alătura cu Romani, până în fagul înfierat; de acolo drept spre Apus, pe la capul plaiurilor, în matca pîriului ce este despărțitor muntelui Marginea (al Rîmeștilor) de Piscu-lui-Țigan. Și pentru acest munte s'aú arătat mai sus împărțala ce s'aú făcut în anul 1791.

Muntele Marginea să începe tot din Virfu-lui-Roman și merge alătura cu hotarul Bistriți, pe culme în jos, până în fagul înfierat, și de acolo, pe la capul plaiurilor, drept spre Răsăritú, în matca pîriului despărțitor de Piscu-lui-Țigan.

Acest munte să stăpînește de mojneni Rîmești în temeul înscrisului de învoire dinú anul 1816, dat de mojneni Urșani, cu carele aú avut judecată; de aceia nici nu s'a însemnat pe plan cu vâpsală, fiindcă este un munte deosebit, care nu aú avut înclinare cu mojneni Romani.

1845, Dechemvr. 22,

Craiova.

Îscălit: *Iosif Carmenschi*.

XV.

Hotărnicia Rîmeștilorū, făcută între dinși cîndū
s'aū înpăcatū.

Let. 1791, Iulie 26. Hotărnicia făcută de Vlăduți Tetoianu Clucerū (avîndū lt. 1797), pā temeiu porunci Caimacamului Craiovei, Iancu Caragea. Care hotărnicie s'aū văzutū astăzi, la mănăstire, înfățișată de d. Iosifū Carmenschi, hotar[nicū] și inginerū Rîmeștilorū.

1845, Iunie 12.

UN PROCES PENTRU ZAHEREA ÎN 1821-8¹.

I.

Cătră cinst. Căimăcămie.De la Spatarul Iancu Cananò.

Pătrunzându-mă cè mai mari întristari și scărbă, și după intoarcere mea acasă di piste hotarū, pentru urmatile prifaciri ci aū lăsat și casăi meli cele mai jalnici rămășițuri a unii grozavii răsăpe și acei mai desăvârșată străcăcuni, care m'aū opritū cu totul de a mă dipărta di la casa mē, pentru ca să facū cātū de puțină îndreptare cu strângirea răsăpitorū rămășițuri a tuturor lucrurilor ce li-amū găsat inprăștiate și pierdute, și, cu toată îngrozăre zapciilorū și boerilorū zahăregii, după cumū și a dumisali Spatarulū Racoviță, ci aū adaosū, fără nicio cruțare, a puni mulțime de oameni la moșăia mē Budești să triire și să bată păinile mele cu ce[lū] mai desăvârșitū irozmosū și nemilostivire, după ce și până astăzi s'aū rădicatū cu satile atăta somă de grăū, prăpădindu-să pe jumătate la trierū cumū aū apucat, și aceste toate dinū ciasulū ce aū sosat oștile și până astăzi, fără nicio plată saū vre-unū cuvântū de vre-o legiuită îndreptare, și într'atăta, încăt stare mē să să facă spre pildă de priveliști neauzată a cè mai mari nedreptate

¹ Originalele în colecția mea.

și răpire, mai vărtosă că mă aflu însărcinat cu atâta datorii, foarte cunoscută dumv., și înpilat pentru neadivărui și nedreptate, până și la ciasurile cele de pe urmă a unei doveditei ticăloșii. Pentru care, cu înștiințare că după datorii a trecirei meli la casa mē, cu multă plecaciuni arăt cinst. Căimăcămii, Preosfinții Voastre și tuturor domilor voastre, prē-luminațiilor boeri, și mă rogū ca, mai înainte venirii meli la Iași, pătrunzându-vă cu cē mai creștiniască cugetare svântă și adevărată a dreptății, să să de poruncă să să opriască și să continiască porniții d[r]egători și zapcii de a mai urmă isprav[c]ă și de a mă mai sărăci cu rădicare fără dreptate și piste porânca Mării Sali Pașii și înalta voința a Prea-Puternicei Împărății, ci pri[v]ești cu o nespūsă milostiviri asupra cruțării a averilor, a cinstii și a vieții acelora credincoși supuși; de săntū hainū, dovidiască-mă însuși răpitoriulū zapcii, ce aū venit cu atâta hotărâtă cruzime, numai și numai să mă sărăciască, prădându-mă, cu degitulū cruce a celor patru drumuri ce le vor găsă. Știutū este dumilorvoastre că aducătoriulū acestorū păini s'aū făcutū acumū de șapte ani cu o nespūsă stradanii, necontinite sudorū și grele cheltueli, numai și numai spre îndestulare și desfacirea datoriilor mele cătră neadormiții, nemilostivii și cunoscutū tuturorū dumilorvoastră creditorii mei, care de atâta vremi aū și săcfestruit păinile meli prinū drumulū stăpânirii și m'aū opritū de a nu le desfaci spre vre unū folosū nici a unia macarū dinū indeplinire, — aducându-mă astăzi la vederata cădere. Căci, de va rămănē numai decăt să mi să ia păinile suptū oricari altū cuvântū afară de cuvântulū datoriei acelora căroro mă aflu datorū, de care s'aū săcfestruit inū zadarū, aciastă răpire, de să va urmă, lasū luminatii înță[le]pciuni dumilorvoastră să giudeci de nenorocita familia mē și de mini. Ci să mai rămăi cela ce s'aū învăluit cu scărbă și cu dureri și groznice păsuiri de atâta vremi pentru aciasta datorii, lovindu-se de valurile adăncimii ei, și suptū acestū felū de tiranii și nedreptate, încăt să ne dămū pradă filui căștiū (*sic*; răului cîștig) și a lăcomii acelora ce vă săntū dumilorvoastră foarte cunoscuți!

Și nu mai puțină voimă și la aceia ce a să rămăi și de împrumutătorii miei, cari, orișicum, cu ră saună bună credință de m'aună împrumutat, și aciasta o lasă la nemărginită și nespusa mila a prea-puternicului Dumnezeu, cum și la cuprinzătoaria înțelepciuni dumilorvoastră. Avem toți un Dumnezeu și o judecată, — prin care nu lipsăscă a înștiința.

1821, Octomv. 14.

Iscălit : Iancu Cananò Spatară.

(Copie.)

II.

Divanul Moldavii

Cătră cinst. frate dumnealui Spătară Mihalachi Racoviță.

Iată să triimeti dumitali jaloba aciasta a dumisali Spatară Iancu Cananò ca să o vezi și să scrii dumeata, fiindcă este știut, întâi, că păinia cătră ai găsată dumneta la moșile dumisali, toată acă păine este de mai înainte secfestrută în siguranție banilor datorii cu care dumnealui este însărcinat; ală doile, că suma datorii este mare și toată nedejde plății stăruiești și atărnă ca să să poată plăti din vânzare păini ce este adunată de v'o cătrăva an; ală 3 le, că acum de odată s'aună mai întâmpinat trebuința hrăni oștilor înpărătești. Și, pentru aceia, dumneta nu veți adaoge a faci mai multă supărari, până când să va faci schepsăsă și să va afla chipul încuviințat pentru întâmpinare celor trebuincoasă spre hrana oștirii.

1821, Octomv. 20.

S'aună văzut și scrisoare dumitali, însă, fiindcă vreme de acă nu-i iaste a sănorisă celi ci din durere cineva grăești, iartăm unul altuia, și cautăm numai cele ce privăscă pentru greutățile de acum, ca să le putem întâmpina. Iartață-vă și vă înpăcați!

(Iscăliți : Meletie episcopă Hușului. Ioan Sturza Logofătă. Costachi Mavrocordat Velă Vist. Andronachi Donici Vor[ni]cū. Gheorghie Cuza Post.)

III.

Cătră slăvita Căimăcămia.

Facemū arătatū slăvitii Căimăcămii că, după cerire ce aū făcutū dumnealū Spatarulū Iancu Cananō pentru de a nu să lua dinū grăulū ce este pe moșia dumisali Budeștii, s'ău triimisū carte Divanulū, oprindu-să luare grăulū, căci toată păine aceia este de mai înnainte secfestrută înū plata datoriilorū cu care este datorī dumniulū Spatarulū. Acumū darū, adunādu-ni înprenă, amū socotitū unū cu-viinčosū chipū folosătoriū, atât pentru îndatoritulū, cătū și pentru creditoriū :

Adecă să să è pāni aciasta cu prețu 40 lei chila, triirāndu-să cu lăcuitori dinū țară, carile să să cari la magazaoa oștiniască spre a să întāmpina trebuința cē neapărată a hraniī oștilorū, și bani să vor plăti creditorilorū de cătră Visterie țării, cāndū să vă faci cerire,— mai alesū că, aciastă păine fiindū adunată de 4, 5 ani și mai bini, pe zi ce mergi, să isprăvești, și, fiindcă este secfestrū de mai înnainte, nici dumnealū Spatarul nu poate lua dintr'ānsa, nici a vinde, precumū nici a treci piste hotarū nu este slobodū, după poroncile înpărătești, și, așa stāndū, va aduce mai multă pagubă, irosāndu-să. Cu acestū chipū, dacă va socoti cu cali slăvita Căimăcămia să sī pui în lucrare, rānduindu-să boerī innadinsū spre aciasta, și înū urmă, dāndu-să la mīna dumisali Spatarulū adiverinți de la Viștierii (.i) de cătā pāni va eși, cum că să va plăti cu prețulū arătatū.

1821, Octomv. 24.

Ai slăvitii Căimăcămii cătră Dumnezăū rugători :

(Iscălit :) Meletie Episcopū Hușului

și plecați :

(Iscăliți :) Ioanū Sturza Logofătū. Costachi Mavrocordatū Velū Vist. Andronachi Donici Vornicū. Alecsandru Beldimanū Vornicū. Gheorghie Cuza Post. Lascarachi Sturza, Hat.

IV.

Căimăcamu.

Cercetându-să de cătră noi cuprindere aceştii anaforarii (*sic*) a dumnealorū boerilor Divanului, luindū pliroforii că prinū aciastă urmări a socotințilorū dumnealorū să săvârșăști în-tăi o punire la cali spre folosulū dumisali Spatarului Iancu Cananò, și, alū doile, o înlesnire și o îndămănanare spre a să întâmpina trebuința oștiniască, și, de să va urmă întocmai, rânduindu-să asupra trierării unū boeri spre a sta de fața la treirulū aceștii păni, și spre a nu să faci isprav[c]ă cătū de puțină și a să triera cu bună orânduială, îndatorindu-să prinū dregătorii Ținutului a rândui oameni și cai trebuin-țoși cu îndestulare, dar și spre a înbrătoșa sălința a să triera cătū să va putē mai înū grabă, îndatorindu-să și pe Țănutulū Hărlăului a da unū agiutori de cai și oameni, ca, cumū să va triera, să să triemată la mori să să macini și să să aducă la magazaoa oștiniască din Iași, triimețându-se și dumisali Spatarului Iancu Cananò o asămine copii de pe anaforă și scriindu-să ca să pui și dumnealui dinū partia dumisali omū să stei la trierū și la măsurătoare păni, și să è de la boeriu-lū rânduittū tescherē de toată suma grăului ce va eși.

1821, Octomv. 27.

(Iscălit :) Ștefanachi Vogoridi.

V.

Prè-cinstitutulū și luminatū Divanulū Moldavvii.

Văzândū că și după poronca slobozită de la 20 a cur-gătoari lunī ce dumneavoastră, luminați boeri, păt[r]unși fiindū de iubire, de dreptate și de milostivire, ați triimesū, cu cuprindere ca dumnealui Spatarulū Mihalachi Racovița, rânduindu-lū zahăragiū, cetindū jaloba mè, să conteniască și să nu mai superi cu rădicare din pănili de la moșăile meli, cu cari de atăta ani aciastă strinsurā a pānilorū acestora s'au făcut la casa mè, mai vārtosū cândū casa mè să află înpilată cu totulū și întru pătimirile cele mai amarā, su-pusă fiindū giugului unie asăminī datorii, — vechilī a dumi-

sali Spatarului Racovița, cu mulțime oaminilor, dinu potrivă, până ce amă agiunsu acolo la moșai, nu numai că n'au continit, dar au și ridicat una sută chili păpușoi, dinu cei mai buni păpușoi ce amă avutu, isprăvindu-mi mai pe atita și din grău cu trierul pe vremi cu ploai și cu ninsori, cu atăta oameni, încătū s'au prăpăditū cu batre și răsăpire ariilorū numai cu grău. D. Spatarul, inū loculū blāndeții și a disvinovățarilorū pentru grelile prifaciri a vremilorū, cu afronturi; n'au socotit nici ințr'o samă arătările și dovezile acei răsăpi și păgubiri cari s'au pricinuit casăi meli cu apucari a atătū grău cu [=in]. Țānutulū Suceviū, spre folosulū Jădovilorū și a zacașalor zapciū, și nu mai puținū cu aceia ce s'au urmat la Țānutul Botoșānilorū, cu trierulū iarăși fără de vremi, pe unū dialū, rădicāndu-mă inū puteri cu satile Țānutulū, supt feluri de nume dregătorești, atăta sumă de păine isprăvită și mai multū de cātū au rădicatū.

Aceste, milostivi boeri, spre mai multă încredințare tuturorū, cu ale nenorocirilorū mele, stāruescū și pliacă (*sic*), și, după prifaciri cu asupră de măsură, spre adăugire și creștere răului, neindestulāndu-să prigonoitare mē soartă cu atite învāliri și nedreptăți și nāvāliri ce mi-au făcut, și pără la prifacire inpotriva legiuitelorū orāndueli, praveli și obiceiuri cōnoscute și hotărāte prinū tratāte (*sic*), innalte fermanuri, pentru multă iubire de dreptate și nespusă milostiviri a prē-puternicului Dovelū, spre cruțare averii, a cinstii și a vieții, încredințate ocārmuirii ce după vremi s'au aflat,—pentru cari nāvāliri și nedreptăți prinū arătata jalobă de atăta vremi cu lacrāmī jāluindū m'amū înfātoșatū. Și, inū loculū sfintei cruțāri și a innalțului sfārșit, protivnice și grozave cugetāri cu neconteniri m'au ințāmpinat. dāndu-mă pradă ishirocardii¹ vrājmașilorū miei. Hārtille, documenturi, petrecute cele mai multe prinū vedere și auzire tututorū, inșuși și a dumnealorū icostisiri (*sic*) înfātoșază golātatea adivārului cu vrednice dovezi.

¹ Inimiū tari; grec.

Iată, milostivi boeri, că cu primejdie stării meli, care, dină ciasă înă ciasă, dină sãnulă prefacirii și a valuriloră vremii număi cătă nu să naște, că și a zililoră mele sfârșătă nu-î departe să o întovărășască, cu mare durere de pieptă ce o are, aducându-mă une ori cu ciasurile dină stenahorie la nesãmțire acastă patimă, și, după toate, ci poate să-mi mai rămăi? Dăruiți (*sic?*) mă rogă, dreptiloră tãnguiră a prè-plecatii meli jalobiă, ce, înă lacrimi scriindu-o, o triimet dumilorvoastre dină patulă durerii și a osândirii; dăruiți acestora credinčoasă aũ zice (*sic*: auzulă) cugetulă dumv., chiemându-vă în numile Atotputernicului Dumnezăũ, a dreptulă giudecãtoră, înă numile înnalteloră poronci a prè-puternicii Înparãții, înă numile omenirii și a patriei. La mână vă iaste acumă mai alesă scãrba și tãnguire întru'n de nedumerire famelii meli, și toate rãlile ale stării meli să le prefaciți înă bini, și înă bucurii arãtate lumii și țării înnaltile înpliniri a poronciloră împãrãtești, mai alesă întru ale mele, adresarisându-să prină orice felă de mijlociri; vă rădicați pentru legiuita mântuire și curmare rãtãciteloră voință a neadormițiloră miei vrãjmași, și dați tuturoră mare pildă a urãteloră începiri, după ce dină nou, spre cruțare binilui obștei, spre paza dreptății și ocrotiria țării, de la Prè-Înnalta Înparãție sãnteți chie-mați. Priviți, mă rogă, cu pătrunzãtoare luare-aminte cele ce s'aũ urmat cu mini de la anulă 1819, cu toatã bună credința mē și legiuria a mariloră provizii cuprinsă înă sinetură, a grelioră cheltuiuale, înplinirile și ciubote, a mariloră dobãnzi, a dobãnziloră prefãcute cu țării, și prină zapcii, care uni de la casa mē nu să rădica, și alții sosă înă locu loră, spre mai grabnica înplinire a vãnzãtorului scoposă de a mă dezrãdãcina dină strãmoșasca mea stãpãnire. La anulă 1819, după facirile și prefacirile, pe felă de felă de numi, de dreptăți, aũ eșit dină pretandanții ună boeriă strãină, și aũ luat la întâia zi a lui Iunie aceluiași ană suma asupra și plata acestora datorii, dină care o a triia parte cu sãlnicii să legiuisă spre o parte de folosă a interesului frãmãntat de însuși numitulă boeri, — după care aũ

și urmat plata acestora datorii cu feluri de monede, plătind galbănușul câte patrușprizăci lei, până la sumă de 27.500 galbină, socotindu-să până la un bănu proviziile, dobânze dobânzilor, până într'aciastă zi, și adaogându-mi-să alte 2.500 galbină provizie și mai deosăbit personalu folosu. Și, pentru ca să-mi lasă banii în hotărâtă vadă de șapte ani, i-am dat dumn. sănet de 30.000 galbină, adecă treizăci mii, ca să plătescă și pentru însuși provizie de 2.500 galbină, adaosul dobânzi până în șapte ani, pentru mari binele ce-mi faci de a-mi lăsa banii într'aciasta îndelungată vadă și într'aciasta nebună priimire și mulțămire me. Și, într'adivăr, mai multu întămeindu-mă asupra făgăduinții ce cu giurământu, că nu toată foarmelitaoa zapisului dumnealui a să va lăsa, ca să-i plătesc și dobânda și capetele până la vadă de șapte ani, cumu vomu putu, și că de la Țarigradu mai multu pentru adaosul acești sumi și a dobânzii ei, suptu numi de provizii, ce în opștesculu sănet de 30.000 galbină s'au închiit încă, și [se va] isp[r]ăvi îndată după ajungere acolo poronca și voe prin hrisovu domnescu, — ca să pot lucra în vadă de șapte ani doizeci și patru de căldări în velnițele de la moșia me Corni, fără plata cvitului căldărilor și a vămilor, și aciasta în hotărâtă vadă de șapte ani. Insuși creditorulu meu n'au putut tăgădui în corespondența ce au avut cu Stăpâniria de mai înainte pontru proviziia ce era cuprinsă în sănet, prin care cumpărasămu aciastă hotărâtă vadă, ca să pot întrebuița acestu capitalu în plata datoriilor mele, fără a fi supărat și sălit de a nu aștepta vremi vânzării lucrurilor și a sumi de producturi adunate la casa me, în soctiala plății acestora datorii de atâtea ani.

Acesta se dovidescu prin marturi vrednici de credință, atât pentru suma datorii cuprinsă prin săneturi și izvoade, prin condicile Vorniculu de aprozi, prin atâtea hărții, atâtu pentru toată suma unde și cui creditorulu meu au plătit-o, câtu și pentru adaogire sarcinii datorii și a osândirii casăi meli, cumu din vremi în vremi s'au urcat: asupra căroră de prisos imi pare de a mai adăugi orice, cumu

și asupra tocmelii pentru velniță; întru a căroră legături, judecați, milostivi boeri, cumă de aș putut creditoriu mă mieu prină vechilii săi, anume, întâiū prină dum. Hat. Manolachi Mano, la alū cincile lună după cerire zapisului acelu opștescū și aceluia anū, să mă apuce cu tãrie să-ī pãltescū 754 galbinī pe unū zapisū ce ari pe numile lui Andrii Pavlu, pe cari ilū trecusă înū condeile cele d'intăi; care pentru mine plătisă și cuprinsăsă înū socotiala a obștescului sănet întru acei d'intăi doizăci și șapte mi cinci sute galbinī; lucru ci cu merare tuturorū s'au dovedit înnainte dumisali Post. Rizu și a Stăpãnirii dinū condeile casăi lui chirū Andreiū și din însămnãrile ce s'au văzutū, urmãndū așășū de atunce creditoriu de a-și lua rãspunsulū sãu la Țari-gradū. Cã și Hat. Manu zicia cã, de s'au și gãsit acelu sănet rãzlãțãt, după socotiala obștescului sănet, să poate socoti ca o hãrtie albã, fãrã de nicũnũ temeiū. Alū doilia, cumă de m'au apucat creditoriu cu atãta tãrii, cu cuvãntulū tãrii numai, iar nu și a dreptãții, ca, ori să plãtescū dobãnda a 30.000 galbinī a tot anului, adecã trii mi șasã sute, și aciasta la alū zãcile lună după facire sănetului (lucru nelegiuit și neauzit, și, cu toate cã are pentru forma zapisului scris), sau să-mi vîndã stãpãniria prinū sultanū-mezat pãrã înū patruzãci de zile averia amanet. Și m'amū și trezit a doa zi după Paști, la alū zãcile lună a anului, a facirei sănetului, cu zapciū gospodū, rãdicat la Iași dinū poroncã și cu puteri, sãlit a-mi privi toatã stare secfestruitã și înū mezaturī pentru capitile, dobãnda și neajunsulū datoriiilor cẽrșite după cumū secfestruirele și științile de la Ținuturi, țãdulile, mezaturile, dovedescū, gãsãscū, și mai vãrtosū suma de 25.000 galbinī, care s'au trecutū înū țãdulile dovedești meeī (8 c : mila) ce aș vrutū să-și facã creditoriu mieu, și să priimescã asupra sa toatã staria mea, asupra condeiu lui acestuia de 25.000, și să mă cvituiascã, după ce însuși elū mai înnainte cu zãci lunī mă înprumtasã 27.500 galbinī cu chipulū de mai susū zisū și acelorași amaneturī.

Pentru numile lui Dumnezãu, atotputerniculuī Judecãtorū, boeri, judecați dreptãți și prefaciri, noianuri de osãndiri și

prăpastie de stări, învăluri și răzileturi, cu tărie și fără nicio cruțări, volnicindu-să de a-mi răpuni și viața, grozava nelegiuire. Și adeverești și mai multă că, pentru o nelegiuire plată, au vrut să să ajiute și să anerisască întregimii: și puterea cumpărării de șapte ani și îndelungatele îngroziri, să mistuiască și provizie de 2.500 galbeni, ci întru corespondența d'intă o tăgăduia.

Milostivi boeri, de ună vremi ce astăzi mă aflu la pontul hotărâtei primejdii, la care fără dreptate de scridarisăre prin mezaturi, răzileturile și nedreptă secfestruire cu care m'au rădicat mai într'unu an de zile toată puțința prefacirii și a desfacerei, împingându-mă până la Fevruarie a curgătorului an înu piçoarile următoarelor cu atăta asprime, întâmplări ce nu continesc și păra astăzi. Aceste sântu dinu partia lor, și, pentru mânduria mea, de voi scăpa cu viață, și a lăcrămătoarei famelii meli: mie nu-mi rămăni altă decâtă a-i căuta înu persoană sau pe clironomiilor lor la Tarigrad și până la marginile lumii, și dinu căsulă triimetiri prea-plecatei jalobii meli aceștia, a căriia au oprit și copii cu veletul ei, după dreptate, fără nicio grijă a-mi lăsa casa și toată desfacirea lucrurilor secfestruite să o facă prinu vechilii lor, urmându-să înu socotiala lor orice putere, ce vederat staria mea, după întâmplări, fără plată, sau adeverință, cu mâini innarmate mi s'au rădicat. Cum și dinu vite pe nidreptate atăta mi s'au răpit și au perit, și pot să piară, dacă li să va lua hrana, dinu pricina oștilor. Și protestarisim, să jăluesc și să ceru dreptate la socotială și împlinire pentru orișice păgubire mi să va întâmpla. Și, de acum, nema rămăindu-mi altu chipu de a mă sloboză dinu lanțulă osândirilor și a grijii,— pentru care înștiințăm și printr'acesta după datorii, jăloesc și, cum a vră unu atotputernicu Dumnezău, judecătorul vior și a morților, și prea-înalta și prea-milostiva Stăpănire cu mini și cu nenorocita familia mē, ci geme de groază și de osândă! Și nu mai puțăn și cu sălnicia, asupra a stării meli, sau cu clironomiilor lor, de ună vremi ce, cu adăncă întristari, cē mai deplină credință mea pentru tănșăi au fost

înă zădară, necruțare vieții cu toată îndestularia loră pri-
vești de a mă dezrădica cu atăta cruzămi dină strămo-
șasca stăpănire, iară nu de a-și ceri legiuite folosiri și în-
pliniri ertate de sfințeneia pravililoră și a obiceiuriloră și
poroncite cu tărie printr'atâte înnalte poronci.

Părintiască milostivire dumilorvoastre cu durere cerînd,
de nu veți găsa altă chipă, mijlociți, mă rogă, îndată ca
să mi să de voe să mergă și să-mi caută pricinile cu nu-
miții, saă cu clironomiă loră, oriunde fi voi găsa, macară
și cu primejdiia vieții meli de a fi, pentru că de a maă aș-
tepta și a maă răbda nelegiuitele loră volnicii și a maă
fi între ticăloșiile și nedomeririle trecute nici într'ună chipă
nu potă. Și cum a fi milostiviria Mării Sali, a pre-înnaltului
vechilă și credința cē cu bunătate patrioticiască a dumilor-
voastră.

Ă prea-cinstitulă și luminatulă Divană a Moldavvii
prea-plecată și supusă slugă :

(Iscălit :) Iancu Canană Spatară.

1821, Octomv. 22.

Botoșani.

(Buiurdizmosul¹.)

Cinst. dumneta frate Bană Ioniță Tăutulă, vei cerceta
pricina dumisali Spatară Iancu Canană, cu lămurire, de
care cercetare ve[i] faci lămurită arătari cinst. Divană, spre
a să puni la cali după dreptate.

(Iscălit :) Gheorghie Sturza Velă Vist. 1821, Oct. 26.

VI.

Divanulă Moldavvii.

După cercetare cē maă susă să arată, urmată de dum-
neală Banu Ioană Tăutu, a doveziloră înfătoșate suptă nu-
merile însămnate, stăndă Divanulă cu luare-aminte și cu
scumpătate a socoti, s'aă cunoscută asupraoările năvăliri și
însărcinările urmate dină partia creditoriloră dumisali și cu

¹ Porunca turcească.

nedreptă secestruire, fiindu înpotriva pravililor cerere ca să li să plătiască dobânda înainte, înainte împlinirii anului, pentru 30.000 galbină ce are coprinși înu obștesculu sănet, dinu care pricină, după asprime întâmplărilor, au adusū pe jăluitoariulū la vederată primejdii, — și cumū pute să le fie ertată sălniciia pentru neplata dobânzilorū după alū zăcile lună, mai înainte împlinirii anului, și să-i facă atăta sălă creditorii, de a-și vidē jăluitoariulū toată starea sa, mișcătoare și nemișcătoare, săcfestruită și scoasă prinū mezaturi, cumū dovedescū poruncele ci atunce s'aū dat, și mai alesū, înū suma de 30.000 galbină, iaste dovedită cu lămuriri încărcătura de 9.663 galbeni, 6 lei, cumū înū cercetare de mai susū să arată! Care lucru trebue să-i opriască cu totulū de a-i faci cē mai mică supărare, învinovățindu-să cu acestū pasū că aū privit cu toate sălnicile chipuri la stângerea și căderia stării jăluitoariulū, după cumū mai adivărat să cunoaște și dinū pretenția și cerire ce fără dreptate face prinū dumnealū Hat. Manu ca să-i plătescă 750 și atăta galbină dinū nou, cari s'aū doveditū că aū fostū cuprinși în socotiala opștesculū sănet și, fără nicio bătae de cuget pentru răzlățiria sănetului, i-aū cerutū cu atăta sălnicii de la jăluitoariulū.

Pe lângă aciasta, stândū cu luare-aminte a judeca cuprinde[rea] cărții gospodū înfătoșată suptū No. 1, cuprinzătoare acei anaforale întărite, și sănetului de suptū No. 5, de la Dechv. 1, 1818, pentru 7.600 galbină ce s'ar fi plătitū dobânzile a sănetului de 10.000 galbină a Cavacului, cât și a lui Nastasă Dumitriu, pără la aceiași vadē, să dovidești suma de 4.459 galbină afară dinū dreptate dobânzi, ci facū 3.141 galbeni încărcătura suptū feliuri de numi; înū suma sănetului; de la cari aū și începutū a să faci casă opștescă împrumutătoriu și a tragi înū persoana sa toate desfăcirile îndatoririlorū jăluitoariulū Spatarū, cumū să dovidești dinū opșteasca plata ci aū făcutū, încheindu-să înū sănetulū pomenit de 30.000 galbină de la 1 Iuni, anulū '819, înū care sumă să dovidești suptū feliuri de nume încărcătura mai susū zisă de 9.663 gal[bini] și 6 lei.

Dreptu aceea, de vreme ci, atâtu prinu cercetaria boeriului rânduit de cătră Divanū, precumū și după osăbită cercetare ce au făcutu Divanulū, să dovedești cu lămurire mai întâi încărcătura acelorū 9.663 gal[binī] și 6 lei, rămăni cu dreptulū dizvinovățăt jăluitoriulū Spatarū, atât de plata acestora, scăzându-să dinū sānetulū acelu de 30.000 galbinī, cumū și pentru dobānda a toată suma rămăni intru dizvinovățāre, după însuși hotărăre pravililorū; așājdere și, pentru cē fără batae de cugetū cerire prinū dumnealū Hat. Manu a celorū 750 galbinī, sānetulū acela rămāne rāsufat, și darū secfestrulū pusū prinū stăpāniri pe pāine jăluitoriulū Spatarū, grālulū, păpușoi, rămāni inū socotiala credinčoșālorū sāi, și atāta ceia ce s'au rădicat pār' acumū, precumū și prinū jaloba Spatarulū să aratā, cumū și ceia ci să va mai rădica și ce va mai rămānē, pārā inū vadē de șasā lunī de zile, după prețulū celū mai folosātorulū, să să scadā dinū cea driaptā summā a datorii, fiindū întāmeiatā toată păgubire întāmplātoare pentru nedreptū săcfest[r]ulū ci l-au urmat, după cumū să aratā mai sus. Și, pentru că creditorii nu să aflā aice cu veniturile, amaneturī, documenturī, rămāne Ocārmuire îndatoratā a le scoate prinū chipu cuviinčoșū și a le faci teslimū dumisali Spatarulū, ca unu ce dumnealū să ecsotlisăști cu pāini săcfestruite, care dinū poronca să rīdicā inū trebuința oștelorū împărătești.

Intru acestū chipū hotărăndu-să, să dē dumisali Spatarulū aciastā carte de la Divanū.

1821, Dechemv. 4.

(Iscălit :) Meletii Episcopū Hușulū.

Ioanū Sturza Logftū. Costachi Mavrocordatū Velū
Vist., Petrachi Sturza Hat., Costachi Racovițā Velū
Logftū, Rășcanu Vornicū, Gheorghī Brăescu.

XXXII.

«RIBELIA» DE PE MOȘIA CORNII (1833)¹.

I.

Starostili rușăscă de Botoșeni.

No. 45.

1829, Ghenari 28.

Botoșeni.

Cătră cinstita Vornicie de Botoșeni.

Dinū protestulū Ecselenții Sali statscăi soveatnicū Apostolū Stamo (cari înū orighinalū să alătoriază aici), pre largū să va pliroforisi cinstita Vornicie de zurbalnicicili urmări a dumi-sali Post. Iancu Cananò, carili vinde pe moșia Corni, fără a arăta vre o poroncă, cu felurī de îngroziri l-au silitū pe Ecselenția Sa a să depărta di pe moșie.

Pentru aceia, josū iscălitulū ari cinsti a pofți pe cinstita Vornicie ca, înū urmari poroncilorū Ocărmuirī ce le ari (pentru puniri pe Ecselenția Sa înū stăpănire moșilorū dumi-sali Post. Cananò) a binivoi de a mergi unulū dinū boeriī Vornici la staria locului și, fără cè mai mică întârzieri, să să depărteză pe dumnealū Post. de pe moșii, căci la dinū potrivă urmari toată răspundiri și păgubiri Ecselenții Sali poate să cadă asupra cinstitei Vornici. Iară, de lucrari ce să va faci, așteptū cinstitulū răspunsū, și la asemini va rămănē și iscălitulū cu îndatoriri.

(Original.)

Malinescu.

¹ Originalele la mine.

II.

Izvodă

de păgubirile ce s'aũ întâmplatũ la moșia Cornii a dumi-
sali Aga Țigara dinũ ribeliia ce aũ făcutũ dumnalũ
Post. Iancu Cananò la 9 Apr., la patru çasuri dinũ zã.

Paguba cumpărătorilorũ morilorũ.

Lei.	Par.	
340	—	zãci merțã pîne ce aũ luat de la moarã.
350	—	venitulũ morii inũ paisprezãci zili.
10	—	cinci gãini.
8	—	patru rãți.
708	—	

Paguba Logofãtului Vasili.

340	—	zãci galbeni ce i-aũ furat Țãganiĩ la hrubã, bã- tãndu-lũ.
48	—	o pãreche pantalonĩ, ce s'aũ perdutũ dinũ can- tãlerie, intrãndũ Vențãlũ cu fiçorii Panțãrului.
35	—	dou cãmeși și dou pãrechi izmeni de bumbacũ.
7	20	unũ bicĩ cãzãcescũ.
4	80	unũ harapnicũ.
9	—	o pãrechi cãlãmãri.
272	—	o cruce de aurũ cu lemnũ sfintũ intr'ãnsa.
12	—	dou pãrechi tureci, una de vaxũ și una de sãf- teianũ.
8	—	o zabalã olãcheascã.
6	—	o pãrechi scãri de șã.
13	—	unũ friũ.
15	—	unũ prosopũ.
36	—	dou chisãli de tiutiunũ.
22	—	dou cuțite, dou lingurițã, dou șãrvete și o fațã de masã.
6	—	unũ çaslovũ.

<u>Lei</u>	<u>Par.</u>	
5	—	unŭ catihisŭ.
4	20	unŭ moglanivŭ (<i>sic</i>).
16	—	unŭ poclavirŭ (<i>sic</i>).
16	—	o șapcă.
5	—	o ăsală, cu perii.
170	—	trei izvoade a crășmariului.
2	20	o pungă.
1	10	unŭ cotŭ de arghică.
2	20	o părechi papuci.
6	—	unŭ burdufŭ de ținutŭ titiunŭ.
10	—	o pelcică de căculă.
30	—	unŭ chimirŭ roșulŭ.
17	—	unŭ brău cu tocŭ.
40	—	o giubè vechi, ce o cumpărasă cu 115 lei.
10	—	unŭ cuțătașŭ a dum. Mariianŭ Pothaischi.
<hr/> 1.074	20	

Paguba flăcăilorŭ.

8	—	dou chelceli de melŭ.
15	—	o cușmă țurcănească a lui Irimia.
4	—	unŭ cheptari.
5	—	o părechi ițari.
24	—	unŭ ilicŭ.
8	—	o șă cu poghî.
5	—	unŭ bici.
8	—	o cămeșă.
3	—	o părechi izmeni.
6	—	unŭ ștergarŭ vrăstat.
40	—	unŭ cojocŭ a lui Toaderŭ, ce l-aŭ ruptŭ cu baltagili.
52	—	unŭ cojocŭ a lui Grigori cojocariulŭ: tijŭ l-aŭ ruptŭ cu baltagulŭ.

147 —

Paguba crășmarilui.

<hr/> 110	—	pe rachiu ce l-aŭ datŭ dinŭ poronca dumisali Post. lăcuitarilorŭ,
-----------	---	---

Lei Par.

Paguba boierească.

- 250 — pentru doi cai ce s'au luatŭ de cătră lăcuiitorii
de la Poiana-Lungă pentru pământŭ de
aratŭ ce să vândusă.
- 170 — pentru dou stoguri fânŭ ce să cumpărasă de la
d. Comisŭ Sărghevici, și d. Post. l-au în-
prăștietŭ.
- 90 — pentru trei părechii de feră de plugŭ.
- 318 — cheltuiala făcută înŭ Botoșani cu 14 oameni
dinŭ pricina izgonirii dinŭ Cornii.
- 24 — patru părechii cuțate și șarvite.
- 5 — unŭ prosopŭ.
- 16 — dou cămeși.
- 160 — patru cară nou ce li-au trimesŭ la Eși.
- 25 — stratu unei pușci ci l-au stricat Arnăuții dumisali.
- 10 — o feriastă.
- 5 — o broască, ce au stricat-o, de la ușa casăi.

877

Adunarea.

- 708 — paguba cumpărătorului de la mori.
- 1.074 20 paguba Logofătului Vasăli.
- 157 — paguba fiilorilorŭ boierești.
- 110 — paguba crășmarului.
- 877 — paguba boierească.
- 2.946 20 adecă dou miŭ nou sute patruzăci și șasă lei,
douzăci parali, paguba pricinuită dinŭ re-
belia dumisale Iancu Cananò bivŭ Velŭ Post.,
bezŭ stricăcunea ce au făcut pădurii pinŭ
vânzari, dinŭ cari altă pân' acumŭ n'amŭ
pututŭ descoperi, decâtŭ numai doisprizăci
copaci vânduți și banii luați.

Vasăli Buzduganŭ Medelnicerŭ,

1833, Apr. 23.

III.

[Cercetarea.]

No. 1. Ioann Beldie.

Vârsta sa 56 ani, de relighie reformată, însurată, avându soție și trei copii, de protecție austriacă, locul naștirii sale în Clauzîzburg din Transilvania, arată că în Moldova să găsești de optă ani, petrecîndu din vremea venirii sale la Budești sau G[ura]nda, iar în satul Cornii au trecut de la arătata moșie de la anul '831, găsindu-să apurarea întrebunțat în slujbile dum. Canonău, atât aice în satul Cornii, cât și mai înainte, cînd au fost la Guranda; arată că supt închisoare n'au fost, dar în să documenturi pentru a sa purtare sau protecții n'au înfășoșat.

La pricina că să tratarișăști, au mărturisit că pe el, Ioan Beldii, l-au chiebat de aice dumnealui Canonău, trimețîndu pe un lăcuior, anumi Zahariia, din satul Sarafinești-lui-Bals, după care el au mers la Guranda, unde dumnealui Canonău i-au dat o merță păpușoi, povățuindu-lu ca să iei sama să lecuiască cai ciți să găsească cu rapăn la satul Cornii, și tot atunce i-au dat și un pachet cu hârtie ca să-lu ducă la giudecătoria de Botoșani, precum el au și urmat, încredințîndu-lu că în acel pachet sînt poronci a Ocărmuirii de sfîrșitul pricinii cu Țigară și că moșiile i s'au dat iarși în stăpînire, pentru care l-au încredințat că are în grabă să vie la Cornii împreună cu comisie. După venirea dumisale Canonău aice la Cornii, atunce cînd au călcat ogradă boerească, arată că au venit și el, supt cuvîntu ca să ceară 84 lei, ce zici că ar fi avîndu a lua de la dumnealui Med. Buzdugan din socoteala orînzei, fiindcă el, Ioan Beldii, ține în orîndă un ratoș de pe moșia Cornii, din drumu Săretiului. Tot el arată că părtaș la vre-o distrămată urmare n'au fost, nici cu bătașii nu s'au amestecat, în să n'au tăgăduit că pe dumnealui Med. Vasile Buzdugan l-au suduit în față cu cuvinte ocăritoare, dîndu-și acum

sama că ačasta aũ făcutũ pentru pricina mai susũ aratațilorũ bani, 84 lei, pentru care i-aũ datũ unũ peču dumnealui Cananãu ca sã-i tragã dinũ vinitulũ moșii Cornii, și, așã, pe temeifulũ aceluĩ peču, aũ lãsatũ pe dumnealui Med. inũ pace. Mai aratã cã elũ aũ luatũ la dınsulũ pentru lecuirea 36 cai, care sã gãsãscũ și acumũ la dınsulũ, și totũ el aũ triimis la ograda boereascã de aũ luatũ unũ carũ de fãnũ.

Care aceste arãtãri le-aũ inãcredințatũ inșuși cu a sa iscãliturã, inũ limba ungureascã :

Johon (*sic*) Beldy.

S'aũ presustfuitũ de cãtrã cilenurile comisii.

P. Asachi Cam[inariũ].

Ilie Gherghelũ Comisũ.

No. 2. Preotulũ Vasili Stanũ.

La inãtrebarea ci i s'aũ făcutũ, aũ arãtatũ urmãtoarele :

Cã la 9 a urmãtoariĩ luni Apriilũ dumnealui Post. Canonãu, pe la vremea mesãii, aũ venitũ la Sfinția Sa acasã cu trãsura sa și altã caruțã cu fecori și Țiganĩ; unde, stındũ inũ prejma casei, inũ drumũ, aũ triimis doi Țiganĩ și, luıdu-lũ dinũ casã, l-aũ dus la trãsura dumisale Post., unde, inãtrebındu-lũ cine este la ograda boereascã, Sfinția Sa i-aũ rãspuns cã sã gãsãști Med. Vasili Buzduganũ. Dupã care, luıdu-lũ inũ trãsura sa, aũ venitũ la poartã, unde, inãdatã zicındũ dumnealui Canonãu pãzitorilorũ de la poartã ca sã deschidã, și luıdu rãspuns de la pãzitori cã n'aũ aseminea voi, dumnealui Post. aũ poroncitũ ca sã sã strice poarta. Inũ care vremi, sãrındũ peste garduri, pe de o parte Țiganĩ dumisali și alți oamini ci vinisã inũ formã de čobani, iarũ, pe de alta, nãvãlındũ fecorii boerești care sıntũ lãsați slujbași volnici, aũ stricatũ lacata porții și, deschizındũ, aũ inãtratũ dumnealui Post. cu toți ai sãi. Viındũ apoi la ușa cașãii, aũ strigatũ sã-i deșchizã, și de cele urmate științã nu are, pentru cã, vãzındũ niște asãmine lucrãri, aũ fugitũ, darũ inșã, gonitũ fiindũ de unũ Țiganũ a dumisale Canonãu, anume Ștefanũ, carile aũ și zvãrlitũ cu unũ toporașũ,

dară nu l-au nimerit, și, apucându a fugi acasă, au găsit acolo alți Țigani, cari, cu îndestulă vârvărie, scosă pe preuteasă și copiii, împingându-i și îngrozindu-i, din care pricină s'au și bolnăvit preuteasa, iară pe preut l-au dus la dumnealui Cananău, unde, agiungându, au găsit pricinile liniștite, fiind trecute cele urmate mai înainte. Au mai arătat că Pavălu Budianu, umblind pin sat, încredința cu strîgări pe lăcuiori cum că dumnealui Canonău este stăpînul acești moși, scoțind pe lăcuiori la lucrul boerescului, rădicind și 21 pluguri, care le-au dus la Guranda, unde au zăbovit pâr' acum 12 zile.

Și, pentru că au arătat adevăru, încredințază cu a sa iscălitură :

Irii Vasile.

S'au presustfuit de cătră cilenurile comisii.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelū Comisū.

No. 3. Dimitrachi a Popii.

Luindu-să în cercetare, au arătat vârsta sa, de 40 ani, de relighie pravoslavnică, născut în satul Cornii, rânduială creștinească în Postulū-Mare trecut n'au săvirșit, supt închisoare arată că n'au fost; este însurat, avind șasă copii. În pricina urmată și tratărită de Comisie au mărturisit că el, în mijlocul acestor încungurări, au fugit, dosindu-să, ca să nu fie față; însă Pavălu Budianu el știe că să feră de dînsul, nearătindu-i răvașale dumsale Canonău.

Și, pentru că au arătat adevărul, au încredințat cu a să iscălitură :

Dumitrachi Popa.

S'au presăstvit.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelū Comisū.

No. 4. Ioanŭ Prale.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vârsta sa, de 40 ani, născutŭ înŭ satulŭ Cornii, de relighie pravoslavnică, însuratŭ, avîndŭ și doi copii; arată că suptŭ închisoare n'aŭ fostŭ. La pricina tratărită aŭ mărturisitŭ următoarele: că elŭ la străcarea porții aŭ fostŭ de față, precumŭ și la toată urmarea dinŭ parte dumisale Post., arătîndŭ că vinovații cutezători sîntŭ:

1. Pavălŭ Budianu.
2. Petre Chihai.
3. Dumitru sînŭ Petre Chihai.
4. Tudurachi a Panțîrului.
5. Ghiorghie Sălăvăstru.
6. Manolachi a Panțîrului.
7. Ionŭ a Panțîrului.

8. Toaderŭ a lui Condre, — afară de Țigani și de oamini înarmați cari venisă cu dumnealŭ Canonău. Aŭ văzutŭ bătîndŭ la ușa casăi, iarŭ pe Tudurache a Panțîrului străcîndŭ o fereastă și întrîndŭ înŭ casă, cîndŭ, totŭ odată, străcîndŭ și ceialanți încuitoarea uși, aŭ năvălitŭ. Pentru cele întămplăte înŭ casă, elŭ nu știe, decitŭ arată că aŭ văzutŭ înŭ urmă pe Pavălŭ Budianu poroncîndŭ lăcuiitorilorŭ ca să asculte de dumnealŭ Canonău, scoțîndu-i și la boerescu, rădicînd și 21 pluguri de a lăcuiitorilorŭ, pe care le-aŭ triimisŭ la moșia Guranda. Elŭ, Ionŭ Pralea, îndemnatŭ de pilda celorlanți, aŭ umblatŭ cu unŭ parŭ înŭ mână, darŭ arată că n'aŭ lovitŭ pe nime, decitŭ aŭ gonitŭ pe chelariulŭ dumisale Țigară, darŭ nu l-aŭ pututŭ agiunge; asămine că, înŭ urma acestorŭ întămplări, aŭ străjuitŭ pe dumnealŭ Med. ca să nu fugă.

Și, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, neștiîndŭ carte, aŭ pus degetu pe sămnelŭ Sfintei Cruci:

[deget:] ieŭ Ionŭ Pralea.

S'aŭ presăstvuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 5. Ioanŭ a Ursului.

Luatŭ fiindŭ înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vârsta sa, de 24 ani, născutŭ înŭ satulŭ Corniî, holtei; arată că suptŭ închisoare n'aŭ fostŭ niciodată. La pricina tratărisă de Comisie aŭ mărturisă că pe dînsulŭ nu l-aŭ chieimatŭ nime și că elŭ sîngurŭ de sine aŭ venitŭ suptŭ cuvîntŭ ca să-și iei pușca lui, ci să găsă la ograda boerească; în care prilejŭ aŭ stătutŭ și iel la scară, cu unŭ čomagŭ înŭ mână, însă n'aŭ lovitŭ pe nime. Aŭ arătatŭ că aŭ fostŭ înŭ casă la dumnealui Med. Buzduganŭ, însă nu i-aŭ zisŭ nimică. Iarŭ apoi, pentru acei ci i-aŭ văzutŭ făcîndŭ destrămări, aŭ mărturisă de o potrivă, precumŭ să arată la doprosulŭ suptŭ No. 4, luatŭ de la Ionŭ Pralea, cu adăugire că aŭ văzutŭ între fruntașăi cutezătorilor pe:

1. Vasili Vențălŭ, carile aŭ și luatŭ lucruri de a oamini-lorŭ dumisale Țigara, străcândŭ o ladă ci iara înŭ cîntă-lărie.

2. Ioniță Mazălu.

3. Neculai a Ioaniî.

Și, pentru că aŭ arătatŭ adevăru, i s'aŭ pus numile și degitu înŭ sămnelŭ Sîntei Crucii:

[deget:] ieuŭ Ionŭ a Ursului.

S'aŭ presăstfuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

No. 6. Nicolaiŭ a Ioaniî.

Luîndu-să înŭ cercetare, aŭ arătatŭ vârsta sa, ca de 30 ani, loculŭ naștirii sale înŭ satulŭ Cristești; trăești cu o fimeî necununatŭ, avăndu-și părăsită fimiia sa cê legiuită de 8 ani. Suptŭ închisoare arată că aŭ fostŭ. La pricina tratărisă de Comisie aŭ mărturisă de o potrivă cu arătările cuprinsă prinŭ doprosulŭ suptŭ No. 5, luate de la Ionŭ a Ursului, puîndu-și acele îndreptări, că aŭ venitŭ și elŭ ca să-și iei o pușcă.

Și, pentru că arătările sale sînt drepte, i s'au scris numile ș'au pus degetul în sămnul Sfintei Crucii :

[deget :] ieș Niculai a Ioanei.

S'au presăstfuit de Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelū Comisū.

No. 7. Mironū sǎnū Ștefanū Costescu, birnicū.

Luindu-sǎ în cercetare, ă arǎtatū vârsta sa de 24 ani, nǎscutū în satulū Cornii ; este holtei ; trǎești împreună cu tatǎ-sǎu. La pricina tratarisitǎ ă arǎtatū cǎ elū are științǎ precumū Ștefanū Vezǎteu, triimesū fiindū de dumnealui Post. Canonǎu, ă datū de știre fečorilorū boerești ca sǎ sǎ gǎtiascǎ, precumū ă și urmatū, eșindū înainte dumisale Cananǎu la ratoșulū de pe moșia Sarafinești, și cǎ ă vǎzutū cele aratate prinū doprosurile de mai sus, cu adǎugire cǎ ă fostū, pe lîngǎ ceialanți :

1. Lupu Sǎlivestru.

2. Costandinū a Ioanei, — care aceștia, cu dumnealui Canonǎu viindū odatǎ și împreună, ă făcutū necuviințele, rǎnduindu-lū pe dînsu cu Ionū a Panțurului, dinū poronca lui Ioanū Beldei, ca sǎ strǎjuiascǎ pe oaminiū dumisale Agǎi Țigarǎ.

Și, pentru cǎ ă arǎtatū adevǎru, i s'au scris numile și ă pusū degitu :

[deget :] ieș Mironū sînū Ștefanū Costescu.

S'au presăstfuitū de cǎtrǎ Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelū Comisū.

No. 8. Ionū a Panțurului.

Numitulū de mai susū, dosîndu-sǎ și umblîndū fugari, trimețîndu-sǎ, s'au prins noapte în pǎdure ; carele, luindu-sǎ la cercetare, ă mǎrturisitū urmǎtoarele : vârsta sa piste

20 ani, născut în satul Stăncestii; este holtei, lăcuește cu tată-său. Supt închisoare n'au fost niciodată. La pricina tratărită de Comisie au tăgăduit toate încungirările, apărindu-să că n'ar fi nici părtaș, nici destrămărilor, și nici ar avea știință, afară numai că Ștefan Vezăteu, triimesu fiindu de dumnealui Canonău, au dat de știre feșorilor boerești ca să să gătiască și să sară cînd va veni dumnealui Canonău, și că pe dinsul, d'înpreună cu Mironu, fișoru lui Ștefan Costescu, l-au rînduit Ioaș Beldei ca să străjuiască pe dumnealui Med. Vasile Buzdugan și pe Mariianu Pothaischi. Elu au umblat cu un par, însă să apără că n'au lovit pe nimine. Mai adaoge că, mergîndu la o curătură din pădure ca să curăță niște huci, în vreme ci să găsa Comisie aici, au venit la dinsul Pavelu Budianu, i-au zis să nu mai curăță, fiindcă dumnealui Canonău, după ce i-au pus la cale de au făcut răzvrătire, apoi au fugit, și pe dinșii au să-i dei afară din sat și să nu-și mai bată capu cu lucrul pămîntului.

Și, pentru că au arătat adevăru, i s'au scris numile și au pusu degitul:

[deget:] ieș Ionu sînu Costandinu Panțiru.

S'au presăstfuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelă Comisă.

No. 9. —	<table border="0"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">1. Gheorghii Cobzaru,</td> <td rowspan="3" style="font-size: 3em; padding: 0 10px;">}</td> <td rowspan="3" style="vertical-align: middle;">Țăgani vatrași.</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">2. Costantină Leonti,</td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; padding: 2px;">3. Costantină Nălbănu.</td> </tr> </table>	1. Gheorghii Cobzaru,	}	Țăgani vatrași.	2. Costantină Leonti,	3. Costantină Nălbănu.
1. Gheorghii Cobzaru,	}	Țăgani vatrași.				
2. Costantină Leonti,						
3. Costantină Nălbănu.						

Aratați mai sus, luîndu-să în cercetare, au mărturisit următoarele: că Ștefan Vezăteu, viîndu mai înainte, au dat de știre fișorilor boerești, precum și Țăganilor, ca să să gătiască și să sară cînd va veni dumnealui Canonău; după care din fișorii boerești au și mersu înainte la rașorul de pe moșia Sarafineștii, de unde au venit împreună, iar din Țăgani acolo n'au mers, ci numai aice cînd

aŭ sositŭ dumnealui Canonăŭ, aŭ săritŭ cu čomegile, aŭ străcatŭ poarta și s'aŭ împărtășitŭ destrămărilorŭ urmate, precumŭ prinŭ doprosurŭ să arată, cu adăugire însă că, atunci cândŭ dumnealui Canonăŭ să afla înŭ satulŭ Cornii, găsindu-să unŭ logofătŭ a dumisale Agăi Țăgară pe drumu Săretiului, mergîndŭ la satulŭ Călinești, i-aŭ eșitŭ înaintē :

1. Ghiorghie Cobzariu.

2. Costandinŭ a lui Lione, împreună cu alți trei, care acumŭ nu s'aŭ găsitŭ, și, apucîndŭ pe numitulŭ logofătŭ, suptŭ cuvântŭ că arŭ fi avutŭ de mai înaintē cu dînsulŭ pricină, luîndu-lŭ de părŭ și bătîndu-lŭ, l-aŭ închisŭ într'o casă, apoi, scoțîndu-lŭ, l-aŭ legatŭ, spre a-lŭ duce la dumnealui Canonăŭ; înŭ care i-aŭ și răpitŭ zăci galbinŭ, rupîndu-î buzunariu, — despre care însă ieŭ, Țiganiŭ, arată că n'aŭ luatŭ, darŭ aŭ mărturisitŭ că unŭ găitanŭ de mătasă de la contășu logofătului, ci l-aŭ răpitŭ, ieŭ, este la Costandinŭ Lione.

S'aŭ presăstfuit de cătră Comisie.

P. Asachi Cam.

Ilie Gherghelŭ Comisŭ.

XXXIII.

O JUDECATĂ BUCOVINEANĂ¹.

Suretă di pe o carte de giudecată a Nanului, ispravnicu
dină parte nemțască, dină 1775, Nov. 2.

Facemă știri că, după giudecata ce-aū avutū aicea la noi dumnalui Căpitanulū Ionū Ciuđinū cu Miftodii dichiulū de Sočavă și cu Macarie egumenulū de Săntilii, vechilii părintelui Mitropolitulū, pentru niști Țigani, anume Prieneștii, ce să află la stăpănirea Mitropolii, stăpănindu-i Mitropoliiie cu nume de Furnică, darū nu de Priianū, și, Căpitanulū Ionū Ciuđinū trăgându-i la stăpănirea sa cu nume de Priianū, dupe cea cu amăruntulū cercetari ce-amū făcutū noi la acea giudecată ce s'aū căutatū la anulū 1775, Iuli 14, s'aū doveditū Țiganiū că sântū [a] dumisali Căpitanulū Ionū Ciuđinū, dupe cumū pre largu arată cartea noastră de giudecată ce s'aū datū atuncea la mână Căpit. Ionū Ciuđinū atuncī. Însă Țiganiū nu i-aū luatū atuncī de suptū stăpănirea Mitropolii ca să să dei Căpit. Ionū Ciuđinū, ce s'aū mai pusū vadea o lună de zile, ca, de va mai avea Mitropolie niscaiva scrisori asupra Prieneștilorū, să le scoată și să să cerceteză. Și, mergându Căpit. Ionū Ciuđin la Eși, aū trasū giudecată la Divanū cu însuși părintili Mitropolitulū, și [la] acea giudecată altă n'aū mai răspunsu părintili Mitropolitulū, ce numai aū arătatū că pe acești Țigani i-arū fi trăgându cu împărțalā Mitropolie, zicându că Vasili Priianū, tatălū lui Ionū Priianū, arū fi ținutū pe o

¹ Documentele d-lui C. Crupenschi.

Marie, Țiganca Mitropolii, iară nu Simionu Priianu, dupe cumu au arătatu Căpit. Ionu Ciudină, și că acelu Vasili Priianu aru fi făcutu cu Țiganca Mitropolii trei fecori: pe Ionu, Grigori și Pătrașco, și că Grigori și Pătrașco aru fi rămasu stăpânirea Canoneștilor (sic) pentru partea tătani-său lui Vasili, iară acestu Ionu aru fi rămasu suptu stăpânirea Mitropolii, pentru partea mâni-sa. Și, rânduind părintii Mitropolitulu dinu partea Preosfinții Sale pe dumnealui Pah[arnicul] Iordachi Balșu și pe dumnealui Ianachi Cant Stolnicu, ca să cerceteze această pricină și să dovedească de au ținutu acelu Vasili Țiganca Mitropolii, saude n'au ținutu, și, viind numiți boeri aicea, fiindu și vechilii părintelui Mitropolitulu, s'au cercetată această pricină foarte cu amăruntulu înaintea mea, și nicio dovadă încredințată n'au scosu vechilii Mitropolii cumu că ar fi ținutu acelu Vasili Țiganca Mitropolii, fără numai Țiganii arată cu gura, — care arătări a lor s'au cunoscutu că sintu mincinoasă. Și s'a hotărātu că nicio dreptate n'ari Mitropolie asupra acestoru Țigani, ce să aibă Căpit. Ionu Ciudină a-i lua suptu stăpânirea sa, cu totu niamulu lor. Iară, cându va dovedi Mitropolie că pe Țiganca Mitropolii au ținutu Vasili Priianu, atuncea va lua Mitropolie o a patra parte dinu totu rodulu lui Ionu Priianu. Cumu și pentru Catrina, Țiganca lui Ionu Priianu, s'au doveditu că au fostu dreaptă Țiganca Cananoștilor.

1775,

*Nani Ispravnicu*¹.

Noemv. 2.

Asămenea, fiindu scosu acestu suretu, spre încredințarea, s'au iscălitu și de minea.

1778, Iule 18.

Ianachi Cant. Vornicu.

Dimitrie Lgft.

Antohi Lgftu.

[Pe V-o:] Scrisori di pe scrisori ce sântu pe Țiganu, pe Priianu, care să poreculește de-i zicu Furnică.

¹ Nagni, fost secretar domnesc.

XXXIV.

O PORUNCĂ FISCALĂ A LUÎ GRIGORE DIMITRIE-
VODĂ GHICA (1824).

Milostiiu. bojiu Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodu gospodaru zemli vlahisoi.

De vreme ce s'au datu hotararea Domnii Mele a sa cauta si a sa incheia socotelile Visteriei si s'au trimisu porunci catre ispravnici otu sudu Dolju ca pana la sfarsitul trecutei luni Octomv[rie] sa trimita la Visterie aceste socoteli ce sa insemnara mai josu, impreuna cu sineturile, de banii ce va fi raspunsu dintr'aceste dajdiu, si, pentru banii ce voru mai ramanea neimpliniti, sa-i arate toti, si, inu urma, implinindu-i, sa sa raspunza unde sintu oranduiti, si ispravnicii, necunoscandu trebuinta si hotararea, n'au fostu urmatori poruncii Domnii Mele ;

Dreptu aceia, sa da volnicie slugii Domnii Mele Stamate Ciohodaru sa mearga la aratatulu județu si sa faca stranicu mumbașirlacu ispravniciloru ca, dupa sosire-i acolo, inu sorocu da cincii zile, sa gateasca ecstructurile si socotelile care sa arata anume si, cu sineturile da raspunderea baniloru, sa le porneasca la Visterie. Iaru, cunoscandu vre o intarziere, sau vazandu vre o pricinuire a ispravniciloru, sa aradice pa sameștulu județului, sa-lu aduca, carele sa va indatora spre raspundere si rasplatire pentru neurmarea si neintelegerea ispravniciloru la poruncile Domnii Mele. Iaru, candu sa va face mai multa intarziere, oranduitul mumb-

başirŭ să va pedepsi. Intocmai să să facă urmare, că aşa este porunca Domnii Mele. Tolico pisahŭ gospodstvani.

1824, Noemv. I.

Io Grigorie Dimitriu Ghica Voevodŭ (monogramă).

(Pecete roşie ovală, cu : Io Gr. Dim. Ghc. Vv., 1822.)

Treapădŭ¹, fl. zece. Velŭ Vist. (iscălitură).

Sineturile i socotelile ce nu să află venite înŭ Visterie.

Tetraminiia breslilorŭ de Maiŭ.

Diminiia luĭ Avgustŭ-Sept.

Pentru bani leflorŭ diminii luĭ

Avgustŭ-Sept.

} Să trimiţă emrile (*sic*; însemnările?) cu perilipsisŭ alŭ socoteli şi cu sineturile de răspunderea banilorŭ pentru diminie şi pentru bani leflorŭ, şi pentru tetraminiia de Maiŭ să trimită perilipsisŭ şi sinete de răspunderea banilorŭ.

Diminiia lunilorŭ Octomv[rie]-Noemv[rie].

Examiniia minzilelorŭ de toamnă.

Tetraminiia breslelorŭ de Sept.

} Pentru diminiie şi pentru examinie să trimiţă emnrile (*sic*) i perilipsis, cumŭ şi pentru tetraminie perilipsisŭ de socoteală, şi, pentru căţi bani să vorŭ fi răspunsŭ dintr'aceste dăjdiĭ, să trimiţă sineturile. Iarŭ, pentru bani ce nu să vorŭ fi împlinitŭ, să arăte la perilipsisŭ totŭ şi, împlinindu-să, să răspunză după poruncile ce sântŭ date; şi înŭ urmă să vorŭ trimite şi sineturile.

¹ Cheltuială de execuĭie.

UN ACT PRIVITOR LA MĂNĂSTIREA SUCEVIȚA¹.

Adică eă Ionă zetă Aftimii otă Ursoiă, împreună cu soțulă meă Ștefana, fată aceștii Aftimii, făcut-amă adevărată zapi-sulă nostru de schimbătură de parte meă de zestre femeii mele Ștefaniă, dată de soocră-meă Aftimie, dină câmpă, înă ograda călugăriască a Suceviții, alătore cu frati-său Radulă, pi dină gîosă, dină vie lui Ionă Moldovanului purcede spre soare-răsare, până înă uliță, cumă merge pe lângă căsoaia călugăriască. Dece eă Ionă, împreună cu toți frații meă, anume cu Alicsandru și cu Ilie, și cu feçorii noștri, și nepoții, strenepoții. Și, cându amă făcută această schimbătură cu Strătulată, i-amă dat-o ca să-i fie lui Strătulată dreaptă ocină și moșie, lui și feçoriloră lui, înă veci neclătită, amină. Și, cându amă făcută acestu zapi-să, s'aă întămplată mulți omini bună, bătrăni și tineri, de susă și de gîosă, cariă mai gîosă ș'aă pusă și degetile înă locu de pecete.

Letă 7266 [1758], Iunie 1 dănă.

Eă Vorniculă Sava Opină otă Cruce, mar[tură].

Eă Anădreiă Menghe mar.

Eă Ionă Gheroiulă mar.

Eă Costantină Băbanulă, mar.

Eă Ilie brată lui Ionă, mar.

Eă Andronache zetă Puflulă, mar (*sic*).

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi.

Eă Todosie sină Pufă, martură.

Eă Ghiorghie Zgăvărdeiă, martură.

Eă Neculaiă sină Toaderă Pufu, m.

Eă Necșulă sină Pufă, martoră.

Eă Sandulă brată Ștefanii, martură.

Eă Andreiă brată cu Ștefană și cu Sandulă, mar.

Eă Costantină Dascalu amă scrisă zăpisulă, cu zisa loră.

[În dos:] Și dină într'ăastă moșie c[a]rii amă dată eă Ionă lui Strătulată, este înbrăcată cu vii: ună pogonă făcătoare, iară (*șters*) ună pogonă polă este cu viță dină Cruce-de-giosă.

[Pe fila a doua:] Zăpisulă de schimbătură de la Ionă brată lui Alisandru Mărăsculă.

XXXVI.

UN CREDINCIOS AL CANTEMIREȘTILOR.

Noi Antiohă Costandină Voevodă, bojiu milostiă gospodaru zămli moldavscăi.

Au venită înainte noastră și înainte aloră noștri moldovenești boiară, mari și mici, boiarinulă nostru credincosă dumnealui Mihhăilă Logofătulă ală triile și ne-au arătată ună ispisocu de danie și de miluire de la răpoosatulă părinteli nostru Costandină Voevod, și altă ispisocă, iarăși de miluire și de întăritură, de la Domniia Lui Costandină Duca Voevoda, pre o bucată de locă dină loculă domnescă dină braniște ce este pe Prută, anumi Vale-Coziei, ce-î înă Țănutulă Eșiloră, pentru dreaptă și credincoasă slujbă ce au slujită părintelui nostru dină copilărie sa. Decă și Domnie Mea, văzândă acele adevărată ispisoaice de milă și de întăritură, milostivitu-m'amă și Domniia Mea și amă miluită și amă întărită cu acă bucată de locă ce scrie mai susă, dină Cozie, dină loculă domnescă, ca să fie și de la noi dreaptă ocină și moșie boiarinului nostru, lu[î] Mihhăilă Logofătă, și giupănesii dumisali, și cuconiloră dumisale, și nepoțiloră, și strănepoți, și a toată săminție dumisali, neclătită și nerășuită nici odinioară, înă veci. Și hotarulă să începi dină obârșie Cozii, de unde să începi a răntina apa, și de acolă, dină obârșie Văii, dreptă spre Răsărită, până dă înă șăsulă Prutulă, și de acolă înă josă, pe drumă, pe suptă margine păduri, pe dină vale de Voloça, până la ună locă ce să

chiamă Șiragurili, la rădăcină, de să împreună cu locu lui Buhușu, înu șasul Prutului, și de acolo dreptu spre Apusă, piste Vale-Cozii, pă[nă] înu multe dealului de spre Apusă, până unde să răntună apa spre Cozie, de acolo totu pe muchea dealului înu susu, până unde iarăși dă înu obârșie Văii, de unde s'aũ începutu întâi.

Acastă ocină amũ datũ și Domnie Mea și amũ miluitũ și amũ întăritũ boiarinului nostru ce să pomenește mai susu. Decĩ, și după a noastră viață și Domnie, pe cine va alege Dumnezeu a fi Domnu țării noastre, Moldavii, orĩ d[ĩ] cuconii noștri, sau dinũ sãminția noastră, sau dintr'altã sãminție, poftimũ ca să nu strãce danie și miluire și întăritura acasta, ci mai vãrtosũ ca să aibã a milui și a întări, precumũ și alți răpoosați Domni, ce aũ fostũ mai nainte vremi, multi miluirĩ și danii într'acestași chipũ aũ datũ, și pe urma lorũ nimine nu le-aũ stricatũ, ce totũ aũ miluitũ și mai tari aũ întăritũ. To (*sic!*) Eși.

Letũ 7204 [1696], Ap. I.

(L. P.)

(Traducere de pe la 1790.)

RĂMĂȘIȚELE UNEI TABLE DE LIUDE (CIRCA 1790)¹.Spor[nici].

- « Mireuț Pătrășcanu sǎnũ Forcoșu s'aũ datũ afarã.
- « Timina vǎduva sǎ pui aiure.
- « Vasãli Climu sǎ sǎ pui la Bosna.
- « Neculai Briazu sǎ sǎ pui la Iftimii Rǎchitã. Aceștie sǎntũ de la Iftimie Briazu.
- « Ștefanũ Moștianũ sǎnũ Climi sǎ sǎ pui la altulũ.
- « Ursu sǎnũ Moni. } sǎnũ Vasãli Burcã ce s'aũ
- « Dudu Pițu, } strãcat, sǎ sǎ pui aiure.
- « Grapina Vǎduva. }
- « Vasãli sǎnũ Sandu s'aũ ertat de la Dumitru Sandu.
- « Aritonũ sǎnũ Sandu, ce aũ fostũ scutit, tijũ Dumitru Sandu s'aũ ertat.
- « Ioanũ Mirciu sǎnũ Botna Murgulețũ s'aũ ertat.
- « Nichita Murgulețũ tijũ Botna, s'aũ ertat.
- Galbenĩ 1. Agape P[l]ãșu, sǎnũ Manoli, sǎnũ Ilii, sǎ sǎ pui unũ spornicũ.

. (rupt)

¹ Din colecția d-lui C. Crupenschi.

Tăblaș[i] lingur...

- I 1. Sămeonă a Pa... pui la Timo.. cu la Bono... de la Tader...
- I 1. Gheorghie sănă To... Murgulețu, să... nebun dinu... lui ce au fugit.
- Galbeni I. Băliu sănă Ia... afară să... [Sămi]onă sau la...
- « I. Istrati Miha... să să pui în t...
- I I. Pinteli...
- Galbeni I. Arhire Co...
- I I. Timofte... în bană.
- Galbeni I. Iordachi... achițit... la unu giudi...
- « I. Toaderu Gughe...
- « I. Ursachi Rusu.
- I I. Costandinu Măn... Vasăli Ciofulu.
- Galbeni I. Vasăli a Marii.
- I I. Antohi Moite... Cojocu de la Ro... santu de la Pana...
- I I. Năstasa Cioroiu... tarcanu (sic).
Smaranda Bol... lui Andrii Dumbr...
- I I. Costachi Hancu (?)...
Vasăli Avramia...
- Galbeni I. Dodu Șalariul.
- « I. Vasăli Dobășarulă.
Acista să pui un sp[ornicu]... la Ghiorghii Stoica.

...[t]ăblași.

- ...noli Acsani } aceștie să să pui la Andronicu
pe Moisăi. } Gurbilă.
- ...sănă Grigori Briazu să să...
- Stamatinu sănă Andrii, santu de la Andronicu...la.
- ...anu bratu Craçoei ...a Bunei să să pui unu
[spornicu]... totu la dansu.
- ...ta Hancu sănă... la Făcăla să să pui.
- ...onta Barbo (?) s'au datu... lui Fănachi (?) să să
pui... la dansu în locu.

- ...anū sinū Ioanū Ursachi... să să pui unū spor-
[nicū].
- ...[Tă]nasă ce aū fostū scu... Dămianū să să...
la dănsu.
- ...Andronachi sinū Costan[dinū] și s'aū datū
scu... Bărbă.
- [Ghior]ghie Negură s'aū pusū panțirū... Acsănte
să să pui unū spornicū... [Ghi]orghie Pătrașcu
sănū Ro. (?).
- ...iiacū Acsăanii pan... la Foca sănū Gavriilū...
... Vingherū,
...te Vingherū, } din tablă și să să pui spornici
... Vingherū. } înū locū.
- I I. Acsănti Bratu s'aū dat scut[elnicū] la Toaderū
Timofte, să să pui unū spornicū înū locu lui.
- Galbeni I. Stanū a Tudurii sănū Onofrii Murguleț să
să pui scut. la dănsu și să să pui scut. lui
înū banī.
- Galbeni I. Niță Damianū; Toaderū Pățai să să pui scut.
la dănsu.
- I I. Panaite Fodorū. } sănū Găitanū
I I. Ioanū Cioncă, nepotū Moni, } Vas[ă]loi.
să să pui spornici înū loculū lorū.
- Galbeni I. Petre Marinū sănū Vasăli Ciofu.
- « I. Carpu Răchită Uscatulū să să dei la Duca Pă-
trășcanū.
- « I. Davidū Vasăloiū, } sănū Ionū, să să pui spor-
« I. Vasăli Teli, } nici înū loculū lorū.
- « I. Bărsanū Ghigă sănū Nichiforū Mărdari să să
pui unū spornicū înū locū.
- « I. Costandinū a Oprei sănū tamū.
- I I. Niță Făeșu fugit de la Ioanū Mărdari.
- I I. Mindiri a Grecei sănū tamū.
- I I. Arteni sănū Malu sănū Făcălă, să să pui scut.
la dănsu.
- I I. Vasăli Carabula sănū tamū.
- I I. Costandinū Făndăracū sănū Chirila Făcălă.

- I 1. Grigore Vinerica, } sǎnŭ Vasǎli Cercelŭ, sǎ sǎ
 I 1. Ioanŭ a Catrinii. } pui scut. la dǎnsu.
- Galbenŭ I. Toaderŭ Cǎlinŭ sǎ sǎ pui scut. la Stoica To-
 lontanŭ.
- I 1. Codrianŭ Spumǎ sǎ sǎ pui la Condre scut. ŝi
 scut. luŭ sǎ sǎ pui inŭ banŭ la Ciornei Tǎnǎsucǎ.
- I 1. Sǎ sǎ pui la Onofrei Murgulețŭ scut., ȇǎ-I vi-
 neri Mǎțu Sǎndachi : aceștie sǎntŭ de la Cior-
 nei Tǎnǎsucǎ.
- Galbenŭ I. Dumitrașcu Bǎdițŭ.
- « 1. Hurmuzachi sǎnŭ Nicǎ Cucu.
- « 1. Sǎmonŭ sǎnŭ Trifanŭ ; aceștie sǎntŭ de le Toa-
 derŭ Cercelŭ.
- « 1. Toaderŭ Arteni sǎnŭ Aramǎ, fugit.
- « 1. Vasǎli Corovle, mort, sǎ sǎ pui inŭ banŭ pe Ili
 Antalŭ, ȇǎ elŭ l-auŭ omorǎtŭ : sǎ sǎ pui la
 Costandinŭ Antǎlŭ.
- Galbenŭ I. Erimia Andronachi sǎ sǎ pui inŭ scut. a luŭ
 Condre inŭ banŭ, ȇǎ el l-auŭ dat la ...(?)
 Lamba.
- « 1. Ioanŭ sǎnŭ Buțǎ Vengherǎ, fugit, sǎnŭ Platonŭ
 Cioranŭ sǎ sǎ pui altul la locuŭ.
- « 1. Vasǎli Sǎndachi sǎnŭ Platonŭ.
- I 1. Toma sǎnŭ Toaderŭ Rǎchilǎ sǎ sǎ pui la Va-
 sǎli Bosna iarășŭ.
- I 1. Onŭ Craraga } sǎnŭ Iacobu Fǎndǎracu la
 I 1. Ichim Abǎza. } Romanŭ sǎ sǎ pui spornicŭ.
- Galbenŭ I. Nichita Marii, } sǎnŭ Toaderŭ Ionŭ, sǎ sǎ pui
 « 1. Ioanŭ Mǎldanŭ } scut. la dǎnsu.
- I 1. Pricopi Ghindǎ, fugit, sǎ sǎ pui inŭ scut. de a luŭ
 Ioanŭ Dǎu inŭ locu luŭ ŝi pe dŭnsu scut[elnicŭ].
- I 1. Cǎzanŭ sǎnŭ Enachi sǎnŭ Mihǎlachi a Brǎdoae
 sǎ sǎ pui scut[elnicŭ].
- I 1. Toaderŭ Turbatulŭ sǎnŭ Toderașcu sǎnŭ Mașteŭ
 sǎ sǎ pui scut. la dǎnsu, ŝi scut. luŭ inŭ banŭ.
- I 1. Grigore Bulaŭ sǎnŭ Toderașcu.

XXXVIII.

O CERCETARE DOROHOIANĂ CU GOSPODĂRIA UNEI MOȘII ÎN 1808¹.

Cătră cinst[ita] Isprăv[nicie de] Doroh[oiu]
di la gram. Leonti.

Scrisoare cinstitî Isprăv[niciî] priimindă, amă mersă la locul unde săntă poftită de cătră cinstita Isprăv[nicie], unde, făcândă cu amăruntu cercetari, amă aflată :

Maî întâiă, pentru o cărșmă, bordei, împreun[ă] cu a sa pivniță, lipsătă cu totul, a căreie numai locul l-amă gă-sătă. Decî, de a prețului lemnu, într'altă chipă n'amă putut, nefiindă de față, ce numai chemăndă ună morari vechi și cu știință și, după a lui arătari de cheresteoa ce aă fostă într'acă cărșmă, amă socotită că cu 150 lei la aciastă stare de locă cu greu să va pută face.

Ală doile, amă găsată o moară, chio de sucmani, înă cari să afla și o cămară de scânduri, înă amnar, giământati moara pe moșae Plopeni, și nu numai că acă cămară cu scânduri, i amnari, i cu a sa podială, să află lipsătă dină moară, dar, și casa mori de chiuo nefiindă încuiată, să află numai de ună stănjănă deșartă de gunoaile dobitoaceloră, încă și descoperită fiindă să află, și acoperemăntu cu totulă putredă, lipsăndă și costoroavele streșăniloră, și cumă și ușale; cari, meremetisăndu-să iară, să facă șocotală că

¹ Colecția C. Crupenschi.

voru trebui 150 lei pentru să să cumpere lemnu și să-lu aducă la loculū săū, să să meremetisască, să umblu aceste chio după cumū au umblatū.

Alū triile, dou bordei ci era făcuti pentru păzatori iazulu, iarū cu bārne și cu podială, lipsăscū cu totulū; cari rămānū di a să prețalui di cătră cinstita Isprāv[nicie].

Cumū și la odăi, cercetāndū, amū aflatū loculū ocoalilorū cari au luatū inū stăpāniri Ignatū Armanulū, și, după a sa arătare, mergāndū cu o prājānă de falcii inū măsură, amū aflatū loculū ocoalelorū de 36 prājāni: măcarū că vechilulū dumisali Spat. mi-au arātatū că arū fi mai multū, însă eū amū făcutū măsura după arătare numitulū negustori. Pe cari întrebāndu-lū pentru șarampoi, unde să află pe altū locū, unde, măsurāndū a sa prefacire de ocolū dintr'acei șarampoi, amū aflatū numai 17 prājāni șarampoi coprindire a toată a sa prefacire de ocolū dintr'acei șarampoi, osăbitū că amū mai găsītū 9 prājāni șarampoi, totū inū ocoale, pușū la o vițālărie și la o șurișoară ce-t țānē căruța sa. Cari, măsurāndu-i cu palma, amū aflatū numai de patru palmi naltū, dinū pricina că, la prefa[ce]re, scoțāndu-i pe giumātati, i-au rumpțū, — care acumū nu potū fi nici de o trebuință. Deci rămāne ca 19 prājāni șarampoi să-i plătiască numitulū negustori inū celū mai micū prețū, căti 15 lei suta șarampoi, cu adusulū la stare loculū, socotindu-să 31 șarampoi intr'o prājānă de falce, după cumū amū găsītū eū.

Intr'aceste cercetări fiindū, au începutū vechilulū dumisali Spat. a arāta și pentru o odai ce să află cu dou casă pi moșae Dornești; cari casă era totū intr'onū coperemāntu cu toati ale sale trebuitoari, cu grajdī, cu lăptărie, cu 2 casă țărănești, cu o șurișoară, cu ocoale de nuele; pentru cari făcāndū întrebări numitulū negustori de lipsāre acestorū binale, mi-au arātatū că, o casă dinū dou casă a cășlii străcāndu-o, au făcut-o la cășla undi să află, pi moșie Plopeni. Iarū pentru o casă dinū cășlă, și ocoali di nueli, și lăptărie, și cu 2 casă țărănești și o șurișoară, mi-au arātatū că arū fi avutū poroncă dinū gură de la răpoosatulū ca să le rāsă-

pască de pe aca moșăe. Întrebându-lă ce s'au făcută lemnu, mi-au arătată că s'au prăpădită. Pentru care rămăne di a să prețului de cătră cinstita Isprăv[nicie] aceste binale, so-cotindu-să cumpăratu lemnului acestorū binale și adusulă la stare loculū și făcutulū.

Osăbitū, numitulū negustorī faci arătari că i s'arū fi luatū de la a sa stăpănire o bucată de locū di cătră dumnealū Velū Vist. Iordachi Rosătū, cu hotarulū Petrecanilorū, protimisăndu-și venitulū aceluī locū de doi ani. La cari mergăndū de față și măsurăndu-lū fălcești, amū găsătū 200 fălci. Pentru toati aceste, mai la urmă rămăne de a-și putē afla punere la cale, ș'o parte și alta, de cătră cinstita Isprăv[nicie].

Costandinū Rosetū (?).

De la Isprăvnicie Dorohoiului.

Însuși cercetătorulū gramaticulū Leontie viindū înnainte noastră și întrebăndu-să pentru toati, au incredințatū și prinū viū glasū că cercetare au făcutū făr' ničo apartenire, înū frica lui Dumnezăū.

Pentru ačasta s'au adiveritū și de cătră Is[prăvnicie].

1808, Săpt. 22.

Andronachi Donicī Banū.

Ioan G... Clucerū.

O CONTRIBUȚIE LA CUNOȘTINȚA VECHII
NEGUSTORIMII IEȘENE¹.

I.

Copie 2008.

După jaloaba ci aŭ dat prè-cinstitului Divanŭ dumnealui Stolnicŭ Hristochefalŭ, cu arătare că aice, înŭ orașulŭ Eșii, înŭ Tărgulŭ-de-josŭ, de spre Vamă, avândŭ unŭ locŭ de casă, pe care arŭ fi avut și benale, și, la ardire orașului, s'aŭ topitŭ de focŭ, și, ca unulŭ ci s'aŭ aflatŭ dinŭ a stânga Prutului, n'aŭ avutŭ chipŭ ca să-și facă alte benali, fiindŭ înŭ prepusŭ că arŭ fi înpresuratŭ de cătră megieși, aŭ cerșitŭ rânduitorŭ Vornicŭ de Poartă pe dumnealui Costinŭ Ghenghe, ca, prinŭ cercetare, să-i aliagă și să-i hotărască acelŭ locŭ, arătândŭ și această: dinŭ întâmplare vremilor i s'arŭ fi prăpăditŭ toati scrisorili.

Așa darŭ, după poroncă, viindŭ numitulŭ Vornicŭ, și întrândŭ înŭ cercetare, unde mai întâi aŭ adunat pe toți acei cu locurile megieșite cu loculŭ dumisale, dinŭ cari fiindŭ și eŭ unulŭ megieșitŭ de spre Apusŭ cu loculŭ ci-lŭ amŭ de cumpăratură de la unŭ Alexandru Bohotinianu, pe lângă altŭ locŭ, totŭ de cumpăratură, de la Adămești, încungiturat cu vrednici dovezi și hotarnici, care pre largŭ arată, pe cari dinŭ nou mi-amŭ zăditŭ dugheni și alte acareturi, — deci, măsurătoare ci aŭ [făcutŭ] numitulŭ Vornicŭ de Poartă loculŭ

¹ Originalele la d. C. Șumuleanu.

dumisale Stolnicului, l-aș aflat întocma, și mai ales după mărturisire a însuși vânzătorului locului către dumnealui Stolnicul, la care n'aș mai rămasă îndoială decâtă pină prepusă că ară întra înă zădire acareturilor mele trii palmi dină loculă dumisale. Care acastă păreri să poati înțălegi de către driapta judecată dină însăși glăsuire hotarniciloră de mai înainte, măsurându loculă, fiindă slobodă, fără binale, iară nu ca acumă, cu zidiu, nefindă cu puțină de a să măsură, fiindă alcătuit benale de piatră.

Înr'această chipă fiindă curgire pricinii, dumnealui Stolnică nici întru ună chipă nu să priimești, pretenderisindă ca ună știută întru aceste altile și fără niciună drită sau dovezi, ci curat prihănitoră, a aduci înă supărare și înă struncinare ticnitate odihni a večniciloră stăpăni pe dreptă lucrulă loră, nepriimindă nici mărturie de cercetare a dumisale Vornicului de Poartă.

Pentru acăsta, plecat, rogă pră cinst. Divană ca, cu miostiviri, să binivoiască a poronci loculă undi să cuvini, de a ni scoati cu dumnealui întru înfătoșare judecătii; de către care văzându-să mărturie de cercetare a dum. Vornicului rânduită și dovezile ci amă, să ni să dei sfărșită înă urmare dreptății, ca să scapă dină supărare unii așa persoane.

Lacmană Botoșinianu, Jidovă de aice. '830, Iuli 26.

II.

Copie 2009.

După jaloba ci aș dat cinstului Divan dumnealui Stolniculă Hristochefală cu arătare că aice, înă orașulă Eșii, înă Tărgulă-de-Josă, de spre Vamă, avându ună locă de casă, pe care ară fi avută și benale, și, la ardire orașului, s'aș topit de focă, și, ca unulă ci s'aș aflat den a stănga Prutului, n'aș avută chipă ca să-și facă alte benali, fiindă înă prepusă că ară fi înpresurată de către megieși, aș cerșută rânduită Vor[ni]că de Poartă pe dumnealui Costină Ghenghe, ca, prină cercetare, să-și aliagă și să-și hotărască acelă locă, arătându și acăsta că, dină întâmplare vremiloră, i s'ară fi prăpădită toati scrisorile.

Așa dar, după poroncă, viindă numitulă Vornic și în-
trândă în cercetare, unde, mai întâi, aș adunat pe toți acei
cu locurile megieșite cu locul dumisale, dină cari fiind
și eă unul megieșit de spre Miazinoapte cu locul de
cumpăratură ci-lă amă de la o fimeia, Mălina, cu bezmană,
și locul monăstiri Bărnova, precum și altă bucățică de
locă dintr'ună medenașă, totă dină locul monastirii, dată
de cătră Stăpănire, precum și la alți aș dat, încungăurat
cu hotarnică, întărituri domnești, care pre largă arată, pe
careli amă zidit și benali, acareturi, după măsurătoare ci
aș făcută numitulă Vornic de Poartă locul dumisale
Stolnicului, l-aș aflat întocmai, și mai alesă după mă-
turisire a însuși vânzătorului loculă cătră dumneală Stol-
niculă, la care n'aș mai rămasă îndoială. Iară, la o mă-
sură ci s'aș făcută dină colțulă zidiului, s'ară cunoaști
dumneală înpresurat de cătră loculă mieș și loculă dumi-
sale cu 4 palmi, la ačasta rămăni înă socotița dreptei ju-
decății ca, după harta închিপuitoari di unde să să înciapă
măsorește, căci eă dină adevără nu eșă.

Întru aceasă chipă fiindă curgire pricinii dumisali Stol-
nică, nici într'ună chipă nu să priimiști, pretenderisindă, ca
ună știut întru aceste altile și fără niciună drit, saș dovezi,
ci curată prihănitoriă, a aduci înă supărare și struncinare
odihnilă večniciloră stăpăni pe dreptă lucrulă lor, nepriimindă
nici mărturie de cercetare a dumisale Vornicului de Poartă.

Pentru ačasta, mă rogă prè-cinstitulă Divană ca, cu mi-
lostiviri, să binivoiască a poronci de a ni scoate cu dum-
neală Stolniculă întru înfătoșare judecății, de cătră care
văzându-să mărturie de cercetare a dumisale Vornicului
rânduită și dovezile ci amă, ni să dei sfârșit înă urmăre drep-
tății, ca si scapă de supărare unii așa persoane.

Ștefană Guste, de aice dină Eșă.

'830, Iuli 27.

[Pe V-o:] Copie ce aș fost rînduită de cătră Vornicia de politie
Vornicu Ghenghe, de Poartă, a cerceta loculă lui Hrisochefală¹.

¹ Scris de aceiași mină. Unele părți sînt identice cu cele corespunzătoare
din actul precedent.

III.

Prè-Înnălțate și multă milostive Doamne,

Celi fără dreptate zulumuri și supărări ce pătimăscă dinu spre dumnealui Stolniculă Costandină Hrisochifală duhulă nu mă agiută a li tângui și a li puni pe hărtii, decătă, di la o înpuțnari pre cătă mă găsăscă, cu o jalnică tânguire, dinu a sufletului durere plecată, înfătōșăzū înnaltū milostivului stăpănu, cu care pricina urmiază așa :

1-iū. Eū, ca unū patriiotū neguțitorū de aice, la anulū '828, Marti 8, pāntru trebuința lăcuinții meli, amū cumpăratū de veci o casă pe locū cu bezmānū a monastirii Bărnovii, cu vrednice docomenturi întăritură, care casă arzāndū de focū, inū 2 rānduri amū făcutū alteli, cu sāmțătă struncinare și cheltuială, făcāndu-mi-să la anulū '827, Săpt. 12, și întăritura Divanului, pe loculū cuprinsū inū a mē stăpānire, inū putere dovezālorū de mai înnainte, cumū pre largu arată, avāndu pačnică stăpānire.

2-le. Dumnealui Hrisochefalū cu unū locū ce zice că are totū acolo inū Tărgulū-de-Giōsū, mai numindū și altile și fără dovezi, suptū cuvāntū că arū fi perdate, tocma piste zāce anī trecutū a stăpānirii mele, aū rădicat pretenție că, avāndū unū locū (nu mai multū), arū pātimi înpresurare de spre loculū mē și a lui Lahmanū Jădovū, dāndū jalobă cātră înnaltulū Divanū apelativū cu arātare cu totulū neunită adivărului, mai alesū unde zāce că de la anulū '819 să giudecă cu mini, cāndū eū atunce niči mă aflamū stăpānu pe loculū mē, fiindū cumpăratū și inrāndū inū stăpānire la anulū '820. Iatā dovada niadivărului, niavāndū dumnealui nicio giudicatā inū diastimă trecutā zāce anī.

3-le. Dupā aceleși jalobe a dumisali întinsă cātră Divanuri că îi să înpresoare loculū, s'aū rānduit înnadinsū boerānașū Vornicū de Poartă de aū cercetatū stare locului și hărtiile locurilorū megieșāti, și n'aū aflatū nimică înpresurare pentru dumnealui, cumū arată inū scrisorili ce aū dat, lucrāndu-să ačasta la anulū '830.

4-le. După aceasta, totu atunci, prinu înfătoșare cu dumnealul Stolniculū înaintea Divanului, tratarișându-să cu mare luare aminte pricina, aū încheetū a sa socotință întru o mulțămiri și fără părtinire vre unei părți, sfârșându hotărare pentru locul dumisali Stolniculū înu ce măsură să să mărginiască și anumi la ce locuri să să pui și petre hotară, fără să-i mai rămăi cuvântū, cumū și aceeași carte a Divanului de giudecată arată, fiindū dinū '830, Săptv. 6.

5-le. Totū, la acașai anū și luna Săptemvri 16, cu poronca Divanului, s'aū rânduitū pe dumnealul Banulū Angheliche ca, înpreună cu acelu Vornicu de Poartă, să margă la fața locului și să urmezi întocma după hotărare Divanului; care, cu adevărat, fiindū următori, aū mersū și, înu ființa mahalagiilor și a dumisali Stolniculū, pentru cătă dreptate l-aū agiutat, i-aū sugurepsătū totū loculū său, stălpindu-lū și cu petre hotară, fără să-i rămăi cuvântū, — cumū și acaștă mărturii ce aū dat-o dumnealul Banulū Angheliche pre largū arată, fiindū totū dinū anulū '830, Oct. 3, și, cu toati că înu urmă aū mai haltarisătū dumnealul Stolniculū cu jalobă, ca unul ce păzăști numai aceste, darū nimică aū isprăvitū, decătū numai o întriagă sărăcii și osândire pentru mini, omū însărcinatū cu grē casă de copil, neputându a-mi căuta nicī de interesulū dugheniī, dinū cari imi întâmpinū toati nevoile.

6-le. Și prinū jalobe ce arū fi dat Înălțămii Voastre cu arătari că arū avē 2 locuri și că hărțile i-aū arsū în vreme Inicerilor, și că, pe lângă aceste, arū mai avē și altū locū, de la monastire Bărnovva, haltarisându și hotărătura dumisali Banului Angheliche, acē întemeetă după carte de giudecată a Divanului, zăcându încă și acașta: că pricina între noi arū fi atârnat a să căuta de domnesculū Divanū, pe care atacarișști că n'aū înțalesū nimică și că, slobozându-să înu giudecătorie Țanutului, este piste unū anū trecutū și nicīo îndestulare nu i s'aū făcutū. Iarăși niunite adivărului arătării sale: întâi, că prinū jalobeli sali date mai înainte zice că are numai unū locū di casă, iarū nu 2, pentru alū 3-le locū ce zăci că l-arū avē cu bezmănū de la monastire Băr-

nova, așala să dovedești a fi a monastirii Frumoasăi, po-
menitū și prinū carte de giudecată ce amū la No. 4. Alū
doile, unde zăci că la hotărătura dumisali Banului Anghe-
liche n'au fostū de față, cu totulū neadevărātū, că, până cândū
n'au fostū dumnealū și toți mahalagii inū cercetări, n'au
pututū Divanulū a da hotăräre să să pui petre. Alū triile,
unde zăce că, pricina fiindū rānduită de domnescul Divanū
la giudecătorie Țānutulū, trecutū peste unū anū de zāli, și
nu i să caută, iarāși neadivārātă, căci acē socotință acestulū
Divanū spre a cerca unū cĕlenū cu enginerū pe fața pāmān-
tului aū urmātū inū toamna trecută, iarū nu de unū anū,
precumū zăce, după care ingineriulū aū și rădicatū planulū
locurilorū, și că dinū pricină că cĕlenulū rānduitū aū fostū bol-
navū peste trii lunī, și nici egumenulū Frumoasăi n'au fostū
aice, nu s'au dat niciunū stārșātū, după întindere acei fără
cuvāntū cererī ce aū făcut dumnealū Stolniculū peste do-
vezāli ce amū.

Luminate și multū milostive Doamne, așa persoană aco-
lisātoare și tulburātoare stāpānirii cu totulū m'au spāimāntatū,
incungiuurāndū adevārulū și numindū altele prinū a sali jāluiri.

Pentru ācāsta, umilitū mă rogū Innālțāmiī Voastre: fi
milostivū asupra mē, a mi să vidē de luminatulū ochiū
docomenturile ce amū asūpra locului casālorū mele și după
dreptate să fiū pusū la cale a nu fi supārat mai multū de
dumnealū Stolniculū, și inū veci va rāmānē spre pomnire.

La mila Innālțāmiī Voastre,

1835, Martū 9.

prē-plecat :

Ștefanū Costandinū Gusti, de aice, dinū Eși.

IV.

Copii.

Cātrā innaltulū Divanū apelativū alū Prințipatului Moldaviei
de la Ștefanū Costandinū Bācalū de aice dinū Eși
plecate rāspunsuri.

Asupra jālobiī ci aū datū Innaltulū Divanū dumnealū
Stolniculū Hrisochefalū cu arātare că loculū ci are inū

Târgul-de-Gîosă ară fi pătîmindu înpresurare, atât de cătră mini, câtu și de cătră unu Lahmanu Jădovă, și că cu unulu dinu noi să judecă de la anulă '819 și cu altulu de la '800, și că pricina n'ău luat nicînu sfărșătă, și că dinu pricina noastră umblă dinu casă înu casă, cu chirii, nu-și poate face acaretă, făcändu cerere ca să să facă hotărăre dreptulu său, îndatorindu-mă a scoate scrisorile cu care stăpănescă loculă meu și căți stănjăni amă, căci eu, cu putere Turciloră, înu niființa dumisali, așu fi înpresurată locuri străine, fără a avè titlu di stăpănu, — plecată răspundu innaltulu Divană că arătările dumisali Stolniculu, măcară și di este persăoană cinstită, sântă cu totulă ne[a]-devărati:

Întăi, la cuvântulu ce zăce că ară avè giudecată de la anulă '819, întru acăsta nici nu știu, nici amă avută cu dumnealū vre-o giudecată, decătă eu mi-amă stăpănită loculă cu pace. Socotiască innalta giudecată și acăsta: că, dacă eu așu fi avută loculă de la Turci luată, apoi pentru ce să mă giudecă cu dumnealū la anulă '819, mai innainte stăpănirii Turciloră, cändu este știută că aū urmată la anulă '821 stăpănire lor? Iată neadevărulă jăluirii dumisali.

Alu doile, la anulă '830 n'are greșală, că însuși, dändu jalobă cinstitulū Divană judecătorescă ca să-și hotărască loculă, s'ău și ränduită Vornicū de Poartă, care, înu ființa dumisali, după scrisorile locuriloră megieșate și stăpănire ci s'ău urmat, aū cercetat și, la împotrivirile fără cuvântă a dumisali Stolniculu, aū răportuită cinstitulū Divană cumă pre largu arată răportulă dintr'acălașu anū, Iuli 20, după care, la 6 Săptmv., avändu cu dumnealū înfătoșare prină giudecată innaltulu Divană, s'ău dat hotărăre dispărțării locuriloră și pre la ci locuri să să pui și petre hotară, cumă pre largu arată și aceși carte de giudecată, țāindu-să și după acăsta lucrare poroncită cumă că cuprinde la mărturie hotarnică de alcătuire petriloră totă dinu acălași anū, Săpt. 30, i la harta închipuitoare de stare loculū, și mai vārtoșă și mărturie dumisali Banulu Angheliche, ce răportuește către cinstitulū Divană de cercetare și alcătuire petriloră,

fiind rănduită împreună cu acel Vornic de Poartă. Iată și pentru aceasta că dumnealui Stolnicul ferește adevărul la acie ci zăce că pricina până acum n'aŭ luat sfârșăt.

Eŭ, cu supunire, mă rog înaltului Divan ca să vadă dovezali ci amŭ și, după dreptate, să fii pus la cale a mă scăpa din nedreptile pretenție a dumisali Stolnicului, de către care mi s'arŭ cuvini a-mi plăti și cheltuelile ci-mi pricinuește.

Ștefanŭ Costandinŭ Băcalŭ, de aice dinŭ Eși.

DESFACEREA MOȘIEI MOIMEȘTILOR¹.

Adecă noi care mai gîosŭ ni-amŭ pusŭ degitile făcut-amŭ adivărată scrisoare noastră la mîna dum. lui Ioniță Bașbulubașŭ Hătmănescu, precumŭ să să știe că înŭ anii trecuți amŭ fostŭ vîndutŭ dumisali Ioniță Bașbulubașŭ cărțile noastre de moșia ci amŭ avutu înŭ Moimești, 165 stînjîni latulŭ moșii, adecă 110 părțile a patru frați, adecă a lui Pavălŭ Moimăsculŭ, și a Lupului, frățane-meŭ, și a surorilorŭ noastre Măriuța și Anița, și 55 stînjîni a Doroftii, nevestei lui Toaderŭ Moimăscu, și a fiċorilorŭ ei, și, dîndu-mî Bașbulubașŭ plata deplinŭ înŭ mînule noastre, i-amŭ datŭ și noi scrisoare de stăpînitŭ părțile aceste de Moimești, 165 stînjîni, după cumŭ arată scrisorile noastre. Și, stăpînindŭ dumnealui Ioniță Bașbulubașŭ aceste părți de moșii 10 luni de zile, și la luna alŭ zăcile să meargă dumnealui să-și è dejma de pe moșii, s'aŭ sculatŭ Postolache Băgulŭ, și Ioniță Băgulŭ, și alți frați Băgulești, și aŭ trasŭ la giudecată pe dumnealui Ioniță Bașbulubașŭ, fiindŭ și noi de față. Amŭ eșitŭ la giudecată la dumnealui răpoșatulŭ Manolache Velŭ Logofătŭ, și dumnealui Velŭ Logofătŭ aŭ datŭ cu giudecată pe Băgulești ca să dei banii dumisale lui Ioniță Bașbulubașŭ și să è aceste părți de moșii suptŭ stăpînire lorŭ, fiindŭ ei răzăși și nescălîți înŭ zapisŭ, și Băguleștii să de bani toți, cu dobînda lorŭ, lui Ioniță Bașbulubașŭ ; care bani s'aŭ făcutŭ să de

¹ Colecția d-lui C. Crupenschi.

Băguleștii lui Ioniță Bașbulubașu 439 lei, 40 bani, bezu 18 lei ce li-au ertatū Bașbulubașu dintr'acești bani, și dintr'acești bani au dat Băguleștii lui Bașbulubașu 300 lei, iarū 139 lei, 40 bani n'au vrutu Băguleștii să dē, zicându ei cumū că nu este moșie deplinū, după cumū amū vândutū noi lui Ioniță Bașbulubașu, 165 stănjăni, după cumū scrie și înū zapisăle de vânzare, și este mai puținū. Și, apucându-ne pe noi Ioniță Bașbulubașu ca să răspundemū la această pricină, amū eșitū cu Băguleștii la giudecata Divanului; fiindū dumnealui Lupulū Balșū Velū Logofătū și dum. Ioniță Sturza Velū Vornicū, au hotărătū dumnealorū boerii să margă hotarnici Hacıulū Vornicū de Poartă și Ioniță Ianculū Logofătū de Divanū, la Moimești, la aceste părți de moșie, fiindū și noi și Băguleștii de față. Amū mersu cu toții și, măsurându Vorniculū de Poartă și cu noi cu toți, s'au găsatū 102 [92] stănjăni toate părțile aceste ce amū vândutū noi, dintru 165 stănjăni, și, neagiungându 73 stănjăni, amū venitū la Eși și au hotărătū dumnealorū boerii să îplinească Băguleștilorū acești 73 stănjăni ce nu agiungu la măsuratū, după cumū amū vândutū, ori să dămū noi bani aceștie: 139 lei, 40 bani, lui Ioniță Bașbulubașu. Și, stăn[dū] noi la așazare cu Băguleștii, ni-amū așazatū ca să să tai acești banū înū doai, adecă să dē Băguleștii 69 lei, 80 bani, și 79 [lei], 80 bani să dămū noi. Care Băguleștii au făcutū cumū au pututū și au datu bani, iarū noi, neavându nicio facere de bani ca să dămū, amū dat dumisale lui Ioniță Bașbulubașu părțile de moșie ce avemū înū Mărzăștii, iarū, ce sântu la Țanutulū Eși, care să hotărăscu pe dinū giosū, di spre Ameză, cu fundulū moșăi Mărzăștii [a] dumnealui Stolniculū Manolache Costache, ginirile dumisale Dumitrașcu Păladī, și pe dinū susū, di spre Meazănoapte, să hotărăște coaste cu moșie Zahorniū, a lui Mihalū Pascălū. Și lungu acestorū părți de moșie merge dinū drumul celū mare a Botoșănilorū, spre soare-răsare, de vale, înū părăulū Izvoarălorū, și trece totū părău Izvoarălorū și să sui la dialū, la unū piscu, și trece piste piscu și să pogoară înū părăulū Țerincii, unde să infundiază cu moșie Moi-

meștilorū, ce o stăpănescu Băguleștii în 2 părți, părțile noastre, o parte a noastră tragemū, parte tatălui nostru, lui Ioniță Moimăsculū, și o parte a Doroftii, cu a fićorilorū ei, ci trage parte lui Toaderū Moimăsculū, ci aū ținutū pe Doroftie, iarū o parte a lui Costandinū Paiulū, ginirele lui Andreiū Moimăsculū, ce trage de pe socru-săū, Andreiū Mo[i]măsculū, n'amū dat-o dumisale lui Ioniță Bașbulubașū, fiindcă n'avemū noi triabă la parte ačasta, nici elū nu iaste amestecatū la banii ačestie. Care aceste trei părți de moșie, doai sântu a noastre și a lui Costandinū Puiulū, sântū hotărâte toate într'unū hotaru, stălpite cu petre de giurū înpregiurū, după cumū sintu față.

Deci dumnealūi Ioniță Bașbulubașū să aibă a-și stăpăni aceste 2 părți de moșie, părțile noastre, cu bună pace. Căci noi, de a noastră bună voe, amū dat dum. ca să-i fia a dum. moșie neclintite înū veci, care nimine dinū niamulū nostru saū dinū fićorii noștri să nu fie volnicī a strica vānzarea și așāzare noastră, și, oriunde și la ce giudecatā arū eși, să nu le să ție înū samă.

Și la ačastă tocmală și așāzare a noastră s'aū întâmpiatū și alți oameni bunī, care mai giosū s'aū iscalit.

Și noi, pentru mai adivăratā credință, ni-amū pusū degitile.

Letū 7277 [1769], Fevr. 4.

Eū, Pavălū Moimăsculū, fićorulū lui Ioniță Moimăsculū, amū vāndutū cu voia mē.

Eū, Lupulū Moimăsculū, amū vāndutū cu voe (lipsă Moimăscu).

Eū Măriuța, sorā lui Pavălū Moimăsculū, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Anița, sor[ă] lui Pavălū Moimăsculū, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Doroftie, ci m'aū ținutū Toaderū Moimăsculū, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Dumitru, fićorulū Doroftii, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Gheorghii, fićoru Doroftii, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Grigorii, fićorulū Doroftii, amū vāndutū cu voe mē.

Eū Vasile, fićorulū Doroftii, amū vāndutū cu voe mē.

Și înainte noastră a venit Lupul Moimăscul și a
 adiverit că eu voia lui a vândut

Și amă iscălit:

Lupul Balșu Velu Logofăt.

Și eu încă amă fostă față: *Gav. C^{lă} Pah.*

De mine s'a posleduită copia ačasta, și iaste asămine cu
 celă adevărată zapsu.

Enachi Stamati Stolnicu.

[Pe V-o:] Zapsulă lui Pavălă i Lupul Moimești și alții,
 dină anul 7277 [1769], Fevr. 4.

XLI.

INVENTARII DE MOȘIE MOLDOVENEASCĂ
DUPĂ 1821.

I.

Catagrafii pentru toată averia nemîșcătoari a dumisali Post. Iancu Cananău, de la Țănutul Botoșani, cari, după poronci, urmiazi a să teslimarisă dumisali Agăi Costachi Țăgara, pentru datoriia dumisali Post., acē cătră Țăgara.

Arătaria fișticăria averi.

No.

1. Păduri, codri, după tahmină ca 500 fălci, cari esti întriagă și nesticată cu tăeria.
2. Păduri, iarășu codri și iarășu după tahmină, ca 2.500 fălci, dinu cari să tai totu feliolu di lemnu și inu cari încă să găsaști asămini lemnu, tăetă fiindu că doi părți și o a triia parti netăetă, și totu inu această păduri este oprită și ridicată și pădurită, păra stejărișu, mai multu pentru totu feliolu de cherestē măruntă.
3. Păduri, apăratură tănără și vechi, totu după tahmină, ca 150 fălci, cari să zăci la Cornești.
4. Așăzaria boeriască: casă di cărămidă, pi timelei, cu cincī odăi și o șală, șândilită, înprejurū cu parmaclăcuri.

¹ Originalul în colecția mea.

No.

5. Cuhni di piatră, în vălătuci, cu patru odăi, o cămară întunecoasă, șândilită.
 6. Ună grajdî prostu, de lemnu, acopirit cu răgozū.
 7. O înblătoari di lemnu, proastă, șândilită.
 8. Casă vechi, proastă, unde șadi chelariu.
 9. Ună grajdî di scânduri, vechi, străcatū.
 10. Ună hambari cu părății de scânduri, acoperit cu răgozū.
 11. O pivniță de lemnu, cu șopronū di-asupra; străcată.
 12. O fântână în ogradă.
 13. O livadă, cu totū feliiulū di pomi roditori, în cari esti și o altă fântână cu cerdacū.
 14. O bisărică di piatră, înpodobită înlăuntru cu toati celi trebuincoasă, cu hramu Pogorării Duhului Svântū.
- Și toati aceste cuprinsă cu o îngrăditură di gardu, spinuită, cu poartă de scânduri.
15. Patru crășmi de lemnu: una în sat și trii pi drumuri.
 16. Ună ratoșū di cărămidă, cu șasă odăi, șindilit și cu pivniți di piatră încăpătoare di 12 vasă, ci esti la Săreti pi șliahū, unde să duci la hrubă.
 17. O altă livadă, cu pomi tineri, ci esti în osăbi îngrădită cu gardu de nueli.
 18. Patruzăci pogoani vii lucrătoare.
 19. Doi mori stătătoare, în apa Săretiului, de lemnu și acopirite cu șândilă, la cari sântū patru petri.
 20. Doizăci și cincî fălci arătură di toamnă, în cari s'au sămănat patruzăci merți grău.
 21. 28 fălci arătură di toamnă, nesămănată.

II.

Prescriiri averii mișcătoare cari s'au găsitū la moșăli Cornii și Costești, di la Țănutulū Botoșani, a dumisale Post. Iancu Cananău, care ari să stē păstrată și nerășluită, spre întimpinare plății catră alți creditori, nefiindū amanetarisată în datoriia cē catră Țăgară.

No.

Arătaria fieștecării averi.

1. Optsprezăci șalasă (*sic*) Țăgani, cari alcătuesc 49 sufliți, însă :
 1. Leonti Bucătariu, cu doi copii băeți, beză fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
 2. Spridonu Vitariu, sterpu.
 3. Costandinu Chitariu, cu fimeia lui, Nastasăia.
 4. Costandinu Albariu, cu fimeia lui, Anghilușa, cu doi copii: unu băetă și o fată.
 5. Ioanu Chiriiac, sterpu.
 6. Vasăli Haritonu, cu fimeia lui, Iliana.
 7. Gligori Căldărariu, cu fimeia lui, Zoiața, și unu copil, băetă.
 8. Chiriiac Cibotariu, cu fimeia, Mariia, și 2 copii, fete.
 9. Gligori a lui Costandinu, cu doi copile, fete, ci-și zăci că esti ertat, beză fimeia lui, Moldovancă.
 10. Ștefanu Vezăteu, cu fimeia lui, Todosăia, și unu copil, băetă.
 11. Ursu Scripcariu, cu fimeia, Irodiia, și o copilă, fată.
 12. Petrachi Burlacu, scripcari.
 13. Gherasămu Chitariu, cu fimeia lui, Floare, și doi copii, băeți.
 14. Pavălu a Badilui, cu fimeia lui.
 15. Ghiorgi Bucătariu, cu fimeia lui.
 16. Covachi Cibotariu, burlac.
 17. Andrei Chitic, cu fimeia lui.
 18. Costandinu Bătrănu, cu maică-sa, pi lângă cari mai sântu trei Țăgance: Ioana, Mariia, Nastasăia, pricum și doi băeți: Ghiți și Todorachi, cari slujăscu în casă.
2. Vitili ci s'aū găsătu, însă :
 - 2 telegari șărgi, cari să zicu că arū fi streini.
 - 3 bivoliți: doi cu viței și una stiarpă.
 - 1 bivolu buhai.
 - 8 vaci: 6 cu vițai și 2 sterpe.

No.

10 boi di giugă.

76 cai proști, cari umblă la pluguri.

120 rămători, mari cu mici.

1.028 oi și capre, beză cele čobănești, însă:

518 oi fătătoare.

180 meluță dină acestu ană.

30 berbeci di sămănță.

10 berbecuți dină acestu ană.

160 capri.

80 ezu dină această vară.

50 țapi.

1.028 adică una mii doizăci și optă facă, după arătaria lui Ilii Mitoșariu, scutariu.

1.248 adecă una mii doi suti patruzăci și optă pisti totă.

3. Pojăjia casăi, însă :

Ca patruzăci vedri vină, înă trii vasă, la hrubă de la ratoșu.

20 pluguri, cu ferăli loră, și grăpi di lemnă, cari lucriază cu cai i boi.

4 poloboci } înă cari să puni păini înă hămbari.

4 putini }

1 butcă vechi, ci să meremetisăști acumă di cătră ună tocmită herari.

2 sănei proasti.

1 canapè bună, înbrăcată cu șalū. }

1 scrinū di nucū închisū. }

15 scauni înbrăcati cu meșănă. }

3 canapeluțe mici }

1 mașă di cărți. }

3 paturi cu mindiruri di lână și doi perini } înă odaia

înbrăcati, cu fețali dimicatonū¹. } cè mari.

4 perdeli di șalū la ferești, cu una di cit. }

1 mașă rătundă mari di stejarū. }

2 oglinzi di părete. }

¹ Demi-co'on.

No.

6 scauni negri, înbrăcați cu șalū verde, vechi.	}	înū alū doile odai.
1 scrinū di nucu închisū.		
1 unū crivatū di nucu.		
1 mendiri di lână.		
1 hramū di lână verde.		
3 perni de lână, fără feți.		
1 pat prostu.		
1 masă di nucu înū trii părți.	}	înū alū triili odai.
1 sfeșnecari prostu.		
1 pat, cu mindiriulū di lână, vechi.		
1 crivat vechi.	}	înū alū triili odai.
1 scaunū prostu.		
2 paturi goale, înū alū patrăle odai, la fimef.	}	înū șală.
2 dulapuri; cu stecli și farfuri, închise.		
1 masă de lemnū, proastă.		
1 mângălăū di călcatū ștrai.		
2 lăzi proaste, încuiate.		

4. Producturile di pi moșăi, însă :

- 6 stoguri grăū netrieratū.
- 2 stoguri mazari tijū.
- 1 giriadă pai, grăū, orzu și maziri, trierată.
- 12 stoguri orzu și ovășū la ariia dinū câmpu.
- Polū stogū grăū la hrubă, netrierat.
- 80 fălci păpușoi, neculeși, tari proști, cruzi și stricați di brumă.
- 86 stoguri di fănū.
- 200 merți cartofi, clăditi înū giriadă.
- 701 bucăți lemnū cherestē stăpăniască, gata, la magazie dinū pădure Cornii, însă :
- 43 tălpi stejarū, bezū 17 date cu 4 țiduli și izvoadi.
- 48 grinzi, tijū.
- 48 tumurugi, bezū 4 date cu țidule.

402 scânduri tăeti la hirisău, beză 455 date cu țidule și izvoade.

56 amnari, beză 10. dați cu țidulă.

37 paianturi, beză 4 dați cu țidulă.

3 dulapî, beză 29 dați cu țidule.

13 dulapî, câte de $3\frac{1}{2}$ stănjăni, beză 12 dați cu țidule.

8 scânduri, câte 20 palme lungu.

4 costoroavi câte 25 palme lungu.

39 doagi, câte 13 par., beză 25 date cu țidule.

701

141 bucăți lemnă cherestē neguțitoriască, vândută și nerădicată dină pădure de pe moșie Cornii.

4 copaci tăeți gălătuși.

7 vârvuri a 7 copaci.

6 tumurugi. } a lui Avramă Jădovulă.

2 tălpi.

4 çolani di roată.

24 tălpi dină șasă copaci tăeți, beză șasă copaci cari sântă încă înă piçoari, plătiți, a dumisali Spatarului Iordachi Bășucă.

15 tumurugi gata, a dumisali Hat. Anastasachi Bașotă.

6 tumurugi gata, a neguțitorului Iani Spănu.

14 amnari.

2 vârvuri a doi copaci.

5 copaci stejari, tăeți și nelucrați. } a lui Vasăli, rotari, otă Băiceni.

6 tumurugi gata.

1 furcă de fântână.

26 scânduri gata. } a Jădv. Haia Vadana.

2 butuci tăeți și nelucrați.

1 ulucă gata. } a neguțitorului Misări Armanulă.

3 copaci stejari tăeți.

1 talpă gata. } a lui Ioană Haluncă otă Băiceni.

3 vârvuri a trei copaci.

5 tumurugi gata. } a lui Ștefană

3 vârvuri a trei copaci. } Heresteoariu otă

1 copaci stejară tăetă și nelucrată. } Botoșani.

III.

Moșăia Cornii.

Cheresteaua ce să găsește în magazaoa stăpânească di pi
 această moșăe Cornii. 1832, Octvr. — zăle.

No.

43 tălpi, beză 17 date cu patru țaduli și izvoadi.

48 grinzi.

48 tumurugi, beză patru dați cu țadulă.

402 scânduri tăete în hirisău, beză 455 date cu țaduli și
 izvoade.

56 amnari, beză 10 dați cu țadulă.

37 poeanturi, beză 4 dați cu țaduli.

3 dulapi, beză 29 dați cu țaduli.

13 dulapi către trei stănjăni polu, beză 12 dați cu țaduli.

8 scânduri câte 20 palme.

4 costoroave câte 25 palme lungu.

39 doage câte 13 palme, beză 25 dați cu țaduli.

701 adică șapti sute una bucăți lemn stăpănesc să găsești
 astăzi în magazaoa stăpânească di pi moșăia Cornii,
 beză heresteaua dată după țadulili și izvoadele c-amu
 înfătoșat.

[Deget:] eă Costandinu, chihaiia de pădurari otă Corni,
 adivereză.

IV.

Moșăia Cornii.

Cherestă vândută din pădure Cornii și nerădicată a feți-
 loră mai josă însămnate, cari s'au găsată la prescriere
 de acumă. 1832, Octvr.

No.

24 tălpi din șasă copaci tăeți, beză șasă copaci cari sântă
 încă în picoare, plătiți, a dumisale Spatarului Ior-
 dachi Bălsucă.

No.

- 6 tumurugi }
 2 tălpi }
 4 çolani de roată } a lui Avramu Jădovulu.
 4 copaci tăeți gălătuși. }
 7 vârvuri a 7 copaci. }
- 15 tumurugi gata a dumisale Hat. Nastasachi Bașotă.
 6 tumurugi gata a neguțatoriului Iani Spănu.
- 14 amnari }
 2 vârvuri a doi copaci. } a lui Vasili Rotariu otu Băiceni.
 5 copaci, stejari, tăeți }
 și nelucrați }
- 6 tumurugi gata }
 1 furcă de fântână } a Jădoavci Haia Vădana.
 26 scânduri gata }
 2 butuci tăeți și nelucrați. }
- 1 ulucă gata }
 3 copaci, stejari, tăeți. } a neguțatoriului Misiru Armanu.
 1 talpă gata }
 3 vârvuri a trei copaci. } a lui Ioanu Haluncă otu Băiceni.
 5 tumurugi gata }
 3 vârvuri a trei copaci. } a lui Ștefanu Herestearu
 1 copaci, stejari, tăeți și ne- } otu Botoșani.
 lucrați }

141 Adecă o sută patruzăci și una bucăți lemnu neguțatorescu și vândutu, dinu pădure Cornii, cari s'au găsătu nerădicatu la prescriere de acumu.

[Deget:] Eu Costandinu, chihaiia de pădurari, otu Corni, adivereză.

V.

Lucrurile a dumisale Postelnicului Iancu Cananău ce au fostu înu hămbari și s'au tremesu la Botoșani și s'au încărcatu pre Pavălu Budianu. Adecă: 368.

No.

- 1 barutăcu (*sic*) mare.
 4 căldări, cu capacile loră și 5 țavii.

No.

- 19 roate de plugü.
 11 chelne de carü.
 1 balonü străcatü, cu 4 roți, însă 2 cu șănurile întregi și
 2 câte pe giământate șănele.
 2 gemândane vechi.
 14 chești (*sic*) câte de doi cai.
 7 trăiste, stricate, pentru cai, de datü grăunță.
 15 heră de plugü late și 14 lungi.
 1 cătari mare.
 4 heră de inheratü vitele.
 25 bucă[te]le curăle de hamuri, cătărămi, bicuști și alte
 țeri (*sic*).
 1 păreche de hamuri de doi cai, cu trei strianguri totü de
 cură. '834, Mai 7.
 (Două iscălituri.)

VI.

Catagrafie alü doile de avere mișcătoare săcfestruiță a du-
 misale Post. Iancu Cananău, ce s'au găsätü pi moșiile
 Cornii și Guranda, ce au să să străgi la mezat, după
 poronca cinst. Divanü dinü anulü următorü '828, Săpt.
 18, suptü No. 127, cuprinzându-să toate producturile
 vechi și dinü anulü următorü 1828.

Cele ci s'au găsät la moșiia Guranda, Țănutulü Fși,

Săptv. 25, însă :

No.

- 217 cai și epi, marî cu micî, bezü mănzii sugari, însă :
 24 epi cu mănzi, bezü patru ce au perit.
 150 epi sterpi, tinire și bătrăni.
 27 străjnice epi, bezü 2 ce au perit.
 10 armăsaři de sămăntă, bezü 1 ce au perit.
 12 cai de rând, de călării.
 3 mănzi fără mamî, bezü 1 ce au perit.
 217
 700 merță păpușoi, vechi de 3 anî, inü 46 stănjăni, inü

No.

doi coșare câte de 23 stânjinii coșeriului, naltă de ună stânjănă, 6 palme, iară largu de 5 palme, socotindu-să această sumă cu tahmină atăta, fiindu coșerile deșerte câte de 3 palme gospodă și mai bini, beză 4 stânjinii polă ce s'au dat pentru hrana oaminilor casii dumisale și pentru velniță, după poronca cinst. Vorniciei vechi dină anulă..., 26 Iuni.

289 merță sacară vechi dină anulă trecut '827, însă :

270 merță, înă 54 stânjinii, înă 3 girezii, naltulă de ună stânjănă, latulă de doi stânjinii, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjănă, înă 2 girezii la arie dină dială, iară una la arie lângă coșerile di spre Trușești.

19 merță ce s'au găsat la jăcniță, dină care 17 merță, după ce s'au scrisă, l-au vândută înă țările vatavală Gheorghii Mitoșeriulă, câte 8 lei merță.

289

73 merță sacară nou dină anulă următoră, '828, la ariia dină dială, însă :

35 merță într'ună capătu de giriadă de 7 stânjănii lungu, naltulă de ună stânjănă polă, iară latulă de 2 stânjănii, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjănă.

27 merță înă 11 stoguri coșolină, sacară proastă, socotindu-să cu tahmină câte 2 merță polă înă stogă.

11 merță ce s'au găsat la jăgniță sacară nou trierată.

73

12 merță polă grău la arie de spre Trușești, înă 5 stoguri coșolină, socotindu-să cu tahmină câte 2 merță polă înă stogă, fiind grău prostu, înă doi cu mohoră, dină anulă următoră '828, mărime de 8 și de 7 stânjinii împregiură, iară naltulă de 2 stânjinii.

- No.
- 90 merță ovăsă cosăt nouă, dină anulă următoră '828, la arie dină dia[lă], însă :
- 85 merță înă 8 stoguri și ună polă, socotindu-să cu tahmină câte 10 merță înă stogă, mărime înpregiură de 10, de 9 și de 8 stânjină.
- 5 merță ce s'auă găsată la jăcniță.
- 90
- 40 merță orză cosătu, nouă, dină anulă următoră '828, la arie dină dială, înă 8 stoguri, socotit cu tahmină câte 5 merță pe stogă, mărime înpregiură de 8 și de 6 stânjină, iară naltulă de doi stânjină.
- 6 stoguri optigă coșolină, sacară sacă, ci nu să triiră, tijă la arie dină dială, mărime de 9 și 8 stânjină înpregiur, dină anulă următoră, '828.
- 5 stânjină polă ună capăt de giriadă pae de sacară dină anulă următoră, '828, naltulă de ună stânjină polă, iară latulă de 2 stânjină.
- 2 merță mazire, socotită cu tahmină, într'ună stogă de 6 stânjină înpregiur, iar de 2 naltă, tijă la arie dină dială.
- 3 dimirlă linte, socotit cu tahmină, într'o căpiță, tijă la ariia dină dială.
- 260 merță popușoi noi dină anulă următoră, '828, socotită cu tahmină, înă 13 stânjină într'ună capătă de coșără, beză 30 fălci popușoi neculeși, socotindu-să ca 5 stânjină, iară merți 100 după analogonă fălcilor; fiindă pisti totă toată arătura popușoilor 92 fălci, după dare de samă a vechililor; care popușoi auă rămasă neculeși dină nesilințele vechililoră dumisale Post. Canană, căci, măcară di auă și fostă săcvestruită o sumă de bani, 39.000 lei, datorii di pi popușoi di la Guranda, ci auă avută de la 4 sate astă primăvară, dină popușoi săcvestruți dumisale Post. Canană. și zică vechilii dumisale că n'ară fi avută cu ci plăti di lucru, dară înă urmă s'auă găsită datorii

No.

- ascunsă totu' di pe popușoi încă la 5 sate, anumi : Săveni, Vlăsănești, Socrujeni, Buhăceni și Dabroceni, precumă acumă, mai în urmă, n'au pututu' tăgădui vechilii dumisale, diosăbitu' di alti vinituri ali moșii, ci li-au' luoatu' totu' ei, dinu' vreme ci s'au' săcfestruitu' și până acumă.
- 40 merță popușoi ci s'au' găsatu' la jăcniță ; care acești popușoi au' prisositu' mai multu' piste 80 merță, ce s'au' dat dumisali Post. Cananău, după poronca Vorniciei vechi dinu' 26 luli, pentru hrana oaminiloru' casăi dumisale și pentru velniță.
- 66 stoguri fănă, beză 4 girezi fănă împărătescu'.
- 20 pluguri de cai, cu fierăle, i guri de hamă, șlihuri, hățuri, i bårdițele loră și cu totu tacămu lor.
- 2 boi de rândă pentru caratu' lemnile și apă.
- 126 vedri vină, înă 5 buti, dinu' viile de la Guranda, scăzută la zăci una, după obicei (adică 47 vedri).
- 165 stupi, înă doi prisăci, însă :

108 matci.

57 roi.

165

3.900 lei pe 300 merță păpușoi, datoriia la 4 sate, anumi : Trușești, Gorbănești și Cornii, de la Țănutulu' Botoșani, și Guranda de la Țănutulu' Eși, căte 13 lei merță, cu vadă pân' la Sfântulu' Dimitrii, după arătar[ea] vechililoru' dumisale Post., anume : Ioană Beldii și Logf. Neculai Hașnașu ; căroră, tăcându-le îndestulu' zapciiloru' ca să-mi arăti condica de vânzare păinii și să-mi dei zapisăle datorii acestorū bană, au' datū samă că și condica și toate zapisăle arū fi la Eși, la c[ua]c[oa]na dumisale Post. Și alți bană n'amă putut împlini decătū numai 835 lei, de la sat[ulu'] Gorbănești, Țănutulu' Botoșeni ; cari bană staū la mină, având și eū a luoă pentru chiriia ce amū plătit și cheltuiala drumulu', umblându înă pri-

13 lei
mih.
2

cinile dumisale Post. Cananău, în câteva rânduri, la Eși și la moșia Cornii și la Guranda, și pentru osteniala mē și trecire de vremei, de când păzescă săcfestrulū acesta.

52 cai tineri, parte bărbătiască, cu 10 ce s'au găsătū ascunși, însă :

20 străjnicī, bezū 2 ce au murit.

16 tretinī, bezū 1 ce au perit.

2 cai de rând.

52

30 vite albe, mari cu mici, însă :

20 boi mari de giugū, cu 12 ce s'au găsătū mai în urmă cumpărați.

6 vaci : 4 cu vițai și 2 sterpe.

1 buhai.

3 mănzați.

30

1 o bivoliță a făta.

1 unū gonitori bivolū.

1 o mănzată bivoliță.

} cumpărate în urmă catagrafiū
d'intăi.

456 oi, mari cu mici, cu 146 ce s'au găsăt în urmă ascunsă, însă :

385 mari, dinū care 60 oi sântū țagăi, bezū 7 ci au perit.

49 cărlani dinū anulū următorī, '828, dinū care 20 sântū țagăi, bezū 7 ce au perit.

22 berbeci de sămăntă, dinū care 4 sântū țagăi.

456

241 capre, mari cu mici, însă :

151 mari, cu țapi cu totū, bezū 47 capre ce au dat samă čobanii că li-au vândut vatavulū Gheorghie Mitoșeriulū.

85 iazi și iade dinū anulū următorī, 1828, bezū 9 ce au perit.

241

179 masculi și măscuroaice, mari cu mici, cu purcei cu totū, însă :

No.

- 42 mascuri și măscuroaice mari, beză 4 ce au perit.
- 56 godaci dină anulă trecut, '827.
- 81 purcei sugari, unii de astă-primăvară, iar alții mai dină coace.
- 179
- 132 stupi, înă doi prisăci, însă :
- 89 matce.
- 43 roi.
- 132
- I.471 vedri vină, înă 16 buți mari, scăzutulă la zăce una, după obicei (adică 163 vedre).
- 114 robi țigani, mari cu mici, înă 29 sălașe și 2 stinghere, dină care unii săntă la curte, iar alții la Eși, dați la meșteșugă, care acumă să arată prină deosăbit izvod.
- 6 căldări mari de velniță, cu capacele loră, câte cu 3 țavei, însă cu o caldare ci este stricată, fiind numai pe giământate.
- 1 ună bardacă mare de aramă.
- 56 căzi, însă 48 căzi de plămădit și 8 căzi trusce (*sic*), care curge apa pintr'ănsăle.
- 11 čubere.
- 1 o bute mare stricată.

Păine, și paile, și fănnulă.

- 56 merți grăă dină anulă următoră, '828, însă :
- 32 merță, socotit cu tahmină într'o giradă de 8 stănjini lungulă, ună stănjănă polă naltulă, iară lătulă de 2 stănjini polă ; însă 3 stănjini polă săcerat și 4 stănjini polă coșolină, socotindu-să câte 4 merță pe stănjănă, fiind grăă prostu.
- 24 merță și 4 dimirlii ci s'au găsit la jăcniță înă 20 merță grăă spalată și 4 merță dimirlii nispatulă.

No.

120 merță și 6 dimirlii sacară nou, din anul următor, '828, însă :

115 merță într'o giriadă de 23 stânjini lungul, de un stânjăn pol naltul, și latul de 2 stânjini, socotindu-să cu tahmină câte 5 merță pe stânjăn.

3 merță, socotită cu tahmină, într'un stog coșolină de 8 stânjini înpregiur și de 2 stânjini naltul, tijă la arie ot Săret.

2 merță și 6 dimirlii sârboaică dede (*sic*) dejmă, sacară amestecată cu orzu și cu ovăs, tijă la arie ot Săret.

120

69 merță ovăs nou din anul următor, '828, însă :

45 merță, socotită cu tahmină, într'un capăt de giriadă din anul următor, '828, de 9 stânjini lungul, naltul de un stânjăn pol, iar latul de 2 stânjini, socotită câte 5 merță pe stânjăn.

$\frac{24}{69}$ merță ci s'a găsită la jăcniță.

2 merță hrișcă și 5 dimirlii, socotită cu tahmină, într'o girezuică de 6 stânjini lungul, de pol stânjăn naltul și de pol stânjăn latul (de dejmă).

4 merță anison ce s'a găsită la jăcniță.

800 merță popușoi noi din anul următor, '828, socotită cu tahmină în 40 stânjani de coșer, însă 23 stânjini un coșer întreg și 17 stânjani în doi capete de coșăr, socotindu-să câte 20 merță pe stânjăn.

623 fuoare cānipă de toamnă, netopită, de dejmă, într'un stog mic.

463 fuoare în netopit, de dejmă, cu sāmānța lui, într'un stog mic.

50 stânjani pai vechi și noi, însă :

25 stânjini în doi girezi la arie ot Săret, pai vechi, din anul trecut, '827, nalt de un stânjăn, lat de un stânjăn.

No.

21 stânjini tijă pae vechi, dinu anul trecut, '827, la arie de la velniță, într'o giriadă și unu capătă de giriadă.

4 stânjini pai noi, dinu anul următoru, '828, la arie otă Săretî.

50

56 stânjini, 3 girezî fănă dinu anul următoru '828, beză o giriadă fănă împărătescū, însă :

2 girezî, piste Săretū, fănă de șesū.

1 dincoace di Săretū, fănă di părlogū.

3

11 stogurî fănă vechi și nouă, însă :

5 stogurî, piste Săretū, fănă nouă, cu unulu ci esti între gărla Săretuluî.

8 stogurî fănă vechi dincoaci di Săretū.

11

Ačasta fiindă averea mișcătoare a dumisale Post. Iancu Cananò, după poroncă, făcândū și alū doile catagrafie, o triimătū la cinstita Vornici[e] de aprozi.

(Iscălit :) Sălionū is. za aprozi. '828, Săptv. 27.

S'aū văzutū.

VII.

Lucruri ci s'aū găsăt a casăi dumisali Post. Cananò la Guranda, la chilarî date pe samă. Săptv. 24, '828.

2 săniî boerești, proasti, di cai, una mari și alta mică.
1 o părechi hamurî di cheli, vechi, cu hățurile i căpițalile și zăbalile lorū.

8 piei di calū : 5 mari, 2 de străjnicî și una de mănzū.

7 roate di carū : 5 cu șanile de ferū și 2 sadè, și unū tăcămū di carū mocănescū, cu coșū cu totū.

4 orcicuri cu legături di fierū.

2 osăi di carū mocănescū, cu legături de fierū.

- 2 chilne de carū mocănescū.
 8 fânari di grajde : 6 buni și 2 stricati.
 1 o bute dișartă di pusū păine.
 1 o cadă mari, asăminia.
 6 scânduri dulapī de bradū și alte lemni mărunte.
 1 unū coșū de carū vechi și 2 roate.
 1 saca de căratū apă, cu cotiga ei.
 1 saca dișartă.
 1 unū cântari mari de tulumbă.
 2 dimerlii de măsuratū păine.
 2 bucăți șină de la vatra bordeiului herghelieilorū.
 1 o bucată herū suptiri lungu.
 2 bucăți grati di ferū de la fereștile grajdiului.
 1 podușcă di fierū.
 1 unū čaunū micū.
 1 unū leghianū micū, cu ibricu lui.
 1 unū polobocū di pusū vinū.
 3 săniī mari de boi, de căratū fânū.
 1 unū čaunū mari, stricat.
 4 ciubere.
 2 saci di vinū.
 9 verigi mari di fierū de la drugii cari dispart cai la grajdi.
 1 o roată sarmă de telū.
 1 unū polobocū vechi.
 1 o arabă vechi, stricată.
 Niște podială vechi di stejarū pentru unū coșerū.
 16 bucăți lemnū de stejarū pentru temnicū :
 5 grinzi.
 7 scânduri podială.
 4 furci oable.
 16
 3 poloboace curechi : 2 buți și unū polobocū.

Lucruri a căsăi ci s'au găsitū la Corni, Săptemvrie 27, la chilarū, însă :

- 1 căzanū mari di aramă.
 1 o căldari mică de aramă.

- 4 tingiri cu coadă, de făcutu bucati.
- 2 cantari: unul mari și altul micu.
- 3 merță sămănță de. inu.
- 19 demirlii sămănță cānipă.
- 2 cārcei di fieru.
- 2 căzi.
- 3 șiini de fieru pentru roati.
- 1 hamu mari di învățatū caei.
- 15 bucăți guri de hamu vechi, cu multe bucăți de și-
hurī stricati, și alti curăle stricati, vechi.
- 5 șeli vechi, stricati: 2 nemțăști și 3 moldovinești.
- 23 trăiste de cai, vechi.
- 6 poloboace de pusū păine.

La jăcnița alu doile, însă :

- 4 merță hrișcă vechi.
- 1 o părechi hamuri vechi nemțăști, avându numai hă-
țurile.
- 1 o căpițală și o părechi hățuri vechi stricati.
- 79 căte [=chite] inu răvilat.
- 17 chiti cānipă răvilată.
- 7 poloboaci cu curechi muratū la zāmniciu, i cartofle,
morcovi, pătrunjăi și alile.
- 6 cară: 2 mari, cu legături di fieru, și 4 mici.
- 5 giuguri.
- 1 o căruță de 4 cai, cu legături di fieru.

Lucrurile ce s'aū găsātū inu casă, însă :

- 2 tingiri mari de făcutu dulceți.
- 2 căldări mici di făcutu rachiū: una mari și alta mică,
cu căpacile și cu țavele lorū.
- 2 săniū mari.
- 1 o tăvā mică.
- 1 unū leghianū aramă, cu ibricu lui.
- 3 mendiri: unul umplutū cu păru di capră și doi cu lână.
- 5 perini di păreti, hramū (sic) de lână, umpluti cu lână:
4 roși și una verde.

- 2 macaturî de pitră, pânză niamțască învrăstată.
- 3 sfeșnici alamă.
- 2 tavlali (*sic*) vechi, strecate.
- 1 o oală mari di aramă.
- 1 unû menghinû mari de călcatû strai.
- 6 scauni vechi, cu perinuți umplute cu lână.
- 3 mese de lemnû, proaste, pentru sofragerii : 2 mari și una mică.

Întocmai : *Tidulu*.

VIII.

Catagrafia pentru toată averia nemișcătoare a dumisale Post. Iancu Cananău, di la Țănutul Botoșani, care, după poroncă, urmiază a să teslimarisi dumisale Agăi Costachi Țăgară, pentru datorii dumisale Post. acê cătră Țăgară.

Arătaria fieștecăriii averi.

No.

1. Păduria, codru, după tahminû, ca 500 fălci, care este intriagă și nestrăcată cu tăeria.
2. Pădurea, iarășî codri, și iarășî după tahminû, ca 2.500 fălci, din care să tae totû felitul de lemnû și în care încă să găsești asămine lemnû, tăetă fiindû ca doi părți și o a triia parte netăiată, și totû întru această pădure iaste oprită și rădicată și pădure tânără, stejărișu mai multû, pentru totû felitul de herestê mărunță.
3. Păduria, apăratură tânără și vechi, totû după tahminû, ca 150 fălci, care să zice la Cornești.
4. Așăzaria boeriască : casă de cărămidă, pe temelie, cu cinci odăi și o șală, șândilită, înprejur cu parmaclăcuri.
5. Cuhnea de piatră, de vâlătuci, cu patru odăi, o cămară întunecată șandelită.
6. Unû grajdu prostû de lemnû, acoperitû cu rogozi.
7. O îmblătoare de lemnû, proastă, șandelită.

No.

8. O casă vechi, proastă, undi ședi chelariul.
9. Unu grajdu de scânduri vechi, străcatu.
10. Unu hambari cu părăi de scânduri, acoperit cu rogoz.
11. O pivnițe de lemn, cu șopron de-asupra, străcatu.
12. O fântână în ogradă.
13. O livadă, cu totu felul de poame roditori, în care iaste și o altă fântână, cu cerdac.
14. Bisărică de piatră, înpodobită cu toate înlăuntru cele trebuincoasă, cu hramu Pogorării Duhului Sfântu.
Și toate aceste cuprinsă cu o îngrăditură de gard spinuitu, cu poartă de scânduri.
15. Patru crășmi de lemn: una în sat și tri pe drumuri.
16. Unu ratoșu de cărămidă, cu șasă odăi, șandelit și cu pivniță de piatră, încăpătoare de 12 vasă, ce iaste la Săreti, pe șliah, undi să zice la hrubă.
17. O altă livadă cu poame tineri, ce iaste în osăbi îngrădită cu gard de nueli.
18. Patruzici pogoane vie lucrătoare.
19. Doi mori stătătoare în apa Săretiului, de lemn, acoperite, la care sântu patru pietre.
20. Doizici și cincă fălci arătură de tomna, în care s'au sămănatu patruzici merță grău.
21. Doizici și optă fălci arătură de tomnă nesămănată.

Arătata mai susă averi nemișcătoare, cuprinsă în 21 condei, care să se teslimarisască dumisale Agăi Costachi Țăgară, în cuprindere poroncilor.

(Iscălitu): Anghelache Clementu Comisă.

Întocmai: Demitrii Zotta, nobel.

X.

Prescrieria averii mișcătoare care s'au găsatu la moșile Cornii și Costești de la Țănutul Botoșani a dumisale Post. Iancu Cananò, care ari să stè păstrată și

nerășluită spre întâmpinare plății către alți creditori, nefiindă amanetarisită în datoriia ce către Țăgară.

Arătare fieștecăriii averi.

No.

1. Optsprezăci șalașă Țăganî, care alcătuesc 49 suflete, însă :
 1. Leontii Bucătariulū, cu doi copii, băeți, bezū fimeia, Nastasăia, Moldovancă.
 2. Scridonū Vetariu, sterpu.
 3. Costandinū Chitariulū, cu fimeia lui, Nastasăia.
 4. Costandinū Albariu, cu fimeia lui, Anghilușă, cu doi copii : unū băetū și o fată.
 5. Ioanū Chiriiacū, sterpu.
 6. Vasăle Haritonū, cu fimeia lui, Iliana.
 7. Grigori Caldarariulū, cu fimeia lui, Zoița, și unū copilū, băetū.
 8. Chiriiacū Ciobotariulū, cu fimeia lui, Mariia, și doi copile, fete.
 9. Grigori a lui Costandinū, cu dou copili, fete, ce-și zice că este ertatū, bezū fimeia lui, Moldovancă.
 10. Ștefanū Vezetu, cu fimeia lui, Todosiia, și unū copilū băetū.
 11. Ursu Scripcariulū, cu fimeia Irodiia, i o copilă, fată.
 12. Petrachi Burlacu, scripcariulū.
 13. Gherasimū Chitariulū, cu fimeia lui, Floaria, și doi copii, băeți.
 14. Pavălū a Badiului, cu fimeia lui.
 15. Gheorghii Bucătariulū, cu fimeia lui.
 16. Covachi Ciobotariulū, burlacū.
 17. Andrei Chiticū, cu fimeia lui.
 18. Costandinū Bătrănu, cu maică-sa, pe lângă care mai sântū trii Țăgance : Ioana, Mariia, Nastasăia, precumū și doi băeți : Ghiți și Tudurachi, care slujăscū în casă.
2. Vitele ce s'aū găștū, însă :

No. 2 telegari șargi, cari să zică că ar fi streini.

3 bivoliță: doi cu vițai și una stiarpă.

1 unu bivolu buhai.

8 vaci: 6 cu vițai și doi sterpi.

10 boi de giugă.

76 cai proști, cari umblă la pluguri,

120 rămători, mari cu mici.

1.028 oi și capre, beză cele cōbănești, însă:

518 oi fătătoare.

180 meluță dinu acestu anu.

30 berbeci de sãmăntă.

10 bărbăcuți dinu acestu anu.

160 capre.

80 ezi dinu aceasta vară.

50 țapi.

1.028 adică una mie doizici și optu facu după arătare lui Ilie Mitoșaru, scutaru.

1.248 adică una mie doi sute patruzici și optu.

3-le. Pojăjăia casăi, însă:

Ca patruzici vedre vinu, înu trii vasă, la hruba de la ratoșu.

20 pluguri, cu ferile loru, și grăpe de lemnă, cari lucriază cu cai, boi.

4 poloboaci.

4 puteni.

1 butcă vechi,

ce să miremitesăști acumu de cătră unu tocmitu herari.

2 sănii proaste.

1 canapè bună, înbrăcată cu șalū

1 scrinū de nucū închisū

15 scaune înbrăcate cu meșănă

3 canapeluță mici

1 masă de cărți

3 paturī cu mindiruri de lănă și 9 perini

înbrăcate cu fețale de micatonu.

4 perdele de șalū la ferești, cu una de citu.

1 masă rătundă, mare, de stejar

2 oglinzi de părete

înū odaia
cè mare.

- No.
6 scaune negri, înbrăcate cu șalū verde
vechi	}	înū alū
doile odae.
1 scrinū de nucu, închisū		
1 crivatū de nucu		
1 mindiri de lână		
1 hramū de lână verde		
3 perini de lână, fără feță		
1 patū prostū		
1 masă de nucu pentru cărți		
1 sfeșnicari prostū		
1 patū, cu mindiri de lână, vechi. }		
1 scaunū prostū		
2 paturi goale, înū alū patrulē odoi, la fimeī.		
1 crivatū vechi, totū înū alū triile odae, de susū.		
2 dulapuri, cu stecle și farfuri, închisū	}	înū șalā.
1 masă de lemnū, proastă		
1 mângălāu de călcătū strai		
2 lăzi proaste, încuete		
4. Producturile de pe moșie, însă :		
6 stoguri grāu netriiratū.		
2 stoguri mazire tijū.		
1 geriadā pai grāu, orzu și maziria, trierate.		
Polū stogū grāu la hrubā, netrieratū.		
80 fālci păpușoi, neculeși, tari proști, cruzi și străcați
de brumā.		
86 stoguri fānū.		
200 merță cartofe, clādite înū geriadā.		
701 bucăți lemnū, chirestē stāpāniascā, gata, la maga-
ziia dinū pădure Cornii, însă :		
43 tălpī, bezū 17 date cu patru țāduli și izvoade.		
48 grinzi.		
48 tumurugi, bezū patru dați cu țādule.		
402 scānduri tăete în heresāū, bezū 455 date cu
țāduli și izvoade.		
36 amnari, bezū 10 dați cu țādule.		
37 poianturi, bezū 4 dați cu țādule.		

- 3 dulapî, beză 29 dați cu țădulî.
- 13 dulapî, câte trii stânjăni polu, beză 12 dați cu țădulî.
- 3 scândurî, câte 20 palme.
- 4 costoroave, câte 25 palme lungu.
- 39 doagi, câte 13 palme, beză 25 date cu țădule.
- 141 bucăți lemne, chirestè neguțatoriască, vândută și nerădicată dină pădure de pe moșia Cornii, însă:
- 24 tălpî dină șasă copaci tăeți, beză șasă copaci care sântu încă înă pîcoare, plătiți, a dumisale Spătar. Iordachi Bălșucă.
- 6 tumurugi }
 2 tălpî } a lui Avramă Jădovulă.
 4 șolane de roate. }
 4 copaci tăeți gălătuși . } totu a lui
 7 vârvurî a 7 copaci . } Avramă Jădovulă.
- 15 tumurugi gata, a dumisale Hat. Anastasachi Bașută.
- 6 tumurugi gata, a neguțatoriului Iani Spănu.
- 14 amnarî }
 2 vârvurî a doi copaci . } a lui Vasăli Rotariu
 5 copaci, stejari, tăeți și nelucrați } otă Băiceni.
- 6 tumurugi gata }
 1 turcă de fântână }
 26 scândurî gata } a Jădovcii Haia Vădana.
 2 butuci tăeți și nelucrați }
 1 ulucă gata } a neguțatoriului Misirî
 3 copaci, stejar, tăeți. } Armană.
- 1 talpă gata } a lui Ioană Haluncă
 3 vârvurî a trii copaci. } otă Băiceni.
- 5 tumurugi gata }
 3 vârvurî a 3 copaci . } a lui Ștefană Heresteoariu otă Botoșani.
 1 copaci, stejar, tăetă și nelucrată }

Arătata în șasă condei de mai susă averii mișcătoare de pe moșia Cornii, care să stē în păstrare.

(Iscălit:) Anghelachi Clementū Comisū.

Întocmai: *Demetrii Zotta, nobelū.*

X.

Vidomostii

Pentru vitili dumisali Post. Iancu Cananò ci s'au vândută prin lițitații făcută acumū, la 21 Fevrali, anul 1834, în satul Cornu, Țănutul Botoșanilor, după ofisul Logofiții Justiții supt No. 1.032, în fața dregătorilor de Ținut și a ȅlenului giudecătorii.

Baniți ci au cuprinsū:

Numili ahotnicilor ci au cumpărat:

Leī.	Parali.	No.	
100	—	2	Pavāl Budianu, însă:
			20 1 strājnicū . . . }
			80 1 iapă murgă a fată. } pristavul asupra
			100 2 } vitilor.
277	—	6	ci au cumpăratū păstorii, însă:
			90 2 epi negri și murgī, Lupu caprariulū.
			70 1 iapă niagră, Vasili herghelegiu.
			65 1 iapă niagră, Grigori herghelegiu.
			28 1 iapă niagră-sură, Vasili argatu.
			22 1 iapă murgă-închisă, Lupu Sălăvăstru.
			277 6
80	—	1	Manoli Arnăutu unū armăsărașū negru spetit.
457	—	9	
981	20	28	ci s'au dat lăcuitarilor dinū Cornu, cu îndatorire di răspundiria banilor prin chizășia dumisali Agăi Costachi Țigară, însă:
			50 — 1 iapă murgă, bătrână, Constantinū Caprariu.
			115 — 1 iapă mari a fată, Mariianū Podhoischi.
			60 — 1 iapă murgă, stiarpă, Ioanū Mriană.
			30 — 1 iapă șargă, șchioapă, Spiridonū giudili.

- 88 — 2 cal roib mari și o iapă murgă
stiarpă, Constantin a Panțiroaei.
- 168 — 10 Ioniță Mazilu, însă :
- 66 2 epi: una roaibă și una
moscură (*sic*).
- 18 1 cal murgă, stricat.
- 84 7 unŭ calŭ, 6 epi, bracurŭ,
oloagi și răpănoasă de
ispravă.
- 168 10
- 36 — 1 iapă cenușie, săgnită, Constantinŭ
ai Ioanei.
- 37 — 1 iapă castanie, stiarpă, Ioanŭ a lui
Chiriiacŭ Țiganu.
- 32 — 1 iapă murgă, Leonti Bucătariu.
- 35 20 1 iapă albă, bătrână, Vasili Scutelnicu.
- 42 — 1 iapă murgă, Simionŭ Huțanu.
- 24 — 1 iapă murgă, slabă, Ursu Scripcariu.
- 18 — 1 iapă murgă, mică, stiarpă, Toma
Vezăteu.
- 26 — 1 iapă roaibă, șchioapă, Constantinŭ
Lăcătușu.
- 204 — 3 Mariianŭ Podhoischi, însă :
- 24 1 cal șargŭ, stricat.
- 180 2 epi: una șargă și una
roaibă ci ari la grajdŭ.
- 204 3
- 16 — 1 iapă murgă închisă, spetită și săg-
nită, Lupu Bucătariu.
- 981 20 28
- 300 — 3 ci ari la grajdŭ, a dumisali Agăi Țigară :
110	1 cal mohorăt-briazŭ, di răn-	}	D. Aga
Țigară.
190	2 epi roaibi, di hamŭ, spalati		
	di rapănŭ		
- 300 3
- 1.738 20 40

Vitile albi ci s'au vândut, și bivoli.

1.308	10	14	dumnia lui Aga Costachi Țigară, însă :
300	10	2	boi: unu porumb și unu balțat.
250	—	2	giuncanii câte de unu vițal.
105	10	1	vacă mari, a fată.
83	10	1	vacă cu vițal, slabă.
130	—	1	vacă cu vițal.
83	10	1	vacă fără vițal.
106	10	1	vacă mari, stiarpă.
<u>1.058</u>	<u>10</u>	<u>9</u>	
250	—	5	bivoli, cu unu malac, însă :
		2	vacă, însă una cu malac,
			care au pusă la No.
		2	gonitori buhai.
		1	malacul arătat sus.
		<u>5</u>	

<u>1.308</u>	<u>10</u>	<u>14</u>
--------------	-----------	-----------

788 — 13 vite Dionisie Greco, prin chizășia dumsali Agăi, și alțai, însă :

277 10 6 ci au cumpărat Dionisie, precum să arată, adică :

90 — 1 vacă bătrână cu vițal.

75 10 2 mănzați murgii.

41 20 1 mănzată plăvană.

70 20 2 mănzați.

277 10 6

172 20 2 mănzați plăvani, Petria Căniariu.

82 10 1 vacă cu vițal, slabă, Constantin a Panțiroaei.

76 — 1 gonitoare porumbă a fată, Ghiorgi Vornicu.

180 — 3 preotu Vasili, însă :

80 1 gonitoare murgă a fată.

100 2 mănzați plăvani.

180 3

<u>2.096</u>	<u>10</u>	<u>27</u>
--------------	-----------	-----------

<u>788</u>	<u>—</u>	<u>13</u>
------------	----------	-----------

Perilipsis.

1.738	20	40	caî ci s'aũ vândut, bez doi ci n'aũ fost față, însă:
			1.438 20 37 asupra celor închizășluiți prinũ d. Aga cu 377 lei pentru păstori.
			$\frac{300}{1.738} \frac{—}{20} \frac{3}{40}$ caî cumpărați de d. Aga.
2.096	10	27	viti albi, cu bivoli, însă:
			788 — 13 asupra celor închizășluiți prinũ d. Aga.
			1.308 10 14 viti albi i bivoli, cumpărate de d. Aga.
			$\frac{2.096}{3.834} \frac{10}{30} \frac{27}{67}$
3.834	30	67	faci suma piste totũ, dinũ care încă :
			2.226 20 asupra cilor închizășluiți cu 377 păstori.
			$\frac{1.608}{3.834} \frac{10}{30}$ iar asupra dumisali Agăi.
			adică trii miĩ opt sute triizăci și patru lei, triizăci parali să alcătuește suma piste totũ.

După această vedomostii, precumũ s'aũ arătatũ, cumpărindũ eũ o samă de vite, precumũ și lăcuioriĩ satului Cornii ce eũ amũ chizășluit rãspundere, amũ adeverit innainte Comisăi că eũ voi urmã plata banilorũ inũ vreme cerutã.

K. Търговя.

XI.

Însãm̃nare pentru caprile și pieile a oilorũ perite, ce s'aũ vândutũ, prinũ lițitații, inũ târgulũ Botoșanii, inũ de fața lui Pavãlũ Budianu și a păstorilorũ dila capre.

Lei. Parali. No. Numile ahotnicilorũ ce aũ cumpărat.—1834, Fevr. 27.

2.600 — 220 capite capri, însă 180 mări, fãtãtoare, și 40 mielutã ce aũ mãrsũ doi dreptũ una, care

			aŭ alcătuită 200 capite și, pe tocmeala
			câte 13 lei una, s'aŭ făcut bani arătați,
			precum adiverești înscrisulă dumisale
			Agăi Costachi Țigară, ce li-aŭ cumparată.
429	15	223	Bani ce s'aŭ primit înainte P. Cl., însă :
	210	30	30 chei de cală stricate, căti 7 lei
			una pară, asupra lui Șmilă
			Ițică.
	18	—	9 chei de mănzu asupra Căpi-
			tanului Ioniță Hranaci.
	166	15	121 chei de capră, însă 66 chei
			marī cu partanuri și 55 chei
			de edă, căte 55 par. una, ce
			li-aŭ luat Iancu Solonarulă.
	6	—	56 chelceli rupti și putredi, le-
			pădături, de capră, Duvidă
			Jidovulă.
	48	—	3 chei de vită cumparată, însă
			2 de boă și una de vacă,
			străcati de molii, căti 16 lei
			una, și 10 par. pe di-asupra,
			Mendelă Jidovulă.
	43	—	1 cheli de bivolă, stricată de
			molii, ci aŭ cumparat-o
			Strulă Jidovulă.
	<u>492</u>	<u>15</u>	<u>220</u>
3.092	15	—	facă, adică trei miș noizăci și doi lei, 15 par.

Adunare.

<u>Lei.</u>		<u>Parali.</u>	
6.057	30	asupra dumisale Agăi Costache Țigară, însă :	
1.849	20	pentru lăcuitorii dină Corni asupra	
		vitiloră.	
4.208	20	pentru vitili ce aŭ cumparat dum-	
		neală Aga, adică :	

1.608 10 pentru cai și vite cum-
parate.

$\frac{2.600}{4.208}$ $\frac{—}{10}$ pentru capri.

$\frac{6.057}{20}$

377 — asupra argașilor ce au păscut vitili, care să voru
scăde la hamuri (?).

492 15 ce s'au primitu, bani gata, pentru cheili vândute
în Botoșani.

$\frac{6.927}{15}$

XII.

Socotială ci au dat Pavălu Budeanu pentru viti albi, cai,
epi, boi, vaci, bivoli, malaci și stupi, cari au fostu dati
asupra lui și nici acum să află față.

No.

42 cai și epi ci sintu de față, bezu 41 cheai cari au perit
de rapinu și de foami și să află de față.

2 boi, sintu de față, bezu 4 cheai, dinu cari doi s'au tăetu
pentru ochinci flăcăiloru și doi sint de față.

7 vaci mari sint de față, dinu cari patru au fostu cu
vețai și trei sterpi, bezu o cheli ce este de față.

7 mânzați sint de față.

2 gonitoarea siut de față.

2 buhai ... chei de unu vițaiu, sintu de față.

2 bivoliță bătrani, bezu o cheli de buhai cari au perit,
să află față.

2 gonitoare bivoliță, sint de față.

1 unu mălacu, este de față.

180 capri mari, să află de față, bezu 77 de chei, cari au
perit, dinu care chei 41 să află de față și 36 le-au
luat Vasili Buzduganu.

41 ezi și edi, sintu de față, bezu 45 de chei de edu cari
au perit și sint de față.

89 mascuri și măscuroaici sintu de față, bezu o cheli ce
să află de față.

57 stupi, sintu de față la timnicu.

XIII.

Copie.

Izvodă pentru lucrurile ce, după catagrafie de la 1832, au să se mai ciară de la moșie Cornii prină Pavălu Budianu și Toaderă Sărafimă. 1834.

No.			
2	caî care au mai rămasă suptă slugile dumisaġe Agăi.		
1	cantară mic tuită (?).		
5	părechî heră de plugă.		
1	heră tijă, lată.		
20	pluguri de lemnă, cu bărđițili și oticii lor i cu 80 guri de hamă și toate halaturile lor, să se ciară de la Toaderă Sărafimă.		
5	boroni de ther și altili de lemnă, tijă.		
2	săniî de colivă, gospodărești.		
1	canapè bună, înbrăcată cu șală	} ce au fostă înă odae cè mare.	
1	scrină de nucă, închisă		
15	scaune înbrăcate cu meșină		
3	canapeluți mici înbrăcate		
1	masă de cărți		
3	mindiriuri de lăną, cu 9 perini înbrăcati cu fețili de micotonă.		
4	perdeli de șală verză, cu una de cită.		
1	masă rătundă mari de stejară		
6	scaune negri înbrăcate cu șală verde.		} ce au fostă înă odae ală doile.
1	scrină de nucă, închisă		
1	crivat de nucă		
1	mindiriă de lăną		
1	hramă de lăną verde		
3	perini umpluti cu lăną, fără feți		
1	masă de nucă pentru cărți		
1	sfeșnicară		
1	mindiriă de lăną, vechiă	} ce au fostă înă odae ală 3-le.	
1	scaună mai prostă de lemnă.		
1	crivat vechiă		

No.

2	lăzi proasti. încueti	} înu șală.
2	dulăpurî cu stecli și cu farfurii, închisă	
1	masă de lemnu proastă	
1	măngălău de calcat strai	

XLII.

ACTE DE-ALE RĂZĂȘILOR VASLUIENI ȘI TUTOVENI.

I.

Din luminată poronca Mării Sali pre-înnălțatū Domnului nostru Măriiia Sa Mihailū Costandinū Suțulū Voevodū, s'au judecatū fațā înnainte noastră Vasāli Măți, vichilū fiindū și deplinū răspunzătorilū dinū spre parte răposatului Med. Mihālachiei Scortășculū, cu diiaconulū Toaderū Petrilā i Andonii Petrilā, Năstasāi Hărtopanu și alții ai lorū, pentru o parti di moșii dinū hotarulū Cursăștilorū, ci iasti pi Racova, la acestū Țanutū alū Tutovii, pre carilū o pretendirisăști cu zapisū de cumpăraturā răposatului Med. Adică unū Necula neguțatoriulū aū cumpărat-o de la Anița, fata Vasālcāi Petrilooai, la anulū 7203. [1695], Maiū 21, dreptū 30 lei, câtā i să va alegi dinū parte Petrileştilorū.

Cariilū pricinā di cătrā noi cercetāndu-sā cu amăruntulū, înntru acestāși chipū s'au adiveritū: Vasāli Măți aū răspunsu că cu zapisulū mai susū arătatū ceri moșii înn Cursăști, carilū, fiindū di sumā di ani, n'au fostū cu putință a să faci răsufatū, și oarișcarilū dreptati să înnțalegi că ari a tragi căzuta parti după cuviință. Fațā fiindū și Petrileştiilū, aū arătatū că pi acē Vasālcā o știū că aū avutū moșii numai înn Dumbbrăveni, cariilū sântū alătore cu Cursăștiilū, iarū nu și înn Cursăști. Apoi să dovedești dintr'unū sănetū a Petrileştilorū că acē Vasālcā Petrilooai aū vāndutū Petrileş-

tilorū parte iaī ci sǎ va alegi numai dinū Dumbrǎveni, iarū nu și dinū Cursǎști (mǎcarū cǎ aū avut-o). Și, dupǎ aceia, Anița, fata iaī, ca o clirnoamǎ ȃ-aū fostū maicī iaī, aū vǎndutū parte sa dinū Cursǎști aceluī Necula neguțatoriulū cu prețulū mai susū arǎtatū, dupǎ zapisū. Dinū cariī amǎndoa adiverințili aceste sǎ înțǎlegi foarti lǎmuritū cǎ acē Vasǎlca Petriloaia aū avutū moșia și înū Dumbrǎveni și înū Cursǎști, iarū cǎtǎ parti nu sǎ poati înțǎlegi nici dinū adiverința ci aū vǎndutū ia Petrileștilorū dinū Dumbrǎveni, nici dinū zapisulū ficīi sali Aniței, ci aū vǎndutū dinū Cursǎști Neculiī neguțatoriulū, și, neputǎndu-sǎ ști cǎtǎ parti sǎ cuvini aceluī zapisū alū Aniței, cu carili tragi rǎposatulū Med. Mihǎlachi Scorțǎsculū, nu s'aū pututū da sfârșitū pricinīi aice (fiindcǎ nici Petrileștii nu s'aū odihnitū), și pentru aceia li s'aū pusū zi di sorocū, ca dupǎ viitoriulū Sfǎntulū Theodorū sǎ sǎ afli cu toțīi la luminatulū Divanū și di acolo sǎ li sǎ hotǎrascǎ precumū a fi dreptulū.

1794, Fevr. 8.

Const. Neg. bivū Velū Banū.

II.

Adicǎ noi, rǎzǎși di moșia Dumbrǎveni, anumi Rǎschitoareștii și cu alții ai noștri, fǎcut-amū învoiala noastrǎ, careī mai giosū ne vomū și iscǎli, cǎ vindū, dinū luminatǎ poronca gospodū, ca sǎ sǎ hotǎrascǎ moșia Dumbrǎveni dumnealū Cǎpit. Costandinū Tironu, dumnealū Ionițǎ Armanu, și, adunǎndu-ni pi noi, pi toți rǎzǎși aceī moșii, cu scrisori, dovezi ce vomū avē, și amū purcesū neamulū Rǎschitoareștiilorū, cumū și a Petrileștilorū, dinū sǎmnu înū sǎmnu, dupǎ dovezi ce le-amū avutū, asǎmini amū gǎsitū, și, mǎrgǎndū la Fundǎturǎ, amū mǎsurat și ne-aū arǎtatū dovezile nostri, sǎ dea Fundǎtura înū doi, și amū purcesū dinu mijloculū șesului, ci numeștii o peatrǎ vechii, la dealū, pi suptū pola nucilorū lui Toadiru Țarǎlungǎ, di spri Apusū, și di acolo amū purcesū la dealū, și amū pusū o peatrǎ de-asuprǎ porniturii, și di acolo amū purcesū pisculū la dealū, și amū

făcută ună buorî întru ună stejari, și di acole la deală, toată pisculă, până întru ună lacu, și tai laculă înă doi. Și, așa, amă dată învoială unulă di cătră altulă, neamulă Irini și cu neamulă Ancăi, anumi ca să stăpânească neamulă Irini parti di spri Răsărită și neamulă Ancăi parti di spri Apusă, iară hotarile să umbli după cumă le-au pusă dumnealoră numiții hotarnici mai susă arătați. 1802, Mai 18.

Cu voia și cu învoiala tuturoră răzășiloră.

Grigori Țarălungă.

Efrimă Grigorașă. Ionițe Clipa. Costandină Clapo vătavă. Andreiă Ibănescu. Andreiă Vălpi . . . (*noînțele*). Andreiă Gherasimă. Pavălă Dănăilă. Vasili Ciuchi. Simionă Popa. Toma Bugu. Neculai Dănilă. Sava Năsturașă.

Și, văzândă și noi învoiala răzășiloră de susă numiți, amă întărită și noi cu a nostri iscăleturi.

Coti Tirobă (*sic!*). Ioniță Ochiulă (?).

Și acastă învoială amă scris-o eă, Andronicu Ciuchi, cu zisa a tuturoră acestoră de mai susă arătați, și amă iscălită :
Andronică Ciuchi.

[Pe V-o :] Învoiala Răschitoreștii și cu alții ai loră.

III.

Adică noi, anumi Apostulă, d'înpreună cu soru-mă Mariia, fićorii lui Ionă Petrilă, nepoți lui Stahi Petrilă, scrimă și mărturisimă cu acestu adivărată și pră-încredințat zapisă ală nostru la mână răzășiloră noștri Petrileşti, precumă să să știi că, di a noastră bună voi, di nimi siliți, nici asupriți, amă vândută parte noastră di moșii dină Dumbrăveni, di la Țănutulă Tutoviă, di pi apa Racoviă, drepti părțili nostri ci ni s'au alesă prină dreptă măsură ci s'au făcut, fiindă și răvașulă cinstitei isprăvnicii, fiindă strigată și prină soltană-mezată, dină poroncă, pecete gospodă. După cari au fostu cē mai întâi întrebați frații mi, înă curgire a patru luni di zili, și, văzindă că nicăunii nu să arată cu vre o pretenții

di cumpărare, și noao cerându-ni trebuința ca si o vindemu, amă vândut-o răzășilor, cari mai gîosă si voră numi, cu tocmală căte 10 lei pi stănjînă, cu analogu di codru. Cari și soma stănjîniloră ni s'au alesă dină totă trupulă moșii Dumbrăveniloră 55, adică cinzăci și cinci stănjîni, ca să li fii dumnealoră dreaptă ocină și moșii, fičoriloră și nepoțiloră dumnealoră, cu totă vînitulă iaî, dină câmpu, și dină codru, și dină totă loculă,— cari și baniî amă priimită toți diplină înă mănili nostri.

Și, pentru mai adivărată credință, niștiindă carti, n'emă pusă numili și degitili nostri, înă locă di iscălitură.

1817, Apr. 16.

[Deget :] eă, Apostulă Petrilă, fičoră luî Ionă Petrilă.

» eă, Mariia, soră luî Apostulă.

Și eă amă scrisă acistă zapisă cu bună primire di susănumiți Preotă Trofină Hăr., răzășă.

Preotă Grigorașă m'amă tănplată fați la acastă vānzari, și s'au făcută de răzeși din mână mē, dină mână mē, a preotulă Grigorașă.

. . . m'amă tāmplată fați.

Și la cumpăratulă părței aciștiie ci să arată prină acistu zapisă amă dat baniî noi, aciști cari mai gîosă ni vomă numi, anumi să să știi :

Lei. Părali.

140 — aă dat Toaderă Andoni, Ioniți Andoni, Ionă Andoni, Ghiorghî Andoni, Gligorașă Furduiă, zătă Ștefană Năprană, Ioană zătă Aftiniia.

35 30 aă dat preutulă Trofină Hărtopană.

35 — aă dat Vasili Todosi, cu fičoriă luî : Ilii și Vasili.

35 — aă dat Ioniți Clapa, Ioniți sină Ursu, dascalu Ștefană Lazoră.

35 — aă dat Pavălă Petrilă, Ionă Nașă, cumnată luî Pavălă.

20 — aă dat Neculai Petrilă.

- 30 — aũ dat Ghiorgbi Petrilă sinũ Diiacunu.
 20 — aũ dat Pavãlũ Tufã.
 10 — aũ dat Lupa, fata luĩ Iftini Petrilã.
 10 — aũ dat Ionũ Lãzanu sinũ Catrina.
 50 — aũ dat Iliiĩ sinũ Vasili Todosi, dinũ bãtrãnũ di-
 iaconuluĩ Toaaderũ Petrilã parte luĩ Mihãilã.
 36 — aũ dat Ionu bașbulubașũ.
 30 — aũ dat Ionu Burcã.
 49 — aũ dat Alicsandru Tofanu.
 22 — aũ dat Ionu Scãfarĩ.

IV.

Isprãvnicia TutoveiCãtrã Gheorgbi Negruțũ, mazilũ otũ Rãdiũ.

Safta Sãnũ-Chetroai, Matei Popa, viindũ la Isprãvnicie, aũ jãluit cã inũ moșia Cursãștiĩ, Grosãștiĩ, tragũ și ei parte de moșii de pe bãtrãnulũ Costandinũ Sãnũ-Chetru și la stãpãnitulũ moșii sã inpresoarã de cãtrã cielanți rãzãși.

Pentru acasta ți sã scrii ca, mergãndũ la fața loculuĩ, sã cercetezi, și, dacã vei dovedi acẽ inpresurare, dupã scrisorile ce vorũ infațoșa jãluitoariĩ, sã le o dai inũ stãpãnire. Iarũ, fiindũ deosãbitã pricinã și acolo nu-ĩ vei putẽ pune la cali cu mãrturie inũ scrisũ de curgere preciniĩ, sã-ĩ triimeți la Isprãvnicie.

'819, Apr. 26.

*Mavrogheni Spat.**Costantinũ Cerchezũ Cãminariũ.*

V.

IsprãvniciaCãtrã cinst. Sv. Sa pãrintili Ioanũ Iconomũ.

Procopii Vulpi, vãtãjãlũ de aprozi dinũ satul Dumbrãveniĩ, cu alții ai sãĩ, dupã jaloba ci aũ dat Mãrii Sali luĩ Vodã, cu arãtari cã inũ hotarulũ moșiiilorũ Dumbrãveniĩ și Cur-

săștiu di pi Racova ară fi avându și ei părți de baștină, părintască și strămoșască, și că ună cumnată ală săă, Ionă Mocanu, fără știria loră, ară fi cumpărată atâtă una sută stănjăni dină numitili hotară de la o Safta Bursucănița, mătușii lui, câte doi stănjăni, cu zapisă denă '809, Apr. 8, dină cari înă câțiva rânduri i-ară fi făcută ceriri ca să-lă împărtășască cu analogonă dină cumpăratură, atâtă pe dănsulă, cât și pe ciialanți frați a lui, și n'ară fi priimit a-și lua parte de bani de la jăluitori și să li dei și loră parti de moșii, dicăt cu vorbi i-ară fi prelungită dină vremi înă vremi că le va da, și acumă pricinuești de a li da; câtă și alti doi zapisi: unulă dină anii '801, Iuli 11, de la ună Gavrilă sină Ionă Petrilă, prină cari îi vindi doizăci și doi stănjăni cu preță căti ună leă stănjănulă, și altă zapisă, dină '803, Dechv. 20, de la o Ștefana, fata lui Samsonă, și Spridonă, fiăorulă Ștefani, prină cari îi vându una sută stănjăni cu preță căti șaizăci parali stănjănu. Cerându jăluitori ca cu protimisișă de rudenii să să împărtășască dină toati acești cumpărături, aă adusă carte cinstitei Logofeții ceii Marii dină 7 a următoarii lunii Iuli, cuprinzătoari ca să să cercetezi, și, dacă jăluitori să voră dovedi rudenii cu cumpăratori și răzăși înă numitili moșii, și nu voră fi trecută anii hotărăți a protimisișulă, și nici publicații nu va fi făcută cumpăratoriulă, atunce, dăndă jăluitori părătului dină banii cumpăratori, cu analoghii să întri și ei părtași. După cari carti a cinstitei Logofitei, înfătoșându-si amândoi părțile înnainte Isprăvniciei, prină cătă cercetari s'aă făcută, câtă pentru ačali doi zapisi, dină '801 și '803, ničună cuvântă nu aă jăluitori după atăta treciri de vremi.

Iară pentru zapisulă acelu dină anii '809 a Saftii Bursucăniți, cuprinzătoră de 100 stănjăni, precumă să arată, de vremi ci jăluitori aă arătat că, după ci aă aflat de cumpărari, cu trii ani mai înnainti ară fi vrută a-i da parti de bani și să-i priimască și pe dănșii părtași la cumpăratură, și părătulă Ionă Mocanu i-aă totă prelungită cu chipuri, și acumă tăgăduești că nu i-ară fi zisă nimica,— de cătră giudecată s'aă îndatorită ca să priimască giurământă că adică nu i-ară

fi zisă jăluitoari nimica de această cumpăratură, după cum ă arată, atunca să rămăi nesupărată de cătră jăluitoari. Care această fiindă și cu însuși voire și priimire jăluitoariloră, să triimeti la Sv. Ta pe Ionă Mocanu ca să-lă puă suptă duhovnicăscă cercetari și catihisisă, băgându-lă înă bisărică, și de giurământulă ce va faci înă ființa și a jăluitoariloră, pre largă vomă avă răspunsă, ca să să facă puneri la cale.

'820, Iuli 22.

Ioană lamandi Bană.

Θω. Φυλας (*sic*), Σολτζάρι.

Prină țadula cinst. Isprăvnicii fiindă rânduită bașbulu-bașă Ioană Mocană ca să să catihisască duhovnicește, să arăte adivărulă pentru ună zapisă dină '809 a Saftel Bur-sucăniței, cerșindă 100 stănjăni de moșia dină sată Cur-săști și Dumbrăveneii răzășiloră dină arătatulă veletă '809 și că, Precopii Vulpe fiindă și elă răzășă înă arătatele moșii, ară fi făcută cerere ca să dei și elă bană la acă sută stănjăni și să-și tragă moșia analoghiia, și numitulă Ioană Mocanulă l-ară fi prelungită cu chipuri, și nici bani n'ău priimită, nici analogheia dinătră această cumpăratură nu i-ău dată. Și părătulă Ioană ău dată samă că niciodată cerere nu i-ău făcută, nici bană pentru acestă zapisă nu i-ău adusă până acumă, ce ău adusă carte Mării Sale lui Vodă și în-fătoșaze înainte cinst. Isprăvnicii, și, dină judecată rânduită înă catihesire și înă giurământ spre descoperire adivărulă, față fiindă anbe (*sic*) părțile, s'ău hatahesită (*sic*) pe Ioană Mocanulă să arăte adivărulă, să nu-și piardă sufletulă, și ău răspunsă înă catahesărire (*sic*) că jăluitoariulă niciodată nu i-ău cerută moșia, nici bani nu i-ău adusă, și l-ău văzută stăpă-nindă, și nimică nu i-ău zisă. Băgându-lă și înă sfânta bisă-rică domnesca, ău judecată cu sufletulă săă că la pretenția ce face n'are nică știință și la giurământulă ce ău făcută

față cu dum. și jăluitoriul Pricopii Vulpe și Ioan Scăfaru.
Și n'amă lipsătu a înștiința cinst. Isprăvnicii.

'820, Iuli 23.

Ioan Iconomu.

VI.

Noi Ioan Sandu Sturza Voevoda, cu mila lui Dumnezeu Domnu Țării Moldaviei.

Să faci știre cu această carte a Domnii Meli pentru Ghiorghe Nica de la Țănutul Vasluiului că, prin jaloba ce au dată către Domnia Mea, au făcută arătare că el de multă vreme s'au aflat slujându poronciloră gospodă și a pământului cu sălînță și cu dreptati, și au făcută rugăminte ca să ni milostivimă asupra sa și, după cumă alții cari au slujătu, s'au împărțășitu din domneștile mile și agiutorii, să fie și numitulă asămine cuprinsu și agiutoratū. A căruia jalobă cercetându-să, s'au aflată arătările lui adevăratu, și nu i-amă trecutū rugăminte lui cu vedere, ce, milostivindu-ne asupra lui, iată i s'au dată această carte gospodă a Domnii Meli prin care l-amă făcutū polcovnicū, și hotărămū ca mai întâi numitulă să fie scutiț și apărat de toate dările și havalele prin care de către dumnealorū dregătorii să nu să poată orândui la vre-o slujbă și poroncă, fără numai prin o înadinsu carte gospodă a Domnii Meli sau a Visterii; osăbitū și la slujbile rusumaturii a Visterii să aibă a scuti cincizăci oi de goștină, cincizăci stupi i sfini de disătină și una sută vedre de vădrărit, aceste bucate fiindū drepti a salii, și vinulū dină adivăratu viile salii, nimăruī să nu dei nimică. Asămine și trei liude oaminii străini, ci-și va putē găsi și aduce de acumū înainte de peste hotarū, fără nicunū amestecū de vre-o dare cu lăcuitorii țării, nefiindū dinū cei strămutați de la unū locū la altulū, nici dinū cei fugiți la baltă, sau aiure, piste hotarū, și întorși la urma lorū, adeveriți

fiindă și prină mărturiia dumisali dregători de margine că săntă străini cu adevărată și fără niciună amestecă, făcându-i și Visterii cunoscuți, să aibă a-i scuti de toată dările și havalelili, urmându-să și pentru dănsii ca și pentru alți asămine bejănari, oamini străini.

Dreptă aceia poroncimă dumneavoastră dregători, precumă și slujbașiloră goștenari, disătnici și vădrari, i tuturoră altoră zapci, de cătră toți să să urmezi întocmai precumă mai sus prină această carte gospodă a Domnii Meli să hotărăște.

1827, Maiă 31.

(Pecete cu chinovar, ovală.)

Velă Vornică,

S'au trecută la condică. Petre Idieră Vlă Pahr.

VII.

Dintr'o statistică de birnici a satului Dumbrăveni (Tutova).

Mijlocași.

Lei. Părale.

- 100 — Vasăle Fărdui.
- 200 — Ioniță Ursa.
- 100 — Costandină Pičoranga.
- 100 — Ghiorgi Săcară.
- 200 — Alistară Potorocă.
- 100 — Grigori Babei.
- 100 — Neculai Giurge.
- 100 — Ștefană Băisană.
- 100 — Grigori Armanu.
- 100 — Ioană Carpu
- 100 — Ioană Pușcașu.
- 100 — Ioană Potorocă.

Lei. Părali.

100	—	casa lui Vasăle Potorocă.
100	—	Furdui Ioană.
100	—	Lazără Petrilă.
100	—	Vasăle Giurge.
100	—	Timofte.
100	—	Iordachi Niță.
100	—	Ioană Căsăei.
100	—	Ioană Pușcașu.
100	—	Ioan Ciobotară.
100	—	Ghiorghi Cocută.
100	—	Toderă Căsăei.
100	—	Trohină Niță.
100	—	Ioană Todosă.
100	—	Ioană Botezată.
2.800	—	

Codași.

50	—	Grigorașă Popa.
50	—	Dascală Ștefană.
50	—	casa Glapii.
50	—	Toderă Eurchi.
50	—	Apostulă Davidă.
50	—	Toma Trencu.
50	—	Dascalu Ionă.
50	—	Ioană Năsturașă.
50	—	Toderă Zota.
50	—	Costandină Lucachi.
50	—	Neculai Hărtopoi.
50	—	Neculai Lupu.
50	—	Vasăle Epuri.
50	—	Ghiorghi Niță.
50	—	Ioană Nanii.
50	—	Ioană Mihăilă.
50	—	Costandină Stămati.

Lei. Părali.

59 — Ghiorghî Potorocû.

50 — Neculaî Petrilă.

900 —

Fruntași.

200 — Toderû Andonii.

200 — Costandinû Andonii.

200 — Păladi Tofanû.

200 — Ghiorghî Păladii.

200 — Costică Buzălă.

200 — Sămionû Potorocû.

200 — Nastasăi Budenca.

200 — Chiriiaçû Petrilă.

200 — Polcovniculû Ghiorghî Nica.

200 — Opre Petrilă.

200 — Ioanû Mihalce.

200 — Vasăle Meriază.

200 — Ghiorghî Măță.

200 — Vasăle Pușcașu.

200 — Toderû Baganu.

200 — Ghiorghică Andonii.

200 — Ioniță sănû Ioanû Pavălu.

200 — Ghiorghî Stamate.

200 — Ghiorghî Brăharu.

200 — Toderû Petrilă.

200 — Costachii Niță.

200 — Ioanû sănû Ghiorghî Petrilă.

200 — Ioanû sănû Neculaî Andonii.

200 — Ioanû Petrilă.

200 — Ioanû sănû Toaderû Potorocû.

200 — Ghiorghî Petrilă.

200 — Costandinû Crăste.

200 — Ioanû Băisanû.

200 — Neculaî Băisanû.

200 — Ioanû Pavălu.

Lei. Părali.	
200 —	Ioanū Petrilă.
200 —	casa luī Ghiorghī Andonii.
6.400 —	facū fruntașii.
2.900 —	mijlocașii.
950 —	codașii.
10.150 —	Adică zăci miī o sută cinzeci de lei ni îndatorimū noi, însămnății mai susū, înainte rânduitalui Post. Neculai Cehanū, că li vomū da gata, după analoghie ci amū făcutū, cu vadē la Sfântulū Feodorū, fără cusur, spre a să răscumpăra pământulū ci l-amū arvonitū cu zăci miī lei. Iară cari dinū noi nu va urmā, voi are dumnealui rânduitu, impreună cu cieleanți răzăși a tra[ge] dinū avere nostră și a li vinde prinū mezatū, spre plata banilorū și spre întemeere opștei răzășăști, adică la noi toți, înainte rânduitalui, că vomū urmā, întârindu cu pecete bisăricască și bisăricască (<i>sic</i>).

1845, Fevr. 10.

[Deget :] Ghiorghī Nica, polcovnicū.

- » Ghiorghī Stamate.
- » Ioniță Pavelū.
- » Toderū Andonii.
- » Ioanū sănū Ghiorghī Petrilă.
- » Neculai Petrilă.
- » Toderū Căvez (?).
- » Timofte Niță.
- » Ioanū Petrilă.
- » Costandinū Stamate.
- » Vasăle Giurge.
- » Trohinū Niță.
- » Ioanū Băisanū.
- » Neculai Băisanū.
- » Toderū Buganū.
- » Lazorū Petrilă.
- » Păladi Tofanū.

- [Deget :] Grigorașu Popa.
 » Ioanū Pavălu.
 » Ștefanū Băisanū.
 » Eū Gheorghe Bredicu (?), răzeșu.
 Ghiorghii Andoni.

Dumbrăvenii frunțași.

Lei. Părali.

- 200 — Ioanū Scăfarū.
 250 — Alisandru Tofu.
 220 — Gavrilū Băisanū.
 220 — Ghiorghii Pădure.
 200 — Sămionū Stratū.
 220 — Ioanū Pădure.
 200 — casa Iosăpei.
 200 — Costandinū Popa mij[locașu].
 120 — Vasăle Onču, mijlocașu.
 120 — Ghiorghie Scăfarū.
 120 — Ioanū Ivașcu.
 120 — Costachii Unču.
 120 — Vasăle sănū Ioanū Onču.
 107 — Iacobū Moldovanu.
 100 — Niță Moldovanu.
 100 — Ioanū Iosăpū.
 100 — Grigori Iosăpū Alisandru.
 50 — Vasăle Moglanū.
 50 — Ilena Arnăutoi.
 50 — Sava Unču.
 50 — Ghiorghii sănū Pricopei.
 50 — Gafincu.
 50 — Ghiorghii Popa.
 50 — Ghiorghii Dodiță.
 50 — Petrachi Dodiță.
 50 — Ghiorghii Ivașcu.
- 3.067 — Adică trii miș săizăci și șapte di lei ni îndatorimū noi, susū iscăliți, însămnăți pi moșie Scortasca, la vadeao ci ne'mū pusū la Sfân-

tulă Theodoră, afară di analoghie cî ari a să face, spre îndeplinire somii prețului di optăsprezăci miî lei. Iarū, nefindū următorū la vadē, voi are a împlini di la noi, totime răzășilorū, orice stare vomū avē, și să vândă prinū mezatū, spre plata banilorū. Și, spre săguranții, amū iscălitū înnainte rānduitului și amū pusū pecete.

1845, Fev. 10.

XLIII.

ACTE BOTOȘANENE.

— Din arhiva bisericii Sf. Ilie, foastă a Blănarilor. —

I.

Copie.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Costandinu Dimitrie Moruză Voevodă, Domnu Țării Moldaviei.

Facim știre cu acestu hrisovă ală Domniei Mele că, dându-ni jalobă rugătoriulă nostru Vlasie igumenulă de la Mănăstire Doamnei otă Botoșani, unde să cinstește și să prăznuiască hramulă Sfintei Învieri a Domnului și Măntuitoriului nostru Iisusă Hristosă, și prină jaloba sa arătându cumă că mănăstire această are doai locuri înă târgulă Botoșaniloră, la mahalaoa Tărgului-Noă, însă ună locă dintru acele danie și altulă cumpărată, alătore unulă lângă altulă, pe cari locuri aă făcută mănăstire casă și dugheni, și rugându-să Domniei Meli că, după zapisă, să-i întărimă,—Domnie Mă întâi l-am orânduită la ală nostru cinst. și credinčosă boeră dumnealui Vasilie Razulă Velă Logofătă să-i cerceteză scrisorile. Și numitulă igumenă aă arătată înaintă dumisale Velă Logfătă ună zapisă de danie de la ună Hagi Mihale Cernavodiană și de la soție sa, Anastasie, cu însuși iscăliturile și pecețile loră, iscăliți fiindă și marturi dină boeri, dumnealui Costandină Vărnăvă bivă Velă Bană, Ianachi bivă Velă Pah., Vornicu de Botoșani, și Manolachi Dimachi bivă Velă Stolnică, și dină târgoveți cățiva oameni, letă

1778, Septv. 3, așa scriind și adiverind numitulă Hagî Mihale Cernavodianulă, împreună cu fimee sa, Anastasie, că o casă, cu locul ei, ce o au avută ei în țârgulă Botoșaniloră, la Târgulă-Noă, cumpărată de la ună Ionașcu Păsată croitorulă, de a loră bună voe au dat-o danie Mănăstirei Doamnei, pentru pomenire loră și a părinților loră... [Și pentru] ca să să aliagă dreptă loculă casii cătă au fostă dintru începută, au rugat pe dumnală Pah. Ianachi, [Vornicu de Botoșani], de au făcută țidulă la țârgovețî bătrăni, Moldoveni, Armeni, Jidovi, cari au știută stare locu[lu], și au măsurat[ă] loculă casii cu stănjinu domnescă, și întâi fața loculuiă alătore cu drumulă ce vini de la Iași... s'au găsită doaizăci și doi stănjini gospodă, și parte loculuiă dină gîosă s'au găsită triisprezăci stănjini gospodă, și fundu loculuiă de spre Șărbănă s'au găsită optă-sprezăci stănjini gospodă, și parte loculuiă dină susă, ce să hotărăști cu Raclișă, s'au găsită triisprezăci stănjini gospodă. Și așa s'ară fi închietă atunce totă hotarulă acelu locă; întru care locă să cuprinde și fântăna ce iasti a casii. Iară pentru o dugheniță, cu căsuța dină dosă, ce iasti într'ună păreți și suptă ună acoperemăntă cu casa aceia, au oprit-o ei pentru dănsii, ca să o stăpăniască păr' la sfărșitulă vieții loră și, după a loră săvărșire, să rămăe iarăși danie sfintei mănăstiri a Doamnei, împreună cu casa și cu loculă. Au măi arătată ună zapisă de vânzare de la ună Ionă Raclișă dină Botoșani, împreună cu ficorii săi, Iordachi și Lupulă, întru care s'au văzută numele loră și degitile pusă, iscăliți fiindă și martură dumneală Pah. Ianachi, Vorniculă de Botoșani, și mulți oameni dină țârgovețî, letă 1779, Mai 12, așa scriind și adiverindă numitulă vânzătoră: că dintr'ună locă de casă, ce au avută elă de baștină înă țârgulă Botoșaniloră, la mahalăoa Târgulă-Noă, au vândută igumenului Vlasie de la Mănăstire Doamnei o bucată de locă, parte de spre uliță, dină fați, de spre Mardari teslariulă, dreptă una sută doaizăci lei. Și, măsurându-să cu stănjinulă domnescă, s'au găsită lungulă treisprezăci stănjini și curmezișulă doisprezăci polă stănjini, și să hotărăști dină susă cu drumulă ce mergi pintre ograda lui Raclișă și pintre ograda

lui Ilie, ginerile lui Ionu Muntianulă Logfă, iară de spre Miazinoapte cu locul lui Raclișu, și dinu gîosă cu locul dughenilor egumenului otă Mănăstire Doamnei de la Hagi Mihale Cernavodjanulă, și de spre Amiazăzi cu ulița, Apoi, fiindu că mărturie hotarnică iscălită de dregători, după orănduială, pe aceste doi locuri de susu arătate nu s'au văzută la mână egumenului, ni-au înștiințatū dumnalui Velu Logofătū, și, pentru ca să ne încredințămū Domnie Mē și mai bine de nu sântū locurile aceste a Mănăstirii Doamnei cu vre o pricină de spre cineva dinu megieși, s'au scrisū carte Domniei Mele cătri credinčosū boerulū nostru dumnealui Manolachi Dimachi bivū Velu Stolnicū, Vornicūlū de Botoșani, să margă însuși la stare acelorū locuri, să strângă răzăși și megieși și pe alți mahalagii și să cercetezi bini, cu amăruntulū, și, aflāndu-le că de spre nimi nu sântū nici cu o pricină, să le măsoare cu stānjānu și să le stālpască cu piatri prinū pregiurū. De la cari numitulū boeri arātat-au cumū (*sic*) igumenulū Mănăstirii Doamnei mărturie hotarnică dinu anulū 1780, Avgustū 18, scriindū că, după poronca Domniei Mele, au mersū însuși la stare locurilorū Mănăstirii Doamnei, luāndū cu sine și tārgoveți, pe preotulū Costandinū și pe Tānasie, staroste de croitori, și pe Vasilicā, ce au fostū staroste de čocli, și pe Hriste Căpt., fiindū fați și megieși de prinū pregiurū, și, făcāndū cercetari, nu s'au aflat īnpresurare, nici locurilorū mănăstirii de cătrā megieși, nici megieșilorū de cătrā locurile mănăstirii, fiindū și īngrādite. Și, măsurāndū īntāi loculū celū de danie de la Hagi-Mihale, dinu loculū ce-lū ari cumpāraturā de la Ionu Raclișu, fața loculū de spre drumulū ce vini de la Eși, spre Rāsāritū, pārā īnū drumulū ce mergi īnū Tārğulū Boilorū, s'au aflatū doaižāci și doi stānjini gospodū; [d]inū drumulū ce vini de la Eși, alātore cu drumulū ce mergi īnū Tārğulū Boilorū, asupra mormānturilorū ji[dovești], pān' īnū colțulū grajdiulū ce iasti īnū ograda acestui locū, s'au aflatū cincisprezāci stānjāni; și dinu colțulū [grajdiulū]ui, alātore cu loculū Șārbānesii, spre Apusū, pārā īnū loculū ce-lū ave cumpāraturā de la Ionu

Racliuș, [s'aũ aflatũ d]joaizãci și unulũ de stãnjinĩ; iarã dinũ loculũ Șãrbãnesit spre Amiazãzi, alãture cu loculũ ce-lũ are [cumpãratũ]rã de la Ionũ Racliuș, pãnã inũ drumulũ ce vini de la Iași, s'aũ aflatũ patrusprezãci stãnjinĩ. Și pãnã aice sã sfãrșãsti mãsura loculũ de la Hagi-Mihale. Și, mãsurãndũ și loculũ ce-lũ ari cumpãrãturã de la Ionũ Racliuș, incepãndũ dinũ loculũ ce-lũ ari de la Hagi Mihale, fața loculũ de spre drumulũ ce vini de la Iași, spre Apusũ, pãrã inũ drumulũ ce mergi inũ Tãrgulũ Cailorũ, s'aũ aflat unsprezãci polũ stãnjinĩ; și dinũ drumulũ celũ mari ce vini de la Iași, spre Miazãnoapte, alãture cu drumulũ ce mergi inũ Tãrgulũ Cailorũ, pãnã inũ loculũ lui Ionũ Racliuș, ce nu-ĩ vãndutũ, s'aũ aflat patrusprezãci stãnjinĩ; și dinũ drumulũ ce mergi inũ Tãrgulũ Cailorũ, fundulũ loculũ, spre Rãsãritũ, alãture cu loculũ lui Ionũ Racliuș, ce nu-ĩ vãndutũ, pãnã inũ loculũ ce-lũ ari danie de la Hagi-Mihale, s'aũ aflatũ treisprezãci stãnjinĩ; iarã dinũ loculũ lui Racliuș, ce nu-ĩ vãndutũ, alãture cu loculũ ce-lũ ari danie de la Hagi-Mihali, spre Amiazãzi, pãnã inũ drumulũ ce vini de la Eși, s'aũ aflatũ patrusprezãci stãnjinĩ. Și, dupã cercetare ce aũ fãcutũ acestorũ locuri a Mãnãstirii Doamnei, precumũ aũ aflatũ la dreptate, li-aũ hotãrãtũ și li-aũ stãlpitũ și cu pietri de giurũ ñmpregiurũ. Deoi, dacã ni-amũ ñcredințatũ Domnie Mẽ cã, dupã zãpisã ce aũ arãtat igumenulũ, locurile aceste doã sãntũ drepte a Mãnãstirii Doamnei, danie și cumpãrãturã, cumũ și pentru hotãrãle acestorũ locuri, cã, dupã cercetare și hotãrãtura Vornicului de Botoșani nimeni nici cu o pricinã n'aũ eșit;

Pentru ace[ia] darũ iatã, prinũ acestũ hrisovũ alũ Domniei Mele, ñntãrimũ sfintei mãnãstirii a Doamnei ca, de acumũ ñnainte și inũ veci, sã aibã a-și stãpãni aceste doã jocuri dinũ tãrgulũ Botoșanilorũ, la mahalaoa Tãrgului-Noũ, adicã loculũ de danie de la Hagi Mihali Ciarnovodianulũ și de la soție sa, Anastasie, și loculũ de cumpãrãturã de la Ioanũ Racliuș și de la fiçorii sãi Iordachi și Lupulũ, dupã zãpisle ce ari, și inũ toate sãmnile și mãsurile ce sã aratã la mãrturie hotãrnicã și inũ hrisovulũ acesta alũ Dom-

niei Mele, să-î fie driaptă ocină și moșie, cu totu venitulă, și hrisovă de întăritură statornică și neclintitū nicī odinioară. Întru care amū pusū și a noastră iscălitură și peceti.

S'aū scrisū hrisovulă acesta la Scaunulă Domniei Mele, înū orașulă Eșii, întru că d'intăi Domnie a noastră la Moldavia, la alū patrulă anū, de boerulă nostru Ioniți Ursoianulă treti Logofătū.

1780, Octomv. 14.

Noi Costandinū Dimitrie Moruzū Voevodū.

(L. P.)

[Pecete cu «Pecetea târgului Botoșani aferosit lui Sf. Gheorghie.»]

Vasili Razulă Velū Logofătū, prociotohū.
Vărnavū Velū Clucerū, prociotelnicū.

S'aū trecutū la condica Divanulăi de Andrei bivū izbași otū Divanū.

II.

Eū, preutulă Ionū Raba, să se știe că, avândū o bucată de locū, dată sārindari, de la cumătru Vasile Chetrarulă Eurdache Stoianū, Paraschiva, de față amū fostū la căstă danie, ce amū datū preutulăi Ionū Rabiū, de la Sfete Ilie. Și eū, preutulă Raba, amū vândutū lui Gligore teslariulăi înū 15 lei; cari și baniū me'ū datū înaintē toti, și are să-mi ajute la șindelitū biserica. Iarū, de s'arū rădica cineva, să aibă a răspunde preutulă Ionū Raba. Și eū, Costandinū, fiēiū-săū, și eū, Grigore, și eū, Gahița, de omū avē copii, să fii draptă očenă a copiilorū și moșie; orū, de n'omū avē copii, să fie totū a lu Sfete Ile, după moa[r]te noast[r]ă, totū a lui Sfete Ilei.

Pentru credința, m'amū iscălitū :

Eū, preutulă Ionū Raba. 1779, Martie în 4 z[ile].

Amū vândutū eū, Ionū Protropū (*sic*) Raba.

Eū, Costantinū, amū pusū și degitulă.

Și eū, Marie.

Și eū, Dumitru, m'amū întă[m]platū.

III.

Adică eu, cea mai josă iscălită, Joița Albinețoia, împreună cu fiei miei, dat-amă încredințatū zapisulū mieū la mână dumisale Căpitanulū Hurmuzū, ca să știe că o casă, cu loculū ei gospodū, o amū la mahalaoa Prouroculū Ilii, aici inū Botoșani, cu bună voia mea și nesilită de niminea, amū vândut-o dumisale cu 150 lei, adică ună sută și cincizăci lei; pe cariū bani i-amū priimitū toți deplinū inū mânăli meli. Și pentru mărimē locullū, de latū și de lungu și de giurū înprejurū, cu cine să hotărește, amū datū dumisale hotarnică, cu care s'aū hotăritū dinū poroncă dumilorsale boerilorū Vornici de Botoșani. Care casă, de acumū înainte, să fie dumisale ocină și moșiia, stăpunându-o dumnealū și niamū de niamulū dumisale, și nimirē (*sic*) dinū rudile meli să nu aibă triabă de vânzare.

Acastă carte amū făcutū eu cu a mea bună voia.

Măcarū că acastă casă amū fostū datū zestre la fiică-mē, darū acumū aū priimitū bani locullū, după cumū fiică-mea și ginirile meū s'aū iscălitū la acestū zapisū cu a lorū priimire.

Și, pentru mai adivărată credință, ni-amū iscălitū mai josū, innăinte cinstiților marturī, ca să să criază.

1797, Fevr. 21.

Ζοιτζα Αλβινέτζ, ἰπόσχομε [= Zoița Albineț, făgăduiesc].

Ἀλέξανδρος, ἰπόσχομεν.

Μαργία, ἰπόσχομεν. Ioniță Căpt, marturū. Ștefanū Lazū Căpt., marturū.

..., m'amū tāmplatū. Costantinū Tăutu, marturū. ...meh, marturū.

Ἀναστάσιος Ἰωάννου εὐρέθηγα καὶ μαρτυρῶ [= Anastasie Ioan m'am aflat și mărturisesc].

Χριστόφορος μπακαλπάσης, μαρτυρῶ [= Cristofi, bacalbașa, mărturisesc].

Și eu, Costandinū Sofragiū, sintū marturū.

Anghelū Bașciaușū, amū scrisū cu zisa dumilorsale, și mart[urū].

Să adeverează acestu zapisu și de Vornicilor Botoșani.
[Iscălitură neînțeleasă.]

IV.

Adică eu, tea mai josu iscălită, Mariia, soția răposatului Hurmuză Căpt., dat-amă adivărată și încredințată zapisulă mieu la mână dumis. Stoln. Ianache Cudrescu, precumă să să știie că, dinu nimeni silită, ci de a me bună voia, amă vândutū dumis. o casă, cu loculū ei, ce o amă la mahalaoa Svântului Ilii, dreptū 150 lei bani, adică ună sută și cincizăci lei, cariī bani li-amū priimitū toți deplinū înu mânăle meli. Și, pentru mărimea locului, de latū, și de lungu, și cu cini să hotărăște de jurū înprigiurū, arată la hotarnică, cu care s'au hotăritū dinu poronca cinst. Vorniciei. Care hotarnică și zapisulū celū vechi de cumpăratură casai li-amū datū la mână dumis[ale].

Dece, de acumū innăinte, acē casă să fie a dumisale driaptă ocină și moșia, stăpunind-o înu pace dumnealū și niamū de niamulū dumis., nesupăratū de nimeni.

Și, pentru mai adevărată credință, amū datū acestū zapisū la mână dumis., puindū numile și degetulū.

1798, Iuli 15. Botoșani.

[Deget:] Eū, Maria, soția răposatului Hurmuză, amū vândutū cu voia mea, și deverezū.

..., m'amū întâ[m]platū.

Amū scrisū, cu zisă Marie:

Angheli Baș-Ciauşū.

[Pe V-o:] Scrisorile casii Catrinii.

V.

Adică eu, Gheorghe sână Gavriilū, de aice, dinu Iași, carile mai gîosū imi voi pune numele și degetulū mieu, adiverezū prinū acestū zapisū alū mieu ci dau la mână fratelū mieu Panaite, ce iaste șazătorū înu târgū la Boto-

șani, pentru unu locu părintăscu, ce iaste rămasu de la părinții noștri, cari iaste locul supt epitropiia Sfinții Sali părintelui Darie iconomul de la hramul sfintei biserici Cuvioasăi Paraschivei Prapadoamna, cari eu, încredințându acumu, prinu acest zapsu al mieu, și toată voia dându fratelui mieu ca toată putere să aibă de a vinde acelu locu alu nostru, ce de la părinți ni-au rămasu, neavându nimicvre o putere Sfințiiia Sa epitropul de a pune vre-o înpro-tiviri la aciasta, deosăbitu că ceia ce să va fi cheltuitu de la Sfințiiia Sa să va plăti Sfinții Tali după vânzare ce să va face a locului aceluia.

Și, pentru mai adevărată credința me, amu rugatu pre scriitoriul de mi-au pusu numele și degitul mieu.

1817, Mai 2.

[Deget:] Eu, Gheorghie sanu Gavriilu, de aice, dinu Iași, neștiindu carte, amu pusu numele și degitul mieu.

Eu, Grigori Gălățanul, amu scrisu acestu zapsu, cu zisa numiților du (sic) susu arătați.

XLIV.

ALTE ACTE BOTOȘANENE¹.

I.

Cătră cinstita Vornicie.

Dinū poronca dumnealorū cinstiți boierī, orânduți fiindū noi prinū țidula dumnealorū dinū 30 Iuli ca, adunându-ni la unū locū, să mergimū la unū locū ce-lū are dānii bisărica Sfântului Prorocū Ilie de aici dinū Botoșāni, înū măhăloa Vrăbiieni, care locū datū dānii desăvărșitu Grigori Teslariulū și cu soție sa și cu copii lorū, cu scrisoare iscălită de oameni bătrāni de aici dinū târgu, dinū veliatulū 1779, Martū 4, și acū epitropiți Sfintii bisărici, voinđu de a-lū hotără înū stānjāni și a-lū alege dintre locurile megieșiti, aū făcutū cerire la cinstita Vornicie cu țidula dumnealorū cătră noi; de cari noi, după poroneă următoriū fiind, amū mersu la stare locului și, văzāndū scrisoare ce o are sfānta bisărică că nu-ī înū stānjāni, amū chematū megieșii înpregiurași, cu scrisorile ce vorū fi avāndū și, dinū toți megieșii, scrisori alți nimeni nu ni-aū scosū, făr' decătū Sfinție Sa părintele Darie Iconomu ni-aū scosū o hotarnică dinū vreme ci să afla dumnealui răpăusatulū Mătef Milu aici Vornicū în târgu Botoșāni, cari hotarnică iaste făcută de săvărșitu Angheli Căușū și iscălită și de megieși, anume Dumitru Mindiregiu și Pavălū Clopotū, și, așa, după acāstă hotar-

¹ Din arhiva bisericii Sf. Ilie.

nică, amă scosă loculă acesta a Catrinii ci-i Sfinții Sa epitropă cu această hotarnică, și de acole fiindă pricină și la vale, de spre locul mănăstirii Sfântului Necolaî dină Păpăuți, unde ari Lupulă a Dragomiresăi casă pe loculă mănăstirii, amă găsată pe Lupulă intrată înă loculă Sfântului Prorocă Ilie. Și, așa, văzândă că loculă dină alte părți nu-i împresurată, făr' decâtă numai aici, de cătră Lupulă a Dragomiresăi, apoi amă strănsu oameni bătrâni cari au știință de loculă acesta pără pe unde au fostă, și, mai făcândă și noi cercetare pără pe unde merge hotarulă loculă mănăstirii Sfântului Necolaî, amă găsată o piatră a mănăstirii Păpăuții înă grădina săvârșitului Angheli Bașcaușă, și dină piatră amă făcută momăi pără înă altă piatră ci-i pusă suptă gardulă casăi lui Mihalachi Bărbierulă, și, făcândă linii drepte, amă alesă loculă curată câtă rămăni afară dină loculă mănăstirii Sfântului Necolaî dină Păpăuți. Și, așa, după ci l-amă alesă curată dină locurile megieșite, amă începută a-lă măsură cu stănjănulă gospodă, luândă întâi cu măsura dină loculă casăi a Catrinii ci-i epitropu Sfinții Sa părintele Dariie și alătore cu loculă mănăstirii Sfântului Necolaî, spre grădina săvârșitului Angheli, și dină ograda casăi Lupulă a Dragomiresăi pără unde amă lăsată poartă pentru drumă Lupulă Dragomiresăi de trii stănjăni, pară înă piază mănăstirii ci-i pusă înă grădina săvârșitului Angheli Bașcaușă. Care aici săvârșitu au ieșită cu gardulă afară dină piază ca ună stănjănă și au închisă drumulă, fiindcă piatră această a mănăstirii era den afară de gardu, înă drumă. Și la această măsură amă pusă hotară o piatră întâi în coastele loculă Catrinii și alta aici unde lăsamă drumă Lupulă, și s'au găsată cincisprezeci stănjăni și trii palmi, și de acole, dină piază această ce-i pusă înă ograda Lupulă a Dragomiresăi, despărțitoare între loculă mănăstirii Sfântului Necolaî, amă luată al doile măsură, lungulă, la dială, alătore cu drumulă ce iasă dină casa Lupulă a Dragomiresăi și suie la dială spre târgu, pără în fundulă loculă casăi a săvârșitului Năstase Greculă, care locă acă să stăpânește de ginire-său Gheorghii Botizată, undi amă pusă și acole piază

despărțitoare, și s'au găsată doăizăci și doi stânjâni și cincî palme; și de acole, dină pîiatra ačasta, amă măsurat drumulă cătă rămăni de largu, fiindcă dină drumulă dină poarta Lupulă și mai iaste și poarta casăi săvărșitulă Bașcaușă, și s'au găsată șapte stânjâni pără înă gardulă lă Ștefană Curălară, fiindcă aici și loculă acesta ală Sfântulă Prorocă Ilii, ori să facă poartă, pentru ačasta l-amă trasă mai innăuntru și aă rămasă locă, pentru trei porți, de șapte stânjâni, ca să nu mai nască înă urmă pricină; și de acole, din ačastă pîiatră ce amă pus-o înă margine drumulă, dreptă poarta casăi săvărșitulă Anghelă Bașcaușă, amă dată și fundulă alăture cu fundulă loculă casăi lă Gheorghă Botizată zătă Năstasă Greculă, și cu fundulă loculă casăiloră giniriloră lă Dumitru Mindirigiu și pără înă loculă lă Pavălă Clopotă, înă fundu, unde să înpreună cu loculă Catrinăi ci-i epitropă părintele Darii, și s'au găsată doăizăci și doi stânjâni, undă amă pusă și aici pîiatră despărțitori. Apoi, dină pîiatra ačasta ce amă pus-o înă fundulă loculă a săvărșitulă Dumitru Minderegiu, amă dată ală patrulă măsură; alăture cu loculă Catrinăi, pără înă pîiatra ce amă pus-o întăi despărțitoare între loculă mănăstirăi Sfântulă Necolăi dină Păpăuți, și s'au găsată noăisprizăci stânjâni și șaptă palmi. Și, cu aceste patru măsură, s'au închiată totă loculă, cari înă tuspatru cornurile loculă amă pusă căti doăi petre hotară despărțitori, de caută una spre alta. Apoi amă măsurată deosăbită cătă locă s'au înpresurată de Lupulă a Dragomiresăi, totă dină trupulă loculă ce-lă arătămă mai susă, și s'au găsată di spre drumulă ci-i amă lăsată spre grădina săvărșitulă Anghelă Bașcaușă, dină pîiatra ce amă pus-o noi acă și pără înă stălpulă porți, ună stânjănă și șasă palmi; de acole i-amă dată și fața, alăture cu poarta și cu gardu, spre loculă Catrinăi, pără înă colțulă gardulă, și amă găsată doăisprizăci stânjâni. Și de acole amă dată și alăture cu gardulă, la vale, pără înă loculă ce vini a mănăstirăi, dreptă pîiatra ce amă pus-o noi despărțitoare aici, între loculă Catrinăi, și amă găsată triă polă stânjâni. Și ačasta iaste toată înpresurare

ce au făcut-o Lupulă cu îngrăditura pe dreptă loculă Sfântu-
lui Prorocă Ilii, cari înpresurari n'au făcut-o elă făr' de
știință, ce cu știință, că piatra mănăstirii iaste suptă gar-
dulă lui, și au știut-o, și pe înpresurari această are făcută
ună grajdă, făcută de nuieli și acoperită cu răgoză și o
coșmagă pentru uscată scoarțiiiloră de meșteșugul tălpălării.
Și, cândă loculă acesta să va îngrădi, apoi ari să-și tragă
gardulă soției săvârșitului Angheli Bașcaușă înapoi, ca să
rămăi piatra mănăstirii afară, suptă gardulă, după cumă au
fostă dintru 'ncepută, ca să-și rămăie drumă Lupului de
eșită afară dină ograda lui înă târgulă, de trii stănjăni.

Și, după toată această a noastră cercetari, ce amă făcut-o
foarte cu amăruntulă, amă alesă loculă curată dintre locu-
rile megieșiti, puindu-și și petrile arătati hotară, după po-
roncă.

Și dămă această mărturii hotarnică, iscălită de noi.

Și nu lipsimă a înștiința cinstita Vornicie.

Ioniță Velă Căp[er]t[ană]. 1814, Avgustă 3.

Gavrilă Po[po]vi[că] Căpitană.

Eni Beșele.

Iordachi Chetrariulă.

De la Vornicie Botoșani.

După cercetare și hotărătura ce au făcută rânduiții, fiindu
urmată după cuviință, și ca să să păzască întocma de cătră
toati părțile, spre încredințare, s'au adiverită mărturie această
și de cătră această Vornicie. 1814, Avgustă 28.

Grigori Manu Spatară.

II.

De la Vornicie Botoșani

cătră Nastasă Telialulă.

Fiindcă cuviosulă ieromonahă Sava egumenă și cu totă
soborulă părințiloră călugări de la sfânta mănăstire ce să nu-

mești Chinovionu Rusico de la Sfântul Munti [alū] Athonos[ului], prinu innadinsu vechilū triimesu di acolo, cuviosulū ieromonahū Procopie, prinu jalobă cătră prè-innălțatulū nostru Domnu Scărlatū Alexandru Calimahū Voevodū, aū făcutū cerire ca să aibă voe, după slobozare ce facū și sfintili pravilī inpărătești, di a să vindi di veci moșiile și acareturili ci ari sfânta mănăstire aice, înū Moldova, la acestū Țănutū a Botoșanilorū, cari, fiindu-le piste mână și cu dipărtari de a li stăpăni, ničunū folosū n'arū fi cunoscându mănăstire, ce încă mai multă cheltuială s'arū fi pricinuinu cu triime-tire egumenilorū de acolo, decâtū venitu ce arū fi luindū. Și, cu bani ci vorū eși dinū vânzare moșiilorū și a acareturilorū, să să poată întâmpina, atâtū plata greliilorū datorit i innoire zădirii sfintii bisărici, și cu prisosulū ci va rămâne să-și cumpire acolo, aproapi de mănăstire, alti acareturi.

Cu cari jalobă s'aū rânduitū de cătră Mărie Sa Vodă spre a să socoti, cu sfatū de obștie, cerire ce faci sfânta mănăstire spre vânzare acareturilorū sali, și Preosfinție Sa Mitropolitulū țării, chirio chirū Veniamin, împreună cu iubitorulū de Dumnezeu episcopulū al Hușului, chirū Meletie, și cu dumnealorū veliții boeri, prinū anaforă dinū acestū curgătorū anū 1814, Martū 17, găsăscū cu cuviință și, înū putere sfintii pravilī, socotimū spre a să vindi di veci acareturili sfintii mănăstiri ... (*rupt*) ... sângurū să să trimată... socotindū înū... pravilī, găsându-să cu cali și de cătră Mărie Sa Vodă, la 21 zile, totū a curgătoarii lunī Martū, s'aū întăritū aceeași anaforă și cu domniască iscălitură și pecete, și s'aū poroncitū că să să vândă di veci, prinū mezatū, acareturili sfintii mănăstiri, întru cari, prinū diosăbită jalobă ce aū datū cătră Mărie Sa Vodă cuviosulū vechilū ieromonahulū Procopii, aū arătatū că sfânta mănăstiri ari aice, în tîrgulū Botoșeni, și acesti locuri și benali ce mai giosū să cuprindū, adică: Întăi, unū locū ci-lū ari mănăstire danie, cu hrisovū dinū ani 1776, Dechemv. 1, de la Domnie Sa Grigorie Alexandru Ghica Voevodū, înū măsurī de stănj[ăni] gospodū, adică 15 stănj[ăni] parte di spre loculū Clucerulū Manoli; 25 stănj[ăni] parte dinū giosū, di

spre locul Căpitanului Hriste; 15 stănj[ăni] de spre locu lui Ivanu Sărbu; 18 stănj[ăni] parte de spre Vasăli Blănariu, — cari locu esti înu Tărgu-Noū, dinu dreptu locu domnescu. Alu doile, altu hrisovū, de la Domnie Sa Costandinu Dimitrii Moruzū Voevodū, dinu ani 1780, Octomv. 11, întăritoriū mănăstirii pe unū locu de danie de la unū Hagi Mihale Cernovodianulū, și pe altulū de cumpărătură de la unū Ioanū Raclișū. Cari locuri, hotărându-să atunce dinu poronca Domnii Sali de cătră Vornicii de Botoșeni ai vremii di atunce, loculū de danie de la Hagi Mihali s'aū aflatū fața de spre drumulū ce vini de la Eși, spre Răsăritū, pără înu drumulū ce mergi înu Tărgulū-Boilorū, 22 stănjini gospodū; și de acolo, dinu drumulū ce vini de la Eși, alătore cu drumulū ce mergi înu Tărgulū-Boilorū, asupra mormănturilorū jidovești, până înu colțulū grajdiului ci esti înu ograda acestui locū, 15 stănj[ăni] gospodū; și dinu colțulū grajdiului, alătore cu loculū Șărbănesăi, spre Apusū, pără înu loculū de cumpărătură de la Ioanū Raclișū, 21 stănjini; și dinu loculū Șărbănesăi spre Amiazăzi, alătore cu loculū de cumpărătură de la Ioanū Raclișū ... (*rupt*) drumulū Eșilorū, 14 stănj[ăni]; loculū ... de la Ioanū Racli[șū] ... măsurī dinu locu[lū] ... acestū de danie de la Hagi Mihale, fața locului di spre drumulū Eșilorū, și spre Apusū, pără înu drumulū ce mergi înu Tărgulū-Cailorū, 11 polū stănj[ăni]; și dinu drumulū celū mare ce vini de la Eși, spre Miazinoapti, alătore cu drumulū ce mergi înu Tărgulū-Cailorū, pără înu locu lui Raclișū ce nu l-aū vândutū, 11 stănj[ăni]; și dinu drumulū ce mergi înu Tărgulū-Cailorū, fundulū locului spre Răsăritū, alătore cu loculū lui Ioanū Raclișū ce nu-i vândutū și pără înu loculū ci-lū ari mănăstire danie de la Hagi Mihale, 13 stănj[ăni]; și dinu locu lui Raclișū ce nu-i vândutū, alătore cu locu de danie de la Hagi Mihale, spre Amiazăzi, pără înu drumulū ce vini de la Eși, 14 stănj[ăni]. Pe cari locuri arată că sântū stălpite și cu pietri hotară. Și să află pi acesti locuri și acesti benali a mănăstirii, adică: 7 dugheni, suptū unū acoperemăntū, cu odăile lorū dinu dosū și cu locū dinu dosū, pentru trebuința dughenilorū; i o casă, cu patru odăi,

i cu fântână și altile ce să cuprindă în cuprinsul locului casăi, osăbită de cătră locu(lu)lă dughenilor. Cari casă, dugheni și locuri s'au dat cu țidulă gospodă la telială-bașă din Eși ca, după rânduială, înă curgire de patruzăci zăle, să să vândă prină mezată și ni să scrie prină luminată carte gospodă dină 20 a trecutii lună Aprilă ca să facimă știre aice la fața locului ca, cini voră fi mușterei, la înplinire vadeliă de 40 zile, să margă la Eși, să cumperi. Dară, fiindcă Cuvioșie Sa ieromonahulă Procopii aă făcută cerire ca să să străgi și aice la mezată arătatele casă, i dugheni, cu locurile loră, ți să poroncește, telială, ca să li străgi la mezată înă curgire de patruzăci zăli, înă totă cuprinsulă acestui orașă, înă auzulă tuturoră, și mușterei cari să voră găsi ca să atărdiscă, iscălindu înă țidulă, să triacă și suma baniloră ce voră da și, la [in]plinire vadeliă di patruzăci zile, [toți muș]jerei ce voră fi, să-i adu[că aic]e la Vornicie.

[Data ruptă.]

Grigori Manu.

Lei.

- 800 eă, Nicola Grădinară, daă pentru casa cu loculă ei, cătă esti înpregiură îngrădită.
 1.000 Χριστόδουλος Κούσου διὰ τὸ σπῆτι μὲ τὴν ἀδελή του. [=Hristodul Cușu pentru casă cu curtea ei.]

Lei.

- 450 Ἐβελ Μεζάκι (?).
 500 (evreiește; alt rînd evreiesc șters.)
 [În față:] (evreiește). Διὰ τὰ πρῶτα τῶν τοσούτων (?) ἐργαστηρίων, ἐν οἷς κατοικεῖ ὁ Γηρέσης [= pentru cele d'întăiă dintr'aceste dugheni în care locuiește Ghureș.]
 1.128 pentru doo dugheni și pentru ună stănjenă și giu-mătati locă sterpă.

Eni sănă Marină.

Lei.

- 1.500 eă, Nicu Formagiu, daă, pentru triă dugheni cari săntă dreptă casa mea, undi șadi Ghiureșă Blă-nariu și cu alte doao înpreună cu dănsulă.

- 1.800 Χριστόδουλος Κούσου τὰ τρία ἔργαστήρια [Hristodul Cușu cele trei dugheni].
- 1.810 Gligorii sǎnũ Mironũ Soročanu.
- 1.850 Nicoča [=Neculcea] cǎl[dǎrariulũ].
- 1.900 Gligoruță.
- 400 λέι διὰ τὸ τέταρτον τὸ ἄργαστήρι [= lei, pentru a patra dughianǎ] (evreiește).
- 410 Ioniță Munteanulũ, croitori.
- 800 lei διὰ τὸ τέταρτον τὸ ἄργαστήρι καὶ διὰ τὸ ἕξαρτον [= pentru a patra dughianǎ și pentru atenanse].
- 428 eũ, Mihaĩ sǎnũ Theodorũ, alũ patrele dughenǎ (și evreiește).
- 438 pentru a cincile dugheanǎ, eũ, Filipũ Necșoi.
- 600 γρός. διὰ τὸ ἑπτοζτον τὸ ἄργαστήρι καὶ... (*rupt*) ἄδιος κοντὰ εἰς τὸν ἄργαστήριον [= lei, pentru a șeptea dughenǎ și slobod lingǎ dughianǎ]. (Și evreiește)... și giumǎtate pentru....

III.

Dela Vornicie BotoșenicǎtrǎCǎpit. Gavrilũ Popovič,dumnealũ Necola Adamũ.

Fiindcǎ Ioanũ sǎnũ Marinũ, i Mihaiũ sǎnũ Dima și Filipũ Necșoiũ, încǎ de astǎ-varǎ, prinũ mezatũ, aũ cumpǎratũ patru dugheni, cu locu lorũ, aice, inũ Botoșeni, de la vichiliĩ a Sǎntiĩ Chinovi Rusico și acmũ facũ cerire ca sǎ-și diosǎbascǎ locu dughenilorũ unu de cǎtrǎ altulũ, vǎ rǎnduești Vornicie ca sǎ mergiți la numitile dugheni și loculũ a uniĩ dugheni ce aũ cumpǎratũ Mihaiũ sǎnũ Dima sǎ-lũ deosǎbiți, inũ mǎsurĩ cu stǎnj]ǎ]nĩ, de cǎtrǎ loculũ celorǎlante dugheni, dupǎ scrisorile ci va fi avǎndũ.

Și de urmare ce veți faci sǎ dați mǎrturie aice inũ dosulũ țiduliĩ. 1815, Martũ 12.

(Neințeles) Θεώδορος Κα...

Dinū poronca dumnealorū cinstiți boieri, amū mersū la patru dugheni ce aū cumpăratū Ioanū sǎnū Marinū, Mihaī sǎnū Dima și Filipū Necșoiū de la dumnealorū vechiliī sfintii mǎnăstiriī Chinovi Rusicò, și Mihaīū sǎnū Dima, după cumpărătura cē aū cumpăratū o dughiană dinū susū de trei, ce sǎ răspāndu cǎ aū cumpăratū patru, pǎrǎ astăzi nu ș'aū hotărātū loculū dugheni sale, ca sǎ-lū aibǎ inū stǎnjāni și hotărātū, ș'acū, cǎte trei : Ioanū sǎnū Marinū și Mihaīū sǎnū Dima și Filipū Necșoiū, aū voitū ca sǎ-și hotărască fieșticari dughiana lūi și cu totū loculū ci i sǎ cuprinde, aū făcutū cerire cinstiții Vorniciī, cǎtrǎ noi, cu țidula ačasta, cǎ sǎ-i hotărāmū loculū dugheni. Și, așa, amū mersu la stare dughenilorū, amū hotărātū loculū dugheni lūi Mihaī sǎnū Dima cu stǎnjāni] gospodū, dāndu fața dinū susū dinū dughenile ce sǎntū asupra dumisali chirū Hristodurū Cușiolū și pǎrǎ inū alū doile dughiană ce aū cumpăratū Filipū Necșoiū, și s'aū gāsātū doi stǎnjāni și patru palmaci pǎrǎ inū giuātate pǎretilē, atātū acelū dinū susū, cātū și dinū giosū, a lūi Filipū; și de aici dinū fați, dinū drumulū acestū mare ce vini de la Iași, am datū lungulū dreptū pinū dughiană și pinū loculū ogrăzāi dugheniī și pǎrǎ dinū dosū, inū loculū lūi Stihi, ce-lū ari acū cumpăratū Vasǎle a Diiaconițiī, și s'aū gāsātū triisprizāci stǎnjāni și patru palme; de aici amū datū și fundulū dinū dosulū loculū dinū susū a dughenilorū ce sǎntū asupra dumisali chirū Hristodurū Cușiolū și alătore cu loculū ce aū cumpăratū Vasǎli a Diiaconițiī de la Toaderū sǎnū Gheorghii Stihi și pǎrǎ dinū giosū, inū fundulū ogrăzii dugheni lūi Filipū Necșoiū, și s'aū gāsātū doi stǎnjāni și patru palmaci, intocma cǎ și fața, puindu-sǎ și patru despărțitoare între dānșii, aici, inū dosū, la ogrăzi, pentru ca sǎ știe fieșticare cātū ari a stǎpāni, atātū dinū fați, cātū și dinū dosū. Și dughiana ačasta sǎ aflǎ totū suptū unū acoperemāntū, inū rāndu cu toate.

Și, după cercetare și măsurare ce amū făcutū, dāmū ačastǎ a noastră mărturiie hotarnicǎ, inū care nu lipsimū a inștiința cinstita Vorniciie.

1815, Martū 14.

Gavrilū Popovici Căpitanū.

Nicolai Adamū.

(Pecete cu Sf. Gheorghe și «Pecetea târgului Botoșan : afierosit la Sf. Gheo[r]ghie ; 1780».)

IV.

Eū, giosū iscălitulū Panainte sinū Gavrilū, zătū preutesi Lupi de aice dinū Botoșeni, d'inpreună cu fratile mieū Gheorghii, adeverezū prinū acestū zapisū ce daū la mână dumisale epitropilorū bisericii Sfântului Proorocū Ilie precumū știutū să fie că, avându noi clironomie de la părinți o casă, cu loculū ei, înū mah. Târgului-Noaū, înū Calicime, pe locū domnescū, care casă o luasă maică noastră înū scămpū [=schimb] de la răposatulū Stol[nicū] Ianachi Codrăscu, dându-i altă casă ce era alătore cu curte dumisali, și aū priimitū aastă; de care casă neavându trebuiță nici eū, nici fratile meū Gheorghii, carile să află treitorū înū târgulū Eșului, ni-amū sfătuitū amădoi ca se o vindemū, după cumū mi-aū datū și înscrisū voință vânzării dumisale.

Deci, de nimine siliți, nici asupriți, ce de a noastră bună voe, o amū vândut-o de veci dumisale, ca să o alăturască cu altū locū ce mai are sfântă beserică înū parte de susū, cu tocmală prin răzapazarū, dreptū 600, adică șasă sute de lei. Mărime locului este aastă : dinū loculū grădini lui Pavălū Clopotū spre Amiazănoapte, alătore cu drumulū ce desparte pinte Pavălū Dărăngă, și pără înū loculū mănăstirii Sfântului Nicolai, săntū cincisprezeci polū stănjăni gospodū; dinū drumulū pomenitū, mărăgându spre Apusū, alătore cu loculū mănăstirii, și pără înū loculū lui Toaderū Gălușcă, ce să stăpănește astăzi de Lupu Dragomirū zătū Toaderū Gălușcă, unde săntū optusprezeci stănjăni; parte de spre Apusū, dinū loculū mănăstirii, alătore cu loculū a Proorocului Ilie, canū [=cam] chezișū, și pără înū fundu grădini lui Pavălū Clopotū, săntū noaăsprezeci stănjăni; parte de spre Amiazăzi, alătore cu fundulū livezi lui Pavălū Clopotū, și pără înū drumū, de unde s'aū începutū măsură d'intăi, unde săntū cincisprezeci polū stănjăni. Și

intr'aceste patru măsuri să încheie toată stare acestui locu ce amă vândutū dumilorsale.

Dreptū acea, luindū eū bani dinū mǎinile dumilorsale inū deplinū, i-amū datū și eū acestū zapisū, d'inpreună și cu alte patru scrisorī vechī :

I scrisoare dinū veletū 1797, Fev. 21, ce vinde Zoiță Albinețoae, d'inpreună cu fii săi, Căpt. Hurmuzū.

I scrisoare dinū veletū 1798, Iuli 15, ce vinde Marie Capitaniasa, soție Căpt. Hurmuzū, după moarte soțului său, dumisali răposatului Stolnicului Ianachi Codrescu.

I scrisoare hotarnică, făcută de răposatulū Angheli Bașcaușū, dinū veletū 1797, Ghenarū in 17.

I scrisoare vechilemē, ce avemū de la fratele mieū Gheorghī, spre a vinde casa cui voi putē găsi.

Cu care să aibă, de astăzi, a stăpāni sfānta biserică numita casă, cu tof loculū ei, inū vecī, neclintitā și nerușitā, ca pe unū dreptū acăretū alū său. Iarū, sculāndu-se careva cu vr'o pretenție asupra aceștiī vānzārī ce amū făcutū eū sfintii besericii, orī dinū niamurile mele, saū dinū alți streinī, cu mini să aibă a să întreba, iarū sfāntā beserică nu are a să supāra inthro nimicā.

Și, spre mai temelnicā încredințare, amū pusū numele și degetulū mai gīosū, neștiindū carte.

1817, Iuli 17; Botoșani.

[Deget:] eū, Panaitū sinū Gavriilū, ci aū fostū bărbatū maicii mele Catri[n]i, cu voia-i.

Darii iconomū aū fostū față la această vānzare.

Ereī Costandinū otū Sft. Prorocū Ilie, amū fosto fați.

Ἀναστάσιος Ἰωάννου παπάλης μαρτυρῶ. [= Anastase Ioan Bacalbașa mărturisesc.]

[Deget:] Vasile sinū Pavālū Clopotū amū fostū fați și amū pusū degetulū.

Fați amū fostū și eū la facere acestui zapisū : Athān[a]s[ie] iconomū protopopū.

Amū scrisū, cu zisa lui, eū, Nicolai Adamū.

De la Vornicie Botoșani.

Fați viindă iscălitulă vânzătoră, aă arătată și prină cu-vântă că vânzare aăasta este făcută cu bună priimire și voe sa.

Dreptă aceia, spre încredințare, s'aă adeverită zăpăsulă acesta și cu a noastre iscălitură.

1817, Iulă 31.

(Năințeles.)

Alexandru Ram.

[V-o:] Zăpăsulă locolă ci este cumpărată cu 600 lei.

V.

Adică eă, cari măă găosă măă văă iscăli înșuși cu măăna măă, adevereză, prină acestă zăpăsulă ală măă de večnică vânzari ci-lă daă la măăna dumisali Mihăłachi Mavrodină ingineriulă, precumă săă fiă știută că, avăndă eă o casi și cu loculă eă înă mahalaoa Vrăbieniă, pe cari și eă o amă clinoromii (*sic*) de la moșulă măă Angheli Bașciaușu, și, vroindă a o vindi de veci, după rugăminte ci amă făcută cătră cinstita Vorniciei, aă rănduită pe dumnealoră Ioană Vasiliu și Vasili Moisa, epitropiă țărgulă, di aă măsurată loculă cu stănjiniă gospodă, după scrisorili ci amă înfăoșată, începăndă întăă cu măsură dină poartă spre Amiazinoapti, alătore cu loculă dumis[ale] polcovniculă Constantină Popovică, ci-lă are cu[m]părătură de la Ștefană Curăłariulă i fiulă săă Sava, și s'aă găsită 28 stănjiniă gospodă locă domnescă păr' înă loculă Corlățianulă lungulă și totă spre Miazinoapti dreptă înăainti, păr' înă loculă lă Dimitrachi Talpalariulă, s'aă găsită 10 stănjiniă locă mănăstirescă; și di acolă la vali, spre Răsărită, prină fundulă loculă, păr' înă loculă Lupulă Tălpăłariulă, 28 polă stănjiniă; și alătore cu loculă Lupulă, spre Amiazizi, păn' înă piatra mănăstirii Sfântulă Neculă otă Popouți, 12 stănjiniă, 2 palmi, locă mănăstirescă; și totă înăainti, spre Amiazizi, păr' înă poartă, s'aă găsită 23 stănjiniă, locă domnescă, margine dină spri Răsărită, și, măsu-

rându și capătul de la poartă, s'aŭ găsit 4 stânjină; și, di acole, mergându cu măsura prin ă mijlocul locului în ă curmezășu, pe dinainte casii, pe apropi di fântână, s'aŭ găsit 17 stânjină latulă, închiindu-să în ă acești măsură tot ă locul, după cum ă să arată mai pre largu și prin ă înștiințare epitropilor ă. După cari, rânduindu-să cu țidula cinstiții Vornicii cătră telialulă țargului, s'aŭ străgat ă la mezat ă în ă tot ă cuprinsul ă acestui țargu în ă curgire de șasă luni și mai bini, și, dându prețul cel ă mai de pe urmă dumnealui Mihălachi Mavrodin ă, de șasă suti lei, cu cari prețu rămăind ă și e ă mulțamit ă, s'aŭ făcut ă hareci asupra dumisali în ă cântălerie cinstiții Vornicii.

Dece, priimind ă e ă arătatei bani toți deplin ă în ă mănuli mele, i-am ă dat acest ă adevărat, cu care de acum ă și în ă veci să aibă dumnealui ă stăpăni aratata casi și cu tot ă locul în ă veci, ca pi un ă drept ă lucru ă dumisali ce l-a ă cumpărat ă cu bună credință, atât ă dumnealui, cât ă și fii dumisali, nepoți și strănepoți, din ă niam ă în ă niam ă. Și ori-cini, sa ă din ă niamurili meli, sa ă dintri alții streini, de s'ar ă scula ca să străci aciastă legiuită vânzare ă m ă ci am ă făcut-o cu bună priimire m ă, să nu aibă putere, supt ă ni ă chip ă, de ă o strămuta, ci să-și cauti cu mini; iar ă dumnealui cumpărătorul ă să rămăi nesupărat.

Și, pintru ca să fii temelnică și nistrămutată aciastă vânzari, m'am ă iscălit însumi cu măna m ă, cari, după rugă-minte ce am ă făcut ă, s'aŭ încredințat și de cătră cinstita Vornicii, puindu-să și pecete țargului.

1825, Fevruari 26.

Neculai Ioan ă.

....., martur ă.

Ioan ă ..., martur ă.

Theodor ă Mavrodin ă, martur ă.

De la Vornicie Botoșani ă.

Săvărșindu-să vânzarea de veci, prin ă mezat ă, ă arătatei casă, cu locul ă ei, și arătându vânzătorul ă, dumnealui Ne-

colaî Ioanû și prinû cuvântû că este cu a sa bună voință și priimire și că ș'aû priimit toți baniî deplinû de la dumnealû cumpărătoriulû Mihalachi Mavrodinû, — dreptû aceia, după cerire ă-aû făcutû, s'aû încredințatû zapisulû acesta de večnică vânzari și cu a noastre iscălituri.

'825, Apr.

Manolachi Mic[lescu] (?) Agă.

. *Banu.*

Ipitropie târgului.

Arătându iscălitulû vânzatoriû și prinû cuvântû că este cu a lui bună priimire aastă večnică vânzare prinû soltanû-mezat și că ș'aû priimitû toți bani deplinû de la cumpărătorû, s'aû încredințatû, puindû și pecete târgului.

'825, Maiû 18.

.
(Pecetea de mai sus a Botoșanilor.)

VI.

Cătră cinstita Vornicie Botoșanii.

Epitropiî casăi răposatului Ștefanû Pătatu.

Spre împlinire celorû cuprinsă prinû diiata lăsată de răposatu asupră-ni, voindû a vinde de veci o samă de acareturi prinû mezatû, dintre cari pentru o dughiană cu loculû ei dinû mahalaoa Târgului-Noû, dreptă a casăi răposatului, rugămû pe cinstita Vornicii ca, după rânduiala păzită, să să rânduiască pe dumnealorû epitropiî târgului să facă măsurătoare loculû, osăbindu-lû de spre megieși. Și, după mărturie hotarnică ce vorû da, să să dei înû strigare la mezatû.

'826, Apr. 8.

Vasile Moisa.

Andronic Costandinû.

[Deget :] eû, Mariia, soția răposatului, adiverezî.

De la Vorniciecătrădumnealui Iani Vasiliu,dumnealui Tudurachi bacalbașa.

După înscris[a] cerire ačasta, veți mergi la arătata dughiană, cu loculă ei, și, prină măsură cu stânjină gospodă, să osăbiți dreptă loculă ei de spre toati părțili megieșiti, după scrisori, înă ființa și a megieșiloră. De cari să dați mărturie hotarnică, pe obicei. Iară, născândă pricină la vre-o parti, să o faceți cunoscută prină mărturie ce veți da, ca, prină cercetari, să să pui la cale, dăndu-să și înă strigare la mezată.

'826, Apr. 9.

*Bașotă Comisă (?).*Cătră cinstita Vornicii.

Dină poronca cinstitei Vornicii, rânduiți fiindă a măsură loculă unii dugheni ci are răposatulă Ștefană Pătată aicia înă Botoșani, înă măh[a]laoa Sfântului Gheorghii, înă rândulă dugheniloră Mănăstirii Domni, următorii poronci dumnealoră fiindă, amă mersă la arătata dughiană și amă măsurată loculă cu stânjin[ulă] gospodă, începândă cu măsura dină gîmătati dină păreti a dugheniă lui Aronă Croitoriu, Jidovă, alăturia cu drumulă celă mare, păr' înă gîmătati de păreti a dugheniă lui Gavrilă Cioclu, ci o ari cumpărată totă de la răposatu Ștefană Pătată mai innainti, fața locului s'au găsită doi stânjini, 5 pârmaci; și dină drumă, alăturia cu loculă dugheniă lui Gavrilă, păr' înă loculă dugheniloră lui Vasili a Diiaconiții, lungu locului s'au găsită triisprizăci stânjini, doi palmi gospodă; și dină loculă lui Vasili a Diiaconiții, alăturia cu loculă dugheniă lui Aronă croitoriu, păr' înă uliță, di undi amă pornită întâi cu măsura, lungu locului s'au găsită triisprăzăci stânjini, doi palmi gospodă. Cari într'ăcastă măsură să cuprindi loculă aceștii dugheni, pi cari locă estă o dughiană la uliță și o casă dină dosă, cu tindă.

De care cercetare și măsurare ci amă făcutu nu lipsimă
a înștiința cinstiții Vorniciei. '826, Mai 1.

Costandinu Dimitriu.

De la Vornicie
cătră telalulă tãrgului.

Priimindă țidula acăsta, după cerire epitropiloră, ți să
poroncești că arătata dughiană cu loculă ei să o strigă la
mezată, înă curgire de 40 zile, prină totă cuprinsulă acestu
orașă, spre știința tuturoră aceloră ce voră fi mușterei să
cumperi, și mușterei ce voră atãrdisi, iscãlindă înă țidulă,
să triacă și suma baniloră ce voră da, cu cariă, la împlinire
vadeliă mezatului, viindă la Vorniciei, asupra muștireului ce
va da prețulă mulțãmitori vãnãtoriloră, să va faci hareci.

'826, Mai 2.

(Neînțeleș.)

Bașotă Comisă (?).

- 200 (armenește).
500 Manoli Theodosă.
550 Ioniță Dabije.
580 Neculai Necșoi.
600 Crăste Hotinčanulă.
610 Dumitrachi Zgherce.
630 Costantin Iașeanulă.
650 Filipă Necșoi.
700 adică șapte sute lei, Manoli Theodosi.
720 Ilie Iconomă.

(Pe V-o : armenește.)

XLV.

ACTE PRIVITOARE LA MOȘII TUTOVENE¹.

I.

Suretă de pe ispisoculă sirbescă de la Ilie Voevodă și
frate-său, Ștefană Voevodă, dină leatū

6945 [1437], Mai 15².

Facemū înștiințare, cu această carte a noastră, tuturorū cine pe dînsa va căuta saū, cetindu-se, va auzi, pentru adevărată sluga noastră, dum[nealui] Tofanū, carele aū slujitū noao cu dreaptă și credincoasă slujbă, pentru care, văzindū noi a lui dreaptă și credincoasă slujbă cătră noi, l-amū miluitū pre dînsulū cu deosăbită mila noastră și i-amū întăritū lui, pentru a lui dreaptă și credincoasă slujbă, cinci sate pe Racova, anume: Pungești, unde este casa lui, alū doilea satū, mai dinū susū, Gîrcinești, alū treilea satū Lușcești, alū patrulea satū, unde este Cursești, alū cincilea satū unde aū fostū descălecătura lorū cea veache d'intiū. Aceastea toate să-i fie lui uricū, cu totū venitulū, lui și fecorilorū lui, nepoțilorū și strănepoțilorū lui, și a totū neamulū lui, nerușăitū niciodată, înū veaci. Iară hotarulū acestorū cinci sate, cu toate hotarāle lorū ceale veachi, să fie

¹ Comunicate de un domn învățator.

² Originalul se va publică de d. I. Bogdan in „Documentele slavone înainte de Ștefan-cel-Mare“.

pe unde s'au așezatî dinî veachî, începîndu-se de la patru stejeri, de acolò dreptî la dealulî Racoviî, de 'ci dealulî până la dealulî Stemniculî, de 'ci dealulî acela înî susî până la dealulî Racoviî, de acolò până la dealulî Lipoviî, de'ci dealulî dreptî la cei de mai susî ziși patru stejeri, pe Racova. Acesta-i totî hotarulî lorî. Și spre această este credința Domniei Meale de mai susî scrisî, Ilie Voevodî și Stefanî Voevodî, și credința tuturorî boiarilorî noștri, a mari și mici. Iară, după a noastră viață, cine va fi Domnî țării noastre, Moldoviî, dinî fiil noștri, saî dinî frațiî noștri, saî pe cine Dumnezeî va alege a fi Domnî, să nu strice a noastră danie, ci mai alesî să întărească lui, de vreme ce noi i-amî datî lui, pentru a lui dreaptă și credincoasă slujbă.

Și, pentru mai mare întăritura acelorî de mai susî scrise, amî poroncitî slugîi noastre, dumisale Oancîi Logothetî, să lege peceata noastră cătră această carte a noastră.

S'au tîlmăcitî de Gheorghie Euloghi.

[1784], Mai 10.

[Pe V-o:] Uricî di la Domniî Ștefanî și Ilieșî Voevodî.

6945 [1437], Mai 15.

II.

Adecă eî, Anița, fata Vasilcîi lui Petrilă, și cu fiçorulî meî, cu Gligori, scriemî și mărturisimî, cu acestu adevăratî zapisî alî nostru, precumî noi, de nime săliți, nici asupriți, cia de a noastră bună voia, amî vîndutî a noastră diriaptă ocină și moșia, dinî satî dinî Cursăci, dinî Țănutulî Tutovi, cătî să va alege parte mîne-mè, a Vasălcîi, amî vîndutî dumisale lui Neculaî Neguțitoriulî, ca să-i fia dumisali diriaptă ocină și moșia, și cuconilorî dumisali, și nepoțilorî, înî veci, dreptî triizăci de lei, și mi-au făcutî plată deplinî, precumî ni-au fostu tocmala.

Și acestu zapisî s'au făcutî de'nainte a mulți boeri și neguțitori, cari mai gîosî s'au iscălitî.

Și noi, pentru mai mare credința, ni-amă pusă și degetele.
Vltū 7203 [1695], Mai 21 dni.

Anița [deget], fata Vasălcăi lui Petrilă.

Și eă, Ioană, amă scrisă.

† Θωμάς μάρτυρας.

† Μαλζας παρών.

† Νικόλας μάρτυρας.

† Σάνδουλ Ἀδάμ παρών [marturî și de față Toma, Mîrza, Sandul Adam].

[Pe V-o:] † Ἡ ὁμολογία ἀπὸ τὸ Κοινοβουλίου ἀπὸ Τούτοβα.
Zapisă de Cruluceni, di la Ținutulă Tutoviî.

III.

Noi Mihaî Răcoviță Voevoda bojiîu milostiiu gospodară zemli moldavscoi. Scriemă Domniia Mia la slugili noastre Tudorū părcălabulū și Stamatie Armașū, facemă știre că ni să jălui Savinū Petrili pe Iftimie Haragojia, zicândū că i-aū răsipitū o casă și i-aū luatū dinū casă totū č-aū fostū. Decî să căutați și să-lū giudecați cu Iftimie Haragojia, și, ce pagubă s'arū afla că i-arū fi făcutū, să aveți a-i plini totu de la dănsulū, și să-i așezați cumă veți afla mai cu dreptulū, și să dați și mărturie.

Ačasta vă scriemă. Iarū, di-a hi poviaste într'altū chipū, să vie la Divanū.

U Iasū, leatū 7230 [1721], Sept. 11.

[Pecete mare rotundă cu chinovar, avînd coroana, bourul și legenda: Io Mihailū Racoviță Voevod bojiîu mlstiiu gsodarū zemli Moldavii, Sptemvrie; iar înlăuntru lîngă coroană, 1703 (arabice).]

Veliți boliarî ucil.

[Pe V-o:] 7230, Apr. 11.

S'aū trecutū 1814, Iuni.

IV.

† Cinstite, iubite frate, dumn[e]ta cumnate Dumitrașco Pă-lade bivu Velū Păh[arnicū], ispravniculū Ținutulū Tutovii. Fericita s[ă]n[ă]tate poftimū dum. de la milostivulū Dum-n[e]ză[ū]. Acastă dinū altă nu avemū cătră dum., fără cătu înștiințămū pe dum. pentru acești oameni, anume: Stahie Pietreilă, cu feçoriū lui și cu nepoțiū lui de frate, anume Toaderū și Mironū, carei, avādu ei moșie la Dumbrăveni, acolo pe Racova, înū Ținutulū Tutovei, cu Iftemie Haragoje, și luīndu carte de hotărātu la dumn[ea]lui Toaderū Cuze Post., li-aū alesū și li-aū hlizitu părți[e] lorū de moșie și li-aū stălpitu cu pietre, și, viīndu-să casa Haragojii pe hliza acestorū răzeși, li aū datu zi să-și mute casa de pe hliza acestora pe hliza lui, unde aū fostu casa moșu-săū, și i-aū alesū și pe parte lui, și, apoi, viīndū ei și aice față, li s'aū luatu sama și pe mărturie hotarnică li s'aū datu și carte de stăpănitū, și i s'aū pusū și zi Haragojii să-și mute casa până acumū la Sfete Ghiorghie, și acumū dzua aū trecutu și răzeși de iznoavă aū datu jalubă că nu ș'aū mai mutatu casa di pe hliza lorū și ei aū multă supărare și pagubă di spre acelu Haragoje. Pentru care să ei dumn[e]ta sama, și, di nu ș'aū mutatu casa până acumū, să orānduești dum. pe dumn[ea]lui Toaderū Cuze Post., carele aū fostu și hotarnecu, ca să stē zapciū asupra Haragojii, să-și mute casa di pe hliza acestorū răzeși pe hliza lui, unde aū fostu casa moșu-săū, și i-aū alesū și hotarnici, să nu le mai facă su-părare.

Acasta, și rămăiū

alū dumitali iubitu frate și cumnatu :

Sturdzea Logofātu.

U Ias, Aprilū 29 [către 1740].

[Pe V-o:] Cinstitulū alū nostru iubitu frate și cumnatū, dum. Dumitrașco Păladi bivu Velū Păh., ispravniculū Tutovei, cu fericită s[ă]n[ă]tate să să dē.

V.

Io Ioanu Neculae Voevodă, bojiu milostiu gospodaru zemli moldavscii. Scriemă Domnia Mea la credincosu boiariulu nostru dumn[ea]lui Ionu Bogdanu bivu Velu Stolnicu, ispravniculu Ținutulu Tutovii, i Toadiru Cuze Post., vă facemă știre că aice la D[o]mnia Mea au datu jaluba Stafie Petrilă otu Dumbrăveni otu Tutova, pe unu Iftemie Haragoje, căl[ă]raș hă[tmănesc]u, di acolo de la Dumbrăveni, zicându acestu Stafie precumă are elu moșie acolo la Dumbrăveni, împreună cu acelu Iftemie căl[ă]rașu și cu alții frați ai lor, și parte acestu Stafie aru fi știută undi zisă că este și jerește casii moșu-său, și acelu Iftemie s'au sculatu înu țarie lui și s'au făcutu casă pe jerește moșu-său, înu livada moșulu său, și, avându moșulu său și rămnicu acolo, și elu s'au sculatu și l-au izitu înu țarie lui, iară acestu Stafie nu l-au suferitu și i-au tăetu iazulu. Și, avându elu multă pricină cu acelu Iftemie pentru acē moșie, iată că scriemă dum[itale] să chemi pe acelu Iftemie col[ă]rașu față și să le ei sama cu dreptate și, după cumu vei afla și s'a căde mai cu dreptate, să-i giudeci și să-i așezi, și să dai și mărturie, ca, de s'aru mai trage la Divan, să avemă știre.

U Iasă, letu 7252 [1743], Noem. 7.

(Pecete roșie domnească.)

Vlu Logftu.

(Pecete mică octogonală, cu chinovar, avind un cerc interior supt coroană, pentra stemă și inițialele Io Io. Mc. M... 17...)

[Pe V-o:] 7252, Noemv. 7. S'au trecutū 1814. Iuni.

VI.

Dinu luminată porunca Mării Sali Domnului nostru, Mărie Sa Ionu Neculai Alexandru Voevoda, poruncindū Mărie Sa la dumnialu Ionu Bogdanu bivū Velu Stolnicu, fiindu dumnialu ispravnicu Ținutulu Tutovii, și fiindu și poruncă la

noi, jăluindă Mării Sali Stahie Petrilă pe ună Iftimie Haragoje dină Dumbrăveni, la Ținutul Tutovei, zicându acelă Stahie pecumă are înpresurătură pe o moșie ce are la Ținutul Tutovei, anume Dumbrăveni, undi șeade acelă Iftimie Haragoje (*un rind și jumătate șters*), Mărie Sa Vodă poroncește ca să mergemă la aca săliște și să străngemă toți înpregiurași, fiindă și acelă Iftimie față, și să le luimă sama foarte cu de-a amăruntulă și după dreptate și să li alegemă toate părțile fieșteacărue, să știe cini pe cătă parte ară ține, și să li punemă și piatră. Ce noi, după luminată porunca Mării Sali, amă mersă și amă strănsă pe toți înpregiurași și răzeși, fiindă și Iftimie Haragoje față, dară Iftimie Haragoje nică scrisoari n'ău arătată, zicându că este totă dintr'ună niamă cu Stahie Petrilă și scrisorili Dumbrăveniloră săntă toate la Stahi Petrilă; cari Stahi Petrilă și cu niamulă luiă au priimită să le fie niamă luiă și, scoțindu Stahi Petrilă și cu Toaderă, nepută de frate luiă, și cu Mironă, iarăși nepotă de frate, scoțindu ună urică de la Petru-Vodă, înă care arăta precumă s'ău împărțită tetelea Ileni, anume Anca și cu sora iaă Irina, cu totă satulă întregă Dumbrăveni, la Ținutul Tutovii, pe Racova, pre apa Gărcinii, și s'ău venită la împărțala loră giământate de sată de Dumbrăveni, parte dină giōsă, pecumă ilă arată înă urică de la Petru-Vodă, care dină Irina să trage Pricopie Rășchitori și cu niamulă luiă și stăpănescu giământate de sată de Dumbrăveni, parte de giōsă, osăbită de parte luiă Stahi Petrilă, iară giământate de sată de Dumbrăveni, parte dină susă, s'ău venită înă parte Ancă, și Anca auă făcută trei fecori: pe Tofană, și pe Dochie și pe Mica, dară Tofană și Mica auă fostă sterpi, iară Dochie auă făcută zeci fecori, anume: pe Lazoră, și pe Andrei, și pe Stratulă, și pe Vasile, și pe Simpietru, și pe Gligori, și pe Toaderă, și pe Gheorghită, și pe Vasilca, și pe altă Toaderă ce i-auă zisă pureclă Haragoje, strămoșulă luiă Iftimie Haragojei; dară dintr'acești zăci fecori a Dochiă auă fostă patru fecori sterpi, anume Lazoră, și Andrei, și Vasile și Gheorghită, iară Stratulă auă făcută pe Nastasie, și Simpietriă auă făcută pe

Costantinū, și pe Ionū și pe Marie; Gligori aū făcutū pe Savinū, Vasilca aū făcutū pe Anița, Toaderū aū făcutū pe Costantinū, și pe Stahi, și pe Ionū, și pe Savinū, și pe Chirila, și pe Irina; iarū Toaderū Haragoje aū făcutū pe Apostolū și pe Irina, cari dinū cei șeasă feçori a Dochii s'aū făcutū patruspreci feçori, și rămăni gîmătate de satū de Dumbrăveni, parte de susū, să să inpartă înū patruspreci părți: doaispreci părți să o ție Stahie Petrilă și cu totū niamulū lui, pecumū ilū arată mai susū, iarū doai părți să o ție Iftimie Haragoje, iarăși cu totū niamulū lui. Și amū pusū o pîiatră înū capulū hotarului dinū gîosū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Mijlocenilorū, și amū tocmitū și alte pietre înpregiurulū locului, și dinū purcesulū d'intăi amū purcesū dinū capulū hotarului dinū susū, zare dialului de spre Apusū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Gărcinilorū, și este o pîiatră, și de la aça pîiatră totū muchia dialului înū gîosū până înpotriva lozelorū, la cruci, și acole este altă pîiatră, și de acolo pe la o fântână ce să chiamă Rece-lui-Țiganū, și dinū susū de fântână și dinū dialū înū costiși este altă pîiatră, și de la Rece-lui-Țiganū apucă părăulū Ustii șesulū înū gîosū până înū potriva odăii lui Drăganū, cari este înū muchia dialului de spre Răsăritū, și amū pusū o pîiatră într'o văiugă înū costiși dinū dialū de drumū, unde să hotărește hotarulū Dumbrăvenilorū cu hotarulū Mijlocenilorū, și de la odae lui Drăganū zare dialului înū susū, de spre Răsăritū, până la movilă, și înū costiși este o pîiatră de la vali de movilă, cari osăbește gîmătate de satū de Dumbrăveni, parte lui Pricopi Rășchitori, parte dea gîosū, de spre gîmătate de satū, parte lui Stahi Petrilă și cu totū niamulū lui, pecumū ilū arată mai susū, și apoi iarăși zare dialului înū susū și pădurii de spre Răsăritū, până înū fundū, înū mijloculū șesului iarū este o pîiatră, cari înparte fundătura înū doai.

Letū 7252 [1744], Apr. 23.

Toaderū Ct [Cantacuzino] Post[elnicū] iscalū,
hotarnicū.

[Pe V-o:] 7252, Apr. 23.

S'aũ cercetatũ.

Scãnteai Sul[gerũ].

VII.

Dat-amũ rãvașulũ nostru, dinũ poronca Mãrii Sali lui Vodã, fiindu iaũ orãnduitu sã hotãrãscu moșia dinũ Dumbrãveni, pãrțile Petrileștilorũ și cu Iftini Haragoje, și s'aũ fãcutũ patrusprecu pãrți pi gĩumãtate dea satũ, parte dinũ susũ de Dumbrãveni, și amũ datũ acestũ rãvașũ alũ nostru dumisali lui Tofanũ sinũ lui Chiriacũ otũ Gãrcinĩ, ca sã stãpãniascã parte Vasilcãĩ, fata Dochii, nepoata Ancãĩ, cu unũ zãpisũ ce arãtã Tofanũ de cumpãrãturã c-aũ cumpãratũ moșu-sãũ, Andoni, di la Vasilca, fata Dochii, dreptũ doazãci di lei. Decĩ sã o stãpãniascã Tofanũ și cu frații lui, dupã cumũ s'a vini parte Vasilcãĩ la împãrțire locului, pecumũ aratã la mãrturie ci s'aũ datũ la mãna Petrileștilorũ.

Leatũ 7252 [1744], Ap. 23.

Toaderũ Ct. Post., iscalũ.

VIII.

Io Ioanu Neculaĩ Voevodu, bojiũ milostiiũ gospodarũ zemli moldavscõi. Facemũ știre cu acãstã carte a Domnii Meale precumũ aũ vinitu innainte Domnii Meli și d'inainte a tuturorũ boiarilorũ noștri, a mari și a mici, acești oameni, anume Stahie Petrilã, fiçorulũ lui Toaderũ Petrilã, nepotu Ancãĩ, și fiçorii lui: Ilie, și Toaderũ, și Lupașco, și Gligorie, și altũ Toderũ, și Samsonu, și fetele lui, Todosie, și Luchiana, și Strãtina, și nepoții lui de frate, anumea Toaderũ, fiçoru lui Costandinũ Petrilã, și fiçorii sãĩ, Gheorghitã, și Ionițã, și Ionũ, și Apostulũ, și Ioana, și Ilinca, și Anița, și Nastasie, și Alecsandra, și Mironũ, și frații Ionũ și Ghiorghitã, fiçorii lui Savinũ Petrilã, și verele lorũ, Marie, fata lui Sinpetriũ, preutiasa popei lui Tãnjalã, și Iliana, fata lui Ionũ

Petrilă, și fișorii ei, Vasili, și Ionu, și Toaderu, și Safta, și Simina, și Iftemie Haragoje, ginerile Apostului Haragoje, și fișorii săi, toți nepoții și strănepoții Ancăi, și ni-au arătat mărturie de la boiarul nostru Toaderu Cuze Post., din văletu 7252 [1744], Aprilu 23, scriindu și mărturisindu că, avându pricină Stahie Petrilă cu Iftemie Haragoje, și jăluindu Domnii Meli, și luindu eă carte Domnii Meli la Toaderu Cuze Post., ca să le hotărască moșie Dumbrăveni, di pe Racova, otu Ținutul Tutovii, și mărgându acelă boieriă acolo, au strănsu pe toți răzeșii și megieși di pinu pregitură și, fiindu și Iftemie Haragoje față (*un rind și jumătate șters*), și luindu-li sama cu amănuntul, pe scrisori ă-au arătat Stahie Petrilă, cu niamulă său, anume unu uricu de la Pătru-Vodă, dinu văletu 7054 [1546], Aprilu 2, scriindu precumă s'au împărțitu Anca cu soru-sa, Irina, fetele Ilenei, cu totu satulă întregu Dumbrăveni, de pe Racova, pe apa Gărcinii, și s'au vinitu înu parte Irini, dinu care să tragi Pricopie Rășchitoru cu niamulă său, gîmătate di satu de Dumbrăveni, parte dinu gîosă, iară gîmătate sată dinu Dumbrăveni parte dinu susă s'au vinitu înu parte Ancăi, dinu care să trage Stahie Petrilă, cu niamulă său, cę-să numiți mai susă, ș'au priimitu Stahie Petrilă cu niamulă său și pe Iftemie Haragoje să li fie niamu loră, după cumă s'au zisă că este totu dintr'unu niamu cu dănsii, arătându și Iftemie Haragoje o carte di la răposatulă Costandinu Duca-Vodă, scriindu precumă s'au părătu față Apostulă Rășchitoriu și Grigore Basotă cu Andreiă sinu Petrilă și cu Apostulă, fișoru lui Sirghie, și cu Ștefană sinu Andrii, strănepoții Ancăi, și l-au primitu pe Apostulă sinu lui Sirghie, socrulă lui Iftemie Haragoje, niamu cu dănsii de pe strămoașe loră Anca, și, dându ei samă la hotărātu înainte lui Toaderu Cuze Post. cumă strămoașe loră Anca au făcutu trei fișori, pe Tofanu, și pe Dochie și pe Mica, dară Tofanu și Mica au fostu stărpi, iară Dochie au făcutu zece fișori, anume: Lazoră, și Andrii, și Stratulu, și Vasilie, și Sinpetriă, și Grigori, și Toaderă, și Gheorghită, și Vasilca, și pe altă Toaderă, ce i-au zisă poreclă Haragoje, strămoșulă lui Iftemie Hara-

gojii, și dintr'acești zece ficóri a Dochii aú fostu patru ficóri stárpI, anume Lazorú, și Andriú, și Vasilie și Gheorghitá, iarú Stratulú aú făcutu pe Nastasie, și Simpetriú aú făcutú pe Costandinú, și pe Ionu, și pe Marie, iarú Grigori aú făcutu pe Savinu, și Vasilca aú făcutú pe Anița, și Costandinú aú făcutu pe Costandinú, și pe Stahie, și pe Ionú, și pe Savinu, și pe Chirila, și pe Irina, iarú Toaderú Haragoje aú făcutu pe Apostulú și pe Irina; care dinú cei șesá ficóri a Dochii s'aú făcutu patrusprázeci ficóri, și rămáne gúmátate de satu de Dumbráveni, parte dinú susú, să să împartá înú patrusprázeci părți, și doisprázeci părți să le ție Stahie Petrilá cu totú niamulú său, ce-sú numiți mai susú, iarú doi părți să le ție Iftemie Haragoje, iaráși cu totú niamulú său. Și li-aú și stálpitu, și s'aú pusú o piatrá înú capulú hotarului dinú gíosú, unde să hotărăști hotarulú Dumbrávenilorú cu hotarulú Mijlocenilorú, și s'aú toemitú și alte pietre împregiurulú locului, și d'intăiú aú purcesú dinú capulú hotarului dinú susú, zare dialului di spre Apusú, unde să hotărăște hotarulú Dumbrávenilorú cu hotarulú Gárcinilorú, și este o piatrá, și de la aca piatrá totú muche dialului înú gíosú, până înú potriva lozilorú, la cruce, și acolo este altá piatrá, și de acolo pe la o fántáná ce să chiamá Rece-luí-Țiganu, și dinú susú de fántáná dinú dialú, înú costișe, este altá piatrá, și de la Rece-luí-Țiganu apucá părăulú Ustii, șesulú înú gíosú, până înú potriva odáii lui Dráganu, care este înú muche dialului, di spre Rásáritu, și acolo s'aú pusú o piatrá într'o váiugá, înú costișe dinú dialú de drumú, unde să hotărăști hotarulú Dumbrávenilorú cu hotarulú Mijlocenilorú, și de la odaia lui Dráganú zare dialului înú susú, di spre Rásáritu, până la o movilá, și înú costișe, de la vali de movilá, este piatrá, care osá-bește gúmátate de satu Dumbráveni, parte dinú gíosú, a lui Pricopie Ráșchitoriú, cu totú niamulú său, iarú giumátate de satu de Dumbráveni, parte dinú susú, este a lui Stahie Petrilá, cu totú niamulú său, doisprázeci părți, iarú doi părți sintu a lui Ifti[mi]e Haragoje, iaráși cu niamulú său, și apucá iaráși zare dialului înú susú și a pădurei, di

spre Răsăritu, până înŭ fundu, iarŭ înŭ fundu, înŭ mijloculŭ șesuluŭ, iarŭ este o piatră, care înparte fundătura înŭ doŭ, și, viindu-să casa luŭ Iftimie Haragoje pe hliza luŭ Stahie, i-amŭ datu sorocŭ la hotărātu ca să-și mute casa Iftimie Haragoje pe hliza luŭ, undi i-aŭ fostu casa moșu-său.

Pentru care avându ei acumŭ și giudicată aice la dum[nealu]i Velŭ Logofătŭ, totŭ, așe i-aŭ giudecatŭ: să-și mute Iftemie Haragoje casa pe hliza luŭ.

Deci și Domniia Mea, dacă amŭ văzutu mărturie aceluŭ boeriŭ scriindu cumŭ aŭ îndreptatu hotarăle aceiŭ moșii Dumbrăveniŭ pe hotarăle vechi și i-aŭ așezatŭ, și ei încă s'aŭ priimitu, amŭ crezutu, și de la Domniia Mea încă li-amŭ datu și li-amŭ întăritu acestorŭ mai susŭ scrișŭ, ca să li fie și di la Domniia Mea driaptă ocină, și moșie, și urieu, și întăritură, cu venitulŭ și cu totu hotarulŭ, neclătitu și nerușitu, stătătoriu înŭ več, și altu nime să nu să amestece peste această carte a Domniŭ Meli.

U Iasŭ, 7253 [1745], Noemv. 10.

[Pecete mare rotundă, cu chinovar; coroană cu cap de bour, sabie și buzdugan. Legenda pare a fi: «Io Ioan Nicolae Mavrocordatŭ cu mila luŭ Dumnezeŭ Domnu țării Moldoveŭ, 1743» (cu arabice).]

Velŭ Logftŭ.

IX.

Noŭ Costandinŭ Dimitrie Muruzŭ Voevoda, bojiuŭ milostiuŭ gospodarŭ z[emli] moldavscoiŭ.

Credinčoși boeriŭ Domniŭ Mele, dum. Costandinŭ Paladi bivŭ Velŭ Pah., i Iordachi Cananò bivŭ Velŭ Med., ispravnicŭ de Ținutu Tutoviŭ, sănătate. Să face știre dumv. că aice, înainte dum[nealu]i Velŭ Logofătŭ, aŭ avutuŭ giudecată de fațe Lupulŭ Iacobŭ și Alexandru Molența, ce s'aŭ răspunsu răzeși de moșie Cursăcii și Dumbrăveniŭ, ce sintŭ la Ținutu Tutoviŭ, cu răzeși lorŭ, ce le zicu Petrileştiŭ, arătându Lupulŭ și Alexandru că înŭ moșiile de susŭ nu-

miti ară fi avându doi bătrâni și Petrileştiți ună bătrână, și, nefindă alese părțile loră de cătră a Petrileştiloră, dumv. ați fi rânduită mazili de le-aă alesă părțile după scrisori și dovezi ce ară fi avută, și Petrileştiți nu s'ară fi odihnindă cu acea hotărăre, ce, cu ună bătrână ce aă înă numitele moșii, ară fi vrândă să stăpănească și părțile loră, cumă pre largu veți înțelege dină jaloba loră, care vi s'auă triimisă.

Deci, întrebându-să pe Petrileştiți ce aă să răspundă și pentru ce nu să mulțemesă cu alegire și hotărăre ce arată Lupulă și Alexandru la fața locului de mazili, și ei aă răspunsu că nimică de acă hotărăre nu știă, căci nimi loră nu le-aă făcută de știre ca să fie de fațe cu scrisori la hotărătă, ce Lupulă și Alexandru aă hotărătă după cumă aă vrută. I s'auă zisă Lupului și lui Alexandru să arăti hotarnica mazililoră hotarnici, să să vadă de sintă și Petrileştiți iscăliți și de aă fostă tațe la hotărătă, și ei aă scosă o hotarnică dină trecuta lună Iuli 20, iscălită de ună Ionițe Hușanu și Costandină Vrabie, înă care arată cumă aă alesă părțile numițiloră răzeși, dară iscăliți acești Petrileştiți, sauă alții dină pregăturași, oameni bătrâni, după rânduiala ce scriă cărțile gospodă de hotărătă, nu s'auă văzută, cumă nici încredințată de dumv. mărturie hotarnică nu este. Și, nefindă încredințată mărturie hotarnică de nimi, ce numai de acești doi mazili, aă rămasă răsufată.

Deci, fiindcă Lupulă și Alexandru arată că la hotărătă ară fi fostă și Petrileştiți, și acumă tăgăduescă, pentru aceia iață scriemă dumv. să mergeți la numitele moșii și, întâi, să cercetați de aă aceștie părți de moșie acolă, cumă și Petrileştiți, și de le-aă stăpănită vre odată, sau de nu le-aă stăpănită, și cătă vreme este de cândă nu stăpănescu. Și, dovedindu-să că aă părți într'acele moșii, fieștecarii, fără pricină, după rânduială, strângându pe toți răzeșii și înpregăturași, cu scrisori ce voră avă, să le alegeți părțile și să le dați mărturii hotarnice, iscăliti de dumv., și de toți răzeșii și alți înpregăturași, apoi să cercetați de aă fostă Petrileştiți aceștie la hotărătă, și, cândă s'a dovedi că loră

nu le-au făcutu de știre, să vie la hotărătū cu scrisori ce vorū avē, atunci dumv., după dreptate, să împliniți cheltuiala Petrileştilorū de la Lupulū și Alexandru, fiindcă n'au urmatū după hotărāre cărții gospodū de hotărātū, să facā știre răzeșilorū să vie la hotărātū.

Aăcasta scriemū.

1781, Av[gustū] 15.

[Pe V-o:] Credinčoși boerii Domnii Mele, dum[nealu]i Costandinū bivū Velū Pah. i dum[nealu]i Iordachi Cananō bivū ispravnicī de Ținutu Tutovei, dati s'ā zdraviemū (s'ā se dea cu sănătate).

Petrileştiū.

S'au trecutū la condică. — Veche.

Proctū Velū Logftū.

(Pecete de ceară, mică, ruptă.)

X.

Noi Mihailū Constandinū Suțulū Voevoda, cu mila lui Dumnezeu Domnū Țării Moldovii.

Cinst. credinčoși boerii Domnii Mele, dum. Gheorghie Costandache bivū Velū Spat., ispravnicū de Ținutu Tutovii, dum. Ioniți Sturzea bivū Velū Caminariū, săn[ă]tate. La Divanū, înnainte dumilorsale veliților boeri, au avutū gūdecată Andoni Petrilă, i diiaconulū Toaderū Petrilă, i Pavălū Petrilă, înpună cu alte niamuri a lorū, răzeși de moșie Cursăști, de la Ținutu Tutovii, cu Gherasimū Rășcanulū, mazilū, vechilū fiindū dinū parte lui Vasile Bușilă, arătāndū numiții răzeși, prinū jaloba lorū, că numitulū Bușilă, avāndū s'ā ia la a sa stăpānire a patra parte dinū gūmātate de sat, adică parte unūi Solomonū, care și lui Bușilă îi iaste cumpāraturā de la dumnealui Spat. Costandinū Paladi, aăcastă parte vrāndū Bușilă ca s'ā i s'ā hotārascā, după carte Domnii Mele cea s'au scrisū dumv., și s'ā i s'ā alegā de cătrā părțile altorū răzeși, arū fi vrāndū s'ā facā asuprealā jăluitoilorū, cu putere unii scrisori de

invoială ce s'arū fi făcutū înū trecuții anī între dumnealūi Spat. Constandinū Paladi și între unū Vasile Măță, i Pavălū Măță, i Mihălache Măță, i Ștefanū Măță, și să ia toată parte aceluī Solomonū, atătū dinū câmpu, cătū și dinū pădure, numai de la unū locū, și, fiindcă nu arū fi agiungăndū la loculū acela dinū parte Mățăștilorū ca să să cuprindă toată parte aceluī Solomonū, să i să dea toată la unū locū, după cuprindere învoeliī, Bușilă arū fi vrândū să ia și dinū părțile jăluitarilorū spre împlinire acei părți.

Fați fiindū și nimitulū vechilū Gherasimū Rășcanu, și întrebându-să de cătră dumnealorū veliții boeri ca să răspundă, elū aū scosū de aū arătatu scrisoare acea de invoială, care, fiindū dinū 1786, Săptv. 17, a unū Vasile Măță, i Pavălū Măță, i Mihălache Măță i Ștefanū Măță, adevirită și de marturū Banu Iordachi Lambrinō, fiindū atunci Paharnicū, cu cuprindere că s'aū inoitū cu dumnealūi Spat. Constandinū Paladi ca să stăpăniască dumnealūi unū bătrānū întregū dintr'acastă moșie, bătrānulū lūi Solomonū, adică a patra parte dinū gūmătate de satū, înū care bătrānū să cuprindū și locurile de prisacă ci le are dumnealūi, iarășī danie de la Ioanū Solomonū, și de la Chiriīacū Mămureanulū, care acestū bătrānū grăești scrisoare cea de invoială ca să-lū stăpăniască pe dealulū dinū mijlocū, undi iaste iazulū lūi Solomonū, și înpregiurulū iazulūi să aibă a-și trage dumnealūi toată parte cătă i să va veni, atătū dinū câmpu, cătū și dinū pădure, până undi să hotărăști cu hotarulū Pungeștilorū și până unde ș'a împlini dumnealūi a patra parte dinū gūmătate de satū. Cu această scrisoare aū cerutū vechilulū lūi Bușilă ca să i să dea parte aceluī Solomonū, și dinū câmpu, și dinū pădure, totū la unū locū. Care, la aceasta, cercetāndu-să de cătră dumnealorū veliții boeri, s'aū socotitū și s'aū hotărātū într'acestași chipū: Întăi, să să scoată și să să diosābască parte jăl[uitarilorū] Petrilești dinū numita moșie, despărțită de cătră parte acelorū Mățăști; apoi, dinū ceia ce va mai rămānea, să să dea și parte aceluī Solomonū ce o trage Bușilă dinū parte Mățăștilorū, după cuprindere scrisorii de

învoială, și, ori câmpu, sau și pădure, cea i s'a veni, păra i să va împlini măsura stânjinelor, să o ei Bușilă la a lui stăpânire, nesmintindu-să parte jăl[uiitorilor] Petrileşti, ce iaste să să scoată întâi.

Dec, după hotărâre acasta, iată să scrie dumv. să aveți a urmă asămine la hotărătura cea veți face moșii Cursăști.

1793, Săpt. 7.

(Pecete ovală, cu chinovar, avînd armele amînduror țe-rilor, coroana și inițialele Io Mh. Cst. St. [sic: Șoutzos] Vv. 1793.)

Proct. Velu Logftu.

S'aũ trecutũ la condicã.

XI.

Adicã eũ, Safta Bursucãnița, fatã lui Costantinũ, nepoatã lui Arsãni Petrilã și lui Stahi Petrilã, d'împreunã cu fiçorul meu Ghiorghii, și eũ, Marii, fatã Tofaniĩ, nepoatã lui Arsãni Petrilã și lui Stahi Petrilã, d'împreunã cu toți frații mei și fiçorii mei și surorii meli, cu toți di susũ arãtați, întrebãndu-ne unulũ pri altu și di bunã voia noastrã, nesiliți di nime, dãmũ acestu adivãratũ și prẽ-încredințatũ zapisulũ nostru la mãna dumnealorũ rãzãșilorũ noștri, Petrileştilorũ, di moșia Cursăștiĩ și Dumbrãveniĩ, anumi : Nãstasã Hãrtopanũ și Vasili Todosi, dinũ bãtrãnulũ lui Toaderũ Petrilã, și Toaderũ sinũ Andoni Petrilã, cu frații mei, Ioniți, și Ionũ și Ghiorghii; și Ștefanũ Nãpranu, Aftiniia, și Neculaiũ sinũ Diiaconũ, Toaderũ Petrilã, d'împreunã cu varã-mẽ Mariia Gavriliți; și eũ, Ionũ Ciaușu zãtũ Vasili Onciu dinũ Dumbrãveni, d'împreunã cu gineri-meũ, Cãpitanũ Stoianũ, și Iosipu Onçu, — pentrũ ca sã se știi cã le-amũ vãndutũ parte nostrã di moșii dinũ Dumbrãveni, cãmpu și codru, dinũ bãtrãnu lui Stahi Petrilã, 100 stãnj[ãni] gospodũ, și tocmalã amũ avutũ cu dumnealorũ cãti 3 lei pi stãnj[ãnũ]

și banii i-amă luatū toți înū mănuli nostri, după tocmală ci amă avutū cu numiții di susū cumpărătorii, iarū, mai aflându-să neamuri mai pe urmă, dinū bătrănu lui Stahi Petrilă, să nu li să ții înū samă și cu noi să aibă a-și întreba, și dumnealorū cumpărătorii să aibă a stăpăni cu paci, ca pre o dreaptă ocină, înū vecu. Iarū, sculându-să vre unii dinū răzăși la vre-o judecată, toată ostineala și cheltuiala se fii di sprī noi.

1809, Aprilū 8.

[Degetū:] eū, Safta Bursucănița, fată lui Costantinū, nepoată lui Arsăni Petrilă.

[Degetū:] eū, Ghiorghii, fīcorū Saftii.

[Degetū:] eū, Mariia, fată Tofanii, nepoată lui Arsăni și lui Stahi Petrilă, d'împreună cu frații mei, și cu surorili meli, și cu toți fīcorii miī. Și eū, Pavălu Bistrițanu, nifindu atuncī acasi, la facire acistui zapisū, aū dat pentru miī vărulū meū, Vasili Todosi, și, viindū eū, pi urmă, i-amă dat bani, parte mē, și împărțimū înū doao.

Și eū amă scrisū, cu zisa dumnealorū di susū arătați.

Pro... Căpt.

Și Iosifū Onču ș'aū luatū banii, dându-i dumnalū jupănulū Ionū bașbulubașū.

Și, aflându să meri pe parte Saftii Bursucăniții, pe acē sumă de stănjini, să fie totū a cumpărătorilorū.

XII.

Prè-Înnălțate Doamni,

La anulū 1820, Ghenarū 15, amă împrumutatū cu 1.201 lei pe unū Matei Popa și Ioniți Popa, frați, dinū satulū Popești, Țănutulū Tutovii, cu sănetū și vadē de patru luni de zăli și cu dobândă căte șapți polū lei de pungă pe lună, siguripsându-mă cu amanetū scrisorile părților salii de moșai ci arū fi avăndū înū trupulū moșaii Popești și Cursăști, de la acelu Țănutū. Și, fiindcă la vadeoa ci ș'aū

pusu, n'aũ fostu urmãtorii a mi plãti banii și, dupã treciri de o lunã de zile piste vadẽ, s'aũ sãvãrșitu dinu vviața ačasta Matei, rãmãindũ celalantũ frati deplinũ rãspunzãtoriu ca sã-mi plãtiascã banii și, apucãndu-lũ sã-mi plãtiascã banii, m'aũ totũ prelungitu dinu vadẽ inũ vadẽ, pãnã la anulũ 1822, Octomvrie, cãndũ atunce și acestue i s'aũ intãmplatũ sfãrșitu vieții, — și eũ mã aflu rãbdãtoriu de drepti banii mei ci am inprumutatũ pe numiții ;

Pentru ačasta, mã rogũ Innãlțimii Tale sã fiũ pusu la cale a-mi scoati dreptulũ mieũ de la acei ci sã vorũ arãta de clironomi sãvãrșãților de mai susũ pominiți, sau, prinũ luminatã carte Innãlțimii Tale, sã sã poronciascã dumilor-sali dregãtorilorũ Ținutuluĩ Tutovii ca sã cercetezi adivãrãtile lorũ pãrți de moșai și sã sã scoatã inũ vãnzare me-zatuluĩ, de undi sã-mi poč scoati dreptulũ mieũ și sã nu rãmãiu pãgubaș, — spre večnicã pom[en]ire a Innãlțimii Tale.

La mila Innãlțimii Tale

pre-

plecatũ :

Gheorghii Roiu Cãpitanũ za Darabanĩ.

Mã rogũ sã sã citiascã toatã innaente Innãlțimii Sali.

Dum. Velũ Logftũ. Pune la cale pe jãluitarũ dupã cu-viințã.

1814, Avgustũ 14.

. . . Logftũ.

Noi Ioanũ Sandu Sturza Voevodũ, cu mila lui Dumnezeũ Domnũ Țãrii Moldaviei.

Cinst. și credinčoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnici de Ținutulũ Tutovii, sãnãtate. Veți ințãlegi dinũ jalobã arãtare și cerire ce faci jãluitarulu. Decĩ sã scrii dumv. ca sã cercetați cini sãntũ clironomi morțilorũ îndatoriți, de la care sã inpliniți dreptulũ jãluitaruluĩ. Iarũ, dacã aceia sã vorũ lepãda de a plãti dreptulũ jãluitaruluĩ, apoi, prinũ rãnduiți la stare loculuĩ sã sã cercetezi pentru pãrțile de moșii a îndatorițilorũ, și, lãmurindu-sã, sã sã scoatã inũ vãnzare la mezatũ, care, strigãndu-sã inũ curgire de 40

zile, la împlinire vadelii să triimetiți pre largu înștiințare la dumnealui Velu Logftu, arătătoare de ce răspunsu au datu clironomii îndatoriților și ce părți de moșii s'au alesu drepte a lorū, și la ce prețu au eșitu, și, apoi, veți ave răspunsu ce urmare să păziți.

Maî întâi veți triimite înștiințare și apoi veți ave poroncă pentru mezatū în ce chipū să urmați.

1824, Avgustū 18.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Procițu Velu Logftu.

XIII.

Adeverescu cu această scresoor[e] a mè la mâna nipoot[u]lui Ionu, sãnu soru-mè Zanhira, de nemene sãlitã, neci asoopritã, ci de a mè bunã vooi, pentru sufletul meu, ca sã mã pominască, 12 stãnjinî, adecã doosprãzãci stãnjinî de moșie dinu trei hotarã: dinu Popește, și denu Botoiū, șe dinu Borciște, i-amu datu ca sã mã pominască, fendu draptã parte mè, danei, sã fei înu veci dumisali și copeiloru. Și la oricini dinu namurili mele sã nu sã amisteci, cã i-amu datu pentru sufletul meu.

Și, pentru cridința, amū iscãletu.

[Deget:] eū, Marei sãnu Neculaiu Sãnchitru.

Letu 1817, Iule 8.

Șe eū amū scrisu, cu zãsa Marei, șe amū iscãlitu:

Ianculū Negruțu.

[Pe V-o:] Scrisoare de danii pentru 12 stãnjinî ce dãruiasțe Mariia sãnu Neculaiu Sãnchetriu lu Ionnașã, nepotulu sãu de soru, dinu Popești, i dinu Botoiū, și dinu Borcești, dinu Ținutulū Tutovii.

XIV.

12 stânjini di moșii dinu hotarulū Dumbrăveni s'au alesū parte Vasălcăi, fata lui Toaderū Clipa. Care stânjine au să-i stăpenescă urmașii ei dinu bătrānu ci să numește Năstase. Și, pentru această, amū datū această țidulă a mē.

Ioniță Clipa, răzășū.

1819, Mai 10.

XV.

Prē-Înnălțate Doamne,

Cu lacrămi dămū supărari prē-milostivului auzului Înnălțămii Tale, că la Țānutulū Tutovei, inu moșai Cursăștii, avemū dreaptă parte, baștină strămoșască și părintască, ce o tragemu di pi bătrānulū nostru, Marii Sānchetroi, și, fiindcă noi ne aflāmu [inū] dipārtarii, ni esti pisti mână di a stăpāni, și mai alisū că astā moșei să aflā migieșită cu moșai Pungeștii, pe apa Racovei, ce esti a d-sali bivū Velū Vist. Costachei Canta, și nece unū folosū nu avemū, ce altāi ne mănāncă dreaptă parte noastră, ce o avemū măsurată, dinu poronca cinstitii Isprāvnicii, 222 stānjāni polū, cari să dovediscu prinū scresori. Și, fiindcă voimū ca să o vindimū, pintru aceasta ne rugāmū Înnălțāmii Talei ca să ni să facă luminată carte di publicațāi la stari locului și să să strāgi, dupā rānduialā, ca să să vāndā cu prițulū ce ne vomū folosā, ca să nu rămānemū săraci și înstreinați di dreaptă parte noastră, — și a fi mare pomanā Înnălțāmei Tali.

Robei Mării Tali:

Toaderū Petrilā, i Vasāli Petrilā, i Carpu Petrilā, înpreună și cu altī frați a noastrei dinu moșai Cursăștii, bătrānu Marii Sānchetroi, Țānutulū Tutovei.

Să roagā ca să să facă publicațāi la Țānutulū Tutovei, ca să poată vindi o parte di moșai, adică 222 stānjā[ni] și gūmātate, dinu moșai Cursăștii, bătrānu Marei Sānchetroi,

fiindcă jăluitoiloru le esti cu dipärtari și să stăpănește di cătră alțai.

La dumnealui Velū Logftū al Țărei-de-giosū.

1819, Mai 12. No. 4.473.

Velū Logftū.

Noi Scarlatū Alexandru Calimahū Voevodū, cu mila lui Dumnezău Domnū Țării Moldaviei.

Cinst. și credinčoși boerii Domnii Mele, dumv. ispravnic de Ținutu Tutovii, săn[ă]tate. Veți înțalege dinū jalobă arătare și cerire ce facū jăluitoii ca să-și vânză prinū mezatū acei 222 polū stānjāni ce i-arū fi avāndū inū numita moșii Cursăștii de la acelu Țānutū, aleși și hotărāți de cătră părțile celoralanți rāzeși. Dreptū aceia, scriemū Domnie Mē dumv., prinū rānduiți la fața locului, inū ființa tuturorū rāzeșilorū, să să facă cercetare de aū jāl[ui]toirii acei stānjāni și de nu sântū inū vre-o pricinā cu ceialanți rāzeși, și, cāndū, fără de inđoire, să va dovedi că aū jāl[ui]toirii stānjini arātați și că sântū hotărāți, saū, de nu sântū hotărāți, de nu va fi vre-unū felū de pricinā asupra lorū, să o și hotărască, apoi să să și scoată la mezatū, care, strigāndu-să atātū la fața locului inre toți rāzeșii și megieși, precumū și inū tārgu Bārladului, inū curgire de 40 de zile, la inplinire vadelei să triimetiți pre largu inștiințare cătră dum[nea]lui Velū Log[ofă]tū, cuprinzātoare : ințai, de aū eșitū vre-o pricinā asupra stānjinilorū arātați, ori nu ; alū doile, cini sântū mușterei ; alū triile, la ce prețū aū eșitū Și, apoi, dacā nu va fi niciunū felū de pricinā, veți avē rāspunsu de săvārșire mezatului, iarū inr'altū chipū mezatulū să nu să sfārșască.

1819, Mai 19.

Velū Logftū.

(Pecete octogonală cu chinovar.)

S'aū triacutū la No. 16.

XVI.

Adecă, eă, Vasăli sãnu Ionũ Tãnjaalã, nepotũ Marii Sãnpetreoai, și eă, Toaderũ, cumnatũ lui Vasăli Tãnjaalã, de sorã, anume Vãrvara ; și eă, Costandinũ sãnu lui Costandinũ, ce aũ fostu fiãorũ Marii Sãnpetreoai ; eă, Iordachi sinũ Costandenu, ce aũ fostũ fiãorũ Marii Sãnpetreoai ; eă, Vasãle, nepotũ lui Costandenu, strãnepotũ Marii Sãnpetreoai ; eă, Carpu sãnu Stratenũ, nepotũ lui Ionu Tãnjãlã ; eă, Toaderũ, bratũ Carpu ; eă, Costandenũ, bratũ Carpu, noi toți, împreunã, dãmũ acestu adevãratũ și ñncredinãtũ zapisũ alũ nostru la mãinelorũ (*sic*) dumilorsale nemurelorũ și rudeneelorũ noastre ce sãntũ rãzãși ñnũ moșii Cursãști, cu noi, ce este la Ținutulũ Tutuvei, la ocolulũ Racovei, ñnũ satulũ Cursãștii, precumũ sã sã știi cã, fiendu rãzeșũ cu dumnalorũ numiți mai gĩosũ ñnũ satulũ Cursãștii și vrãndũ a ne alege pãrțile noastre de pe strãmoașa noastrã Sãnchetreoai, ce aũ fostũ sorã cu Costandinu Sãnchetre, dupã carte domneascã de poblecații și rãvașile censtetei Isprãv[nicii] ale Ținutulũ Tutuvei ce amũ adusũ, și rãndueți la fața locului, a numitiei moșii Cursãștii, dupã cercetare ce ne s'ãũ fãcutũ cu numiții rãzeși ñnũ satulũ acesta, ne s'ãũ alesũ și nou, împreunã cu ale nostre nemure, ce nu s'ãũ tãmplatũ fațã, optuzãce stãnj[eni] de cãmpu și de codru șãizãci și șaasã, denũ totũ trupulũ acestue hotarũ Cursãștii, și, nefiendu noi trãetori aice, prenũ bunã ñnvoialã și tocũmalã ce amũ fãcutũ cu dumnalorũ rãzãșii noastre, anumia Toaderũ sãnu Andoni Petrilã, Ionițã Andoni, Gligorașũ Epure, zãtũ lui Ștefanũ Nãpranu, eă, Ionu zãtũ Aftenii, Neculai sãnu deiaconului Toaderũ Petrilã, Gavrilũ Petrelã, Apostulũ Crãste, Cãsãianũ zãtũ Mihãelũ Petrelã, Ilei Tudosãi, Pavãlũ Petrelã, preutulũ Trohenũ, Ionițã sãnu Ilenca, tuturorũ acestora de susũ numiți, de a noastrã bunã voi, neșãleți, neasupreți, amũ vãndutũ stãnj[e]ni de susũ numiți dumilorsale, cu tocũmaalã cãte doispzeci lei stãnjãnulũ, ñnsã cu analogulũ codrului, socotindu-sã la stãnjãnei de cãmpu care sã faacũ stej. de platã șaptezeci șe trei, și, preimindu

noe toți bani înu măinele noastre pe stânjăniți numițu de susū, cumū și treizăce și cincī lei ce ne au datū dumnalorū, înu cheltuiala cărți de poblecații și răvașului Esprāv[nicii] iarășī ne i-au datū nou. Decī, de acumū și pină înu vecī, să fii dumnalorū numeți mai susu răzeși, iarū mai susū-numeții răzeși volnece a stăpāni cu putere zapisului acestuia ce l-amū datū de bună voia noastră toată soma stânjănelorū, atātū dinū câmpu, i dinū sălești, dinū vatra satuluī, dinū pometū și dinū codru, și totū venetulu dinū totū loculū, înu vecī, atātū dumnalorū, cātū și fii dummelorsale și nepoți și strenepoți, înu vecī. Și, pentru di s'arū tāmplā ca ceneva dinū nemurele noastre ca să aibă vreo supārare, noi să avemū a răspunde.

Și, pentru mai adevăratā credința, ne-amū pusū numele și degetele, ca să să crează.

1819, Iulie 9.

- [Deget:] eū, Vasāle sǎnū Ionū Tǎnjalǎ, nepotū Marei Sǎnchetrioai, și
- » eū, Toaderū, cumnatū lui Vasāli Tǎnjaalǎ de sorǎ, anume Vǎrvara.
 - » eū, Costandinu sǎnū Costandinū, ce aū fostū fičorū Marei Sǎnchetrioai.
 - » eū, Iordache sǎnū Costandinū, ce aū fostū fecorū Marei Sǎnchetrioai.
 - » eū, Vasāle, nepotū lui Costandinu, strenepotū Marei Sǎnchetrioai.
 - » eū, Carpu sǎnū State, nepotū lui Ionu Tǎnjaalǎ.
 - » eū, Toaderū braatū Carpu.
 - » eū, Costandenu braatū Carpu.
 - » Eū Ionū amū a răspundi.
 - » eū, Vasāle sǎnū Lupulū Iacobu, răzeșū și marturū la această vânzare.
 - » eū Safta, fatǎ Elencǎi Sǎnchetrioai, răzeșe și mart[urǎ] la această vânzare.
 - » eū, Manolachi zātū Saftēi, marturū.

Matei Voinescu, amū iscǎlitū, răzeșū.

Fiendă cu priimeri numiților di susă, fiendu poftitū di amândou părțile de amū scrisū acestu zapisū, și amū escălitū de marturu :

Dumitrache Rojniță, mazălū otū Ruseni,
Ținutulū Tutuvii.

Și, fiindū l'alegire acestorū stănjăni de susū cu poroncă și la facire zapisuluī acestue, amū iscălitū și

Lazorū Vra..., amū fostū față la mezatū.

XVII.

După poroncă, amū mărșu la aratatile moșie, Cursăștii și Dumbrăveneī, și, după cumū ne să poroncești, amū umblatū.

Răzeșii dinū Cursăștii, pintru o parte ce aū răscumparat-o inū Devanū maī întâi, s'aū priimitū să i-o alegū inū stănjini, precumū să poroncești. Iarū, pintru o parte ce aū răscumparatū pi urmă unū Vasăli Iacobū, aū precenuitū răzeșii: întâi, că banii răscumpărării n'aū priimitū, fiindcă jăluitarulū aū găsătū pi unū dascalū, totū răzeșū a lorū, denū Cursăștii, inū Iași, ce aū fostū triimisū inū alti pricine la Divanū de dănsie. Și, apucându-lū, s'aū arătatū de vechilū și aū luoatū banii de la jăluitarū ca să-i dē răzeșilorū și, viindū acasă, nu i-arū fi datū. Și unii dinū răzeși zicū să le dē banie și să dei parte jăluitaruluie inū stăpănire, iarū alții precenuiascū a nu da nici cumū. Cumū și părăta denū Dumbrăvene precinuești a nu da parti jăluitaruluie. Darū nece inū cercetare nu s'aū supusū a venē, decătū pe tremisulū nostru aū datū răspunsū că, cu scrisorile dovezi ce va avē, va veni la cinstita Isprăvnicie ca să să înfătoșază. Și darū de cătră noi le s'aū pusū vadē și răzeșilorū de Cursăștii și părătei ca, Dumitrecă ce vene, negreșitū să [să] afle la cinstita Isprăvnicie.

De care nu lipsimū a înștiința.

'819, Iuli 16.

(Două iscălituri neînțelese.)

XVIII.

Prè-Innălțate Doamne,

Jăluescu Innălțimii Tali pentru că eă amă întratū chizășū platnicū pentru 1.400 lei ce s'aū înprumutatū fratile mieū la dumnealū Căpitanū Gheorghii Roiū, de aice dinū Iași, și acumū, inū vara anuluī curgătoriū 1820, s'aū întâmplatū de s'aū innecatū fratile mieū și s'aū săvărșitū dinū viaați, și acumū numitulū creditorū mă apucă pe mini ca să-ī plătescu banii, suptū cuvântū că săntū chizășū pentru fratile mieū. Și eū altū chipū nu amū, decâtū mă rogū Innălțimii Tali ca să să scrie (?) carte cinstitei Logofeției cei Mari cătră dumnealorū boerii dregătorii Ținutuluī Tutovii ca să rânduiască omū cu bună știință să margă la moșie Cursăștii, pe apa Racovii, și să aleagă dreaptă parte de moșie ce ari fratile mieū, pe cari să o stălpască și cu pietri hotară și, apoi, să să vână cu sultanū-mezatū, ca să să poată plăti datorie frateluī mieū și să potū scăpa și eū dinū chizășie frateluī mieū, — și mari pomană a rămănē Mării Tali.

La mila Mării Tali

prè-plecatū :

Ioniță Voinescu,

dinū satulū Popeștii, Ținutulū Tutovei.

Să roagă să fii poronca Innălțimii Tali cătră dumnealū Velū Logftū ca să i să scrie carte cinstitei Log[0]feției cei Mari cătră dumnealorū ispravnici de Ținutulū Tutovii să-ī hotărască parte de moșii ce ari fratile săū inū moșie Cursăștii, și, apoi, să să vână cu sultanū-mezatū, spre a să plăti datorie mortuluī, frateluī săū, și să scapi și elū dinū chizășie ci esti.

No. 14.688.

Dum. Velū Logftū să pui inū lucrare [cererea] jăluitoariuluī.

1820, Dechemv. 8.

. . . (neînțeles.)

De la Logofeția cè Mari
cătră cinstita Isprăvnicie a Ținutului Tutovii.

Veți înțalegi dină jalobă arătare și cerire jăl[uitoriului], că elū, fiindū chizeșū pentru datoriia fratelui său, carile, murindū, altū chipū de plată n'arū fi avândū decătū dinū vânzare acei părți de moșii ce au rămasū îndatoritului.

Dreptū aceia, să scrii dumv. să rânduiți pe cini veți socoti să miargă la fața locului, unde, față fiindū jăl[uitorul], să adunī și pe răzeșii acei moșii și, întrândū inū cercetare, driaptă parte ce să va afla a mortului îndatorit, să o aliagă și să o hotărăscă osăbitū de părțile celoralanți răzeși, pe care, nerămăindū nicio pricină, să o stălpască și cu pietri hotară, dāndu-i și mărturii hotarnică, iscălită de răzeși, pe obicei. După care să înștiintați pre largu la Logofeții, ca să să pui inū lucrari cerire jăl[uitoriului]. Iarū, dacă va naști vre o pricină de nemulțămiri, cu pietri să nu stălpască, ce cu mărturii de curgire pricinii să-i sorociți a veni inū judecata Divanului.

1820, Dechv. 15.

Dimitri Sturza, Velū Logftū.

Trecutū.

XIX.

Prea-Înnălțate Doamne!

Jăluimū Înnălțimii Tale că moșiiia Cursăstii i Dumbrăveniū de la Ținutulū Tutovii iaste a noastră, răzășască, de baștină, i cumpărături avemū unii de la alții, și pătimimū înpresurare de spre megieși. Și, fiindcă voimū a ni să scoate moșiiia noastră de suptū înpresurările megieșilorū, cumū și de a ni să face și împărțire și alegire, după spiță și dovezi, părților a fecăruia răzăși dinū noi, cu lacrimi ne rugămū Înnălțimii Tale să ni să dea luminată carte gospodū cătră cinstita Isprăvniciaa Ținutului și cătră dumnealui Vor[ni]cu Porții, Costinū Ghenghea, ca, după rānduiala păzită, să ne

hotărăscă moșia și să o împartă între răzăși, ca să-și știe fieștecare partea sa, — și mare pomenire va rămănea.

La mila Măriei Tale

prea-
plecați:

Gheorghie sinu Tudorii, Toaderu Andoni, Ionu Bașbulubașu, Grigorașu Spire, Dița Andoni și cu toți răzășii noștri de moșia Cursăștii i Dumbrăvenii de la Ținutul Tutovii.

Să roagă să li să dea carte gospodă cătră dumnealorū ispravnicii de Tutova și cătră Vornicu de Poartă Costinū Ghenghe, să le hotărăscă moșia Cursăștii i Dumbrăvenii și, după scrisorī, dovezi, să le facă și împărțire între răzăși; unde să fie îndatoritū a merge dumnealū Sărdarulū Vasăli Veisa.

No. 1254.

Dum[ne]ta Velū Logofătū, întrebându și pe partea ceilantă pe care voește a priimi de hotarnicu, să dai carte, după cuvintă, spre a să pune înū lucrare.

1821, Fevr. 12.

. . . Suțu.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Velū Logofătū.

Trecutū.

Noi Mihailū Grigoriu Suțulū Voevodū, cu mila lui Dumnezeū Domnū Țării Moldaviei.

Cinst. și credincoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnici de Ținutul Tutovii, sănătate. Veți înțalegi dinū jalobă arătare și cerire jăl[ui]torilorū ca să li [să] hotărăscă numite[le] moșii și să li să împartă întri dănșii. Dreptū aceia, fiindcă jăl[ui]torii cerū dinū parte lorū pe Vorniculū de Poartă Costinū Ghenghe, veți aduce și pe părăți de față și, făcându-le întrebare pe cini voescū și ei dinū parte lorū, și să li să rânduiască, care rânduiți, mergându la stare locului, undi, față fiindū jăl[ui]torii, să aduni și pe toți ceialanți răzeși,

și, după ce voru dezbate marginile numitelor moșii de spre moșiile megieșite, apoi, după scrisori și spițe de niamu incredințată prinu dovezi, să aliagă și părțile între răzeși, alegându și parte jăl[ui]torilor, pe care, nerămăindü pricină, să o stălpască și cu pietri hotară, dându-le atâtü hotarnică, precumü și țidule de alegire părții fișticăruia, carile, alegându-să și de cătră dumv., și fiindü alegire următoare cu voia și mulțămire tuturor răzășilor, să să adevieriască. Iară, cândü, orî la dezbateri de spre megieși, sau la hotărätü și la hlizuitü, între răzeși va naște mai multă pricină de nemulțămiri, atunce la loculü de pricină cu pietri să nu stălpască, ce încă, puindu-să hartă asemine de stare loculü, cu mărturii de curgire pricinii, să-î sorociți a veni înü giudecata Divanului.

1821, Fev. 18.

Velü Logftü.

(Pecete ovală cu chinovar.)

Trecutü.

XX.

Divanulü.

Dinü luminată poronca prè-înnălțatului Domnului nostru Ioanü Sandulü Sturza Voevodü, s'aü giudecatü de față în nainte noastră diiaconulü Costandinü dinü satulü Dumbrăveni de la Ținutulü Tutovii, cu părății de cătră dănsulü, Ștefanü Petrilă, i Gheorghii Andone, i diiaconulü Ioniță Clipa și alții ai lorü, iarăși răzăș de aca moșii, a cărori pricină, după cercetare ce s'aü făcutü, s'aü aflatü precumü înü gîosü să arată. Jăl[ui]torii diiaconulü Costandinü cu ai săi aü făcutü arătare că această moșii, după ispisoculü Domnului Petru Voevodü, să în parte înü doi: giümätate, ei, curgătorii dinü Irina, și giümätate, părății, curgătorii dinü Anca, precumü s'aü și hotărätü, și, înü anii trecutü, la 1813, aü săvărșitü și invoială. Apoi, înü urmă, scoțindü părății hotarnică pe Vornicu de Poartă Costinü Ghenghe, aü și hotărätü, puindü pietri hotară, luindu-li așăzările: binali,

casă, bisărica, vii, livezi și curături, de care au cerșut punitoare la cali. Părății Ștefanu Petrilă cu ai săi încă au arătat că, cu adivăratu, numita moșii să împarte în doi, după ispisoculu Domnului Petru Voevodu dinu 7054 [1546], precum încă de cătră moșii și bătrăniilor lor la anii 7252 [1743-4] prinu hotarnicu s'au și hotărātu, dându-să curgătoriloru dinu Irina parte dinu giosu și loru, părățiloru, curgătoru dinu Anca, parte dinu susu, cumu arată aceeași hotarnică întărită și cu carte gospodū, și numiții curgătoru dinu Irina, dinu vreme înu vreme, întinzindu-să cu stăpănire, la anulul '814 au avutu și giudecată la dregătorii de Ținutul Tutovii, cându, neavându cu altu chipu a cuprinde locul pe care cu nedreptate s'au făcutu așăzări, au pusu înaintea că și-lu aru fi făcutu pe părțile de dani ce aru fi avându bisărica de la unii dinu răzăși, arătându părății spre dovada mai întâi tălmăcire ispisoculu Domnului Petru Voevodu din anii 7054 [1546], Apr. 2, precum s'au împărțitu Anca cu soru-sa, Irina, fetili Ilenii, cu totu satulu întregu Dumbrăveni, de pe Racova, pe apa Gărcini, și s'au venit în parte Irinii giământate de satu de Dumbrăveni, parte dinu giosu, iarū giământate de același satu Dumbrăveni, parte dinu susu, s'au venit în parte Ancăi. Alu doile carte gospodū, de la Domnulu Neculai Voevodu, dinu anii 7253 [1744], Noemv. 10, întăritoare hotărăturii făcută de Postelniculu Toaderu Cuze, la letu 7252 [1774], Apr. 23, și cuprinzătoare, între alte pricinii, că acelu satu s'au împărțitu așa: puindu-să o piatră înu capulu hotarulu dinu giosu, unde să hotărăște hotarulū Dumbrăveniloru cu hotarulū Mijloceniloru, și, purcegându dinu capulu hotarulu dinu susu, zare dialulu de spre Apusu, unde să hotărăște hotarulū Dumbrăveniloru cu a Gărciniloru, și este o piatră, și de la acă piatră totu multe dialulu înu giosu, până înu potrive loziloru, la Cruci, și acolo este altă piatră, și de acolo, pe la fântăna ce să chiamă Răcia-lu-Țiganu, și dinu susu de fântăna, dinu dialu înu costișă, este altă piatră; și de la Răcia-lu-Țiganu apucă părălulū Ustii șăsulū înu giosu, până înu potrive odăii lui Drăganu, care este

în muchia dialului de spre Răsăritu, și acolo s'au pusă piatră, întru o văiugă, în costișă, din dialu de drumu, unde să hotărăscu Dumbrăveni cu Mijloceni; și de la odaia lui Drăganu zare dialului în susu, de spre Răsăritu, la o movilă, și în costișă, de vale de movilă, este piatră, care osăbești gîmătate de satu de Dumbrăveni, parte dinu gîosu, a lui Procopii Răschitoru cu niamulu său, iar gîmătate de satu, parte dinu susu, este a lui Stahii Petrilă cu totu niamulu său, și apucă iarăși zare dialului în susu și a pădurii de spre Răsăritu, până în fundu, iar în fundu, în mijloculu șasului, este iarăși o piatră, care înparte fundătura în doi, și, viindu-să casa lui Iftemi Haragoju pe hliza lui Stahii, i-au datu sorocu ca să-și mute casa pe hliza lui, precum li-au hotărātu și Velu Logftu totu asămine, întărindu și domnia sa, ca să le fii driaptă ocină, și moșii, și uricu, cu tot venitul și cu totu hotarul, cum mai pre largu arată aceiași carte. Pe lângă care au arățatū numitulū diaconu Costandinu și scrisoare acē de învoială și de dani cātră bisărică dinu parte a cățiva dinu niamulu petrilescu¹, dinu anul 1802, Mai 18.

Și au arățatū și Petrilesții, cu ai lorū, carte de gîudecată a dumisali Spat. Ioanu Iamandi, fiindu Banu, dinu anul 1814, Iuli 31, cumu că, după întrebare care ce au făcutu unora dintr'acei ce să arată de iscăliți în acē scrisoare, au mărturisiru că unii dintre dānșii față au fostu cāndu s'au făcutu acē scrisoare, daru, auzindū graiulū lorū, n'au iscălitu, iar alții că n'au avutu nicio știință de aceli învoeli. Și, așa, răsufându-le, rānduești a să faci și hotărătura la fața locului.

S'au văzutū și o închipuire de hartă de stare locului, făcută și iscălită de Vornicu de Poartă Costinu Ghenghe, cumu și mărturiia sa de cercetare dinu 10 zile a trecutiū lunii Mai, cuprinzătoare că răzășii dinu bătrānulū Iriniū ceru să le fii stăpānire la siliște, pe părăulū Humii, și să tai capulū părții stăpānitorilorū dinu bătrānulū Ancăi.

¹ Fusese „rășchitorescu”; apoi pe margene se adauge: „Chirica Banu au tocmitu, fiindu așa după scrisoare“.

Unde dară, după ce s'aŭ văzutŭ de cătră noi că întriagă moșia ačasta Dumbrăvenii, după ispisoculŭ Domnului Petru Voevodŭ, acelŭ dinŭ 7054 [1546], este împărțitoare la doi surori, gŭmătate de satŭ, parte dinŭ gŭosŭ, a Irinii, și ceelantă gŭmătate de satŭ, parte dinŭ susŭ, a surorii sali, Anca, precumŭ la 7252 [1744], prinŭ hotarnicŭ, s'aŭ și deosăbitŭ cu pietri hotari, întărindu-să aceiași hotărătură și cu carte Domnului Neculai Voevodŭ, acē arătată și mai susŭ, dinŭ anii 7253 [1745]. S'aŭ întreatŭ pe jăl[uito]rŭ diiaconulŭ Costandinŭ, cu ai săi, curgători dinŭ Irina, suptŭ ce cuvântŭ s'aŭ întinsu mai multŭ cu așăzările lorŭ la parte siliști și aŭ cuprinsu dinŭ loculŭ curgătorilorŭ dinŭ Anca. Elŭ, de odată, aŭ vrutŭ să să agiute cu daniia bisăricii, cu care nimică nu să poate folosi: întâi, că s'aŭ doveditŭ neadivărată, precumŭ o arată Spat. Iamandi prinŭ mărturiia sa, și, alŭ doile, că, și adivărată de arŭ fi fostŭ, iarăși nu să putē elŭ folosi cu parte bisăricii. Precumŭ unii dinŭ răzăși și acumŭ, înainte noastră, aŭ răspunsu că ei, unii, nu să împotrivescŭ a nu da danii bisăricii, numai acē danii ce vorŭ faci, cini dinŭ răzăși căți stănjini va vrē, să să dē de o parte și, prinŭ știre a toată răzășime, să să dē cu anulŭ muștereului, dinŭ răzăși, care va da prețulu celŭ mai bunŭ, și, cu banii ce să vorŭ lua, să să facă cele de trebuință la bisărică. Precumŭ a lorŭ mulțămire întru ačasta o întărimŭ și noi.

După ce darŭ numitulŭ diiaconŭ s'aŭ văzutŭ întimpinatŭ și la ačasta, apoi aŭ întorsu a învinovăți pe părăți că de ce aŭ ținutŭ hotarnica și ispisocile mistuite și nu li-aŭ scosŭ cândŭ ei aŭ începutŭ a faci așăzări, ca să nu-i fi îngăduitŭ. Care, iarăși, nu rămăni învinovățire asupra părăților, de vreme ce și însuși ei, jăl[uito]r[i], aŭ știutŭ că aŭ gŭmătate de moșii, și nu mai multŭ; trebuia dară, înŭ vremea cândŭ ș'aŭ făcutŭ așăzări, să le fi făcutŭ pe dreptŭ loculŭ lorŭ, și nu pre locŭ streinŭ. Și gŭudecata și pentru ei astăzi este precumŭ și la Neculai Voevodŭ, s'aŭ hotărătŭ că acei ce s'aŭ făcutŭ așăzări pe moșii streină, să le rădici, numai, fiindcă s'aŭ întemetŭ cu livezi și vii, ca să nu să mai

facă mai mare struncinare între dânșii, cu primire de spre amândoi părțile, s'aŭ hotărâtă ca, prină măsură fălcești, să să socotiască loculă, și, pentru cătă voră fi stăpănindă jăl[uito]rii diiaconă Costandină cu ai săi, curgătoră dină Irina, mai multă decâtă gîumătate înă siliști, să să dă acelă locă ce-lă stăpănescă mai multă dină parte loră, dină loculă de hrană, după măsura fălciloră, și totă celălaltă locă să să înpartă iarăși dreptă înă doi, ca să-și stăpăniască fiștecare parte sa, fără asuprire.

Cu care hotărăre mulțămindu-să amândoi părțile, li s'aŭ dată câte o asămine carte de gîudecată. Ačasta s'aŭ dată lui Ștefană Petrilă, cu ai lui, și alta asămine s'aŭ dată diiaconului Costandină, cu ai săi.

1824, Dechemv. 20.

Cost. Cant. Velă Logftă.

Doniă Velă Logftă.

(Trei iscălituri: una a Logofătului Tăutul.)

XXI.

Pré-İnnălțate Doamni,

La anulă trecută, '820, Ghenară 16, amă împrumutată cu bană pe ună Mateiă și Ioniță Voenești, frați, dină sată Popești, Țănutulă Tutovii, care amândoi s'aŭ săvârșită dină viața ačasta, și, cândă eă li-amă dat bană, ei încă m'aŭ suguripsătă cu scrisorile di părțale loră di moșii ci le aŭ înă numitul sat Popești i Cursăști și înă alte hotară di la acelă Țănută a Tutovii, și aceli scrisoră eă le-amă dată înă mână unui cumnat ală mieă, ca să margă cu scrisorile la pomenitele hotară, vrândă răzăși ca să-și hotărască moșăile, și nici moșăile nu le-aŭ mai hotărăt, și scrisorile nu mi le-aŭ adusă cumnată-meă, și aŭ rămasă la dănsulă di le-aŭ țănută, și, la vreme răzvrătirii, înă ană trecuți, cu alte calabalăcură a sali, le-aŭ pusă într'o ladă și, ascunzându-le și mutându-le dină locă înă locă, s'aŭ întămplat di aŭ întrat șoarici înă ladă și, rozândă calabalăcurile, aŭ stricat și

hărțile împreună cu celelalte calabăcuri, mai rămăindă dină hărții bucățile.

Pentru această, mă rogă Înălțimii Tale să fiu rânduit la dumnealui Velū Logftū alū Țării-di-giosū di a le cerceta și a mi să da copii di pe aceli rămasă, încredințați di cătră cinstita Logofeții, ca să potă scoate aceli părți di moși, după cuprindere scrisorilor, — și va rămănă večnică pomenire Înălțămii Tale.

Prè-

plecat

la mila Înălțămii Tale:

Gheorghi Rojniță, za Dărăbanî.

Dum. Velū Logftū pune la cale de a i să da copii încredințată de pe acele scrisori.

1825, Iuni 15.

. . . . Logftū.

[Pe V-o:] Jaluba cu cari s'au încredințat copiele zapisălor di părțile di moșăia Cursăști.

1825.

XXII.

Cu plecaciuni, cc. Gheorghii.

Eū, viindū acasă, amū pusū să măsurū loculū ce esti de aratū pi moșăia dum[ital]i, ci amū luoat-o înū posăsăi, și aū eșitū unulū dinū răzăși, anumi Toaderū Andonii, și aū zăsū oaminilorū că înū zădarū măsură, pentru că ii nu daū acelu locū, fiindcă aū curățituri făcute de dănșii și că ii aū să-ți dei dum[ital]i căti 5 și 6 stănjăni la unū locū, erū nu aū să-ți dei la unū locū moșăia, pentru că ii săntū gata să mergă la Eși, să să giudeci pentru acē parti de moșii, ca să nu ți-o dei la unū locū.

Pentru această darū facū cunoscutū dum[ital]i și ti rogū ca să faci bunătati să vii aiča la mini și să chemămū răzăși și să li hotărăști că moșăia nu o ai dată înū posăsăi, ci vroiaști a o ține dum[ita]li și că eū sintū vichilū denū

parte dum[ital]i, a o căuta și a o ara, pentru ca să-ți ai nedejde. Și vomă mergi și la dum[nealu]i Sărdariulă Daghi și l-omă pofti ca să ni înputerniciască și stăpănire, fiindcă esti privighitoră, și degrabă poati a-i supuni.

Eră eă triimetă cusurulă de 66 de lei ci amă a răspundi cu sănetă dum[ital]i până la împlinire de 150 lei, ci după condrahtă săntă datoriu a răspundi pi fișticari ană înna-inti pentru parte de moșii ci o amă luoată înă posăsăi. Și ti rogu să vii dumneta săngurū aici ca să-mi înputernicești stăpănire, fiindcă și cucoana Catrina, priiatina dum[ital]i, ti dorești tari multă și ti poștești ca să vii, să vă întâlnești, ca să voroviți căti ceva.

Pentru priimire baniloră voi avē țidula de la dumneata, înpreună și cu sănetulă ci amu dată la dumneta.

Intămplare fiindă ca să nu poți vini dumneata acumă îndată aici, ti rogū ca să scrii ună răvașă particularnică la dum[nealu]i Sărdariulă Daghii, privighitoriu, ca să-mi încredințazi condrahtulă, și, apoi, eă voi mergi la Bărladu și-lă voi încredința și de giudecătorii condrahtulă, și, apoi, atunci, știu ci voi faci cu răzășii.

Pentru cari ti rogu să amă hotărătă răspunsu pentru toati. A dum[ital]i plecată slugă:

'835, Fevr. 24.

Satulă Cursăștii.

[Pe V-o:] Scrisoare ačasta iasti înă locū de contractū di posăsăia moșăi Cursăștii.

Cinst. și alū meū măi mari dumnealū Sărdariulă Gheorghii Roiulă. La Todirești.

(Pecete de ceară roșie.)

XXIII.

Cu smerită pleacăuni dumitale cc. Ghiorghi Roiule.

Iată amă trimesū acestū omū al nostru să vii la dumneta spre înștiințari baniloră cē avemă a-i da dumitale pentru

amanetarisăta moșii Măteiu și Ionu. Baniî s'aũ strãnsũ de pe la rãzãși spre a-i da dumitale, și amũ trimesũ omulũ nostru. sã avemũ inũ științã de la dumneta aice sã ți-i aducemũ, saũ pre giudecãtorii sã ți-i dãmũ, spre întemeiare hãrtilorũ. Și noi rugãmũ pe dumneta sã avemũ rãspunsu dumitale sã venimũ aice, saũ dumneta sã vii pe la noi, de veî merge la Vasluiũ.

Și sãntemũ alũ dumitale plecați.

1837, Oc[tom]v. 28.

Irei Costantinũ Andoni.

Sã avemũ rãspunsulũ dumitale pentru baniî de aurũ, cumũ sã primesc de dumneta irmelicii, și galbenii la noi se urmezî paîsprezãce irmelicu noũ și galbãnu triizãci și cincî.

Irei Costantinũ Andoni.

XXIV.

Cu smeritã plecãcune dumitale, cc. Ghiorghî Roiule.

Amũ primitũ rãvașulũ dumitale inũ doozãci și șesã Noe[m]vre, pentru baniî ci avemũ a da dumitale pentru părțile amanetarisãte, Măteiu și Ionũ, cã amũ vorbitũ cu dumneta ca sã viniți sã mergemũ la lași, sã-ți numărãmũ baniî, și dumneta sã ne daî hãrtille. N'amũ pututũ vini, de vreme ci aũ fostũ, și acumũ ne'ũ apucatũ o povescã a giudecãtorii de Vasluiũ și nu putemũ a vini, pãnã inũ sãptãmãna viit[o]ari. Darũ te rugãmũ sã nu bãnuesti, cã [la] noi baniî sãnt gata toți, pãnã intr'o parã; darũ n'amũ pututũ, de nevoie ce ne'ũ vinitũ de la giudecãtorii. Cumũ omũ mântui de degrabã, noi vinimũ dreptũ la dumneta, cu baniî, ca sã-i dãmũ dumitale, și dum[neta] ne-i da hartiile. Și, pentru ceia ce amũ vorbitũ cu dumneta, noi nu întorcemũ.

Și sãntemũ a dumitale de bine voitorî plecați.

1837, Noe[m]v. 26.

Irii Costantinũ Andoni.

Ghiorghî Nica, polcovnicũ.

Apostulũ Cãrste.

XXV.

Noi, răzășiți dinu satulū Crusăștii (*sic*),
cu multă plecăcuni ni închinămū dumitale,
cc. Gheorghii Roiu, u Todireștii.

Cinst. răvașulū dumitali l-amū priimitū, și cele ci ni scrii,
pre largu le-amū înțalesū. Noi facimū rugăminte dumitale
ca să mai fimū îngăduiți până înū zuoa de Sfântulū Ioanū
Botizatoriulū. Ghenari înū 7 zăli, și atunce săntemū urmă-
tori a vini, după cinstitū răvașulū dumitale.

Fiindū

1837, Dechemv. 30.

a dum[itall]i prè-

plecați:

Toaderū Andoni.

Neculai Botizatulū.

Con. Tudosă.

Simeonū Potoracū.

XLVI.

ACTE MOLDOVENEȘTI AMESTECATE DIN VEACUL

AL XIX-lea ¹.

I.

Mărăturiia.

Dat-amă adivarată și încredințată scrisore mè la mâna nepotei mele, Casandrii, fiicii dumisale Costandinu Șahănu, că, măritându-o pe fiică-sa după Niculai, feçorulù repăosatu-luî Capichehaiaî, și viindù de cale premare la casa mè, înù Hleneți, și aducându-mi unù bogùçalăcù, eù amù dăruitù nepotei mele Casandrii zece galbini, și nepotulù meu, Vasile Flonùdorù, obărù-Vorùnecù Câmpulunguluî Rusescù, cincî galbene, cumù și nepotulù meu, Gheoarghii Flondorù, comesariù, aù dăruitù cincî galbene, pentru ca se-șù cumùpere cai, ca si aibă cu ce umbla, și acește cai sintù cumparați cu acește bani, care amù datù noi nepotei nostre, se-si cumùpere cai, să nu umble dobândindù, ci se aibă cai sei.

Și, pentru maî bun[ă] credința, amù iscăletù.

U Hlinețe.

'797, Aprilù, 4 vechi calendari.

Toderù Flondorù (pecte de ceară roșie).

Vasile Flondorù, obăr-Vornicù (pecete cu semne de războiù și în scut o lebădă.)

¹ Originalele la mine.

Gheorǔghi Flondorǔ, comisarǔ (pecete cu semne de războiǔ, o Minervă, inițialele I. D. latine, și data de 1797).

Præsens instrumentum apud Cæs. Regiam Provincialem Buccovinensem Tabulam in Libro Attestatorum I-mo, p. 208, ingrossatum est.

Actum Czernovitzǔ, 31 8-bris, '797.

Drăgosi.

(Pecete mare peste hirtie căzută.)

II.

Copie.

Prea-Înnălțate Doamne,

Jăluimǔ Înnălțimiǔ Tale că la Ținutulǔ Dorohoiuluiǔ avemǔ și noi părțǔ de moșii, de baștină, înǔ hotarulǔ moșiilorǔ Zahorăni, Dumușăniǔ și Teșcureni, cari părțǔ de moșii le tragimǔ de pe bătrănulǔ Dimisie Dediulǔ, cu scrisorǔ dovezi ci avemǔ, pentru cari moșǔ socrulǔ mieǔ, Ioanǔ Dimisie, aǔ avutǔ pricină de gǔdecată vr'o 15 ani cu săvârșitulǔ Slugerǔ Toaderǔ Manole și cu ai lor, și, după toati pricinili de gǔdecată, înǔ urmă s'aǔ dat rămași pe numițǔ de susǔ, și amǔ stăpănitǔ, înǔ pace și fără nicǔo supărari, părțili de moșii. Iarǔ acumǔ s'aǔ sculatǔ dumnealuiǔ Stolniculǔ Ioniță Tomiți, Costachi Manoli, feçorulǔ săvârșitulǔ Slugerǔ Toaderǔ Manole, și cu ai lorǔ, și, prinǔ jaloba ce arǔ fi datǔ dumnealorǔ Înnălțimiǔ Tali, înaintea lunei lui Maiǔ ce aǔ trecutǔ, aǔ luatǔ carte gospodǔ cătră cinstita Isprăvnicie de Ținutulǔ Dorohoiuluiǔ și carte de blăstămǔ că ne tragimǔ noi dinǔ bătrănulǔ Dimisie Dediulǔ. Și, așa, chiamăndu-ne înaintea cinstitei Isprăvniciei, ne-aǔ sălitǔ să primimǔ cartea de blăstămǔ.

La cari amǔ dat răspunsǔ că, dacă vomǔ eși înǔ cercetarea luminatului Divanǔ, cu scrisorili dovezi ce avemǔ, și neputăndu-ni îndrepta după scrisorǔ, saǔ de vorǔ eși răle, atunce vomǔ priimi și carte de blăstămǔ, darǔ păr' atuncia

nu putem. Și, așa, ne-am pus vadè la 15 zili a lunei lui Noemv. viitoari, ca să ne aflăm cu scrisorile la cinstitulul Divan, să stăm în gîudecată. Și, așa, noi ne-am știut vadeaoa ce ne-am pus, dar dumnealor n'au așteptat vadeaoa să vie și au dat jalobă Înnălțimii Tali, cu arătari că vadeaoa ne-au fost la Maiu trecut în 15 zili, și, fiindcă n'am venit la vadeaoa dumisale, au cerut de ne-au rădicat cu aprod pe doi, negăsindu-i pe toți răzășii, acù, în vremea lucrului. Mai vartos, deosăbit că scrisorile sîntu împrăstiate pe la unie și alții din răzășii noștri și ei nu s'afli acasi, ci unii în slujbi, iar alți după hrana vieții lor duși, fiind vremea aceia. Și ne-au adus pe noi fără scrisori. Dar nici noi nu putem sta în gîudecată și fără scrisori, și în vremea a totu lucrului, cari om acù își strîngi toată hrana vieții lui de peste anu.

Prea-Înnălțati Doamne, cu numiți părăți de sus arătați, la anul 1808, am avut gîudecată totu pentru pretenție ce fac și acum, și s'au dat rămași din gîudecată, și, dacă au avut niscaiva scrisori, pentru ce nu le-au scos atuncea?

Pentru cari ne rugăm Înnălțimii Tale să ni să pui o vadè la Noemv. în 15 zili, după vremea a totu lucrului, pentru pricina de gîudecată cu numiți, și atuncea, adunându-ne și toate scrisorile dovezi, vom veni și vom sta cu dumnealor în gîudecata luminatului Divan, — și mari pomana va rămâne Înnălțimii Tali.

A Prea-Înnălțimii Tali

prè-

plecați :

Ioan Bobeică polcov[nic], Iordachi Timoșu și răzăși de moșiile Zahorăni, i Dumușani și Teșcureni, Ținutul Dorohoiului.

Cerù să li să pui vadè la luna lui Noemv. în 15 zili viitoari, după vremea a totu lucrului, pentru pricina de gîudecată ce ar fi cerându să aibă dumnealui Stolnicul Grigori Tomiți i Costachi Manoli și cu ai lor, pentru moși Zahorăni, i Dumușanii și Teșcureni, din Ținutul

Dorohoiului, că, deosăbit că li sântu scrisorili înprăștiete și nu sântu la dănșii, daru, fiindu vreme lucrului acū, nu potū sta inū giudecată.

Mergiți la dumnealui Velū Logftū.

Sturza Velū Logftū.

1813, luni 27.

Noi Scarlatū Alexandru Calimahū Voevodū, cu mila lui Dumnezeū Domnū Țării Moldovii.

Credinčoși boerii Domnii Meli, dumv. ispravnicī de Ținutul Dorohoiului, sănătati. Veți înțalegi dinū jaloba acăsta arătare ce facū jăluitorii. Deci, la înfătoșare ce aū avutu cu părății, răspunsu jăluitorilorū aū fostū că nu sântu toți răzăși fați, și nici aū toati scrisorili la dănșii, și nici potū sta acumū inū giudecată, inū vremea lucrului.

Dreptū aceia, să scrii dumv. ca stăpănirea jăluitorilorū să să urmeză precumū s'aū urmat de cătră jăluitori și să-și facă hrana trebuinčoasă, să-și cosască fanațile, să-și pășuneze vitili, — atăta numai, să rânduiți doi-trii oamini de cinste dinū mazili să facă izvodū anumi de totū venitu acestorū moșii, păn' la celū mai micū lucru, carili izvodū, împreună cu înștiințare dumv., la 25 zili a viitoari luni Octomv. să-lū triimitiți la Divanū, împreună cu jăluitorii și părății, cândū, atunci, cercetându-să pricina, dacă jăluitorii vorū rămănē dinū giudecată, să răspundă părăților și totū venitulū. Iarū, cândū jăluitorii nu vorū urmā a veni la arătata vadē să-i cercetezū pricina, atunci, nu numai că totū venitulū să va da inū stăpănirea părăților, darū încă li să va da și carte de stăpăniri asupra moșiiilor, precumū și însuși jăluitorii s'aū priimit. Înșă, dacă jăluitorii vorū rămănē dinū giudecată, atunce dinū fānū și dinū păine ce vorū face pe aceste moșii, numai dijma obiēnuită vorū da, iarū fānulū și păine va rămănē a lorū.

1813, Iuli 2.

Procitū Velū Logftū.

Intocmai. Șef secții: *Dimitrii Bucșanū.*

Gîudecătoria Ținutului Botoșani.

No. 6424.

Copia aăasta, posleduindu-să dinŭ cuvântŭ înŭ cuvântŭ și fiindŭ întocmai cu originalulŭ, după ceriria ci prenŭ înscrisŭ aŭ făcutŭ d[umnealui] Păhr. Ioanŭ Săcară, i să incredințazi de cătră gîudec[ătorie], cu iscăliturile cuviniti și puniria pecetii. Înŭ Botoșani, 1835, Dechemv. 23.

*Arapu.**Ioanŭ Canta Sardarŭ.**N. Bibiri.*Derectorŭ : *Dabija . . . Clucerŭ.*Șef secții : *Dimitriŭ Bucșanŭ.*

(Pecete neagră ovală.)

Aăastă copii fiindŭ prescrisă de mine întocmai de pe cè adevărată scrisoari, amŭ iscălitŭ.

'829, Maiŭ 15.

III.

Catagrafie de toate rodirile ce s'aŭ găsitŭ pe moșie Budești,
dinŭ Ținutulŭ Iași, a dumisale Spatarului Iancu

Cananoŭ, dinŭ anu 1819 și pe anulŭ 1820.Fălci. No. Pe anŭ 1819.

- 2 coșeri păpușoi, de câte 20 stănjăni gospodŭ lungime, iară lărgime 4 palme și naltulŭ de unŭ stănjănŭ polŭ.
- 161 stănjăni, înŭ 9 jirezî, latu 2 stănjăni, naltu unŭ stănjănŭ polŭ, grăŭ cărnăŭ.
- 43 stoguri fănŭ.
- 20 stoguri mohorŭ.
- 164 stănjăni, totŭ grăŭ coșolină, înŭ 8 girezî, latu 2 stănjăni, naltu asemeni.

Arăturile și sămănăturile pe anu 1820.

- 81 grău cărnău sămănatu, însă :
Fălci.
 34 sămănatu înu dealu la vie.
 34 pi dealu la Holmea.
13 la Bulhacū.
 81
- 64 săcară sămănată, însă :
Fălci.
 12 la ratoșu.
 10 unde au fostu mazere.
 20 dospre. (*sic*).
 12 la Coțocă.
 10 între drumuri.
64
- 120 păpușoi sămănați, însă :
Fălci.
 51 dialu de spre Trușești.
 26 dialu de spre Buhăcenī.
53 la Iperie.
 130
- 6 orzu sămănatu.
- 300 iarbă de cositū.

Altă păne ce s'au găsitū, de anu 1818.

- 97 stănjini grău, înu 3 girezī, latū 2 stănjani, naltū unū stănjinu polū.

Alte lucruri ce s'au găsitū, mișcătore și nemișcătore.

- 11 pogoani vie roditoari înu doau locuri.
 8 boi de jugū.
 42 epe cu mănzi, însă :
 24 mănzi epi.
18 mănzi căluți.
 42

- 4 armăsari.
 27 epe tretini, dinū care sântū a fâta 10.
 16 epe de plugū.
 4 cai tijū de plugū.
 117 oi mănzări.
 58 mieluți.
 6 sterpi.
 5 berbeci.
 71 mioare dinū anū 1819.
 18 capri fătate, însă:
 8 țapuci.
 10 eduțe.
 18
 5 țapuē vātuī }
 12 capre vătue } dinū anū 1819.
 3 capre sterpe.
 2 țapi mari.

Aceste toate de mai susū arătate s'au găsitū pe moșie Budești, Ținutulū Iași.

1820, Mai 6.

Manoli (?) Velū Banū.

Cătră cinstita Căimăcămie.

Fiindcă după hotărâre dinū 7 Fevr. a cinstitulū Divanū infătoșată prinū anaforă cătră slăvita Căimăcămie și întărită la 9 Fevr., eū rămănū desfăcutū și plătitū de datorie mē cē cătră creditorilū meū, Post. Pantazoglu, inū numile lui Aga Iancu Pavli, cu rădicare pânei mele de pe moșiile Cornii și Budeștil, spre întimpinare trebuințai oște-nești, care pāni pe nedreptate sã secestrasă;

Mă rogū slăvitei Căimăcămii ca, inū putere dovezālorū, a adivărulū și a dreptății mărturisāti, atitū prinū cercetare dum[isal]i Banulū Ioanū Tăutulū, cătū și prinū carte de giudecată de atunce și a anaforalei de disfacere, sã mi sã dei cărți de cătră Ocirmuire cătră Vist. Iordache Rosetū și Vist. Costache Canta, ce s'au arătatū vechilii creditorilū

meu, ca să mi să facă teslimū atātū amaneturile, cātū și zapisulū de datorie, scriindu-li-să că, pentru înpotrivă urmare cu nedare amaneturilorū după dreptate, vorū rămānē însuși răspunzătorī cu averile dumnealorū de aice, căci nu potū fi cunoscuți nici de epitropi clironomilorū mortului creditorū, nici de apărători dreptățilorū lorū, fiindū știutū sfârșitulū pentru care numițai nu să aflā înū viațā. Saū, de aū ceva a răspunde, să vie aice spre înfățoșare, căci, înū totū felulū, la asāmine întâmplāri, pravilile, atitū a niamurilorū, citū și a țārii, hotārāscū.

A slāvitei Cāimăcāmii

plecatā

slugā :

Iancu Cananău Spat.

(În față versiune grecească.)

IV.

Închierē socotelii pănilorū rădicati de la moșia Cornii i Budeștii, după dovezāle tescherelilorū și a hărtilorū adiverință, ce rānduri s'aū luat, unile dinū poronca Visteriei și altile, dinū poronca lui Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriului Iosufū-Pașā, prinū Ahmet baeractariulū și dumnealorū Vornicii de Botoșeni.

Chili Demerlii.

2.000 — adică doi mii chili grāū, după înștiințare și adiverința dumisale Spatariului Mihalachi Racoviță, dinū care una mii optū chili să adiverescu după ravașulū Vornic[ei] de Botoșani de la Iuli 18, '821, și cusurulū cuprinsu înū adiverința dumisali Spatariului Racoviță, după rădicare grāului de la Guranda, prinū Stolniculū Bou și Costandinū Țānțu, suptū No. 1.

355. — adică trii sute cincizāci și cinci chili grāū, rădicati de la Guranda prinū triimisulū lui Iunuzū-Agā, Ahmet baeractarū, de la Iuli 28, '821, suptū No. 2.

- 249 — adică doi sute patruzăci și noi chili grău, rădicati tijă de la Guranda prină numitulă mai susă Ahmet baeractarū, de la Avgustū 9, '821, suptū No. 3.
-
- 2.604 — adică doi miș șasă sute patru chili grău, rădicate de la moșili Cornii și Budeștii, a dumisale Spatarului Ianculū Cananău.
- 947 — adică noi sute patruzăci și șapte chili păpușoi, rădicati de la amândoi moșiile, dinū poronca lui Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriului, după tescherea de la Avgustū 21, '821, suptū No. 4 și No. 5, poronca cē d'intăi dată de la delibașa, cu îngrozăre pedepsăi a oamenilorū vătăji a dumisale Spatarului Cananău, de nu vorū da păine, rădicându-o ca pe o averi grečască, de la Iuli 19, '821.
- 1.729 6 adică una mie șapte sute doizăci și noi chili, șasă demerlii păpășoi, după adiverința și carte poroncitoare a Visteriei de la Noemv. 22, '821, suptū No. 6.
- 2.293 16 adică doi miș doi sute noizăci și trii chili șasăsprezăci demerlii păpășoi, după glăsuire adiverințai rânduitului boeriū dumnealui Medelniceriulū Iordachi Stavărū, ispravnicū de Iași, de la '822, Iuni 7, suptū No. 7.
- 4.025 — adică patru miș doizăci și cinci chili păpășoi s'aū triimisū la magazaoa oșteniască dinū Goliia, rânduri-rânduri, după tes[che]riaoa priimitorilorū dinū Iuni 15, '822.
-
- 11 599 2 adică unsprezăci miș cinci sute noizăci și noi chiili, doi demerlii, grău și păpășoi, s'aū rădicat de pe moșiia Cornii i Budeștii a dumisale Spatarū Ianculū Cananău, după dovezăle tescherelilorū și a hărtilorū adiverință, ce, rânduri-rânduri, s'aū luat, unile dinū poronca Visteriei, altele dinū poronca lui Iunuzū-Agā, delibașa sarascheriului, prinū

Ahmetü baeractarü, și dumnealorü Vorniciü de Botoșeni, cari teschereli s'au opritü la Visterii.

'822, Iuni 15.

[Pe V-o:] Adiverința Vist. di suma zaherelilorü rădicate la magazalile oștinești.

V.

Prè-înnălțati și prè-milostivi Prințipule de Samü¹,

Cu adincă supunire înfătoșindu-mă Înnălțimii Voastre, printr'aciastă prè-plecată scrisoari vă facü acë aduciri aminti întru deplină întristari a întregii și lăcrămătoarii familiei mele, pentru nenădăjduita și nepilduita întirzieri a lucrărilor și a împlinirilorü vrednicilorü de închinăciuni poronci înpărătești înü pricina më cu prădătoriulü Țigară, cari, după corespundenția ce urmeaze încă între Înnălțimea Voastră și între Domnulü ocîrmuitoriulü nostru alü țării, neapăratü că vă sîntü cunoscuti și știuti, și, fiindcă ceriria dinü partea më de a protestălui, încă înü aflare më aici, dizlegării și răspunsurile acele zădarnici ci să înșiră, numai și numai spre deplină obijduire și nedriapta osîndire unii întregi nenorociti famelie ca a mele, cu călcarea însuși a dreptățilorü innalte suverane; aceste eü, ca unü credinçosü supusü, socotindu-le ca niști cutezări, cu toate că di la sîni să dovidescü urmările că sîntü înpotriiva sfințaniei unui asămine adivărü ca a dreptățilorü pricinii mele, cari să vădü mai luminatü decitü însuși și lumina soarelu, lămuritü fiindü că sîntü plătit și exoflisitü pentru totdeauna de datorii më cătră Pantazoulu și că mai amü să eü pentru zahereli atîta somă cu cursü și dobînda lorü de la țară pentru zaherelile întrebuințate pentru mintuire țării de apostatü dinü poronca Înnălțimii Voastre și a Divanului de atuncia, pe lingă cari somă pe nedreptati și înpotriiva tuturorü pravililorü, și s'au mai pricinuitü încă păgubirile piste

¹ Samos.

patruzăci de miș de galbină înă averili nemișcătoari și mișcătoari a stării mele. Pentru cari toate aceste fiindu pisti sfera și puțința talmăcirilor mele cătră Înălțimea Voastră, aflându-vă, să vedi, dinu mari norociria fameliei mele întru acea înaltă poziție, ca să le puteți jiuđeca și să le prifaciți cu milostiviria toate înă bine și înă mîntuiria ei de groznica acolisire ce nu contenești de a o învălui. Și, pentru aciasta, acumă de odată mă mărginescū ca să nu greșescū cătră Înălțimea Voastră, într'onu cuvîntu, numai de a vă rugă și a vă aduci aminte ca să vă încredințați că îngrijările mele pără a nu purcedi dinu Constandinopoli era adivărați, cu toati bănaturile ce Înălțimea Voastră îmi prepuneți pentru îndelungata șideria mē acolo, ca să cîștigū poroncile înpărătești pentru păgubiri, și carte cē săborniciasă și patriarhiciasă di blăstămū.

Și, spre mai multă încredințari și pliroforiia Înălțimii Voastre, vă alăturez, înă limba franțuzască, suptū literile A, B, C și D, copiile aceste. Rămîni numai că, dacă Înălțimea Voastră vă veți milostivi, negreșitū că va lua sfirșitū pricina, după dreptăți, fără nicio întîrzieri mai multū, fără a mă întoarci eū iarăși la Constantinopoli, la îndurătoriuł pagū a prē-puterniculu Devletū, ca să-mi cerū, înă lacrimī, averia, plata banilorū, smintelile toate și nespūsili mele păgubiri de la vinovați.

Mă rogū nu vă indurați, sau imi triimitiți fermanulū ci mi l-ați făgăduitū, ca să mă întorcū iarăși înă Țarigradū, cu aceiași adincă supunire și plecaciuni, ca să vă găsăscū.

A Înălțimii Voastre,

prē-milostivulū meū Prințipe,

prē-plecată și

1835, Maiū 4.

prē-supusă slugă.

Iași.

VI.

Meletie, cu mila lui Dumnezeu Episcopū Rom[a]nuluī.

După ce dumnezeiasca Pronie aū binevoit a ne încredința ocîrmuirea beseariciasă și păstoriia d[u]h[o]vniciască,

cea mai întâi datorie care amă socotită că să cuvine de a avè neîncetată lucrare este aceasta : ca sfintele besearici dină eparhiia noastră să păzască înă bună stare și rugăciunile cătră Dumnezău să urmeză după rinduială ; preoții, ce sînt lucrătorii celor sfinte, să aibă purtări precumă să cuvine chiemării lor ; cum și toți ceilalți pravoslavnicii creștini să să povățuiască cătră calea sufletestei mîntuirii lor.

Pentru aceea dar Molitfei Tale, preote, carele cu darul și puterea Prea-Sfîntului Duhă, prină Smerenia Noastră ti-ai hirotonisită, învrednicindu-te a priimi darulă acest înaltă și sfînt ală preoției, și să pune înaintea îndatoririle mai gîosă însămnate, care, fără smintială, înă toată vremea ai să le urmeză :

1-ia. Petrecirea ta să o păzăști de a nu o asămăna ca acele de opștie și ferită de oricare prihană îți poate aduce sufletiască vătămăre și preoției defăimăre, adecă de beție, ce este începutulă tuturoră răutățiloră, de gîlcevi și sfezi, de zavistie, de pizmuire, de răsplătirea a răuă pentru răuă, de driaptă sau nedriaptă piră, sau mărturisire, sau chizășie la vre-o giudecată asupra cuiva, înă vre-o pricină, ori prină cuvînt, ori înă scrisă, de deșarta mîndrie, de grăirea neadevărului, de giurămînturi, ori înă ce chipă ar fi, de înșălăciuni și de a nu avè pricină cu niminea.

2-lia. Bine să-ți ocărmuești casa ta, avîndă pre-soție, pre copii și pre toți casnicii tăi suptă ascultare, și întru curăție să-i învești frica lui Dumnezău și buna credință, cumă și naravurile cele bune, ca toți ceilalți să iai pildă de la tine și de la casnicii tăi.

3-lia. Cîndă va fi să săvirșăști sfînta și dumnezăiasca liturghie, să te îngrijăști de toate cele cîte învrednicescă pe preot spre această sfîntă slujire, adecă cu o zi mai înaintea să postești și să lepezi toate grijăle lumești, să te gătești ca să fi curat, atît înaintea ochiului Acelui ce vede într'ascunsă, cît și întru cele dină față, să nu aibă cu nimenea vrajbă și minie, sau, de ti-au scîrbit, sau de ai scîrbit pe careva, să mergă să te împaci întîi, dină toată inima ta. Hainele să și le ai curate și să fi spălat și cu mîinile foarte

curate. Și, așa, să întri în sfântul oltar cu mare sfiială și frică, avîndu să săvîrșești jărtfa cè fără de sînge.

4-lia. Cumu și potrivirea Sfintelor Taine să o săvîrșești cu luare-aminte, iar nu fiecumu, fără să rămie cît de mică pãrticică pe sfîntul antimisù, în sfîntul vasù, sau pe sfîntul discosu, sau pe burete.

5-lia. Sfîntul agneți, uscîndu-lu foarte bine la vremea rînduită, să-lù cerci adesù, ca să nu umezască sau să mucezască, ca să poată ține piste vremea anului, spre pricistanie creștinilorù, ce va fi trebuință.

7-lia. Sfintele vasă să le păstrezi totdiauna curate și bine să le ștergi, ca să nu rămii udială. Veșmintele să le ai strânsă cumu să cade și să le ai pusă la unù locù și, cîndu să vor rumpe sau să vorù ponosi, să porți de grijă a le meremetisi, iarù, nemaî putîndu-să meremetisi, să vor în-gropa la unù locù sfînt.

7-lia. Besearica, atîtù înlăuntru, piste totù, să puî pe pãlimariulù a o curăți și a o mătură, cumu și în sfîntul oltarù a nu să pune prinoasăle ce să aducù în besearică, nici vre-unù altù lucru de prisosu, ci numai cele ce sînt de trebuință acolo. Și pe dinù afară să fie bine acoperită și împregiurù îngrădită. Și, pentru orice va fi lipsă, să îndemni pre ctitori sau pe poporâni a le împlini. Iar, cîndu, după întiea și pîn' la a treia dată, nu te vor asculta, îndată să arăți protopopuluì, să ne înștiințază, ca după poronca ce să va triimite să urmeză.

8-lia. Să te silești întru cetirea sfintei Liturghii, sfintei Evanghelii și celelalte cărți besearicești, ca să le cetești cu lămurire, fără să înmulțești sau să îngiumătățești cuvintele și nu într'altù feliu să le înțalegi, ci numai dupre cumu Sfînții Pãrinți li-au așăzatù.

9-lia. Sfîntul botezù să-lù înveți de rost întocmai, după rînduiiala așăzată în Molitfelnicù. Vasulù să fie încãpãtoriu, ca cu inlesnire să să facă cele trei rînduite cufundări, iarù nu cumva turnări sau într'altù chipù.

10-lia. Să nu îndrãznești a ceti cununiia la nicio față, de orice stare, sau orice persoană arù fi, neprivîndù la niciunù

feliu de îndemnării ce ț'arū pune innainte, fără pecetluitulū cu însuși a noastră pecete, cumū și mărturiia ce ți să va cere de cătră acei ce aū a să însoți, să nu o dai pînă să nu cercetezi cu luare-aminte ca să nu fie vre-o pricină de rudenie dinū singe sau dinū sfintulū botezi, de care să fie poprită însoțirea. Nici la oameni străini, pre care nu-i vei cunoaște și nu vorū fi dinū poporulū Molitfei Tale, să nu cutezi nici mărturiia a le da, nici cununiia a le ceti, căci, pentru o așa îndrăznială, neapăratū, ai să fi supusū înū aspră canonisire.

11-lia. Să nu îndrăznești a te mutā de la besearica unde ești rinduit la altā besearică, fără știrea și înū scrisū voea noastră, căci și pentru ačasta vei fi înū canonisire.

12-lia. Pre poporāni să-i înveți cele zāce poronci a lui Dumnezeu, să-i îndemni să miargā la besearică Dumnicile și sărbătorile și să-i sfătuești ca la aceste zile nimenea să nu lucrezā, să să ispoveduiască la tuspātru posturi, sau, dacā unū nu vor putē la toate, macarū la celū mare post, și, carū vor fi vrednici, să să și împărtășască cu Sfintele Taine, — la ačastā însă creștiniască datorie mai cu d'innadinsulū să cuvine cu rîvnă să o urmezū întāi cu canonicū tāi, spre a da pildā celorlalți.

13-lia. Osăbit, să te sălești ca să dipărtezi înū totū chipulū, prinū sfătuirī d[u]h[o]vnicești, de la acei poporāni ce urmiazā păgīniasca običnuință, adecā vrājile, farmecile, descīntecele, baerile și alte multe de asăminea urite fapte, ce sīntū gonite de Besearică, arătīndu-le că, de ne vomū înștiința, greū îi vomū canonisi pre unū ca aceia; ce, de vor fi careva dinū poporāni bolnavi, să chīeme pe preot să să roage pentru dīnsulū, dupā învățatura Apostolului, ca, prinū rugăciunī și credință, să va vindeca celū bolnavū.

14-lia. De să va întimpla să ai supārare de spre careva înū vreo pricină, să nu te biruiască mīniia a te porni asupra-i cu ocārī, sau gīlcevi, sau să rădicī mīna să-lū lovești, căci, pentru o așa urmare eșitā dinū măsurī și īnpro-tiva datoriei preoției, ai să fi greū canonisitū; ce să mergi

să arăți protopopului, ca, după datoriia slujbei sale, să pue la cale a să aduce pe supărătorii întru înfrinare.

15-lia. Cum și de vei avè vre-o pricină de giudecată cu mirianu, a te înfătoșa la giudecătoria politiciască, nu ești slobodă să mergi singur, nici giudecătoria te poate rădica, ci iarăși prin protopopul ai să-ți dai îndreptările și prin Cucernicia Sa vei fi dusă la giudecatorie, trăgându-te cineva. Iară, când vei avè pricină cu altă preot, atuncea vei merge la protopopul și, când protopopul nu te va putè odihni, să vii să năzuești la Scaunul episcopii; să te ferești însă de a nu fi însuși începătorul pricinii, sau pira să-ți fie neadevărată.

Toate aceste îndatoriri, privindu-le cu multă luare-aminte, să le cetești adesea ori, spre a le tipări în minte. Și, de le vei păzi, să știi că de asupra ta nu va lipsi darul și mila lui Dumnezeu, și de la oameni vei avè evlavie și dragoste, cinstea și totu agiutoriu cum și arhiereul să va bucura de tine și te va iubi ca pre un slujtoriu al tainilor lui Dumnezeu, — al căruia nemărginită iubire de oameni și atotputernicia să te întăriască a le urmă cu deplinătate, ca să te poți învrednici și vecinicii răsplătiri. Amin.

1838.

(Pecetea episcopiei cu cruce, cîrjă și mitră, fără nume ori inițiale, cu chinovar negru.)

XLVII.

UN CONTRACT-TIP DE ARENDARE PENTRU MOȘIILE
CLERULUI SUPT REGULAMENTUL ORGANIC
(1845).

Cîrmuirea Sf. Episcopii Argeș.¹

Moșia Suhașulū, din județul Vilcii, a Sft. Episcopii Argeșū, s'aū arenduit, prin licitație sāvîrșită în presusdvia Sfintei Mitropolii și a cinstitei Logofeții bisericești, pe un curs de cincī anī, ce se începe de la 23 Aprilie 1845 și se isprăvește la 23 Aprilie 1850 (una mie opt sute cincīzeci), cu preț pe fiecare an de lei șase mii zece, No. 6.010, cître Nicolae Mihailū, lăcuiitor înū Craiova, carele va avea a strînge tot venitul aceștii moșii, după Regulament, și cu îndatoririle următoarelor condiții :

Art. 1-iū. Potrivit cu coprinderea art. 140 din Regulamentul Organic, arendașul să dea fiecāruia clācaș pogoanele hotārite, atît de arăturā i de finețe, cît și de izlaz, māsurate de față cu preotu și aleșii satului (începînd māsurātoarea izlazului de acolo de unde vita paște, iar nu din vatra satului), și drept acele pogoane legiuite de arătura și de finețe va lua numai dreapta dijmā de la clācași: din zece una din sāmānăturā, iar de la finețe din cincī una. Pe moșiile însă unde nu va avea să le dea locuri îndes-

¹ Formular tipărit pentru toate eparhiile.

tule, potrivit cu articolul 140 din Regulament, să vor scădea și lăcuitorii din datoriile lor, asemănat cu § 4 de la art. 144.

Art. 2-lea. Unde va fi moșia cu îndestulată întindere și vor voi lăcuitorii mai multe locuri de arătură și de finețe peste finețele hotărîte și legiuite lor, arendașul, prisosindu-î pământ peste a sa trebuință, va fi dator a le da oricît vor voi; pentru care locuri nu va putea lua decît una dintr'aceste două condiții, adică: ori dijmă îndoită dintr'aceste pogoane, sau dreaptă dijmă și o zi cu mîinile de fiecare pagon de prisos, — după alegerea lăcuitorilor. — Nu va putea arendașul a da la niciun om strein măcar o palmă de loc din pămîntul ce va prisosi peste legiuitele pogoane, pînă mai întîiu nu va îndestula pe lăcuitori șazători pe acea moșie, după cererile ce din vreme aceștia îi vor face. — Poprit este arendașul a depărta pe lăcuitori clăcași din curăturile sau livezile ce le vor avea curățite din toporu ei însuși, sau de la părinții lor, potrivit cu coprinderea periodului al doilea al § 5-lea din art. 140 al Regulamentului Organic. — Pentru vitele ce fiecare lăcuitor ar avea prisos peste numărul de cincî hotărîte de Regulament, dator este arendașul a le asigura hrana prin întindere de izlaz, de va avea, potrivit cu trebuința aceluî prisos, pentru care vor plăti lăcuitori odată pentru tot anul, însă de o vită mare lei doi, iar de vite micî cite parale zece. — După coasă și ardicarea bucatelor i a finurilor din cîmpu, livezi și bălți, slobode vor fi, atît vitele legiuite, cit și cele de prisos, a paște miriștile, livezile și bălțile, fără nicîo plată, ferindu-să însă a nu călca arăturile de toamnă. Iar primăvara nu vor fi mai mult vitele slobode a paște aceste locuri decît numai pînă la 15 de Martie; boi de jug însă de pe la plugari, pe cită vreme vor ara, vor fi slobozî a pășună prin prejurul plugurilor lor, fără plată, îndatorați fiind lăcuitori a-î păzi, spre a nu călca holdele și a să întinde în livezi, căci vor fi supuși la despăgubirea arendașului, încă și să vor dojeni. — Numărătoarea vitelor mari să va face la Sf. Gheorghe, iar a celor micî la Sfinții Apostoli. Viței și mînzii pînă la un an vor fi apărați de plată, iar la al doilea an să vor so-

coti doi drept o vită mare, și de la alu treilea an vor intra în numărul vitelor mari. — Slobozî sînt lăcuitori a ținea cițî rimătorî vor voi, niciodată însă nu să vor lăsa a să preumbra prin livezî și holde, îndatorați fiind lăcuitori a-î păzi cu într'adins purcar, cu toată luarea aminte și răspundere. Doi rămătorî vor fi scutiți de erbărit, iar prisosul de la un an înainte să supune la plată de fiecare cite parale șai-zeci pe an.

Art. 3-lea. Sohaturile, livezile, bălțile și tot pămîntul după moșie care va prisosi după îndestularea de mai sus coprinsă a lăcuitorilor, va fi pe seama arendașului, și în al său folos, ferindu-să lăcuitori de a să atinge de dinsele; iar, la din potrivă, arăndu-le, cosindu-le, saŭ păscîndu-le cu vitele în sălnicie, să vor supune la despăgubirea arendașului, și să vor dojeni.

Art. 4-lea. Cînd moșia va fi neîndestulătoare, și arendașul nu va putea da loc peste legiuitul izlaz, iar lăcuitori vor voi a-și paște și prisosul vitelor pentru care mai sus s'a deslușit tot în legiuitul izlaz, acel prisos de vite nu va fi supus la nicio plată. Măsurătoarea locurilor de obște va fi potrivit art. 139 din Regulament, adică cu pogonul, iar mărimea lui de 6 prăjini în lat și 24 în lung, și prăjina de 24 palme domnești.

Art. 5-lea. La moșiile ce aŭ bălți, slobozî sînt lăcuitori să pescuiască pește și raci cu undița, și mreji mici pentru hrana lor fără a da cevaș, iar pentru vînzare nu sînt slobozî până nu să vor învoi cu arendașul.

Art. 6-lea. Datori vor fi lăcuitori a face arendașului clacă 12 zile pe an, cei cu vite și cei fără vite, asemenea și douăsprezece zile pe an pentru acei cite patru oameni la sută, dacă arendașul nu va avea trebuință a-î lua în ființă la slujbă, saŭ lăcuitori nu să vor îndemina a da în slujba arendașului pe aceștia. — Ei vor face și o zi de arătură, vor duce și un car de lemne în depărtare de șase ceasuri: zioa de arătură o va putea cere arendașul în natură de la clăcașii cei ce vor avea vite îndestule ca să facă singuri plugul întreg; iar clăcașii care nu vor avea plugul lor vor lucra,

pentru zioa de arătură, trei zile cu mîinile. Arendaşul să nu poată lua caii lăcuitorilor sătenî la arie pentru treerat în socoteala zilelor de clacă, ci pentru aceasta să se învoiască cu lăcuitorii cu bună tocmeală, pentru că aceasta este o muncă prea silnică și să prăpădesc multe vite.—Dacă arendaşul nu va avea trebuință de arătură, sau de carul de lemne, lăcuitori vor lucra pentru aceste două, șase zile cu mîinile, îndatorat fiind arendaşul ca din zilele de clacă și celelalte să întrebuițeze cel puțin jumătate în lucru, pe care le va lua cîte o a treia parte primăvara, vara și toamna, și numai jumătate din zile poate a le lua de la lăcuitori în bani după prețurile legiuite acum, sau după acele ce să vor legiui în sorocul aceștii arenduirî ; însă rînduri, rînduri.—Tot deodată arendaşul va fi dator a ținea catastîșele de daravere cu lăcuitori în bună orînduală, a le da răvașe la mîină pentru zilele ce vor lucra sau banii ce vor răspunde, chiar atunci cînd se va urmă de către lăcuitori ori una sau alta, și dupe aceste răvașe să se socotească cu dinși la fiecare trei luni, ca la sfîrșitul anului să fie răfuit fieșcare lăcuitor, și să nu să întinză datoria anului trecut pe anul viitor.—Văduvele și nevolnicii cari nu vor lua pogoanele de muncă, să fie apărați de toată claca, precum și de erbăritul unei vaci, de vor avea, sau a două vite mărunte.—Zioa de muncă se va socoti din răsăritul soarelui până la al său apus.

Art. 7-lea. Cîntăreții care sînt îndatorați a învăța copiii satelor după leguire, și paraclisierii ce vor păzi datoriile lor la bisericile moșilor Sf. Episcopiî, precum și daca pe la unele sate să vor afla învățători ai copiilor sătenilor, nu cîntăreți, ci alții, și aceia vor îndeplini această îndatorire a lor, să vor scuti de toate datoriile proprietaricești pe pogoanele ce au lăcuitori frunțași, și după cum este legiuit pentru preoți și diaconi.—Iar preoți și diaconi aflați în lucrarea bisericilor, pe lingă pogoanele legiuite, vor mai scuti fiecare cîte trei pogoane mai mult și cîte trei vite mari peste cele cinci legiuite, însumîndu-să peste tot pogoane douăsprezece, și vite mari opt, ca și Molitfile Lor

pentru această adăogire și mîngiere ce li se face să fie mai cu sirguință și mai cu scumpătate întru îndeplinirea datorii-
lor preotești.—Arendașul va da în priimirea preoților, pentru
fiecare biserică ce se va afla pe moșie, cîte șase ocă lu-
minări de ceară, șase ocă untdelemn și una și jumătate ocă
tămie.—Flăcăi care se vor însura, de vor mai șede în casa
părintească și nu vor lua pe seama lor pogoanele legiuite,
vor fi scutiți de toate dările proprietărești pe anul d'intîiu
în care se vor căsători.

Art. 8-lea. Să dea lăcuitori dijmă din toate sămănturile
lor, însă din griu, meiu, orz, ovăz, și altele din zece znopt
unul, iar nu în grăunțe, și îndată după seceriș fără zăbavă
să o care la ariia arendașului. Iar pentru porumb, după ce
să va coace, arendașul cu lăcuitori vor hotări zioa înce-
peri culesului, și îndată, după ce să va culege, fiecare clă-
caș va face tot porumbul cules zece grămez, din care una,
tață de arendașul, o va încărcă și o va duce cu carul său
la pătulul arendașului pe moșie, fără a să zăbovi din partea
acestuia, sau a să mijloci vreo împedecare, ci în soroc de
zile zece, sau cel mult de cincisprezece de la începerea cu-
lesului; să-l și priimească; căci pentru orice pagubă s'ar în-
timpla dintr'această zăbavă, să va învinovăți arendașul.

Art. 9-lea. Să dea clăcași din livezile de pruni, nuci,
duzi, și din ceilalți pomi roditori ce vor avea, cînd să va
face rod, dijmă din zece unul, culegîndu-l clăcașul și du-
cîndu-l la conacul arendașului îndată; iar, cînd nu vor rodi,
să nu dea nimic. Asemenea să nu dea nimic și din grădi-
nele casit (coprînse în cele șapte prăjini), din orice roadă
să va face, sau legume. Aceste locuri cu pomi nu să vor
socoti în numărul pomenit de pogoane pentru arătură și
finețe i izlaz, ci să vor privi locuri osebite, de vreme ce
arendașul își ia dreptul său din toate.

Art. 10-lea. Să dea lăcuitorii din viile ce vor fi pe moșie
legiuita otaștină, adică din doăzeci vedre vin una, îndată
ce să va culege via.—Pe cîtă vreme va ținea lucru vii, vi-
tele clăcașilor să nu fie supărate de erbărit, pășunându-se
orî în izlaz său în obrațiile lor, în care, de vor avea pomi

roditori, să dea zeciuală. Asemenea și vitele neguțătorilor ce vor veni cu cară să cumpere vinuri, pentru cită vreme vor șădea pînă la încăreat, să nu să supere de erbărit.— Pentru vinurile ce să vor vinde de stăpîni viilor, dator este arendașul cînd să va chema, să meargă îndată să le cotească, fără nicio plată, ca să-și ia otaștina.

Art. 11-lea. Vinurile clăcașilor ce nu le vor putea vinde toamna cu ridicata, slobode vor fi a le aduce clăcași la casele lor; dar însă nu vor fi slobozî a vinde cu ocaoa, căci oricare să va dovedi, să va supune la despăgubire către arendaș, și să va popri a mai duce vin la casa sa.

Art. 12-lea. Arendași sînt îndatorați a păzi în vremea aceștii arenduirî înscrisurile de embaticuri ce vor fi date de către Sf. Episcopie, luîndu-și dreptul de la aceștea după coprinderea acelor înscrisuri; iar, desființîndu-se vre-un embaticiu de către Sf. Episcopie prin stăpînire, arendașul nu va cere nicio despăgubire.

Art. 13-lea. Clăcași vor lua lemne de foc din izlaurile slobode, iar, cerînd trebuința a să da întindere vre unuia din acele izlauri, să va face aceasta de către Sf. Episcopie prin legiuită dezlegare. Asemenea vor fi slobozî acei clăcași de a lua trestie și șovar, de să va afla pe moșie, pentru învelișul caselor i a coșarelor lor, precum și pentru foc, unde nu vor fi lemne, însă prin știrea arendașului; iar, pentru vînzare de vor avea trebuință de șovar și trestie, să vor învoi cu arendașul.

Art. 14-lea. Pădurile cele poprite, și care să vor mai chibzui a se popri din prisosul izlazului moșii, se vor păzi de către arendași cu într'adins pădurari, iar arendașii vor fi răspunzători pentru orice tăere, sau dărămătură. Pentru a fi pădurari se vor scuti într'adins doi și pînă la trei clăcași, frunte și mijloc, după trebuință pădurilor și starea moșii, de toate datoriile proprietaricești, precum și de acele șase zile de lucru la drumuri, puînd arendașul alți oameni în locu-le ca să facă acele zile cu plată de la sine. Pe aceștii pădurari, arendașul îi va face negreșit cunoscuți Episcopii, care cceasta le va da și hirtii la mîină de orînduirea și în-

sărcinarea lor, spre a cere raport de la dinșii, din vreme în vreme, despre starea pădurii. Arendașul nu va putea să mai preschimbe pe acei pădurari, sau să-i întrebuinteze în verice altă poslușanie. Lemnile de foc ce urmează a se lua din izlaz pentru trebuința casi conacului după moșie, arendașul nu va fi slobod a le căra într'altă parte, ci numai acolo pentru trebuința sa. Asemenea și carul de lemne ce să îndatorează clăcașul a i-l duce cale până la șase ceasuri nu va putea arendașul niciodată a-l încărcă cu lemne din izlaz, sau din pădure, și a-l transporta aiurea, afară din moșie, nefiind articolu acesta al lemnilor venit dupeste an, precum este ghinda și jirul.

Art. 15-lea. Tuturor Țiganilor Episcopiei ce să vor afla șezători pe această moșie, li se va da de către arendaș pogoanele hotărîte pentru arătură, iar pentru finețe li se vor da locuri numai la ciți vor avea vite, și ei vor fi îndatorați a-i răspunde datoriile proprietaricești în zile de lucru, iar niciodată în bani; de vor fi însă unii cu meșteșug și vor săi să plătească datoriile lor în bani, să fie ascultați. Ei vor răspunde și dijmurile ca ceilalți clăcași, iar, pentru acei patru oameni la sută, zioa de plug și carul de lemne vor fi apărați. Se osibesc din aceste îndatoriri Țiganii ce vor sluji cu rindul la Episcopie, și al căroră număr se va hotărî de Sf. Mitropolie și cinstita Logofeție, căci aceștia vor fi scutiți de orice dare către arendaș. Arendașul nu va putea lua dela niciun Țigan mănăstiresc în folosul său legiuitul lor bir dupeste an, căci acesta privește Episcopie.

Art. 16-lea. Acareturile câte se vor afla pe moșii, arendașii vor fi datorî a le ținea și a le da la împlinirea sorocului în starea întru care le priimesc, fără a putea pretinde vre-o despăgubire pentru îmbunătățirile ce vor face după cererea interesurilor lor, și toate acele acareturi la sfîrșitul contractului vor rămînea în stăpînirea mănăstirilor.

Art. 17-lea. Arendașul să îndatorează a face în cursul anului d'intîi al aceștii arenduirî lămurită catagrafie de toți clăcașii moșii și de starea lor, spre a se cunoaște, atît numărul lor, cit și în ce stare să află; care catagrafie al-

cătuindu-să după tot adevărul, se va iscăli de arendaș, de preoți și aleși satului, adevărindu-să de orinduitul Episcopii, și se va trimite în păstrarea Episcopii. Arendașul este dator a se purta cu lăcuiorii clăcași cu bună orinduială ca să nu se strămute vre-unul dintr'înșii, căci pentru oricare să va strămuta fără legiuitele formalități, și fără a înștiința pe Episcopie, va fi răspunzător și îndatorat a-l aduce cu cheltuiala sa la urma lui.

Art. 18-lea. Moșia are să o stăpînească în toată întinderea ei precum să află, călcată sau necălcată, și cu orice pricină va avea; iar, întimplindu-să a se știrbi judecătorește cu desăvîrșire ceva dintr'înșii supt numire de călcare, sau prin autoritățile locale a se da înapoi vre-un asemenea loc călcat, sau a se popri stăpînirea aceluși loc, nu are arendașul a cere cel mai mic scăzămînt din prețul cu care a luat moșia în arendă. Dar, și adăogire de se va face în cursul acești arenduri, iarăși după chipul arătat, aceasta va fi în folosul său. Dacă se va călca la vre-o parte moșia în vremea arendașii sale, să nu îngăduiască nicîdecum, ci pe de o parte să urmeze cu stăpînirea după dreptele hotare ce va avea acea moșie, iar pe de alta să facă știre fără zăbavă Episcopii. Dacă arendașul nu se va sili a popri acea călcare și nu va face pentru aceasta știre la Episcopie și la cinstita Logofeție, atunci va fi supus a plăti toate pagubile și cheltuelile ce se vor urma într'aceasta din a sa neingrijire. — Pentru îngrijirea hotarilor moșii se va scuti de toate dările proprietărești unul sau doi isprăvniciei, care se vor alege de către igumen, și totdeauna dintre săteni rumîni, iar nu țigani.

Art. 19-lea. Arendașul este dator să îngrijească și să păzească sarcina ce aș proprietari pentru bani cutiilor sateilor, ca să îndeplinească întocmai poruncile stăpîniri ce sînt slobozite într'aceasta, potrivit cu articolul 106 din Regulamentul Organic. Asemenea să îngrijască arendașul și de magaziile de rezervă spre a se afla în ființă după legiuire. Iar, văzînd vreo împotrivă urmare din partea vericărui,

să raportească fără zăbavă Episcopii, căci la din potrivă va fi el supt răspundere.

Art. 20-lea. Baniî arenzi pe anul d'intîi să vor răspunde de către arendaş toţi deplin la Episcopie, îndată după întărirea mezatului de către înalta Stăpînire, iar pe ceîlalţi ani cu doă luni înaintea sorocului fiecăruia an asemenea pe toţi deplin, în monedă şi curs vistiericesc, însă jumătate galbeni şi jumătate sfanţihî. La întimplare daca arendaşul, sau chezaşul său, nu va răspunde bani arenzi la sorocul de mai sus coprins, nici după doă cereri ce se va face arendaşului, sau chezaşului său, din partea Sf. Episcopii, îndată pe de o parte se va lua moşia din stăpînirea arendaşului, iar pe de alta se va vinde arenda ei la altul, iarăş prin mezat, rămîind arendaşul sau chezaşul său în răspunderea păgubi ce ar putea mijloci din aceasta, fără a se putea nici unul, nici altul apăra de acea pagubă supt niciun fel de cuvînt.

Art. 21-lea. Arendaşii care nu vor fi cunoscuţi, nici nu vor putea încredinţa de vreo stare a lor, datorî vor fi a da vrednică chezaşie.

Art. 22-lea. Atît arendaşul, cît şi chezaşul său, pentru cîte se atinge de acest contract, nu să va putea numi de sudit (de va fi), ci să va îndatora mai întîi a da înscris că despre aceasta să vor socoti ca pămînteni, fără să se reclame de vre-o protecşie.

Art. 23-lea. În anul din urmă al aceştii arînduirî, slobod este arendaşul a face orice arături va voi, însă pe locurile acelea ce-l va prisosi după îndestularea lăcuitoilor; şi, daca nu va mai lua arenda moşii şi pe altă vreme, arendaşul cel nou va face secerişul şi treerişul semănăturilor din acele arături, şi rodul îl va împărţi pe din doă cu arendaşul cel vechi, sau, mijlocind nemulţumire între amîndoi pentru aceasta, vechiul arendaş va face toată cheltuiala pentru stăpînirea acelor semănături, dînd celui nou zeciuiala îndoită din acelea.

Art. 24-lea. Niciun stăpîn de moşie învecinată cu vre una a Episcopii, nu va putea să fie arendaş al acei moşii, căci

oricare să va dovedi călcător aceştii condiții, ori însuși, sau prin orînduit din partea sa, să știe cu hotărîre că să va da afară din moșie, și paguba ce va izvorî cu de iznoavă arenduire, va privi asupra sa.

Art. 25-lea. Ori la ce altă luare, sau în bani, sau în lucru, afară din cele mai sus hotărîte anume, să va întinde arendașul, se va supune acesta la despăgubire către lăcuiitori, și se va depărta din arenda moșii, urmîndu-se cele ce s'a u zis în art. 20 spre despăgubirea Episcopii.

Art. 26-lea. Arendașul nu va fi slobod a răspunde bani arenzi pe mai mult decît pe cîte un an înainte, căci, potrivit cu legiuirea din anul 1833, la nicio întîmplare nu i să va ținea în seamă ceia ce va fi răspuns pe mai mulți ani înainte, ci va fi supus la orice răspundere din nou i să va cere spre îndeplinirea condițiilor acestui contract.

(Pecetea Ocîrmuirii Sf. Episcopii Argeșu; 1845, cu moaștele Sf. Filofteia, crucea și cîrja episcopală.)

Anul o mie opt sute patruzeci și cinci, Apr. 30.

No. 14.

Secr.: Pitr. Filip Tărtășăscu.

TABLA CUPRINSULUI.

TABLA CUPRINSULUI.

	Pag.
I. Miscellanea	1
I. Visitația mineralogică în munții Carpați ai Țerii-Românești, făcută de d. Lovi, mineralog engles	3
II. Două acte prahovene: al Zeletinului și al Bătrînilor	11
III. Din documentele Drugăneștilor	15
IV. Biserici din Cîmpina	18
V. Inscripție de pe mormîntul Roseteștilor din Solești (Vasluii)	20
VI. Un fragment din cea mai veche traducere românească a Vieților Sfinților	22
VII. „Hatul“ din 1826 al Țerii-Românești	36
VIII. Acte privitoare la moșia Comarnic	61
IX. Acte privitoare la moșia Breaza	80
X. Cartea patriarhală pentru Sinaia	84
XI. Cea mai veche tipăritură grecească din Țara-Românească	89
XII. Acte privitoare la veehea noastră oștire	101
XIII. Porunca lui Alexandru-Vodă Suțn pentru întoarcerea Olte- nilor supt stăpînirea turcească (1809)	104
XIV. O statistică a Moldovei de peste Prut în 1798	107
XV. Rînduiala Țiganilor munteni supt Alexandru-Vodă Moruzi	122
XVI. Danie de Țiganî domnești (1800)	124
XVII. O probă de limbă „bucovineană“ oficială	125
XVIII. Scrisori private ale familiilor Callimachi și Cananău	126
XIX. Aduase: I. Scrisorile lui Ioan-Vodă Callimachi către fra- tele său Dumitrașcu	236
II. Două acte privitoare la Alexandru Callimachi din Stăncești	248
III. Acte privitoare la urmașii lui Șerban Cananău	251
IV. Acte relative la familia Kogălniceanu	255
XX. Documente amestecate	259
XXI. Însemnarea unor moșii basarabene	265
XXII. Un proces al lui Ioan Sandu Sturza-Vodă ca mazil	268

	Pag.
XXIII. Averea de pământuri a Stirceștilor	272
XXIV. Un act privitor la vechea noastră oștire	277
XXV. Uneltiri de opoziție moldovenească în 1827	279
XXVI. O danie a lui Radu Mihnea pentru mănăstirea Sf. Sava din Iași	280
XXVII. O hotărîre a lui Gașpar-Vodă pentru Hatmaul Șeptelici și urmașii lui Arbure	281
XXVIII. Averea Banului Ienachi Vîrnav	285
XXIX. O hotărîre a Mitropolitului Nichifor Grecul	299
XXX. Un act de la Ștefan-Vodă Lăcustă	230
XXXI. Hotărnicia moșilor Hurezului	303
XXXII. Un proces pentru zahereă în 1821-8	359
XXXII bis. „Ribelia“ de pe moșia Cornii (1833)	372
XXXIII. O judecată bucovineană	384
XXXIV. O poruncă fiscală a lui Grigore Dimitrie-Vodă Ghica (1824)	386
XXXV. Un act privitor la mănăstirea Sucevița	388
XXXVI. Un credincios al Cantemireștilor	390
XXXVII. Rămășițele unei table de liude (circa 1790)	392
XXXVIII. O cercetare dorohoiană, cu gospodăria unei moșii în 1808	396
XXXIX. O contribuție la cunoștința vechii negustorimii ieșene	399
XL. Desfacerea moșiei Moimeștilor	407
XLI. Inventarii de moșie moldovenească după 1821	411
XLII. Acte de-ale răzășilor vasluieni și tutoveni	443
XLIII. Acte botoșănene	457
XLIV. Alte acte botoșănene	465
XLV. Acte privitoare la moșii tutoveue	481
XLVI. Acte moldovenești amestecate, din veacul al XIX-lea	516
XLVII. Un contract-tip de arendare pentru moșile clerului supt Regulamentul Organic (1845)	531

TABLA NUMELOR.

TABLA NUMELOR

A.

- Acherman (Cetatea-Albă), 53, 59,
 60 și n. 1. — (convenția de la),
 36.
 Acqua (Antonio dell', profesor),
 94.
 Adrianopol, 86. — (puntea lui Mi-
 hai-beg), 90 nota 1.
 Afumata (obirșia) 310.
 Agiudului (Movilele), 181.
 Aivasari, 95.
 Albei (Măgura), 309.
 Albina (munte), 8.
 Alexandru-cel-Bun, 300.
 Andreiași (sat), 4.
 Anghelichi (Ban), 403.
 Anglia (Evrei supuși englesi),
 213 u.
 Antonie-Vodă (Roset), 277.
 Apa (sat), 273.
 Arapu (Constantin), 277-8. —
 (familia), 520 (2).
 Arbure (Luca), 281 u.
 Ardeal (Ioan, Vlădica de), 93.
 Argeș (Curtea-de-), 8. — (episco-
 pie), 530 u.
- Arg. (Ban), 152 (2).
 Argintoianu (Nicolae și soția,
 Păuna), 64-5 (5), 66 (6).
 Aristarh (Comisul Iordachi),
 138-9 (F). — (ca Vistier), 138 u.
 — (ca Stolnic), 255 (1). — (ca
 Spătar), 261-2 (5).
 Armășeni, 187.
 Armășești, 9.
 Armașul (Ioniță), 246 (6).
 Armeni, 111, 116, 117-9, 297, 397,
 416 și 418 (Misir), 444 (2), 451
 (7), 458.
 Armenopol (Pravila lui), 157.
 Arnăuți, 95 u., 375, 435.
 Arnota, 303 u., 305-6. — (Serafim,
 stareț de), 305-6. — (munte), 310.
 Arsineasei (Opcina), 155.
 Asachi (P. tru), 377 u.
 Athos (Esphigmenos, mănăstirea
 de la), 247.
 Austria și Austriei, 9, 36, 204,
 342-3, 346, 376.

B.

- Buzău (Antim, episcop de), 64-5
 (5), 66 (6), 67-9 (8).
 Băcovăț (ocol), 109.
- Bahmut (sat), 109.
 Bahul (sat), 113.
 Baia, 205.

- Baia-de-Aramă, 10.
 Baia-de-Fier, 9.—(riū), 9.
 Băiceni, 416, 418.
 Bălăceanu (Catrina), 16 (5, 7) —
 (Dinu), 16 (6).—(Ștefănică), 59.
 Bălănescu (familia), 316, 322, 335.
 Bălănești, 140.
 Băleanu (Constantin), 345.—(Gri-
 gorie), 303.—(Ioan, Portar), 303,
 311, 316, 318, 319 (5), 320 u.,
 323, 342, 352, 355.
 Bălgrad (și mănăstirea lui Mihai
 Viteazul), 92-3.
 Băliești, 110.
 Băloșești, 111.
 Balș (Constantia, Vornic), 177.—
 (Ionașcu), 260 (2).—(Iordachi,
 Păharnic), 385.—(Logofăt), 152
 (2), 247.—(Spătar), 416-7.—(Lupu,
 Vornic), 136 (D), 166, 408, 410.
 —(Safta, soția Lupului), 141.—
 (Vasile, Vornic de Cimpulung),
 151 u.
 Balta-Neagră, 166.
 Bănești, 161, 166-7, 168 u., 174,
 177 u., 188-9, 192, 204, 206.
 Bărăiaicul (sat), 109.
 Bărboschi (Simion) 205.
 Bărbuiului (Piatra), 318 (3).
 Bărcaciului (Piatra), 310, 318-9
 (4), 341 (11), 348, 352-5.
 Bărcan (munte), 307.
 Bardărul (sat), 108.
 Bărjoveni, 168, 173.
 Barozzi (polcovnic), 212.
 Bărzoteni, 313, 314-5, 325, 338,
 340.
 Basarab-Vodă cel Tânăr, 12.
 Basarabia, 107 u., 234.
 Bașău (riū), 286.
 Bașotă (Anastasiuchi Hatmanul),
 416, 418.—(Ioniță Banul), 183-4,
 263-4 (12).—(Ștefanachi), 159-60.
 Bățani, 108.
 Bătrini, 11 u.
- Beldiman (Alexandru), 362. —
 (Vornic de spre Doamna), 261
 (4).
 Beleile (munte), 65 (5).
 Beliceni, 113.
 Benea (riū), 154.
 Bengescu (Staicu), 303.
 Berca (sat), 3. — (munte), 3.
 Berechet (Constantin), 333.
 Berești, 189, 272-3.
 Berezlogi, 114.
 Berlin, 187. (și pastorul Hauche-
 corne), 187.
 Beșeni, 113.
 Bibiri (familie), 233.
 Bic (riū), 265.
 Biești, 113.
 Bilacău, 115.
 Bilca, 6.
 Birlad, 500, 513 (22).
 Birnova (mănăstire), 401 u.
 Bișcenii-de-jos (și de sus), 6.
 Bisoca, 5.
 Bistrița (mănăstire olteană) 9,
 306, 316, 347, 350, 353, 355,
 357.—(egumenul Ștefan de).—
 (riū oltean), 155, 305, 307, 309.
 Bogdan (Ioan, Stolnic), 485 (4) v.
 — (Manolachi), 142 (1).
 Bogdănești, 304-6, 309, 313, 328,
 337, 339-40.
 Boghiceni, 108.
 Bogzești, 113.
 Bohaineța (sat), 102.—V. și Bu-
 halnița.
 Boiceni, 286.
 Bolcei (Piatra Pietriceaua), 317,
 348 (3), 341 (11), 348, 352-3,
 357.
 Bolțun (sat), 108.
 Bontăș (moșie), 150.
 Bontăș (familie), 272.
 Borcești, 498 (13).
 Borzești (Basarabia), 110.
 Boșcana, 115.

- Botăș** (munte), 155. — (-el), 155.
Botești, 251.
Botez (Pătrașcu), 206. — (Solomon), 206.
Botezatul (Constantin), 249.
Botna (ocol), 108.
Botoșani, 160, 164, 213, 217, 231, 233-4, 248, 297, 369 (5), 403, 416, 418, 438 u. 457, 520 (2). — (Sf. Gheorghe), 479. — (Sf. Ilie), 457-8. — (Sf. Paraschiva), 464. — (Calicime), 474 (4) u. — (mahalaua Greceni, Tîrgul Vitelor) 286. — (Morminturile Jidovești), 459, 470. — (Talpalari), 476 (5). — (Tîrgul Boilor), 459, 470. — (Tîrgul Cailor), 460, 470. — (Tîrgul Nou), 457-8, 460, 470, 474 u. (4), 478 (6). — (Vrăbieni), 465 u., 476 (5) u. — (Andronachi Vornicul și Vistierul, de), 131, 237-9, 241 (3), 246 (6). — (Vornic de), 260 (2), 279, 523 (4), 525 (4). — (Vornicie de) 372. — (Anania, Vornic de), 240 (3). — (Gheorghiză, Vornic), 101. — (Ienachi, Vornic), 457. — (Vornic). V. Milo (Matei), — (epitropi), 476 (5) u., 478 u. — (starostele rusec), 372. — (protopopi), 461 (2), 475. — (preoți), 459, 474 (4) u. — (bacalbașa), 462, 475, 479. — (bărbieri), 466. — (blănari), 470-2. — (căldărari), 472. — (ciocli), 479. — (croitorii; staroste), 459. — (croitori), 472 (2). — (croitorii evrei), 479. — (curelari), 467, 476 (5). — (grădnari), 471. — (ietrari), 468 (1). — (telari), 468 u., 477. — (Armeni), 480. — (Sirbi), 470. — (Turci cămătari), 129. — (Țibut), 253-4 (2), 364, 520 u.
Bou (Stolnic), 523 (4).
Bourilor (Drumul), 260 (1).
Brădățelul (munte), 308. V. Brăduțelul.
Brăduțelul (munte), 341 (11), 348, 353, 356. — (izvor), 310.
Brăiescu (Gheorghe), 371.
Brăiești (Buzău), 3, 5.
Brăila, 51-2, 55. — (Daniil, Mitropolit de), 92.
Brănești (Basarabia), 111.
Brașov și Brașoveni, 8, 67, 71, 117-8, 321.
Braviceii (Basarabia, ocolul Cimpul), 113. — (ocolul Răutul-de-sus), 112.
Breaza (rat), 73, 80 u. — (riiu), 154.
Brezoianu (Fiera), 327.
Brianova, 112.
Brincoveanu (Constantin-Vodă), 16 (4), 86, 304, 311-2, 320 u., 323 5, 327, 329, 330 u., 336. — (Dinu, Comisul, Logofătul), 63 (3), 321-2. — (Doamna Marica), 312, 320 u. — (Nicolae), 79. — (Preda), 304, 312, 320, 323, 330, 333, 336.
Broșteni (Rimnicu-Sărat), 4.
Bucegiu (munte), 86.
Bucovina, 125, 133, 135, 160, 204, 223, 384-5. — (fondul religionar), 16 u.
Bucșan (familia), 519, 520 (2).
București, 4, 7, 53, 58 u., 62 (2), 81 (1), 94, 97 u., 241 (4), 242, 246 (6), 312, 320 u. — (Biserica Doamnei), 312. — (mănăstirea Colțea), 86-7. — (mănăstirea Mihaile-Vodă), 98 u. — (Mitropolia), 59. — (Școala domnească), 13 (1), 14.
Buda (Basarabia), 109.
Budăiul, 108, 113.
Budești, 189, 191 u., 210, 359, 376, 520 (3) u., 523 (4) u. — (Basarabia), 115.
Buhăceii 422, 521.
Buhuș (Nicolae, Stolnic), 259-60

(1), 294-5.— (Toader, Vornic),
298.—(familia), 261 (3), 391.
Buiceasca (Dumitrana), 314.
Buicescu (Diicul, Spătar), 314.
Bujoiul (sat), 108.
Bujoreanu (Grigore), 18 (2), 19.
— (Preda), 306, 322, 327, 347.

Bulhac (localitate), 521.
Bușăuca, 11.
Butoiul (moșie), 498 (13).
Buzău, 3-4.—(riü), 3, 6.
Buzdugan (Vasile), 375 u., 376-7,
380, 382.—(familia), 440.

C.

Căcărăzeni, 114.
Călinești, 383.
Callimachi (Alexandru-Vodă) 133-
4, 248 u.
» (Dumitrașcu), 130, 236 u.
» (Elena Doamna), 133.
» (Mitropolitul Gavriil), 132 u.,
165, 247, 295, 384-5.
» (Grigore-Vodă), 132, 134, 144-5
(3), 150-1 (1), 153, 293-5.
» (Ienacachi, și soția Maria), 164.
» (Ioan Teodor-Vodă), 126-7, 130,
141-3, 144 (3), 147-8, 152 (3),
236 u., 238 (2), 247 (fiu), 294.
» (Ienacachi, curnatul său), 238
(2).
» (Maria Cananău, sora lui Ioan
Teodor-Vodă), 126 u., 185,
204, 239, 241 (3).
» (Maria, soția lui Dumitrașcu),
241 (3), 242, 243 (5).
» (Paraschiva), 147, 237, 239.
» (Doamna Ralița), 133, 239, 241
(3), 242, 245, 246 (6), 247.
» (Doamna Ruxanda), 133.
» (Scarlat-Vodă), 188, 253 u. (2),
270, 293, 469 u.. 500, 519.
Caloieni, 6.
Călugăreni (lupta de la), 31. —
(Suceava), 286, 292-3, 297.
Camănce, 110.
Cămărașul (Ștefan), 277.
Camenita, 103.

Căminăroaia (Totana), 170 u., 263
(11).
Cananău (Catinca, soția lui Cos-
tachi fiul lui Ioniță), 190 u.,
217 u., 296.
» (Păharnicul Constantin, fiul Ma-
riei Callimachi), 126, 133-4,
159 u., 183, 264 (12), 295.
» (Slugerul Constantin, nepot de
frate al lui Iordachi), 159 și
n. 5, 173.
» (Costachi, fiul lui Ioniță), 190
u., 193 u., 208 u., 210 u., 296.
» (Costachi Stolnicul, fiul lui Ior-
dachi), 183 u.
» (Elenco, fiica lui Ioniță), 186.
» (Gheorghe), 126 u..
» Grigore), 211, 216, 225 (6), 229,
232-4.
» (fancu), 187 u., 191 u., 210 u.,
253 4 (2), 359 u., 411 u., 520
(3) u. (soția), 422.
» (Ifimie călugărul), 154 u., 159
n. 5, 165 u., 183-4.
» (Ilinea Serdăreasa), 175 u..
» (Ioniță), 124, 126, 152 u., 158
u., 159 n. 5, 185, 191 u., 203 u.,
210, 254 (3), 263 (10), 264 (13),
265 u., 274.
» (Iordachi), 159 și nota, u., 172,
176, 177 u., 183, 184 u., 254
(2), 264 (2), 274, 491-3. (fata
lui), 186.

- (Iordachi din 1832), 216. —
 (Maria, văduva lui Constantin),
 159 u., 174 u., 178.
 (Maria, născută Roset, soția lui
 Ioniță), 162 (3), 172, 188-9,
 207-8. (și fratele ei). — V. și
 Roset (Maria).
 (Mărioara, născută Holban, so-
 ția lui Iancu), 187 u., 234-5.
 (Ruxanda, fiica lui Ioniță, mări-
 tată cu Prăjescu), 209-10.
 (Safta, soția lui Constantin Pă-
 harnicul), 133, 183-5, 186, 264
 (12).
 (Șerban), 126, 152 u., 157-8,
 159 n. 5, 163-4, 189, 191 u.,
 210, 250 u.
 Cantacuzino (cneazul Alexandru),
 217. — (-Deleanu, Bălașa mări-
 tată cu Aristarh), 140-1. — (Ca-
 trina, fiica lui Toderașco Ior-
 dachi), 140. — (Constantin Pos-
 telnicul), 94. — (Constantin Stol-
 nicul), 89, 94. — (Constantin
 Șătraru), 16 (7). — (Constantin
 fiul lui Toader și fiul lui), 179
 u., 182. — (Canta; Costachi, Lo-
 gofăt, Vistier), 499 (15), 511 (20),
 522. — (Elina, soția lui Constan-
 tin Postelnicul, și fiul ei), 73, 94.
 — (beizadea Gheorghe, fiul lui
 Șerban-Vodă), 80, 303, 311 (2).
 — (Ienachi, ca trei Logofăt),
 151. — (ca Vornic), 299. — (ca
 Stolnic), 385. — (Ileana, văduva
 lui Toader Spătarul și Vorni-
 cul), 178 u., 181-2 (și mama
 ei). — (Ilina, soția lui Constan-
 tin fiul lui Toader), 181. —
 (Canta; Ioan, Serdar), 520 (3).
 — (Ioniță Vornicul), 180 u. —
 — (ca Vistier), 152 (3). — (Ior-
 dachi: ca Ban), 128, 141. — (ca
 Spătar), 152 (3), 255 (1), 295.
 — (ca Logofăt), 155-6, 184. —
 (Maria Băneasa), 190-1. — (Mă-
 rioara), 287. — (Matei Serda-
 rul), 82 (3). — (Mihael Comisul),
 15. — (Mihael Spătarul), 86 u. —
 (Mihael Generalul), 63 (3), 64
 (4), 65-6 (6), 66 u. — (Pirvu),
 64 (4), 69 (7), 81 (2) (fiu), 64
 (4). — (Șerban-Vodă), 89 u. —
 (Șerban Medelnicerul), 64 (4),
 206, 261 (4). — (soția, Anastasia),
 64 (4). — (?) (Spătăreasa Stanca),
 67-8, 69 (8). — (Ștefan-Vodă),
 304-5, 312, 324, 327, 330, 337,
 — (Toader), 179, 488 (7). —
 (Toma), 15, 80. (mama lui, Bă-
 lașa), 16 (4).
 Cantemir (Antioh-Vodă), 173, 260-
 1 (3), 390-1. — (Constantin-
 Vodă), 260-1 (3), 390.
 Căpățineni, 8.
 Căpriană, 108.
 Caracal, 104.
 Caragea-Vodă (*sic*), 97 u. — (An-
 tohie), 242. — (Iancu), 358.
 Carp (Gheorghe Comisul, și fra-
 tele), 208-9. — (Ioan Păharnicul),
 110. — (Vornicul de Poartă), 294.
 — (Vasile Comisul), 270.
 Cărpineni, 107.
 Catargiu (Ilie, Hatman), 17 u. —
 (Costin, Spătar), 257 u. (3).
 Cazaci, 228 (7), 238 (1), 373.
 Căzânești, 112.
 Cazimir (familia), 226 u.
 Cehan (Nicolae Postelnic), 454.
 Cerchealelor (obirșiile), 310.
 Cerchez (Constantin, Căminar),
 447 (4). — (familia), 274.
 Cerna (sat în Basarabia), 114.
 Cenășăuți, 115.
 Cernăuți, 125, 261 (4), 517 (1).
 Cernestî, 260 (1).
 Cerneți, 10.
 Cernica (Calinic, stareț de), 18. —

- (shimonahul Dionisie), 18-9 (2-3).
- Cetari (sat), 9.
- Cheșcu (Mihalachi), 275-6.—(Petru), 273-5.—(mama lui, Sanda), 273.—(Simion, uricar), 262 (5).
- Chilișanca (Catrina Stolniceasa), 17 u.
- Chios (Saciz), 242.
- Chipirceni, 113.
- Chișinău, 116 u., 119-20, 120, 188, 212.—(Serdar de), 188.
- Chițcani, 112.
- Chiuciuc-Cainargi (pacea de la), 58 n. 3, 133.
- Chomenecki (polcovaic), 103.
- Cimpina, 7, 19 și n. 1.—(biserici), 18-9.—(Ștefan sio Albu din), 18 (2).
- Cimpineanu (Constantin Logofătul), 18 (1).
- Cimpul (ocol), 113-4.
- Cimpulung (Bucovina), 7-8, 131, 185, 261 (4).—(Vornicia de), 246 (6).—V. și Balș.—(munți), 150 u., 189, 191.
- Cimpulungul Rusesc, 516.
- Cindești (Buzău), 3.
- Cioara (sat), 15.
- Giocălteni, 112.
- Giocănești, 155.
- Giorăști, 109.
- Girjă (pircalab), 300.
- Girjovul (sat), 115.
- Girlige (Rimnicu-Sărat), 4.
- Girligu-Mare, 163-4.
- Girstești (Basarabia), 107.
- Gișia, 108.
- Giuculeni, 107.
- Giudin (câpitanul Ioan), 177 u. 384-5.—(Medelnicerul), 299.—(familia), 171.
- Giuhăreni, 114.
- Giuhur (râu), 275.
- Giulucani, 113, 120.
- Cladova, 104.
- Clement (Anghelachi), 430.
- Clișova, 112.
- Cloșca (munte), 5-6.
- Cluj, 376.
- Cobilca, 110, 115.
- Cocioaia (sat), 113.
- Cocoș (munte), 150 u.
- Codrescu (Ienachi, Stolnicul), 463 (4), 474-5 (4).
- Cogălniceanu (Constantin), 256 u.—(Ienachi), 178 (1).—(Ilie și fiica, d na Leon), 231.—(Ienachi, Medelnicer), 257 p. (3).—(Nicolae), 294-5.—(Sandu), 256.—(Vasile), 255 (1), 256.
- Cogălniceni (sat), 114.
- Cogilnic (ocol), 107-8.—(râu), 181.
- Cojdeni (sat), 4.
- Colțea (mănăstire), 70.
- Colții (sat), 6.
- Comănești, 185, 189, 192.
- Comarnic, 61 u.
- Comisoaia (Zoița), 244 (5).
- Comisul (Gligorașco, 1660), 101.
- Conachi (Costachi), 213, 249 u.—(Manolachi, Vornic), 176.
- Constantin-Vodă Șerban, 312, 320.
- Constantinopol, 42-4, 46, 59, 105, 130, 133, 135, 208, 239, 240 (2), 245, 366-7, 369, 526 (5).—(Fanarul), 95.—(Patriarhul Gavriil), 85 u.—(Patriarhul Partenie; Tomos al lui), 89 n. 2.
- Conțescu (Grigore, Logofăt), 81 (1).
- Copăceni (Basarabia), 112.
- Gordon. V. Bucovina.
- Cornescu (familia), 294.
- Cornești, 411, 429.
- Corni (sat), 102, 174, 189, 235, 285, 294-5, 297, 366, 372 u., 412 u., 522, 523 (4) u.
- Cornova, 112.

- Cornul, 61.
 Coroiu (Vasile, Pitar), 189.
 Coropcenii, 112.
 Cosmina-de-sus, 7.
 Costachi (Grigoraș, Păharnic), 257 u. (3). — (Negel, Ilie, Stolnic), 256. — (Negel, Ilinca), 140-1. (Manolachi, Stolnic), 408. — (Vasile, Stolnic), 139.
 Costandachi (Gheorghe, Spătar), 493 u. (10).
 Costești, 108, 152 n. 2, 153, 174, 189, 320, 412. — (Popa Alexie din), 312.
 Costin (Domnița Elena, soția lui Nicolae), 139.
 Cotnari, 282. — (dealuri: Zlodeică, Tălăhrița, Dorușe), 283.
 Coțoaacă (localitate), 521.
 Cotroceni (mănăstire), 89.
 Cozia (Anania, egumen de), 22. — (moșie), 185. — (râu în Moldova), 390-1.
 Coziei (Valea-), 261 (3).
 Cozușna, 109.
 Craiova, 357, 531. — (biserica cea mare), 342. — (Caimacam), 358. — (Divan), 354.
 Crăsnășeni, 113.
 Crăuleni, 115.
 Crețulescu (Iordachi), 80-1 (1). — (Toma), 82 (4).
 Cripicău, 268 u.
 Cristea (Șătraru Ilie), 275.
 Cristești, 380.
 Crivina, 340.
 Cruce (vile de la), 147 u., 157 u.
 Crucea-de-jos, 148. (Dumbra-
 vița), 149, 262 (6), 262-3 (8-9),
 388-9.
 Crucea de-sus, 263 (9).
 Crucești, 114.
 Crupenschi (Păharnic), 173-4. —
 (Aga Scarlat), 226 u., 229, 232
 (8). — (Vasile), 166, 168, 183-4.
 Cuibul-Vulturului, 310.
 Cuizăuca, 114.
 Cula (ocol), 111-2. — V. și Turnu-
 Măgurele.
 Cupariul (1768), 135.
 Cupariului (Prisaca-), 249-50.
 Curleni, 113.
 Curlușeni, 109, 483 (2).
 Cursești, 443 u., 482 (2), 484, 491
 (9), 495 (11) u., 496 (12), 501 u.,
 503 (17), 505 (19) u., 511 (21),
 513 (22).
 Curt (colonelul moldovean), 104.
 Curul-Muncelului, 155.
 Cuza (Gheorghe, Postelnic), 361
 (2), 362. — (Toader Postelnic),
 75, 485 u. (6), 490, 508.

D.

- Dabija (Istratie-Vodă), 205, 259-
 60 (1).
 Daghi (Serdar), 513 (22).
 Dan (?) (Spătar), 271.
 Dănceni, 108.
 Dănileni, 286.
 Dăroiului (Virful-), 309.
 Dascăli (Gheorghe), 185.
 Dealul-Luncii, 309.
 Dealu-Lung (sat; Rimnicu-Sărat),
 4.
 Dealul-Ulului, 309.
 Dealul-lui-Vodă, 102.
 Debrici (Pavel), 284.
 Dereșeni, 112.
 Dichii (Metodie), 178 (1), 384-5.

- Dieci (Luca), 302. (Pavel Mitrofan), 281-2.
- Dimachi (Manolachi, Stolnic), 457, 459.
- Dingeni, 255 (1).
- Dișcova, 111.
- Divan (in Moldova, 1540), 301.— (muntean, 1581), 62 (1).—(1582-3), 13.— (in Moldova, 1646), 14.— (1759), 143.— (1768), 69 (7).
- Divanul (Cnejei Moldovei), 151 u., 156-7, 189, 205.
- Doaldei (Crucea-), 340.
- Dobărceni, 163-4.V. și Dobroceni.
- Dobroceni, 422.
- Doicești, 7.
- Dolhasca, 185, 254 (2).
- Doldescu (P) (familie), 335 (9). V. și Dondescu.
- Dolj (ispravnicul de), 386.
- Dolna (sat), 109.
- Dondescu (familie), 335 (9).
- Donici (Andronachi), 250, 292-3, 361 (2), 362, 398.—(Darie), 261 (4).— (Logofătul), 511 (20).— (Manolachi Spătarul), 110.
- Dornești, 397.
- Dorohoiu (Ținut), 326 u., 517 (2) u.— (ispravnicul de), 519.
- Dosul (munte), 65 (5), 66 (6).
- Drăgan (Odaia-luț-), 487, 490, 508.
- Drăgmogzea (sat), 154-5.
- Dragomirna (mănăstire) 132.
- Drăgosi (funcționar bucovinean), 517 (1).
- Drăgușeni, 107.
- Drajna, 6.
- Drănceni (Basarabia), 111.
- Drugănescu (familie) 15 u.
- Drugănești (sat), 16 (4).
- Dubău (Tudose), 260 (2).
- Duca-Vodă, 22.
- Duca (Constantin-Vodă), 260-1 (3), 390, 489.
- Dudescu (Clement), 67.— (Nicolaie Vornicul), 67-8, 69 (8), 70 u., 79, 82-3 (4).
- Dumbrăveni, 443-4 (1) u., 486 u., 495 (11) u., 499 (14), 503 (17), 505 (19) u., 508, 510.
- Dumeni, 165, 216, 262 (5).
- Dumușeni, 517 (2) u.
- Dunăre, 41-3, 46, 52, 58, 104, 246 (6).
- Durlești, 109.
- Dușca (Slobozia-luț-), 115.

E.

- Edinzadè (Teodor, Spătar), 253-4 (2).
- Epiroți, 91.
- Erghelot (ofițer austriac), 125.
- Evloghie (Gheorghe, traducător), 482 (2).
- Evrei, 90 u., 108-16, 118-19, 196, 198 u., 212 u., 224 (4), 228 (7), 251, 364, 399 și u., 416 u., 439, 458, 471 u., 479.— (arendasul), 297.

F.

- Făget (localitate), 341 (1), 348.
- Fălciiu (ispravnicul de), 257 (3).
- Fălcoianu (familie), 351.
- Fărcășanu (Constantin), 319 u. (5), 320.—(Iordachi), 326.
- Fața (munte), 65 (5), 66 (6).

Fața-Bicului (ocol), 109-10.
 Fața-Cimpulungului (munte), 185.
 Ferești, 328, 338, 340.
 Fichitești, 181.
 Filipescu (Alcev, Vulpe), 59. —
 (Aneuța), 81 (2). — (Constantin
 Vistierul), 82 (3). — (Dumitrașcu)
 72. — (Grigore, Mare-Clucer),
 67-8. — (Iordachi), 59. — (Marica),
 81 (2). — (Pană, din veacul al
 XVII-lea), 72. — (Pană Spătarul),
 62 (2), 67. — (ca Logofăt), 69 (8),
 70 u. — (Voichița), 71. — (Mare-
 Clucer), 67. — (familia), 3, 62
 u. (2). — (?), 156-7.
 Fintinele (sat), 160, 184, 186, 188,
 193 u., 213 u., 217-8, 222-3,
 226, 231, 234.
 Fistică (mănăstire), 185.

Flămînda (mănăstire), 4.
 Flechtenmacher (jurisconsult),
 270.
 Floci, 40.
 Flondor (Vasile, Gheorgha), 516-
 7 (1).
 Floreul (munte), 62-3 (2), 64-6
 (5), 67 u.
 Focșani, 4, 59, 104, 181 n. 2, 242,
 297.
 Folticeni, 213. — (Ținut; sic), 196.
 Fometești (munți), 317.
 Francesi, 199, 526 (5).
 Frîncul (munte), 350, 353.
 Frumoasa (mănăstire), 404.
 Frunzu (localitate), 61.
 Fundul-Moldovei (munte), 150,
 155.

G.

Găina (munte), 150 u.
 Galata (mănăstire), 59. — (egu-
 menul Procopie), 263 (9).
 Galați, 160, 240 (2) — (vameși),
 240 (2).
 Galbăna, 107.
 Gălești, 109.
 Galin (Iordachi Logofătul), 185.
 Gane (Ioan Banul), 294-5.
 Gărneț (sat), 6.
 Găvane (schit), 5.
 Gaza (Tecdor), 92.
 Gegul (munte), 63 (3).
 Ghenghea (Ionașcu, Logofăt), 260
 (2), 283-4.
 Gherghel (Ilie), 377 u.
 Gherghita (Dumitrașcu, căpita-
 nul din), 62 (2), 67.
 Ghermănești, 112, 256.
 Gheuca (Iordachi, Vornic?), 185.
 Ghica (Alexandru Scarlat-Vodă),

66 u. (7). — (beizadea Costachi),
 59. — (Spătarul Costachi), 7. —
 (Dimitrie Banul), 69 (8), 73, 159-
 60. — (Grigore Alexandru-Vodă),
 145 u. (4-5), 205, 292, 294-5, 469.
 — (Grigore Dimitrie-Vodă), 18-
 9 (1, 3), 36 u., 58 u., 386-7. —
 (Grigore Matei-Vodă), 68, 240
 (2), 255 u. (2), 261 (4), 343, 346.
 — (Matei-Vodă Ghica), 62 u.
 — (Scarlat-Vodă), 67, 141 u.
 Ghidoneni, 114.
 Ghitilova, 112.
 Gindu (Constantin), 294.
 Gioița (sat), 278.
 Gircina (rîu), 486, 508.
 Gircinești, 492.
 Gircini, 483 (7), 508.
 Girlele, 108.
 Giurgești, 259-60 (1).

Giurgiu, 52, 55, 105.—(cadiul de), 38.

Glăvănești, 139-40.

Goianul (sat), 115.

Golescu (Radu), 303.

Gorbănești, 422.

Goșa (sat), 6.

Goșmani (sat), 181.

Gratiani (Gașpar-Vodă), 281 u.

Greceanu (Alecă, Aga), 248 u.—
(Constantin, Ban), 152 (2). —
(Iancu, căpitan), 149.

Greblești, 110.

Greci, 43, 51-2, 90 u., 120, 124,
524.—(sat), 311 (1), 316, 318-9
(3-4).—(tipărituri—la noi), 88 u.

Groapa-Mălăiului (munte), 353.

Grohoteș (munte), 340.

Groidești (Buzău), 3.

Grosești, 447 (4).

Grozești, 278.

Guranda, 376, 378 u., 419 u., 422-
3, 426, 523 (4) u.

Gurguiata (munte), 64-5 (5).

H.

Hancea, sau Hancii (Unghiul),
192, 204, 206.

Hăncești, 108.

Hangeri (Doamna Luxandra), 83-
4 (5).

Hărjăuna, 110.

Helladius, 89 u.

Hermann (Martin, student sas), 94.

Highidiș (sat), 109.

Hilișeni, 203-6, 259-60 (1), 300 u.

Hirișeni, 113.

Hirlău (Ținut), 363 (4).

Hirlicești, 278.

Hirova, 113.

Hirsu (Pietrele-lui-), 317.

Hirtopul, 111.

Hlinița, 516.

Hociungă, 173.

Hodorogii (Slobozia), 114.

Hoganești, 112.

Hoisești, 181.

Holban (Vasile, și fiica, Mărioara),
187.

Holmea (localitate), 521.

Homocea (sat), 181.

Horăști, 108.

Horghinești, 114.

Horilcani, 115.

Horodești, 110.

Horodiște, 114, 125.

Hotin, 170.—(Scaunul episcopal),
92.—(Pircălabii), 102-3, 282-3.
—(Ținut), 52, 102, 240 (2).

Hrabova, 115.

Hrisochefal (Stolnic), 399 u.

Hrisoverghi (Alexandru), 212.

Hrizea (Vornicul), 13 u.

Hrușova, 115.

Huidești, 160.

Hulboca, 111.

Humii (Pirău), 509.

Humor (măgură), 154.

Hurez (mănăstire), 9, 303 u. —
(Dionisie, stareț), 323, 327 u.,
329, 330 u., 332 u. (9), 355 u.
(10). — (starețul Ioan), 303-5,
311 u., 317, 330 u., 324-5, 337.
—(riș), 307, 309. — (Schitul Sf.
Apostoli), 314-5.

Hurezanu (familia), 319 (4), 320.

Huși, 260 (1).—(Iacov episcop de),
162-3 (4). — (Inochentie epis-
cop de), 256. — (Meletie epis-
cop de), 361 (2), 362, 371, 469.
—(Mitrofan episcop de), 282.

Huțani, 436.

I.

- Ialoveni, 108.
 Iamandi (Căminar), 113.—(Ioan, Ban), 449.—(ca Spătar), 509-40.
 —(Banul Iordachi, și soția Săftica), 296-7.—(familia), 227, 229.
 Iași, 59 u., 139-40, 163-5, 168, 174, 177, 182, 187, 189, 191-2, 210-1, 215, 218-20, 221 (3), 222, 224 (5), 225, 231, 233, 236-7, 242, 249, 256, 261-2 (5), 280-2 u., 360, 367, 375, 384, 408, 422-4, 459, 461 (1), 463 (5) u., 470-1, 473-4, 484, 512 (22), 526 (5). — (Mănăstirea Dancu), 261 (4). — (Go'ia), 249, 275, 524.— (Sf. Sava), 280.—(Tref-Ierarhi), 249.—(Vama), 399.—(Ulița Muntenilor, mahalaua Sf. Spiridon), 286.—(Tirgul-de-jos), 399, 402, 405.—(Ulița Strimbă), 261 (4). —(negustori), 399 u.—(ardere), 399.—(Ținut), 261 (3), 275, 280, 283.—(ispravnic), 524.—(Ținut: preoți și diaconi), 158.
 Ichil (ocol), 110.
 Ichimăuți, 114.
 Ieniceri (in Iași), 403.
 Iepurenii, 138 (F), 165.
 Ierusalim (Sf. Sava), 280.
 Ignăței, 113.
 Iliăș-Vodă, 481-2 (1).
 Iliăș (Alexandru-Vodă), 249.
 Inești, 113, 120.
 Sf. Ioan Damaschin, 22.
 Sf. Ioan Gură-de-aur (Prologurile lui), 137.
 Iperie (localitate), 521.
 Ipotești, 260 (1).
 Ipsilanti (Alexandru-Vodă), 16-7 (8), 70 u., 74 u., 77 (13) u., 345, 351. — (Constantin-Vodă), 36, 105, 124, 187-8.—(Doamna Ecaterina), 69-70 (8).
 Iredeal (Predeal ?), 12.
 Isăcescu (Ionașcu), 261 (5), 262 (5), (și frații, Dumitrașcu, Andronic, Maria, Damaschina). — (Vasile), 261 (5).
 Isacova, 111.
 Isaioi (general), 104.
 Ișnovăț, 102-3, 110.
 Iubănești, 282-3.
 Iuliano (Ioan), 74 (9).
 Iurașcu (Vasile), 220 (3).
 Iurcenii, 108.
 Iuruești, 181.
 Iusuf-Pașa (serascher), 523 (4).
 Ivance-Ruși, 111.
 Izbești, 111.
 Izlaz (localitate), 104.
 Izlozeanul (pircălabul Gheorghe, și soția Cristina), 282-3.
 Izvoarele (pirău), 408.
 Izvorul-Sec, 357.
 Izvorul-Tămăduirii (Buzău), 3.
 Izvorului (Pirăul-), 357.

J.

- Jălobăc (sat), 111.
 Jăvrenii, 111.
 Jianu (Ioniță, Serd-ru), 216.
 Jijia (rișu), 261 (5), 286.
 Jora-de-sus, 115.
 Jora (Toader), 260 (2).

K.

Khosrew-Mehmed-Paşa, 106.

L.

- Lagan (consul frances), 59.
 Lalova, 115.
 Lambrinò (Baul Iordachi), 494.
 Langeron (general), 104.
 Lăpuşna, 106.—(Ținut), 181.
 Lăzurele, 309.
 Leipzig, 92.
 Leon-Vodă, 13.
 Leon (ispravnic), 231.
 Lețcani, 160, 203-4.
 Leușeni, 113.
 Lipăești, 204.
 Lipiceni, 114.
 Lipova (deal), 492.
 Lipoveni (sat), 109, 111.
 Lipoveni, 117, 120, 130, 168-9.
 Liteni, 285 u.
 Liveni (moșie), 286, 293, 296.
 Löwy (minerolog), 3 u.
 Logofeți (Antohie), 385. — (Bunea fiul lui Coresie), 13.—(Gheorghie), 260 (2). — (Hristodul, 1581), 62 (1).—(Manolachi), 407. —(Mihăilă), 390-1. —(Oancea), 493. —(Petre, 1776), 74 (10).
 Logofeți (treti; Dimitrie, 1759), 144.
- Lohănești, 108, 110.
 Lopătari, 5.
 Lopatna, 12, 114.
 Lostuni (sat), 4.
 Lotreni, 310, 353-4, 356.
 Lotru (riū), 310.
 Lozile, 489, 508.
 Lozova, 109.
 Luca (Ioan, Vornic), 211, 234.
 Lucăcești, 261 (4).
 Lucavăț, 154.
 Luchi (Spătar), 252.
 Luchiana, 264 (14).
 Lucina (?), 154.
 Ludeasa (munte), 352-3, 357.
 Luncavăț (riū), 304, 315-6, 328, 338-9, 340, 347. — (localitate), 337.
 Luncăvicior (pirău), 316.
 Lung (Piscul-), 341 (11).
 Lunga (moșie), 303, 306, 309, 311.
 Lupu (Ștefan-Vodă), 295.
 Lupu (biv Vornic, 1660), 100.
 Lupu (dascăl slovenesc), 13.
 Lușcești, 492.
 Lutuluși (Pirăul-), 260 (1).
- Mălinescu, 372.
 Malul-Tohatinului, 115.
 Mănăilești, 181.
 Mănăstirea (Doamnei), 243 (5), 247. —(Vlasie, egumen), 457 u.
 Măncești, 109.
 Mănești, 5.
 Mangalia, 44.
 Manoli (? Ban), 522. — (Clucer), 469. — (Costachi), 517 (2) u. —
- Macri (Constantin), 260 (2).
 Măgura Șcheului, 12.
 Mălaia (virf), 318-9 (4), 354-5.
 Mălăița (munte), 353.
 Mălaiu (Vasile), 259-60 (1), 260 (2).
 Mălaiu (Poiana-luș-), 260 (1).
 Malcociu (sat), 108.
 Măldăreni, 9.
 Măldărescu (familia), 316, 319 (4), 320, 341 (14).
 Măldărești, 328, 338, 340, 353.

M.

- (Toader, Sluger), 517 (2) u. — (familie), 279.
- Manole-Vornicul** (munte), 64 (4).
- Manu** (Grigore, Spătar), 468 (1). — (Hatmanul), 370. — (Manolachi), 367.
- Mănuia** (localitate), 15 u.
- Mărășeni**, 160, 166, 204-6.
- Marcăuți**, 115.
- Mărcurești** (mănăstire), 9 u.
- Marginea** (munte), 351, 354, 357.
- Mărgineni** (mănăstire), 67, 68-9 (7), 69 (8), 81 (2). — (egumenul Antim), 81 (3) u. — (egumenul Cornilie), 70. — (egumenul Cozma), 72. — (arhimandritul Ioachim), 81 (2).
- Mărșani** (sat), 14.
- Martali** (Valentin, tipograf), 94.
- Mărunciș** (sat), 6.
- Măscăuți**, 111.
- Mășeni**, 113.
- Matei Basarab**, 13 u., 72, 307, 312, 323, 346-7, 349.
- Mătienii** (ocol), 113.
- Mavrocordat** (Constantin-Vodă), 73, 127, 139, 205-6, 206, 272 u., 273-5, 329, 335 u. (10), 343. — (Costachi, Vistier), 361 (2), 362, 371. — (Ioan-Vodă), 127, 485-7 (6), 488 u. (8), 508, 510. — (Nicolae-Vodă), 80-1 (1).
- Mavrodin** (Mihael, inginer), 476 (5) u.
- Mavrogheni** (Spătar), 447 (4).
- Medelnicereasa** (Safta, cu copii), 293.
- Mehedinților** (drumul), 314.
- Meleşeni**, 112.
- Meluveți** (sat), 10.
- Mierul** (munte), 357.
- Mestecănișul** (munte), 150 u.
- Micăuți**, 110.
- Miclăușeni** (Basarabia), 109.
- Miclescu** (Alec), 233. — (Costachi), 232 (8). — (Vornicul Iarcu), 108. — (Iordachi), 248-9 (1), 220 (2), 221 u. (4), 225 (6), 226, 229-31, 232 (8), 233. — (Iorgu), 230, 234. — (Iordachi, Spătar), 298. — (? Manolachi, Comis), 478 (5). — (Scarlat), 226, 229.
- Miclești**, 110.
- Micleștilor** (Piscul-), 259.
- Mieriorilor** (obirșia), 310.
- Mieru** (munte), 352.
- Mihai Viteazul**, 93. — (Isprăvile lui), 90-1 și nota 1.
- Mihălașa** (sat), 113.
- Mihălași** (sat), 120.
- Mihnea-Vodă** (Turcul), 11 u., 61 u., 72.
- Mihuleț**, 240 (2).
- Mihuțeni**, 115.
- Mijloceni**, 487, 508-9.
- Milcov** (riū), 4.
- Milești**, 108.
- Milo** (Andrei), 186. — (Ienacachi), 188. — (Matei), 465. — (Safta), 162.
- Mimorăni**, 108.
- Minciaky** (general), 210-1.
- Mindrești**, 131. — (Basarabia), 113.
- Minzălești**, 5.
- Mirelor** (Filaret al), 79. — (Matei al), 91, 94.
- Mirenii** (sat), 115.
- Miriști**, 532.
- Mirzești**, 249 u., 280, 408.
- Mislea** (mănăstire), 61.
- Mitropoliții moldoveni**, 167-8. — (Antonie), 261 (4). — (Anastasia Crimea), 282. — (Dosoșteii), 22 u. — (Gheorghie Movilă), 231. — (Nichifor), 261-2 (5), 298. — (Veniamin), 22, 140, 212, 234, 360, 469.
- Mitropoliții munteni**: (Grigorie al II-lea), 69 (8), 73, 79, 346. —

(Grigorie al III-lea), 18 (2). —
 (Neofit I-iū), 337.
 Modeasa (munte), 341 (11), 348,
 353.
 Moimești, 407 u.
 Moldova (Căimăcămia din 1831),
 360 u.—(riū), 154.
 Moldovița (localitate), 154.
 Molești, 108.
 Molovata (sat), 115.
 Molembasia (Ieroteiū de), 91.
 Morozăni, 112.
 Moruzi (Alexandru-Vodă), 122-3,
 159, 186, 257 u. (3). — (Cons-

tantin-Vodă), 457 u., 470, 491
 u. (9).
 Moșnegilor (Poiana), 260 (1).
 Mostiște (localitate), 94.
 Motnău (sat și riū), 4.
 Movilă (Co: stantin-Vodă), 283.—
 (Ieremia-Vodă), 281.— (Gavril-
 Vodă), 323. — (Moise-Vodă),
 205.
 Mozocilor (Piscul), 309.
 Muncelul (munte), 150 u.
 Mureștei (?), 128.
 Muste (Dimitrie), 261 (4).

N.

Necul (=Nacul)(Dumitrașcu), 260
 (2).
 Nani (ispravnic de Suceava), 178
 (1), 385.
 Năpădeni, 112.
 Năsturel (C., Vornic), 63 (3).
 Neamț (mănăstire), 22, 131. —
 (Dometian, stareț), 293.—(Iarie,
 stareț), 292.—(călugăr), 293.
 Neculele (sat; Rimnicu-Sărat), 4.
 Negre (Păharnicul Ioniță), 163 u.
 Negreni (nunte), 317.
 Negrești (Orheiū), 187, 192. —
 —(Basarabia), 108, 265 u.
 Negru (Grigore, Serdar), 18 (1).
 Negruț (? Constantin Ban), 443-4
 (1). — (Gheorghe, 447 (4). —
 (Iancu), 498 (13).

Negurești, 112.
 Nemți, 160.
 Nenciulescu (Constantin), 75 u.
 Neniul (boier), 259.
 Nenoveanu (N., dascăl), 14.
 Neofit (arhimandritul), 92. — (că-
 lугărul), 94.
 Nicula (sat; Rimnicu-Sărat), 5.
 Nișcani, 109.
 Nisporeni, 109.
 Nistru (riū), 240 (2).
 Nistrul-de-sus (ocol), 114-5.
 Nistrul-de-jos (ocol), 115-6.
 Nivrești (sat), 189.
 Nucșoara, 6.

O.

Obirșia Finetelor, 12.
 Obedeanu (Constantin), 349.
 Ocnelē-Mari, 9, 45. — (cămăraș

de), 329, 332, 335 u. (10), 341
 (10), 343, 353.
 Odobesți, 190.

Ogretin, 6.
 Ohabei (dealul), 309.
 Olănescu (Ilie), 347.—(Drăghici),
 322.
 Olișcani, 114.
 Olt (ispravnic de), 17 (10).—(riü),
 9-10, 51, 55, 104.
 Oltenia (administrația din), 303
 u., 311, 320, 323, 342, 352.
 Onești (Basarabia), 110.

Onișcani, 112, 115.
 Orăș (Hatman), 280.
 Orbic (pirău), 173.
 Orheiü, 106, 111, 118, 121.—(Ți-
 nut), 265 v.
 Orsoianu (Constantin), 295.
 Oșalui (sic) (Poiana), 154.
 Oteteleşanu (Barbu, Postelnic),
 319 (4), 341 (10).—(Ionița) 346,
 349.

P.

Păcureți, 6.
 Pădurea-Neagră, 154.
 Padova (Cornelio : Ioan Filip ;
 preotul Alvis Florio), 94. —
 (Verginia Romana), 94.
 Păhărniceii, 111, 181.
 Păharnici (Ionița), 263 (8).—(Ni-
 colachi), 240 (3). — (Nicolae,
 1775), 82-3 (4).—(Papa), 314.—
 (Tănase), 64-6 (5-6), 71.—(Vasi-
 lachi), 244 (5).
 Păișescu (familia), 327, 335 (9).
 Paisie (Velicianschi, egumen de
 Neamț și Secu), 131 u.
 Paladi (Constantin, Păharnic),
 490-2. — (Spătar), 491-3 (9).
 — (Dumitrașcu), 408, 484. —
 (Iacovachi), 228 (7), 231 u.,
 233. — (Ionița), 231.
 Paleologul (Chiriță, și soția, Mă-
 rica), 283.
 Paltinului (Dealul-), 154-5.
 Pănătău (sat), 6.—(riü), 6.
 Pantazoglu (Postelnic), 522 u.
 Papafil (Costea), 156-7.
 Păpăuți, 47 (5), 466 u., 474. —
 (Basarabia), 114.
 Parcanele, 115.
 Paris, 58.
 Părjolteni, 109.

Părstești, 272.
 Pașcani (lingă Iași), 249.
 Pașcani (Basarabia), 107. — (Ba-
 sarabia, ocolul Ichil), 110.
 Pașcanu (Mihalachi), 229.
 Păstiapei (Virful-), 309.
 Pătărlage, 6.
 Păulești, 109.
 Păușa 15 u.
 Pavli (Iancu, Agă), 522.
 Pavlu (Andrei, bancher), 367.
 Peciște (sat), 114.
 Peletic (riü), 4.
 Penteleu (munte), 3.
 Pepanu (Panos), 94.—(Dona), 94.
 Pereni, 107, 114.
 Petia (sat), 172.
 Petricani, 207-8, 266, 398.
 Petriceicu (Ștefan, Clucer), 260
 (2).—(ca Ștefan-Vodă), 206.
 Petru-Vodă Rareș, 486, 507 (20),
 510.
 Piatra (Basarabia), 111.
 » -Albă, 309.
 » -Caprei, 310.
 » -Cirnă, 309.
 » -Pasării, 215
 » -Rizei, 310.
 Pietrari (sat), 314-5.

- Pietrele-Roșii**, 341 (11), 348, 352-3, 355, 357.
Pietriceaua (munte), 65 (5), 66 (6), 357.
Pietrișul (munte), 150 u.
Pirăianu (familia), 316.
Pirăul (-Sec), 319 (4), 355-6 — (-cel-Mare), 357.—(-Morii), 154.
Pircălabi (Tudor), 483 (3).
Pirscov (sat), 3.—(plaiu), 3.
Piscul -Afumatei, 356.
 » -Cernelelor, 356.
 » -lui Iepure, 306, 347.
 » -Lung, 348, 352 3, 356.
 » -Murg, 310, 341 (11), 348, 353, 355, 357.
 » Pupăziș, 309.
Piscului (Capul-), 340.
Piscurile (sat; Rimnicu-Sărat), 4.
Pităroaia (Paraschiva, din familia Callimachi), 147.
Pitești, 8.
Pleși (sat), 5.
Pleșul (munte; Rimnicu-Sărat), 5.
Plopeanu (Radu Vistierul), 18 (2).
Plopeni, 165, 216, 261-2 (5), 396.
Plopești, 181.
Pocșești, 110.
Podul-Muncii, 5.
Podurile (munte), 65 (6), 66 (6).
Pogoniana, 94.
Pohribeni, 114.
Poiana -Lungă, 375.
 » -Mărului, (schii), 4 5.
Poienarul (Diicul), 308.
Pojoreni, 108.
Popeni, 272.
Popescu (Radu), 304-6, 311-2 (2), 315-6, 329, 337.
Popești, 496 (12), 498 (13), 511 (21) u.
Porcescul (Valea-, munte), 150 u.
Portari-Mari (Necula), 11 u.
Posești, 6, 11.
Postelnicul (Constantin), 171, 173.—(Iordachi), 241 (3)—(Staiuco), 61 u., 72.
Prahova (riū), 7, 61, 62 (2), 63 (3), 68, 86.
Prăjescu (Dumitrașcu), 260 (2).—(Gligorașcu), 260 (2).—(Ioan, Vornic), 260 (2).—(Ioan ?, Agă), 298.—(Iordachi Aga), 197 u.—(Răducanu), 209-10, 212, 216, 288.—(Ruxanda), 209-10, 217, 227.—(Vasile, Agă), 201-3.
Prăpilița, 112.
Prisăcăreni, 125.
Prisăcoveanu (Ștefan), 74 (9), 79.
Prozorovski, 105.
Prusia, 105.—(Consul în București), 58.
Prut (riū), 101, 164, 267, 390-1, 399, 400 u. (2).
Pucioasa (băi), 7.
Puciosul (riū), 155.
Puciumbeni, 111.
Puicești, 16 u.
Pungești, 481, 494, 499 (15).
Puhoiul, 108.
Puținei, 111.
Putna (riū), 155.

R.

- Răchitoasa (mănăstire)**, 263 (8).
Racliș (familie), 458 u., 470.
Racova (pirău), 259, 443, 445 (3), 448, 481 (1) u., 488, 499 (15), 501 u., 504.
Racovița (Constantin-Vodă), 127.

- 247.—(Costachi, Logofăt), 374.—
 (Mihal-Vodă), 15-6 (4), 483 (3).
 —(Mihalachi, Spătar), 359, 361
 u., 363 (5) u., 523 (4).
- Rădăuți** (episcopul Dosofteiu Her-
 rescu), 135. — (episcopul Ef-
 rem), 282.
- Rădeni**, 110, 112.
- Rădiu** (localitate), 447 (4).
- Rădiul-Buhtii**, 283.
- Radu** (localitate), 155.
- Radu-Vodă Mihnea**, 280.
- Radu-Vodă Paisie**, 11, 62 (2), 67, 72.
- Radu-Vodă Șerban**, 95.
- Răducanu Stolnicul**, 57 n.
- Rákóczy** (Gheorghe al II-lea), 101.
- Rașca** (sat, Rîmnicu-Sărat), 4.
- Rătevoie**, 310.
- Rătunda** (cătun), 285, 290-2.
- Răusenii**, 260 (1).
- Răutul-de-jos** (ocol), 111.
- Răutul de-sus** (ocol), 112.
- Razu** (Costachi, Hatman), 262 (5).
 — (Elencu, născută Cananău),
 210.—(Iorgu), 229.—(Marghio-
 lița), 210.—(Spătarul), 189. —
 (Stolnicul), 175 u.—(Vasile), 263
 (10), 456 u., 461 (1).
- Recea** (Basarabia), 110.
- Recea** (munte), 317.
- Recea-lui-Țigan**, 487, 490, 508.
- Reghinești**, 5.
- Riculești**, 111.
- Rincezi**, 6.
- Rimești** (rișu), 318, 340.
- Rimnic** 9-10, 484 (4). — (Damas-
 chin, episcop), 305.—(Grigorie,
 episcop), 343. — (Ștefan epis-
 cop, și nepoții), 313.
- Rimnicu-Sărat** (rișu), 4-5.
- Ripe**, 189.
- Rișca** (Basarabia), 111.
- Rișcanu** (Căminarul), 111.—(Vor-
 nicul), 371.
- Riul-cel-Mare**, 356.
- Riul-Vadului**, 10.
- Rizu** (Postelnicul), 367.
- Rohmistrul** (Nicolae), 103
- Rojniță** (familia), 503(16), 512 (21).
- Roman**, 223, 395. — (mănăstirea
 Precista), 148.—(Atanasie, epis-
 cop), 282. — (Ioanichie, epis-
 cop), 147-8, 262-3 (8-9). —
 (Meletie, episcop), 526 u. (6).
 — (Turci cămătar), 129. —
 (Ținut), 286.
- Romănescu** (Tănase), 322, 326.
- Romanii** (sat), 302 u.
- Rominii** (sat), 169, 181.
- Ropce** (căpitan de), 247.
- Roptelor** (pirăul), 155.
- Roșcanii**, 109, 129, 193 u., 213,
 224 (4), 226, 265 u.
- Roset** (Catrina, soția Vornicului
 Iordachi), 20 (1). — (Iordachi,
 165.—(Constantin Logofătul și
 soția Nastasiica), 140-1, 398 (?),
 207-8, 252, 398, 522.—(Rozno-
 vanu, Iordachi Logofătul), 268.
 — (Iordachi, Vornic), 262 (5).
 — (Iordachi, Vornic, fiul lui
 Iordachi), 20-1. — (Lascarachii),
 164.—(Spătăreasa Maria Cana-
 nău, și fiica, Ruxanda), 197 u.
 —(Matei, Hatman), 244. —(Ni-
 colae, Logofăt), 207-8.—(Roz-
 novanu, Nicolae, Vistier), 268
 u.—(surorile lui), 268.—(Safta),
 162 (3).
- Rovine**, 303 u.
- Roșianu** (Mihal), 327, 332 (8).
- Rudeanului** (Curmătura-), 310.
- Rutenii**, 249.
- Rumelia**, 44.
- Rusenii**, 503 (16).
- Rusești**, 108.
- Rusia și Ruși**, 5, 6, 8, 49-50, 53,
 58, 104 u., 135, 188, 238 (1). —
 (Țarul Nicolae), 18 (2).—(amba-
 sador la Constantinopol), 49, 50,

54-5.—(consuli la noi), 55, 59-60.—(in Moldova), 134.—(mercenari), 102-3.—(asaul-polcovo), 188.

Ruși (sat in Basarabia), 111, 114.
Rusico (mănăstire, și Sava egumen), 468 u. (2), 472 (3) u.

S.

Sadova (Basarabia), 109.—(riü), 154-5.

Săharna, 114.

Săliște (ocolul Răutul-de-jos), 111.—(sat, Neamț), 168-70, 173.—(Moldova), 259.

Salonic. V. Callimachi (Gavril).
Samurcaș (dr.), 218, 219 (2), 220, 222.

Sănișcani, 113.

Săpoteni, 109.

Sarafinești, 381-2.—(-ii-luf-Balș), 376.

Sărata (sat), 113.

Sărățelul (munte), 3.—(riü), 4, 5.—(-Trestil, munte), 3.

Sărăteni, 112.

Sărcova-de-sus și de jos, 114.

Săseni, 112.

Saul (Dumitru), 299.

Săveni, 422.

Scăieni (Buzău), 5.

Scarlat (Mare-Logofăt), 79.

Scoreiü (Andreiaș), 311 u., 314.

Scoreni, 108.

Scorțeasca (moșie), 455.

Scorțeni, 114.

Scorțescu (Mihalachi, Medelnicer), 176, 443 u.

Scrivuleni, 255 (1).

Scurta (Putna), 101.

Secară (Păharnicul Ioan), 520 (2).

Secăreni, 107.

Secăriile (sat), 73.

Secuieni, 277.—(plaiü), 6.

Secul (mănăstire), 293, 296.

Securicenii, 295.

Serdarul (Tănase), 62-3 (2), 68-9 (7).

Sfrănuța (riü), 12.

Sibiiü (și Compania grecească), 92.

Silion (Vasile), 293.—(familia), 128, 426.

Silistra, 59, 245.—(Pașa, in 1821), 360.—(nazir), 43.

Simionestii, 293.

Sinaia (mănăstire), 63 (3), 85 u.
Singera, 108.

Sintilie (Macarie, egumen), 384.

Sirbi, 104, 116, 119.—(moșie), 249.

Siretiü (tirg), 238 (2).

Siret (riü), 285-6, 376, 383, 412, 425-7, 430.

Sirgheviçi (Comis), 375.

Sirghie (Iordachi, Șătrar), 114.

Sivas (episcopii de), 133, 135.—(Neofit de), 147.

Slănic (Prahova), 7.—(plaiü), 5.

Slănic (munte, Buzău), 3.

Slănic (riü), 12.

Slatina (mănăstire), 167, 183.—(Mari-Căpitanii de), 15.

Slătioara (sat), 308, 310.

Slobozla-Doamnei, 111.

Slom[n] (localitate), 65 (6).

Smeura (munte), 65 (5), 66 (6).

Socola (mănăstire), 185.

Socoteanu (Statie), 327, 329.

Socrujeni, 422.

Solca (mănăstire), 152 n. 2, 153, 281.—(sat), 281.

- Solești, 20-1.
 Stamati (Constantin, Șătrar), 136.
 — (Ienachi, Stolnic), 410. — (Vasile), 163 u., 166, 168.
 Stamo (Apostol), 372.
 Stanca (sat), 110.
 Stănțești, 248 u., 382.
 Stănileşti (Hotin), 281 u.
 Stari-Chiojd, 11.
 Stavăr (Iordachi, Medelnicer), 524.
 Stavrinov, 91. — (și fiul), 93-4.
 Stegari (localitate), 265.
 Stemnic (deal), 492.
 Stețcani, 110.
 Stina-Doamnei (munte), 63 (3).
 Stircea (Vasile și fiil: Pătrășcan, Safta, Ion, Ștefan), 272 u.
 Stodolna, 115.
 Stoești, 181.
 Stoffeln (general), 134 (B).
 Stohnaia (sat), 114.
 Stoicovici (Melentie), 104.
 Stolnici (Iordachi, 1828), 234-5.
 Straja-Cimpulungului, 150.
 Strășeni, 109.
 Strimbeanu (Constantin), 349.
 Sturza (Costachi), 251. — (Dimitrie, Logofăt), 270. — (Dimitrie, Vornic), 164-5. — (Ecaterina, soția lui Ioan Sandu), 268 u. — (Gheorghe Vistier), 369 (5). — (Ioan, Logofăt), 361 (2), 362, 371. — (Ioan, Vornic), 152 (2). — (Ioan Sandu-Vodă), 59 u., 196, 208 u., 234-5 268 u., 279, 450-1 (6), 497 u., 507 u. (20), 525 u. (5). — (Ioniță, Vornic), 408. — (Ioniță, Căminar), 493 u. (10). — (beizadea Iorgu), 59. — (Lasca-rachi), 362. — (Logofăt c. 1690), 482 (1). — (Vel Logofăt), 262 (5), 519. — (Petrachi), 371. — (Sandu, Logofăt), 255 (1). — (ca Vornic), 272. — (familia), 263 (9).
 Suceava, 103, 171, 193. — (oraș), 203, 205, 302. — (Portarul Hancea), 206. — (Ținut), 203 u., 239, 364. — (ispravnic de, 1775), 385. — (ispravnic, in 1822), 196. — (ispravnicul Cristea Ilie, Șătrar), 204. — (Stolnicul Manolachi, ispravnic de), 177 (1). — (judecătorie sup: Austrieci), 155-6 (6). — (riü), 160, 204, 206, 292.
 Sucevița (și rgumenul Ioasa), 149, 262 (6), 262-3 (7-8), 281 u., 388-9.
 Suhașul, 531 u.
 Sulgeri (Ienachi), 249.
 Sulițașul (localitate), 261 (4).
 Suruceni, 108.
 Susleni, 114.
 Suțu (Alexandru-Vodă), 104 u. — (Mihail Constantin-Vodă), 183, 263-4 (12), 493 u. (10). — (Mihail Grigore-Vodă), 249 u., 506-7 (19).
 Ș.
 Șchei (sat; Rimnicu-Sărat), 5.
 Șeptelici (Gheorghe), 204. — (Gheorghiuș, și soția Irina), 263 (11). — (Lupu), 206. — (Maria, și fiil: Ioniță și Nicolae), 273.4. — (To-

fana, soția lui Vasile), 283. — (Vasile Hatmanul), 283.
 Șerbănești (Moldova), 272-3. — (Dimbovița), 7.
 Șercani, 114.

Serpilor (Piscul), 357.
 Șiragurile (localitate), 261 (3), 391.
 Șișcani, 107.
 Șoldănești (Basarabia), 115.
 Șomuz (rișu), 285, 292.
 Șoptana (rișu), 8.
 Șuieni (pirău), 155.
 Ștefan-Vodă (fiul lui Alexandru),
 431-2 (1).

Ștefan Gheorghe-Vodă, 102-3, 206.
 Ștefan-Vodă Lăcustă, 300 u.
 Ștefan Tomșa al II-lea, 93, 281 u.
 Ștefan-Vodă (Dumitrașcu Legofăt), 280.
 Ștefănești (pireălabi de), 260 (2).
 Știrbei (Badea), 73, 79.—(Ilie), 303.
 —(Nicolae), 69 (8), 73.
 Ștubecieni, 164-5.

T.

Tabac (schit), 5
 Tăbirtă (Comisul), 277.
 Tărtășescu (familia), 540.
 Tătarca-cea-Mare, 154.
 Tătărești, 110.
 Tatarî, 105, 181.
 Tatomirești, 278.
 Tăutești, 248 u., 292.
 Tăutu (Banul Ion), 369 u., 522.
 —(familia), 429.
 Tazlău (mănăstire), 156, 169.
 Teiușului (gura), 309.
 Telega, 7.
 Telinești, 113, 118-21.
 Teodor Tiron (Sf.), 23 u.
 Teșcurenî, 517 (2) u.
 Tetoianu (Vlăduță), 347, 354, 358.
 —(familia), 334.
 Tirgoviște, 7, 14-6. — (Vornic
 de), 15.
 Tilișeu, 110.
 Tirlești, 6.
 Tirgu-Jiului, 10.
 Tirșoneanu (Barbu, Vornic de
 Poartă), 293.
 Todirești, 513 (22), 515.
 Tomiță (Stolnicul Ioniță), 517 (2)
 u.
 Tomnatec (localitate), 154.
 Tomșani, 307.
 Topolog (rișu), 8.

Treapturi (Trepte), 315, 328, 333,
 337-40.
 Trebujeni, 111, 273, 275-6.
 Trifești, 114.
 Troțuș (Șandru din), 101-2.—(rișu),
 181.
 Troțușan (Logofăt), 302.
 Trușeni, 109.
 Trușești, 147, 420, 422, 521.
 Tudora (sat), 102.
 Turcia, și Turci, 7, 104 u., 123,
 195.—Sultanî : (Abdul-Hamid),
 48. — (Mohammed al IV-lea),
 58 și nota 3. — (Caimacam,
 1667), 95.—(negustori în țară),
 39. — (în Moldova), 358 u. —
 (în Iași), 405. — (moșii luate
 de), 52, 55. — (ostași, la noi),
 50-1.
 Turculeț, 277-8.
 Turda (munte), 65 (5), 66 (6).
 Turia (pirău), 283.
 Turnu-Măgurele, 52, 55.
 Tutova (Ținut), 443 u., 481 u.—
 (ispravnic), 447 u., 481 u. (1),
 490-2, 493 u. (10), 500, 504-5
 (8), 506 u. (19), 508.
 Tutuneasca (moșie), 17 (8).
 Tuzora, 110.

Ț.

Țahnăuți, 115.

Țara Muntenescă, 277.

Țara Nemțească, 208.

Țerinca (pirău), 408.

Țibănești, 187.

Țibirica, 112.

Țigan (Piscul-lui), 357.

Țigănești, 110.

Țigani, 8, 15 (2), 16 (4), 119,

122-3, 128, 131, 157 u., 167 u.,

181-3, 184 u., 186, 189-90,

194, 214, 216 u., 227, 230,

240 (2), 260 (2), 263 (10-1), 264

(14), 267, 277-8, 286 u., 299

373, 377-9, 384-5, 413 u., 424,

431 u., 436, 537-8. — (căsași)

210.—(domnești), 123-4.—(falși),

124.—(fugiți), 287.—(haima-

nale), 123.—(lăieși), 180, 227.—

(lingurari), 122, 197, 210, 212.

— (morți din bătaie), 170.—

(turciți), 170, 228 (7).—(de va-

tră), 286, 382-3.—(bir pe), 122,

537.—(căsătorii de), 123, 207.

— (vătafi de), 119.

Țirloca, 114.

Țuțcani, 173.

Țigară (Zotu și Apostol), 91.

Țigară (Aga Costachi), 365, 373

u., 376 u., 410 u., 525 v. (5).

U.

Udrea (Comisul, fiul Hrizii), 14.

Udriște (Banul), 61 u.

Ulmeni, 326.

Ulm (localitate), 313, 337-40.

Ulmul, 108.

Ungaria și Unguri, 24, 123.

Urșani, 314-5, 317, 328, 338, 351,

353 n. 1, 354.

Ursoi (localitate), 262 (7), 388.

Ursuleț (Ioniță), 126, 239.

Urziceni, 36.

Ustia (sat în Basarabia), 115.

Ustia (pirău), 486 (6), 489, 508.

V.

Văcărescu (Banul Barbu), 63, 332

(8), 341 u. (11), 346, 348-50,

353. — (Constantin), 81 (1). —

(Ianachi), 74 (9-10), 75-6 (11),

77 u. (13). — (Radu), 74 (9). —

(Ștefan), 63 (3).

Văcăreștii (-de-Răstoacă, sau Pi-
tarul), 74 n. 2.

Vădeni, 115.

Vadul -Iuhurlucului, 115.

» -Lecăi, 112.

Vadul-lui-Vodă, 115.

Vaideei, 318 (3), 347, 351, 353-4.

—(munte), 340.

Valea-Boului, 5-6.

Valea-Caselor (sat și riș), 8.

Valea-Coziei, 390-1.

Valea-Hiarelor, 61.

Valea-Lungă, 306, 308.

Valea-Neagoței, 309.

Valea-Negrei, 316.

Valea-Nucului, (sat), 5.

- Valea-Seacă, 12.
 Valea-Stinii, 155.
 Văleanul (virf), 310.
 Văleni (Dimbovița), 7.
 Vălenii-de-Munte, 6.
 Valmy (marchisul de), 58.
 Varlaam. V. Manoli.
 Vărtopului (Vâlceana), 314.
 Vărzărești, 109.
 Văsăeni, 108-9, 113.
 Văscăuți, 115.
 Vasile-Vodă Lupu, 89.
 Vaslui, 247, 514.—(Ținut), 187, 443 u.
 Văticii-de-sus și de-jos, 111.
 Veisa (Vasile, Serdar), 506.—(Spătar), 231.
 Venetia, 91 u., 94.—(San-Giorgio dei Greci), 91.
 Vercicani, 286, 293.
 Verejeni, 112.
 Vilară (Alec), 59.
 Vilcea (Ținut), 308.—(județ), 352.—(ispravnic de), 329, 332 (8), 341 (10), 343.
 Virful-Lespezilor, 12.
 Virful-Mălăii, 310, 317, 354-6.
 Virful-lui-Roman, 310, 317, 341 (11), 348, 353-5, 357.
 Virful-Sboiului, 12.
 Virful-Turcului, 310, 356.
 Virnav (Catinca, fiica lui Ianachi), 296.—(Constantin, Ban), 457.—(Constantin, Clucer), 461 (1).—(Ienachi, Ban), 285 u.—(Ionița, Stolnic), 166, 168.—(Băneasa Mărioara), 285 u.—(Toader), 292, 294-5.—(Vasile), 278.
 Visterniceni, 110.
 Vistieri (Gheorghiița), 204.—(Mihnea, 1751), 62 (2), 67, 72.
 Vlad-Vodă Călugărul, 307, 341-2 (11), 344, 347-9.
 Vlădeni, 153, 283.
 Vladimirescu (Tudor), 104.
 Vlăsinești, 422.
 Vlasto (Gligorașco), 241 (3).
 Vogoridi (Ștefan), 363 (4), 525 (4) u.
 Voinescu (familia), 502, 504, 514 u. (21).
 Voinova, 110.
 Volcineț, 109.
 Voloca, 261 (3), 390.
 Volosăni, 109.
 Vorniceni, 109.
 Vornici (Gheorghiița), 205.
 Vorona (mănăstire), 159 nota 5, 172, 175.—(starețul Agafon și alți călugări), 172.
 Voroneț (mănăstire), 152 n., 261 (4).
 Vovriești, 187.

Z.

- Zahoreni, 517 u. (2).
 Zahorna, 249, 408.
 Zăicani, 112.
 Zamcioți (sat), 110.
 Zamora (munte), 64 (4).
 Zătreanu (Dumitrașcu), 327, 329, 332 (8).—(Ilie), 332 (8), 341 (10).—(Udrea, Preda), 316.
 Zbanțoiul (munte), 317.
 Zeletescul (munte), 310.
 Zeleticului (virful), 357.
 Zeletin, 11 u.
 Zgârdești, 113.
 Zota (Dimitrie), 430.
 Zubrești, 110.
 Zubzibianu (?) (Portar), 345.
 Zuppast (?) (Vasile), 129.
 Zvoriște, 272-5.

ADAUS.

Armeni, 120.	Neofit (ieromonah), 91.—(Cavso-
Bulcâneasa, 4.	calivitu ¹), 92.
Divan muntean (1720), 81 (4).	Neustadt (Cristian), 9.
Furcenii, 111.	Tatari (Hanii), 45 n. 4.
Grecii, 43.	Tăutești, 293.
	Vorotăștile (sat), 114.

TABLA LUCRURILOR.

TABLA LUCRURILOR

A.

- Abăgeri (abageri), 116, 265.
Acareturi, 191, 214, 291, 296, 399,
469, 537.
Adămască, 202.
Adeturi, 74 (10).
Adet, 151 (2).
Afumătoare, 186, 189-90.
Agabanii, 190, 202.
Aghenție, 230, 232-3 (9).
Agneț, 528.
Ahtinamè, 49.
Ajutorință, 127, 161.
Alamă, 197, 203, 290, 429.
Alămii, 234
Albari, 413.
Alegere (carte de), 67.
Aleșii (satulul), 531, 538.
Amanet, 237, 240 (3), 367, 371,
496 (12), 523 (3).
Amnar (396).—(de lemne), 416 7.
Anaforă, 50, 228 (7), 345, 522.
Angării, 142 (1), 143.
Anini, 306, 314.
Anison, 425.
Antimis, 528.
Apărătură (de pădure), 214, 411,
429.
Ape minerale, 3 u.
Aprozii, 234, 518.—(isoravaic de),
426. — (vâtaf de), 66 u. (7).—
(vătâjfel de), 447-8 (5).
Aramă, 4-5, 7, 10.
Arămuri, 291.
Arat (pământ de), 375.
Arătură, 412, 430, 531 u.
Arendă (contract de), 213 u.
Arendași, 531 u.
Argați, 114, 243 (5), 435, 440.
Arghică, 374.
Argint, 4, 9.
Argint viu, 8.
Argintari, 117.
Arii, 213, 364, 415, 420-1, 425-6,
534-5.
Armăsăraș, 435.
Armăsari, 419, 522.
Armășei, 186.
Armași, 31-2.
Armășia (epistatul), 122-3.
Arvună, 39.
Arvuni (a), 454.
Arzmagzar, arzmahzar, 37, 53.
Ascherlii, 38.
Așezămint (zărise de —și invo-
ială), 345.
Așezare (boierească), 411, 429.
Așternuturi, 186, 190, 197, 199,
291.
Atlas, 198 u., 201.
Aur, 4, 7-10.
Avaet, 45, 49-50, 74 (10).

B.

- Băcani, 74 (10) 117-19, 406.
 Bahnă, 260 (1).
 Băibărăcari, 117.
 Baiere (vrăji), 529.
 Bairactari, 523 (4).
 Bairam, 44, 49.
 Bairamlic 37.
 Bălas, 252.
 Balercuță, 291.
 Balon (sic), 290.—(cu roți), 419.
 Baltă (la), 450 (6).
 Baltag, 374.
 Bălți, 532.
 Bani, 127, 408.
 Bărbăcuți, 289.
 Bărbieri, 117-8.
 Bardac, 424. — V. și bartac.
 Bărdiță, 422.—(de plug), 441.
 Bartac (ustensil), 418.
 Baș-beșlii, 55.
 Baș-bulubași. 447 (3), 449, 496
 (11), 506.—(hătămănesc), 407 u.
 Baș-ceauși, 462, 463 (4), 466, 475.
 Basmale, 190, 237, 239.
 Baștină. 341 (11), 448, 499 (15).
 Batiste, 190, 201-2.
 Bătrin (de moșie), 189, 193, 204,
 210, 257 (3), 258, 265-6, 490,
 494 u., 499 (14-5), 500, 517 (2).
 Băutură (pe datorie), 216.
 Beglicgi-Aga 59.
 Bejenari, 451 (6).
 Berbeci, 216, 414, 423, 522. —
 (-uți), 414.
 Berliant, 191, 212. V. și briliant.
 Beșlii, 55.
 B-zmen, 401, 402 u.
 Biciu, 373-4.
 Biciușcă, 419.
 Benă-Emini, 44.
 Binale, 46, 214, 291, 398-9, 507
 (20).
- Bir, 50. — (țigănesc), 123. — (-ul
 (Vistieriei), 143.
 Birne, 397.
 Birneț, 138 (E), 202.
 Birnici, 121.—(tugiți), 395.
 Bivolii, 288-9, 413, 423, 437-40.
 Bivolite, 214.
 Blănari, 116-7, 119, 184.
 Blăni, 201, 242.
 Blestem, 257 (2).—(carte de), 305,
 337, 517 (2) u.—(carte patriar-
 hală), 526 (5).
 Blonde, 190, 198. V. și blonduri.
 Blonduri, 201.
 Boccea, 201-2. V. și bohcea.
 Boccealicuri, 198, 201-2, 526. V.
 și bohcealicuri.
 Bogasieri, 116.
 Bohcea, 186.
 Bohcealicuri, 187.
 Boi, 121, 129, 181, 187, 215-6,
 224 (4), 227, 236-7, 238 (2), 243
 (5), 251-2, 260 (1), 288-9, 422
 u., 423, 437, 440, 532 u.
 Boierie, 32.
 Bordeiü, 396 u., 427.
 Boron, 441.
 Bour (hotar), 445 (2).
 Boieresc, 214.
 Boierinași, 329-30.
 Bozi, 27.
 Brac, 437.
 Braniște, 260-1 (3), 390.
 Breslași, 110-1, 113, 195.
 Bresle, 387.
 Briliant, 252.
 Brinză, 221 (3), 223, 240 (2), 244
 (6).—(zburată), 220 (3), 225 (5),
 227.
 Brișcă, 290.
 Briü, 243 (4), 374.
 Broască, 375.

Brutari, 95.
 Bucătari, 287, 436.
 Bucheturi, 201.
 Bucluc, 230.
 Bulibași, 139.
 Bumbac, 199-200, 373.
 Bumbi, 200.

Burduf, 371.
 Butcă, 224 (4), 414.
 Bute, 291, 424, 427.
 Butuci, 416, 418. — (a pune în),
 254.
 Buzunar, 383.

C.

Căciulă, 374.
 Cacomi, 186.
 Cadă, 424, 427.
 Cadii, 39, 45.
 Cafea, 190.
 Cafegii, 117.
 Cai, 103, 129, 131, 144, 181, 195-
 6, 218, 219 (1), 224 (5), 251-2,
 253 (1), 375-7, 414, 419, 423, 426,
 433, 435, 438-40, 516, 521 u.,
 534. — (la grajd), 231. — (de olac),
 122. — (de oaste), 277-8.
 Caid, 37, 44, 47.
 Caimacamii, 1739), 255 (1).
 Calabalicuri, 295.
 Calăpcii, 117.
 Călărași, 103, 115, 236-7, 247. —
 (hăt nănești), 483 (4).
 Călătorii (in Apus), 208.
 Călca (a-ruf-), 415. — (a-straie),
 429, 442.
 Călcare de moșie, 538.
 Căldărari, 118-20, 172, 287, 413.
 Căldări, 291, 366, 418, 424, 427-8.
 Căldărușă, 291.
 Calendare (slavone), 24.
 Călimări, 373.
 Calip, 213.
 Călțuni, 198, 200, 202.
 Călugări (munteni in Mo'dov.),
 169 u. — (a oștenire), 52.
 Cămară, 286, 292, 396, 412. —
 (impărătească), 321.

Cămeși, 190, 198, 201-2, 373-5. —
 (a spăla), 291.
 Canapele, 290, 414, 441.
 Canapeluțe, 414, 441.
 Candele, 288.
 Canonici, 529.
 Cantar, 441.
 Capace, 291, 418.
 Capan, 42.
 Căpăstru, 218.
 Capete (de oșmeni), 312.
 Căpețele, 426, 428.
 Capichehaiele, 516, 245.
 Căpița, 421.
 Căpitani, 78, 119-20, 122, 125,
 215, 230, 255 u., 277 u., 322, 439,
 444 (2), 459, 462, 463 (4), 468
 (1), 470, 472 u., 475, 495 (11),
 504 — (de plai), 311.
 Căpităni, 122, 238-9 (2).
 Capot, 190, 200-1.
 Căprari, 435.
 Capre, 252, 289, 414, 423, 438 u.,
 440, 522.
 Căptușeală, 200.
 Capul moșiei, 339.
 Cară, 46, 160, 290, 375, 428. —
 (gospod), 241 (4). — (mocăneșu),
 426.
 Căramidă, 326.
 Carătă, 191.
 Cărbuni, 7, 9. — (de pământ), 4.

- Cărnău (griü), 520 (3) u.
 Cartofi, 415, 428.
 Căruță, 290, 428. •
 Casă (= odaie), 222.
 Casapi, 287.
 Casap-başa, 42, 45, 236.
 Caşcavali, 247.
 Căsoaie, 262 (7), 388.
 Catapiteasmă, 291.
 Catastişe, 531.
 Caţaveică, 201, 227.
 Catifea, 190, 199, 201.
 Cazale, 39.
 Cazan, 427.
 Cazanii, 24.
 Căzi, 428.
 Ceasală, 374.
 Ceaslov, 373.
 Ceată (de moşteni), 330.—(de ră-
 zeşi), 341 (11).
 Ceaur, 427.
 Ceauşi, 74 (10), 311 (1), 314, 316,
 318-9 (3-4), 465, 495 (11). —
 (al Divanului), 74-5 (11).
 Cercei, 186, 237, 252.
 Cergă, 218, 219 (1).
 Cetaşi (moşteni), 330, 335 u. (10),
 341, 344-5, 350.
 Cete (de moşneni), 350-1.
 Cevreă (gavreă), 198, 202.
 Chehăi, 277 u. — (de pădurari),
 417-8.
 Chelari, 263 (9), 379, 412, 426 u.,
 430.
 Cheler, 42, 56.
 Chelne (de car), 419.
 Cheresteă, 43-4, 46, 242, 291, 396,
 411, 415 u., 429 u. — (chere-
 steă negustorească), 416.
 Cheşte (de doi cai), 419.
 Chihlimbar, 3, 5-6.
 Chile, 362, 364.
 Chilnă, 427.
 Chimir, 374.
 Chingă, 219 (1).
 Chirie (de cărat), 51. —(de casă),
 405.—(de drum), 422.
 Chiseă, 373.
 Chiştelniță, 113.
 Chite, 428.
 Chitri, 227, 231, 234.
 Chizeşi, chezaşi, 239, 245 539.—
 (platnic), 504.
 Chizeşie, chezăşie, 435, 437. —
 (sorisoare de), 173.
 Ciftilic, 40, 44.
 Cinepă (fuioare), 289, 425, 428.
 Cingători, 510.
 Cintar, 419, 427-8.
 Cintăreţi, 534.
 Ciobani, 131, 216, 245-6 (6), 377,
 423.
 Ciocotnici, 239.
 Ciohodari, 119, 386.
 Ciolane (de roată), 416, 418.
 Ciomag, 380.
 Cîrcei, 428.
 Cîrciumă, 119-20, 169, 285-6, 297,
 396 u., 412.
 Cîrciumari, 120, 374-5.
 Cîrd (de boi), 238 (2).
 Cîrezi, 237.
 Cîrlani, 252, 289, 423.
 Cişlă, cişlale, 39, 244 (5).
 Cislui (a), 50.
 Ciştiu, 231.
 Cit, 4, 41441.
 Ciubere, 291, 424, 427.
 Ciubotari, 263 (9), 289, 413, 452.
 Ciună, 134 (B), 160, 244 (5).
 Ciuveie, 291.
 Cizmarî, 117.
 Clacă, 71, 74 (10), 75, 76 (11), 77-8
 (13), 533 u.
 Clăcaşi, 67-8, 75, 531 u.
 Cobzari, 286-7, 382-3.
 Cocie, 290.
 Codaşi, 216, 452 (3).

Codru, 260 (1), 429, 501-2, 411 u.,
536.—(de loc), 305,
Cojoc, 374.
Cojocari, 62 (2), 66 (6), 70, 74
(10), 77 (12), 78, 117, 120, 374.
Colaci, 247.
Colgiu, 41
Colivă, 35, 441.
Colțuni, 190.
Conac, 343, 535, 537.
Condeie (articole), 296.
Condică, 292, 296.—(Țivilă), 271.
Condicari, 84, 123, 146 (5).
Conduragii, 117.
Conduri, 190.
Coniță, 141-3 u. V. și cuniți.
Contăș, 237, 383.
Copii de casă, 63 (3), 127, 139.—
(ceauș de), 76 (12).
Cordele, 190, 198, 203.
Coroane (de icoane), 288.
Coș (1e car), 426-7.—(d: sanie),
290.
Coșar, coșere, 286, 290, 420, 425,
427.
Cositor, 4-5.
Coșmagă, 468 (1).
Coșolină, 420-1, 424-5, 520 (3).
Costoroave, 396, 416-7.

Cotii, 198 u.
Cotigă, 427.
Cotunuri, 193 u., 213.
Covată, 291.
Covor, 210.
Crivat, 415, 441.
Croitori, 117, 184, 228 (6), 287,
458.—(evrei), 200.
Cruce, 373.—(ferecată), 288.
Crupe, 220 (2).
Cubur, 134 (B).
Cuhne, 223, 291, 412.
Cuniță, 242.
Curături, 61, 508, 532.
Curățituri, 512 (22).
Curea, 219 (1).
Curechiu, 427-8.
Curèle, 419.
Curteni (a), 241 (3).
Curteni, 259.
Curtenie (a rade de la), 101.
Cușmă, 374.
Cusur (= rest), 211.
Cutiei (banii), 230.
Cutiele (satelor), 538.
Cutioară, 224 (4).
Cuțite, 186, 190-1, 197, 209, 373,
375.
Cuțitaș, 374.

D.

Dajdie (banii de), 347.—(de nume),
122.—(iertare de), 51.
Darabani (căpitan de), 497, 512
(21).
Dărimătură (de pădure), 536.
Dascăli, 120, 169, 288, 294, 389,
446, 452, 503 (17).
Davă, davale, 38-9.
D'avalma (stăpinire), 356.
Deghermeă, degremă, 202, 242.
Delibași, 523 (4), 524.

Demicatou, 441. V. și dimicatou.
Desbate (a se, o moșie), 267.
Descintece, 529.
Desetină, 141-3 u., 450 (6).
Desetnici, 451 (6).
Despărțenie, 233.
Diaconi, 136 u., 158, 262 (7), 263
(9), 330, 341 (11), 347, 443 u.,
447 (3), 495 (11), 501, 507 (20)
u., 510-1, 534.
Diamanturi (floare cu), 186.

Diată, 182, 271.
 Dichiū, 299.
 Dijmă, 71, 74 (10), 75, 76 (11),
 77-8 (13), 151 (2), 213, 425, 519,
 531 u., 535.
 Dijma (briazei), 227.—(la mine),
 9.—(de pe moșie), 407.—(pă-
 mintului), 310.
 Dimerlie, dimirlie, 160, 219 (1),
 427.
 Dimicaton, 414.
 Dimie, 198 u., 201, 203.
 Diminie, 387.
 Direse, 255 (1).
 Dirstă, 83-4 (5).
 Discos, 288.
 Divan (izbașă de), 461 (1).
 Divanului (Conдика), 146 (5), 461
 (1).

Divan-Efendi, 38, 59.
 Divaniți, 54.
 Doage, 416-7.
 Dobindă, 65 (5), 82 (4), 238 (2),
 252-3 (1), 366 u., 367, 370. —
 (ciștiș), 246 (6).
 Doboșari, 393.
 Doftorii, 218.
 Dopros, 380, 381 u.
 Drahme, 137.
 Drese (acte), 239.
 Dragi, 427.
 Ducați, 94.
 Dugheni, 286.
 Dugheniță, 458.
 Dulapă, 416-7, 427.
 Dulapuri, 415, 442.
 Dulceți, 186, 190, 209.
 Duzi, 535

E.

Eclesiarhi, 214.
 Embatic, 536.
 Epitropi (al casei), 478 (6).

Evanghelie ferecată, 288.
 Examinie, 387.

F.

Făclii, 240 (3).
 Făget, 136.
 Făină, 220 (2).
 Fălcești (măsuri) 511 (20).
 Farfurii, 189, 415, 442.
 Fărfurioare, 197, 209.
 Farmece, 529.
 Față de masă. 373.—(de pernă),
 441.
 Feciori (boierești), 214, 218, 224
 (4), 227, 375, 381-2.—(de mo-
 șie), 233.
 Felegene, 186, 190, 197, 209.

Fereastă, ferești, 375, 414.
 Fermanlii, 46, 52.
 Fermanz (șil), 201.
 Fermoar, 197, 201.
 Fetfă, 38, 41 2.
 Fier, 4-5, 7, 9, 10, 160, 427. —
 (de infierat vitele), 419. — (de
 plug), 290.
 Fierari, 188, 286, 414.
 Fieresău, 416-7.
 Fin, 131, 214, 224 (4), 225 (5),
 248, 289, 375, 377, 424 u., 519.

520 (3) u. — (împărătesc), 422, 426.
 Finare, 427.
 Finațe, 519, 531 u.
 Fintini, 292, 412, 430, 458, 477.
 — (ca cerdac), 412.
 Fir, 201.
 Firman, 364, 526 (5).
 Firtat, 239.
 Firte, 262 (7-8).
 Flăcăi, 374, 535. — (feciori), 440
 Floranți (rochie), 201.
 Flori, 223 — (cu diamanturi), 197.
 — (de diamant), 200.

Florinți, 321.
 Fluturi, 201.
 Friguri, 128.
 Friu, 225 (5), 373.
 Frunțași, 216, 453 u., 534.
 Funduci, 236.
 Funi (de moși). 12, 306, 312-3, 318-9 (4), 326.
 Furci, 427. — (de fintină), 416, 418.
 Furculițe, 197, 209.
 Furi, 239.
 Furmagii, 119.
 Fuste, 201.

G.

Găini, 194, 213, 240 (2), 373.
 Găitan, 200.
 Gălătuși (lemne), 416, 418.
 Galbeni, 214, 216, 226-7, 229-33, 251-2, 366-7, 370-1, 373, 383, 514 (23), 516, 526 (5), 539. — (ungurești), 281-3. — (oland și împărătești), 215.
 Gard, 260 (1), 305, 310, 316, 412, 430, 467.
 Garnitură, i, 190, 198.
 Gavanos, 199.
 Gază, 198, 200.
 Giubea, 374.
 Geaiză, geiză, 37, 45, 49.
 Geamantane, 419.
 Gelepă, 42, 46, 236, 245.
 Ghermesut, 288.
 Ghevghir, 226.
 Ghindă, 537.
 Girezi, 289, 415 420-2, 424-6, 520 (3), 521.
 Giște, 221 (3).
 Giuvaierii, 95.

Gloabă, 260 (1), 321.
 Globnici, 122.
 Glod, 314.
 Godaci, 424.
 Gonitoare, 437, 440.
 Gonitori, 423, 437.
 Gospodari, 213.
 Goștină, 126-7, 131, 141-3 u., 450 (6).
 Goștinari, 131, 451 (6).
 Grădină, 221 (3), 292.
 Grajd, 225 (5), 235, 284, 286, 397, 412, 427, 430, 436, 468 (1), 470.
 Grămățici, 242, 396 u.
 Grăpi, 414.
 Gratii, 427.
 Grăunțe, 225 (5).
 Grinzi, 415, 417.
 Griu, 160, 229, 243 (5), 289, 362, 374, 412, 415, 420, 430, 470, 523 (4). — (de toamnă), 290.
 Guler, 201.
 Guri de ham, 422, 428, 441.

H.

Hagii, 77 (12), 78, 118-20, 312.
 Hahamî, 224 (4).
 Haiduci, 95.
 Halaliu, 202.
 Halat (de plug), 441.
 Hambar, 194, 412, 418, 430.
 Hamuri, 225 (5), 290, 419, 426,
 428, 440. V. și guri (de ham)
 Han, 286.
 Harabă, 427
 Haraciü, 36-7, 41, 44, 477.
 Harapnic, 373.
 Hargea (oi), 245.
 Hartă, 294, 405, 507 (19), 509. —
 (inchipuitoare), 401.
 Has (-uri), 45.
 Hasă, hașă. 190, 198, 201-2.
 Hat, 262 (7).
 Hatihumaium, 37, 49, 55-7, 59.
 Hături, 225 (5), 422, 428.
 Havaleă, havalăle, 44, 52, 161,
 450-1 (6).

Heiü. heiuri, 226, 286.
 Heleșteu, hăleșteu. 261 (4), 285.
 Heresteuari, 416, 418.
 Herghelegii, 427, 435.
 Hiară de moară, 82 (3).
 Hliză, 481-2 (1), 489, 509.
 Hlizi (a), 481 u.
 Hlizui (a), 507 (19).
 Hocă, 288.
 Holde, 532.
 Holtei, 381.
 Horbotă, 190, 198, 201-2.
 Hotăritură 468 (1).
 Hotarnică, 463 (4), 465, 491.
 Hram (mobilă), 415, 441.
 Hran (ustensil), 428.
 Hrean, 219 (1).
 Hrișcă, 220 (2), 425, 428.
 Hrisoave (condica de), 146 (5).
 Hrubă. 373, 412, 414-5, 430.
 Huci, 382.
 Husainuri 199.

I.

Iade, 423.
 Iamacî, 46, 52.
 Iaminie, 242.
 Iarbă, 194, 521.
 Iatagan, 288.
 Iazuri, 160 u., 286, 292, 397, 494.
 —(a tăia), 484 (4).
 Ibrice, 190, 197, 199, 203, 290, 428.
 Icoane, 186, 197, 200, 209, 252.
 Iconomi (preoți), 475, 480.
 Icre, 161.
 Idarele (monedă), 208.
 Iedute, 422.
 Ierbărit, 533-6.
 Iernatec, 214. —(taxă de), 129, 131.
 Iezi, 414, 439-40.
 Ilic, 374.

Îmblătoare, 412, 429.
 Împărțeală (cărți de), 334.
 Împărțitoare, 510.
 Împietri (a-și), 345.
 Împrejurași, 256-7 (2), 484 (5).
 Împresura (a se), 447 (1).
 Împresurare, 505 (19).
 In, 244 (6), 425, 428.
 Închizăsluit, 438.
 Încuietore, 379.
 Încunjurare (=împrejurare), 378.
 Inele, 181, 190-1, 197, 200, 212,
 252.
 Înferai (copact), 314, 357.
 Ingineri, 476 (5) u. —(nemți), 292,
 357-8.

Îngrăditură, 468 (1).
 Învățători, 534.
 Ipingea, 242.
 Irat, 296.
 Irmilic, 514 (23).
 Ispisoc, 507 (20), 508.
 Isprăvniciei, 77 (13), 538.
 Ispravnicii, 122. — (la jurămint).
 308.
 Isprăvnicie, 245.

Ițari, 374.
 Ițe, 201-2.
 Iuzbași, 101-2.
 Izbrănire, 342-4.
 Izlaz, 531 u., 535.
 Izmene, 202, 373-4.
 Izvoade, 296, 374, 415. — (listă),
 242.—(de venit), 519.
 Izvozel, 191, 194.

J.

Jderi, 240*(2).
 Jicniță, 242, 290, 420-2, 424-5,
 428.
 Jir, 260 (1), 537.
 Jirebii, 203, 205-6.
 Jiriște, 484 (4).
 Jude, 435.
 Judecii, 304.
 Jug, 428.

Jugărit, 214.
 Juncani (de negoț), 181.
 Juncii,—e, 129.
 Jura (a—in biserică), 259.
 Jurămint, 527.—(pentru moșie),
 448 u.
 Jurători, 11 u., 61-2, 307-8, 348
 (4), 342-4, 348-9, 353-4.

L.

Lac, 445 (2).
 Lacată, 377.
 Lăcătuși, 436.
 Ladă, 295, 380, 442, 511 (21).
 Lădățuie, 139.
 Lădișoară, 94.
 Lădiță, 228 (6).
 Lăieșită, 227.
 Lămuri (a — părți), 352.
 Lămurită (moșie), 266.
 Lăptărie, 397.
 Legături, 237.
 Lege (a da), 343.
 Legume, legume, 255 (1), 535.
 Lei, 100, 126-8, 130, 139, 148, 158,
 161, 163, 181, 187, 191, 194-5,
 196-7, 204, 209-10, 212, 225 (6).

226-7, 229, 231, 236, 238 (2),
 242-3, 245, 247, 251-2, 262 (8),
 264 (13), 265-7, 297, 366, 371,
 408, 422, 439, 443, 446, 448,
 458, 461 (2), 462-3, 474, 476 (4),
 477, 488 (7), 496 (12), 513 (22),
 531.
 Lemne, 232 (8), 234, 533 u., 536-7.
 Lighian, 190, 197, 199, 290, 427-8.
 Lignit, 7, 9, 10.
 Limiterio, 319 u. (5).
 Lină (spălată), 246 (6).
 Lingurari, 393.
 Linguri, 197, 209.
 Lingurițe, 186, 189-91, 209, 288.
 Lină, 202.

Linte, 421.
 Lunde, 108, 312, 333.—(tablă de),
 392 u.
 Livadă, livezi, 122, 247, 535.

Logodnă, 180, 244 (5).
 Logofeți, 335 (9). — (de Divan),
 408.—(de moșie), 375, 383.
 Luminări, 223, 535.

M.

Macat, 329.
 Madea, 49.
 Magază, 417, 424.—(oștenească),
 362, 363 (4).
 Magazii (de rezervă), 538-9.
 Măguri, 309.
 Mahalații, 403 u., 459.
 Malaci, 289, 437, 440.
 Mălaiu, 230, 243 (5), 289.
 Malticiu, 190, 201, 203.
 Maltin, 199.
 Manè, 191.
 Măngălău, 415, 442.
 Mănuși, 190, 198.
 «Marcada» (poemă), 90 u.
 Mărgăritare, 251.
 Marmură, 10.
 Margine (dregători de), 451 (6).
 Masă (de cărți), 414, 441. — (cu
 flori), 202.—(de hotar), 328. —
 (de moși), 330.
 Mascuri, 220 (2), 260 (1), 289.
 Măscuroaică, 423-4, 440.
 Măsline, 161.
 Măsoriște, 401.
 Mătăsă, mătăsuri, 201-3.
 Mături (de mestecân), 220 (2).
 Mazăre, 415, 421, 521.
 Mazili, 253 (2), 254, 492-3 (10),
 502 (16).
 Medenaș, 401.
 Megieșesc, ească 311(2).—(moșie),
 122.—(la păcură), 6.
 Megieși, 213, 313, 315, 321-2, 324,
 332 u. (9), 336 u., 338, 341 u.

(11), 459, 465 u., 505 (19).—(vin-
 duți), 312. —(de casă, în oraș),
 399 u., 479.
 Meimuri, 46.
 Melez (stofă), 202.
 Menghin, 429.
 Menzil, 52, 387.—(dare), 127. —
 (firman de), 40. — (banii de),
 161.
 Meri, 496 (11).
 Merta, 229, 373.
 Mese, 414-5, 429, 441.
 Meșină, 414, 441.
 Mezat, 157, 216, 232 (8), 367, 370,
 454, 456, 477, 478 (6) u., 497,
 500, 503 (16), 539.—(și a striga
 la), 419, 471.
 Mieii, 216.
 Mieluțe, 414, 438.
 Mieluți, 522.
 Miere, 247.
 Mii (ștofă), 190.
 Mijloc de clăcași, 546.
 Mijlocași, 216, 451 u. (7).
 Mincături, 230.
 Mindir, 414-5, 428, 441.
 Mindirigiu, 199, 465.
 Minz, 419.
 Minzări (oi), 522.
 Minzați, 289, 423, 440.
 Mioare, 522.
 Mofluz, 195-6.
 Moglaniv, 374.
 Mohor, 520 (3).
 Moli, 439.

Molitve, 24.
 Morari, 82 (3), 83-4 (5), 396 u.
 Morcovi, 428.
 Mori, 160-1, 166, 169, 173, 181,
 285, 292, 314, 363 (4), 373, 375,
 396 u.—(stătătoare), 412, 430.—
 (roate de), 82 (3), 261-2 (5). —
 — (pietre de), 177.
 Moși (de moșie), 344, 348.
 Moșie (casă în oraș), 463 (4).
 Moșii (raiele), 39-40.
 Moșinași, 213.
 Moșteni, 303-9, 319 u., 323 u.

327 u., 329, 330 u., 332 u. (9),
 335 u. (10), 339-40, 344 u. (11),
 347 u., 351 u.
 Moștenire (carte de), 320.
 Mreje, 533.
 Mucaeseă, 42-3.
 Mucarel, 45.
 Mumbașiri, 39, 45, 47. (— et), 47,
 76 (11). — (-lic), 386.
 Mumbaiă, 42, 59.
 Mungiu, 117-8, 120.
 Mușterei, 471.

N.

Năframă (de obraz), 242.
 Nafură, 288.
 Nălbani, 382-3.
 Nasleadnici, 244 (5).
 Navlon, 242.

Neferi, 52.
 Negot (libertate de), 56.
 Negustorași, 242.
 Nucii, 535.

O.

Oale (de aramă), 429.
 Oale (acoperiș de), 226.
 Oamenii buni, 259, 278.
 Obirșie (de riță), 261 (3).
 Obrații, 535.
 Obște (răzeșească), 454.
 Ochiană, 288.
 Ochiuri, 226.
 Oci, 216.
 Ocina, 282, 391, 446, 491 (9), 496
 (11), 509. — (casă în oraș), 461
 (2), 462, 463 (4).
 Ocol (de Ținut), 501.—(-ul sem-
 nelor), 354. — (de vite), 397.
 Ocolnică, 316.
 Octoih, 24.
 Odaie (cea mare), 223.— (pentru

cal), 225 (5).— (de vite), 243-4
 (5), 247, 397.
 Odgon de pod, 290.
 Ofis, 435.
 Ogheal, 197, 202.
 Oglindă, 203.— (de părete), 414.
 Ogradă, 286, 292, 388.— (cu po-
 meturi), 339.
 Ogrădași, 263 (9).
 Oi, 42, 45-6, 51, 60, 129, 131, 138,
 187, 214, 245, 251-2, 289, 438
 u., 450 (6).— (impărătești), 236.
 — (ligăi), 216, 423.
 Olac (caț de), 40. — (cărute de),
 242.
 Olandă (pînză), 202.
 Olari, 118.

Oloiū, 233.
 Opincî, 440.
 Opțigă, 421.
 Orcic, 426.
 Orez, 242.
 Orindă, 297, 376.
 Orindari, 196, 226, 229.
 Orz, 220 (2), 229, 243 (5), 289,

415, 421, 425, 524. — (pisat),
 244 (6).
 Osie, 426.
 Otaștină, 535-6.
 Otic, 441.
 Ouă, 220-1 (3).
 Ovăs, 194, 220 (2), 229, 289, 415,
 421, 425.

P.

Pablin (cu fir), 243 (5).
 Păcură, 3-6.
 Pădurari, 214, 417-8, 536-7.
 Păduri, 375.—(poprite), 536.
 Paè (paillettes), 199, 201.
 Paftale, 197, 201, 251-2, 253 (1).
 Paie, 415, 424 u.
 Paianturi, 416-7.
 Pălimari, 528.
 Paltini, 309.
 Pambriū, 198, 201.
 Pandari, 104.
 Pantaloni, 373.
 Pantiri, 379.
 Papuci, 374.
 Parale, 243 (5), 439, 533.
 Părmace, 479.
 Parmalic, 411, 429.
 Partanuri, 439.
 Părtași (la moșie), 448.
 Pășări, 225 (6), 233.
 Păsat, 233.
 Păstori, 435, 438.
 Pășunat, 152 (2).
 Pătrunjel, 428.
 Pătule, 535.
 Paturi, 190.
 Pături, 414-5.
 Păznici, 226.
 Pecetluit, pecetluituri, 122, 246
 (6).
 Peciu, 131, 377.

Pedestrași, 160.
 Perdele, 414.
 Perie, 374.
 Perinuți, 429.
 Perne, 44, 414, 428. — (și fețe),
 202-3.
 Peșcheș (dar), 239, 242.
 Pește, 533.
 Peteală, 199, 201-2.
 Petinet, 199, 201.
 Pevată (?) (stofă), 200.
 Piatră de moară, 8.
 Pielcică, 374.
 Pielea-Dracului (stofă), 200.
 Pieptar, 374.
 Pietrari, 185, 461 (2).
 Pine (bucate), 289. — (griū), 359-
 60, 361 (2), 362, 363-4, 371, 373,
 424 u., 427, 519, 521-2, 523 (1).
 Pinză, 202, 240 (3). — (lipove-
 nească), 242.—(nemțească), 429.
 Pinzeturi, 197, 210.—(mesel), 198.
 Pinzuri, 186.
 Pircălabi, 260 (2). — (de sate), 62
 (2), 122.
 Piriși, 123.
 Pirlig (fin de), 426.
 Pistoale, 288.
 Pitari, 117, 175, 185, 286, 297,
 413.
 Pitră, 429.
 Piuă, 396 u.

- Pivniță**, 261 (4), 283-4, 286, 291-2, 396 u., 412, 430.
Plăiași, 319 (4), 392.
Plan de moșie, 293
Platnici (a se da), 76 (12).
Plic gospod, 246 (6).
Plisă, 200.
Ploscări, 310.
Plug, 243 (5), 378-9, 414. — (de cal), 422. — (de lemn), 441. — (fiare de), 375, 419, 441. — (roate de), 419.
Plumb, 5, 9.
Plus (= pluche), 201.
Poartă (Vornici de), 399 u.
Poclavir, 374.
Poclon, 44, 49.
Pod, 52.—(umblător), 285.
Podeală, 396-7, 427.
Podușcă, 427.
Podvozi, 213, 227.
Poghi (sic), 374.
Pogonărit, 127.
Polcuri, 103.
Polcovnici, 103, 267, 284, 450 (6), 453-4, 476 (5), 514 (24), 518.
Polită, 243 (5), 245.
Poloboace, 241 (3), 291, 414, 427-8.
Pomadă, 199.
Pomană, 130-1 (1), 129.
Pometuri, 334, 339, 502.
Pont, ponturi, 157, 195, 233, 237, 253 (2).
Popușoiu, 415.
Porci, 414, 423, 440, 450 (6), 533.
Portari de județ, 318-9 (4).
Porumb, 213 u., 233, 364, 371, 376, 419, 421-2 u., 520 (3), 524, 535.
Posesori (arendași), 224 (4).
Poștă, 234.—(rusească), 234.
Postaje, 129.
Postav, 237.
Potecă, 310.
Potire, 288.
Potronică, 130-1.
Practicalelor (condica), 271.
Prăjină de falce, 397.
«Praștie» (carte), 82.
Pravile, 523 (3), 525 (5).—(impărtașii), 469.
Preoți, 160.
Pripas, 224 (4). — (vită de), 221 (3).
Pripași, 252 (1).
Prisacă, 214, 243 (5), 255 (1), 422, 424, 494.
Prisăcări, 214.
Pristavi, 435.
Privighetori (funcție), 513 (22).
«Proloagele» (lui Dosoftei), 22.
Prosoape, 190, 201, 373, 375.
Prostiri, 202.
Protimisi (a), 212.—(a se), 63 (3) 64 (4).
Protimisire, 157.
Protimisis, 448.
Protopopi, 353, 528-30.
Pruni, 535.
Psaltți, 119.
Pucioasă, 4, 7, 9.
Puf, 203.
Pungă, 374.
Pungă de bani, 44, 95, 237, 238 (2), 496 (12).
Purcari, 533.
Pușcă, 288, 375, 380.
Puț, 284, 292.
Putințele, 223, 227.
Putini, 242, 247, 414.
Putinică, 220 (3), 225 (5).

R.

Răcherie, 284.
 Răchierii, 120.
 Rachiū, 216, 374, 428. —(căldării de), 120-1.
 Raci, 533.
 Rădiū, 248-9.
 Rădvān, 130, 290.
 Răgoz, 412.
 Rapān, 436, 440.
 Rațe, 373.
 Rațimor (stofă), 190.
 Ratoș, 292, 376, 381, 412, 414, 430, 521.
 Răvașe, 221 (3).
 Răzapazar, 474.
 Răzeși, 207, 257 (3), 258, 262 (7), 263 (8), 266, 407, 444 u., 459, 482 (1) u., 493 (10) u., 499 (14) u., 501 u., 505-6 (18) u., 510 u., 518.—(vecini; Oltenia), 352.
 Răzeșească (dreptate), 147.
 Răzvrătire (1821), 511 (21).
 Rechiabiē, 37, 44, 49.
 Regulamentul Organic, 269 u., 531 u.

Reizi, 42-3.
 Renegați, 41-2.
 Rezai, 186.
 Rindășie, 436.
 Rinduiala Ispovedaniei, 24.
 Rinduiala Sf. Maslu, 24.
 Roabe, 239, 242.
 Roate de car, 426.
 Rogoz, 429-30, 468 (1).
 Roib, 436.
 Rotacism, 24.
 Rotari, 416, 418.
 Rotile, 260 (1).
 Rugă (biserica), 262 (6).
 Rumini, 312 u., 315, 320 u., 322, 323 u., 327, 330 u., 333 u., 336 u., 353.—(fugiți), 331.
 Ruminie, 327.—(iertare de), 314 u.
 Rupii, 198.
 Ruptași, 253 (2), 254.
 Rusementuri, 45, 450 (6).

S.

Sac, 291.—(de vin), 427.
 Sacă, 427.
 Săcară, 289-90, 420 1, 425, 521.
 Săchelari, 230.
 Săftian, 373.
 Saigii, saegii, 45, 236, 238 (2).
 Sageacuri, 190.
 Săhăidăcari, 118.
 Sală, 442.
 Salahori, 46.
 Salop, 200 u.
 Saltea, 197.
 Salviū, 201.

Sameși, 386.
 Săminteță, 202. V. și simizătură.
 Samuri, 201. — (pacea), 201. — (piateca, coade), 186.
 Sanie, 195, 220 (2), 290, 426-8.— (lipovenească), 161.
 Săpunuri de mosc, 242.
 Sare, 3-4, 5, 7, 9, 244 (6).—(drob de), 224 (4).
 Sarice, 186.
 Sărindar, 129.—(loc dat—), 461 (2).
 Scări, 380.—(de șea), 373.
 Scărișoară, 309.

- Scarpă, 203.
 Scătulci, 187.
 Scănieșe, 191.
 Scaune 20, 414-5, 419, 441
 Schele, 40. V. și șchela.
 Scinduri, 416 u.
 Scoarțe (pentru dubii), 468 (1)
 Scrin, 290, 414-5, 441.
 Scripcari, 185, 217, 286 413, 436
 Scrisori de moșie, 292.
 Scumpetea (pini), 261 (4).
 Scutari, 221 (3), 414.
 Scuteală (carte de), 243 (5).
 Scutelnici, 50, 141-3 u., 194, 394-5,
 436, 450-1 (6).
 Seimeni, 101.
 Selem-accessi, 39.
 Senet, 50.
 Serhatlii, 39.
 Serhaturi, 38.
 Sfanțihii, 539.
 Sfeșnicare, 415, 441.
 Sfeșnice, 186, 189-90, 197, 209,
 290, 420.
 Siliște, săliște, 242, 297, 332 (8),
 334, 338-40, 502, 509, 510, 511
 (20).
 Simbrie, 131.
 Simizături 190.
 Sinete, 190, 209, 267, 353-5, 365-
 7, 370-1, 386, 443, 513 (22).
 Singe (pruțul -lu'), 39.
 Sinie, 291, 414 441.
 Sipete 187, 197, 199, 203 219,
 224 (4), 241 (4), 243 (4).
 Sipețele, 199, 203.
 Sirboaică (griă), 425.
 Sirmă, 427.
 Slănină, 244 (6).
 Slujba Sf. Varvara și Sofronie,
 92.
 Slujitori, 142 (1), 274.
 Sohat, 533.
 Solniți, 186, 190, 197, 203.
 Solonari, 439.
 Soroc-veți, 234
 Sotnici, 236.
 Spengê, 41.
 Spiță (de răzeși), 505 (19). — (de
 neam), 507 (19).
 Spitaluri, 52.
 Spoitori, 117.
 Spornici (la bir), 392 u.
 Stambol-șal (de rochie), 134 (B).
 Staroști, 119.
 Stegari, 109.
 Stejăriș, 411, 429.
 Sticle, 230, 234, 415, 442. — (fa-
 brică de), 8.
 Stilpal portii, 467.
 Stilpi (a), 258, 266, 403, 409, 460,
 484 (4), 490 504-5 (18), 507 (19).
 Stină, 291, 335.
 Stog, 375, 415, 420-2, 425.
 Străchinuțe, 186, 190, 288.
 Straie, 186, 197, 198 u., 218, 251-2,
 415, 429 442.
 Stratul (morii), 160. — (de pușcă),
 375
 Streliti, 100.
 Streșini, 396.
 Strijnici, 419, 423 426, 435.
 Stropitoare, 186, 189-90.
 Stuh, 285, 292.
 Stupii, 129-30, 136, 141-3 u., 238
 (2), 241 (3), 440, 450 (6).
 Sucmane, sumane, 169, 396.
 Sudiți, 539.
 Sufelete (punere de), 344.
 Sufragerie, 222, 429.
 Sugari, 419. — (purcari), 424.
 Suhaturi, 122.
 Suliți, 26.
 Sultan-mezat, 367, 445 (3), 478
 (5) 504.
 Surete, 44, 251, 385.

Ș.

- Șal, 134-5 (B), 189-91, 197, 201,
 414-5, 441.
 Șaluri, 201.
 Șală, 415.
 Șalveri, 138.
 Șapcă, 374.
 Șarampoi, 397.
 Șchele, 42, 51.
 Școli, 52.
 Șelari, 14.
 Șele, 374. — (nemțești, moldove-
 nești), 428 —(turcești), 242.
 Șelari, 393.
 Șerbii (robi), 260 (2).
 Șervete, 202, 373, 375.
 Șferturi, 161, 230, 241 (3).
 Șindilă, 285-6, 412.
 Șindili (a), 461 (2).
- Șinuri, șine, 419, 426-8.
 Șipuri, 187.
 Șireturi, 190.
 Șleahuri, 412, 430.
 Șlicari, 118.
 Șlih, 422.
 Șlihuri, 423.
 Șopron, 412.
 Șovar, 536.
 Șpaler, 292.
 Ștergare, 374.
 Știapuri, 198.
 Știrbi (a — moșia), 538.
 Ștofă, 202, 288.
 Ștreanguri, 419.
 Șuri, 284, 286, 292.
 Șurișoară, 397.

T.

- Tablă de bir, 394.
 Tablă, 186, 197, 203, 209, 429.
 Tăblași, 393 u.
 Tacim, uri, 225 (5), 226. — (de
 masă), 190.
 Tacrir, 49, 175.
 Tacsildari, 50.
 Tagmă, 214.
 Tahmin, 424 u.
 Tainat, 42, 46.
 Taleri, talere, 44, 63 (3), 65, 66
 (6), 71-2, 82 (3), 103, 283, 304,
 315, 337, 337.
 Tălpălarie, 468 (1).
 Tălpă, 416 u. — (de lemn), 415,
 418.
 Tarabă, 161.
 Tatarii (cuvieri), 208.
 Tavă, 190, 428.
 Tavă, 189.
 Teascuri, 283, 288.
- Telegari, 191, 413.
 Teluri, 427.
 Temnic, 289, 427, 440.
 Tenzuf, 201.
 Terzimanii, 242, 244 (5).
 Teșcherea, 39, 363 (4), 523 (4),
 524.
 Teslari 458, 461 (2), 465 u.
 Tindă, 479.
 Tingiri, 291, 428.
 Toc, 10 1, 9374.
 Topor, 532.
 Toporaș, 377.
 Traiste, 237, 419, 428.
 Trăsură, 213, 235. — (la măsurat),
 309, 313. — (a moșiei), 325.
 Treapad, 387.
 Treiera (a), 289, 359, 363 (4), 364,
 415, 420-1.
 Treierat, 534.

Trestie, 536.
Tretini, e, 423, 522.
Tributul țerilor, 44-5.
Tu'pan, 190, 198, 201-2.
Tult 236.

Tulumbă, 427.
Tumurug, 415-8.
Tunzuf, 197.
Turecti, 373.
Tutun, 373-4.

T.

Tănciuri, 223.
Tăpuci, 522.
Tevie, 418.

Țidulă, 367, 415, 477, 480, 507
(19), 513 (22).
Țol, 225 (5), 291.

U.

Ughî ungurești, 236.
Uium, 229.
Ulamale, 190.
Uluc, 416, 418.
Undiță, 583
Unghî de fier, 31.

Unt, 51, 240 (2), 244 (6).
Uric, 301, 481, 486, 491 (8).
Uricari, 262 (5).
Uși de fier, 226.
Ustă, 44.
Usturoiū, 233.

V.

Văcărit, 127, 129, 141-3 u., 243
(5).
Vaci, 129-30, 187, 233, 413.
Vădrari, 451 (6).
Vădrărit, 141-3 u., 450 (6).
Vălătuci, 412, 429.
Vameș, 119, 122. — (Mare), 238
(2).
Vămî, 45, 366.
Vapeluri, 198, 201-2.
Var, 7.
Văratec, 214.
Vase (cu vin), 291, 412, 414, 430.
Vătafi, 84, 161, 288, 445 (2). —
(de aprozi). 70. — (de moșie),
204, 224 (4), 231, 420, 423, 524.
— (de oaste), 27 u., 314, 316,

319 (1). — (de plaiū), 67, 122.
— (de Păhărnicie), 346. — (de
Țiganî), 286.
Vatră, 427.—(a satuluî), 531.
Vătuî (șapî), 522.
Vax, 373.
Vechil, 66 (6). 422.—(în judecată),
268 u. — (de moșie), 226, 421.
Vechilimeă, 266, 271.
Vecini. 140.—(sătenî; în Munte-
nia), 73.
Vedre, 241 (3).
Velniță, 129, 286, 292, 366-7, 420,
422, 424, 426.
Verigi, 427.
Vie, 101, 122, 147 u., 185-6, 190,

262 (6), 282, 286, 316, 388, 508,
521, 535-6. — (lucrătoare), 412.
Viețile Sfinților, 224.
Vișoară, 304.
Vin, 141-3 u., 216, 223, 414, 422,
424, 450 (6), 535-6. — (pelin),
291.
Vinăriciū, 310.
Vistierie (catastif de și Logofăt
de), 67, 123.
Vitari, 413.

Vite (albe), 188.
Vițelărie, 397.
Viziri, 39.
Vizitei, 173, 225 (6); 287; 381-2,
413 436
Vocabular. V. și 24 u.
Vornicei, 253 (2).
Vornici (de aproz), 366
Vracniță, 260 (1).
Vrăji, 529.
Vutcari, 120.

Z.

Zabale, 373, 426.
Zăberi (a), 103.
Zabiți, 37, 39, 41, 45.
Zahăr, 227.
Zahereă, 42-3, 51, 160, 240 (3),
242, 244 (6), 247, 359 u., 525
(4).
Zaheregii, 359, 363 (5).
Zălhană, 117.
Zalogi (a), 72, 308.
Zapcii, 76 (11), 232 (8), 359-60,
364-5, 421, 451 (6). — (gospod),
367.

Zăplaz, 285, 292.
Zarfuri, 186, 190, 197, 203, 209,
278.
Zecea (a), 255 (1).
Zeciuală, 536, 539. — (a da), 77-8
(13).
Zembul, 242.
Zemnic, 428.
Zestre, 462. — (izvod de), 207.
Zloți (tătărești), 300.
Znopi, 535.

ONOMASTIC.

ONOMASTIC.

A.

Abăza, 395.	Anghel, 314
Adam, 399 u., 472 (3) u., 482 (2).	Angheluşa, 413.
Aftimia, 388 446, 495 (11), 501.	Aniţa, 286.
Agachi, 184.	Antal, 395.
Agape, 392.	Antimia, 171.
Agapie, 119.	Anton, 117.
Albineţoaie, 462, 475.	Aramă, 395.
Alexandra, 487 (7).	Arbure, 203.
Alipie, 149.	Arhire, 393.
Alistar, 451 (7).	Ariton, 392.
Alixanda, 128.	Arnăutoiū, 455.
Andonie, 443, 446, 488 (7), 495 (11).	Arsănie, 495 (11).
501, 506-7, 512-3 (22), 514-5.	Artenie 394-5.
Andronachi, 395.	Axinia, 171 287, 394
Andronic, 207.	Azăpanul 101.
Andronie, 314.	

B.

Băbanul 338.	Băisan, 451 (7).
Babei (a), 451 (7).	Bălănescul, 330.
Badea, 304.	Bălaur, 304
Bădicul, 172.	Balea, 11.
Bădiţ, 395.	Băliū, 393.
Badiu, 413.	Başotă, 489.
Bagdasar, 116, 129.	Bătrinu, 413.
Băgul, 407.	Bedros, 117.
Bahrin, 495 u.	Bedrulea, 233

- Beldie, 376 u., 422.
 Berce, 102.
 Berendeiū, 196.
 Bistriceanu, 496 (11).
 Blebe, 129.
 Bleju, 62 (2).
 Bobeică, 518.
 Bocan, 119.
 Bogat-Noū, 119.
 Bohotineanu, 399.
 Borcilă, 199.
 Bosna, 392, 395.
 Bostan, 119.
 Botez, 259, 260 (2), 294-5.
 Botezatu, 119, 452, 466 u., 515.
 Botna, 392.
 Boțocă, 341 (11).
 Botoriță, 74 (10).
 Brădoaia, 395.
 Brăharu, 453.
 Bratu, 394.
 Breazu, 392-3.

- Bredicu (?), 455.
 Buclescu, 330, 334.
 Budăiū, 264 (14).
 Budeanca, 453.
 Budeanu, 378 u., 418, 435, 438
 440 u.
 Budescu (?), 335 (9).
 Buganu, 445 (2).
 Bulaiū, 395.
 Buldumă, 74 (10).
 Buligă, 66 (7).
 Bulumazul, 335 (9).
 Bunea, 393.
 Burcă, 392, 447 (3).
 Burduja, 261 (5).
 Burlă, 62 (2), 74 (10).
 Burlacu, 413.
 Bursucănița, 448-9, 495 (11) u.
 Buță, 395.
 Buturugă, 70.
 Buzilă, 453, 493 (10) v.

C.

- Caengiul, 287.
 Călian, 117.
 Calistru, 119.
 Cap-Gras, 347.
 Cap-Mare, 120.
 Carabula, 394.
 Cărăiman, 184.
 Carp, 394, 451 (7), 501-2.
 Căsăii (a), 452.
 Cășian, 501.
 Catalina, 15.
 Cavacu, 370.
 Căvez (?), 454.
 Căzacu, 230.
 Căzan, 11, 395.
 Cerbice, 300.
 Cercel, 395.
 Cerchez, 118.

- Cernat, 62 (2), 74 (10).
 Cernavodeanu, 457 v., 470.
 Cernea, 11.
 Chihaia, 379.
 Chirică, 120.
 Chiril, Chirila, 304, 487.
 Chirtă, 230, 233.
 Chitic, 413.
 Cinepariu, 437.
 Cioban, 117.
 Ciocirlie, 171, 277 u.
 Cioful, 393 4.
 Cioinac, 120.
 Ciolac, 264 (14).
 Cioncă, 394.
 Cioncu, 74 (10).
 Ciontea, 330, 335 (10).
 Cioran, 395.

Cioroiu, 393.
 Ciorsac, 185.
 Cirlan, 184.
 Cirlig, 277.
 Ciuchi, 445 (2).
 Ciușa, 77 (12), 78.
 Clim, 392.
 Clipa, 445 (2), 446, 499 (14), 507
 (20).
 Clopot, 465 u., 474-5.
 Cocută, 452.
 Codrean, 395.
 Cojan, 262 (7).

Cojoc, 393.
 Comșa, 77 (12), 78.
 Condre, 120, 379, 395.
 Corfosan, 294.
 Corlăteanu, 476 (5).
 Corovle, 395.
 Costescu, 382.
 Covachi, 413.
 Covrigescu, 335 (9).
 Crăcioaia, 393.
 Craraga, 395.
 Cucu, 395.
 Cușiu, 471-3.

D.

Dabija, 218, 480, 520 (2).
 Dănăilă, 445 (2).
 Dăncescu, 341 (11).
 Danciul, 116, 313, 326, 339.
 Darie, 464, 475.
 Dăringă, 474.
 Dărmoiu, 217.
 Dău, 395.
 David, 308, 452.
 Dediul, 517 (3).
 Diaconița, 473, 479.
 Diaconu, 257 (3).
 Dimachi, 231.
 Dimisie, 517 (2) u.

Diță, 506.
 Dobrovici, 117.
 Dodiță, 455.
 Dodu, 393.
 Doroftia, 407.
 Drăgoi, 77 (12), 78.
 Dragomireasa, 466 u.
 Dragul, 311 (1), 314, 316, 318-9
 (3-4).
 Drăgulin, 14.
 Drăguș, 74 (10).
 Dudu, 392.
 Dulamă, 70, 77 (12), 78.
 Dumitriu, 370.

E.

Efrim, 265.

Erhan, 265.

F.

Făcălă, 393.
 Fădor, 102.
 Făeșu, 394.

Fățul, 206-7.
 Fearești (familie), 316.
 Felea, 184.

Ferodeu, 118.
 Fiera, 327.
 Fodor, 304.
 Fodoran, 204.
 Foti, 147.

Frăngotă, 43 (2).
 Formagiu, 471.
 Furcescu, 341 (11).
 Furduiu, 446, 451 (7).
 Furnică, 167 u., 299, 385.

G.

Găitan, 394.
 Gălățeanul, 464.
 Găleată, 266.
 Gălușcă, 474.
 Gafencu, 455.
 Gahița, 461 (2).
 Galanton (Galaction), 265.
 Ganciul, 116.
 Gane, 149.
 Gânuleasa, 185.
 Gațul, 256.
 Gavrilișor, 185.
 Gegiul, 172.
 Ghenghe, 309, 400 (2), 505 (19)
 u., 508.
 Gheorghică, 453.
 Gheorghiu, 297.
 Gherasim, 413, 493 (10).
 Gheroiu, 388.
 Ghindă, 143, 395.
 Ghindar, 262 (6).
 Ghiureș, 471.
 Gilcă, 171.

Ginjul, 185.
 Giurgea, 205.
 Glapia, 452.
 Gligor, 308.
 Gogol, 323.
 Gogotă, 341 (11).
 Gogoștea, 330.
 Gogul, 71.
 Gorcea, 277.
 Goșotă, 323 u.
 Grajdan, 15.
 Grăpina, 392.
 Greaca, 205-6, 394.
 Grebenco, 102.
 Grecu, 102-3, 214, 466.
 Grigoraș, 445 (2).
 Grigoriu, 228 (7).
 Grosu, 287.
 Grozescu, 344 (11).
 Guliman, 323, 330, 334-5, 344 (11).
 Gurbilă, 393.
 Guste, 401 u.

H.

Haciul, 408.
 Haidăr, 264 (13).
 Haluncă, 446, 448.
 Hancea, 205.
 Handăr, 185.

Hanos, 205.
 Haragoj, 481 (1) u., 509.
 Hărtopan, 495 (11).
 Hasnăș, 252, 422.
 Hedăr, 158 (5).

Hincu, 393.
 Hirtopoiu, 452.
 Hoca, 228 (6).
 Holban, 184.
 Hotinceanul, 480.

Hranaciü, 439.
 Hurmuz, 462, 463 (4), 475.
 Hurmuzachi, 395.
 Huşanu, 491.

I.

Iane, 341 (11).
 Ianoş, 205.
 Ibănescu, 445 (2).
 Ichim, 395.
 Idieru, 451 (6).
 Iepure, 452, 501.
 Ieşanul, 480.
 Iftini, 447 (3).
 Igoianul, 311 (1), 316, 319 (4).
 Ilipescu, 311 (1), 316.

Ilisăiu, 120.
 Iona, 185.
 Iosip, 435 (11), 455.
 Iosipa, 455.
 Istrătoaia, 264 (14).
 Iurchi, 452.
 Iustina, 265.
 Ivan, 83 (5).
 Ivaşco, 341 (11).
 Izmană, 120.

J.

Jelea, 84.
 Joiţa, 462.
 Jurulită, 74 (10).

L.

Lamba, 395.
 Lăpuşeanu, 218, 226.
 Lăţescu, 223.
 Lăzan, 447 (3).
 Lazu, 462.
 Leah, 188.
 Lehoiü, 155.

Leoncea, 77 (12).
 Lepădatu, 304.
 Liga, 323.
 Lucachi, 452.
 Luchian, 257 (3).
 Luchiana, 488 (8).
 Lupa, 286, 474 (4) u.

M.

Machedon, 185.
 Măldan, 395.

Măldărescul, 314.
 Mălina, 401.

Malu, 394.
 Mămureanu, 494.
 Mănăilă, 102.
 Manoleasa, 119.
 Mănușca, 11.
 Mărășcul, 262 (7), 389.
 Mărçar, 116.
 Marco, 277, 314.
 Mardarie, 458.
 Mardaros, 118.
 Marghioara, 293.
 Marin, 394, 472 (3).
 Marina, 300.
 Măscurilă, 11.
 Mățu, 395.
 Maxin, 205.
 Măzgureanu, 62 (2).
 Mazilu, 380, 436.
 Menghe, 388.
 Meriază, 453.
 Merla, 203.
 Mica, 485, 489.
 Mihăilă, 304, 447 (3).
 Mihalașcu, 77 (12).
 Mihalcea, 308.
 Milente, 185.
 Minciună, 77 (12), 264 (14).

Mindiriū, 394.
 Mirăuț, 207, 392.
 Mirciu, 392.
 Mirlan, 255 (1).
 Mirza, 482 (2).
 Miță, 442, 494 v.
 Mitoșeriu, 414, 420, 423.
 Mocanu, 448 u.
 Mogirdici, 118.
 Moglan, 455.
 Mohor, 326.
 Mohra, 313.
 Moiceanu, 78. V. Leoncea.
 Moisa, 476 (5) u., 478 (6).
 Moise, 77 (12), 78, 266, 308.
 Moiseiū, 171, 393.
 Moldovanul, 262 (7), 455.
 Molenta, 490.
 Monea, 392.
 Moștean, 392.
 Moțoc, 215.
 Mreană, 435.
 Mrejnicu, 82 (3).
 Munteanu, 459, 472 (2).
 Murguleț, 392 5
 Mușă, 11.
 Mușit, 227.

N.

Nan, 11.
 Naneș, 323 u., 335 (9), 341 (11).
 Nanie, 452.
 Năpran, 446, 495 (11), 501.
 Naș, 446.
 Nasoia, 266.
 Năsturaș, 445 (2), 452.
 Necșoia, 273.
 Necșoiū, 275, 472 (2-3) u., 480.

Neculce, 259.
 Negel, 176.
 Negroiū, 63 (6).
 Negură, 391.
 Nică, 395, 450 (6), 514 (24).
 Niculescu, 304.
 Nobet, 118.
 Noor, 119.

O.

Oatul, 277.
 Obrăja, 223.

Ochiană, 184.
 Octintie, 115.

Odochia, 281 u.
 Olteanu, 74 (10).
 Oncheș, 260 (2).
 Onciu, 455.
 Oniu, 395.

Onofrie, 394-5.
 Opin, 388.
 Oprișan, 244 (6).
 Ovaghen, 116.
 Ovanes, 118.

P.

Pachița, 227.
 Pădure, 455.
 Pagul, 185.
 Pășescul, 323.
 Paiul, 409.
 Păladi, 453.
 Palaghie, 185.
 Pâlte, 124.
 Pântel. 102.
 Pantiroaia, 436-7.
 Panțiru, 373 u.
 Părasca, 203.
 Păsat, 458.
 Pățaiu, 395.
 Pătatu, 478 u.
 Pătrău. 277.
 Păun, 138 (E).
 Păvăloaia, 286.
 Pertaloglu, 120.
 Pestrea, 308.
 Petecilă, 74 (10).

Petrică, 300.
 Petrilă, 443, 482 (1) u., 493 u. (10).
 Petrovici, 251.
 Picioranga, 451 (7).
 Pierdevară, 266.
 Pițu, 392.
 Platon, 395.
 Popa, 496 (12) u.
 Popazul, 177.
 Popescu, 304.
 Popovici, 472 (3) u., 476 (5).
 Porhira, 261 (4).
 Potorac, 515.
 Potoroc, 451 (7).
 Potoriță, 78.
 Prale, 379.
 Prian, 167 u., 384.
 Prodea, 11.
 Puful, 388.
 Pușcă, 148, 158, 263 (9).
 Pușcașu, 451 (7).

R.

Raba, 461 (2).
 Racea, 319 (4).
 Răchilă, 395.
 Răchită. 392, 394.
 Rășcanu, 493 (10).
 Rășchitoriū, 444-5 (2). V. și Rășchitoriū.

Rășchitoriū, 485, 489, 509.
 Răuță, 67, 71.
 Riza, 335 (9).
 Roiu, 497, 504, 513 u.
 Roman, 264 (14).
 Rusul, 14, 138 (E).

S.

Săcară, 451 (7).
 Săchiraș, 267.

Sălăvestru, 119, 379, 435.
 Sălcutan, 120.

- Sămanul, 185, 264 (13).
 Samson. 448.
 Sândachi, 395.
 Sărafim. 441.
 Sarchiz, 117.
 Savin, 277.
 Săvoaia, 174.
 Scafă, 77 (12), 78
 Scăfariu, 447 (3), 450 (5).
 Scărlat, 314.
 Scinteie, 488 (6)
 Scripcă, 257 (3).
 Siimar, 120.
 Sinchetre, 501.
 Sinchetroaia. 447 (4), 499 (15) u.
 Sinchetru, 447 (4), 486, 498 (13),
 Sintoader, 175.
 Simeonescul, 156.
 Sircu, 117.
 Sirghie, 489.
 Sofraquin, 462.
- Solomon, 493 (10).
 Sora, 13.
 Soroceanu, 472.
 Spinu, 416, 418.
 Spumă, 395.
 Stahie. 445 (3), 484, 485 (5), 495
 (11), 509
 Stamatın, 393.
 Stamatoglu, 117.
 Stănciuc, 61.
 Stancul. 119.
 Stărpă, 267.
 Stăvilă, 121.
 Stepan, 11.
 Stepana. 78. V. Teștebană.
 Stihî, 265, 473.
 Stingaciū, 102, 287.
 Stratın, 501.
 Stratina, 488 (8).
 Stratul, 486.
 Strătulat, 158, 263 (9).

Ș.

- Șahin, 516 (1).
 Șain, 117.
 Șaroșescul, 322 u.
 Șataveiū, 314, 323 u, 330, 334.
 Șeișescu, 335 (9).
 Șerbăneasa, 459, 470.
 Șlomușor, 119.
- Șomescu, 334.
 Șoriceasa, 231. V. și Șorocesa.
 Șorocesa, 227.
 Ștefana, 264 (11), 448.
 Ștefania, 389.
 Știrbăt, 166, 168, 204, 206.
 Știucă, 149, 262 3 (6, 8).

T.

- Tacul, 278.
 Tănăsucă, 395.
 Tătaru, 122.
 Tatul, 11.
 Tăut, 171, 462, 511 (20).
 Tăvăluc. 266.
 Telea, 394.
- Terinte. 267.
 Teștepană, 77 (12).
 Timina, 392.
 Timoș 518.
 Tinjală, 488 (8), 501-2.
 Tiron, 414-5 (2).
 Tobultoc, 119.

Todosie, 300.
 Tofu, 455.
 Tolontan, 395.
 Topală, 185.
 Topșea, 11.
 Trencu, 452.

Trifan, 395.
 Trofin, 446.
 Trohin, 452, 501.
 Trușăneanu, 119.
 Tufă, 447 (3).
 Turbatul, 395.

T.

Țară-Lungă, 444 (2).
 Țintu, 523 (4).

U.

Urita, 300.
 Ursa, 451 (7).
 Ursu, 380.

Uscatul, 394.
 Utmej, 347.

V.

Varșavoglu, 117.
 Văscu, 148.
 Vasilca, 443, 482 (2).
 Vasilescul, 341 (11).
 Vasiliu, 476 (5) u., 479.
 Vasiloiu, 394.
 Velchel, 117.

Vinerica, 395.
 Vingher, 394.
 Vinograd, 118.
 Vărlan, 294.
 Virzob, 308, 323, 335 (9).
 Vrabie, 491.
 Vulpe, 447-8 (5), 450 (5).

Z.

Zbere, 260 (1).
 Zbină, 77 (12), 78.
 Zgăvârdeiu, 339.
 Zgberce, 480.
 Zmeu, 334.

Zonca, 232 (9).
 Zorilă, 287.
 Zota, 452.
 Zugravul, 265.

VOCABULAR.

VOCABULAR.

A.

- Acăret, 475.
Acolisi (a se), 278.
Acolisire, 526 (5).
Acolisitor, 222, 231, 404.
Act, 356.
Adiaforie, 192.
Administrație, 125.
Adres (= adresă), 269.
Adresarisi (a se), 269, 365.
Afrenturi, 364.
Agărlie, 243 (5).
Agiutorire, 450 (6).
Ahotnic, 435.
Amanetarisit, amanetăruit, 412,
431, 514 (23).
Analog, 446, 501.
Analoghie. 274, 276, 355-6, 448 9,
456.

- Analoghisi (a se), 48.
Analogon, 421, 448.
Anerisi (a), 349, 368.
Angareă, 51.
Apartenire (părtenire), 398.
Apelație, 156, 270, 318.
Apostat, 525 (5).
Ardicare, 532.
Arendui (a se), 531.
Arenduire, 538-9.
Articol, 537.
Articole (-uri) (de lege), 269 u.
Asupră (de măsură), 364.
Așăși, 367.
Atacarisi (a), 403.
Atărdisi (a), 480.
Aterdisi (a), 216.

B.

- Bălțat, 437.
Bate (= pinea), 359, 364.
Bezaconie, 29.
Boază, 28.
Bocnă (a se face), 223.
Borfușoare, 94.

- Breaz, 436.
Bucătăraș, 176.
Bucate (frunte de; vite), 181.
Buiurdesi (a), 156.
Burian, 137.
Burlac, 236.

C.

- Cădea (a — asupra cuiva), 308.
 Căiafet, 41.
 Calabalic, 511 (21).
 Călcată (moșie), 538.
 Călușel, 138 (E).
 Căluț, 521.
 Canal, 233.
 Canonisire, 529.
 Canțalerie, 373.
 Canțălărie, 380.
 Canțilerie, 350.
 Cantoră, 217.
 Capăt de gireadă, 426.
 Capete de coșer, 425.
 Capiște, 28.
 Capital, 366.
 Capul hotarului, 339.
 Capul moșiei, 334.
 Capul plaiului, 357.
 Cărare, 308.
 Casabă, 41.
 Catagrafie, 411, 419, 423, 426,
 429, 441, 537.
 Catahrisis, 49-50.
 Catehis, 374.
 Categorie (acusare), 220 (3), 355.
 Catihisi (a), 449.
 Catihsis, 449.
 Cerdac (fintină cu), 430.
 Chirie, 122.
 Chivernisi (a — pe cineva), 242.
 Chizășlui (a), 438¹/₁₀.
 Cilen, 270, 404, 435.
 Ciobănesc, 414.
 Cirac, 243 (5).
 Cîrciumă, 430.
 Cîreadă, 181.
 Citanie, 51.
 Ciudesc, 33.
 Clăcui (a), 77-8 (13).

- Cojnecă, 88.
 Comisar, 517 (1).
 Comisie, 228 (7), 376, 382.
 Compitent, 269.
 Condeiü (articole), 367.
 Condract, 193 u.
 Condraht, 513 (22).
 Condrat, 296.
 Consilierî, 303, 317, 343.
 Consol, 15.
 Contract, 215, 297, 537, 539-40.
 Copie, 268, 294, 320-1, 352 (14),
 363 (4), 368, 410, 512 (21), 520
 (2).
 Corcit, 240 (2).
 Corespondențae, 211.
 Corespondenție, 366, 368, 525 (5).
 Cornurile locului, 467.
 Coronă, 209.
 Costișă, 487.
 Crais Comesar, 160.
 Craizamt, 156.
 Creditarisi (a), 232 (8).
 Creditor, 360, 362, 366-7, 369 (6),
 371, 412, 504, 522.
 Criticarisire, 270.
 Curată (moșie), 266.
 Curătură, 382.
 Curea de moșie, 355.
 Curgătorii (descendenți), 507 (20).
 Curgerea (pricinii), 447 (4).
 Curma (a se — prețul), 266.
 Curmătură, 310, 338.
 Curs, 525 (5), 539.
 Cusur (rest), 513 (22), 523 (4). —
 (a face), 46.
 Cut, 180.
 Cutezări, 525 (5).
 Cvit, 366.
 Cvitui (a), 367.

D.

Dajde (dijmă), 122.
 Davagilic, 160.
 Delcă, 270-1.
 Deosebi (a-și), 345.
 Departament, 232 (8), 350.
 Director, 227, 231.
 Desblănit, 186.
 Descălecătură, 492.
 Desfăcut (de datorie), 522.
 Destrămări (exces), 380).
 Deștinde (a se), 32.
 De ună vreme, 368.
 Devlet, 106. V. și dovlet.

Dovlet, 364.
 Diastimă, 49, 402.
 Dijmuri, 213, 537.
 Dobindă, 496 (12).
 Dobindi (a; a împrumuta), 516.
 Documenturi, documenturi, 267,
 269, 271, 364, 371, 376, 404.
 Dorluc, 186.
 Dosădi (a se), 330.
 Dosi (a se), 378.
 Dragoman, 142, 300.
 Drit, 401.
 Dumnezăoale, 29.

F.

Făcătoare (vie), 158, 389.
 Fălcește, 398.
 Familie, fameliie, 210, 217, 360,
 365, 368, 525 (5).
 Fândărac, 394.
 Favor, 231.
 Fiat, 51.
 Firtă, 186. V. și tabla lucrurilor.
 Formă, e, 269-71, 352, 377.

Formalită, 366.
 Formalități, 538.
 Forum, 232 (9).
 Fostisi (a se), 305.
 Frățiori, 227.
 Frunte de clăcași, 536.
 Fundătură, 444 (2).
 Fundul moșiei, 408.
 Furie, 222.

G.

Găvozdi (a), 32.
 Ghirghiliu, 199, 201, 203.
 Girezuică, 425.
 Girlă (Siretiul), 426.

Gol, 310, 341 (11), 348, 353.
 Gospodăresc, 441.
 Gubernatori, 155 (6).
 Gura (a arăta cu), 385.

H.

Hacul (tocmit cu), 188.
 Hain, 80, 360.
 Haltansi (a), 403.
 Haramini, 95.

Hareciu, 480.
 Hiclean, 89.
 Hotărel, 337.
 Hotărit (hotarnică), 166.

I.

- Iconomisi (a—cu cheltuieli), 231.
 Iernatec, 237, 241 (3).
 Iezi (a), 484 (4).
 Îmbe, 215.
 Îmbrăcată (moșie—cu vie), 389.
 Împietri (a), 327.
 Împrejurat, 297.
 Împrotivnic, 336.
 Împrumutător, 361 (1).
 Încheia (a se — moșia), 458.
 Închipuire (de hartă), 509.
 Înclinare (a avea — un loc cu), 357.
 Încredințată (dovadă), 385.
 Încredințător, 271.
 Îndărăpnic, 112.
 Îndărăvnic, 222.
 Îndatoritul, 362.
 Înfundă (a se), 341 (11).—(a se—o moșie cu alta), 408.
 Înfundată (vie), 305.
 Înfundate (locuri), 310.
 Îngrădi (a), 260 (1), 264 (13) 305, 316.
 Îngrădit, 459.
- Îngurlui (a se), 217.
 Înjuga (a se—un hotar), 347.
 Înneca (a se—o parte de moșie), 332.
 Însema (a), 245.
 Însuma (a se), 534.
 Înсурat (= insurătoare), 222.
 Întemeierea hirtiiilor, 514 (23).
 Interes, interesuri, 220 (3), 223, 403, 537.
 Întrebăciune, 341 (11).
 Intregant, 220 (3).
 Ipochimen, 164.
 Ipolipsis, 50.
 Iroizmòs, 359.
 Irosi (a se), 362.
 Ischiocardie, 364.
 Iscostisire, 364.
 Ispovedui (a se), 529.
 Ispravă (de = cu totul), 436.
 Ispravcă, 360, 363 (4).
 Isterisit (a răminea), 275.
 Istov (vinzare de), 266.
 Iuriscultți, 269.
 Izbrâni (a), 343.

J.

- Jăcaș, 364.
 Jaf (a da — casei), 330-1.
- Jălojitură, 272.
 Jurui (a), 240 (2).

L.

- Lăcomesc (adiectiv), 87.
 Lăcrămător, 368.
 Latul, 328.
 Legătură (a pune in), 30.
 Leliachiū, 200.
 Lepădare (abdicare), 54.
 Libov, 30.
- Licitatie, 531.
 Linie, 466.
 Lipi (a se — o moșie lângă alta), 328.—(a—la o moșie), 332 (8).
 — (a—o moșie), 334.
 Lițitatie, 438.

M.

- Madeă, 50.
 Magază, 525 (5).
 Mal, 309.
 Masă (a face o moșie —), 332, 338.
 Materie, 291.
 Megieșit, 398, 402.
 Membrană, 88.
 Memlechet, 37, 46-7, 49, 51-2.
 Merefet, 42, 45, 48, 51-2.
 Meremet, 214.
 Meremetisi (a), 396-7, 414, 528.
 Mestecătură, 32.
 Meșteșugitor, 321.
 Metaherisi (a), 235.
 Ministru, 228 (7).
 Mirie, 42, 45-6, 51, 56.
 Mirimiram, 40.
 Mistui (a—acte), 510.
 Mohorit, 436.
 Mojneni, 353 4, 356-7.
 Monedă, 208, 219 (1), 366, 539.
 Monidrie, 87.
 Moscur (adjectiv), 436.
 Moșie (casă în oraș), 463.
 Mucchi, 340.
 Murahasi, 59.
 Mușterei, 480, 500, 510.

N.

- Natură (in-), 533.
 Neafflare, 20.
 Neclătit, 301.
 Necununat, 380.
 Negăvozdit, 33.
 Neincreduțat, 292.
 Nelegiuit (= contra legii), 367.
 Nemeteturi, 190.
 Neputred, 28.
 Nerăsluit, 412, 430.
 Nerușuit, 475.
 Nesilintii, 421.
 Nesimțit (= nesimțitor), 29.
 Nesiminti (a se), 495 (10).
 Nestinjinit, 271.
 Netopită (cinepă), 425.
 Neunit (adevărului), 402.
 Nevolnic, 534.
 Nistav, 343.
 Nizam, 37, 39, 47-8.
 Nobel, 430.
 Noimă, 49.

O.

- Obăr-Vornic, 516.
 Obinti (a), 259.
 Oblu, 427.
 Ocazion, 224 (5), 225 (6).
 Odai (casă de), 286.
 Ohabnic, 12.
 Olăchesc, 373.
 Omenire, 365.
 Orighenariu, 296.
 Orighinal, 372, 520.
 Oteri (a se), 245.

P.

- Pachet, 376.
 Păciuire, 340, 341 (10).
 Păduriță, 411.
 Pajiște (din-), 292.
 Paminte, 35.
 Pără (= pănă), 459, 473.
 Paragrafie, 270.
 Părintesc, 464.
 Parolă, 161.
 Particularnic, 214, 513 (22).
 Paște (a se - dobitoacele), 307.
 Patrie, 243 (5), 256, 327, 365.
 Patriot (negustor), 402.
 Patrioticesc, 369 (5).
 Pecetluit (substantiv), 529.
 Pembè, 199, 201.
 Perilipsis, 296, 387.
 Persoană, 290, 368, 404.
 Personal, 366.
 Pisc, 408.
 Pitac (act), 353.
 Plămădi (a), 424.
 Plan, 352, 356, 404.
 Planisi (a), 223.
 Plăvan, 437.
 Plini (a se), 340.
 Plirofori (a), 225 (5).
 Pliroforie, 266, 363 (4), 526 (5).
 Pliroforisi (a), 160.—(a se), 273.
 Podobit, 239.
 Poftori (a), 211.
 Politepsi (a se), 42, 46, 56.
 Politicesc (adjectiv), 530.
 Politici (a se—prețul), 216, 229.
 Ponosi (a se), 528.
 Pont, 55, 57-8, 368.
 Popri (a), 529.
 Porumb (culoare), 437.
 Posesie (arendă), 512 (22).
 Posiție, 526 (5).
 Posledui (•), 410.—(a se), 520.
 Poslușanie, 143, 537.
 Povescă, 514 (24).
 Pravăț, 270.
 Pravelicesc, 270.
 Pravilnic, 355.
 Pravoslavnic, 378.
 Precestanie, 528.
 Predmet, 217.
 Pregiurași, 291.
 Presărare, 279.
 Prescriere, 412, 417-8, 430.
 Prescris, 520 (2).
 Presudstvie, 531.
 Presudstvui (a), 578.
 Pretălui (a), 396.
 Pretendanți, 365.
 Pretendator, 270.
 Pretenderisi, pretendirisi (a), 213, 248, 401, 443.
 Pretenție, 215, 355, 370, 402, 445 (3), 449, 518.—(a se afla în), 248.
 Pretenzie, 156.
 Pretinde (a), 537.
 Prevaricație, 270.
 Preveleghiū, 50.
 Prezedenție, 352.
 Pricină (a sta la), 308.
 Pricinui (a), 448.
 Prințip, 526 (5).
 Priroforisi (a), 173.
 Producturi 232 (9), 235, 366, 415, 419.
 Proftaxi (a), 209.
 Proprietar, 538.
 Proprietăresc, 535.
 Proprietaricesc, 534.
 Propune (a), 270.
 Propunere, 269.
 Proțas, 270.
 Protecsie, 539.
 Protecție, 376.
 Protest, 233, 270-1.

Protestăului (a), 269, 271, 525 (5).
 Protestarisi (a), 368.
 Protimisi, (a), 43, 398,
 Protimisire, 270.
 Provisii, 365-6, 368.

Public (in), 157.
 Publicație, 448, 499 (15), 501-2.
 Puncturi, 215.
 Purcesul (-dere), 486 (5).

R.

Răbelie, 373.
 Răfui (a), 534.
 Raiat, 242.
 Răminea (a—jos), 350.
 Rântina (a), 261 (3).—(a se), 390.
 Rântuna (a). V. Rântina (a).
 Răpi (a—a fura), 383.
 Răportui (a), 405, 539.
 Răpus (zapis), 331.
 Răscumpăra (a—pământul), 454.
 Răsplăti (a), 175.
 Răsufila (a—un act), 509.
 Răsufiat (zapis), 443.
 Răsufiu, 3.
 Răsvrăti (a; a schimba), 87.
 Răvila (a), 428.

Răvizie, 228 (7).
 Răzăși (a se), 265.
 Răzășime, 510.
 Răzilet, 368.
 Răzmiriță (= război), 346.
 Rea (a face—o vânzare), 77 (13).
 Reclamație, 356.
 Recomendui (a se), 269.
 Reformată (religie), 376.
 Regularisi (a), 269.
 Religie, 376, 378-9.
 Resolarisi (a; a hotări), 271.
 Rezăluție, 268, 271.
 Rezon, 229.
 Roză, 191.

S.

Săcfestru, 195, 362, 367-8, 370,
 423.
 Săcfestru (a), 361 (2). — (a se),
 360.
 Săcvestru (a), 421-2. — (a se),
 248.
 Săgnit, 436.
 Samaniu, 199.
 Sântentie, 270.
 Sărmeia, 245.
 Scăzut (substantiv), 424.
 Schepsis, 361 (2).
 Schivernisi (a), 127.
 Scopos, 365.
 Scridarisire, 368.

Scursură, 338.
 Scațială (a fi in), 401.
 Scuti (a—bucate), 534.
 Secfestru (a), 449.
 Secvestra (a), 522.
 Secvestruire, 235.
 Secție, 519.
 Șef, 549.
 Sementii (= zaherea), 51.
 Sepet, 44.
 Sfera, 526 (5).
 Sfintește (a fi la apus), 262 (7).
 Siguranție, 266.
 Sigurepsi, siguripsi (a), 511 (2),
 403. — (a se), 227, 496 (12).

Simceă, 87.
 Sinclironomî, 176.
 Sinisforă, 171, 182.
 Sinorisi (a), 361 (2).
 Situație, 352.
 Sleame, 309.
 Slobozi (a se—apele), 354.
 Smintele, 526 (5).
 Soare-amiazăzi, 262 (7).
 Soare-răsare, 408.
 Somă, sumă, 209, 359, 361 (2),
 363 (4), 366, 525 (5).
 Soroc, 344.
 Soție (= soț), 239.
 Spârge (a—un hrisov), 315. — (a
 —zapisul), 65 (5).
 Spetit, 435-6.
 Spinuit, 412, 430.
 Spodobi (•), 33.

Stanție (instanție), 355.
 Stăpinesc (adjectiv), 415, 417.
 Stăpinit (= re), 447 (4).
 Stavilarisire, 233.
 Steajăr, 43.
 Stearpă (moșie), 334.
 Stenahorie, 43.
 Stenohorie, 365.
 Stepină, 142.
 Sterpe (moșii), 286.
 Stihii, 211.
 Stinger, 424.
 Struji (a), 31.
 Sudui (•), 376.
 Sunet (a face—mare), 244 (5).
 Supărător (acel ce supără), 530.
 Sumă, 235, 332 (8).
 Suveran, 525 (5).

Ș.

Șaguiu, 243 (5).
 Șală, 411.
 Șarg, 413, 435-6.
 Șart, 41, 44, 47-9, 52-3.

Șezămint (a ședea c), 122.
 Șezători, 463 (5).
 Șindilit, 411-2, 429-30.

T.

Tacim (rost), 422.
 Tahmin, 411, 420, 429 u.
 Tămăna (a), 27.
 Tărcan, 393.
 Tărire, 87.
 Tărziman, 130, 141 (III).
 Taxil (a face), 50-2.
 Temelnic, 475, 477.
 Teorie, 356.
 Teslim, 523. — (a face), 371.
 Teslimarisi (a), 411, 430.
 Testamenturi (privilegiu), 241 (3).
 Tetraminie, 387.

Tinde (a se), 310.
 Tîrg (a se face), 347.
 Toiege, 29.
 Totime, 456.
 Trage (a—hotarele), 327-8. — (a—
 moșie), 325, 330, 332 (8), 337-8.
 — (a—mușii), 318 (4).
 Trahtat, 53.
 Trăi (a—Dumnez ũ pe cineva),
 244 (5).
 Transporta (a), 537.
 Trăsură (hotărnicie), 328, 333.
 Tratată, 364.

Tratație, 271.—(pertractare), 270.
 Tratarisi (a), 378-80 u. —(a s'),
 403.
 Treieris, 539.

Trepăda (a), 334, 337.
 Trup de hotar, 501.
 Trusc (adiectiv), 424.

Ț.

Țărmonie, 161.
 Țidulă, 473.
 Țincușă, 282.

Țisăresc, 204.
 Țității, 352.
 Țurcănesc, 374.

U.

Uni (a), 343.

V.

Vadeă, 178 (1).
 Văduoiu, 287.
 Văingă, 487, 490, 509.
 Varvar, 222.
 Vărvărie, 378.
 Vecinește (adverb), 307.
 Vicleni (a), 179.
 Vidomosti, vidomostie, 435 u.,
 438 (10).
 Vinde (a—arenda), 539.
 Virfuri de copaci, 416, 418.
 Vistiericesc, 539.

Viță tinără, 263 (9).
 Voevod (de oaste), 28 u.
 Voinici (ostași), 28.
 Volnic, 377.
 Volnici (a se), 368.
 Volnicii, 369 (5).
 Voroavă (a se lua la), 237, 244
 (5), 279.
 Vorovi (a), 140, 513 (22).
 Vrace, 34.
 Vristat, 374.

Z.

Zăpodie, 262 (6).
 Zulum, 402.
 Zurbalnic, 372.

ERATĂ.

- La pagina 28, rindul 1 de sus: Dumnezeu tãu pentru: Dumnezeu, tãu.
» » 29, rindul 5 de sus: giudeț, în loc de: giujdeț.
» » 31, rindul 1 de jos: coastele, în loc de: coasteie.
» » 98, rindul 4 de jos: πηγαίνου, în loc de: πηγαίνου.

A se suprima la pagina 80 nota 1.

- La pagina 137, rindul 11 de jos: șieș, în loc de: și [e]ș.
» » 148, rindul 10 de sus: Ioanichie, în loc de: Ienachie.
» » 160, rindul 9 de jos: poronca, în loc de: pornoca.
» » 169, rindul 7 de jos: maț, în loc de: mal.
» » 173, rindul 1-2 de sus: «aceste două», e de două ori.
» » 197 și 203: Răducanu, în loc de: Iordachi și Vasile.
» » 221, rindul 5 de sus: acee, în loc de: ee acè.
» » 223, rindul 6 de sus: îndoiu, în loc de: indoitü.
» » 237, rindul 2 de sus: prisosească, în loc de: pripsoască.
» » 261, nota 4: înainte de Dimitrie Muste a se pune punct.

Pe pp. 185, 264, s'a dat, se pare, după două copii, același act.

La pagina 291, rindul 1 de jos: suptü, în loc de: saptü.

Catastiful de pe p. 413 u. s'a dat și pe p. 433 u., în altă copie, pentru
a se putea urmări deosebirile de ortografie în acte contemporane.

Și actul de pe pp. 429-30 se află și, în altă copie, mai sus.

La pagina 526, rindul 15 de jos: prag, în loc de: pag.

Și n-l xxviii e din colecția C. Crupenschi.

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
1987

